

කාර්යසාධන හා ප්‍රගති
වාර්තාව

2022

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

කාර්ය සාධන හා ප්‍රගති වාර්තාව 2021

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

වර්තමාන

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

අනාගතය

ගරු. අනාර්ථ කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල
සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය

එස්. ජනක ශ්‍රී චන්ද්‍රසේන
ලේකම්, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

පටුන

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

	පිටුව
1. හැඳින්වීම	09 - 13
2. 2021 -2022 වසරවල සුවිශේෂී සාක්ෂාත් කර ගැනීම්	14 - 35
3. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආයතනික ව්‍යුහය	36
4. අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති ආයතන, ව්‍යාපාර හා වැඩසටහන්වල සාක්ෂාත් කර ගැනීම්	
4.1 රෝග මර්දන වැඩසටහන	37 - 75
4.1.1 ලාදුරු මර්දන වැඩසටහන	37 - 41
4.1.2 බරවා මර්දන වැඩසටහන	42 - 45
4.1.3 මහජන සෞඛ්‍ය පඤ්චේද්‍ය සේවා	45 - 48
4.1.4 මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරය	49 - 55
4.1.5 ක්ෂය රෝග හා ලය රෝග පිළිබඳ ජාතික වැඩසටහන	56 - 60
4.1.6 ජාතික පිළිකා මර්දන වැඩසටහන	61 - 66
4.1.7 එච්.අයි.වී ඒඩ්ස් නිවාරණ වැඩසටහන	66 - 71
4.1.8 ඩෙංගු මර්දන ක්‍රියාකාරකම්	71 - 74
4.1.9 නිදන්ගත වකුගඩු රෝග ඒකකය	75
4.2 සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ ආරක්ෂණය	76 - 191
4.2.1 වසංගත රෝග සේවා	76 - 77
4.2.2 මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය සේවා	78 - 114
4.2.3 සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හා ප්‍රවර්ධන සේවා	114 - 119
4.2.4 මානසික සෞඛ්‍ය සේවා	120 - 123
4.2.5 බෝනොවන රෝග ඒකකය	123 - 144
4.2.6 පාරිසරික සහ වෘත්තීය සෞඛ්‍ය ඒකකය	144 - 150
4.2.7 වතු සහ නාගරික සෞඛ්‍ය සේවා	151 - 154
4.2.8 නිරෝධායන සේවා	154 - 160
4.2.9 වැඩිහිටි, තරුණ, ආබාධිත හා අභ්‍යන්තරික අවතැන්වූවන් වෙනුවෙන් සේවා	160 - 163
4.2.10 ජාතික දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ අධිකාරිය	163 - 184
4.2.11 සෞඛ්‍යාරක්ෂණ, ගුණාත්මක හා සුරක්ෂිතතා සේවාවන් සැපයීම	184 - 190
4.2.12 ආපදා සූදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අංශය	190 - 191

	පිටුව
4.3 පෝෂණය	192 - 198
4.4 මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා	198 - 200
4.5 ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය	200 - 208
4.6 රසායනාගාර සේවා	209 - 236
4.6.1 වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය	237 - 244
4.6.2 වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය	245 - 247
5. යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය	248 - 259
5.1 ජීව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා	248- 255
5.2 ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්	255 - 257
5.3 විශේෂිත විදේශ ආධාර ව්‍යාපෘති	257 - 258
5.4 ප්‍රවාහන	258 - 259
6. මානව සම්පත් සංවර්ධනය	171 - 175
6.1 අධ්‍යාපනය, පුහුණුව සහ පර්යේෂණ	260 - 263
6.2 ධාරිතා සංවර්ධන ඒකකය	
6.2.1 සේවාව තුළ පුහුණු වැඩසටහන්	263
6.2.2 මාර්ගගත පුහුණු වැඩසටහන්	264 - 265
6.3 පර්යේෂණ	265 - 269
7. සංස්ථා / මණ්ඩල	270 - 286
7.1 රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව	270 - 273
7.2 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව	274
7.3 විජය කුමාරණතුංග අනුස්මරණ රෝහල	274 - 279
7.4 ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර රෝහල	279 - 286
8. පුද්ගලික අංශයේ සෞඛ්‍ය සංවර්ධනය	287 - 291
9. ඖෂධ නිෂ්පාදන හා සැපයීම් අංශය	292- 297
10. ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා, වසංගත රෝග හා කොවිඩ් රෝග පාලන අංශය	298 - 306
11. දේශීය වෛද්‍ය අංශය	307- 341

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

1. හැඳින්වීම

වඩා හොඳ සෞඛ්‍යයක් යනු මිනිසාගේ සතුට සහ යහපැවැත්ම සඳහා යතුර වන අතර, පුද්ගලයෙකුගේ හෝ සමස්තයක් වශයෙන් රටේ ආර්ථික ප්‍රගතිය සඳහා වැදගත් දායක සාධකයකි. සෞඛ්‍ය තත්ත්වය සහ රටේ ජනතාවට ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීමට ඇති හැකියාව කෙරෙහි බලපාන විවිධ සාධක තිබේ. සෞඛ්‍ය පද්ධති කාර්ය සාධනය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ පවතින සෞඛ්‍ය පද්ධති රටේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය සමස්ත වශයෙන් ඉහළ නැංවීමට දායක වන මෙම එක් එක් සාධක කෙතරම් දුරට සාක්ෂාත් කර ගන්නේද යන්නයි. ශ්‍රී ලංකාව එහි ආදායම් මට්ටමට සරිලන ප්‍රමාණයට වඩා ශක්තිමත් සෞඛ්‍ය ප්‍රතිඵල අත්කර ගෙන ඇත. රට අත්‍යවශ්‍ය සෞඛ්‍ය දර්ශකවලින් සැලකිය යුතු ජයග්‍රහණ ලබා ඇති අතර, එහි ජනතාව අතර ආයු අපේක්ෂාව ස්ථාවර ලෙස ඉහළ ගොස් ඇති අතර මැලේරියාව, ෆයිලේරියා, පෝලියෝ සහ නවජ ටෙටනස් ඉවත් කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය පද්ධතිය ඇලෝපති, ආයුර්වේද, යුනානි සහ තවත් වෛද්‍ය ක්‍රම කිහිපයක එකට පවතින මිශ්‍රණයකින් පොහොසත් වේ. මෙම පද්ධති අතරින් ඇලෝපති වෛද්‍ය විද්‍යාව ප්‍රමුඛ වී ඇති අතර ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතාවලින් බහුතරයක් සපුරාලමින් සිටී. වෙනත් බොහෝ රටවල මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය පද්ධතිය රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශයෙන්ම සමන්විත වේ. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා පුළුල් පරාසයක ප්‍රවර්ධන, නිවාරණ, රෝග නිවාරණ සහ පුනරුත්ථාපන සෞඛ්‍ය සේවා සපයයි. ශ්‍රී ලංකාවට පුළුල් සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන ජාලයක් ඇත.

1989 පළාත් සභා පනත ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ ජාතික මට්ටමින් රේඛීය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ද පළාත් 9 සඳහා වෙනම පළාත් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ ද නිර්මාණය කරමින් සෞඛ්‍ය සේවාවන් බෙදා හැරිණි. සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂ (RDHS) විසිහය (26) අදාළ පළාත් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලවල පළාත් සෞඛ්‍ය සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කරයි. සෑම RDHS ප්‍රදේශයක්ම සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී (MOH) ප්‍රදේශ කිහිපයකට බෙදා ඇති අතර, මෙම ඒකක ප්‍රධාන වශයෙන් නිශ්චිත ප්‍රදේශයක වැළැක්වීමේ සහ ප්‍රවර්ධන සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා වගකිව යුතුය. රට තුළ MOH ප්‍රදේශ 354 ක් ඇත. පළාත් සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලවල රෝග නිවාරණ අංශය පළාත් සෞඛ්‍ය බලධාරීන්ගේ විෂය පථයට අයත් දිස්ත්‍රික් සාමාන්‍ය, මූලික, ප්‍රාදේශීය රෝහල් සහ ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ඒකක හරහා ක්‍රියාත්මක වේ..

අනෙකුත් රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු, ප්‍රාදේශීය හා ජාත්‍යන්තර සංවිධාන, සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් සහ සාමාන්‍ය ජනතාවගේ ප්‍රධාන රාජ්‍ය සංවිධානය ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම පුරවැසියන්ගේ සෞඛ්‍ය සහ යහපැවැත්ම සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. උසස් තත්ත්වයේ සෞඛ්‍ය සේවා සාධාරණ ලෙස ජනතාවට ලබාදීමේ වගකීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සතු වේ.

දැක්ම

දේශයේ ආර්ථික, සාමාජික, මානසික හා අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය සඳහා දායක වන සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් බිහි කිරීම.

මෙහෙවර

ජනතා අවශ්‍යතාවයට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, සාමූහිකව ක්‍රියා කරමින්, පරිපූර්ණ, ඉහලම මට්ටමේ, ගුණාත්මක, සමාන, ඵලදායී සහ තිරසාර සෞඛ්‍ය සේවාවක් ශ්‍රී ලංකා වාසී ජනතාවට ලබා දීම මගින්, අත්කරගත හැකි ඉහළම සෞඛ්‍ය මට්ටමට ප්‍රභාවීම.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ උපාය මාර්ගික අරමුණු

- ✓ උපදේශනය (Advocacy), වර්ගාව වෙනස් කිරීම අරමුණු කරගත් සන්නිවේදනය, සමාජ අලෙවිකරණය සහ ප්‍රජාව සේවයෙහි යෙදවීම මගින් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, සැලසුම්කරණය සහ වැඩසටහන්කරණය සඳහා තාක්ෂණික සහාය ලබාදීම.
- ✓ උපදේශනය, වර්ගාව වෙනස් කිරීම අරමුණු කරගත් සන්නිවේදනය සහ සෞඛ්‍ය කටයුතු සඳහා ප්‍රජාව සේවයෙහි යෙදවීම මගින් සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුව සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය හා සම්බන්ධ වෙනත් අංශයන් විසින් මෙහෙයවනු ලබන විවිධ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් සඳහා සහාය ලබාදීම.
- ✓ විවිධ මට්ටමේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම් කටයුතු ප්‍රවර්ධනයට සහාය දීම සහ පවරා ගැනීම.
- ✓ ජනමාධ්‍ය මගින් මහජනතාව අතර සෞඛ්‍ය සත්කාර පිළිබඳ අවබෝධය වැඩි කිරීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ වර්ගාව වෙනස් කිරීම අරමුණු කරගත් සන්නිවේදනය සඳහා අවශ්‍ය වන IEC/BCC උපාංග සඳහා සහාය වීම සහ සංවර්ධනය කිරීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධකයින් ලෙස කටයුතු කිරීමටත් සහ උපදේශනය, වර්ගාව වෙනස් කිරීම අරමුණු කරගත් සන්නිවේදනය, සහ ප්‍රජාව සේවයෙහි යෙදවීම මගින් නියෝජිතයින් වෙනස් කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුව තුළ සහ ඉන් පරිබාහිරව මිනිස් බල ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ගැටළු පාලනය කරගැනීමට හැකිවන පරිදි මහජනතාවට ඒ පිළිබඳව දැනුවත්භාවය ඇතිකර ගැනීමට මෙන්ම ඔවුන් සවිබල ගැන්වීම සඳහා තනි පුද්ගල සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- ✓ මහජන සෞඛ්‍ය ඉහළ නැංවීමේදී සෞඛ්‍ය හා සම්බන්ධ රාජ්‍ය, රාජ්‍ය නොවන සහ ජාත්‍යන්තර ආයතන හා සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් කළමනාකරණය සඳහා සෞඛ්‍ය හා සම්බන්ධ ක්ෂේත්‍රයන්හි කළමනාකරණ සක්‍යතාව ඉහළ නැංවීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සහ ඒවා විවිධ මට්ටම් වලදී අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම.
- ✓ ප්‍රජාවගේ වර්ගාව වෙනස්වීම සහ ප්‍රජාව සේවයේ යෙදවීම සම්බන්ධ පර්යේෂණ සැලසුම් කිරීම සහ ඊට සහාය ලබාදීම.

සංවර්ධිත රටවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රශංසනීය සෞඛ්‍ය තත්ත්වයක් හා සෞඛ්‍ය දර්ශක අත්කර ගෙන ඇත්තේ ප්‍රධාන වශයෙන් පැවති රජයේ විසින් අනුගමනය කරනු ලැබූ නිදහස් සෞඛ්‍ය හා නිදහස් අධ්‍යාපනය වැනි සමාජ ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙනි. කෙසේ වෙතත් බෝ නොවන රෝග (NCD) සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යාම, ජනගහනය වයස්ගත වීමේ වේගවත් අනුපාතය හා රෝග රටාවන්හි වෙනස්වීම් සමඟ සම්බන්ධ වී ඇති ගැටළු රටේ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා වෙනස් කිරීමට හේතු වී තිබේ.

2015 දී සහසු සංවර්ධන ඉලක්ක සාර්ථකව සපුරා ගත් ශ්‍රී ලංකාව, තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක (SDG) සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සිය කැපවීම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය හා උපාය මාර්ග පෙළ ගැස්වීමෙන් තහවුරු කර ඇත. 2015 දී ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන්ගේ අනෙකුත් සාමාජික රටවල් 192 ක් සමඟ තිරසාර සංවර්ධනය

සහ නිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක 17 (SDG) සඳහා කැපවන බවට පොරොන්දු විය. නිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක 17 න් 3 ඉලක්කය, පහත දැක්වෙන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමත් සමඟ සහපත් සෞඛ්‍ය යහපැවැත්ම වෙනුවෙන් කැපවී ඇත.

2015 දී නිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක (SDGs) සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව සිය අඛණ්ඩ කැපවීම ප්‍රතිඥා දුන්නේය. මෙහි ඉලක්ක 3 සාක්ෂාත් කර ගැනීමට පහත සඳහන් ඉලක්ක සමඟ 'යහපත් සෞඛ්‍යය සහ යහපැවැත්ම' සඳහා කැපවී ඇත.

ඉලක්කය 3 - සෞඛ්‍යමත් ජීවිත තහවුරු කිරීම සහ සෑම වයස් කාණ්ඩයකටම අයත් සෑම කෙනෙකුගේම යහපත ප්‍රවර්ධනය කිරීම

- 3.a** සුදුසු පරිදි ලෝකයේ සියළුම රටවල්වල දුම්වැටි පාලනය සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සම්මුතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම ශක්තිමත් කිරීම.
- 3.b** ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂා කිරීමට සුහර්මය සහ විශේෂයෙන්ම ඖෂධ ලබා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම සම්බන්ධව TRIPS ගිවිසුමෙහි සඳහන් සංවිධාන උපරිමයෙන්ම භාවිතා කිරීමට සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට ඇති අයිතිය තහවුරු කරන TRIPS ගිවිසුම පිළිබඳ දෝහා ප්‍රඥප්තියට සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍යයට අනුව පර්යේෂණ සඳහා සහාය දැක්වීම සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් සඳහා මූලිකව බලපානු ලබන බෝවන හා බෝ නොවන රෝග සඳහා එන්නත්ද ඖෂධද වැඩිදියුණු කිරීම සහ අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ සහ එන්නත් දැරිය හැකි මිලට ලබා දීම.
- 3.c** සෞඛ්‍ය සඳහා යොදවන මුදල් විශාල වශයෙන් ඉහළ නැංවීම සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල විශේෂයෙන් උගත සංවර්ධිත රටවල සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා කුඩා රාජ්‍ය වල සෞඛ්‍ය අංශයේ ශ්‍රම බලකාය සඳහා බඳවා ගැනීම්, සංවර්ධන කටයුතු පුහුණුවීම් කටයතු සිදු කිරීම.
- 3.d** පූර්ව අනතුරු ඇගවීම් සඳහා සහ ජාතික සහ ගෝලීය සෞඛ්‍ය අවධානම් තත්ත්වයන් අඩු කිරීම හා කළමනාකරණය සඳහා සියළු රටවල් වල විශේෂයෙන් සංවර්ධිත රටවල ශක්‍යතාව ඉහළ දැමීම.

ඉලක්ක

- 3.1** වසර 2030 වන විට සජීවී උපන් 100,000 කට ගෝලීය මානව මරණ අනුපාතය 70කට වඩා අඩු මට්ටමකට ගෙන ඒම.
- 3.2** සජීවී දරු උපන් 1,000කට නව ප්‍රසව මරණ අනුපාතිකය අවම වශයෙන් 12කට වඩා අඩු මට්ටමකට ගෙන ඒම සහ වයස අවුරුදු 50 අඩු මරණ අනුපාතිකය අවම වශයෙන් සජීවී දරු උපන් 1,000කට 25කට වඩා අවම මට්ටමකට ගෙන ඒමට සියළු රටවල් අරමුණු කිරීම තුළින් වසර 2030 වන විට අලුත උපන් දරුවන්ගේ සහ වයස අවුරුදු 50 අඩු දරුවන්ගේ වළක්වාගත හැකි මරණ සිදුවීම නතර කිරීම.
- 3.3** වසර 2030 වන විට ඒකීස් ක්ෂය රෝගය, මැලේරියා සහ නිවර්තන කලාපීය වසංගත රෝග මූලිකව දැමීම සහ සෞභාග්‍යය, ජලවාහක රෝග සහ වෙනත් බෝවන රෝග මර්ධනය කිරීම.
- 3.4** රෝග නිවාරණය, ප්‍රතිකර්ම, මානසික සෞඛ්‍ය හා සුබ සිද්ධිය ඉහළ නැංවීම මගින් වසර 2030 වන විට බෝ නොවන රෝග නිසා සිදුවන නොමේරු මරණ තුනෙන් එකක මට්ටමකින් පහත දැමීම.
- 3.5** විෂ මත්ද්‍රව්‍ය හා ශරීරයට අහිතකර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය ඇතුළත්ව විෂ මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණය සහ ප්‍රතිකාර කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම.
- 3.6** වසර 2020 වන විට රටවල අනතුරු නිසා ඇතිවන ගෝලීය මරණ සහ තුවාලකරුවන් සංඛ්‍යාව අඩකින් අවම කිරීම.
- 3.7** පවුල් සැලසුම්, තොරතුරු අධ්‍යාපනය සහ ප්‍රජනන සෞඛ්‍ය ජාතික උපක්‍රම හා වැඩසටහන් වලට ඒකාබද්ධ කිරීම ඇතුළත්ව ලිංගික සහ ප්‍රජනන සෞඛ්‍ය සත්කාර සේවය සඳහා විශ්ව ප්‍රවේශය සහතික කිරීම.
- 3.8** මූල්‍ය අවධානම් ආරක්ෂණය ඇතුළුව විශ්වීය සෞඛ්‍ය ආවරණය ළඟාකර ගැනීම, ගුණාත්මක අත්‍යවශ්‍ය සෞඛ්‍ය සත්කාර සේවයට සහ සියළු මහජනතාවට ආරක්ෂිත ඵලදායී සහ දැරිය හැකි අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ හා එන්නත් ලබාගැනීමට කටයුතු සැලැස්වීම.
- 3.9** වසර 2030 වන විට අහිතකර රසායනික ද්‍රව්‍ය සහ වායුව, ජලය හා පස දූෂණය මෙන්ම අපවිත්‍රතාව නිසා ඇතිවන මරණ සඳහා රෝග සැලකිය යුතු මට්ටමකින් අඩුකිරීම.

2. ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අංශයේ විශේෂ සිදුවීම් 2021- 2022

1. ජාතික සිදුවීම්

❖ දස අවුරුදු ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය එළිදැක්වීම

වසර දහයක් සඳහා වන ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය කෙනෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2022.08.16 වන දින අමාත්‍යාංශයේදී එළිදැක්විණි. 2005 වසරේ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් පසු එවකට රටේ ජනතාවගේ මානසික සෞඛ්‍ය තත්ත්වය සලකා බලා මෙය ආරම්භ කළ අතර රටේ වත්මන් තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින් වසර දහයකට වරක් යාවත්කාලීන වේ. මේ සමඟම අමාත්‍යවරයා විසින් ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය උපකාරක සේවාව (හොට්ලයින් 1926) ද දියත් කරන ලද අතර, එමඟින් සියලුම දිස්ත්‍රික්ක කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් දිස්ත්‍රික් සහ ජාතික මට්ටමින් මානසික සෞඛ්‍ය සහය සේවාව ලබා ගත හැකිය. මෙම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක වන්නේ ලෝකයේ රටවල් 21ක පමණක්

බවත් ශ්‍රී ලංකාවේ එවැනි ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් මෙරට සෞඛ්‍ය පද්ධතියට වැඩි වටිනාකමක් ලැබී ඇති බවත් ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නියෝජිත වෛද්‍ය අලකා සිං මහත්මිය පැවසුවාය.

❖ ජාත්‍යන්තර ලෝක සෞඛ්‍ය දිනය සැමරීම

ලෝක සෞඛ්‍ය දිනය 2022 අප්‍රේල් 7 වන දින ‘අපේ ලෝකය, අපගේ සෞඛ්‍යය’ යන තේමාව යටතේ පැවැත්විණි. ලෝක සෞඛ්‍ය දිනය (WHD) සනිටුහන් කිරීමේ සරල නමුත් සංකේතාත්මක දෙමුහුන් උත්සවයකදී, සෞඛ්‍ය හා පරිසර අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය ශ්‍රී ලංකාව සමඟ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට රැස්වී අපගේ ලෝකය සහ අපගේ සෞඛ්‍යය අතර ඇති සම්බන්ධය අවධාරණය කළහ. මේ අතර සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ මහතා පැවසුවේ පාරිසරික සෞඛ්‍යය සහ ජනතාවගේ සෞඛ්‍යය යන දෙකම සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා බහුආංශික සහයෝගීතාව ඉතා වැදගත් බවයි. WHD 2022 සනිටුහන් කිරීම සඳහා, සෞඛ්‍ය සම්පන්න පරිසරයක් සඳහා දායක වීමේ ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ගස් සිටුවීමේ වැදගත්කම සංකේතවත් කරමින් වෛද්‍ය අලකා සිං විසින් අමාත්‍යාංශ නිලධාරීන්ට නා පැළයක් භාර දෙන ලදී.

❖ ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දිනය 2022 සැමරීම

ශ්‍රී ලංකා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය 2022 ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දිනය ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය සමඟ එක්ව, හානියකින් තොරව ඖෂධ යන සටන් පාඨය සමඟින් සමරනු ලැබීය. දීප ව්‍යාප්ත තරඟයක් පවත්වන ලද අතර සෞඛ්‍ය පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම සහ සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තීයයන් අතර ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ඖෂධ ආශ්‍රිත හානි වැළැක්වීම සඳහා හොඳම පරිචයන් සඳහා ත්‍යාග පිරිනමන ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය කෙනෙහෙළිය රඹුකවැල්ල මහතා, ඖෂධ ආශ්‍රිත හානි වළක්වා ගැනීම සඳහා රෝගීන් දැනුවත් කිරීම මෙන්ම සෞඛ්‍ය වෘත්තීයයන් පුහුණු කිරීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කළේය.

2. ජාත්‍යන්තර සිදුවීම්

❖ ලෝක සෞඛ්‍ය සමුළුවේ (WHA) විශේෂ සැසිවාරය

ලෝක සෞඛ්‍ය සමුළුවේ (WHA) විශේෂ සැසිවාරයට ගිය ශ්‍රී ලංකා නියෝජිතයන් 2021.11.28 දින 74 වැනි ලෝක සෞඛ්‍ය සමුළුවේදී WHO හි අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා හමුවිය. WHA විධිමත් ලෙස විවෘත කිරීමට පෙර, ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන නොවැම්බර් 28 වන දින ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය

ටෙට්‍රොස් ගෙට්‍රෙයිසස් හමුවිය. ඔවුන් රටේ ඵලදායී එන්නත් කිරීමේ උත්සාහයන් ඇතුළුව ශ්‍රී ලංකාවේ COVID-19 තත්ත්වය පිළිබඳව සාකච්ඡා කළහ. කලාපයේ පළිබෝධනාශක විෂවීමවලට පිළියම් යෙදීමට සහ බෝ නොවන රෝග වර්ධනයට ක්‍රියාකාරීව පිළියම් යෙදීමට ශ්‍රී ලංකාව දක්වන නායකත්වය පිළිබඳව වෛද්‍ය ටෙට්‍රොස් වෛද්‍ය අසේලට ස්තූතිය පුද කළේය. 2021.11.29 වන දින ලෝක සෞඛ්‍ය සභාවේ විශේෂ සැසියේදී WHO අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් ආචාර්ය වෛද්‍ය ටෙට්‍රොස් ගෙට්‍රෙයිසස් විසින් ආරම්භක අදහස් දැක්වීම.

“COVID-19 වසංගතය සෞඛ්‍යය සුබෝපහෝගී දෙයක් නොව මානව අයිතිවාසිකමක් බව ප්‍රබලව නිරූපණය වෙන ලදී; වියදමක් නොව ආයෝජනයකි; හුදෙක් සංවර්ධනයේ ප්‍රතිඵලයක්

නොව, සමාජ, ආර්ථික සහ දේශපාලන ස්ථාවරත්වයේ සහ ආරක්ෂාවේ පදනමක් බව පෙන්වා දෙන ලදී"

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා 2022 මැයි 22 වන දින 75 වැනි ලෝක සෞඛ්‍ය සමුළුවේදී ඉහළ මට්ටමේ පිළිගැනීමේ උත්සවය ඇමතීමේදී මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී. “සාධාරණ සෞඛ්‍ය සේවාවන් ප්‍රජා විශ්වාසය ශක්තිමත් කරන අතර එමඟින් සෞඛ්‍ය පද්ධති ශක්තිමත් කිරීමට සහ

සාමය ගොඩනැගීමට දායක වේ. ශ්‍රී ලංකාව තුළ, ප්‍රවණත්වය අවම කිරීම අරමුණු කරගත් “මනෝහාරි” නම් ප්‍රජාව පදනම් කරගත් මනෝ සමාජීය මැදිහත්වීමකට ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය සහාය ලබා දී ඇත."

පසුගියදා ස්විට්සර්ලන්තයේ ජිනීවා නුවර ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධාන මූලස්ථානයේ පැවති ලෝක සෞඛ්‍ය සමුළුවේදී සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන මහතා ඇතුළු ශ්‍රී ලංකා දූත

පිරිස සමඟ වෛද්‍ය ටෙක්නොලොජි මහතා මේ පිළිබඳව වැඩිදුරටත් සාකච්ඡා කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ඖෂධ සහ වෛද්‍ය උපකරණ හිඟය මහඟරවා ගැනීමට ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) අවධානය යොමු වී තිබේ.

❖ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අග්නිදිග ආසියාව සඳහා වූ කලාපීය කමිටුවේ හැක්කා පස්වන සැසිවාරය

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අග්නිදිග ආසියාව සඳහා වන කලාපීය කමිටුවේ 75 වන සැසිවාරය 2022 සැප්තැම්බර් 5 සිට 9 දක්වා භූතානයේ පැරෝහිදී ආරම්භ වූ අතර සෞඛ්‍ය නායකයින් අඛණ්ඩ උත්සාහයන් සහ දැනට පවතින COVID-19 වසංගතයෙන් තිරසාර ප්‍රකෘතිමත් වීම අවධාරණය කළේය. දින පහක සැසියේදී, ප්‍රාථමික සත්කාර සහ කලාපයේ ප්‍රජා සහභාගීත්වය තුළින් මානසික සෞඛ්‍යය ආමන්ත්‍රණය කිරීම පිළිබඳ අමාත්‍ය වටමේස සාකච්ඡාවක් පැවැත්විණි. මීට සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා සහභාගී වූ අතර, COVID-19 වසංගතයෙන් අඛණ්ඩ උත්සාහයන් සහ තිරසාරව ප්‍රකෘතිමත් වීම පිළිබඳව අවධාරණය කළේය. WHO අග්නිදිග ආසියා කලාපයේ සාමාජික රටවල්, කලාපයේ මානසික සෞඛ්‍යය ආරක්ෂා කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මිනිසුන් කේන්ද්‍ර කරගත් මානසික සෞඛ්‍ය රැකවරණය සහ සේවාව සඳහා විශ්වීය ප්‍රවේශය සඳහා පැරෝ ප්‍රකාශය සම්මත කරන ලදී.

3. විදේශ නියෝජිතයන් හමුවීම

❖ ශ්‍රී ලංකාවේ ගෝලීය කොවිඩ්-19 වසංගත පාලනය

ගෝලීය කොවිඩ් වසංගතය ශ්‍රී ලංකාව තුළ මර්දනය කිරීමට රජය ගතහැකි සෑම පියවරක්ම ගෙන ඇති බව සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය ආචාර්ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පවසයි. විශේෂයෙන්ම ආපදා මධ්‍යයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත්ව පවත්වාගෙන යා යුතු බැවින් රජය ප්‍රමුඛත්වය දෙන්නේ ආර්ථිකයට බව අමාත්‍යවරයා පෙන්වා දුන්නේය. සංචාරක, විදේශ රැකියා සහ විදේශ ආයෝජන යන ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර තුන ඔස්සේ රටේ ආර්ථිකය ක්‍රියාත්මක වන බවත්, එබැවින් කොවිඩ් මර්දන ක්‍රියාවලියේදී මේ පිළිබඳව විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතු බවත් සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය ආචාර්ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පෙන්වා දුන්නේය. කොවිඩ් මර්දන ක්‍රියාවලිය තුළ රටේ ජනතාවගෙන් 90%කට වැඩි පිරිසක් නිවැරදිව මුඛ ආවරණ පැළඳ සිටින බවත්, ඒ තුළ යම් මාර්ගෝපදේශ ලිහිල් කර ඇති බවත් අමාත්‍යවරයා පැවසීය.

❖ සෞඛ්‍ය ඇමති කියුබානු තානාපති හමුවෙයි

බ්‍ය අමාත්‍ය ආචාර්ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පැවසුවේ 2021 නොවැම්බර් මාසය අවසන් වීමට පෙර වයස අවුරුදු 18 ට වැඩි සියලුම පුරවැසියන්ට සම්පූර්ණ එන්නත් ලබා දෙන බවයි. ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන්ට පූර්ණ එන්නත ලබාදීමෙන් පසු තුන්වන එන්නතක් පිළිබඳව සලකා බලන බව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා කියුබානු තානාපතිවරයාට පැවසීය. ශ්‍රී ලංකාවේ ලෝක මට්ටමේ කියුබානු සෞඛ්‍ය සේවාවේ අත්දැකීම්, දැනුම සහ තාක්ෂණය බෙදාහදා ගැනීමේ හුවමාරු වැඩසටහනක් සඳහා අවස්ථාවක් ලබාදෙන ලෙස ද අමාත්‍යවරයා තානාපතිවරයාගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්, මේජර් ජනරාල් විශේෂඥ වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ මහතා ද මෙම අවස්ථාවට එක් විය.

❖ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා නවසීලන්ත මහ කොමසාරිස් හමුවෙයි

සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා ශ්‍රී ලංකාවේ නවසීලන්ත මහ කොමසාරිස් මයිකල් අස්ටන් මහතාට ප්‍රකාශ කළේ ශ්‍රී ලංකාවේ සාර්ථක එන්නත් කිරීම තුළින් රටට හොඳ මට්ටමේ කොවිඩ් පාලනයක් ළඟා කර ගැනීමට හැකි වී ඇති බවයි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා නවසීලන්ත මහ කොමසාරිස්වරයාට කියා සිටියේ ඉහළ සිට පහළ දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම තරාතිරමකම සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය කොවිඩ් පරිපාලනය තුළ ඉහළම කැපවීම කළ බවයි.

නවසීලන්ත මහ කොමසාරිස්වරයා සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා කොවිඩ් ව්‍යාපනයෙන් දෙරට පීඩාවට පත් වූ ආකාරය සහ ඔවුන් ඊට ප්‍රතිචාර දැක්වූ ආකාරය සහ අනාගතයේදී එවැනි ව්‍යාපනයකට මුහුණ දිය යුතු ආකාරය පිළිබඳව සාකච්ඡා කළහ. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් මේජර් ජෙනරාල් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන යන මහත්වරු ඇතුළු පිරිසක් සහභාගි වූහ.

4. සෞඛ්‍ය අංශයේ ප්‍රධාන සංවර්ධන / මූලපිරීම්

රෝග නිවාරණ අංශය

❖ නව ඖෂධ වර්ග තුනක් දේශීය වෙළෙඳපොළට නිකුත් කිරීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල පෙන්වා දෙන්නේ මෙරටට අවශ්‍ය ඖෂධවලින් 40%ක් නිෂ්පාදනය කිරීමේ සැලැස්ම මේ වන විට ක්‍රියාත්මක වන අතර 20%ක ඉලක්කය මේ වනවිට සපුරා ඇති බවයි. මේ හරහා ඖෂධ ආනයනය සඳහා වැයවන විශාල මුදලක් ඉතිරි කර ගැනීමට හැකිවන බවත්, දැනට පවතින ඩොලර් අර්බුදයට මෙය ඉහළ විසඳුමක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන බවත්

අමාත්‍යවරයා පැවසීය. තයිරොක්සින් උනතාවය සඳහා Levothyroxin 50 mcg, ආමාශයික ආම්ලිකතාවය වැළැක්වීම සඳහා Omeprazole 20 mg කරල් සහ වේදනා සහන සඳහා Mefenamic Acid 50 mg පෙනි අද නිල වශයෙන් විවෘත වෙළඳපොලට නිකුත් කරන ලදී. මෙය මෙරට ඖෂධ නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ ඉහළ ජයග්‍රහණයක් බව රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන නීතිගත සංස්ථාව පෙන්වා දෙන ලදී.

❖ **COVID-19 පාලනය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් නව නිවෙස් පදනම් කරගත් සත්කාර වැඩසටහනක්**

කොවිඩ් රෝගීන් සඳහා නිවෙස් පදනම් කරගත් සත්කාර වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම හිටපු සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය පවිත්‍රා වන්නිආරච්චි මහත්මියගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සහ හිටපු රාජ්‍ය අමාත්‍ය මහාචාර්ය වන්න ජයසුමන මහතාගේ සහභාගිත්වයෙන් 2021.06.28 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී සිදු විය. 1390 සෘජු ඇමතුම් අංකයට සම්බන්ධ කොවිඩ් 19 රෝගීන්ගේ සත්කාර සඳහා වන නව වැඩසටහනට අනුව ප්‍රාදේශීය වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ අධීක්ෂණය යටතේ රෝගීන් වර්ගීකරණය කර රෝගීන් රෝහල් ගත කිරීමට ක්‍රමානුකූල විශේෂ වැඩපිළිවෙලක් සකස් කර ඇත.

❖ **'සුව උදාන' ජංගම සෞඛ්‍ය සායන වැඩසටහන නැවත ආරම්භ කිරීම**

සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතාගේ උපදෙස් පරිදි ග්‍රාමීය ජනතාවට ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවක් ලබාදීමේ අරමුණින් දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක වූ "සුව උදාන" ජංගම සෞඛ්‍ය වැඩසටහන යළි ආරම්භ කිරීමට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය පියවර ගෙන තිබේ. Covid-19 වසංගතය හේතුවෙන් වසර 02කට වැඩි කාලයක් නොපැවැත් වූ "සුව උදාන" ජංගම වෛද්‍ය සායන වැඩසටහන නැවත ආරම්භ කරමින් පළමු සායනය 2022.02.24 දින අක්මීමන කුරුදුවත්ත, බෝධිමළු විහාරයේ දී පැවැත්විණි.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය මගින් පවත්වනු ලබන මෙම සුව උදාන ජංගම සායනයෙන් ප්‍රතිකාර සේවා ලබා ගැනීමට ගාල්ල අක්මීමන ප්‍රදේශයේ වයිනිස් මිත්‍ර ගම්මානය, කදිරගාමර්, නිවා සිටි, සදා සිටි, ග්‍රීන් සිටි, ගෙවල් 20 ඇතුළු අවට ගම්මාන රැසක දහසකට අධික ජනතාවක් රැස්ව සිටියහ.

❖ සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම පිළිකා පූර්ව හඳුනාගැනීමේ මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම

මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ පිළිකා පූර්ව හඳුනාගැනීමේ මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන සහන සත්කාර සත්කාරක භාරය අතර අවබෝධතා ගිවිසුමකට අත්සන් තැබිණි. මෙම අවබෝධතා ගිවිසුම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම් මේජර් ජෙනරාල් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ සහ සහන සත්කාර භාරයේ ප්‍රධානී වෛද්‍ය සමාධි රාජපක්ෂ විසින් 2021.07.19 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී අත්සන් කරන ලදී.

❖ වඳුරු උණ සඳහා සුදානම් වීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයෙන් පරීක්ෂණ කට්ටල නොගයක් ලබා දීම

වඳුරු උණ වෛරසය සඳහා අවශ්‍ය සුදානම් සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය මගින් පරීක්ෂණ කට්ටල නොගයක් 2022.08.05 දින ශ්‍රී ලංකාවට භාර දෙන ලදී. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජිත වෛද්‍ය අලකා සිං මහත්මිය විසින් මෙම පරීක්ෂණ කට්ටල නොගය සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය

කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා වෙත එම අමාත්‍යාංශයේදී භාර දෙන ලදී. සකස් කිරීම සඳහා පරීක්ෂණ කට්ටල 125 ක් මුලින් ලබා දුන් අතර සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් එම තොගය වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය වෙත භාර දෙන ලදී. යුරෝපයේ සහ අප්‍රිකානු රටවල ව්‍යුරු උණ මේ වනවිට ශීඝ්‍රයෙන් ව්‍යාප්ත වෙමින් පවතින අතර අසල්වැසි ඉන්දියාවෙන් ද වාර්තා වන බැවින් මෙරට ද ඊට සූදානම් වීම වඩාත් වැදගත් බව අමාත්‍යවරයා පෙන්වා දෙන ලදී.

5. සෞඛ්‍ය පිළිබඳ අනෙකුත් නිර්ණායක පිළිබඳ සෞඛ්‍ය අංශයේ මූලපිරීම්

අධ්‍යාපන

❖ ගෝලීය Covid-19 වසංගතය හේතුවෙන් පාසල් වසා දැමීම හේතුවෙන් දරුවන්ගේ ශාරීරික හා මානසික සෞඛ්‍යයට බලපෑම්

ගෝලීය Covid-19 වසංගතය හේතුවෙන් පාසල් වසා දැමීම දරුවන්ගේ කායික හා මානසික සෞඛ්‍යයට බලපා ඇති බව සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පවසයි. දරුවන්ගේ මනෝ සමාජීය හැසිරීම් ඔවුන්ගේ සමස්ත යහපැවැත්මට බලපාන බවද අමාත්‍යවරයා පෙන්වා දුන්නේය. දකුණු සහ අග්නිදිග ආසියානු කලාපයේ සියලුම පාසල්වල යහපත් සෞඛ්‍ය පද්ධතියක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශවල එකතුවක් ඉතා වැදගත් සහ ඵලදායී බව ඔහුගේ අදහස විය.

6. සෞඛ්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් සංවර්ධනය

නව බඳවා ගැනීම්

❖ සීමිත පදනමින් සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ සහකාර සේවයේ ඉහළ ශ්‍රේණිවලට උසස්වීම් ලැබූ නිලධාරීන් සඳහා රෝහල් ලේකම් (පරිපාලන නිලධාරී) උසස් කිරීම.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා විසින් 2022.06.03 දින සෞඛ්‍ය අංශයේ පවතින පරිපාලන නිලධාරී පුරප්පාඩු සඳහා සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ සහකාර සේවයේ සීමිත පදනම මත රෝහල් ලේකම්වරුන් (පරිපාලන නිලධාරීන්) 23 දෙනෙකු සුපිරි ශ්‍රේණියේ නිලධාරීන් ලෙස උසස් කරන ලදී.

ප්‍රභූණුව

❖ *හෙද පාසල්වල අඩුපාඩු සොයා බලා පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාගෙන් උපදෙස්.*

2021.12.06 දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා විසින් දිවයින පුරා පිහිටි සියලුම හෙද පාසල්වල පහසුකම් නංවාලීමට අවශ්‍ය කටයුතු සුදානම් කරන ලෙස අමාත්‍යාංශ නිලධාරීන්ට උපදෙස් දෙන ලදී. ඒ අනුව ඒවායේ ඇති සියලු අඩුපාඩු හඳුනාගෙන කඩිනමින් වාර්තාවක් තමා වෙත ලබාදෙන ලෙස අමාත්‍යවරයා නිලධාරීන්ට උපදෙස් දුන්නේය. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම් මේජර් ජනරාල් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, හෙද පාසල්වල විදුහල්පතිවරුන්, හෙද පාසල්වලට අනුබද්ධ රෝහල්වල අධ්‍යක්ෂවරුන් ඇතුළු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් පිරිසක් ද මෙම අවස්ථාවට එක්ව සිටියහ.

වෘත්තීය සංවර්ධනය

❖ සීමාවාසික වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා පත්වීම් ප්‍රදානය කිරීම 2022

සීමාවාසික වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා පත්වීම් ප්‍රදානය කිරීම 2022.06.27 වන දින ගරු සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙනෙහළිය රඹුක්වැල්ල මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් Zoom තාක්ෂණය ඔස්සේ පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් එස්.ජේ.එස්. චන්ද්‍රගුප්ත, අතිරේක ලේකම් (වෛද්‍ය සේවා) වෛද්‍ය එස්. ද අල්විස්, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය ඒ. ගුණවර්ධන, ඩී.ඩී.ජී (වෛද්‍ය සේවා I) වෛද්‍ය පී.ඩබ්ලිව්.සී.එල් පනාපිටිය, ඩී.ඩී.ජී (සැලසුම්) වෛද්‍ය එස්. ශ්‍රීධරන්, අධ්‍යක්ෂ (තෘතීයික සත්කාර සේවා) ආචාර්ය පී. අනපත්තු සහ අධ්‍යක්ෂ (වෛද්‍ය සේවා) වෛද්‍ය ඒ.කරුණාරත්න යන නිලධාරීන් මෙම අවස්ථාවට සහභාගී විය

❖ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් රෝහල්වල අඩුපාඩු සොයා බැලීමේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වැඩසටහන.

රෝගී සත්කාර සඳහා වඩාත් ක්‍රමවත් සහ පහසුකම් සහිත රෝහල් පද්ධතියක් රට තුළ පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් එක් එක් රෝහල්වල අඩුපාඩු සොයා බැලීමේ වැඩසටහනක් ආරම්භ කර ඇත. සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙනෙහළිය රඹුක්වැල්ල මහතාගේ උපදෙස් පරිදි මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කෙරේ. මේ යටතේ නැගෙනහිර පළාතේ රෝහල්වල අඩුපාඩු සොයා බැලීමේ වැඩසටහනක් 2021 දෙසැම්බර් 16 සහ 18 යන දිනවල ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික්කයේ ක්‍රියාත්මක විය. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම් මේජර් ජෙනරාල් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් වැඩසටහන ආරම්භ විය. ඒ අනුව ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ සහ කන්තලේ මූලික රෝහලේ අඩුපාඩු සොයා බැලීය.

❖ ශ්‍රී ලංකා හෙද සභාවේ නිලධාරීන් සඳහා පත්වීම් ලිපි ප්‍රදානය කිරීම

ශ්‍රී ලංකා දෙවන හෙද සභාවේ නව නිලධාරීන් සඳහා පත්වීම් ලිපි ප්‍රදානය සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් එම අමාත්‍යාංශයේදී පැවැත්විණි. පත්වීම් ලිපි ප්‍රදානය කිරීමේ අවස්ථාවට එක්වෙමින් අදහස් දැක්වූ සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පැවසුවේ මෙම පත්වීම් සරල පත්වීම් නොවන බවත් ඒවාට විශාල වගකීමක් පැවරී ඇති බවත්ය. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් මේජර් ජනරාල් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ, අතිරේක ලේකම්වරුන් වන ඒ.එන්.එම්.කේ අත්තනායක, ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම් චන්ද්‍රසේන පල්ලේගම, යෝග්‍යවත් ප්‍රමුඛ මහතා ඇතුළු හෙද හෙදියන් පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

❖ තෝරාගත් කාණ්ඩවල ස්ථානගත සේවක සංඛ්‍යාව

කාණ්ඩයේ නම	ස්ථානගත කාර්ය මණ්ඩලය	
	31.12.2021	30.06.2022
වෛද්‍ය උපදේශක	1860	1970
උපදේශක දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරු	75	81
වෛද්‍ය නිලධාරීන්	12558	13496
දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරු	747	774
හෙද සහෝදරියන් / මාස්ටර්	498	933
හෙද නිලධාරීන්	25940	28093

එම්.එල්.ටී	1374	1409
ඖෂධවේදීන්	1217	1253
ගුවන්විදුලි ශිල්පීන්	502	515
භෞත චිකිත්සක	584	600
වින්නඹු මාතාවන්	1312	1368

7. ගෝලීය සෞඛ්‍ය සන්දර්භය තුළ ජාතික සෞඛ්‍ය ජයග්‍රහණ

❖ WHO ශ්‍රී ලංකාවේ එන්නත් ක්‍රියාවලිය අගය කිරීම

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජිත අලකා සිං ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට ක්‍රියාත්මක එන්නත් ක්‍රියාවලිය අගය කරයි. ගෝලීය වශයෙන් Covid-19 ව්‍යාප්තිය මැඩපැවැත්වීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ කාර්යභාරය ඇගයීමට ලක් කළ සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා, එම සංවිධානය සමඟ දීර්ඝ කාලීන සබඳතා පවත්වන රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව Covid-19 ව්‍යාප්තියට එරෙහිව සටන් කිරීමට හැකි උපරිම පියවර ගනිමින් සිටින බව පැවසීය.

8. පරිත්‍යාග කිරීම

දේශීය පරිත්‍යාග

❖ කොවිඩ් මර්දන වැඩසටහනට PCR යන්ත්‍රය පරිත්‍යාග කිරීම

ලංකා භාඩ්වෙයා මාර්වන්ට් සංගමය විසින් මෙරට PCR පරීක්ෂණ කටයුතු සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන රුපියල් ලක්ෂ 60 ක් වටිනා PCR යන්ත්‍රයක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත පරිත්‍යාග කර ඇත. එම PCR යන්ත්‍රය ජූලි 08 වැනිදා එම සංගමයේ සභාපති S.T.S අරුලානන්දන් මහතා විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම් වෛද්‍ය මේජර් ජෙනරාල් සංජීව මුණසිංහ මහතා වෙත භාර දෙන ලදී. සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නියෝජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය එස්. ශ්‍රීධරන්, ලංකා භාඩ්වෙයා මාර්වන්ට් සංගමයේ ලේකම් එච්.එම් ජයවීර සහ සම්බන්ධීකාරක ඡන්මුගනාදන් යන මහත්වරු මෙම අවස්ථාවට එක්ව සිටියහ.

❖ රෝහල් 191ක ඇදන් 11,000ක් සඳහා ඔක්සිජන් ඇතුළු පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ රෝහල් 191ක රෝගීන් දැඩි සත්කාර ඒකක වෙත යොමු කිරීම අවම වන අයුරින් ඇදන් 11,000ක් සඳහා ඔක්සිජන් පහසුකම් සහ අනෙකුත් පහසුකම් වැඩි කිරීමේ නව ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කිරීමට නියමිතය. 'O2 Life' ලෙස නම් කර ඇති මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා රුපියල් බිලියන 03ක් පමණ වැය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. අදාළ ව්‍යාපෘතිය සැලසුම් කර ඇති පාර්ශ්ව මේ සම්බන්ධයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා සමඟ 2021.09.07 වන දින සාකච්ඡාවක් පවත්වා ඇත.

❖ සෞඛ්‍ය අංශය ගෝලීය ව්‍යාපනය හමුවේ

ගෝලීය ව්‍යාපනය හමුවේ සමස්ත ලෝකයේම සෞඛ්‍ය අංශ මුහුණ දෙන්නේ එකම අභියෝගයකට බවත් එම අභියෝගය දිළිඳු, පොහොසත්, සංවර්ධිත, නොදියුණු රටවල් ලෙස නොබෙදුණු බවත් සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පවසයි. තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක නාගභනන්ද හිමිපාණන්, ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ අධ්‍යයන ආයතනයේ උපකුලපති, ශ්‍රී ලංකා ධර්ම චක්‍ර ලංකා පදනමේ අධ්‍යක්ෂ අතිපූජ්‍ය ආචාර්ය බෝදාගම වන්දිම හිමිපාණන් විසින් රුපියල් කෝටි තුනකට ආසන්න වටිනාකමකින් යුත් වෛද්‍ය උපකරණ පරිත්‍යාග කළ අවස්ථාවේදී අමාත්‍යවරයා මේ බව පැවසීය. මෙම අවස්ථාවට වෛද්‍ය අනුරුද්ධ පාදේණිය, රජයේ වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සංගමයේ නිලධාරීන් සහ නාගභනන්ද ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ අධ්‍යයන ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ ජගත් සුමතිපාල යන මහත්වරුද සහභාගී වූහ.

❖ ශ්‍රී ලංකා රේගු දෙපාර්තමේන්තුවේ 93 වැනි රේගු නිලධාරීන්ගේ සංසඳය අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ පරිත්‍යාග කිරීම

පවතින අර්බුදය හමුවේ ශ්‍රී ලංකා රේගු දෙපාර්තමේන්තුවේ 93 වන රේගු නිලධාරීන්ගේ සංසඳය විසින් 2022.06.24 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා වෙත ලක්ෂ 4කට අධික වටිනාකමකින් යුත් ද්‍රාව්‍ය ඉන්සියුලින් තොගයක් පරිත්‍යාග කරන ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ රෝමිනී පිරිස් මහත්මිය සහ පුෂ්පරාජ් රණසිංහ, මහේෂ් ප්‍රනාන්දු, ශිරන්ති පෙරේරා, අරුණ ශාන්ත, අයරින් සුගන්ධි යන මහත්ම මහත්මීහු ද මේ අවස්ථාවට සහභාගි වූහ.

අන්තර්ජාතික පරිත්‍යාග

❖ චීනය ශ්‍රී ලංකාවට විශාලතම එන්නත් කට්ටලය පරිත්‍යාග කිරීම

2021.07.27 වන දින කටුනායක ගුවන් තොටුපළෙන් Sinopharm එන්නත් මිලියන 1.6ක් සහ සිරින්ජ මිලියන 1.6ක් මෙරටට ගෙන එන ලද්දේ මෙතෙක් මෙරටට ලැබුණු විශාලතම එන්නත් පරිත්‍යාගය ලෙසිනි. මෙම අවස්ථාවට ඖෂධ නිෂ්පාදන, සැපයුම් හා නියාමන හිටපු රාජ්‍ය අමාත්‍ය මහාචාර්ය වන්න ජයසුමන, අමාත්‍යාංශයේ රාජ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය සමන් රත්නායක, වෛද්‍ය සැපයුම් අධ්‍යක්ෂ කපිල වික්‍රමනායක, ගුවන් තොටුපළ සභාපති විශ්‍රාමික මේජර් ජෙනරාල් ජී.ඒ වන්දුසිරි යන මහත්වරු ඇතුළු පිරිසක් මෙම අවස්ථාවට එක්ව සිටියහ.

❖ **ඩොලර් මිලියන 2.2 ක අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ මෙරටට පරිත්‍යාග කිරීම**

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අත්‍යවශ්‍ය වන ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 2.2ක ඖෂධ ශ්‍රී ලංකාවට පරිත්‍යාග කිරීම 2022.05.31 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී බංග්ලාදේශ මහ කොමසාරිස් Tareq M.D. Ariful Islam මහතා අතින් සිදු විය. ප්‍රතිජීවක, පිළිකා, අධි රුධිර පීඩනය, වෛරස් අපස්මාරය, ඇදුම වැනි රෝග රැසකට අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ මෙහිදී ප්‍රදානය කෙරිණි. විවිධ රෝග සඳහා අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ වර්ග 79ක් ද මෙහිදී පරිත්‍යාග කෙරිණි.

❖ **ව්‍යාපෘති සේවා සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ කාර්යාලය විසින් ඔක්සිජන් ඒකක පරිත්‍යාග කිරීම**

කොවිඩ් ආසාදිත අසාධ්‍ය රෝගීන්ට ඔක්සිජන් සැපයීමට අවශ්‍ය සියලුම උපකරණ රෝහල් වෙත ලබාදීමට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය කඩිනම් පියවර ගෙන ඇති අතර දැනට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපාදන යටතේ රුපියල් මිලියන 650ක් වටිනා Hiflow ඔක්සිජන් යන්ත්‍ර 612ක්, ඔක්සිජන් සාන්ද්‍ර 200ක්, 385ක් දිවයිනේ කොවිඩ් ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන වෙත බහු-පරා මොනිටර, සිරිත්ප සොම්ප 410ක් සහ කහට පොම්ප 400ක් ලබා දී ඇත. එක්සත් ජාතීන්ගේ ව්‍යාපෘති කාර්යාලය (U.N.O.P.S) කඩිනම් ප්‍රසම්පාදන උපාය මාර්ගයක් භාවිතා කරමින් උපකරණ තොගය දින කිහිපයක් ඇතුළත සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත ලබා දීමට කටයුතු යොදා ඇත.

❖ **ජපන් ආධාර යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ රෝහල් නවයකට මිලියන 400 ක් වටිනා උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීම**

මෙරට සෞඛ්‍ය සේවාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් (ජපාන ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතා නියෝජිතායතනයේ) JICA ආධාර ව්‍යාපෘතිය යටතේ දිවයිනේ රෝහල් 09ක් සඳහා රුපියල් මිලියන 400ක් පමණ වටිනා රෝහල් උපකරණ 2022.01.19 දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ දී ලබා දෙන ලදී. ජපාන තානාපති Mizukoshi Hideaki මහතා විසින් එම උපකරණ සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා වෙත නිල වශයෙන් භාර දෙන ලදී. මේ යටතේ තෙල්දෙණිය, වරකාපොළ, වැලිකන්ද, පිඹුර, කරවනැල්ල, අවිස්සාවේල්ල, නාවලපිටිය, හිඟුරක්ගොඩ යන මූලික රෝහලට මෙන්ම හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ PCR රසායනාගාරයට උපකරණ ප්‍රදානය කෙරිණි. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම් මේජර් ජෙනරාල් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ, අතිරේක ලේකම් වෛද්‍ය සුනිල් ද අල්විස්, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, ජයිකා ව්‍යාපෘතියේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජිත තකාමිමා කියෝගුම් යන මහත්වරු සහභාගි වූහ..

❖ ප්‍රංශ රජය ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අංශයට සහාය දැක්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රංශ තානාපති එච්.ඊ. ප්‍රංශ රජය විසින් කරන ලද පරිත්‍යාගයක් සම්බන්ධයෙන් එරික් ලැවර්ටු මහතා සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී හමුවිය. මෙම පරිත්‍යාගය නිර්වින්දන සහ ශ්‍රී ලංකාවේ වලින් යුරෝ 300,000ක වටිනාකමකින් යුක්ත විය. ආර්ථික හා මූල්‍ය අර්බුදය, සැපයුම් දාමයේ බාධා කිරීම්, දේශපාලන ස්ථාවරත්වය සහ එකමුතුකම සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාව පවත්වා ගැනීම වැනි දැවෙන ගැටලු පිළිබඳව ද ඔවුහු සාකච්ඡා කළහ. ශ්‍රී ලංකාව ආර්ථික අර්බුදයෙන් මිදීමෙන් පසු සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳ සාකච්ඡා නැවත බැලීමේ අභිප්‍රාය ද තානාපතිවරයා ප්‍රකාශ කළේය.

❖ ඉන්දියානු මානුෂීය ආධාර යටතේ ඖෂධ ඇතුළු තවත් පාරිභෝගික භාණ්ඩ නොගයක් පරිත්‍යාග කිරීම

ඉන්දීය මානුෂීය ආධාර වැඩසටහන යටතේ ශ්‍රී ලාංකේය ජනතාවට පරිත්‍යාගයක් ලෙස ඉන්දීය රජය විසින් ලබාදුන් දෙවන ආධාර කණ්ඩායම 2022.06.24 දින උදෑසන MV VTC SUN නෞකාව මගින් ශ්‍රී ලංකාවට රැගෙන එන ලදී. අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ මෙට්‍රික් ටොන් 38ක්, කිරිපිටි මෙට්‍රික් ටොන් 250ක් සහ සහල් මෙට්‍රික් ටොන් 15ක් මෙම ආධාර තොගයට ඇතුළත්. ජීවිතාරක්ෂක ඖෂධ වර්ග රැසක්, අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ වර්ග රැසක් මේ රටට ආධාරයක් ලෙස ලැබෙනවා. මෙම ඖෂධවල වටිනාකම ඉන්දීය රුපියල් මිලියන 119ක් පමණ වේ. එම තොගයේ මුළු මුදල රුපියල් බිලියන 03ක් පමණ වේ.

❖ ජපන් ජනතාව විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 1.5ක ඖෂධ සහ උපකරණවල පළමු කාණ්ඩය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට නිල වශයෙන් ලැබීම.

අගෝස්තු මාසය අවසන් වන විට මෙරට ඖෂධ ප්‍රශ්නයට බොහෝ දුරට විසඳුම් ලබා දෙන බව සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පවසයි. අමාත්‍ය රඹුක්වැල්ල මහතා මේ බව පැවසුවේ 2022.07.28 වන දින සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය සඳහා ජපන් ජාතිකයින් වෙතින් ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 1.5ක් වටිනා ඖෂධ සහ උපකරණ පළමු කාණ්ඩය නිල වශයෙන් ලබා ගනිමින්. අධි රුධිර පීඩනය, දියවැඩියාව, හෘදය, වකුගඩු, අක්මා සංකූලතා සඳහා මෙම ඖෂධ ලබා දෙන අතර විශේෂයෙන්ම ගැබ්ණි මව්වරුන් සඳහා දියවැඩියා ඖෂධ සහ කැල්සියම් වැනි විටමින් වර්ග මෙම ඖෂධ තොග අතර වේ. මෙම පළමු තොගයේ වටිනාකම ඇමෙරිකානු ඩොලර් එක්ලක්ෂ හත්දහස් හයසිය පනහක් (107,650) පමණ වේ. මෙය ජපන් රජය යුනිසෙෆ් හරහා ලබා දී ඇත. මෙම අවස්ථාවට යුනිසෙෆ් ආයතනයේ නියෝජ්‍ය නියෝජිත එමා බ්‍රිගම් මහත්මිය, ශ්‍රී ලංකාවේ ජපාන තානාපති Mizukoshi Hideaki මහතා ඇතුළු ජපාන නියෝජිත පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

❖ ජපාන රජය UNFPA සමඟ එක්ව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ සහ සෞඛ්‍ය උපකරණ ලබා දීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රසව හා නාරිවේද ක්ෂේත්‍රය තුළ අත්‍යාවශ්‍ය ජීවිතාරක්ෂක ඖෂධ සහ උපකරණ තොගයක් මෙහිදී ලබාදුන් අතර ඒ සඳහා UNFPA ඩොලර් ලක්ෂ 3ක් ද ජපාන රජය ඩොලර් 72,000ක් ද වැය කර ඇත. මේ පරිත්‍යාග අතර දැනට මෙරට හිඟ ඖෂධ වර්ග ද වේ. Oxytocin, misoprostol, ඩිපෝ එන්නන් සහ ලිංගික සෞඛ්‍ය ඖෂධ සහ උපකරණ මෙහි ඇතුළත් වේ. අනෙකුත් රටවල් හා සසඳන විට ජපානය ශ්‍රී ලංකාව වෙනුවෙන් පරිත්‍යාග කිරීමේ කටයුතුවලදී ඉතා කඩිනමින් සහ උනන්දුවෙන් ඉදිරිපත් වූ බවත්, මෙම අර්බුදකාරී අවස්ථාවේදී සහය ලබා ගැනීමට හැකිවීම පිළිබඳව තමන් සතුටු වන බවත් වත්මන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා පැවසීය.

❖ ජාත්‍යන්තර සිංහ සමාජයේ ඉන්දීය සේවා භාරයෙන් රුපියල් කෝටි 2.5 ක් වටිනා අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ තොගයක් ශ්‍රී ලංකාවට පරිත්‍යාග කිරීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ඉල්ලීම පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ රෝගී ප්‍රතිකාර සේවා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා Lions of India සේවා භාරය විසින් 2022.08.10 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වෛද්‍ය සැපයුම් අංශයේදී අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ තොගයක් පරිත්‍යාග කරන ලදී. නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (සැලසුම්) වෛද්‍ය එස්.ශ්‍රීධරන් මහතා ඉල්ලීමක් කර තිබූ අතර, ඒ අනුව ජාත්‍යන්තර සිංහ සමාජයේ තුන්වන උප සභාපතිවරයා ලෙස කටයුතු කරන ඒ.පී.සී. මහතාගේ සම්බන්ධීකරණයෙන් ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ මෙම ඖෂධ තොගය ලංකාවට ලබා ගැනීමට හැකි විය. මෙම ඖෂධ දිවයින පුරා පිහිටි රෝහල් වෙත කඩිනමින් බෙදාහරින ලෙස සෞඛ්‍ය ලේකම් ජනක ශ්‍රී වන්ද්‍රගුප්ත මහතා වෛද්‍ය සැපයුම් දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරීන්ට ද උපදෙස් දුන්නේය.

❖ කොරෝනා රෝගය සඳහා භාවිත කරන ඖෂධ ඇතුළු අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ තොගයක් ශ්‍රී ලංකාවට

ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතාගේ සහ ජනාධිපති උපදේශක රුවන් විජේවර්ධන මහතාගේ ඉල්ලීම පරිදි "Sri Lanka Association of Oregon" නම් එක්සත් ජනපදයේ සංවිධානය විසින් කොරෝනා රෝගය සඳහා භාවිත කරන ඖෂධ ඇතුළුව ඇමෙරිකානු ඩොලර් 625,000ක් වටිනා අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ තොගයක් ශ්‍රී ලංකාවට පරිත්‍යාග කරන ලදී. පරිත්‍යාග කරන ලද ඖෂධ සියල්ල ඇමරිකාවේ නිෂ්පාදනය කර ඇති අතර ඉදිරි මාස දෙක තුළ එම සංවිධානය හරහා තවත් විශාල ඖෂධ තොගයක් ශ්‍රී ලංකාවට ලබාදීමට කටයුතු කරන බව එහි සම්බන්ධීකාරක සංජීව දිසානායක මහතා පැවසීය.

9. Covid පාලනය සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ විශේෂ සිදුවීම්

එන්නත් කිරීම

❖ වයස අවුරුදු 12-18 අතර දරුවන්ට එන්නත් කිරීම ආරම්භ කිරීම

කොවිඩ් 19 වසංගතය හේතුවෙන් වසර එකහමාරක පමණ කාලයක සිට විටින් විට පාසල් වසා දමා ඇති බවත්, එබැවින් කඩිනමින් පාසල් ආරම්භ කිරීමට දරුවන්ට එන්නත් ලබාදීම ආරම්භ කළ යුතු බවත් අමාත්‍යවරයා සඳහන් කළේය. ළමුන් සඳහා එන්නත් ලබාදීම ආරම්භ කිරීමත් සමඟ 7 වැනි ශ්‍රේණියේ සිට 13 වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා දරුවන්ට එන්නත් කළ හැකි බව ද අමාත්‍යවරයා පැවසීය. ගුරුවරුන් ඇතුළු අනාගත කාර්ය මණ්ඩලය සම්පූර්ණයෙන් එන්නත් කර ඇති බැවින් පාසල් සිසුන්ට එන්නත් ලබාදීම අවසන් වූ පසු

පාසල් විවෘත කිරීමට හැකිවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

❖ වයස අවුරුදු 18 ත් 30 ත් අතර පුද්ගලයින් සඳහා එන්නත් කිරීම ආරම්භ කිරීම

වයස අවුරුදු 18 ට අඩු සහ වයස අවුරුදු 30 ට අඩු පුද්ගලයින් සඳහා එන්නත් ලබාදීමේ වැඩසටහන අද සිට දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් ආරම්භ කිරීමට පියවර ගෙන ඇති බව සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පවසයි. සති දෙක තුන අවසන් වීමට පෙර වයස අවුරුදු 30 ට වැඩි සියලුම දෙනාට සම්පූර්ණයෙන් එන්නත් ලබා දෙනු ඇතැයි ද වයස අවුරුදු 18 ට වැඩි පුරවැසියන් සඳහා එන්නත් කිරීම 2021 ඔක්තෝබර් මස අවසන් වන විට අවසන් වනු ඇතැයි ද ඔහු බලාපොරොත්තු

❖ ළමුන් සඳහා එන්නත් කිරීම ආරම්භ කිරීම

ලමුන් සඳහා එන්නත් ලබාදීමේ වැඩසටහන ඔක්තෝම්බර් මස අවසන් වන විට අවසන් කරන බව සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පවසයි. ඒ අනුව වයස අවුරුදු 12-19 අතර සංකූලතා ඇති දරුවන්ට මෙම වැඩසටහන යටතේ මූලික වශයෙන් එන්නත් ලබාදීම සිදු කෙරේ. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා මේ බව පැවසුවේ 2021.09.24 දින රිජ්වේ ආර්යා ළමා රෝහලේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ලමුන් සඳහා එන්නත් ලබාදීමේ වැඩසටහන නිල වශයෙන් ඵලිදාක්වීමේ අවස්ථාවට එක්වෙමිනි. ශිරන්ති රාජපක්ෂ මහත්මිය ද මෙම අවස්ථාවට එක්ව සිටියාය. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම් මේජර් ජෙනරාල් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන මෙන්ම 306/C/1 සිංහ සමාජය නියෝජනය කරමින් ජනාධිපති අධිනීතිඥ ජගත් වික්‍රමනායක, මහාචාර්ය ආනන්ද ජයවර්ධන යන මහත්වරු ද සහභාගි වූහ. , සහ ශ්‍රී ලංකා කායික විද්‍යා ඇකඩමිය සහ ශ්‍රී ලංකා විශේෂඥ වෛද්‍ය හර්ෂ සතිශ්වන්ද්‍ර සහ විශේෂඥ වෛද්‍ය සමීතා දසනායක යන මහත්ම මහත්මීන් කායික විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ ආයතනය නියෝජනය කරමින් පැමිණ සිටියහ.

❖ **නොවැම්බර් 01 වැනිදා සිට මෙරට ජනතාවට බුස්ටර් එන්නත ලබාදීම**

බුස්ටර් එන්නත් මාත්‍රාව ලබාදීම 2021 නොවැම්බර් 01 වැනිදා සිට ආරම්භ කරන බව සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා පවසයි. මේ යටතේ එය කොවිඩ් සටනේ ඉදිරිපෙළ පිරිස් වෙත ලබාදීමට සැලසුම් කර ඇති බව අමාත්‍යවරයා පැවසීය. මෙම වැඩසටහන ආරම්භ කිරීම සඳහා දැනට එන්නත් ලක්ෂ 20ක තොගයක් පවතින බව අමාත්‍ය වෛද්‍ය රඹුක්වැල්ල මහතා පැවසීය. සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, වසංගත රෝග විද්‍යා අංශයේ අධ්‍යක්ෂ විශේෂඥ වෛද්‍ය සමීත ගිනගේ, වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනයේ වෛරස් විද්‍යා විශේෂඥ වෛද්‍ය නදික ජනගේ යන මහත්ම මහත්මීන් ඇතුළු සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරීන් පිරිසක් මෙම අවස්ථාවට එක්ව සිටියහ.

ප්‍රතිකාර හා සත්කාර

❖ **COVID-19 අසාධ්‍ය රෝගීන් සඳහා KDU රෝහලේ දැඩි සත්කාර පහසුකම් සැපයීම**

දැනට රට පුරා පැතිර යන Covid-19 තුන්වන රැල්ල හේතුවෙන් කොවිඩ් ආසාදනය වී අසාධ්‍ය තත්ත්වයට පත් වූ රෝගීන්ට හදිසි ප්‍රතිකාර සේවා සැපයීම සඳහා ජෝන් කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාල රෝහලේ (KDU) දැඩි සත්කාර සේවා පවත්වාගෙන යාමට හිටපු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා පියවර ගත්තේය. ඒ අනුව, ජෝන් කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාල රෝහලේ (KDU) දැඩි සත්කාර ඒකක තුනක් කොවිඩ් රෝගීන්ගේ දැඩි සත්කාර සඳහා වෙන් කෙරෙන අතර, හයිල්ලෝව් ඔක්සිජන් ඇතුළු සියලු දෙනා සඳහා මෙම ඒකකවල ICU ඇදන් 24ක් සහ High Dependency Beds (HDU ඇදන්) 12ක් පිහිටුවනු ලැබේ. ඔක්සිජන් පහසුකම් සැපයීමට ද කටයුතු කර ඇත.

❖ කොවිඩ් විරෝධී ක්‍රියාකාරකම් සඳහා දිස්ත්‍රික්ක 09 කට වෑන් රථ ලබාදීම

කොවිඩ් පාලනය සහ පාලනය පවත්වාගෙන යාම සහ සෞඛ්‍ය පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් NISSAN URVAN වෑන් රථ 09ක් පළාත් අතර බෙදාදීම හිටපු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ පරිශ්‍රයේදී පැවැත්විණි. රුපියල් මිලියන 90 ක් පමණ වටිනා මෙම වෑන් රථ සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ (ADB) සෞඛ්‍ය පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් අරමුදල් සපයන ලද අතර සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම් මේජර් ජනරාල් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, සෞඛ්‍ය පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ අධ්‍යක්ෂ වෛද්‍ය අනිල් දිසානායක යන මහත්වරු ද සහභාගී වූහ.

❖ මුල්ලේරියාව මූලික රෝහලේ විශේෂ Covid-19 ප්‍රතිකාර ඒකකයක් ඉදිකිරීම

ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාවේ ශ්‍රම හා තාක්ෂණික දායකත්වයෙන් මුල්ලේරියාව ප්‍රාථමික රෝහලේ ඉදිකරන ලද විශේෂ කොවිඩ් ප්‍රතිකාර ඒකකය 2022.08.03 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත නිල වශයෙන්

භාර දෙන ලදී. හිටපු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති මෙම අවස්ථාවට ගුවන් හමුදාපති එයාර් මාර්ෂල් සුදර්ශන පතිරණ මහතා ද සහභාගී විය. මෙම අවස්ථාව සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, මුල්ලේරියාව මූලික රෝහලේ අධ්‍යක්ෂ වෛද්‍ය ප්‍රියන්ත කරුණාරත්න, ගුවන් හමුදා සිවිල් ඉංජිනේරු සේවා අධ්‍යක්ෂ, ගුවන් හමුදා නිලධාරීන් සහ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුළු පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

❖ ලෝක ඖෂධවේදීන්ගේ දිනයට සමගාමීව ඖෂධ පිළිබඳ තොරතුරු නිවසේ සිටම ලබා ගැනීමේ නව ක්‍රමයක්

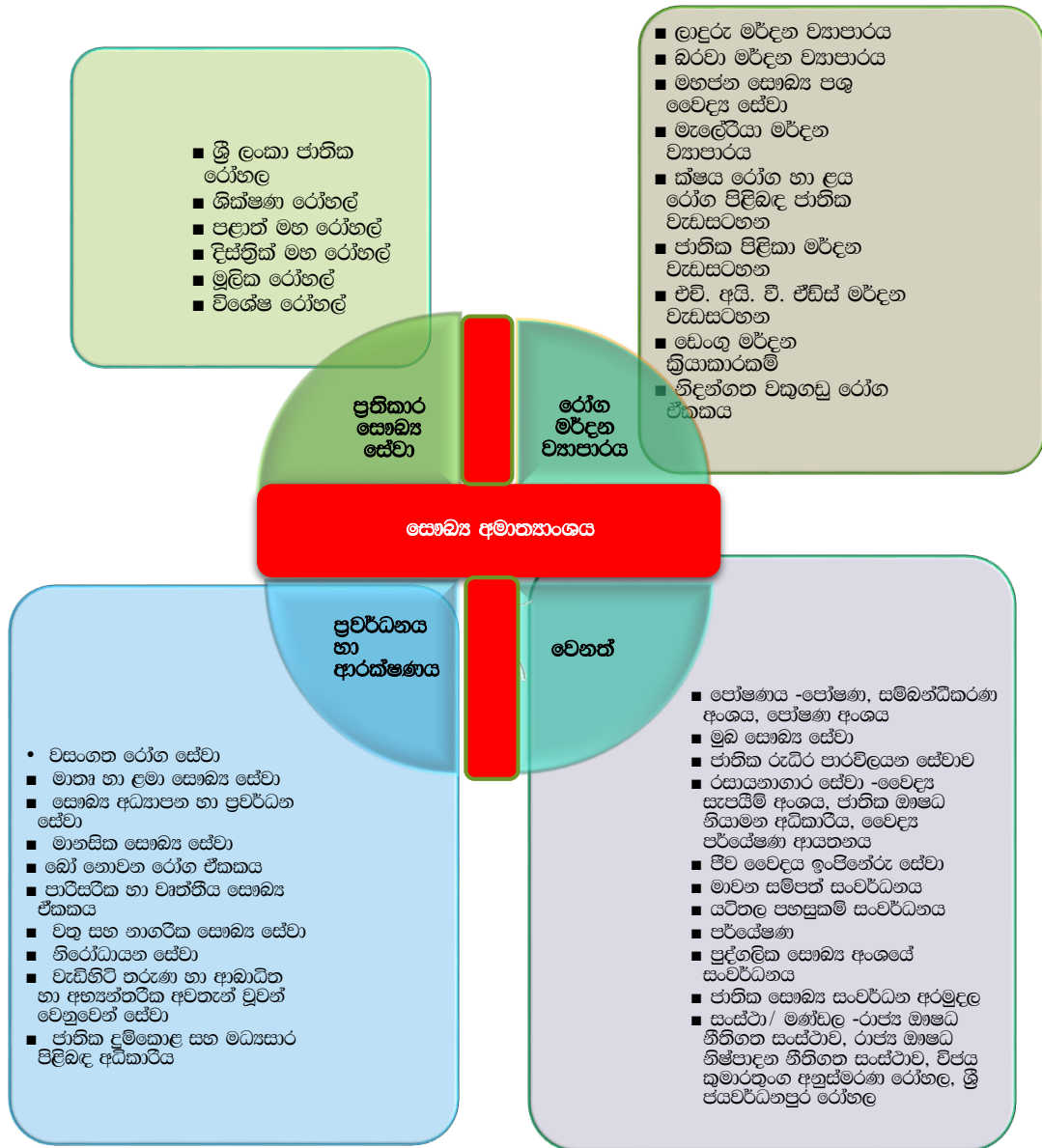
සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් 2022.02.24 වන දින සායනික රෝගීන් සඳහා තැපැල් මගින් එවන ඖෂධ පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමේ නව ක්‍රමයක් හඳුන්වා දී ඇත. S.L.T Mobitel සමඟ එක්ව ඖෂධවේදීන්ගේ සංගමය විසින් මෙම වැඩසටහන හඳුන්වා දෙන ලදී.

❖ දිවයින පුරා රෝහල් සහ වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාල සඳහා ගිලන් රථ 25ක් සහ කැබ් රථ 38ක්

මෙරට සෞඛ්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මක බව ඉහළ නැංවීම සඳහා නවීන ගිලන්රථ 25ක් සහ කැබ් රථ 38ක් දිවයින පුරා රෝහල් සහ ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය නිලධාරී කාර්යාල සඳහා 2022.02.17 දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී ලබා දෙන ලදී. ගිලන් රථ සහ කැබ් රථ සඳහා යතුරු සහ ලිපිගොනු සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය කෙහෙළිය රඹුක්වැල්ල මහතා අතින් ප්‍රදානය කෙරුණු අතර එම වාහන අදාළ රෝහල් වෙත සහ සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාල වෙත භාරදීම සිදු කෙරිණි. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම් මේජර් ජෙනරාල් වෛද්‍ය සංජීව මුණසිංහ, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන යන මහත්වරුන් ඇතුළු ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ නියෝජිත පිරිසක් ද එම අවස්ථාවට එක්ව සිටියහ.

3. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආයතනික ව්‍යුහය

4. අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති ආයතන, ව්‍යාපාර හා වැඩසටහන්වල සාක්ෂාත් කර ගැනීම්

4.1 රෝග මර්දන වැඩසටහන

4.1.1 ලාදුරු මර්දන වැඩසටහන

හැඳින්වීම

ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරයේ මූලික කාර්යයභාරය වනුයේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, සැලසුම්කරණය, ලාදුරු මර්දන වැඩසටහනවල ප්‍රගතිය සමාලෝචනය, පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ රෝග පාලනය කිරීම සඳහා අදාළ ක්‍රියාවලියන් ඇගයීමට ලක් කිරීමයි.

තවද ජාතික රෝහලේ මධ්‍යම ලාදුරු සායනය සහ හැදල ලාදුරු රෝහලද පාලනය වන්නේ ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරය මගිනි.

දැක්ම

ලාදුරු වලින් තොර ශ්‍රී ලංකාවක්.

මෙහෙවර

ලාදුරු රෝගය ව්‍යාප්තවීම වැලැක්වීම, ලාදුරු රෝගීන් සඳහා පහසු සහ ඵලදායී සේවාවන් දියත් කිරීම සහ එම රෝගීන්ගේ ජීවන තත්වය උසස් අන්දමින් පවත්වාගෙන යාම.

අරමුණු

1. ලාදුරු මර්ධන සේවාවන් සියලු පාර්ශ්ව වල සහභාගිත්වයෙන් සවිමත් කිරීම.
2. ලාදුරු රෝගීන් අලුතෙන් හඳුනා ගැනීම ඇතුළු රෝග නිවාරණ සේවා සවිබල ගැන්වීම.
3. ලාදුරු සංකූලතා ඇතිවීම සහ නව අබාධිත තත්ත්ව ඇතිවීම වලක්වා ගැනීම ඇතුළු ලාදුරු ප්‍රතිකාර සේවා විධිමත් කිරීම.
4. ලාදුරු රෝගීන් සමාජයෙන් කොන් කිරීම අවම කිරීම සඳහා සහ රෝගීන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා ක්‍රියා කිරීම.

2021 වසර මුල්භාගය තුළ ලගාකරගත් ප්‍රධාන ඉලක්ක

1. මහජන සෞඛ්‍ය රසායනාගාර කාර්මිකයන් ලාදුරු රෝගය සඳහා විශේෂිත SSS පරීක්ෂණය සිදු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පුහුණු කිරීම සඳහා වූ වැඩ සටහන් දිස්ත්‍රික්ක 23 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
2. වාර්ෂික නිරීක්ෂණ සැසි 6ක් (පළාත් 9ක් ආවරණය වන පරිදි) සහ නුවර එලිය දිස්ත්‍රික්කයේ නිරීක්ෂණ සැසියක් පැවැත්වීම
3. දිස්ත්‍රික්ක 8 ක් තුළ අධීක්ෂණ හා ඇගයීමේ කටයුතු ලාදුරු මර්ධන ව්‍යාපාරය මගින් සිදු කිරීම.
4. ලාදුරු විකෘතිතා ඇති රෝගීන්ට විශේෂ වූ සපත්තු හා අවශ්‍ය මෙවලම් මිලදී ගැනීම.
5. රෝගීන්ට විශේෂ වූ සපත්තු 195 ක්ද තුවාල සත්කාර කට්ටල 50 ක්ද පතුරු 2 ක් ද ලාදුරු විකෘතිතා ඇති රෝගීන්ටලබා දෙන ලදී.
6. ලාදුරු දිනය උදෙසා ක්‍රියාකාරකම් අනුරාධපුර සහ මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්ක වල ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.
7. ලාදුරු රෝගීන් හඳුනා ගැනීමේ නිවාස පරීක්ෂාව (කැගල්ල, කුරුණෑගල, සහ මොනරාගල) සිදුකිරීම.
8. දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් (උදා - පත්‍රිකා බෙදීම) කුරුණෑගල, ගම්පහ, අනුරාධපුර, සහ මඩකලපුව යන දිස්ත්‍රික්ක වල ක්‍රියාත්මක කිරීම.

9. මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා විදි නාට්‍ය පැවැත්වීම.
10. මානසික සෞඛ්‍ය වැඩි දියුණු කිරීම් සඳහා හැදල ලාදුරු රෝහලේ රෝගීන් ආහාර පාන ද ලබා දී කැලණිය පන්සල සහ තේවත්ත පල්ලිය වෙත ගෙන යන ලදී.
11. මාධ්‍ය ඔස්සේ විවිධ දැනුවත් කිරීමේ වැඩ සටහන් ප්‍රචාරය කිරීම.
12. කොවිඩ් - 19 වසංගතය පැවති කාලයේදී ලාදුරු සඳහා ප්‍රතිකාර ගෙදරටම ගෙන ගොස් ලබා දීම විධිමත් කිරීම.
13. රෝගීන් සඳහා ලිපි ගොනු 20000 ක් මුද්‍රණය කිරීම.
14. හැදල ලාදුරු රෝහලේ නව ඖෂධ ගබඩාවක් කන්ටේනර් පෙට්ටියක් තුළ ස්ථාපිත කිරීම.
15. හැදල ලාදුරු රෝහල වටා ඇති තාප්පය අළුත්වැඩියා කිරීම.
16. දිස්ත්‍රික්ක 13ක් සඳහා ලාදුරු රෝගය පිළිබඳ දැන්වීම් ඵලක සාදා බෙදා හැරීම
17. සෞඛ්‍ය කාර්යය මණ්ඩලය (50) සඳහා වූ ධාරිතා වර්ධන වැඩසටහනක් මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ පැවැත්වීම
18. මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක නිලධාරීන් සඳහා රෝගීන් සිතියම් ගතකිරීමේ පද්ධතිය පිළිබඳව සහ ලාදුරු රෝගය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සඳහා පුහුණු වැඩ සටහන් පළාත් 9 තුළ පැවැත්වීම.
19. ලාදුරු රෝගය දැනුවත් කිරීම සඳහා සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය වලින් වීඩියෝ සෑදීම .
20. ආගමික නායකයන් අතර සහජීවන වැඩසටහන් පැවැත්වීම.

ක්‍රියාත්මක වන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති

	ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු මුදල රු.මි.	භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය
1	ලාදුරු රෝගීන් සුලබව පැතිරී ඇති දිස්ත්‍රික්කයන්හි ගෙන් ගෙට ගොස් සමීක්ෂණ පැවැත්වීම	0.4	25%	25%
2	පුනරුත්ථාපණය සඳහා තුවාල සත්කාර කට්ටල/ විශේෂිත සපත්තු සහ අනෙකුත් උපාංග ලබාදීම	2.3	100%	100%
3	වාර්ශික සමාලෝචන වැඩසටහන් පළාත් දිස්ත්‍රික් ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම හා වැඩමුළු සංවිධානය සහ ගුණාත්මකභාවය අධීක්ෂණය සඳහා වැඩසටහන් පැවැත්වීම	0.775	100%	100%
4	ලාදුරු මර්දන වැඩසටහන් ලාදුරු පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ පණිවුඩයක් සහිත ටී-කම්ස ලබාදීම	0.39	100%	100%
5	ලාදුරු මර්දන වැඩසටහන් 2	0.65	55%	55.38%
6	හැදල ලාදුරු රෝහල ලාදුරු රෝගය සඳහා වූ ජාතික මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත් කිරීම	3.44	ප්‍රතිපාදන නොමැති වීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක නොකරන ලදී.	
7	සමේ රෝග සායන සඳහා අවශ්‍ය උපකරණ සපයා දීම	0.2	ප්‍රතිපාදන නොමැති වීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක නොකරන ලදී.	

8	ලාදුරු රෝගය සඳහා වූ විශේෂිත පරීක්ෂාවක් සිදු කිරීමේ පුහුණු වැඩසටහන්	1.325	100%	100%
9	මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා පත්‍රිකා ඇතුළු අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය පිළියෙල කිරීම (2017 වර්ෂයේදී සකසන ලද සැලැස්මට අනුව)	0.42	100%	100%

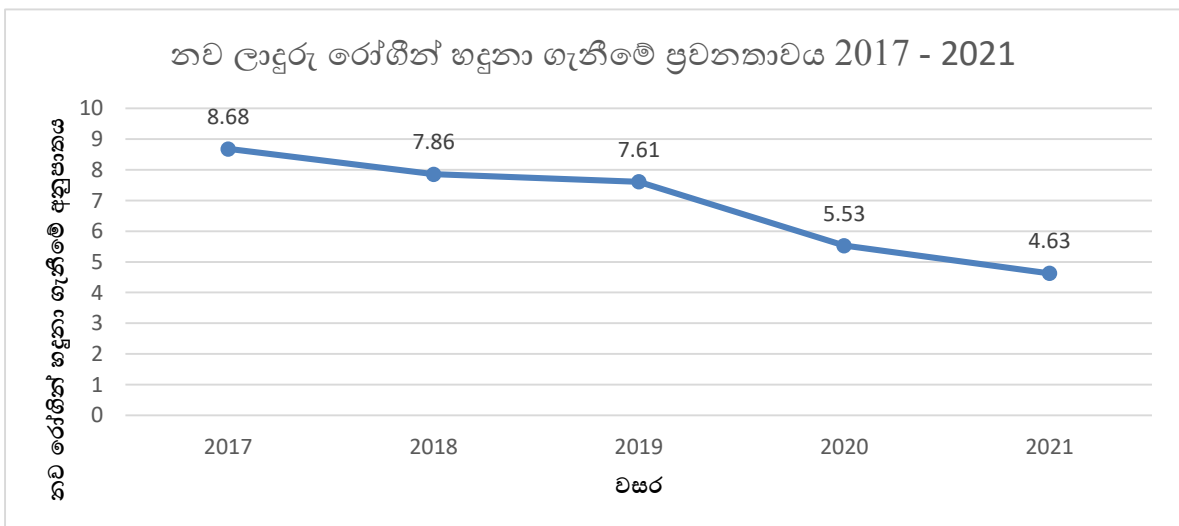
ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය මගින් ක්‍රියාත්මක වූ ව්‍යාපෘති - 2021

	ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු මුදල රු.මි.	භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය
1	හැදල ලාදුරු රෝහලේ ඖෂධ ගබඩා කිරීම සඳහා බහාලුමක් නවීකරණය කර සවි කිරීම.	1,474,200	100%	100%
2	ලෝක ලාදුරු දිනය නිමිත්තෙන් දැනුවත් කිරීම වැඩසටහන් පැවැත්වීම 2021	188,230.00	100%	100%
3	ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරයේ අන්තර්ජාල පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම	1,462,844.00	0%	0%
4	සමාජ අලෙවිකරණ වැඩසටහන් මගින් මහජනතාව දැනුවත් කිරීම.	355,958.14	0%	0%

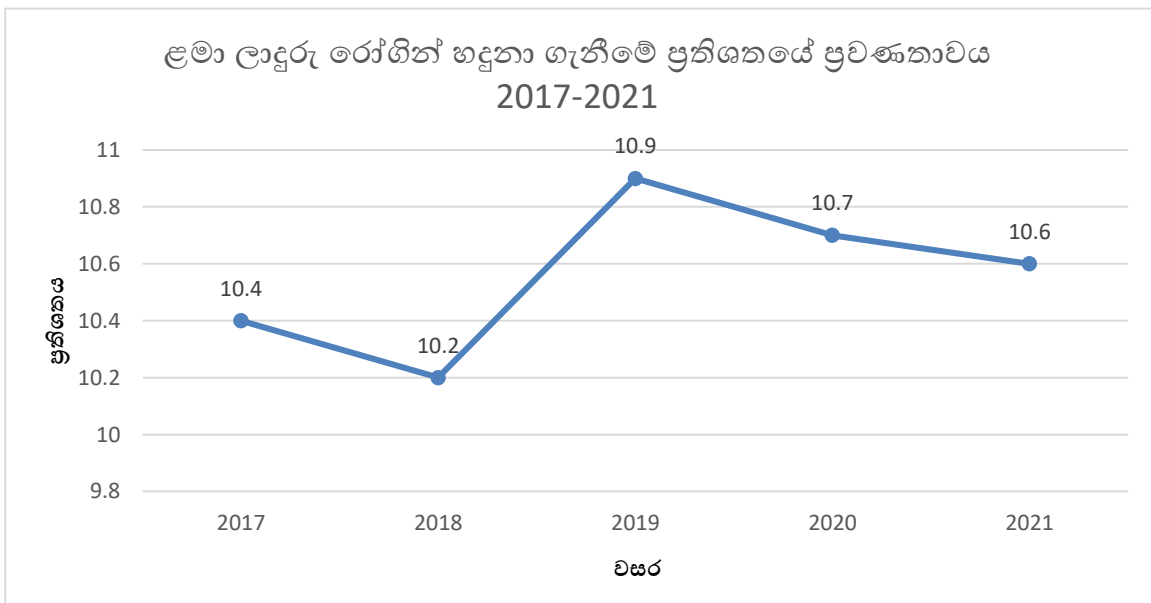
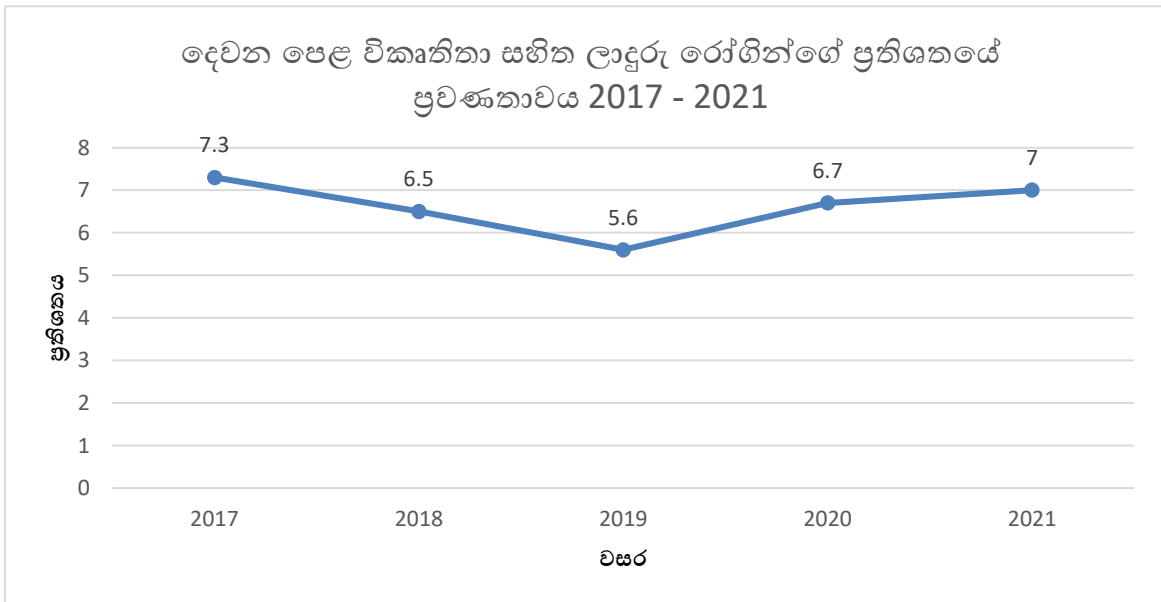
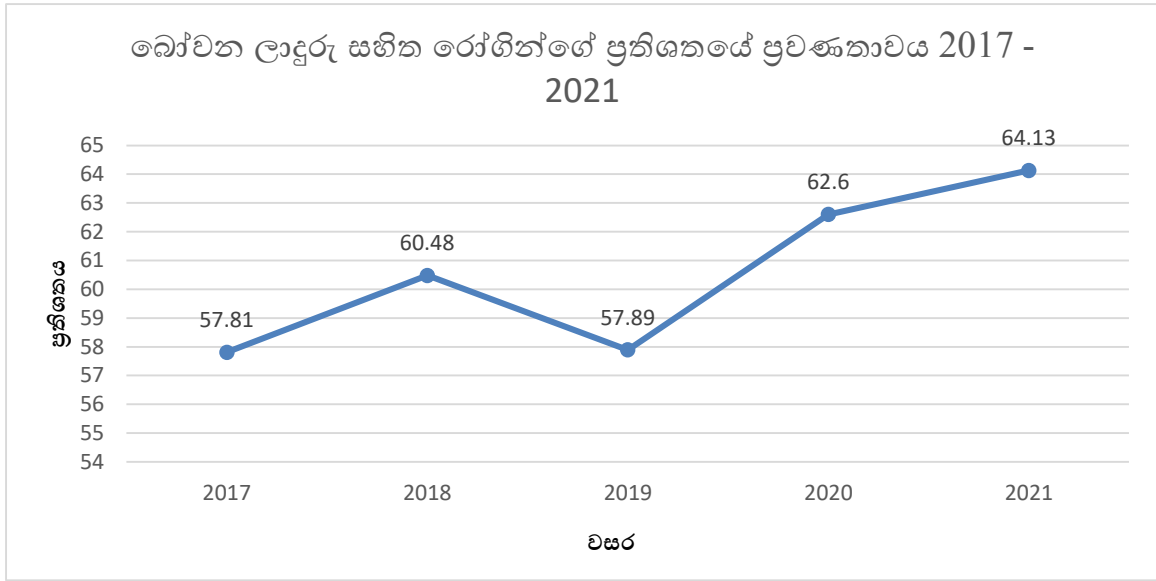
ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය මගින් ක්‍රියාත්මක වූ ව්‍යාපෘති - 2022

	ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු මුදල රු.මි.	භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය
1	ලෝක ලාදුරු දිනය නිමිත්තෙන් දැනුවත් කිරීම වැඩසටහන් පැවැත්වීම 2022	5,250,557.03	83.87%	65.86%
2	ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරයේ අන්තර්ජාල පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම	1,462,844.00	25%	0%
3	සමාජ අලෙවිකරණ වැඩසටහන් මගින් මහජනතාව දැනුවත් කිරීම.	355,958.14	0%	0%

කාර්යය සාධන ප්‍රවණතාවය

2022 වර්ෂය සඳහා යෝජිත වැඩසටහන්

1. රෝග ආවේක්ෂණය සවිමත් කිරීම සඳහා පරිගණක උපාංග ලබාදීම.
2. ලාදුරු සඳහා භාවිතා කරන ඖෂධ සඳහා ඇතිවන ක්ෂුද්‍රජීවී ප්‍රතිරෝදය ආවේක්ෂණය හඳුනා ගැනීම සඳහා පද්ධතියක් සකස් කිරීම.
3. අතුරු ආබාධ හඳුනා ගැනීම සඳහා ආවේක්ෂණ පද්ධතියක් සකස් කිරීම.
4. වසර කිහිපයකට කලින් හඳුනා ගත් ලාදුරු රෝගීන්ගේ ආශ්‍රිතයන් ලාදුරු රෝගය සඳහා නැවත පරීක්ෂා කිරීම.
5. කෙටි පණිවිඩ මගින් වෛද්‍යවරුන් දැනුවත් කිරීම සඳහා වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
6. ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
7. පාසල් වෛද්‍ය පරීක්ෂණය මගින් ලාදුරු සහිත දරුවන් හඳුනා ගැනීම සඳහා පත්‍රිකාවක් පිළියෙල කිරීම
8. ලාදුරු රෝගීන් වැඩියෙන් වාර්තාවන දිස්ත්‍රික්ක පහක පාසල් දරුවන් අතර විත්‍ර තරගයක් පැවැත්වීම.
9. ලෝක ලාදුරු දිනය සැමරීම සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම.
10. වර්මරෝග සායන සහ බාහිර රෝගී අංශ සඳහා අත්පත්‍රිකා සහ දැනුවත් කිරීමේ පුවරු නිර්මාණය කිරීම.
11. විකෘති සහිත රෝගීන් සඳහා මෙවලම් ලබා දීම
12. සෞඛ්‍ය කාර්යය මණ්ඩලය ලාදුරු සම්බන්ධ උපදේශනය සඳහා පුහුණු කිරීම සහ හැදල ලාදුරු රෝහලේ උපදේශන මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීම.
13. ලාදුරු සත්කාර සේවාවල ගුණාත්මකඛාවය සොයා බැලීම සඳහා වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
14. ලාදුරු රෝගය සම්බන්ධයෙන් වන සම්මත මාර්ගෝපදේශන සකස් කිරීම

4.1.2 බරවා මර්දන වැඩසටහන

හැඳින්වීම

1947 දී ශ්‍රී ලංකාවේ බරවා රෝගය මර්ධන ව්‍යාපාරය ආරම්භ කරන ලදී. එහි ක්‍රියාකාරකම් විමධ්‍යගත කර ඇති අතර ඒවා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂක කාර්යාල තුනක් යටතේය. තාක්ෂණික මග පෙන්වීම සපයනු ලබන්නේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ බරවා රෝගය මර්ධන ව්‍යාපාරය මගිනි. මෙම ව්‍යාපාරය මගින් සායනික, පරපෝෂිත හා කීට විද්‍යා නිරීක්ෂණ කටයුතු සම්බන්ධව අදාළ පළාත් බලධාරීන්ට උපදෙස් ලබා දීම සිදු කරනු ලැබේ.

උක්ම

බරවා රෝගයෙන් තොර ශ්‍රී ලංකාවක්

මෙහෙවර

බරවා රෝගය තුරන් කිරීම සහ එම තුරන් කිරීම තිරසරව පවත්වා ගැනීම, නිරීක්ෂණ වැඩි දියුණු කිරීම, සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සහ ප්‍රජාව සවිබල ගැන්වීමෙන් විදවීම හා ආබාධිත තත්ත්වයන් වළක්වා ගැනීම.

අරමුණු

- 2030 වන විට හිඳුන්ගත ලෙස හඳුනාගත් දිස්ත්‍රික්කවල බරවා රෝග පරපෝෂිත අනුපාතය 0% දක්වා ළඟා වීමට
- හිඳුන්ගත නොවන ලෙස හඳුනාගත් දිස්ත්‍රික්කවල බරවා රෝග පරපෝෂිත අනුපාතය 0% හඩත්තු කිරීම සහතික කිරීම
- බරවා රෝගය ආසාදනය වූ රෝගීන් Eliphantiasis (අලි කකුළ) බවට වර්ධනය වීම වැළැක්වීම සඳහා

2021 දී ජයග්‍රහණ / විශේෂ සිදුවීම්

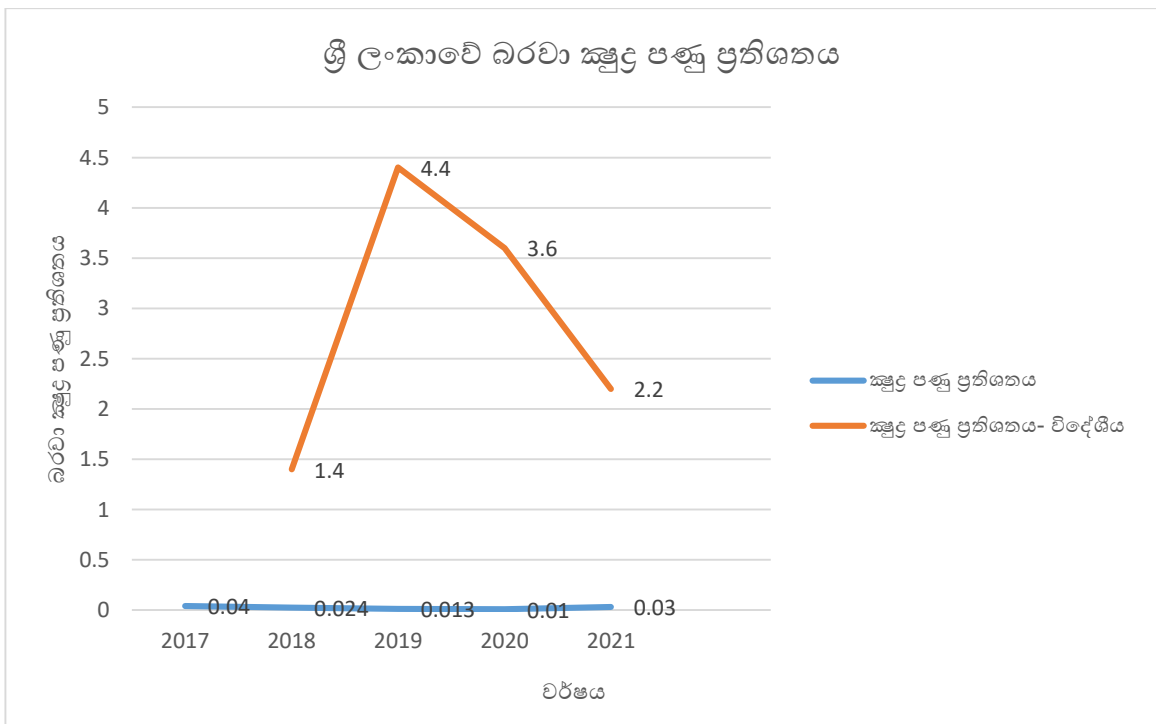
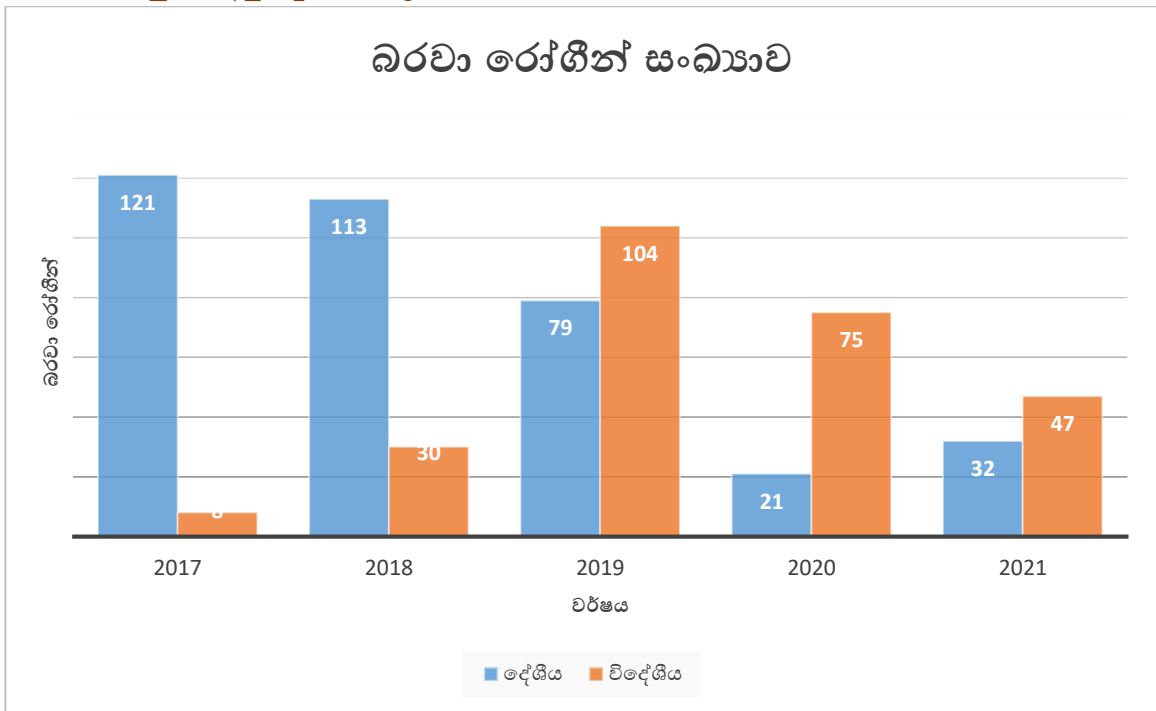
- පුහුණු වැඩසටහන් නවයක් බරවා රෝගය නිදන්ගතව නොමැති දිස්ත්‍රික්ක නවයක සෞඛ්‍ය සේවකයන් සඳහා පැවැත්විය.
- දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ විශේෂ සම්මේෂණ බරවා රෝගය නිදන්ගතව නොමැති දිස්ත්‍රික්ක තුනක (අනුරාධපුර, බදුල්ල සහ අම්පාර) පැවැත්විය.
- වසා ඉදිමුම් රෝගීන් සඳහා සායන සාමාන්‍ය පරිදි පැවැත්වීම සහ නව වසා ඉදිමුම් ඇති රෝගීන් සඳහා විශේෂ වැඩමුළු පැවැත්වීම.
- ප්‍රාදේශීය බරවා මර්දන ඒකක සමග ප්‍රගතිසමාලෝචන රැස්වීම් (කාර්තු හා වාර්ෂික) අකණ්ඩව පැවැත්වීම.
- තාක්ෂණික උපදේශක කණ්ඩායම සමග බරවා රෝගය තුරන්කිරීම සඳහා උපායමාර්ග පිලිබඳ සාකච්චා කිරීම

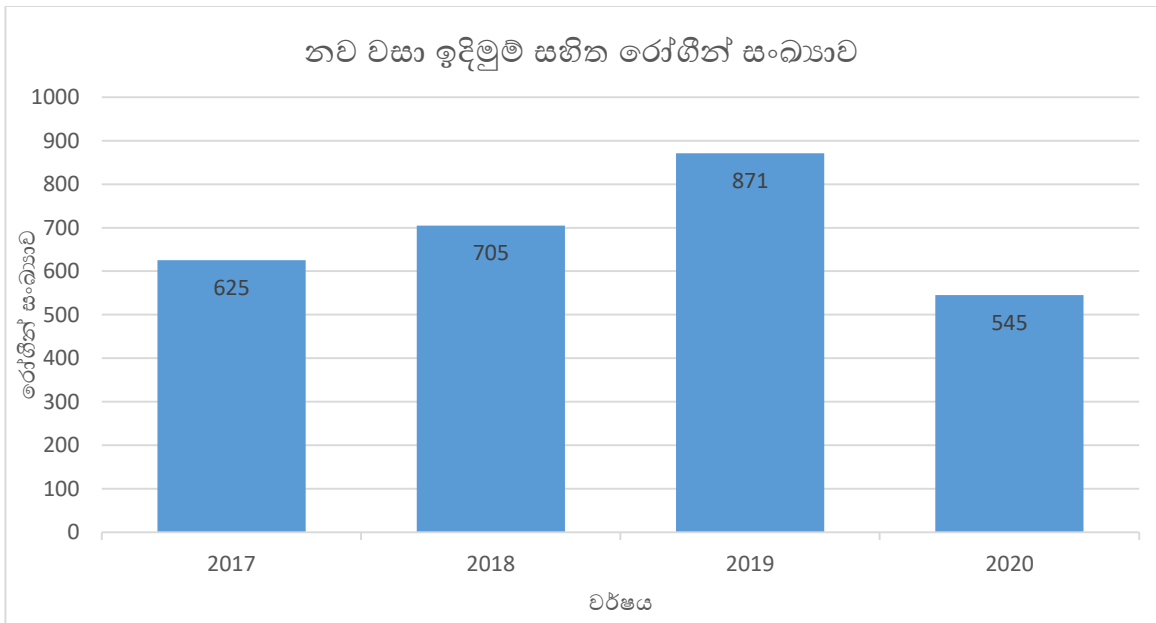
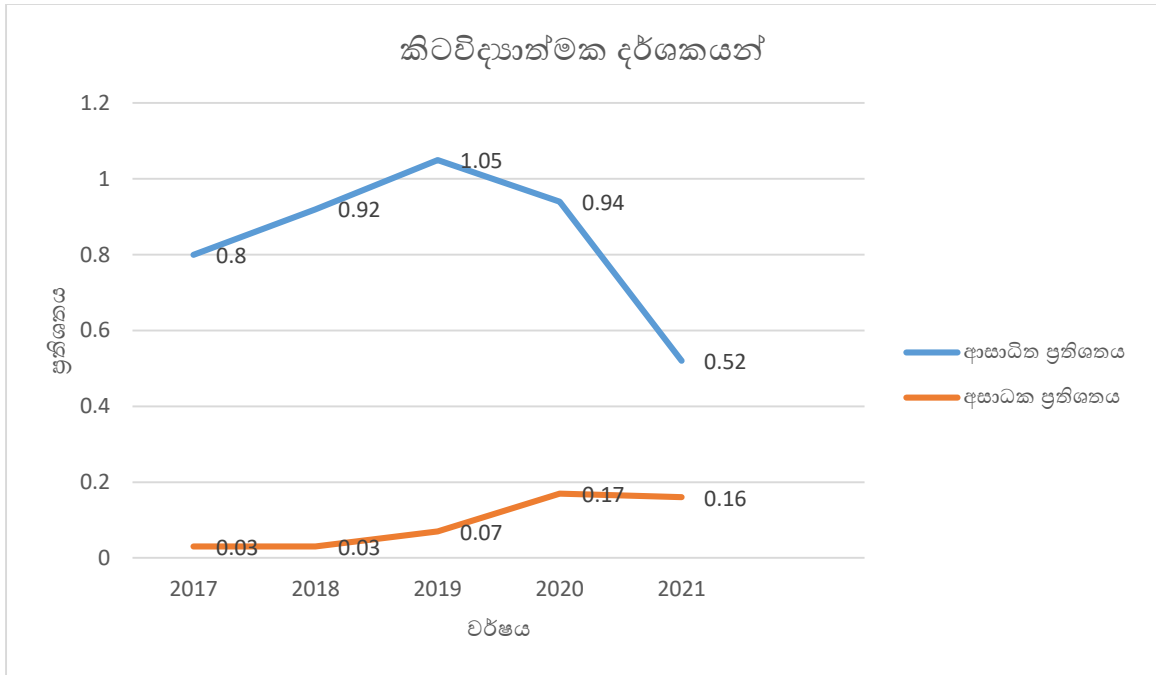
උපයෝජන විස්තර

	2021 වර්ෂය තුළ සිදුකරන ලද සියලුම ක්‍රියාකාරකම්	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිපලය
01	රාත්‍රී රුධිර පටල පරීක්ෂන සංඛ්‍යාව	112,923	32 ධනාත්මක විය (*Wb-28,Bm-4)
02	(බරවා රෝගය නිදන්ගත දිස්ත්‍රික්ක තුළ)	11,216	0

03	රාත්‍රී රුධිර පටල පරීක්ෂණ සංඛ්‍යාව	2,140	47 ධනාත්මක විය (Wb)
04	(බරවා රෝගය නිදන්ගත නොවන දිස්ත්‍රික්ක තුළ)	71	0
05	රාත්‍රී රුධිර පටල පරීක්ෂණ සංඛ්‍යාව	1,592	17 ධනාත්මක විය(Wb)

පසුගිය අවුරුදු 5 තුළ ප්‍රවණතාවය

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- නිදන්ගත නොවන ලෙස හඳුනාගත් දිස්ත්‍රික්කවල බරවා රෝග පරපෝෂිත අනුපාතය 0% පැවැත්ම අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල සමීක්ෂණ සැලසුම් කර ඇත.
- කිට්ටි ද්‍යා හා පරපෝෂිත සමීක්ෂණ සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය හා උපකරණ ප්‍රසම්පාදනය
- දැනට පවතින දත්ත (කිට්ටි ද්‍යා, පරපෝෂිතයා සම්බන්ධ දත්ත සහ මෙම කටයුතු සඳහා වැයවූ මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන) මත බරවා රෝගය මර්ධන කටයුතු තක්සේරු කිරීම.
- ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්මක් බරවා රෝග මර්ධන වියාපාරය සඳහා ගොඩනැගීම
- බරවා රෝග මර්ධන ව්‍යාපාරය සඳහා සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියාපටිපාටිය ගොඩනැගීම

- පුහුණු වැඩසටහන් බරවා රෝගය නිදන්ගත හා නිදන්ගත නොමැති දිස්ත්‍රික්ක වල සෞඛ්‍ය සේවකයන් සඳහා පැවැත්වීම.
- -නව වසා ඉදිමුම් ඇති රෝගීන් එම ස්ථාන පිරිසිදුව පවත්වාගැනීම සඳහා පුහුණු කිරීම
- බරවා රෝග මර්දන ව්‍යාපාරය සඳහා වෙබ් අඩවියක් නිර්මාණය කිරීම
- බරවා රෝගය නිදන්ගත දිස්ත්‍රික්ක වල වැඩ කටයුතු අදීක්ෂණය කර එහි ගුණාත්මක බාවය හා ප්‍රමිතිය තහවුරු කිරීම
- තාක්ෂණික උපදේශක කණ්ඩායම සමග බරවා රෝගය තුරන්කිරීම සඳහා 2023 වර්ෂය සඳහා නව උපායමාර්ග පිළිබඳ සාකච්චා කිරීම

4.1.3 මහජන සෞඛ්‍ය පශු වෛද්‍ය සේවා

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන සෞඛ්‍ය පශු වෛද්‍ය සේවා වෙත මානව සහ සත්ව ජලභීතිකා රෝගය වැළැක්වීම සහ අනෙකුත් සත්ව රෝග පාලනය කිරීමේ ජාතික වගකීම් පැවරී ඇත.

ජලභීතිකා රෝගය සහ ජපන් එන්සෙෆලයිටිස් යනු ශ්‍රී ලංකාවේ මිනිසුන්ට බලපාන ප්‍රධාන සත්ව වෛරස් රෝග දෙකකි. සුනඛයා යනු ශ්‍රී ලංකාවේ සුනඛ ජලභීතිකා රෝගයේ ප්‍රධාන සාධකය වන අතර මානව ජලභීතිකා රෝගයේ ප්‍රධාන සම්ප්‍රේෂකයයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ඇස්තමේන්තුගත සුනඛ ගහනය මිලියන තුනක් පමණ වන අතර ඉන් 20%ක් අයාලේ යන සුනඛයන් වේ.

දැක්ම

මාරාන්තික ජලභීතිකා රෝගය සහ ආබාධිත තත්ත්වයට හේතු වන වෙනත් සත්ව රෝගවලින් මහජනතාවට උපරිම ආරක්ෂාව සහතික කිරීම.

මෙහෙවර

ඉහළ ප්‍රජා පරිශ්‍රමයක් සහතික කරන අතරම, රජයේ රෝහල්වල ජලභීතිකා රෝග පශ්චාත් නිරාවරණ ප්‍රතිකාර ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ පිරිවැය ඵලදායී බව සහතික කරන අතරම, පළාත් සෞඛ්‍ය සේවාවන් සම්බන්ධ ඉහළ ආවරණයක් කරා ළඟාවීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් නියම කර ඇති ජලභීතිකා මර්දන උපාය මාර්ග නිරීක්ෂණය කිරීම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

අරමුණු

- 2025 වන විට සුනඛයන් මැදිහත් වන මිනිස් ජලභීතිකා රෝගය තුරන් කිරීම සඳහා ජලභීතිකා මර්දන ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීම
- සුනඛ එන්නත් ආවරණය වැඩි කිරීම සඳහා පාර්ශවකරුවන් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම සහ සන්නිවේදනය කිරීම
- සත්ව ජලභීතිකා රෝගය සහ සුනඛ සපාකෑම් පිළිබඳ නිරීක්ෂණ වැඩි දියුණු කිරීම.

2021 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ තාක්ෂණික සහ මූල්‍ය සහාය ඇතිව ශ්‍රී ලංකාවෙන් 2021-2026 සුනඛ මධ්‍යස්ථ මානව ජලභීතිකා රෝගය තුරන් කිරීම සඳහා ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්මක් සකස් කිරීම.

- සත්ව ජලහීනිකා රෝග නිරීක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා උමතු සතුන් සඳහා සත්ව සාම්පල එකතු කිරීමේ මෙවලම් කට්ටල සියලුම දිස්ත්‍රික්ක වෙත ලබා දීම.
- PHVS හි තත්‍ය කාලීන දත්ත නිරීක්ෂණ පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ජලහීනිකා පාලන මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සඳහා පෙනී ලබාදීම.
- අයාලේ යන සුනඛයන් අතර එන්නත් ආවරණය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ජලහීනිකා රෝග ඒකක සඳහා ස්වයංක්‍රීය ජලනල යන්ත්‍ර 100ක් ලබාදීම.

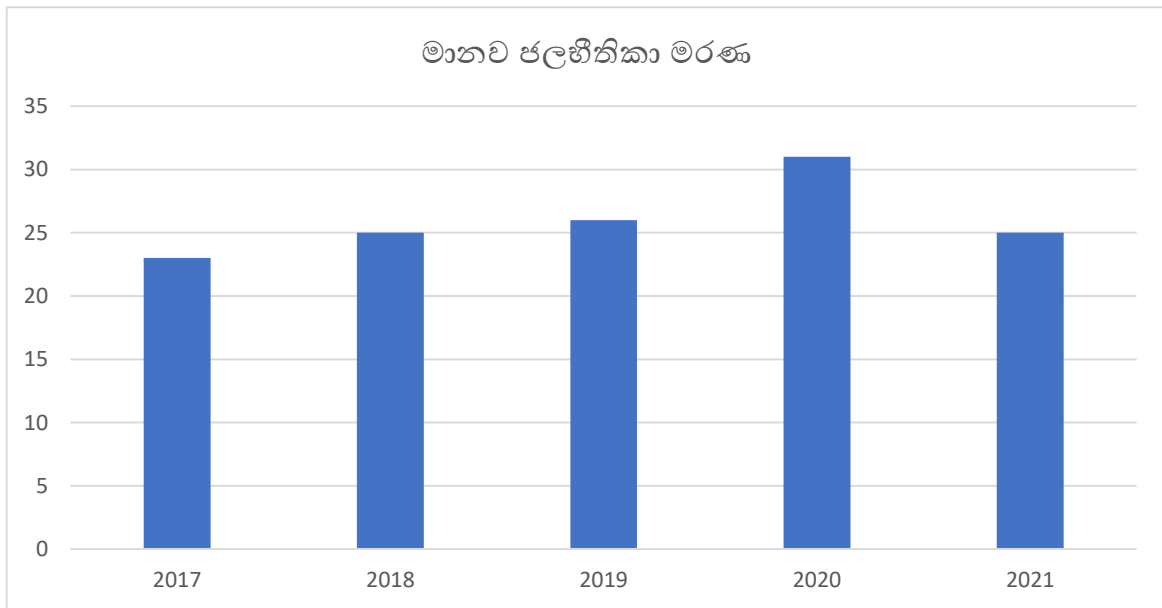
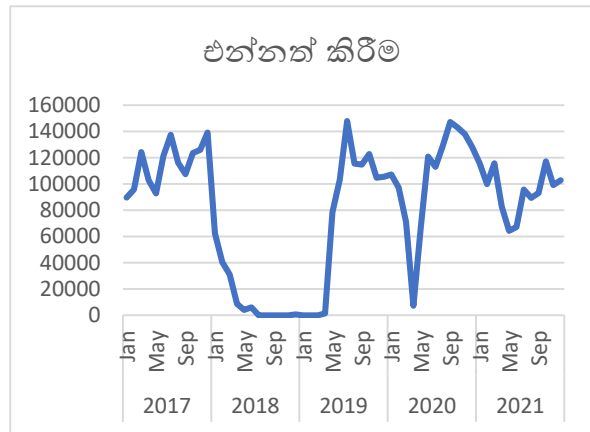
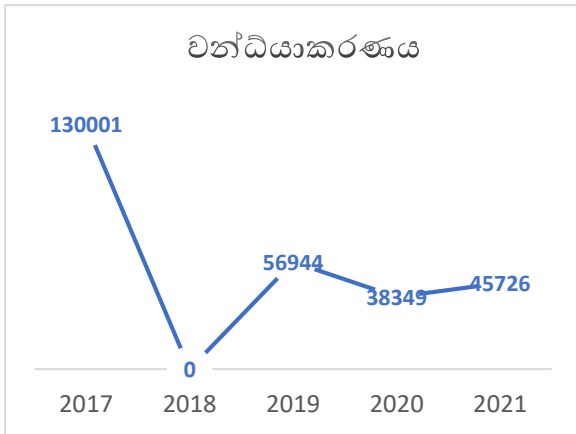
ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු පිරිවැය	භෞතික ප්‍රගතිය	2021.12.31 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය (රු. මිලියන)
1) සුනඛයන් පාලන ක්‍රියාකාරකම්	85 (94.5)*	ගැහැණු සුනඛයන් 45726 ක් වන්ධ්‍යාකරණය කරන ලදී.	90.26
2) ජලභීතිකා රෝගයට පත්වූ නිරාවරණ ප්‍රතිකාර සහ නව සර්කියුලර් (PET) හඳුන්වාදීම සහ ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීම සහ සුනඛ සපාකෑම් වැලැක්වීම පිළිබඳ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම (ජලභීතිකාව පිළිබඳ අධ්‍යාපන සහතික මොඩියුල අනුව)	0.25	වැඩසටහන් 04 ක් පවත්වා	0.08
3) සත්ව එන්නත් සඳහා සිසිල් කාමරයක්	12.5	නව සිසිල් කාමරයක් මිලදී ගැනීම	4.543
4) දිස්ත්‍රික් ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය සහ උපදේශනය	0.15	එක් වැඩසටහනක් මෙහෙයවීම	0.006
5) කාර්තුමය ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම් ජාතික හා පළාත් මට්ටමින් පැවැත්වීම	0.2	එක් වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී	0.039
6) ප්‍රජා නායකයින් දැනුවත් කිරීම සහ දිස්ත්‍රික් එන්නත් කණ්ඩායම් පුහුණු කිරීම	0.2	වැඩසටහන් 06 ක් මෙහෙයවීම	0.132
7) ලෝක ජලභීතිකා දිනය සැමරීම - ජාතික වැඩසටහන සහ IEC ද්‍රව්‍ය සහ වාර්තා විග්‍රහණ නිෂ්පාදනය	0.9	මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා IEC	0.618

		ද්‍රව්‍ය (බැනර්) සංවර්ධනය කිරීම	
මුළු	100		95.678

පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල සුනඛ ගහන ඇස්තමේන්තු සමීක්ෂණ සංවිධානය කිරීම සහ පැවැත්වීම.

4.1.4 මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරය

දැක්ම

මැලේරියාවෙන් තොර ශ්‍රී ලංකාවක්

මෙහෙවර

සැලැස්ම සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ මැලේරියාව නැවත හඳුන්වාදීම සහ නැවත ස්ථාපිත කිරීම වැළැක්වීම සඳහා දැඩි නිරීක්ෂණ, විස්තීර්ණ සිද්ධි කළමනාකරණය, පුපුරා යාමේ සුදානම සහ වේගවත් ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා පුළුල් වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

අරමුණ

මැලේරියාවෙන් තොර තත්ත්වය පවත්වා ගැනීමට

මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරයේ අරමුණු

1. ශ්‍රී ලංකාව තුළ මැලේරියාව නැවත හඳුන්වාදීම සහ නැවත ස්ථාපිත කිරීම වැළැක්වීම.
2. ශ්‍රී ලංකාවේ මැලේරියාව හේතුවෙන් සිදුවන මරණ සංඛ්‍යාව ශුන්‍ය ලෙස පවත්වා ගැනීම.

වසරේ ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

- ශ්‍රී ලංකාව 2022 දී මැලේරියාවෙන් තොර තත්ත්වය දිගටම පවත්වා ගෙන ගියේය. 2016 දී ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් ශ්‍රී ලංකාව මැලේරියාවෙන් තොර රටක් ලෙස සහතික කරන ලදී. අවසන් දේශීය රෝගියා වාර්තා වූයේ 2012 දී ය.
- ආනයනය කරන ලද සියලුම මැලේරියා රෝගීන් වහා හඳුනාගෙන ප්‍රතිකාර කරන ලදී.
- වාර්තා වූ මැලේරියා රෝගීන්ගෙන් දේශීය වශයෙන් මැලේරියාව සම්ප්‍රේෂණය නොවේ.
- මැලේරියා මරණ කිසිවක් සිදු නොවීය. 2008 සිට මැලේරියාව හේතුවෙන් මරණ ශුන්‍ය වේ.
- පරපෝෂිත නිරීක්ෂණ, කීට විද්‍යා නිරීක්ෂණ, වාහක පාලනය සහ අනෙකුත් පුහුණු ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කර ඇති පරිදි සිදු කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාව 2012 නොවැම්බර් මාසයේ සිට දේශීය මැලේරියාවෙන් නිදහස් වී ඇති අතර 2007 වසරේ සිට මැලේරියාව හේතුවෙන් සිදුවන මරණ සංඛ්‍යාව ශුන්‍ය වී ඇත. 2016 සැප්තැම්බර් මාසයේදී ශ්‍රී ලංකාව මැලේරියාවෙන් තොර රටක් ලෙස ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් සහතික කරන ලද අතර එය රටේ සංවර්ධනයට විශාල ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරයි. සහ සංචාරක. ගෝලීය COVID19 වසංගතයට මුහුණ දීමට ශ්‍රී ලංකාවට සිදු වූ අතර ඊට අමතරව 2022 දී දරුණු ආර්ථික අර්බුදයකට මුහුණ දීමට සිදු විය.

- 2021 COVID19 වසංගතය නිබියදින් අඩුම රෝගීන් වාර්තා වූ බැවින් එය වැදගත් විය. වාර්තා වූ සියලුම සිද්ධීන් ආනයනය කරන ලද අවස්ථා වන අතර එක් නඩුවක් පාරවිලයන ප්‍රේරණය විය. මධ්‍යම රුධිර බැංකුවේ සහාය ඇතිව නව පාරවිලයන ප්‍රේරිත අවස්ථා ඇතිවීමේ අවදානම වැළැක්වීම සඳහා කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. 2022 වසරේ මුල් මාස හය තුළ මැලේරියා රෝගීන් 20ක් වාර්තා විය. බොහෝ අවස්ථාවන් අප්‍රිකානු රටවලින් විය. වාර්තා වූ සියලුම සිද්ධීන් ආනයනික සිද්ධීන් වේ.
- මැලේරියාව සඳහා ආවේණික රටවල් ලැයිස්තුව යාවත්කාලීන කිරීම සිදු කරන ලදී.
- රෝග නිවාරණ ප්‍රතිකාර ඖෂධයක් වන Mefloquine සැපයීම සඳහා WHO සහාය ලබා දෙන ලදී.
- සංචාරකයන් සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන සර්වෝදය මූලස්ථානයේ දී මාසික සමාලෝචන රැස්වීමේ දී පවත්වන ලද අතර ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකාරකවරුන්ගේ සහාය ලබා ගන්නා ලදී.

- AMC දත්ත පෙන්වා දෙන්නේ රටේ දකුණු ප්‍රදේශයේ, විශේෂයෙන් බේරුවල ප්‍රදේශයේ මැණික් ව්‍යාපාරිකයන් පසුගිය වසරේ අප්‍රිකානු රටවලට ගොස් ඇති බවයි. මෙම සංචාරකයින් ඉලක්ක කර ගනිමින් මෙම රටවල මැලේරියාව පැතිරීම පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.

මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ වෙන්කලඬු හිදී දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන

- PROMIS සමාජ මාධ්‍ය ව්‍යාපාරය දියත් කිරීමත් සමඟ මැලේරියා දින මාධ්‍ය හමුව සිදු කරන ලදී.

මැලේරියා දින මාධ්‍ය හමුව නාරාහේන්පිටිය මාධ්‍ය ඒකකයේදී පැවැත්විණි. PROMIS සමාජ මාධ්‍ය ව්‍යාපාරය ද එදිනම දියත් කරන ලදී.

- මැලේරියා ආවේණික රටවලට පැමිණෙන සියලුම සංචාරකයින් මැලේරියා රෝග නිවාරණ ප්‍රතිකාර ලබා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා මැලේරියා විරෝධී ව්‍යාපාරයෙන් මැලේරියා රෝග නිවාරණ ප්‍රතිකාර ලබා ගැනීමෙන් පසු සංචාරකයින්ට කහ උණ එන්නත් ලබා දීමට වෛද්‍ය පර්යේෂණ ඒකකයේ කහ උණ එන්නත් කිරීමේ ඒකකය සමඟ එකඟතාවයකට එළැඹිණි
- වෘත්තිකයන්ගේ දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම සඳහා විද්‍යුත් පුවත් පත්‍රිකාවක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

- මැලේරියා දිනය සමරා තිබුණේ සමස්ත ලංකා facebook සහ you tube සමාජ මාධ්‍ය තරගයක් පවත්වමිනි.

- මැලේරියා රෝග නිවාරක ප්‍රතිකාර සඳහා මාර්ගගත ලියාපදිංචි ද්වාරය ලබා දීමෙන් නොමිලේ සේවාව ලබා දීමේ මැලේරියා විරෝධී ව්‍යාපාරය. එමෙන්ම දිවයින පුරා මැලේරියා මර්දන ඖෂධ මධ්‍යම මට්ටමින් නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා අන්තර්ජාල වෙබ්සයිට් සකස් කරන ලදී. ප්‍රමාදය අවම කිරීම සඳහා අනාවරණය කරගත් සිද්ධිවලට අදාළ සියලුම අවශ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් (ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික පරපෝෂිත පරීක්ෂාව, කීට විද්‍යාත්මක නිරීක්ෂණ, දෛශික පාලනය ඇතුළුව) සබැඳි වෙබ්සයිට් ඇතුළත් කර ඇත.
- සංචාරක තොරතුරු පෝරමය දිස්ත්‍රික් RMO කාර්යාල සමඟ සම්බන්ධ කර ඇත. සියලුම දිස්ත්‍රික් ප්‍රාදේශීය මැලේරියා නිලධාරීන්ට (RMO) රෝග නිවාරණ ප්‍රතිකාර ලබා ගන්නා සංචාරකයින් පිළිබඳ තොරතුරු ලැබෙනු ඇති අතර එමඟින් දිස්ත්‍රික්කයේ සංචාරකයින් පසු විපරම් කිරීමට හැකි වේ.

TRAVELERS INFORMATION FORM (Responses)

Form description

Email *

Valid email address

This form is collecting email addresses. [Change settings](#)

Covid19 තත්ත්වය හේතුවෙන් AMC හි ක්‍රියාකාරකම්වලට බලපෑම් එල්ල වුවද, පුහුණු වැඩසටහන්, අධීක්ෂණය, ක්ෂේත්‍ර කටයුතු සහ සමාලෝචන පහත ආකාරයට සිදු කරන ලදී.

- කීට විද්‍යාව පිළිබඳ සේවා පුහුණු වැඩසටහන 13 දෙනෙකු සහභාගී වූ (දින තුනේ තෝවාසික වැඩසටහන) සමඟ කලාවැවේදී පැවැත්විණි

- කීට මත්ස්‍ය කළමනාකරණ පුහුණු වැඩසටහන රම්බොඩගල්ලේදී 26 දෙනෙකුගේ සහභාගීත්වයෙන් පවත්වන ලදී

- පරපෝෂිත විද්‍යාව පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන - PHLTs හි දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ පුහුණුව ද සිදු කරන ලදී

- ත්‍රිකුණාමල ලේ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම

මන්නාරම RMO කාර්යාලයේ මාළු වැංකි පරීක්ෂා කිරීම

- උතුරු පළාතේ දැනටමත් ඉදිකර ඇති මත්ස්‍ය වැංකි අධීක්ෂණය

- කිට විද්‍යා මාර්ගෝපදේශ මුද්‍රණය කිරීම

- තොරතුරු තාක්ෂණ කුසලතා වර්ධනය - මධ්‍යම සහ ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා DHIS, Excel වැඩසටහන්, දත්ත විශ්ලේෂණය සහ GIS සිතියම්ගත කිරීම පිළිබඳ නිරීක්ෂණ පිළිබඳ නිරන්තර පුහුණුව. Arc GIS මෘදුකාංගය මිල දී ගෙන මෘදුකාංග භාවිතය පිළිබඳ කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.

මානව සම්පත් සැලැස්ම (HRP) Global Fund (Work Plan Tracking Measures (WPTM) මගින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි සකස් කරන ලදී. බාහිර විශේෂඥයන් කලාප වෙත ගොස් ප්‍රාදේශීය මැලේරියා කාර්යාල කාර්ය මණ්ඩලයේ උපදෙස් ලබාගෙන වාර්තාව කෙටුම්පත් කරන ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අනුමත වාර්තාව වෝටර්ස් එජ් බන්තරමුල්ලේදී එළිදක්වන ලදී.

ඉහත විශේෂ ක්‍රියාකාරකම්වලට අමතරව, දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා 2021 වර්ෂය සඳහා පහත සඳහන් ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරන ලදී

- සාමාන්‍ය වෛද්‍යවරුන් අතර - පිට පළාත් වැඩසටහන් 4 ක් සහ කොළඹ වැඩසටහන් 7 ක්
- අලුතින් සමත් වූ වෛද්‍යවරුන් අතර - පූර්ව සීමාව යාවත්කාලීන කිරීමේ එක් වැඩසටහනක් පැවැත්විණි
- තාක්ෂණික සහාය කණ්ඩායම - රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී
- සිද්ධි සමාලෝචන කමිටුව - රැස්වීම් 11 ක් පවත්වන ලදී
- ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාව හරහා මැලේරියාව සඳහා මාධ්‍ය ආවරණය ලබා දෙන ලදී
- සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ පුද්ගලික සඳහා උපදේශනය - එක් පුහුණු වැඩසටහනක් සම්පූර්ණ කර ඇත
- පාර්ශ්වකරුවන්ගේ රැස්වීම් එකක් සම්පූර්ණ කර ඇත

පුහුණු වැඩසටහන්

- කිට විද්‍යා නිරීක්ෂණ සඳහා අර්ධ වාර්ෂික රැස්වීම් දෙකක් සඳහා RDT භාවිතය සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් 4ක් රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පැවැත්විණි

- මාර්ගගත පුහුණු පද්ධතිය DIHS2 සහ GIS පුහුණු වැඩසටහන පැවැත්විණි

තාක්ෂණික කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීම

- මහජන සෞඛ්‍ය රසායනාගාර කාර්මික ශිල්පීන් සඳහා සේවා පුහුණු වැඩසටහන මාර්ගගතව 5ක් සහ භෞතික වැඩසටහන් 2ක් පැවැත්විණි
- පෞද්ගලික අංශයේ රසායනාගාර දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් දෙකක් සිදු කරන ලදී
- මහජනතාව පුහුණු කිරීම සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් - පුහුණු වැඩසටහන් 23ක් පවත්වන ලදී
- පීඑච්අයිවරුන් 9 දෙනෙකු පුහුණු කිරීම සේවාස්ථ පුහුණු වැඩසටහන් සිදු කර ඇත
- SMO නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම - පුහුණු වැඩසටහන් 23ක් සිදු කර ඇත.

ගුණාත්මක සේවාවන් වැඩිදියුණු කිරීම

- මැලේරියා අන්වීක්ෂය සඳහා බාහිර නිපුණතා තක්සේරුව එක් වැඩසටහනක් සම්පූර්ණ කර ඇත
- මැලේරියා අන්වීක්ෂය සඳහා ජාතික නිපුණතා ඇගයීම වැඩසටහන් පහක් සම්පූර්ණ කර ඇත
- මැලේරියා න්‍යෂ්ටික අම්ල වර්ධක පරීක්ෂාව සඳහා WHO බාහිර තක්තුව සහතික යෝජනා ක්‍රමය
- (NAAT EQA) වැඩසටහන් දෙකක් සම්පූර්ණ කර ඇත

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක සහ ඉලක්ක වලට එරෙහිව ප්‍රගතිය

	ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක	2022 සඳහා ඉලක්කය	Progress		
			2019	2020	2021
1	මැලේරියා මරණ සංඛ්‍යාව	0	0	0	0
2	දින 3ක් ඇතුළත විමර්ශනය කරන ලද නඩු ප්‍රතිශතය	100%	100%	100%	100%
4	ලැබුණු තහවුරු මැලේරියා රෝගීන්ගේ ප්‍රතිශතය	100%	100%	100%	100%
5	ජාතික ප්‍රතිකාර අනුව පළමු පෙළ ප්‍රතිකාරය	3%	5%	3%	3%
6	මාර්ගෝපදේශ	100%	100%	100%	100%

** 2021 සඳහා සියලු ඉලක්ක සපුරා ඇත

4.1.5 ක්ෂය රෝග හා ලය රෝග පිළිබඳ ජාතික වැඩසටහන

දැක්ම

ක්ෂය රෝගය සහ වෙනත් ශ්වසන ආශ්‍රිත රෝග වලින් තොර ශ්‍රී ලංකාවක්

මෙහෙවර

ක්ෂය රෝගයෙන් තොර ශ්‍රී ලංකාවක් ඇති කිරීම සඳහා කැපවීමෙන් රටේ සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනයට දායක වීම, රට තුළ ක්ෂය රෝග හා වෙනත් ශ්වසන ආශ්‍රිත රෝග පාලනය කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම, සම්බන්ධීකරණය හා අධීක්ෂණය කිරීම.

හැඳින්වීම

ක්ෂය රෝග පාලනය සහ ලය රෝග පිළිබඳ ජාතික වැඩසටහන (NPTCCD) යනු දිස්ත්‍රික් ලය සායන හරහා ක්‍රියාත්මක වන, රට තුළ ක්ෂය රෝග මර්දන කටයුතු නියාමනය සඳහා වන ජාතික මට්ටමේ සංවිධානයයි. NPTCCD දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ කාර්ය මණ්ඩලයට සම්බන්ධීකරණය සහ තාක්ෂණික මගපෙන්වීම සහ රෝගීන් සඳහා කිසිදු බාධාවකින් තොරව හොඳ තත්ත්වයේ රෝග විනිශ්චය සහ ප්‍රතිකාර සේවා සැපයීම සහතික කිරීම සඳහා සහාය ලබා දේ. මීට අමතරව, NPTCCD විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද රෝග වැළැක්වීමේ සේවාවන්ට හඳුනාගත් අධි අවදානම් කණ්ඩායම් අතර ක්ෂය රෝග වැළැක්වීමේ ප්‍රතිකාරය දිගටම කරගෙන යාමට සහාය වීම, සහ ක්ෂය රෝගය පිළිබඳ මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය හැසිරීම් වැඩිදියුණු කිරීම ඇතුළත් වේ.

ක්ෂය රෝගීන් සඳහා ප්‍රතිකාර සේවා සැපයීම ප්‍රධාන වශයෙන් දිස්ත්‍රික් ලය සායන 26 ක්, දකුණු කොළඹ ශික්ෂණ රෝහලේ සහ මූලික රෝහල, මුල්ලරියාවේ ශාඛා ලය සායන දෙකක් සහ ස්වසන රෝග පිළිබඳ ජාතික රෝහල හරහා ප්‍රධාන වශයෙන් සපයනු ලැබේ. වැලිසර ජාතික ක්ෂය රෝග විමර්ශන රසායනාගාරය, ශාල්ල, රත්නපුර, යාපනය සහ මහනුවර අතරමැදි සංස්කෘතික රසායනාගාර (දිස්ත්‍රික් ලය සායන රසායනාගාර (26) සහ දිවයිනේ ඇති අන්වීක්ෂීය මධ්‍යස්ථාන 160 කට අධික ප්‍රමාණයක් හරහා රෝග විනිශ්චය සේවා සපයනු ලැබේ.

අරමුණු - 2021 - 2025

1. 2021 සිට 2025 දක්වා කාලය තුළ ළමුන් 600ක් ඇතුළුව වාර්ෂිකව ඖෂධ සංවේදී ක්ෂය රෝග 10,000ක් සොයාගෙන සාර්ථකව ප්‍රතිකාර කිරීම
2. 2021 සහ 2025 අතර සෑම වසරකම, ක්ෂය රෝග වැළැක්වීමේ ප්‍රතිකාර (TPT) සඳහා සුදුසුකම් ලත් පුද්ගලයන් 11,600ක් සාර්ථකව ප්‍රතිකාර කිරීම
3. පුද්ගලික අංශය ක්ෂය රෝග නිර්ණය කිරීම සහ රැකවරණය සඳහා නිසි ලෙස නියැලෙනු ඇති අතර, 2025 අවසානය වන විට, දැනුම් දෙන සියලුම සිද්ධීන්ගෙන් 30% ක් පුද්ගලික අංශයෙන් යොමු කරනු ඇත.
4. සෑම තරාතිරමකම ක්ෂය රෝග පාලන ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම ශක්තිමත් කිරීම
5. ක්ෂය රෝගය පිළිබඳ මෙහෙයුම් පර්යේෂණ අධ්‍යයනයන්හි ගුණාත්මකභාවය සහ ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි කිරීම
6. ක්ෂය රෝග ක්‍රියාකාරකම් සංවිධානය කිරීම සහ කළමනාකරණය සහ පාලනය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිදියුණු කිරීම

2021 වසර තුළදී ලබා ගත් ජයග්‍රහණ / විශේෂ සිදුවීම්

- 2021-2025 සඳහා නව NSP (ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම) 2021 ජනවාරි මාසයේදී අවසන් කරන ලදී.
- NPTCCD විසින් ප්‍රවීණයන්ගේ සහාය ඇතිව, ක්ෂය රෝගය සඳහා වන ජාතික අත්පොත (National manual) සංශෝධනය 2021 දෙසැම්බර් මාසයේදී සාර්ථකව නිම කරන ලදී.

- ක්ෂය රෝගය සඳහා රසායනාගාර අත්පොත (Laboratory manual) සංශෝධනය කර අවසන් කෙටුම්පත 2021 දෙසැම්බර් මාසයේදී මුද්‍රණය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලදී.
- Latent TB ආසාදනය කළමනාකරණය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශය 2021 මාර්තු මාසයේදී අවසන් කරන ලද අතර නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල (අනුරාධපුර සහ පොළොන්නරුව) එය ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.
- ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රවීණයන්ගේ සහාය ඇතිව PMDT (ඖෂධ-ප්‍රතිරෝධී ක්ෂය රෝග පිළිබඳ ක්‍රමලේඛ කළමනාකරණය) මාර්ගෝපදේශය 2021 දී සංශෝධනය කරන ලදී. රටේ පවතින තත්ත්වය හේතුවෙන් ඔවුන් දුරස්ථ ක්‍රියාකාරකමට (virtual) සහභාගී විය.
- ප්‍රධාන අයදුම්පත 2022 - 2024 තව වසර 3ක් සඳහා Global Fund වෙත සාර්ථකව ඉදිරිපත් කරන ලදී.
- නව උපකරණ, VPN සහ ෆයර්වෝල් ස්ථාපනය කිරීම සමඟ NPTCCD සහ ළය සායනවල ජාලකරණ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාකාරකම ඉලෙක්ට්‍රොනික රෝගී තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියේ (ePIMS) ප්‍රවණතාව සහ තොරතුරු ආරක්ෂාව සහතික කිරීම අරමුණු කර ගෙන ඇත.
- සාමාන්‍ය වෛද්‍යවරුන් (GPs) සහ වෛද්‍ය නිලධාරීන් අතර ක්ෂය රෝගය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය සහ දැනුම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා කෙටි පණිවිඩ සේවාවක් (SMS) දියත් කරන ලදී. ප්‍රතිකාර පිළිපැදීම සහතික කිරීම ඉලක්ක කර ගනිමින් රෝගීන් සහ DOT සපයන්නන් වෙත මෙය දීර්ඝ කරන ලදී.
- ලෝක ක්ෂය රෝග දිනය සැමරීම 2021 මාර්තු 24 වැනි දින පැවැත්විණි. ජර්මාන උත්සවය කොළඹ ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සංගමයේ (SLMA) ශ්‍රවණාගාරයේදී වෛද්‍ය එස්. එම්. ආනෝල්ඩ් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල් (මහජන සෞඛ්‍ය සේවා I), SLMA හි සභාපති, වෛද්‍ය පද්මා ගුණරත්න සහ අනෙකුත් නිලධාරී මහත්ම මහත්මින්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පැවැත්විණි.
- ක්ෂය රෝග මර්දන ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කිරීම සහ රෝග විනිශ්චය, රෝග නිවාරණ සහ නිවාරණ සත්කාර සේවා සැපයීම සඳහා ඇති ගැටළු සහ බාධාවන් හඳුනා ගැනීම සඳහා 2021 වර්ෂය සඳහා දිස්ත්‍රික්ක වෙත නිරන්තර අධීක්ෂණ වාරිකා මධ්‍යම මට්ටමේ සිට සිදු කරන ලදී. සමහර අධීක්ෂණ රට තුළ පවතින COVID තත්ත්වය හේතුවෙන් දුරස්ථව සිදු කරන ලදී. පරිපාලන ක්ෂේත්‍ර 26 ම වසර තුළ ආවරණය කරන ලදී.

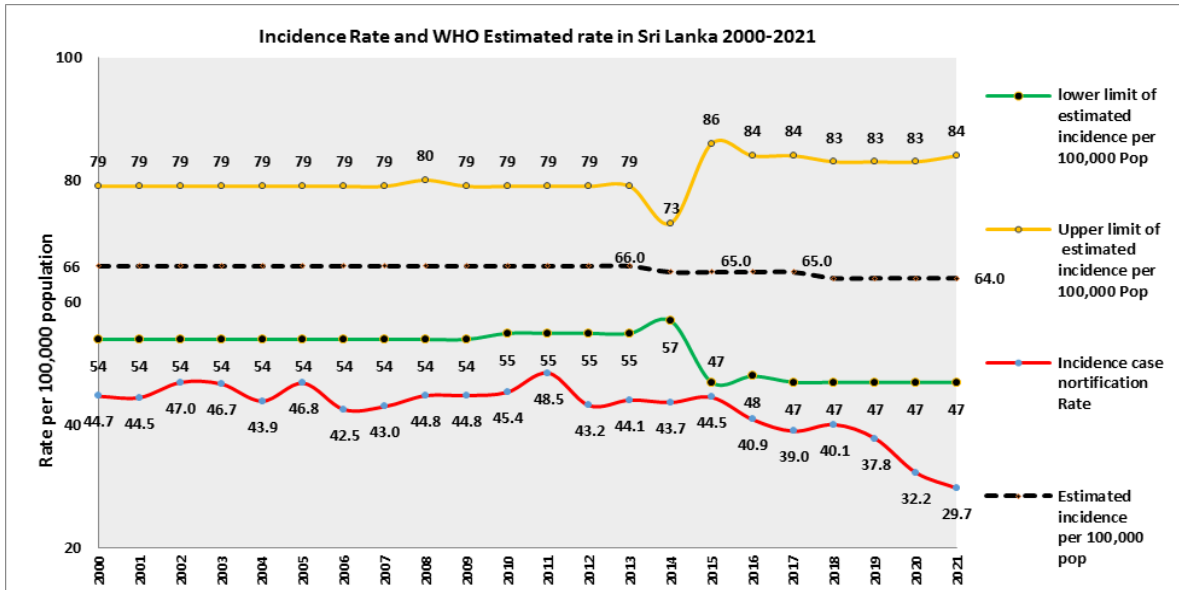
ළය සායන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා මෙන්ම රෝහල් සහ ක්ෂේත්‍ර සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් 2021 දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය.

- ජාතික වියදම් සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී- (ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂය රෝග සායනවලට සහභාගී වන රෝගීන් අතර ක්ෂය රෝගීන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල අය සඳහා ක්ෂය රෝගය වෙනුවෙන් දැරීමට සිදු වන පිරිවැය පුරෝකථනය කිරීම)
- කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ සෞඛ්‍ය සේවා සේවකයින් අතර LTBI ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදී.
- NPTCCD හි සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ ප්‍රවර්ධන ඒකකයට 2021 දී නොම්ලේ රූපවාහිනී, ගුවන්විදුලි සහ යු ටියුබ් වැඩසටහන් පැවැත්වීමට හැකි විය.
  - o මුළු ගුවන්විදුලි වැඩසටහන් පැය 4 (සජීවී පැය 3, පටිගත කරන ලද පැය 1)
  - o මුළු රූපවාහිනී වැඩසටහන්-පැය 9 (පැය 5 ½ සජීවී. 3 ½ පටිගත කර ඇත)
  - o යු ටියුබ් වීඩියෝ පැය 2 විනාඩි 15
- ක්ෂය රෝග නිර්ණය කිරීමේ ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා රසායනාගාර රෝග විනිශ්චය සේවාවන්හි සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය සහතික කිරීම සඳහා 2021 වසරේදී රසායනාගාර උපකරණ (උදා. ආරක්ෂිත කැබිනට් / safety cabinet 13), සහ X-pert MTB/Rif කාට්‍රිජ් ප්‍රසම්පාදනය කිරීම සිදු කරන ලදී.

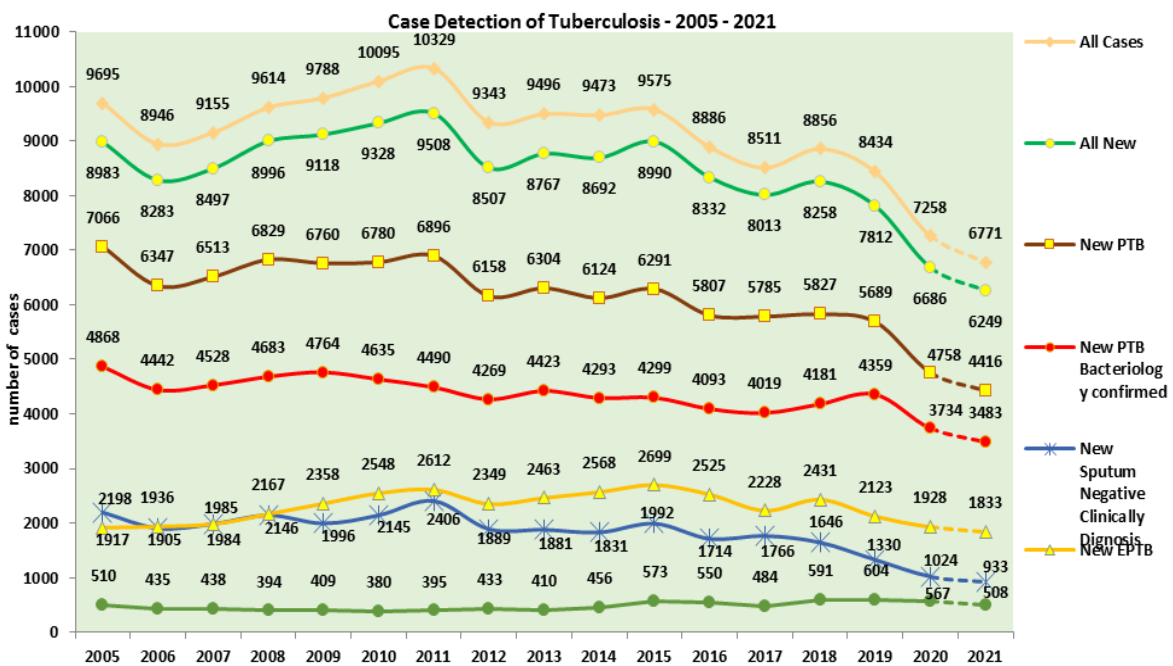
- 2021 වසර පුරාවටම ඖෂධ බෙදා හැරීම බාධාවකින් තොරව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ක්ෂය රෝග මර්දන ඖෂධ නියමිත වෙලාවට මිල දී ගෙන සියලුම දිස්ත්‍රික් ලිය සායන වෙත බෙදා හරින ලදී. ඊට අමතරව, 2021 දී රට තුළ COVID-19 පැතිරීම හේතුවෙන් වසා දමා තිබූ ප්‍රදේශවල රෝගීන්ගේ නිවාස වෙත ඖෂධ බෙදා හැරීම සිදු කරන ලදී.

පසුගිය අවුරුදු 5 ක කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය
උපකාරක දත්ත (ප්‍රස්ථාර)

රූපය 1: ඇස්තමේන්තුගත ක්ෂය රෝග (නව සහ නැවත ඇතිවීම) සහ දැනුම් දුන් රෝගීන් සංඛ්‍යාව අතර පරතරය

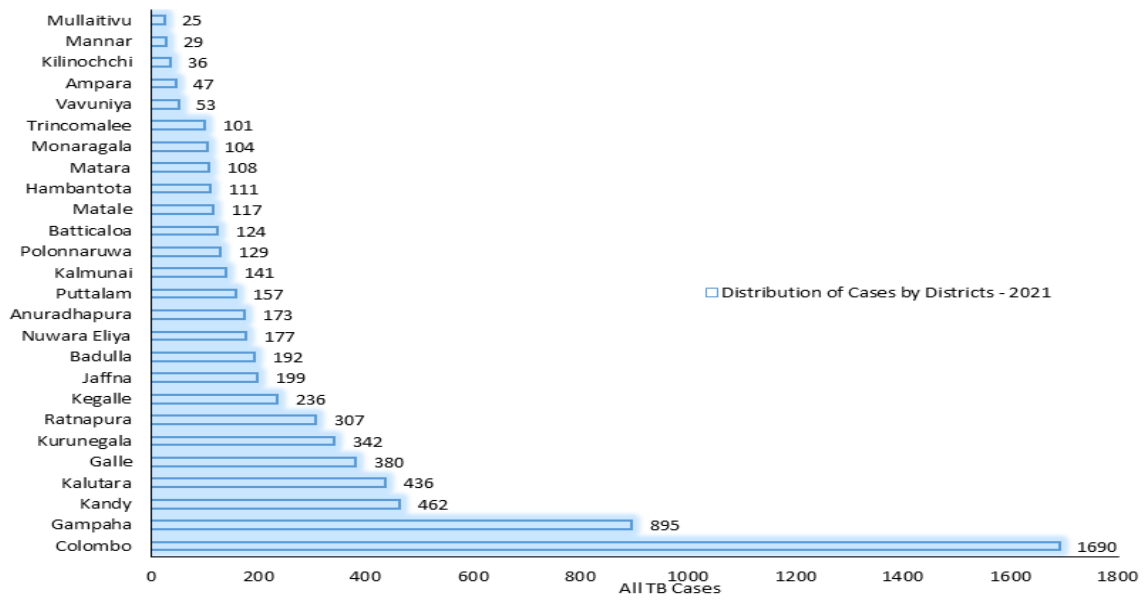

රූපය 2: රෝගීන් හඳුනාගැනීමේ ප්‍රවණතාව 2005-2021

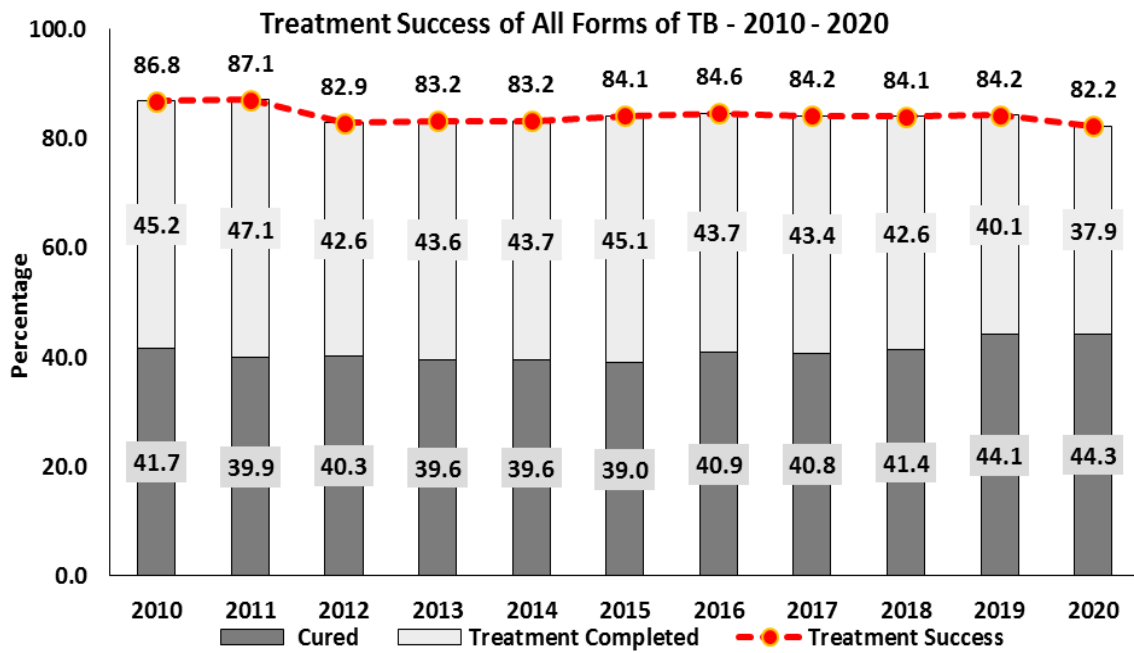

රූපය 3: 2020 දී දිස්ත්‍රික් තුළ ක්ෂය රෝගීන්ගේ ව්‍යාප්තිය

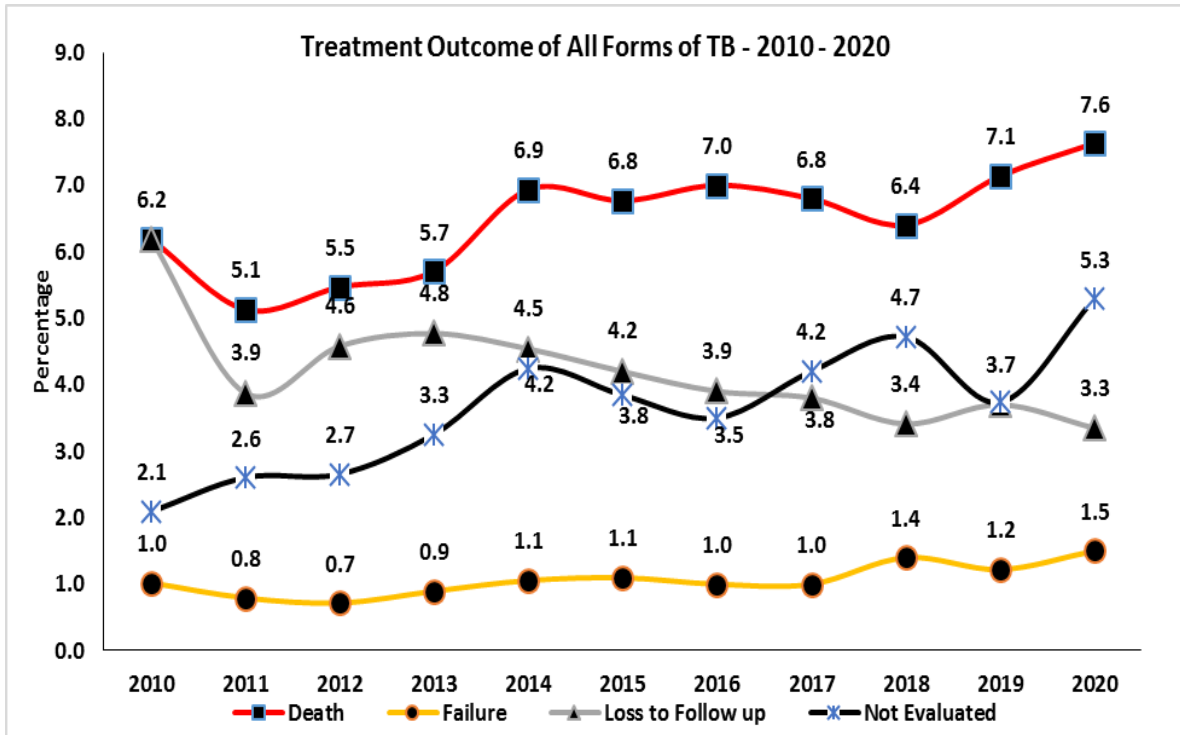
Case Detection -2021

ප්‍රතිකාර සාර්ථකත්වය - ප්‍රවණතාවය

රූපය 4: නව හා පෙර ප්‍රතිකාර කළ ක්ෂය රෝගීන්ගේ ප්‍රතිකාර අවසානයේ තත්වය

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක	ප්‍රගතිය සඳහා ඉලක්කය 2021	ප්‍රගතිය		
		2019	2020	2021
සිද්ධි හඳුනාගැනීමේ අනුපාතය	53.2%	59%	50.4%	46.4%
ප්‍රතිකාර සාර්ථකත්ව අනුපාතය	90%	84.1%(2018 සඳහා)	84.2%(2019 සඳහා)	82.2%(2020 සඳහා)

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇත විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

සැලසුම් කර ඇත සංවර්ධන කටයුතු	වෙන් කරන ලද අරමුදල් - LKR	Q1 අවසානයේ ප්‍රගතිය
NTRL සහ විද්‍යාගාර ජාලය සහ පුද්ගලික අංශය සහ පුහුණුව සඳහා විස්තීර්ණ LIMS (විද්‍යාගාර තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය) සංවර්ධනය කිරීම	30mn - GF	ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය ආරම්භ විය
ලය සායන සඳහා ඩිජිටල් X-කිරණ පහසුකම් සැපයීම	40mn	ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය ආරම්භ විය
රෝග විනිශ්චය ලබා ගැනීම		
GeneXpert සඳහා (සාමාන්‍ය සහ අල්ට්‍රා) කාට්‍රිජ් ප්‍රමාණවත් ලෙස සැපයීම	120mn – (95.96 from GF, 24.05 from GoSL)	ගෙවීම් අවසන්. කාට්‍රිජ් බෙදා හැරීම කල යුතුය
MGIT culture පරිභෝජන භාණ්ඩ සහ DST	15.93 mn - GF	ඇණවුම් කර ඇත

4.1.6 ජාතික පිළිකා මර්දන වැඩසටහන

ජාතික පිළිකා පාලන වැඩසටහන

ජාතික පිළිකා පාලන වැඩසටහන (NCCP) යනු පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීමේ කේන්ද්‍රස්ථානයයි. 2020-2024 ශ්‍රී ලංකාවේ පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්මට අනුව පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා NCCP අනෙකුත් රේඛීය අමාත්‍යාංශ අධ්‍යක්ෂවරුන් සහ පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරයි.

2021 වර්ෂය තුළ ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

ප්‍රාථමික නිවාරණය සහ කලින් හඳුනා ගැනීම

- ලෝක පිළිකා දිනය සහ ලෝක පියයුරු පිළිකා දැනුවත් කිරීමේ මාසය පවත්වන ලදී- මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණ, ජාතික සහ පළාත් සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සක්‍රීයව සහභාගී වීමට පෙළඹවීම සඳහා චක්‍රලේඛ නිකුත් කිරීම.
- ගැබ්ගෙල පිළිකා තුරන් කිරීම සඳහා අන්තර්කාලීන ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා ජාතික උපාය මාර්ගික සැලැස්ම දියත් කරන ලදී
- ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පිළිකා සත්කාර පිළිබඳ පුහුණුකරුවන්ගේ (TOT) මොඩියුලය සංවර්ධනය කර බෙදා හරින ලදී.
- ෆ්ලූන් කාඩ්පත් කට්ටලයක් මුද්‍රණය කර ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන අතර බෙදා හරින ලදී

මුඛ පිළිකා

- ලෝක හිස සහ ගෙල පිළිකා දිනය සමරනු ලැබීය - මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණය, ජාතික සහ පළාත් සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය ක්‍රියාකාරීව සහභාගී වීමට පෙළඹවීම සඳහා චක්‍රලේඛ නිකුත් කිරීම. පුවක් භාවිතයේ උවදුරු පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීම.
- වතුකරයේ මුඛ පිළිකා පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහනක් ආරම්භ කරන ලදී.
- යටිතල පහසුකම් (ලැෂ්ටොස්) ලබා දීමෙන් මුඛ සහ මැක්සිලෝෆේසියල් සහ මුඛ ව්‍යාධි විද්‍යාවෙන් මුඛ පිළිකා සිදුවීම් දත්ත සඳහා විද්‍යුත් පාදක නිරීක්ෂණ පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

රෝග විනිශ්චය සහ ප්‍රතිකාර

- ප්‍රධාන රෝහල්වල පිළිකා දින ප්‍රතිකාර පහසුකම් නංවාලීම: රසායනික ප්‍රතිකාර පුටු, වෙනස් කළ හැකි ඇඳුන්, කහට පොම්ප, සිරින්ප් පොම්ප සහ බහුපාර මොනිටර
- සයිටොටොක්සික් ඵෙසොලේටර් 2 ක් සැපයීම
- යාපනයේ සහ මාතරදී පිළිකා පූර්ව හඳුනාගැනීමේ මධ්‍යස්ථාන දෙකක් (2) පිහිටුවීම
- පියයුරු පිළිකා කල්තියා හඳුනාගැනීම පහසු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන රෝහල්වල පියයුරු සත්කාර සායන පිහිටුවීම.

සහන සත්කාර

- සෞඛ්‍ය සේවාවේ සියලුම මට්ටම් හරහා සහන සත්කාර සේවා ඵලදායී ලෙස ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා හවුල් සත්කාර සායනික වාර්තාව (H 1314) සංවර්ධනය කරන ලදී.
- ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවයේ පිළිකා රෝගීන් සඳහා සහන සත්කාර පිළිබඳ සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන් සඳහා මාර්ගෝපදේශයක් සකස් කරන ලදී
- ප්‍රමිතිගත රැකවරණ සපයන්නන් සහ ප්‍රජා ස්වේච්ඡා සේවකයන් සඳහා ගෘහ මූලික සත්කාර සැපයීම සඳහා පුහුණුකරු මොඩියුලයේ ව්‍යුහගත පුහුණුවක් සංවර්ධනය කරන ලදී.

පිළිකා ලියාපදිංචි කිරීම සහ පර්යේෂණ

- ප්‍රකාශිත ජාතික පිළිකා සිදුවීම් දත්ත 2015-2019. www.nccp.health.gov.lk හි ඇත.
- පිළිකා සිදුවීම් දත්ත මත දත්ත දෘශ්‍යකරණ වේදිකාව දියත් කරන ලදී <https://dashboard.nccp.health.gov.lk/>
- පිළිකා ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන, OMF ඒකක සහ මරණ රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් සඳහා පිළිකා ලියාපදිංචිය පිළිබඳ සේවා වැඩමුළු පවත්වන ලදී
- ජනගහන පාදක පිළිකා ලේඛනය 2013-2019 ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී
- ජාතික ළමා පිළිකා ලේඛනය 2020 දියත් කරන ලදී
- මාසික පිළිකා පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණය පැවැත්විණි.
වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම
- පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ජාතික උපදේශක කමිටු රැස්වීම් - රැස්වීම් 3ක් පවත්වන ලදී.
- 2021-2025 ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා හා නව යොවුන් පිළිකා සත්කාර පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම සකස් කර දියත් කරන ලදී.
- දිස්ත්‍රික් පිළිකා පාලන සමාලෝචන රැස්වීම් දිස්ත්‍රික්ක 5 ක පවත්වන ලදී.
වාර්ෂික අයවැය ප්‍රතිපාදනවලට සාපේක්ෂව මූල්‍ය ජයග්‍රහණ

2021 වසර සඳහා ලැබුණු මුළු ප්‍රතිපාදන සහ NCCP ක්‍රියාකාරකම්වල වියදම් පහත වගුවේ දක්වා ඇත.

ජන්ද තොරතුරු	ව්‍යාපෘතිය	වෙන් කළ මුදල (රු.)	වියදම් (රු.)
111-02-14-021-2509(11)	GOSL	20,000,000.00	5,760,427.16
111-02-14-035-28309-2501-02-02-14-035-2800.2500.501	2801	2501	, 2500,
2501 2509-38(12)	ලෝක බැංකුව /PSSP	51,830,000.00	43,458,521.82
111-02-14-32-2509(13)	WHO	8,261,130.17	8,019,625.22
එකතුව		95,919,630.17	57,792,394.20

අයවැය ප්‍රතිපාදන උනු උපයෝජනයට හේතු

1. ප්‍රතිපාදන වෙන් කළද, රජයේ අරමුදල් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් අවබෝධයක් ලබා ගත නොහැකි විය (රජයේ අරමුදල් යටතේ සිදු කිරීමට හඳුනාගෙන ඇති සමහර ක්‍රියාකාරකම්, ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් ලෝක බැංකු අරමුදල් වෙත නැවත වෙන් කරන ලදී).
2. සැලසුම් කරන ලද සමහර ක්‍රියාකාරකම් වසර අවසානයේදී ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියට ලක්වෙමින් පවතී.
3. COVID 19 වසංගතය හේතුවෙන් සමහර ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීමට නොහැකි විය.

ප්‍රාථමික වැළැක්වීම සහ කලින් හඳුනාගැනීම

- ලෝක පිළිකා දිනය සමරන ලදී - මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණයක් පැවැත්විණි. 'රැකවරණ හිඬුස්' හඳුනාගැනීම සඳහා සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී. ජාතික සහ පළාත් සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය දිරිමත් කිරීම සඳහා වක්‍රලේඛය නිකුත් කරන ලදී.
- පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් පෞද්ගලික රෝහල් පරිපාලකයින් සමඟ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ හමුවක් පවත්වන ලදී.
- “ආරක්ෂිත ආහාර සහ කෘෂි රසායන” පිළිබඳ ජාතික පිළිකා මර්දන වැඩසටහනේ කාර්ය මණ්ඩලය දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී
- සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටා මධ්‍යස්ථාන (HLC) සහ සුව නාරි සායන (WWC) කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සායනික පියයුරු පරීක්ෂාව පිළිබඳ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ පුහුණු වැඩසටහන් දෙකක් කළුතර සහ කිලිනොච්චි දිස්ත්‍රික්ක වලදී සිදු කරන ලදී
- පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ (TOT) වැඩසටහන් තුනක් ගම්පහ, කෑගල්ල සහ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කවලදී පවත්වන ලදී.

මුඛ පිළිකා

- වතුකරයේ ජනගහනය සඳහා මුඛ පිළිකා පරීක්ෂා කිරීම
- OPD දත්ත සායන වලදී මෘදු මුඛ විභව මාරක ආබාධ (OPMD) සඳහා දේශීය පසු විපරම් යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දෙන ලදී
- OPMD/මුඛ පිළිකා ඇති හඳුනාගත් රෝගීන්ට පහසුවෙන් ප්‍රවේශ වීම සඳහා වන්දිකා OMF සායනයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.
- මුඛ පිළිකා වැළැක්වීම සහ කල්තියා හඳුනා ගැනීම සඳහා ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලයේ හැකියාවන් ගොඩනැගීම
- මුඛ පිළිකා සිදුවීම වාර්තා කිරීමේ යාන්ත්‍රණය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා විද්‍යුත් පාදක නිරීක්ෂණ පද්ධතියක්) CanReg 5) මත OMF ඒකක කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම

රෝග විනිශ්චය සහ ප්‍රතිකාර

- ප්‍රධාන රෝහල්වල පියයුරු සත්කාර සායන පිහිටුවීම. මේ දක්වා ප්‍රධාන රෝහල්වල සායන 23 ක් ක්‍රියාත්මක වේ.
- පියයුරු පිළිකා පරීක්ෂාවේදී නිවාරණ අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම
- පහසුකම් පුළුල් කිරීම සඳහා පිළිකා දින ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන සඳහා සකස් කළ හැකි ඇඳුන්, බහුපාර මොනිටර, සිරින්ජ පොම්ප සහ මුදල් සම්භාරයක් වියදම් පොම්ප ලබා දීම
- පියයුරු පිළිකා සත්කාරක සායනවල ක්‍රියාකාරීත්වය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා වාර්තා සහ ආපසු ආකෘති හඳුන්වා දෙන ලදී.

සහන සත්කාර

- මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රජා පාදක සහන සත්කාර වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- පුද්ගලික අංශයේ සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන් ඇතුළුව ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලයේ සහන සත්කාර පිළිබඳ හැකියාවන් ගොඩනැගීම.
- නිවෙස් ආශ්‍රිත රෝග නිවාරණ සත්කාර පිළිබඳ සවිබල ගැන්වූ අවිධිමත් සත්කාර: ප්‍රජාව තුළ විවිධ සෞඛ්‍ය නොවන අවිධිමත් සත්කාර සපයන කණ්ඩායම් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් පුහුණු කිරීම.
- අවිධිමත් රැකවරණ පුහුණු (සිංහල සහ දෙමළ භාෂාවලින්) පිළිබඳ දුරස්ථ නැඹුරු මොඩියුලයක් සංවර්ධනය කිරීම.

පිළිකා ලියාපදිංචි කිරීම සහ පර්යේෂණ

- බොහෝ පිළිකා ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන සඳහා පිළිකා ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා නම් කරන ලද නිලධාරියෙකු පත් කරන ලද අතර එහි මූලික පියවර ලෙස 2020 පිළිකා සිදුවීම් දත්ත රැස් කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.
- පිළිකා ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානවල රෝහල් පාදක පිළිකා ලේඛන වාර්තා සැකසීමට පහසුකම් සැලසීම.
- මාසික පිළිකා පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණය - වැඩසටහන් 2ක් පවත්වන ලදී.

වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම

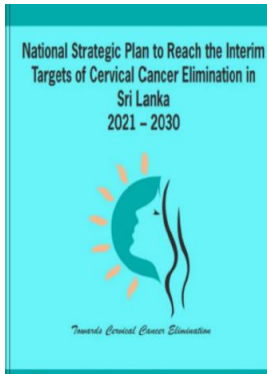
- පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ජාතික උපදේශක කමිටු රැස්වීම් - රැස්වීම් 2ක් පවත්වන ලදී.
- දිස්ත්‍රික් පිළිකා පාලන සමාලෝචන රැස්වීම් කොළඹ සහ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කවල පවත්වන ලදී.

2022 වර්ෂයේ මූල්‍ය වියදම් - පළමු කාර්තුව සහ දෙවැනි කාර්තුව (2022.06.30 දක්වා)

1 සහ 2 කාර්තුවල NCCP ක්‍රියාකාරකම්වල සම්පූර්ණ වියදම් පහත වගුවේ දක්වා ඇත.

3	ව්‍යාපෘතිය	පළමු කාර්තුව	දෙවැනි කාර්තුව	එකතුව (Q 1 +Q2)
111-02-14-021-2509(11)	GOSL	787,811.45	357945.70	1,125,757.15
111-02-14-035-2509 (11)	GOSL	74,320.00	2,390.00	76,710.00
111-02-13-003-2102(12)	GOSL (PSSP)	945,000.00	-	945,000.00
111-02-13-003-2103 (12)	GOSL	5,977,500.00	-	5,977,500.00
111-02-14-32-2509 (13)	WHO	-	25,270.00	25,270.00
එකතුව		7,764,631.45	385,605.70	8,150,237.15

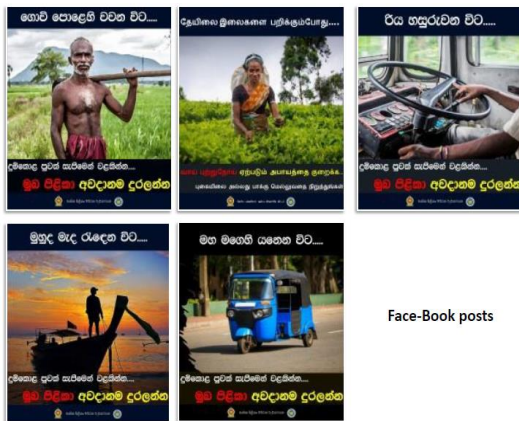
විශේෂ සිදුවීම්

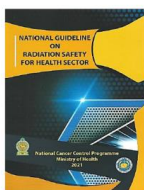
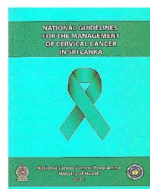
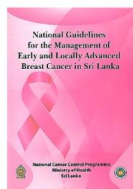
Posters on early detection of oral cancer and importance of routine oral examination among risk groups

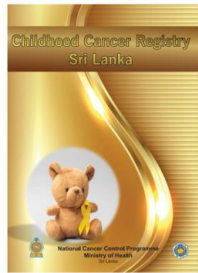
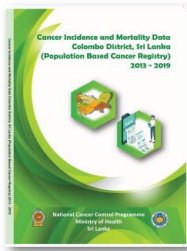

Short videos on hazards of tobacco and areca-nut

Face-Book posts

4.1.7 ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් පාලන වැඩසටහන (NSACP)

හැඳින්වීම

2020 වර්ෂය අවසාන වනවිට දිවයින පුරා පුර්ණ කාලීන ලිංගාශ්‍රිත රෝග සායන 41 ක් සහ ශාඛා ලිංගාශ්‍රිත රෝග සායන 28 කට වැඩි සංඛ්‍යාවක් ඇති අතර 30 කට පමණ ප්‍රති - වෛරස විරෝධී ප්‍රතිකාර (ART) සේවා සැපයීමේ හැකියාව ඇත. NSACP වලින් පිටත ඇති එකම ART පහසුකම ජාතික බෝවන රෝග පිළිබඳ ආයතනයේ (NIID) පිහිටා ඇත. මේ සියලුම සායන ජාලය සමඟ NSACP සම්බන්ධීකරණය වේ.

දැක්ම

නව HIV ආසාදන වෙනස් කොට සැලකීම සහ AIDS ආශ්‍රිත මරණවලින් තොර රටක්

මෙහෙවර

නව HIV සහ ලිංගිකව සම්ප්‍රේෂණය වන ආසාදන වැළැක්වීම සහ පුළුල් සන්නිකාර සහ ප්‍රතිකාර සේවා සැපයීම.

ඉලක්කය

2025 වන විට AIDS අවසන් කිරීම

ප්‍රධාන කාර්යයන්

- HIV වසංගතයට ජාතික ප්‍රතිචාරය සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
- HIV වැළැක්වීමේ මැදිහත්වීම් සිදු කිරීම.
- ලිංගාශ්‍රිත රෝග හා HIV වැළැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීමට උදවු කිරීම.
- ලිංගිකව සම්ප්‍රේෂණය වන ආසාදන සඳහා සායනික සේවා සැපයීම සහ ලිංගික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- HIV ආසාදිත සහ පීඩාවට පත් වූ පුද්ගලයින් සඳහා ප්‍රතිකාරය සහ රැකවරණය සැපයීම.
- ලිංගාශ්‍රිත රෝග හා HIV රෝග විනිශ්චය සහ කළමනාකරණය සඳහා රසායනාගාර සේවාවන් සැපයීම.
- ලිංගාශ්‍රිත රෝග හා HIV වැළැක්වීම සඳහා කොන්ඩම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- ලිංගාශ්‍රිත රෝග හා HIV සඳහා උපදේශන සේවා සැපයීම.
- මවගෙන් දරුවාට HIV සහ සිරිලිස් සම්ප්‍රේෂණය වීම වැළැක්වීම.
- සෞඛ්‍ය හා සෞඛ්‍ය නොවන කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම සහ ධාරිතා වර්ධනය කිරීම.
- HIV සහ ලිංගාශ්‍රිත රෝග නිරීක්ෂණය කිරීම.

- ලිංගාශ්‍රිත රෝග හා HIV පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කිරීම.
- ලිංගාශ්‍රිත රෝග හා HIV සේවාවන් පිළිබඳ අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සිදු කිරීම.

සමස්ත කාර්ය සාධනය පිළිබඳ කෙටි සටහන

පූර්ණ කාලීන ලිංගාශ්‍රිත රෝග සායන 42 ක් සහ 28 ට වැඩි ශාඛා ලිංගාශ්‍රිත රෝග සායන සපයනු ලැබේ .ලිංගිකව සම්පූර්ණය වන ආසාදනවලින් පීඩාවට පත් වූ පුද්ගලයින් සඳහා සේවාවන් .මෙම සායන 32 කින් HIV ආසාදිත පුද්ගලයින්ට ප්‍රතිවෛරස් ප්‍රතිකාර)ART) සේවා සපයන ලදී .මීට අමතරව, ජාතික බෝවන රෝග පිළිබඳ ආයතනය)NIID) ද ප්‍රතිවෛරස් ප්‍රතිකාර)ART) සේවා සපයන ලදී .HIV ආසාදිතයන් 3600ක් පමණ සිටින බවට ගණන් බලා ඇත .මෙයින් 82%ක් හඳුනාගෙන ඇති අතර ඉන් 55%ක් ප්‍රතිවෛරස් ප්‍රතිකාර ලබමින් සිටිති . HIV සමඟ ජීවත් වන හඳුනා නොගත් පුද්ගලයන් සොයා ගැනීම සඳහා HIV පරීක්ෂණ තවදුරටත් පරිමාණය කෙරේ .HIV ආසාදිතයන් ප්‍රතිකාර සේවා සමඟ සම්බන්ධ කිරීමට උත්සාහ දරනු ලැබේ.

සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම පිළිබඳ කෙටි සටහනක්

ලිංගාශ්‍රිත රෝග සායනවලින් බාහිර රෝගී සත්කාර සැපයීමට අමතරව, ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන මගින් ලිංගාශ්‍රිත රෝග සහ එච්.අයි.වී ආසාදනවලට ගොදුරු වීමේ වැඩි අවදානමක් ඇති පුද්ගලයන් සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වයි .කාන්තා ලිංගික ශ්‍රමිකයන්, පිරිමින් සමඟ ලිංගිකව එක්වන පිරිමින්)MSM), සංක්‍රාන්ති ලිංගිකයන්, මන්දව්‍ය එන්නත් කරන්නන් සහ සිරකරුවන් වැනි ප්‍රධාන ජනගහන මේවාට ඇතුළත් වේ . මෙම අපකීර්තියට පත් වූ සහ කොන් කරන ලද ප්‍රජාවන් වෙත ළඟා වීමට රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල සේවාවන් සම්බන්ධ විය යුතුය.

2021 දී ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

2021 තුළ සමස්ත කාර්ය සාධනය

- ඒඩ්ස් වසංගත ආකෘතිය නව දත්ත සහ රට සඳහා නව ඇස්තමේන්තු සමඟ ආකෘතිය හරහා ප්‍රක්ෂේපණය කරන ලදී.
- COVID-19 කාලය තුළ සියලුම ලිංගාශ්‍රිත රෝග සායන ක්‍රියාත්මක වූ අතර අවශ්‍ය පූර්වාරක්ෂාවන් සහිතව.
- සියලුම පෙර-සේවා සහ සේවා-තුළ පුහුණුවීම් අළුතෙන් වේදිකා හරහා පවත්වන ලදී.
- විද්‍යුත් තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය)EIMS) සඳහා විද්‍යුත් ඉගෙනුම් වේදිකාවක් ස්ථාපිත කරන ලද අතර දිවයිනේ සායන 31 ක පුහුණුව පැවැත්විණි.
- Know4sure වෙබ් අඩවිය ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමෙන් ප්‍රධාන ජනගහනය සඳහා අතළු ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.
- සම වයසේ මිතුරන් විසින් මෙහෙයවන ප්‍රධාන ජනගහන HIV වැළැක්වීමේ වැඩසටහන් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වැළැක්වීමේ තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය)PIMS) ස්ථාපිත කිරීම .මෘදුකාංගය නියමු අදියරේ පවතී.
- ප්‍රධාන ජනගහනය සඳහා Know4Sure සමාජ මාධ්‍ය ව්‍යාපාරය ආරම්භ කරන ලදී.
- අන්තර්ජාල වෙන්කිරීමේ යෙදුම)Know4Sure.lk) KPs හි මාර්ගගත ව්‍යාප්තිය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා Quickres හි නවතම අනුවාදය සමඟ යාවත්කාලීන කිරීමට පටන් ගත්තේය.
- HIV සඳහා පූර්ව නිරාවරණ රෝග නිවාරණය නියමුවන් ලෙස කොළඹ සහ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කවල ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

- ස්වයං-පරීක්ෂණ කට්ටලයක් ලබා දීම සඳහා මාර්ගගත පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීමට පටන් ගත්තේය.
- එච්.අයි.වී ස්වයං-පරීක්ෂාව රට තුළ හඳුන්වා දී විශාල කර ඇත.
- HIV පිළිබඳ දැනුම සහ ආකල්ප, ප්‍රධාන ජනගහනය, HIV සේවා සැපයීමට බලපාන නීති සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පොලිස් නිලධාරීන් අතර එවැනි නීති භාවිතා කිරීම" HIV සම්බන්ධ පොලිස් නිලධාරීන්ගේ වර්තමාන දැනුම, ආකල්ප සහ භාවිතයන් හඳුනාගැනීම සඳහා පවත්වන ලදී.
- PLHIV රට පුරා මාස තුනක් ඇතුළත අලුතින් හඳුනාගත් සහ පැහැර හැරීම් පිළිබඳ පූර්ව ඔහු සමීක්ෂණය අවසන්.
- 2020 වාර්ෂික වාර්තාව 2020 විශ්ලේෂණය කරන ලද දත්ත සමඟ සංවර්ධනය කර, මුද්‍රණය කර පාර්ශවකරුවන්ට බෙදා හරින ලදී.
- රෝහල් 18 ක එච්.අයි.වී පරීක්ෂණ සමාලෝචනය කරන ලද අතර එච්.අයි.වී පරීක්ෂණය ඉහළ නැංවීම සඳහා පුහුණු කරන ලද කාර්ය මණ්ඩලය 875 ක්.
- HIV/STI හි සමාජ හැසිරීම් වෙනස් කිරීමේ සන්නිවේදනය සහ උපදේශනය සඳහා සංවර්ධිත මාර්ගෝපදේශ.
- එච්.අයි.වී/ලිංගාශ්‍රිත රෝග සත්කාර සඳහා සෞඛ්‍ය සේවකයින් සඳහා පුහුණු මොඩියුල සංගෝධනය කර ඇත.
- HIV සහ syphilis මවගෙන් දරුවාට සම්ප්‍රේෂණය වීම තුරන් කිරීම පිළිබඳ නැවත ඇගයීම ශ්‍රී ලංකාව සඳහා WHO ගෝලීය වලංගු කිරීමේ කමිටුව විසින් සිදු කරන ලදී .සහ මවගෙන් දරුවාට HIV සහ සිලිලිස් සම්ප්‍රේෂණය තුරන් කළ රටක් ලෙස වලංගු වේ.
- ජාතික ප්‍රධාන ජනගහන ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ශ්‍රී ලංකා, 2022 සංවර්ධනය කරන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකාවේ එච්.අයි.වී ඔහු ප්‍රතිරෝධී පරීක්ෂණ ස්ථාපිත කර ඇත.
- WHO හි විශ්ලේෂණය කරන ලද 2021 දත්ත සහාය සමඟින් වාර්ෂික වාර්තාව 2021 සංවර්ධනය ආරම්භ විය.

නිශ්චිත සෞඛ්‍ය ව්‍යාපෘති 2022 පළමු භාගයේදී ආරම්භ විය

- ඒඩ්ස් වසංගත ආකෘතිය නව දත්ත සමඟ යාවත්කාලීන කරන ලද අතර HIV සමඟ ජීවත් වන පුද්ගලයින් සඳහා නව ඇස්තමේන්තු සම්පූර්ණ කරන ලදී.
- අළුත් වේදිකා හරහා පෙර සේවා සහ සේවා කාලය තුළ පුහුණුව පැවැත්විණි.
- ප්‍රධාන ජනගහණයේ මාර්ගගත ව්‍යාප්තිය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා know4sure.lk වෙබ් අඩවිය යාවත්කාලීන කිරීම සම්පූර්ණ කරන ලදී.
- සම වයසේ මිතුරන් විසින් මෙහෙයවන ප්‍රධාන ජනගහන HIV වැළැක්වීමේ වැඩසටහන් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වැළැක්වීමේ තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය (PIMS) ස්ථාපිත කිරීම .මෘදුකාංග නියමු අදියරේ.
- PLHIV රට පුරා මාස තුනක් ඇතුළත අලුතින් හඳුනාගත් සහ පැහැර හැරීම් පිළිබඳ පූර්ව ඔහු සමීක්ෂණය අවසන්.
- විශ්ලේෂණය කළ 2021 දත්ත සමඟ 2021 වාර්ෂික වාර්තාව සංවර්ධනය කරන ලදී.
- එච්.අයි.වී/ලිංගාශ්‍රිත රෝග සත්කාර සඳහා සෞඛ්‍ය සේවකයින් සඳහා පුහුණු මොඩියුල සංගෝධනය කර ඇත.
- ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම 2023-2030, ඒකාබද්ධ හැසිරීම් සහ ජීව විද්‍යාත්මක සමීක්ෂණය 2022, සහ ප්‍රධාන ජනගහන ප්‍රමාණය ඇස්තමේන්තු 2022 සඳහා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය ආරම්භ විය.

පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

දර්ශකය	2017	2018	2019	2020	2021
HIV ආසාදිතයන් සංඛ්‍යාව - අලුතින් හඳුනාගෙන ඇත	285	350	439	363	411
ART මත PLHIV සංඛ්‍යාව	1299	1574	1846	2166	2402
මවගෙන් දරුවාට සම්ප්‍රේෂණය වීම හේතුවෙන් HIV ආසාදිත ළමුන් සංඛ්‍යාව - වසංගතය ආරම්භ වූ දා සිට සමුච්චිත	84	86	86	88	90
EMTCT සේවා ලැබූ HIV- ආසාදිත කාන්තාවන්ගේ ප්‍රතිශතය	100%	100%	100%	100%	100%
එච්.අයි.වී පොසිටිව් පරීක්ෂා කළ එච්.අයි.වී ආසාදිත කාන්තාවන්ට උපන් බිලීදුන්ගේ ප්‍රතිශතය	0	0	0	0	0
EMTCT සේවා ලබා ගත් HIV- ආසාදිත කාන්තාවන්ට උපන් HIV- ආසාදිත ළදරුවන් සංඛ්‍යාව	0	0	0	0	0
EMTCT සේවාවන් ලබා නොගත් HIV- ආසාදිත කාන්තාවන්ට උපන් HIV- ආසාදිත ළදරුවන් සංඛ්‍යාව	0	0	0	0	0
දැනට ප්‍රතිවෛරස ප්‍රතිකාර ලබා ගනිමින් HIV සමඟ ජීවත් වන පුද්ගලයින්ගේ ප්‍රතිශතය (NSACP දත්ත)	36.98%	44.53%	51%	51.72 %	66.59%
ආසාදිත නොවන ජනගහනය 1,000කට නව HIV ආසාදන සංඛ්‍යාව (NSACP දත්ත)	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01

අයවැය වෙන්කිරීම් සඳහා

මූල්‍ය ප්‍රභවය	විස්තරය	අරමුදල් වෙන් කිරීම (LKR)	අරමුදල් භාවිතය (LKR)
1. ප්‍රාග්ධන වියදම			
සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය	ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්	16,246,996.72	5,265,139.19
	DDG (PH)1	20,000,000.00	1,510,900.00
	ගෘහ භාණ්ඩ සහ කාර්යාල උපකරණ	1,330,160.00	1,329,944.00
	ඉදිකිරීම්	2,907,836.59	2,850,610.08

	සේවා ගිවිසුම	2,369,111.24	1,772,272.44
	පුහුණු වැඩසටහන(GPS)	168,000.00	90,600.00
	උප එකතුව	19,883,263.59	4,383,134.94
UNFPA	උපදේශන වැඩිමුළු, උපදේශන වැඩසටහන්, ප්‍රකාශන මුද්‍රණය	912,480.00	912,480.00
ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ	උපදේශක වැඩිමුළු, සමාලෝචන රැස්වීම්. පුහුණු මොඩියුලය	5,836,886.31	3,679,044.68
GFATM	මානව සම්පත් (HR)	44,645,749.08	38,336,168.17
	ගමන් සම්බන්ධ වියදම් (TRC)	23,064,027.93	12,560,539.21
	බාහිර වෘත්තීය සේවා (EPS)	58,687,792.81	45,842,406.64
	සෞඛ්‍ය නිෂ්පාදන - ඔෂධ නොවන (HPNP)	17,063,056.62	17,086,083.37
	සෞඛ්‍ය නිෂ්පාදන - උපකරණ (HPE)	63,781,906.22	61,136,464.04
	ප්‍රසම්පාදන සහ සැපයුම් දාම කළමනාකරණ පිරිවැය (PSM)	10,519,285.10	7,539,760.66
	යටිතල පහසුකම් (INF)	125,300,793.94	95,166,045.64
	සෞඛ්‍ය නොවන උපකරණ (NHE)	29,723,610.63	25,688,269.98
	සන්නිවේදන ද්‍රව්‍ය සහ ප්‍රකාශන (CMP)	5,072,514.17	2,458,997.04
	චක්‍ර සහ පොදු කාර්ය පිරිවැය	22,426,318.40	14,237,600.43
	උප එකතුව	400,285,054.89	320,052,335.18
	මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම		426,917,684.79

මූල්‍ය මූලාශ්‍ර	විස්තරය	අරමුදල් වෙන් කිරීම (LKR)	අරමුදල් භාවිතය (LKR)
2. පුනරාවර්තන වියදම්			
සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය	පුද්ගලික	Emoluments 178,127,563.00	168,684,349.97

ගමන් වියදම්	700,000.00	539,092.00
සැපයුම්	7,400,000.00	4,452,451.92
නඩත්තු	Expenditure 3,420,000.00	3,207,538.00
සේවාවන්	18,600,000.00	15,973,587.82
විදුලිය සහ ජලය	7,500,000.00	3,033,432.22
වෙනත්	8,000,000.00	5,111,456.61
ස්ථාන මාරු	700,000.00	694,037.19
ප්‍රතික්රියාකාරක	11,000,000.00	5,273,306.45
පුහුණු දීමනා	120,000.00	68,000.00
ප්‍රතිවෛරස් ඖෂධ	140,892,029.45	140,892,029.45
මුළු පුනරාවර්තන වියදම්	376,459,592.45	347,929,281.63
මුළු එකතුව (LKR)	803,377,277.24	676,956,276.43

4.1.8 ඩෙංගු මර්දන ක්‍රියාකාරකම්

හැඳින්වීම

ඩෙංගු යනු කාලානුරූපව පැතිර යන ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන මහජන සෞඛ්‍ය ගැටලුවකි. වසර 2021දී ඩෙංගු බවට සැක කෙරෙන රෝගීන් 31,162ක් වාර්තා වූ අතර, 2022 ජූනි දක්වා රෝගීන් 35,424ක් වාර්තා වී ඇත. වාර්තා වී ඇති සියලුම රෝගීන්ගෙන් 50% කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් බස්නාහිර පළාතෙන් වේ.

දැක්ම

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඩෙංගු රෝගය හේතුවෙන් ඇතිවන සෞඛ්‍ය, ආර්ථික සහ සමාජීය බලපෑම් අවම තත්වයෙන් පවත්වා ගැනීම.

මෙහෙවර

පාර්ශවකරුවන් ගේ සම්බන්ධීකරණයෙන් සහ තිරසාර ප්‍රයත්නයන් තුළින් ඩෙංගු ආවේණිකත්වය වඩා හොඳින් පාලනය කිරීම සහ වසංගත තත්වයන් වැළැක්වීම සඳහා, සෑම මට්ටමක ම සැලසුම් කිරීම, පුරෝකථනය කිරීම සහ කලින් හඳුනාගැනීම පිළිබඳ ශක්‍යතාව ප්‍රශස්ත මට්ටමක පවත්වා ගැනීම.

අරමුණු

- වසර 2023 වන විට ඩෙංගු රෝගීන්, ජනගහනයෙන් ලක්ෂයකට 100 දක්වා අඩු මට්ටමට සාක්ෂාත් කර ගැනීම
- වසර 2023 වන විට රෝගී මරණ අනුපාතය 0.1% ට වඩා අඩු කිරීම සහ පවත්වා ගැනීම

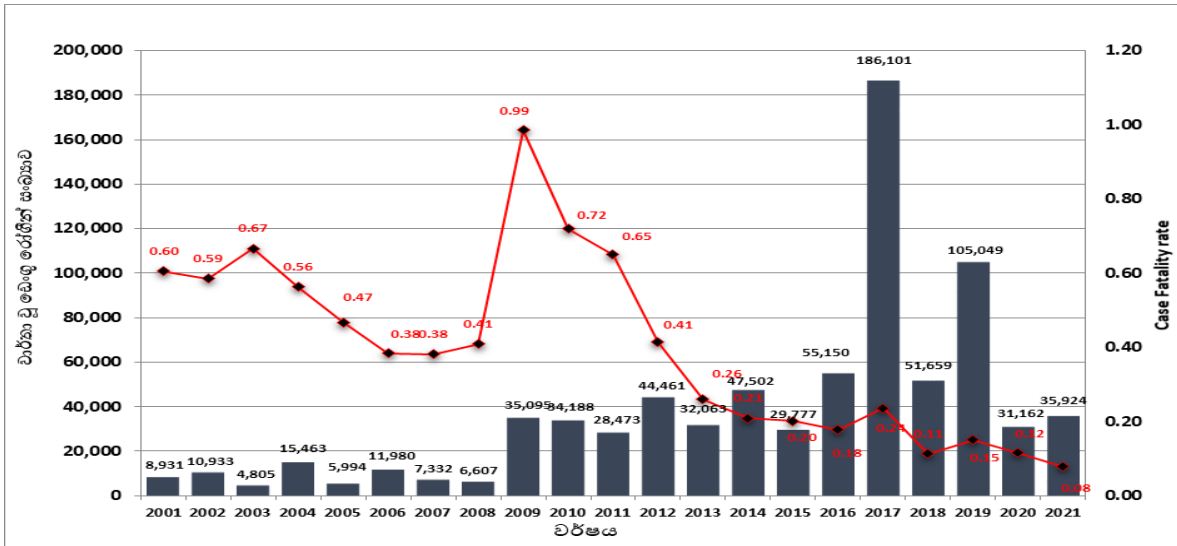

2021 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- i.** ඔස්ට්‍රේලියාවේ මොනැෂ් විශ්ව විද්‍යාලයේ ලෝක මදුරු වැඩසටහන සමඟ එක්ව දියත් කරන ලද වොල්බැකියා (Wolbachia) පර්යේෂණ ව්‍යාපෘතියේ නියමු අධ්‍යයනය අවසන් කරන ලද අතර අර්ධ වාර්ෂික ක්ෂේත්‍ර දත්ත රැස් කිරීම ද 2021 දී ආරම්භ කරන ලදී.
- ii.** කොවිඩ් මාර්ගෝපදේශ වලට අනුගත වෙමින් පොලිසිය, ත්‍රිවිධ හමුදාව සහ අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් අධි අවදානම් සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී ප්‍රදේශ ආවරණය වන පරිදි විශේෂ මදුරු මර්දන වැඩසටහන් තුනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.
- iii.** කරාපිටිය ශික්ෂණ රෝහල, ද සොයිසා මාතෘ රෝහල ඇතුළු රෝහල් 15ක ඩෙංගු අධි සන්කාර යැපුම් ඒකක ශක්තිමත් කරන ලදී. බෙදා හරින ලද මුළු උපකරණවලට බහුපාර මොනිටර 38 ක්, ඉන්ෆියුෂන් පොම්ප 50 ක් සහ අල්ට්‍රා සවුන්ඩ් ස්කෑනරයක් ඇතුළත් වේ.
- iv.** වසර 2020 දී 0.12% වූ ඩෙංගු මරණ අනුපාතය, 2021 දී 0.08% දක්වා තවදුරටත් අඩු කර ඇත.
- v.** දිවයින පුරා පිහිටි තෝරාගත් රෝහල්වලට ඇතුළත් කරන රෝග ලක්ෂණ සහිත රෝගීන් අතර ඩෙංගු වෛරසයේ (DENV) ප්‍රභේද සහ ප්‍රවේණි වර්ගය හඳුනාගැනීම සඳහා ඩෙංගු වෛරස් ආවේක්ශන පද්ධතියක් ස්ථාපිත කරන ලදී. වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය සහ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විද්‍යාලයේ ඩෙංගු පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය සමඟ එක්ව රසායනාගාර පරීක්ෂණ සිදු කරන ලදී. මෙමගින් ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකය හට ඩෙංගු වයිරස් සෙරෝටයිප් වල වෙනස්කම් විශ්ලේෂණය කිරීමට සහ අනාගතයේ රෝගය පැතිරීම පිළිබඳව පුරෝකථනය කිරීමට හැකියාව ලැබේ.
- vi.** ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකයේ පරිපාලනය යටතේ පුළුල් වෙබ් පාදක ඩෙංගු රෝග නිරීක්ෂණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.
- vii.** කීට විද්‍යා සමීක්ෂණ දත්ත වාර්තා කිරීම සඳහා වෙබ් පාදක ජංගම යෙදුමක් සංවර්ධනය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.
- viii.** මාසික ඩෙංගු ප්‍රකාශනය මුද්‍රණය කිරීම - සියලුම සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය ඉලක්ක කර ගනිමින්, රෝග තත්ත්වය සහ ඩෙංගු වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ නව දැනුම යාවත්කාලීන කරමින් මාසික පුවත් පත්රිකා ජරකාශනයක් ආරම්භ කරන ලදී.
- ix.** සතිපතා ඩෙංගු ප්‍රකාශනය මුද්‍රණය කිරීම - පරිපාලකයින් සහ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය ඉලක්ක කරගනිමින් රෝගයේ වත්මන් තත්ත්වය සහ අධි අවදානම් ප්‍රදේශ පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සඳහා සතිපතා පිටු දෙකක ප්‍රකාශනයක් ආරම්භ කරන ලදී.
- x.** Zoom තාක්ෂණය හරහා සහ රූපවාහිනී නාලිකා ඔස්සේ ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.
- xi.** ජාතික මට්ටමින් "අධි අවදානම්" දිස්ත්‍රික් ඉලක්ක කර ගනිමින් වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ අනෙකුත් වෛද්‍යවරුන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.
- xii.** ඩෙංගු රෝග පාලනය සඳහා වන ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකා රැස්වීම 2021 නොවැම්බර් 24 වැනි දින ජනාධිපති ලේකම්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවැත්විණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස “ඩෙංගු රෝගය වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා බහු පාර්ශවික ප්‍රවේශය ශක්තිමත් කිරීම” යන මැයෙන් අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයක් ගරු ජනාධිපති තුමා ගේ අත්සනින් ඉදිරිපත් කර 2021 දෙසැම්බර් මස 13 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේ දී සම්මත කර ගන්නා ලදී.
- xiii.** 2021 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට, රෝග නිරීක්ෂණ, සිද්ධි කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම සහ මරණ සමාලෝචනය ඇතුළු සියලුම ඩෙංගු නිවාරණ සහ පාලන කටයුතු (මීට පෙර වසංගත රෝග විද්‍යා අංශය මගින් සිදු කරන ලදී) ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකයට පැවරී ඇත.

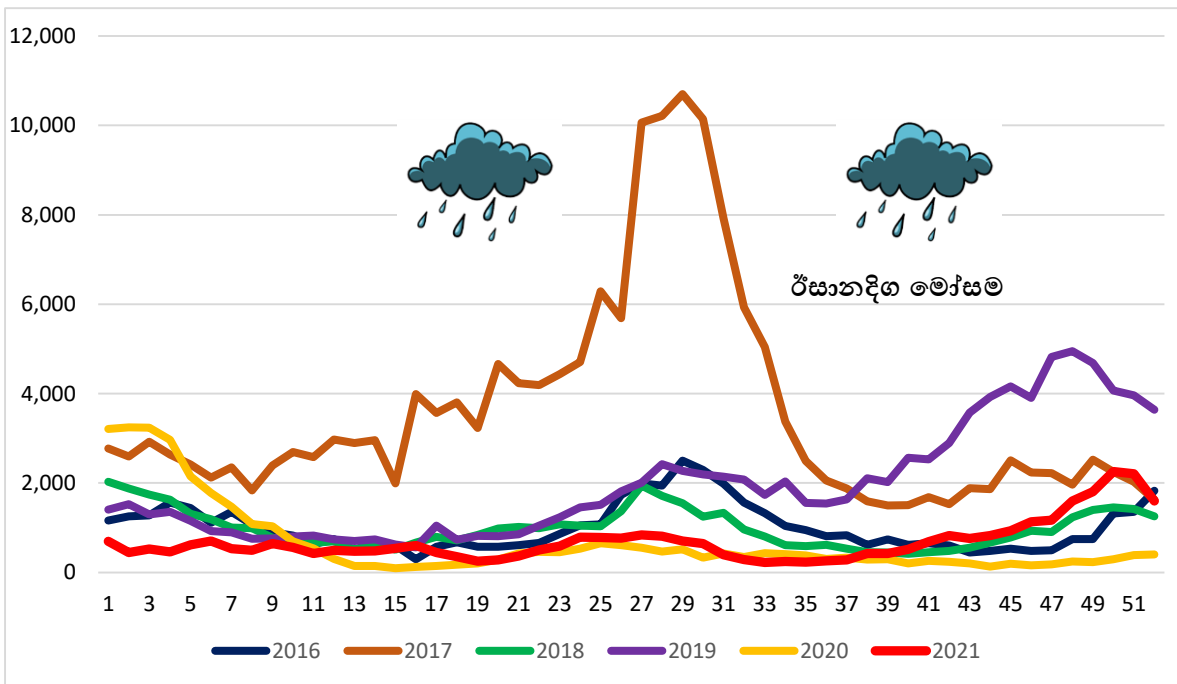
සමූහික වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

2001 සිට 2021 දක්වා වාර්ෂික බෙංගු රෝගීන් වාර්තා කිරීම සහ මරණ අනුපාතය*

* මරණ අනුපාතිකය - වසරකට වැඩි කාලයක් බෙංගු රෝගය වැළඳී ඇති බවට හඳුනාගත් සියලුම පුද්ගලයන් අතර බෙංගු රෝගයෙන් මිය යන පුද්ගලයන්ගේ අනුපාතය.

2016-2021 බෙංගු රෝගීන් සතිපතා වාර්තා කිරීම

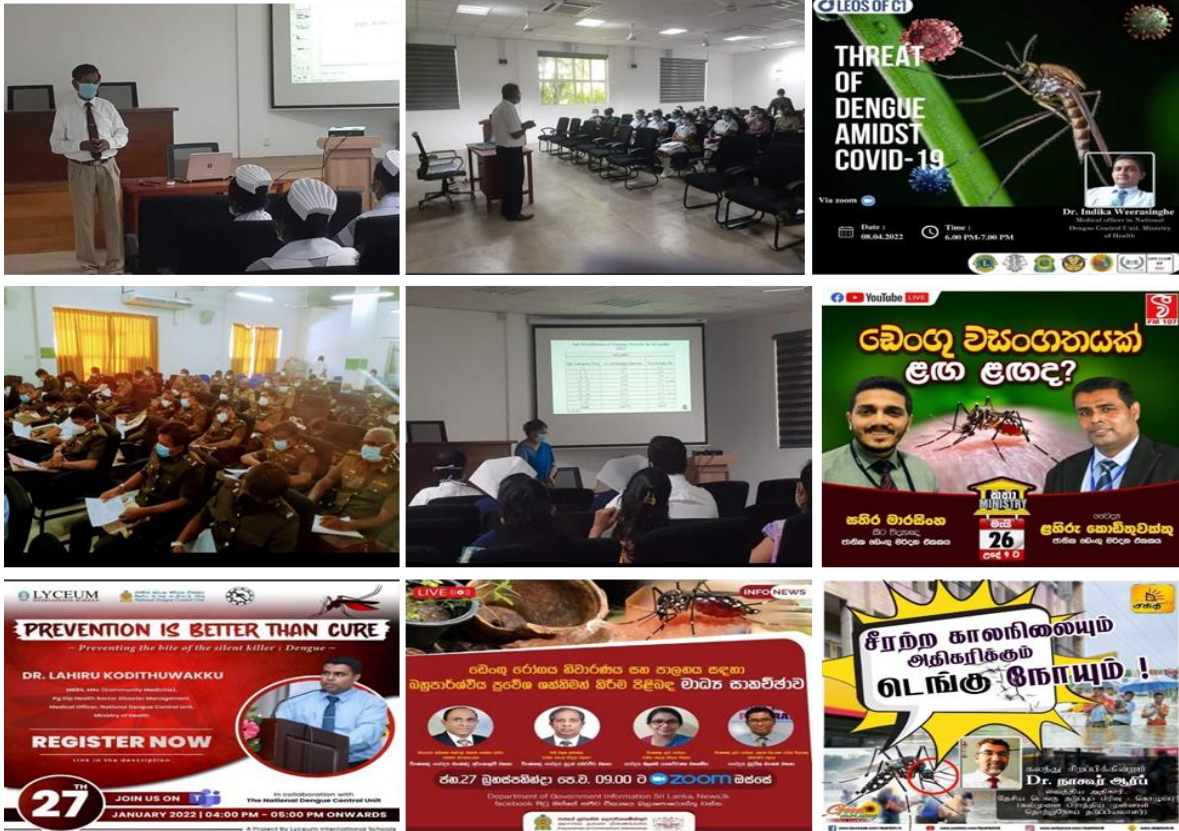
2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

- i. “ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන සම්මන්ත්‍රණය”: ගෝලීය වසංගතය මාධ්‍යයේ බෙංගු 2022” (අවසන් කර ඇත)
- ii. i වෙබ් පාදක බෙංගු රෝග ආවේශන පද්ධතිය සකස් කර අවසන් කිරීම
- ii. කීට විද්යා සමීක්ෂණ දත්ත වාර්තා කිරීම සඳහා වෙබ් පාදක ජංගම යෙදුම සකස් කර අවසන් කිරීම

iii. වෙංගු වෛරස් අධ්‍යයනය සඳහා අණුක රසායනාගාරයක් පිහිටුවීම

iv. වොල්ෆැකියා පර්යේෂණ ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියර දියත් කිරීම

2021 ක්‍රියාකාරකම්

2022 ක්‍රියාකාරකම්

4.1.9 ජාතික වකුගඩු රෝග නිවාරණ සහ පර්යේෂණ ඒකකය

හැඳින්වීම

නිදන්ගත වකුගඩු රෝගයෙන් පෙළෙන රෝගීන් සඳහා සපයනු ලබන සේවාවන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා 2015 දී පිහිටුවන ලදී.

දැක්ම

දකුණු ආසියාවේ වකුගඩු රෝග නිවාරණ සේවා, රෝග නිවාරණ සේවා සහ පර්යේෂණ සඳහා තාක්ෂණික සහ සැපයුම් සහාය ලබා දීමේ විශිෂ්ටත්වයේ මධ්‍යස්ථානය වීම

මෙහෙවර

ශ්‍රී ලංකාවේ වකුගඩු රෝග සඳහා නවීනතම වැළැක්වීමේ ප්‍රතිකාර, සුව කිරීමේ සත්කාර සහ පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා තාක්ෂණික සහ සැපයුම් සහාය ලබා දීම

අරමුණු

- වකුගඩු රෝග නිවාරණ සත්කාර සඳහා තාක්ෂණික සහ සැපයුම් සහාය ලබා දීම
- වකුගඩු රෝග සුව කිරීමේ සත්කාර සඳහා තාක්ෂණික සහ සැපයුම් සහාය ලබා දීම
- වකුගඩු රෝග පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා තාක්ෂණික සහ සැපයුම් සහාය ලබා දීම
- නිදන්ගත වකුගඩු රෝග (CKD) රෝගීන්ගේ ජීවන තත්ත්වය සහ සමාජ සත්කාර වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ආධාර සැපයීම

2021 වසරේ ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- PD රෝගීන්ගේ ළඟම ඇති වෛද්‍ය ආයතනයට පෙරිටෝනියල් ඩයලිසිස් (PD) පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය බෙදා හැරීම හඳුන්වා දීම.
- (MSD → RMSD → MOH කාර්යාලය/මධ්‍යම බෙහෙත් ශාලාව /ග්‍රාමීය රෝහල් → රෝගියා(තෝරාගත් ශික්ෂණ රෝහල්වල පෙරිටෝනියල් ඩයලිසිස් ඒකක සංවර්ධනය කිරීම ආරම්භ කිරීම
- ශ්‍රී ලංකා වකුගඩු රෙජිස්ට්‍රාර් වෙත දත්ත ඇතුළත් කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ඩයලිසිස් ඒකක සහිත රෝහල් සඳහා දත්ත ඇතුළත් කිරීමේ ක්‍රියාකරුවන් ලබා දීම.
- ස්ථානීය CKD/CKDu පිරික්සුම් පද්ධතිය ස්වයංක්‍රීය කිරීම සංවර්ධනය කිරීම ආරම්භ කිරීම
- චීන විද්‍යා ඇකඩමිය සමඟ අවිනිශ්චිත සම්භවයක් ඇති නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය (CKDu) පිළිබඳ ඒකාබද්ධ පර්යේෂණ සඳහා දත්ත රැස් කිරීම ආරම්භ කිරීම
- COVID-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් නවතා දැමූ ඕස්ට්‍රේලියානු පරමාණුක විද්‍යා තාක්ෂණ සංවිධානය සමඟ ඒකාබද්ධ පර්යේෂණ කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීම
- අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පානීය ජල ප්‍රතිලෝම ඔස්මෝසිස් (RO) යන්ත්‍රවල GPS සිතියම්ගත කිරීම සම්පූර්ණ කිරීම
- NRDPRU ප්‍රධාන හවුල්කරුවෙකු වන ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ඒකාබද්ධ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විවෘත කිරීම.

4.2 සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ ආරක්ෂණය

4.2.1 වසංගත රෝග සේවා

හැදින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වසංගත රෝග අංශය 1959 දී ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහාය ඇතිව ආරම්භ කරන ලදී. එතැන් සිට එය බෝවන රෝග පිළිබඳ නිරීක්ෂණ සහ පාලනය සඳහා ජාතික මධ්‍යස්ථානය ලෙස කටයුතු කරන ලදී.

දැක්ම

නිරෝගී ශ්‍රී ලංකාවේ නිරෝගී ජනතාවක් ඇති කිරීම

මෙහෙයුම

රෝග, තුවාල සහ ආබාධිත තත්ත්වයන් වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම මගින් සෞඛ්‍ය සහ ජීවන තත්ත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම

අරමුණු

1. බෝවන රෝග පිළිබඳ නිරීක්ෂණ, වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා වගකිව යුතුය.
2. ආපදා, හදිසි අවස්ථා වලදී රෝග පාලන ක්‍රියාකාරකම් සහ පුපුරා යාමේ විමර්ශන සහ පාලනය හැසිරවීම.
3. ජාතික ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහන (NIP) සඳහා කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස කටයුතු කරන ලදී.
4. බෝවන රෝග පාලනය හා ජාතික ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහන සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව වෛද්‍ය පශ්චාත් උපාධිධාරීන් සහ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම.
5. රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර පුහුණු මධ්‍යස්ථානය සහ ළමා ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහන ලෙස කටයුතු කරන ලදී.

2021 වර්ෂය තුළ ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

- Covid-19 ඇතුළු බෝවන රෝග පාලනය කිරීමේදී සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රධාන තාක්ෂණික සහ සම්බන්ධීකරණ අංශය ලෙස වසංගත රෝග විද්‍යා අංශය ක්‍රියා කරයි.
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිල තත්ත්ව වාර්තාව 2020/01/28 දින දෛනික ප්‍රකාශනයක් ලෙස වසංගත රෝග විද්‍යා අංශයෙන් ආරම්භ කරන ලද අතර, කොවිඩ්-19 ගෝලීය සහ දේශීය තත්ත්වය මාධ්‍ය සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන වෙත ලබාදීම සඳහා. මෙය 2021 වසර පුරාවටම සිදු කෙරෙන අතර වසංගත රෝග විද්‍යා අංශයේ වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැක.
- ජාතික යෙදවුම් සහ එන්නත් සැලැස්ම (NDVP) ප්‍රමුඛ කණ්ඩායම්, එන්නත් ගබඩා ධාරිතාව, අරමුදල් හැකියාවන්, එන්නත් විකල්ප, එන්නත් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්ම සහ පශ්චාත් එන්නත් ඇගයීමේ සැලැස්ම ඇතුළුව සකස් කර, COVAX පහසුකම වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.
- COVISHEILD එන්නත් කිරීමේ ව්‍යාපාරය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ, වසංගත රෝග විද්‍යා ඒකකය විසින් සකස් කරන ලද අතර, රෝහල් සහ ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය මෙම මාර්ගෝපදේශ මත නැඹුරු විය. තවද, COVISHIELD එන්නත පිළිබඳ ඔවුන්ගේ කුසලතා සහ දැනුම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ධාරිතා වර්ධන සැසි පවත්වන ලදී.
- පසුව, Sputnik, Sinopharm මාර්ගෝපදේශ ද වසංගත රෝග අංශය විසින් සකස් කරන ලද අතර ඒ අනුව ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කරන ලදී. ස්පුවනික් එන්නත සඳහා අතිශය සිතල දාම පහසුකම් අවශ්‍ය විය. වසංගත රෝග විද්‍යා අංශයේ මගපෙන්වීම මත මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ

ස්ප්‍රටිනික් එන්නත් කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. 2021 මැද භාගයේ ජාතික එන්නත් යෙදවීමේ සැලැස්මට අනුව Sinopharm එන්නත ද ආරම්භ විය.

- පසුව, Moderna සහ Pfizer එන්නත් මාර්ගෝපදේශ ද සකස් කරන ලදී. ඒවා සාර්ථකව ප්‍රසම්පාදනය කර ගබඩා කර දිවයිනේ තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක වෙත යවන ලද අතර ක්ෂේත්‍ර සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා අදාළ පුහුණු වැඩසටහන් සම්පූර්ණ කිරීමෙන් අනතුරුව එන්නත් කිරීමේ ව්‍යාපාර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.
- 2021 වසරේ අවසාන භාගයේදී පාසල් යන ළමුන් සඳහා ෆයිසර් එන්නත් කිරීමේ මාර්ගෝපදේශ සකස් කරන ලදී. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ සහ අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන්ගේ සහයෝගය ඇතිව පාසල් එන්නත් කිරීමේ වැඩසටහන ද සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.
- 2021 වසර අවසානයේදී, Pfizer බ්‍රැස්ටර් මාත්‍රා වැඩසටහන වසංගත රෝග විද්‍යා අංශය විසින් ආරම්භ කරන ලදී.
- සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම සහ අනෙකුත් ආයතනවල සිදු කරන ලද එන්නත් සංඛ්‍යාව පිළිබඳ දෛනික යාවත්කාලීන කිරීම් ලබා ගන්නා ලද අතර, එන්නත් කිරීම පිළිබඳ සම්පාදනය කරන ලද තොරතුරු අදාළ බලධාරීන් අතර දිනපතා බෙදා ගන්නා ලදී. මේ තොරතුරු දිනපතා පුවත්පත්වලට ද නිකුත් විය. මෙම යාවත්කාල කිරීම් මගින් වසංගත රෝග විද්‍යා ඒකකයට එන්නත් කිරීමේ වැඩසටහන පිළිබඳ වාර්තාවක් තබා ගැනීමට හැකියාව ලැබේ.
- ප්‍රතිශක්තිකරණයෙන් (AEFI) අනුගමනය කරන අහිතකර සිදුවීම් සම්පව නිරීක්ෂණය කරන ලදී. පැය 24 පුරා ක්‍රියාත්මක වන ක්ෂණික ඇමතුම් අංකයක් නිකුත් කර ඇති අතර වාර්තා වූ දරුණු අහිතකර සිදුවීම් පිළිබඳව පසු විපරම් කිරීමේ වගකීම වැඩ බලන උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන් දෙදෙනෙකුට පවරන ලදී. AEFI සම්බන්ධ දත්ත සම්පාදනය කර එන්නත් කිරීමේ ව්‍යාපාරය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා භාවිතා කරන ලදී.
- වසංගත රෝග විද්‍යා අංශය අදාළ වෘත්තීය විද්‍යාලවල සහයෝගීතාවයෙන් Covid-19 සායනික මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය කිරීමේ සම්බන්ධීකරණ මධ්‍යස්ථානය විය. තවද, ඒවා පසුව යාවත්කාලීන කරන ලදී.
- අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීමෙන් පසු Covid-19 මරණ නිරීක්ෂණ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග සඳහා මාධ්‍ය වෙත සහ අනෙකුත් අදාළ පාර්ශවකරුවන් වෙත දෛනික වාර්තාවක් නිකුත් කරන ලදී.
- Covid-19 මළ සිරුරු බැහැර කිරීම සම්බන්ධ මාර්ගෝපදේශ අදාළ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහයෝගීතාවයෙන් සකස් කරන ලද අතර පසුව එම විෂය පිළිබඳ නව විද්‍යාත්මක දැනුම වර්ධනය කිරීමත් සමඟ යාවත්කාලීන කරන ලදී.

පසුගිය අවුරුදු 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

රට තුළ ආහාර හා ජලය මගින් බෝවන රෝග ප්‍රවණතාවය

රට තුළ ආහාර සහ ජලය මගින් බෝවන රෝග ප්‍රවණතාවය - පසුගිය වසර 5 තුළ			
වසර	වෛරස් හෙපටයිටිස්	අතීසාරය	ටයිපොයිඩ්
2016	884	2932	548
2017	321	1734	339
2018	294	1756	304
2019	352	1699	190
2020	187	685	92

4.2.2 මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය සේවා

හැඳින්වීම

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය යනු රට තුළ ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය, මාතෘ සෞඛ්‍ය, අලුත උපන් සෞඛ්‍ය, තරුණ සෞඛ්‍ය, ළමා සෞඛ්‍ය, පවුල් සැලසුම් සහ කාන්තා සායන වැඩසටහන් ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීම, සම්බන්ධීකරණය, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සඳහා වගකිව යුතු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ මධ්‍යම සංවිධානයයි.

මෙම කාර්යභාරය තුළ කාර්යාංශය පරිධියේ වැඩසටහන් ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මගපෙන්වීම් සහ මගපෙන්වීම් සපයන අතර ජාත්‍යන්තර ආයතන මගින් අරමුදල් සපයන විශේෂ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කරයි. වර්තමාන සහ අනාගත අභියෝගවලට මුහුණ දීමේදී සේවා සැපයීම ප්‍රශස්ත කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක සාක්ෂි මත පදනම්ව FHB මාතෘ සහ ළමා සෞඛ්‍ය සේවා භාවිතය සඳහා පදනම් දමයි. ශ්‍රී ලංකා රජය FHB හි සමස්ත කාර්යය සඳහා අරමුදල් සපයයි. කෙසේ වෙතත්, සමස්ත අයවැය අවශ්‍යතාවයෙන් කොටසක් විවිධ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් ලෙස බාහිර සම්පත් (එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතයන්) මගින් පරිපූරණය කරනු ලැබේ.

වසර 2030 වන විට තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව කැපවී සිටී. පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය මාතෘ සහ ළමා සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා වගකිව යුතු කේන්ද්‍රීය නියෝජිතයන් වන අතර, එහි ජයග්‍රහණ අධීක්ෂණය කරමින් ඉලක්ක 3 - (යහපත් සෞඛ්‍යය සහ යහපැවැත්ම) සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ජාතික හා දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් කළේය.

දැක්ම

සියලුම කාන්තාවන්, දරුවන්ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල ජීවන තත්ත්වය සහ සෞඛ්‍ය විභවයන් ප්‍රශස්ත කළ ශ්‍රී ලාංකීය ජාතියක් ගොඩනැගීම.

මෙහෙයුම

සහායක, සංස්කෘතිකමය වශයෙන් පිළිගත හැකි සහ පවුල් හිතකාමී පසුබිමක විස්තීරණ, තිරසාර, සාධාරණ සහ ගුණාත්මක මාතෘ සහ ළමා සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම තුළින් සියලුම කාන්තාවන්, ළමයින් සහ පවුල් සඳහා හැකි ඉහළම සෞඛ්‍ය මට්ටම් ළඟා කර ගැනීමට දායක වීම.

ප්‍රතිපත්ති අරමුණු

- ඉලක්කය 1 - කාන්තාවන්ගේ සහ ඔවුන්ගේ සහකරුවන්ගේ සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රශස්ත සෞඛ්‍ය සම්පන්නව ගැබ් ගැනීමට සහ එය ජීවිත කාලය පුරාම පවත්වා ගැනීමට.
- ඉලක්කය 2 - ගර්භණීභාවය, දරු ප්‍රසූතිය සහ පශ්චාත් ප්‍රසව කාලය තුළ ගුණාත්මක සත්කාර සැපයීම තුළින් මවට සහ අලුත උපන් බිලීදාට ආරක්ෂිත ප්‍රතිඵලයක් සහතික කිරීම.
- ඉලක්කය 3 - ගුණාත්මක සත්කාර සැපයීම හරහා පෙර ජන්ම හා නවජ රෝගාබාධ සහ මරණ අවම කිරීම සහතික කිරීම.
- ඉලක්කය 4 - ප්‍රශස්ත රැකවරණයක් ලබා දීම තුළින් වයස අවුරුදු පහට අඩු සියලුම දරුවන්ට ජීවත් වීමට සහ ඔවුන්ගේ වර්ධනයට සහ සංවර්ධනය සඳහා සම්පූර්ණ විභවයන් කරා ළඟා වීමට හැකියාව ලබා දීම.
- ඉලක්කය 5 - වයස අවුරුදු 5 සිට 9 දක්වා ළමුන් සහ නව යොවුන් වියේ දරුවන් හිතකර සහ සම්පත්දායක ශාරීරික හා මනෝ සමාජීය පරිසරයක් තුළ වර්ධනය හා සංවර්ධනය සඳහා ඔවුන්ගේ සම්පූර්ණ හැකියාවන් අවබෝධ කර ගැනීම සහතික කිරීම.

- ඉලක්කය 6 - විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති දරුවන්ට සමාජයේ ඵලදායී සාමාජිකයන් ලෙස ක්‍රියා කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ මානසික, කායික සහ සමාජීය හැකියාවන් ප්‍රශස්ත ලෙස වර්ධනය කර ගැනීමට හැකියාව ලබා දීම.
- ඉලක්කය 7 - අනපේක්ෂිත ගැබ් ගැනීම් වළක්වන අතරම ප්‍රශස්ත පරතරයක් ඇතිව සියලුම ජෝඩුවලට අපේක්ෂිත දරුවන් සංඛ්‍යාව ලැබීමට හැකියාව ලබා දීම.
- ඉලක්කය 8 - ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය සහ සමානාත්මතාවය සහතික කරමින් පිරිමින්ගේ සහ කාන්තාවන්ගේ ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- ඉලක්කය 9 - උසස් තත්ත්වයේ MCH සේවා සැපයීම සඳහා ජාතික, පළාත්, දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සෞඛ්‍ය කළමනාකරුවන් ප්‍රතිචාර දක්වන බව සහතික කිරීම.
- ඉලක්කය 10- තීරණ ගැනීමට සහාය වීම සඳහා ගුණාත්මක තොරතුරු උත්පාදනය කරන MCH වැඩසටහනේ ඵලදායී අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සහතික කිරීම.
- ඉලක්කය 11 - MCH හි ප්‍රතිපත්ති සහ භාවිතය සඳහා පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- ඉලක්කය 12 - මාතෘ සහ ළමා සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පුද්ගලයන්, පවුල් සහ ප්‍රජාවන් අතර තිරසාර හිතකර හැසිරීම් සහතික කිරීම.

FHB හි 2021/2022 ජයග්‍රහණ සහ විශේෂ සිදුවීම්

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය (FHB) විසින් 2021-2022 Q 2 දක්වා වසර තුළ සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම් මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වල සැලකිය යුතු දියුණුවක් සඳහා දායක වූ අතර එහි ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට සමත් විය. කාර්යාංශය තුළ ඒකක 16ක් ස්ථාපිත කර ඇති අතර සෑම ඒකකයකටම තමන්ගේම කාර්යභාරයන් සහ වගකීම් ඇත.

පවුල් සැලසුම් වැඩසටහන

පවුල් සැලසුම් ඒකකය ජාතික පවුල් සැලසුම් වැඩසටහනේ කේන්ද්‍රීය ලක්ෂ්‍යය වන අතර, එහි ඉලක්කය වන්නේ අනපේක්ෂිත ගැබ් ගැනීම් වළක්වන අතරම, ප්‍රශස්ත පරතරයකින් හා වෙලාවකින් අපේක්ෂිත දරුවන් සංඛ්‍යාව සමීකරණයේ සියලුම ජෝඩු ලබා ගැනීමට හැකිවීමයි.

අරමුණු

- ගුණාත්මක නවීන පවුල් සැලසුම් සේවා සඳහා ඇති හැකියාව සහ ප්‍රවේශය සහතික කිරීම
- ගබ්සා කිරීම් සහ නව යොවුන් වියේ ගැබ් ගැනීම් අවම කිරීම සඳහා උපත් පාලන ක්‍රම සඳහා ඇති අසම්පූර්ණ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීම
- පශ්චාත් ගබ්සා සත්කාර සඳහා සුදුසු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම
- ගුණාත්මක උපත් පාලන භාණ්ඩ ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය වෙළඳ භාණ්ඩ සුරක්ෂිතතාව (RHCS)] අඛණ්ඩව පවතින බව සහතික කිරීම.
- ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා මට්ටමින් උප-සාරවත් ජෝඩු සඳහා සේවා ශක්තිමත් කිරීම

2021-2022 Q 2 දක්වා ජයග්‍රහණ සහ විශේෂ සිදුවීම්

ජාතික පවුල් සැලසුම් මාසයේ ක්‍රියාකාරකම්

- **ජාතික පවුල් සැලසුම් මාසික ක්‍රියාකාරකම්**
 "COVID-19 කාලය තුළ ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය අමතක නොකරමු" යන තේමාව යටතේ 2021 දී FHB වෙබ් පිටුව හරහා Covid වසංගතය තුළ පවුල් සැලසුම් සේවාව ලබා ගත හැකි බවට දැනුවත් කිරීම වාර්ෂිකව සැප්තැම්බර් 26 යෙදෙන 'ලෝක උපත් පාලන දිනය' වෙනුවට සිදු කරන ලදී.

- පවුල් සැලසුම් සේවා සඳහා උපත් පාලන භාණ්ඩ සහ උපකරණ මිලදී ගැනීම බාධාවකින් තොරව පවුල් සැලසුම් සේවා සැපයීම සඳහා රු. 2021 සහ 2022 පළමු සහ දෙවන කාර්තුව තුළ උපත් පාලන ද්‍රව්‍ය මිලියන 352 ක් ලබාගෙන සියලුම දිස්ත්‍රික්ක වෙත බෙදා හැර ඇත. එබැවින්, 2021 දී කොවිඩ් වෛරසයෙන් රට පීඩාවට පත් වුවද, 57.7% ක නවීන උපත් පාලන ව්‍යාප්ති අනුපාතයක් (mCPR) ලබා ගැනීමට හැකි විය. නවීන උපත් පාලන ක්‍රම මගින් තෘප්තිමත් වූ ඉල්ලුම 2021 දී 80% කි.
- පවුල් සැලසුම් සායන සඳහා උසස් තත්ත්වයේ උපකරණ PSSP හි සහාය ඇතිව මිලදී ගෙන MOH වෙත බෙදා දෙන ලදී. FP උපකරණ තිබීම, FP සායනවල වැඩිදියුණු කළ සේවාවන් සහ සමස්ත නවීන උපත් පාලන ව්‍යාප්ති අනුපාතය (mCPR) සඳහා දායක විය.
- ගුණාත්මක පවුල් සැලසුම් සේවා සඳහා සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම පවුල් සැලසුම් ඒකකය 2021 මාර්තු, 2021 මැයි සහ 2022 අගෝස්තු මාසවලදී වෛද්‍ය නිලධාරීන් 45 දෙනෙකු සඳහා ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය පිළිබඳ පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම සඳහා දින 3 ක වැඩමුළු පවත්වන ලදී. ආකෘති සහ රෝගීන් මත ඇතුළත් කිරීම් පුහුණුවෙහි ජර්මානු ලක්ෂණ විය. එසේම, ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්වින්දන වෛද්‍යවරුන් සහ දැඩි වෛද්‍ය විද්‍යාල විද්‍යාලය මෙම වැඩමුළු අතරතුර ඇතැම් ලැක්සිස් කළමනාකරණය පිළිබඳ අර්ධ දින සැසියක් පවත්වන ලදී. විශේෂයෙන්ම ඩිජිටල් එන්තන් කිරීමෙන් පසු ඇතැම් ලැක්සිස් ප්‍රතික්‍රියා වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා වෛද්‍ය නිලධාරීන් අතර විශ්වාසය ගොඩනැගීමට මෙම සැසිය වැදගත් විය.
- WHO විසින් දකුණේ සිට දකුණට ඉගෙනුම් හුවමාරු (SSLE) වැඩසටහනක් සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.

Background

Nepal and Sri Lanka engaged in a South-South Learning Exchange (SSLE) in 2020 -2021 to improve access to quality and rights-based family planning services, by sharing best practices and learnings from each other. In both countries, the respective Ministries of Health led the process and ensured that the learning need identified was in line with the national plans and priorities.

Methods

An evaluation of the 5-step methodology for SSLE designed by the World Health Organization under the FP Accelerator project was carried out by an independent consultant to provide inputs and lessons learned for the next phase of countries. This included desk review of documents related to the SSLE and family planning in both countries, WHO Country Cooperation Strategies, commitments to FP2020 and national development frameworks. Key informant interviews were conducted. This information was captured in a study matrix and content analysis was carried out.

Results and discussion

The SSLE facilitated the systematic cross-country transfer of knowledge and led to implementation of the learnings. Following the SSLE, Sri Lanka implemented a web-based system for logistics management for family planning commodities and Nepal commenced implementing the provision of family planning services in a decentralized environment using a lifecycle approach to improve post-partum family planning services.

Conclusion

A paper was published to share the experience of implementing the SSLE between Sri Lanka and Nepal and describes the methodology, outcomes achieved, and lessons learnt using this approach. The success of this SSLE is attributed to the rigour of following the WHO's 5-step methodology for SSLE, the country led designing of the learning agenda and process, extensive communication amongst the teams, a focus on outcomes, commitment, and leadership by ministries of health of both countries. Considering national contexts, available resources, operating constraints, countries can have their need for learning and technical assistance fulfilled by SSLE (*BMJ Global Health* 2022;7: e008691. doi:10.1136/bmjgh-2022-008691).

- නැඟෙනහිර පළාතේ (ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික්කයේ කන්තලේ MOH ප්‍රදේශයේ සහ මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ) MOH ප්‍රදේශයේ) සහ බස්නාහිර පළාතේ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ කැලණිය සහ කටුනාහේ MOH ප්‍රදේශවල 2021 නොවැම්බර් මාසයේදී උපන් පාලන ක්‍රම අඩු ප්‍රදේශයන්හි අධීක්ෂණ වාරිකා සිදු කරන ලදී. ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ සියලුම සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් වෙත ෆ්ලූෂ් කාඩ්පත් බෙදා දෙන ලදී.
- මාසික උපන් පාලන නොග ප්‍රතිලාභ (H 1158) ආකෘතිය වෙබ්-පාදක වූ අතර 2021 දී RMSD මට්ටම සඳහා හඳුන්වා දෙන ලද අතර 2022 දී MOH මට්ටම දක්වා පුළුල් කරන ලදී. සංශෝධිත FP සායන කේත, 2022 දී 1154 සහ 1200 ආකෘති අත්හිටුවන ලදී. කඩදාසි සහ මුද්‍රණ වියදම් ඉතිරි කර ගැනීම සහ 'හරිත' කාර්යාලයක් කරා ප්‍රගතියක් ලැබීමයි.
- මුද්‍රිත H 1153 සහ H 1155 ආකෘති ජනවාරි මාසයේදී 350,000 ක් සහ 2021 දෙසැම්බර් මාසයේදී 350,000 ක් රුපියල් මිලියන 8.2 ක මුළු පිරිවැයක් සඳහා සේවා සපයන්නන් සහ FP සේවාදායකයින් විසින් පවත්වාගෙන යා යුතු අනිවාර්ය වාරිකා වේ.
- ජාතික උපන් කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීම
පවුල් සැලසුම් ඒකකය විසින් කාන්තාවන් සඳහා වන කාසල් වීදියේ රෝහලේ උපසම්පදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ඇස්තමේන්තුගත මුදල රු. මිලියන 336ක් 2022 අවසන් වන විට නිම කිරීමට නියමිතය.

2016 සිට 2021 දක්වා පවුල් සැලසුම් කාර්ය සාධනය

කාර්ය සාධන දර්ශකය	2016	2017	2018	2019	2020	2021
උපන් පාලන ව්‍යාප්ති අනුපාතය (ඕනෑම ක්‍රමයක්) %	66.4	66.6	67	66.9	66	66.5
උපන් පාලන ව්‍යාප්ති අනුපාතය (නවීන ක්‍රම) %	57	57.3	57.9	57.9	57	57.7
උපන් පාලන අවශ්‍යතා සපුරා නොමැති යුගල %	6.2	6.3	6	5.8	5.7	5.6
නවීන උපන් පාලන ක්‍රම මගින් ඉල්ලුම තෘප්තිමත් වීම (%)	78.5	78.6	79.3	79.6	79.5	80.0

* මූලාශ්‍රය: eRHMS - FHB

2022 සහ 2023 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

- **MOH මට්ටමේ FP** ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් සැප්තැම්බර් මාසයේ ජාතික පවුල් සැලසුම් මාසය සැමරීම
- **FP සේවාවන් වැඩිදියුණු කිරීමට** දායක වූ කාර්ය මණ්ඩලය ඇගයීම සඳහා උපහාර උත්සවයක් පැවැත්වීම

- සියලුම සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා FP ශල්‍ය කාඩ්පත් මුද්‍රණය කිරීම
- පවුල් සැලසුම් සායන සඳහා SOP / මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම
- සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා FP ධාරිතාව ගොඩනැගීමේ වැඩමුළු පැවැත්වීම
- මානව ආධාරක ප්‍රජනන සහ ජාන විද්‍යා පනත (HARGA) පිළිබඳ පසු විපරම් කිරීම
- හොඳ තීරණ ගැනීම සඳහා eRHMS හි FP දර්ශක නැවත බැලීම
- අඩු ක්‍රියාකාරී දිස්ත්‍රික්කවල (2022 දී උතුරු පළාත) නවීන උපත් පාලන ක්‍රම ව්‍යාප්තිය අනුපාත වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අධීක්ෂණය සහ යෙදවුම් සැපයීම

මුඛ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන

FHB හි මුඛ සෞඛ්‍ය ඒකකය (**OHU**) දැනට පවතින මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය වැඩසටහන හරහා අත්‍යවශ්‍ය මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ වගකීම දරයි. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් පාසල් දත්ත වෛද්‍ය වැඩසටහන සහ ගර්භනී කාන්තාවන් සඳහා වන මුඛ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන ඇතුළත් වේ.

2021-2022 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් Q 2 දක්වා

- **2022** දෙවන කාර්තුවේදී අලුතින් සමත් වූ පාසල් දත්ත විකිත්සක කණ්ඩායම සඳහා පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය විසින් ප්‍රථම වරට දින දෙකක දිශානති වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී. එය ප්‍රාදේශීය ප්‍රජා දත්ත වෛද්‍ය උපදේශකවරුන් සමඟින් සහභාගී වූවන් **24** දෙනෙකු සඳහා පාහේ පවත්වන ලදී. දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් සහ අධීක්ෂණ පාසල් දත්ත විකිත්සකයින් සම්පත් දායකයින් ලෙස දායක වේ.
- 'පාසල් දත්ත වෛද්‍ය සේවා-2020' වාර්ෂික සමාලෝචනය 2021 වර්ෂයේදී ප්‍රථම වරට eRHMS පද්ධතිය භාවිතයෙන් සිදු කරන ලදී. එලෙසම, 'පාසල් දත්ත වෛද්‍ය සේවා-2021 වාර්ෂික සමාලෝචනය' ද 2022 දෙවන කාර්තුවේදී සිදු කරන ලදී. 2021 වසර සඳහා සමාලෝචනය පැවැත්වීම ප්‍රමාද වූයේ COVID-19 ආශ්‍රිත පාසල් වැසීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පාසල් වර්ෂය දීර්ඝ කිරීම හේතුවෙනි. මෙම ජාතික සමාලෝචන දෙකම රටේ සියලුම දිස්ත්‍රික්ක නියෝජනය කරමින් අතරා ලෙස පවත්වන ලදී.
- පාසල් දත්ත වෛද්‍ය සේවාවන්හි කාර්ය සාධනය නංවාලීම සඳහා රුපියල් මිලියන 3.4ක් වටිනා PSSP අරමුදල් යොදා ගනිමින් දත්ත වෛද්‍ය උපකරණ (ක්ෂුද්‍ර මෝටර 21) මිලදී ගෙන දිවයිනේ වඩාත් අවදානමට ලක්වන දරුවන්ට සේවය කරන පාසල් දත්ත විකිත්සකයින් වෙත බෙදා හැරීමට

නියමිතය. 2021 වසරේ වන්ධ්‍යාකරණ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා පාසල් දත්ත සායන අතර ස්වයංක්‍රීය ක්ලේව් 10ක් බෙදා දෙන ලදී.

- SARS COVID-19 වෛරසය පිළිබඳ මහජන දැනුවත්භාවය සහ අවදානම් සංජානනය වර්ධනය කිරීම සහ දත්ත රෝහල්වල සහභාගිවන්නන් අතර පාලන පියවර පිළිබඳව පර්යේෂණ සිදු කරන ලදී. වසංගත තත්ත්වය තුළ පාසල් දත්ත වෛද්‍ය සේවා සැපයීම පිළිබඳව වක්‍රලේඛ නිකුත් කරන ලදී. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ සහ මහරගම මුඛ සෞඛ්‍ය ආයතනයේ සහයෝගීතාවයෙන් COVID-19 වසංගතය අතරතුර ආසාදන පාලනය පිළිබඳ විඩියෝවක් සකස් කරන ලදී. ආසාදන පාලනය පිළිබඳ පාසල් දත්ත විකිත්සකයින් සඳහා ධාරිතා වර්ධන වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.
- වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් 2021 සහ 2022 දෙවන කාර්තුව තුළ සියලුම ධාරිතා වර්ධන වැඩසටහන් පාහේ පවත්වන ලදී. ප්‍රාදේශීය දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන්, නව යොවුන් වියේ දත්ත සායනවලට අනුයුක්ත දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් සහ ප්‍රජා දත්ත සායන සහ සමස්ත දිවයින ආවරණය වන පරිදි පාසල් දත්ත විකිත්සකයින් පුහුණු කිරීම. මුඛ රෝග වල ප්‍රවර්ධන සහ වැළැක්වීමේ අංශ ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සිදු කරන ලදී.

කාර්ය සාධන දර්ශක

වගුව 2 - ලියාපදිංචි වී ඇති මුළු සංඛ්‍යාවෙන් දත්ත ගැටලු සඳහා පරීක්ෂා කළ ගැබිනි මවුවරුන්ගේ ප්‍රතිශතය

වසර	ලියාපදිංචි වී ඇති මුළු සංඛ්‍යාවෙන් දත්ත ගැටලු සඳහා පරීක්ෂා කළ ගැබිනි මවුවරුන්ගේ ප්‍රතිශතය
2017	69%
2018	73%
2019	76%
2020	80%
2021	65%*

* COVID-19 ආශ්‍රිත දුෂ්කරතා හේතුවෙන් බලපෑමට ලක්ව ඇත

වගුව 3 - මුඛ සෞඛ්‍ය ආවරණ දර්ශක

දර්ශකය	2017	2018	2019	2020	2021
% With caries 12 years (25%)	18	20	21	14.60	17.20
% Free of calculus of 12 years (60%)	97	97	98	83.60	92.50
% Overall healthy percentage (40%)	45	44	46	47.60	47.40
% Screening Coverage	77	76	79	33.90	34.20*
% Coverage percentage	67	68	71	60.90	25.30*

* COVID-19 ආශ්‍රිත දුෂ්කරතා හේතුවෙන් බලපෑමට ලක්ව ඇත

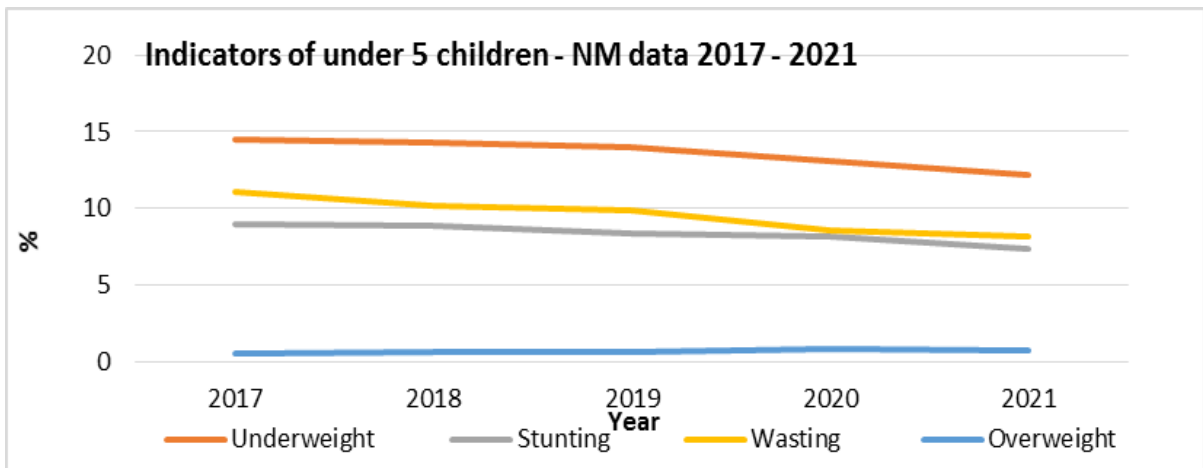
ලමා පෝෂණ වැඩසටහන

FHB හි ලමා පෝෂණ ඒකකය ලමා පෝෂණ වැඩසටහන සඳහා වගකිව යුතු ජාතික මට්ටමේ ප්‍රධාන ආයතනය වේ.

- **2021-2022** දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් **Q 2** දක්වා
- ලමා පෝෂණ සේවාවන් බාධාවකින් තොරව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ආධාර සපයන්නන්ගේ අරමුදල් උත්පාදනය කිරීම සහ අවදානමට ලක්විය හැකි ලමුන් සඳහා ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික කිරීම සඳහා අන්තර් අංශ සහයෝගීතාවය
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ එක්ව හදිසි පෝෂණ සැලැස්මක් සංවර්ධනය කිරීමට දායක වීම
- වර්ධන අධීක්ෂණය සහ ළදරු හා තරුණ ලමා ආහාර (**IYCF**) සිංහල මාධ්‍යයෙන් උපදේශනය පිළිබඳ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම සඳහා මාර්ගගත පුහුණු පැකේජයක් **UNICEF** හි සහාය ඇතිව සංවර්ධනයේ අවසන් අදියරේ පවතී. දෙමළ පුහුණු පැකේජය සංවර්ධනය කිරීම **2022** මැද භාගයේදී ආරම්භ කරන ලදී.
- **2022** දී සම්පූර්ණ කරන ලද පෝෂණ පිළිවෙත් සහ ලමා පෝෂණය පිළිබඳ රියදුරන් සහ බාධක හඳුනා ගැනීම සඳහා **IYCF** පිළිබඳ ආකෘතික පර්යේෂණවලින් ජනනය කරන ලද සාක්ෂි, මාතෘ හා ලමා සෞඛ්‍ය වැඩසටහනේ ලමා පෝෂණ සංරචකය ශක්තිමත් කිරීමට සහ විධිමත් කිරීමට උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේදී භාවිතා වේ.
- ලෝක මව්කිරි දීමේ සතිය **2022** දී "මව්කිරි දීම සඳහා පියවර ගන්න; විශේෂයෙන් ආර්ථික අර්බුදයකදී මව්කිරි දීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ආරක්ෂා කිරීම සහ සහාය වීම සඳහා විවිධ පාර්ශ්වකරුවන් විසින් ආධාරක පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කරමින් අධ්‍යාපනය සහ සහාය ලබා දීම. පර්යන්ත කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා වෙබ් අඩවියක් පවත්වන ලද අතර සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය සමඟ එක්ව මාධ්‍ය හමුවක් පවත්වන ලදී. සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල සහ මාධ්‍ය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය පළ කිරීම්, කරුණු පත්‍රිකා සහ අධ්‍යාපනික ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය කර බෙදා හරින ලදී.

2016-2021 දක්වා අවුරුදු පහට අඩු දරුවන්ගේ පෝෂණ දර්ශක

පෝෂණ දර්ශකය (අවුරුදු පහට අඩු ළමුන්)	2017	2018	2019	2020	2021
අඩු බර	14.5	14.3	14.0	13.1	12.2
වර්ධනය අඩාල වීම	9.0	8.9	8.4	8.2	7.4
Wasting	11.1	10.2	9.9	8.6	8.2
අධික බර	0.5	0.6	0.6	0.8	0.78

2023 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

රටේ වත්මන් ආර්ථික තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින් වත්මන් දරුවාගේ පෝෂණ තත්ත්වය නරක අතට හැරීම වැළැක්වීම සඳහා සහ පෝෂණ තත්ත්වය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හදිසි පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සමඟින් අඩු වියදම් තිරසාර ක්‍රියාමාර්ග සැලසුම් කරමින් සිටී. ළදරු හා යොවුන් ළමා ආහාර සැපයීමේ (IYCF) ආකෘතික පර්යේෂණ, වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය සහ FHB විසින් සිදු කරන ලද සමීක්ෂණ ආදියෙහි සොයාගැනීම් ළමා පෝෂණ සේවා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා යොදා ගනු ඇත;

- වර්ධන අධීක්ෂණ වැඩසටහනේ මන්දපෝෂණයේ (වර්ධනය අඩාල වීම) මුල් අවධීන් කල්තියා හඳුනා ගැනීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම සහ දිගු කාලීනව උග්‍ර පෝෂණ උනන්දු (wasting, stunting) වලක්වාලන ළදරු හා කුඩා දරුවන්ගේ පෝෂණ පිළිවෙත් පිළිබඳ සුපරීක්ෂාකාරී මගපෙන්වීම හරහා කලින් ආපසු හැරවීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම. යෝග්‍ය පෝෂණ පිළිවෙත් සහතික කිරීම සඳහා ඉලක්කගත උපදේශනය සහ සමීප පසු විපරම් වැනි පිරිවැය-එලදායී ක්‍රියාවන් තුළින් මෙය සාක්ෂාත් කරගනු ඇත. මෙම ක්‍රියාවලිය පහසු කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ හැකියාවන් ගොඩනැගීම සඳහා යුනිසෙෆ් සහාය ඇතිව වර්ධන අධීක්ෂණය සහ ළදරු හා කුඩා ළමා ආහාර උපදේශනය පිළිබඳ මාර්ගගත පුහුණු පැකේජයක් සංවර්ධනය කෙරේ.
- ළදරුවන් සහ කුඩා දරුවන් අතර මව්කිරි දීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් දරුවන්ගේ පෝෂණ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා අඩු වියදම් ක්‍රම හඳුනා ගැනීම සහ බෙදා හැරීම.
- වයස අවුරුදු පහට අඩු ළමුන්ගේ දැඩි අපද්‍රව්‍ය පෝෂණය පුනරුත්ථාපනය කිරීම සඳහා ත්‍රිපෝෂ කම්හලේ දේශීයව නිෂ්පාදනය කරන ලද භාවිතයට සුදානම් විකිත්සක ආහාර (RUTF) සැලසුම් කරමින් පවතී.

මාතෘ සත්කාර වැඩසටහන

2021-2022 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් Q 2 දක්වා

- **ප්‍රසව ඇඳ හිස් ප්‍රවේශපත්‍ර (BHTs)**
ශ්‍රී ලංකාවේ බස්නාහිර සහ දකුණු පළාත්වල තෝරාගත් රෝහල්වල නියමු ප්‍රසව වෛද්‍ය BHT සාකච්ඡා වට කිහිපයකින් සහ අදාළ තාක්ෂණික කණ්ඩායම්වල යෙදවුම් මගින් සංශෝධනය කරන ලදී. සංශෝධිත ප්‍රසව වෛද්‍ය BHT (A, B, C & D) මුද්‍රණය කර දිවයින පුරා සියලුම මාතෘ ඒකකවල ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බෙදා හරින ලදී.
- **මාතෘ ආරක්ෂණ පැකේජය සංශෝධනය කිරීම**
පවතින මාතෘ සත්කාර පැකේජය 2011 දී හඳුන්වා දෙන ලද අතර සමහර අන්තර්ගතයන් යල් පැන ගිය ඒවා වේ. එසේම, සාමාන්‍ය ගැබ්ගැනීම් කළමනාකරණය පිළිබඳ රෝග නිවාරණ අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා මාර්ගෝපදේශක අවශ්‍යතාවයක් පවතී. ඉහත පරතරය සපුරාලීම සඳහා යුනිසෙෆ් ආයතනය විසින් උපදේශකයෙකු පත් කරන ලද අතර අදාළ පාර්ශවකරුවන් විසින් නව මාර්ගෝපදේශයක් කෙටුම්පත් කර සමාලෝචනය කර ඇත. මෙම ක්‍රියාවලිය තාක්ෂණික කමිටුවක් මගින් අධීක්ෂණය කරන ලදී.
- **මාතෘ රක්තහීනතාවය සඳහා රෝග විනිශ්චය නිර්ණායක සංශෝධනය කිරීම**
පවතින විද්‍යාත්මක සාක්ෂි මත පදනම්ව, පත් කරන ලද විශේෂඥ මණ්ඩලය මාතෘ රක්තහීනතාවය පිළිබඳ රෝග විනිශ්චය නිර්ණායක වෙනස් කළේය. නව රෝග විනිශ්චය නිර්ණායක දීප ව්‍යාප්තව ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර ඒ පිළිබඳව අදාළ කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයින් දැනුවත් කරන ලදී.
- **යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ ශක්තිමත් කිරීම**

මාතෘ ආයතන හයක HDU සංඛ්‍යාව 10ක් ස්ථාපිත කිරීමට අවශ්‍ය උපකරණ ලබාගෙන බෙදාහරින ලදී.

UNICEF හි මූල්‍ය ආධාර ඇතිව මාතෘ ආයතන 11 ක HDU 22 ක් පිහිටුවීම ද සංවිධානය කරන ලදී. මාතෘ ආයතන වෙත අතින් ගෙන යා හැකි ඩොප්ලර් අංක 25 ක් සහ මාතෘ ආයතනවල කොවිඩ් ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන වෙත රුධිර පීඩන උපකරණ අංක 50 ක් ලබාගෙන බෙදාහරින ලදී.

PSSP හි සහය ඇතිව, විභාග වලදී COVID-19 ආසාදනය වීමේ අවදානම අවම කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ඩිජිටල් රුධිර පීඩන උපකරණ 720 ක් මිලදී ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී. අත්‍යාවශ්‍ය පශ්චාත් ප්‍රසව සේවා සැපයීම සඳහා මහජන සෞඛ්‍ය පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාවන් ප්‍රසූතියෙන් පසු නිවෙස් බලා යන විට රැගෙන යන “පශ්චාත් ප්‍රසව කට්ටල” ලබාගෙන බෙදාහරින ලෙස අධ්‍යක්ෂ, MSD වෙත ඉල්ලීමක් කරන ලදී.

- **COVID - 19 ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්**

කොවිඩ් 19 ව්‍යාප්තිය අතරතුර මාතෘ හා ළමාරක්ෂක සේවා පිළිබඳ ක්ෂේත්‍ර සහ රෝහල් සඳහා අතුරු මාර්ගෝපදේශ කිහිපයක්, කොවිඩ් වසංගත සමයේදී නිරෝධායන මධ්‍යස්ථානවල ප්‍රසව පූර්ව සත්කාර සේවා පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සකස් කර සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය අතර බෙදා හරින ලදී. වසංගත රෝග විද්‍යා ඒකකයේ සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සහයෝගීතාවයෙන් ගැබ්ණි මව්වරුන් සඳහා COVID-19 එන්නත් කිරීමේ වැඩසටහන සම්බන්ධීකරණය කිරීම.

මහජනතාව සහ අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් දැනුවත් කිරීම සඳහා මාධ්‍ය හමු සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා කිහිපයක් සිදු කරන ලදී.

- **මාතෘ රැකවරණය පිළිබඳ මනෝ සමාජීය තක්සේරුව පිළිබඳ පැකේජයක් සංවර්ධනය කිරීම**

FHB, Sri Lanka College of Psychiatrists සමඟ සහයෝගීව, එම පරීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය ප්‍රමිතිගත කිරීමට බලාපොරොත්තු වන මනෝ සමාජීය පරීක්ෂණ මෙවලමක් (PST) කෙටුම්පත් කර ඇත. මෙම මෙවලම වලංගු කිරීම දැනට මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ සිදු කෙරේ.

- **මාතෘ සත්කාර සායනික මාර්ගෝපදේශ**

තාර්වේද හා ප්‍රසව වෛද්‍ය විද්‍යාවේ මිසොප්‍රොස්ටෝල් භාවිතය සහ 'පසු ප්‍රසව රක්තපාත කළමනාකරණය' පිළිබඳව SLCOG විසින් කෙටුම්පත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ අදාළ තාක්ෂණික පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා කරන ලදී. අවසන් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ මාතෘ සෞඛ්‍ය සහ පවුල් සැලසුම් පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශක කමිටුව විසින් අනුමත කරන ලද අතර සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් නිකුත් කරන ලද පරිදි ජාතික මාර්ගෝපදේශ ලෙස බෙදා හරින ලදී.

- **IEC ද්‍රව්‍ය**

පළමු ප්‍රමාදය හේතුවෙන් මාතෘ රෝග සහ මරණ අවම කිරීම සඳහා UNFPA සහ WHO හි මූල්‍ය ආධාර ඇතිව මාතෘ අනතුරු සංඥා පිළිබඳ වීඩියෝ ක්ලිප් තුනක් සහ විකට පොතක් සංවර්ධනය කරන ලදී.

මාතෘ සත්කාර සේවා සැපයීමේදී රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ගොඩනැගීමේ මූලපිරීමක් ලෙස, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහයෝගීතාවයෙන් “සුරක්ෂිත මාතෘ රැකවරණය” යන තේමාව කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් තවත් වීඩියෝ පටයක් සකස් කරන ලදී.

- **මාතෘ රැකවරණ ආකෘති මුද්‍රණය කිරීම සහ බෙදා හැරීම**

මාතෘ වාර්තා (H 512 A & B), EPDS ආකෘති පත්‍ර (සිංහල සහ දෙමළ), සහ කික් ගණන් කිරීමේ ප්‍රස්ථාර (සිංහල සහ දෙමළ) ඇතුළු මාතෘ සත්කාර ආකෘතිවල වාර්ෂික අවශ්‍යතා මුද්‍රණය කර දිස්ත්‍රික් අවශ්‍යතා අනුව ඒවා බෙදා හරින ලදී.

- **ගර්භණී වාර්තා සංශෝධනය කිරීම**

දැනට පවතින ගර්භණී වාර්තා මණ්ඩලයක් විසින් සංශෝධනය කරන ලද අතර මාතෘ සෞඛ්‍ය සහ පවුල් සැලසුම් පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශක කමිටුව විසින් අනුමත කරන ලදී.

- **මාතෘ ආරක්ෂණ භාණ්ඩ**

ෆෝලික් අම්ලය 400 ඊග් ටැබ්ලට් නිෂ්පාදනය කිරීමට FHB SPMC වෙතින් ඉල්ලීමක් කරන ලද අතර එය පූර්ව නිගමන කාලය තුළ නිර්දේශ කරනු ලැබේ. යෝජිත ටැබ්ලට් යේ ස්ථායීතා පරීක්ෂණ දැනට SPMC විසින් සිදු කෙරෙමින් පවතී.

නවතම විද්‍යාත්මක සාක්ෂි වලට අනුකූලව, රෝග නිවාරණ යකඩ අතිරේකයේ මාත්‍රාව ෆෝලික් අම්ල සහ ෆෝලික් අම්ල පෙනී BP (91.2mg + 400mcg) මූලද්‍රව්‍ය යකඩ 30mg ට සමාන වේ. නව මාතෘ යකඩ අතිරේකය (ෆෝලික් අම්ල සහ ෆෝලික් අම්ල ටැබ්ලට් BP (91.2mg + 400mcg) මූලද්‍රව්‍ය යකඩ 30mg ට සමාන) සූත්‍රයට ඇතුළත් කිරීමට MSD ඉල්ලා ඇත.

2022 සහ 2023 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

- මාතෘ ආරක්ෂණ පැකේජය සංශෝධනය කිරීම
සංශෝධිත මාතෘ සත්කාර පැකේජය **UNICEF** හි මූල්‍ය ආධාර ඇතිව භාෂා තුනෙන්ම **2022** දී මුද්‍රණය කෙරේ.
2023 දී සංශෝධිත මාතෘ සත්කාර පැකේජය පිළිබඳව අවම වශයෙන් දිස්ත්‍රික්ක **12** ක සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කරනු ලැබේ.
- යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ ශක්තිමත් කිරීම
තෝරාගත් මාතෘ ආයතන පහක **HDU 10** ක් ස්ථාපිත කිරීම.
- මාතෘ රැකවරණය පිළිබඳ මනෝ සමාජීය තක්සේරුව පිළිබඳ පැකේජයක් සංවර්ධනය කිරීම
අරමුදල් ගැටළු හේතුවෙන් ප්‍රමාද වූ මනෝ සමාජීය පිරික්සුම් මෙවලම් වලට කිරීමේ අධ්‍යයනයේ තෙවන අදියර **2022** දී පවත්වනු ලැබේ. ලබාගත් දත්ත විශ්ලේෂණය කර මෙවලම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර අවසන් කරනු ලැබේ.
- **IEC** ද්‍රව්‍ය
UNFPA හි මූල්‍ය ආධාර ඇතිව මාතෘ අනතුරු සංඥා ඇතුළත් පෝස්ටරය මුද්‍රණය කර දිවයින පුරා පිහිටි මාතෘ සායන වෙත ලබා දීමට නියමිතය.

- **මාතෘ රැකවරණ ආකෘති මුද්‍රණය කිරීම**
සංශෝධිත මාතෘ සත්කාර ආකෘති (H 512 A & B) 2023 දී දිස්ත්‍රික් අවශ්‍යතා අනුව මුද්‍රණය කර බෙදා හරිනු ලැබේ.

- **මාතෘ සත්කාර සායනික මාර්ගෝපදේශ**
ගර්භණී සමයේදී තර්කාදායක පාලනය කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශයක් සකස් කිරීම මේ වන විට ආරම්භ කර ඇත. එසේම, ගර්භණී සමයේදී අක්මා රෝග සහ තයිරොයිඩ් රෝග සඳහා මාතෘ සත්කාර සායනික මාර්ගෝපදේශ අදාළ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහය සහ ආදානය ඇතිව සකස් කරනු ලැබේ.

- **ඉතා විශේෂිත වූ මාතෘ මධ්‍යස්ථාන සඳහා ප්‍රමිති**
ජාතික මට්ටමේ වැඩසටහන ශක්තිමත් කිරීමේ කොටසක් ලෙස ඉතා විශේෂිත වූ මාතෘ මධ්‍යස්ථාන සඳහා ප්‍රමිති කෙටුම්පත් කිරීම සිදු කෙරේ.

නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන

2021-2022 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් Q 2 දක්වා

- **පොලිස් නිලධාරීන් සඳහා නව යොවුන් හා තරුණ ලිංගික හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය දිශානතියේ වැඩසටහන්**
2021 වර්ෂය තුළ, ළමා හා කාන්තා කාර්යාලයට සහ අනෙකුත් අදාළ කාර්යාලවලට අනුයුක්ත පොලිස් නිලධාරීන් සඳහා නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ ලිංගික සහ ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය විෂයයන් පිළිබඳ දිශානති වැඩසටහන් සාර්ථකව පවත්වන ලදී. මෙම වැඩසටහන් කොළඹ, කළුතර, හම්බන්තොට, ගාල්ල, ගම්පහ

සහ මාතර ඇතුළු දිස්ත්‍රික්ක 6ක පවත්වනු ලැබුවේ නව යොවුන් විශේෂ ලිංගික හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය සේවාවන් බිම් මට්ටමින් ක්‍රමවත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීමට පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහාය.

• **තරුණයන් විසින් ආරම්භ කරන ලද ව්‍යාපෘති සහ තරුණ සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම**

නව යොවුන් විශේෂ සහ තරුණ සහභාගීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සහ UNFPA අරමුදල් සමඟ පවතින නව යොවුන් විශේෂ තරුණ සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා ඔවුන්ගේ දායකත්වය ලබා ගැනීම සඳහා තරුණ නියෝජිතයින්ගේ සහභාගීත්වයෙන් තරුණ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් රැස්වීම් පවත්වන ලදී. මෙම ලබා දී ඇති යෙදවුම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, යොවුන් පියස මධ්‍යස්ථාන ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් සේවාවන් වඩාත් තරුණ භීතකාමී බවට පත් කිරීම සඳහා වැඩිදුර ක්‍රියාමාර්ග හඳුනා ගන්නා ලදී. රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා ස්වේච්ඡා තරුණ කණ්ඩායමක් පානදුර මූලික රෝහලේදී හඳුනාගෙන ඇති අතර, ඔවුන් විසින් යොවුන් පියස හරහා 2021 දී තරුණයන් විසින් ආරම්භ කරන ලද ව්‍යාපෘති කිහිපයක් පවත්වන ලදී.

තරුණයින් විසින් ආරම්භ කරන ලද තවත් ව්‍යාපෘතියක් 2022 දී කන්තලේ MOH ප්‍රදේශයේ දී කන්තලේ MOH කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන ස්වේච්ඡා තරුණ කණ්ඩායමක් සමඟ ආරම්භ කරන ලදී.

• **නව යොවුන් විශේෂ තරුණ භීතකාමී සෞඛ්‍ය සේවා (AYFHS) පිළිබඳ පුහුණුකරුවන් (TOT) වැඩසටහන් සහ දිශානති වැඩසටහන් පුහුණු කිරීම**

2021 දී නව යොවුන් විශේෂ සහ තරුණ සෞඛ්‍ය ගැටළු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේදී ඔවුන්ගේ කුසලතා සහ දැනුම වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් තරුණයින් සමඟ වැඩ කරන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය මෙන්ම සෞඛ්‍ය නොවන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා අතරා වේදිකාව හරහා දින 3 ක TOT වැඩසටහන් සහ දිශානති වැඩසටහන් තුනක් පවත්වන ලදී. ක්ෂේත්‍ර මට්ටම. 2022 දී තවත් TOT වැඩසටහන් දෙකක් RDHS අනුරාධපුරයේ සහ පොළොන්නරුවේදී භෞතිකව පවත්වන ලදී. AYFHS පිළිබඳ දිශානති වැඩසටහන් මුතුර් මූලික රෝහල, නුවරඑළිය, හම්බන්තොට, ගාල්ල, මාතර සහ කළුරට දිස්ත්‍රික්කවල MOH කාර්යාලවල සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පාහේ පවත්වන ලදී.

• රෝහල් පදනම් කරගත් යොවුන් පියස මධ්‍යස්ථාන සඳහා ආධාර කිරීම

2021 වර්ෂය තුළ, UNFPA- ජපන් අරමුදල් උපයෝගී කරගනිමින්, රෝහල්වල සහ MOH කාර්යාලවල අලුතින් පිහිටුවන ලද Yowun Piyasa මධ්‍යස්ථාන හයක් සඳහා ගෘහ භාණ්ඩ සහ අනෙකුත් අවශ්‍ය තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ, දැන්වීම් පුවරු ආදිය සඳහා ආධාර කරන ලදී.

• තරුණ පුද්ගලයින්ගේ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශක කමිටු රැස්වීම් පැවැත්වීම

යෞවනයන්ගේ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජාතික මට්ටමේ තාක්ෂණික උපදේශක කමිටු රැස්වීම් තුනක් 2021 දී පැවැත්වුණු අතර, 2022 දී තවත් රැස්වීම් දෙකක් නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ සෞඛ්‍යයට අදාළ ගැටලු සාකච්ඡා කිරීමට පැවැත්විණි.

• තරුණ ස්වේච්ඡාභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ආකෘතියේ නියමු ව්‍යාපෘතිය - උතුරු මැද පළාත

දිස්ත්‍රික් ආකෘතියේ ආරම්භය 2021 දී සිදු විය, FHB, පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සෞඛ්‍ය බලධාරීන් සමඟ එක්ව ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අරමුදල් සහ ව්‍යවහාරික විද්‍යා පීඨයේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, රජරට විශ්වවිද්‍යාලය උපදේශන ආයතනය ලෙස ක්‍රියා කළේය. 2022 දී, අනුරාධපුර සහ පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කවල PDHS, RDHS සහ සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලයේ සහභාගීත්වයෙන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ක්‍රියාකාරකම් ඉදිරියට ගෙන යාමට රැස්වීම් කිහිපයක් පැවැත්විණි. දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් දෙකක් RDHS අනුරාධපුර (2022/05) සහ RDHS පොළොන්නරුව (2022/06) හිදී AYH හා සම්බන්ධ බහුවිධ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහ තරුණ නියෝජිතයින්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ දැනුම හා කුසලතා වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා TOT වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වන ලදී.

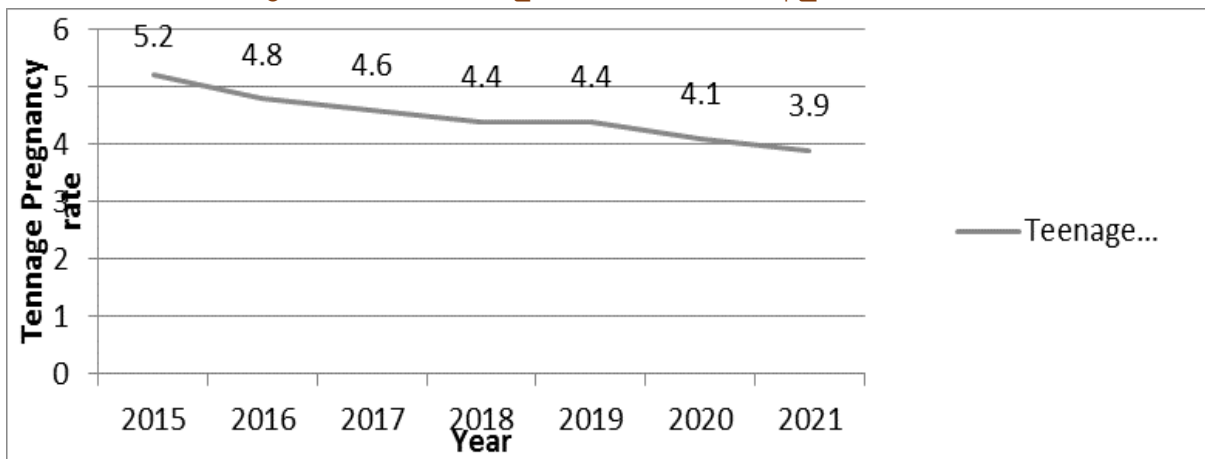

• නව යොවුන් වියේ දරුවන් සඳහා නව යොවුන් වියේ ලිංගික හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය (ASRH) පිළිබඳ විද්‍යුත් ඉගෙනුම් මොඩියුලයක් සංවර්ධනය කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ නව යොවුන් වියේ දරුවන්ගේ ධාරිතා වර්ධනය සඳහා නව යොවුන් වියේ ලිංගික හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය (ASRH) පිළිබඳ විද්‍යුත් මොඩියුලයක් සංවර්ධනය කිරීම 2022 වර්ෂයේදී ආරම්භ කරන ලද්දේ ලිංගික සහ ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ගැටළු සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ දැනුම සහ කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ය. මොඩියුල විසියෝවල සහ හඳුන්වාදීමේ සජීවීකරණ විසියෝවල අන්තර්ගතය සම්බන්ධයෙන් දැනට විකුණුම්කරුවන් සමඟ සාකච්ඡා සිදුවෙමින් පවතී.

පසුගිය වසර හතක කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

2015-2021 ට වැඩි ශ්‍රී ලංකාවේ නව යොවුන් වියේ ගැබ්ගැනීම් අනුපාතය

රූපය 1- 2016-2020 සිට යොවුන් වියේ ගැබ්ගැනීම් ප්‍රතිශතය

(දත්ත මූලාශ්‍රය - eRHMS දත්ත, පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය, <https://fhh.health.gov.lk/index.php/en/statistics>)

2022/2023 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ ක්‍රියාකාරකම්

- "යොවුන් පියස" වෙබ් අඩවිය නව යොවුන් වියේ සහ තරුණයින් සඳහා වෙනත් විද්‍යුත් සෞඛ්‍ය විකල්ප සමඟ වඩාත් අන්තර්ක්‍රියාකාරී වේදිකාවක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.
- නව යොවුන් සහ තරුණ සෞඛ්‍ය සේවා පිළිබඳ ජාතික සමාලෝචනයක් සහ හොඳම පරිචය බෙදාගැනීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ ආයතනගත නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ තරුණියන් සඳහා අවම සත්කාර පැකේජයක් සංවර්ධනය කිරීම.

- බිම් මට්ටමින් **AYFHS** බෙදා හැරීම තක්සේරු කිරීම සහ ක්‍රියාකාරකම් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක යොවුන් පියස මධ්‍යස්ථාන වෙත ක්ෂේත්‍ර වාරිකා පැවැත්වීම.
- **AYFHS** හි සෞඛ්‍ය සහ අනෙකුත් අංශ කාර්ය මණ්ඩලයේ සහ තරුණ නායකයින්ගේ ධාරිතා ගොඩනැගීම
- උතුරු මැද පළාතේ නව යොවුන් විශේෂ සහ තරුණ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ නියමු දිස්ත්‍රික් ආකෘතිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම

මාතෘ සහ ළමා රෝගාබාධ සහ මරණ නිරීක්ෂණ වැඩසටහන

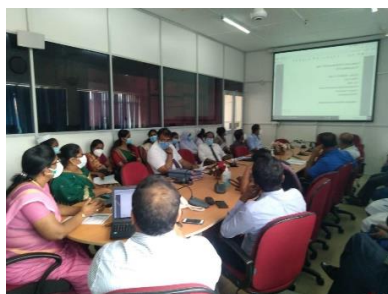
MCH වැඩසටහන තුළ මාතෘ මරණ නිරීක්ෂණය ප්‍රමුඛතා අංශයක් වී ඇති අතර පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සාක්ෂි සංස්ලේෂණය කිරීමේදී කැපී පෙනෙන ජයග්‍රහණ ලබා ඇත. මෙම මාතෘ මරණ නිරීක්ෂණ කාර්යය **COVID-19** විසින් බෙහෙවින් අහියෝගයට ලක් විය. මාතෘ මරණ සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇති අතර මරණ **62** ක දායකත්වයක් සහිතව මරණයට හේතුව **COVID-19** සහ එහි සංකූලතා වේ. රැස්වීම් සීමා සහිත වසංගත තත්ත්වයන් සමඟ මාතෘ මරණ සමාලෝචන පැවැත්වීම දුෂ්කර කාර්යයක් විය. මාතෘ මරණවල අමතර බරක් සමඟ, ආයතනික මාතෘ මරණ සමාලෝචනවලින් **90%** ක්ම භෞතිකව සහභාගී වෙමින් සහ පෙර වසරේ මරණ සඳහා ඩෙස්ක් සමාලෝචන පැවැත්වීමෙන් නිරීක්ෂණ කටයුතු සිදු කිරීමට **MMMS** වැඩසටහනට හැකි විය. සියලුම **COVID** මාතෘ මරණ සමාලෝචන සිදු කරන ලද අතර ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග සඳහා නිර්දේශ බලධාරීන්ට දැනුම් දෙන ලදී.

2021-2022 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් Q 2 දක්වා

වසංගතය අතරතුර රෝහල්වලට ඇතුළත් කර ඇති සියලුම මාතෘ **COVID-19** රෝගීන් පිළිබඳ දත්ත රැස් කිරීම වැඩසටහන හරහා සිදු කරන ලද අතර රෝගීන්ගේ රැකවරණය සහ පුරෝකථනය කිරීමේ අරමුණු සඳහා සැලසුම් කිරීම සඳහා බලධාරීන්ට දැනුම් දෙන ලදී. සංශ්ලේෂණය කරන ලද සාක්ෂි ගර්භනී මව්වරුන් සඳහා සේවා සැලසුම් කිරීම සඳහා විශාල වශයෙන් දායක විය.

IMDR ගාල්ල

IMDR මඩකලපුව

COVID මරණ සමාලෝචනය

CEMD විශේෂඥ කමිටුව

CEMD හැඳින්වීම (WP)

කාර්ය සාධන දර්ශක

වගුව 5 - මාතෘ මරණ අනුපාත

වසර	2015	2016	2017	2018	2019	2020
MMR	33.7	33.8	39	32	29.2	30.2 (තාවකාලික)

2022 සහ 2023 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

- මාතෘ මරණ පිළිබඳ රහස්‍ය පරීක්ෂණය (CEMD) හඳුන්වාදීම, නියමු පරීක්ෂණය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම
- 2022 දී බස්නාහිර සහ දකුණු පළාත්වල හඳුන්වාදීම සහ නියමු පරීක්ෂණ සිදු කර ඇත.
- නියමු පරීක්ෂණ ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණයට අනුව පද්ධතිය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම සහ 2023 දී මුළු රටටම හඳුන්වා දෙනු ලැබේ.
- WHO, MPDSR යාන්ත්‍රණ හඳුන්වා දීමෙන් දැනට පවතින මාතෘ මරණ නිරීක්ෂණ සහ ප්‍රතිචාර පද්ධතිය තවදුරටත් සංවර්ධනය කිරීම.
ආයතනික සහ කලාපීය මට්ටමින් MDSR කමිටු පිහිටුවීම මෙයට ඇතුළත් වේ. MPDSR පුහුණුව මුලින් බස්නාහිර සහ දකුණු පළාත්වල සිදු කෙරෙන අතර 2023 දී දිවයිනේ සෙසු ප්‍රදේශ ආවරණය කෙරේ. පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමෙන් අනතුරුව ප්‍රාදේශීය කණ්ඩායම් පුහුණු කිරීමටද ඇතුළත් වේ.

ළමා රෝගාබාධ හා මරණ වැඩසටහන

2021-2022 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් Q 2 දක්වා

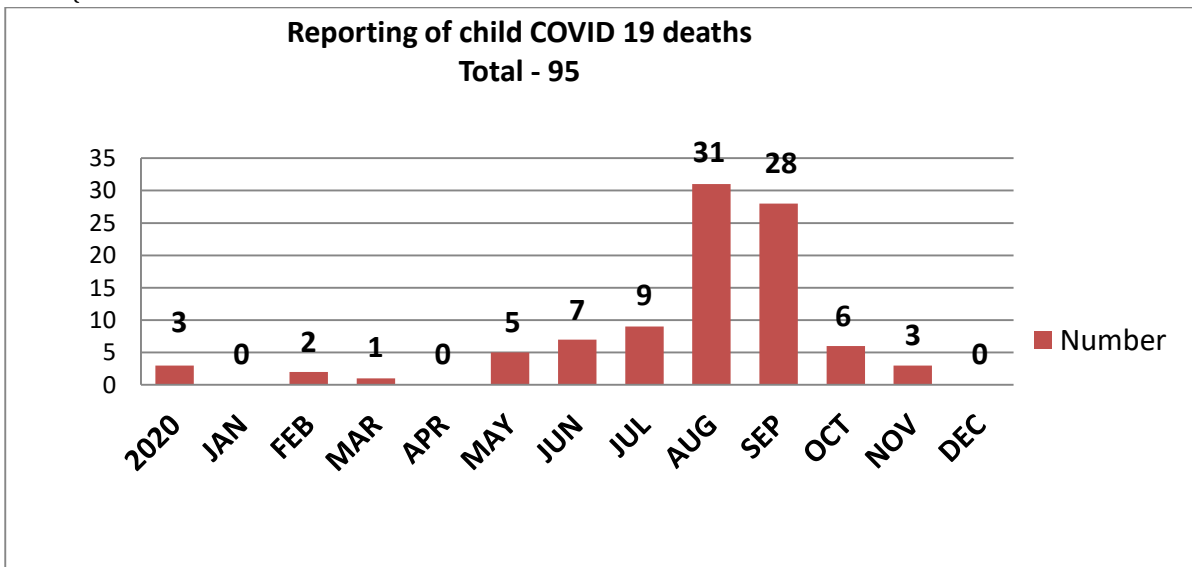
2021

- **ළදරු මරණ ඛේසක් සමාලෝචන රැස්වීම්**
පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාලය විසින් 2016 වසරේ සිට රටපුරා කළල බිලිදු මරණ පිළිබඳ නිරීක්ෂණ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. තෝරාගත් ළදරු මරණ පිළිබඳ ඛේසක් සමාලෝචන සමඟ පද්ධතිය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලදී. දත්ත හිඬැස්, සේවා ඌනතා හඳුනා ගැනීම සහ නිරීක්ෂණ යාන්ත්‍රණය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වෘත්තීය විද්‍යාල නියෝජිතයින්ගේ සහ මහජන සෞඛ්‍ය කණ්ඩායම්වල නියෝජිතයින්ගේ සහභාගීත්වයෙන් ජාතික මට්ටමේ සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්විණි.
- **ක්ෂේත්‍රයෙන් වාර්තා වන මළ දරු උපන් සඳහා Google පෝරමය හඳුන්වා දීම**
MOH කාර්යාල මගින් eRHMS වෙත වාර්තා කරන ලද මළ දරු උපන් පිළිබඳ තොරතුරු රැස්කිරීමේ අරමුණින් Google පෝරමය මත පදනම් වූ මළ දරු උපන් පිළිබඳ ක්ෂේත්‍ර දත්ත රැස් කිරීම 2021 දක්වා අධීක්ෂණ සිදු කරන ලදී. මෙම දත්ත සමුදාය රෝහල්වලින් සිදුවන මළ දරු උපන් පිළිබඳ අඩු වාර්තාකරණයට සහ එම නිසා ප්‍රසව මරණ දත්ත ගබඩාව පුළුල් කිරීමට භාවිතා කරන ලදී.
- **පුද්ගලික අංශයේ රෝහල්වල ජාතික උපන් ආබාධ සහ ප්‍රසව මරණ ලේඛන සඳහා වෙබ් පාදක පද්ධති හඳුන්වාදීමේ නිරීක්ෂණ පද්ධතිය**
පෞද්ගලික, අර්ධ රාජ්‍ය, හමුදා රෝහල් 25ක් ප්‍රායෝගික පුහුණුවක් සහිතව ඉහත රෙජිස්ට්‍රිවලට ඇතුළත් කර ඇත..

- COVID ළමා මරණ වෙස්ක් සමාලෝචන රැස්වීම
- Covid ළමා මරණ සඳහා ආකෘති හඳුන්වා දීම

COVID-19 ආසාදනය හේතුවෙන් ළමුන් ද පීඩාවට පත් වේ. ළමා රෝගාබාධ සහ මරණ ඒකකය විසින් ක්ෂේත්‍ර සහ රෝහල් මට්ටමින් කොවිඩ් ආශ්‍රිත ළමා මරණ පිළිබඳ දත්ත රැස්කරමින් සිටී. සියලුම සිද්ධීන් අදාළ විශේෂඥයින්ගේ සහභාගිත්වයෙන් ජාතික මට්ටමේ වෙස්ක් සමාලෝචනයකට භාජනය කරන ලදී. සමාලෝචන පැනල යනු ව්‍යුහගත සමාලෝචන අවිච්චක සොයාගැනීම් සහ ක්‍රියා ලේඛනගත කිරීමයි. එක් එක් සිද්ධි අවස්ථා සමාලෝචනය කිරීමෙන් අනතුරුව, මණ්ඩල සාකච්ඡාවක් පවත්වන ලදී. එක් එක් මණ්ඩලයේ නියෝජිතයෙකු දර්ශක නඩුවේ කෙටි සාරාංශයක් ඉදිරිපත් කළ අතර ගැටළු සහ නිර්දේශ හඳුනා ගන්නා ලදී. මරණයට හේතුව, වැලැක්වීමේ හැකියාව සහ නිර්දේශ සාමූහික යෙදවුම් සමඟින් තවදුරටත් පිරිපහදු කරන ලදී.

- COVID-19 ට එරෙහිව ළමුන්ට එන්නත් කිරීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම
කොවිඩ් 19 ට එරෙහිව ළමුන්ට එන්නත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ ගෝලීය සාක්ෂි මතුවෙමින් පැවතුනි. කෙසේ වෙතත්, මේ සම්බන්ධයෙන් දේශීය හා ගෝලීය මට්ටමින් මතභේද ඇති විය. FHB විසින් මෙම විෂය පිළිබඳ පවතින දත්ත එකතු කර, එය ළමා සෞඛ්‍යයේ ප්‍රධාන ක්‍රීඩකයින් අතර බෙදා ගත් අතර, FHB හි සංවිධානය කරන ලද රැස්වීමකදී ඔවුන් අතර සංවාදයක් ආරම්භ කළේය.
- ආයතනික උපන් ආබාධ නිරීක්ෂණ පද්ධතියේ තොරතුරු ගලායාම පිළිබඳ බිත්ති සටහනක් මුද්‍රණය කිරීම
රෝහල් ඒකකවලින් හඳුනාගත් උපන් ආබාධ පිළිබඳ තොරතුරු ජාතික ලේඛනාගාරයට ගලා ඒම අවධාරණය කරමින් පෝස්ටරයක් මුද්‍රණය කෙරිණි. මෙම දත්ත රැස් කිරීමේ මාර්ගය පිළිබඳ අධ්‍යාපනයේ උනන්දුව හේතුවෙන් රෝහල්වලින් අඩු වාර්තාකරණය අවම කිරීම මෙහි අරමුණ විය.

• ක්ලබ් පාද සහිත දරුවන්ගේ දත්ත ඇතුළත් කිරීමට පහසුකම් සැලසීම

ජාතික උපන් ආබාධ ලේඛනාගාරයට ක්ලබ්පාද ඇති දරුවන්ගේ දත්ත එක්රැස් කිරීමේ වැඩසටහනක් මනුෂ්‍යත්වය සහ ඇතුළත් කිරීමේ සංවිධානය සමඟ එක්ව ශික්ෂණ රෝහල් 5 ක දියත් කරන ලදී. විකලාංග සායන වලින් ආරම්භ වන දත්ත එක් එක් රෝහල සඳහා වෙනම පරිශීලක නාමයක් හරහා ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

• ළමුන් තුළ COVID-19 ආසාදනය හේතුවෙන් ඇති වන දරුණු සහ බරපතල රෝග කළමනාකරණය සඳහා මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම සහ බෙදා හැරීම

Covid 19 ආසාදනයේ වසංගතය දරුවන්ගේ සැලකිය යුතු පැතිරීම හා පිරිහීමට තුඩු දෙයි. ළමුන් අතර Covid 19 රෝග වර්ණාවලිය පිළිබඳ නව දැනුම සහ කළමනාකරණය, සංකූලතා කළමනාකරණ ක්‍රම මාර්ගෝපදේශවලට ඇතුළත් කර ළමා රෝග විශේෂඥයින් අතර බෙදා හැර ඇත.

• ළමුන් තුළ බහු පද්ධති ගිනි අවුලුවන සින්ඩ්‍රෝමය කළමනාකරණය පිළිබඳ මුද්‍රිත මාර්ගෝපදේශ සැකසීම සහ බෙදා හැරීම (MIS-C)

දරුණු රෝග සහිත දරුවන්ගේ ඉහළ හැකියාව කළමනාකරණය කිරීම පිළිබඳ මුද්‍රිත මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම සහ බෙදා හැරීම ද අපේක්ෂා කරන අතර MIC-C හි නවතම කළමනාකරණය සැපයීම සඳහා ළමුන් තුළ පමණක් ඇති බහු පද්ධති ගිනි අවුලුවන සින්ඩ්‍රෝමය (MIS -C) සකස් කර ඇත.

• ළමුන් තුළ COVID-19 ආසාදනය හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ඉක්මන් යොමු මාර්ගෝපදේශය සඳහා මාර්ගෝපදේශ මුද්‍රණය කිරීම

මාර්ගෝපදේශ මුද්‍රණය කිරීම සහ රෝහල් වෙත බෙදා හැරීම සහ සියලුම මාර්ගෝපදේශ ඉක්මන් පරිශීලනය සඳහා ලබා ගත හැකි විය. ළමුන් තුළ COVID-19 ආසාදනය හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ඉක්මන් යොමු මාර්ගෝපදේශයේ පිටපත් බෙදා හැරීම

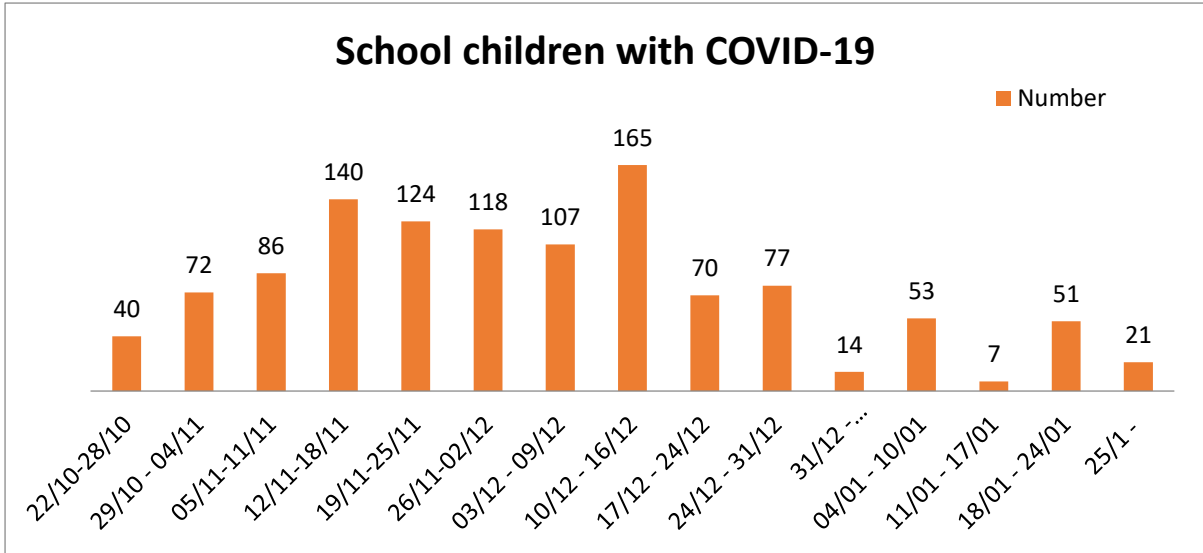
• මාතෘ සහ ෆෙටෝ - ළදරු මරණ නිරීක්ෂණ ලේඛන ඩිජිටල්කරණය

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය විසින් රට පුරා මාතෘ සහ කලල - ළදරු නිරීක්ෂණ ක්‍රියාත්මක කරයි. මෙම සියලු යාන්ත්‍රණයන් කඩදාසි මත පදනම් වූ පද්ධති එකතු කිරීමක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වී ඇති අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙම මරණවලට අදාළ පත්‍රිකා සැලකිය යුතු ඉඩක් හිමි වන අතර

නිශ්චිත වාර්තාවක් සොයා ගැනීමේ අභියෝග සහ දුෂ්කරතා මතු කරයි. විසඳුමක් ලෙස, අපි සියලුම ලේඛන (මාතෘ, ළදරු සහ පෙරිනටල්) ස්කෑන් කර, ඒවා වෙනම PDF ගොනු සංරක්ෂිත ලෙස වර්ගීකරණය කර ගබඩා කළෙමු.

• **Covid 19 සහිත පාසල් දරුවන්ගේ නිරීක්ෂණ සඳහා Google පෝරමයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී**

Covid 19 ඇති ළමුන් පිළිබඳ වැඩිදුර විශ්ලේෂණය සඳහා වැදගත් විවලාචලට අදාළ දත්ත ඇතුළත් කිරීමට ප්‍රවේශය ලබා දීමෙන් Google පෝරමය ස්ථාපිත කර සබැඳිය සියලුම MOHවරුන් අතර බෙදා හරින ලද අතර Covid 19 දරුවන්ට (අවුරුදු 0-18) අදාළ දත්ත රැස් කිරීම සඳහා වෙනම Google පෝරමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.) සහ රෝග වාර්තා 11000 කට වඩා වාර්තා විය

2022

• **මාතෘ මරණ ඩෙස්ක් සමාලෝචනය - 09**

2020 වසර සඳහා විය හැකි මාතෘ මරණ 164ක් පිළිබඳව පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශයට දැනුම් දී ඇත. මාතෘ මරණ පිළිබඳ සොයා බැලීමේ වරදක් නැති ක්‍රමයක සමාලෝචනයක් මාතෘ මරණ අවම කිරීමට සහ මාතෘ සත්කාර සේවා සැපයීම වැඩිදියුණු කිරීමට උපකාරී වේ.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රසව හා නාරිවේද වෛද්‍ය විද්‍යාල නියෝජිතයින් සහ අනෙකුත් අදාළ විශේෂඥයින් සමඟ කාණ්ඩ-විශේෂිත මරණවල විය හැකි මාතෘ මරණ සඳහා මධ්‍යම මට්ටමේ මේස සමාලෝචන 10 ක් පවත්වන ලදී.

- ළමා සියදිවි නසාගැනීම් නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා යාන්ත්‍රණයක් සහ මෙවලමක් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම

සෑම වසරකම සැලකිය යුතු ළමා සියදිවි නසාගැනීම් සංඛ්‍යාවක් රට තුළ වාර්තා වන අතර වෛෂයික ඇගයීම සඳහා සිද්ධි අධ්‍යයනයක් සැලසුම් කර මෙවලම සකස් කර මෙවලම් වලංගුකරණය සහ ළමා සියදිවි නසාගැනීම් නිරීක්ෂණ යාන්ත්‍රණය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා උපදේශන රැස්වීමක් පවත්වන ලදී.

- ලෝක උපන් ආබාධ දිනයේදී උපන් ආබාධ සත්කාර සහ නිවාරණය පිළිබඳ Webinar උපන් ආබාධ නිරීක්ෂණයේ තාක්ෂණික, ළමා රෝග සහ ප්‍රසූත භාවය පිළිබඳ කරුණු ඉස්මතු කරමින් මාර්තු මස 3 වන දින ශ්‍රී ලංකාවේ උපන් ආබාධ පිළිබඳ විශේෂඥ කමිටුවේ සහයෝගයෙන් මෙම webinar සංවිධානය කරන ලදී. ජාතික ලේඛනාගාරය සඳහා තොරතුරු ජර්වාවය අවධාරණය කරන ලදී.

- අවුරුදු පහට අඩු ළමා මරණ සහ කළල මරණ සඳහා ආකෘති හඳුන්වා දී බෙදා හැර ඇති ළමා මරණ පහක් සහ හුණ මරණ (මළ උපත්) යටතේ මෙම වසරේ DHIS 2 වේදිකාවේ ජාතික මට්ටමේ රෝහල් සහ ක්ෂේත්‍ර වෙබ් පාදක ලේඛන වෙත නිරීක්ෂණ පුළුල් කරන ලදී. DGHS වෙතින් චක්‍රලේඛයක් සියලුම රෝහල් සහ MOH කාර්යාල අතර බෙදා හරින ලද අතර එමඟින් තොරතුරු වෙබ් පාදක ආකෘතිවලට ඇතුළත් කර ඇති කඩදාසි මත පදනම් වූ දත්ත එකතු කිරීමේ ආකෘති ඇත.

සුව නාරි වැඩසටහන

2021-2022 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් Q 2 දක්වා

- ශ්‍රී ලංකාවේ ගැබ්ගෙල පිළිකා පරීක්ෂාව සඳහා HPV DNA වැඩසටහන
ජාතික ගැබ්ගෙල පිළිකා පරීක්ෂණ වැඩසටහනේ ගැබ්ගෙල පිළිකා සහ පූර්ව පිළිකා හඳුනාගැනීම සඳහා මූලික පරීක්ෂණ ක්‍රමයක් ලෙස PCR පරීක්ෂණයක් වන HPV DNA හඳුන්වා දෙන ලදී. වයස අවුරුදු 35 සහ 45 වයස්වල කාන්තාවන්ගේ ඉලක්කගත ජනගහනය ආවරණය කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

- ගැබ්ගෙල පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහනක් සඳහා HPV DNA වල වාසි

HPV DNA හට ගැබ්ගෙල තුවාල හඳුනාගැනීමේ වේගය, පැප් ස්මියර් සමඟ පැප් පරීක්ෂාවට සාපේක්ෂව දිගු පරීක්ෂණ පරතරයක් සහ සයිටෝ-ස්ක්‍රීනර්ගේ සහ පටක ව්‍යාධි විද්‍යාඥයින්ගේ කාර්ය භාරය අඩු කිරීම වැනි බොහෝ වාසි ඇත. මෙම පරීක්ෂණය සමඟ සාම්පල ස්වයං-එකතු කිරීම ද සංවිධානය කළ හැකිය.

මීට අමතරව, එක් යන්ත්‍රණයකට දිනකට සාම්පල 200ක් පමණ සහ වාර්ෂිකව සාම්පල 50,000ක් පමණ පරීක්ෂා කර වාර්තා ජනනය කළ හැකි බැවින් වාර්තා කිරීමේ ප්‍රමාදයක් නොමැත. අනාගතයේදී, ප්‍රජනක වයසේ සිටින කාන්තාවන් අතර මරණ අනුපාතය පවුලට වක්‍ර ප්‍රතිලාභ ලබා දෙනු ඇත. එබැවින්, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව සහ තාක්ෂණික උපදේශක කමිටුවේ නිර්දේශයක්

ලෙස, ශ්‍රී ලංකාවේ ගැබ්ගෙල පිළිකා පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහනේ වයස අවුරුදු 35 සහ 45 කාන්තාවන් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා HPV/DNA පරීක්ෂණයක් දැඩි ලෙස නිර්දේශ කෙරේ.

• අප දැන් සිටින තැන සහ ඉදිරි ගමන

2021 වසර අවසන් වන විට ගැබ්ගෙල පිළිකා ඇතිවීමේ වැඩි ප්‍රවණතාවක් වාර්තා වූ ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක 20කට සීමිත HPV DNA පරීක්ෂණ කට්ටල ප්‍රමාණයක් බෙදා හැර ඇත.

දැනට සීමිත පරීක්ෂණ කට්ටල ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීම සඳහා අරමුදල් සපයනු ලබන්නේ ලෝක බැංකුව මගිනි. පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහන කළුබර දිස්ත්‍රික්කයේ නියමු ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ අතර, ඇතැම් දිස්ත්‍රික්කවල HPV DNA සහිත කාන්තාවන් පරීක්ෂා කිරීම පළාත් රජයේ ප්‍රතිපාදන මත ආරම්භ කරන ලදී. 2023 දක්වා සීමිත පරීක්ෂණ කට්ටල ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීමට ලෝක බැංකු ආධාර ඇත. රජයේ මුදල් හරහා පරීක්ෂණ කට්ටල මිලදී ගැනීමට සාකච්ඡා කරමින් සිටින අතර කාන්තාවන්ගේ ජීවිත බේරා ගැනීමේ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගෙන දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක් පරීක්ෂණ කට්ටල මිලදී ගැනීමට කැමැත්ත පළ කර ඇත. පළාත් වෙන් කිරීම.

2021 මුල් භාගය වන විට නව HPV DNA යන්ත්‍රයක් අනුරාධපුරයේ ස්ථාපනය කරන ලදී (අනුග්‍රහය Rotary club).

"කාන්තා සෞඛ්‍යය ජාතියේ සම්පතක්" ලෙස HPV DNA වැඩසටහන ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස සැලකිය යුතුය.

කාර්ය සාධන දර්ශක

පහත වගුවේ දැක්වෙන්නේ 2015 සිට 2021 දක්වා වයස අවුරුදු 35, අවුරුදු 45 සහ අනෙකුත් වයස් කාණ්ඩ අනුව WWC සඳහා සහභාගී වන කාන්තාවන්ගේ පළමු පැමිණීම ගණනයි.

වගුව 6 - වයස අනුව WWC වලට සහභාගී වන කාන්තාවන්ගේ පළමු පැමිණීම ගණන

දත්ත අංගය	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
අවුරුදු 35 (පළමු)	94,089	111,798	114,314	132,691	129,321	102,389	76,848
අවුරුදු 45 (පළමු)				28,655	44,634	36,841	31,620
වෙනත් වයස් (පළමු)	52,675	50,411	46,936	50,469	45,518	22,592	11,011
සමස්ත	146,7	162,20	161,25	211,81	219,47	161,822	119,47

වගුව 7 - වයස අවුරුදු 35 සහ අවුරුදු 45 (2015-2021) කාන්තාවන් විසින් හොඳින් කාන්තා සායනයට පැමිණීම

දර්ශකය	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
WWC සඳහා සහභාගී වූ වයස අවුරුදු 35 කාන්තාවන්ගේ ප්‍රතිශතය	45.1	52.8	53.3	61.4	59.1	46.5	34.9
WWC සඳහා සහභාගී වූ වයස අවුරුදු 45 කාන්තාවන්ගේ ප්‍රතිශතය	-	-	-	16.6	25.5	20.9	17.9

ඉහත වගුව 7 හි සඳහන් පරිදි, සුව නාරි ක්‍රියාකාරකම් රට පුරා ක්‍රමයෙන් ව්‍යාප්ත විය. අවුරුදු 35 වයස් කාණ්ඩයට අදාළව 60% ක පමණ ආවරණයක් සහ අවුරුදු 45 වයස් කාණ්ඩය සම්බන්ධයෙන් 25% ක ආවරණයක් පවතී.

වගුව 8 - සායන පැමිණීම (පළමු පැමිණීම) සහ රෝගාබාධ අනාවරණය කර ඇත (2015-2021)

ක්‍රියාකාරකම	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
WWC සායනවලට සහභාගී වන අවුරුදු 35ක කාන්තාවන් සංඛ්‍යාව	94,089	111,798	114,314	132,691	129,321	102,389	76,848
වාර්තා කරන ලද ගැබ්ගෙල පැල්ලම් ඉහළ සහ අඩු ශ්‍රේණියේ තුවාල ලෙස	505	665	442	769	751	775	487
වාර්තා කරන ලද ගැබ්ගෙල තුවාල මාරාන්තික (පිළිකා) ලෙස	32	44	5	8	34	3	9
පියයුරු අසාමාන්‍යතා හඳුනාගැනීම	2,652	2,697	2,772	3,807	3,726	2,780	1,848
දියවැඩියා රෝගය හඳුනා ගැනීම	2,780	3,741	3,028	4,518	5,955	4,959	5,252

අධි රුධිර පීඩනය හඳුනා ගැනීම	5,899	6,374	5590	7778	7618	6259	4911
-----------------------------	-------	-------	------	------	------	------	------

2020 දී මෙන්ම, පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශයේ (FHB) සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වෛද්‍ය සැපයුම් අංශයෙන් (MSD) සුව වූ කාන්තා සායන සඳහා අවශ්‍ය පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය ලබාගෙන දිස්ත්‍රික් කලාපීය වෛද්‍ය සැපයුම් අංශ (RMSD) හරහා සියලුම MOH ප්‍රදේශවලට සපයන ලදී. රසායනාගාර සඳහා සම්භර ප්‍රතික්‍රියාකාරක FHB විසින් ප්‍රසම්පාදනය කර ඇති අතර පැප් ස්මියර් සඳහා ගැබ්ගෙල සයිටෝ පරීක්ෂණ සේවා සපයන සියලුම රසායනාගාර වෙත බෙදා හරින ලදී. සියලුම පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සහ ප්‍රතික්‍රියාකාරක පිළිබඳ වාර්තා, ඉන්වෙන්ටරි කළමනාකරණ මෘදුකාංග වැඩසටහන, 'වැනල්' භාවිතයෙන් පවත්වාගෙන යනු ලැබීය.

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

HPV සඳහා ධනාත්මක වන අය සඳහා සෛල විද්‍යාත්මක පරීක්ෂණයක් (ගැබ්ගෙලෙහි සෛලීය වෙනස්කම් දැකීමට) "ද්‍රව පදනම් වූ සෛල විද්‍යා යන්ත්‍රයක්" හඳුන්වා දීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ජාතික පිරික්සුම් වැඩසටහන සඳහා එක් යන්ත්‍රයක් මිලදී ගැනීමට ටෙන්ඩර් පටිපාටිය ක්‍රියාත්මකයි.

රට මුහුණ දී ඇති ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ PSSP ප්‍රතිපාදන යොදා ගනිමින් HPV DNA පරීක්ෂණ කට්ටල සීමිත ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීමට නියමිතය. HPV DNA පරීක්ෂණ කට්ටල 2000ක පමණ කුඩා තොගයක් ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් කුඩා පරිමාණයෙන් වුවද HPV DNA වැඩසටහන පවත්වා ගැනීම සඳහා පරිත්‍යාග කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

2030 වන විට ගැබ්ගෙල පිළිකා තුරන් කිරීමේ අන්තර්ජාලිත ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව කැපවී සිටින බැවින් HPV DNA පරීක්ෂණ කට්ටල අඛණ්ඩව පියවරෙන් පියවර මිලදී ගැනීම වැදගත් වන අතර මෙම උත්සාහය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන වෙන් කර තිබීම වැදගත් වේ.

අභ්‍යන්තර ප්‍රසව හා අලුත උපන් සත්කාර වැඩසටහන

2021-2022 Q 2 දක්වා ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශයේ අභ්‍යන්තර ප්‍රසව හා අලුත උපන් සත්කාර ඒකකය දරු ප්‍රසූතියේදී සහ අලුත උපන් කාලපරිච්ඡේදය තුළදී මාතෘ සහ නවජ රෝගාබාධ සහ මරණ අවම කිරීමේ අරමුණින් රැකවරණය වැඩිදියුණු කිරීමේ වගකීම දරයි.
- **2017-2025** මාතෘ සහ අලුත උපන් සෞඛ්‍ය උපායමාර්ගික සැලැස්මට අනුකූලව **2021** වසර තුළ සහ **2022 Q2** දක්වා පහත ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරන ලදී.
- මව්කිරි දීමේ උපදේශනය සහ අත්‍යවශ්‍ය අලුත උපන් බිලිඳු රැකවරණය පිළිබඳ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම
- රෝහල්වල මව් කිරි කළමනාකරණය සම්බන්ධ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ සේවා තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා දැනුම සහ ප්‍රායෝගික සැසි යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා මව්කිරි දීමේ උපදේශනය/කිරිදීම කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණුකරුවන්ගේ වැඩසටහන් (ToT) පුහුණු කිරීම සිදු කරන ලදී. කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාල රෝහල, ඩී.ඒ.එච්. මාතර, ද සොයිසා මාතෘ රෝහල සහ උතුරු කොළඹ ශික්ෂණ රෝහලේ වෛද්‍ය නිලධාරීන්, හෙද නිලධාරීන් සහ වින්නඹු මාතාවන් සඳහා මව්කිරි දීමේ උපදේශන පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.
- සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ දැනුම ප්‍රබෝධමත් කරමින් වෛද්‍ය නිලධාරීන්, හෙද නිලධාරීන් සහ පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාවන් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය අලුත උපන් සත්කාර පුහුණු වැඩසටහන් ගම්පහ, DGH මීගමුව සහ උතුරු කොළඹ ශික්ෂණ රෝහලේදී පවත්වන ලදී.

- 2021 සහ 2022 වර්ෂවල මව්කිරි දීමේ උපදේශනය සහ අත්‍යවශ්‍ය අලුත උපන් බිලිඳු රැකවරණය පිළිබඳ ළමා රෝග පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි අභ්‍යාසලාභීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වන ලදී. SLCOG හි සහයෝගීතාවයෙන් වෛද්‍ය නිලධාරීන්, හෙදියන් සහ සහභාගී වූවන් 35 දෙනෙකු සඳහා හදිසි ප්‍රසව වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර පිළිබඳ ප්‍රායෝගික කුසලතා පුහුණුවක් පවත්වන ලදී.

මව්කිරි දීමේ සතිය සැමරීම සහ ඒ ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්

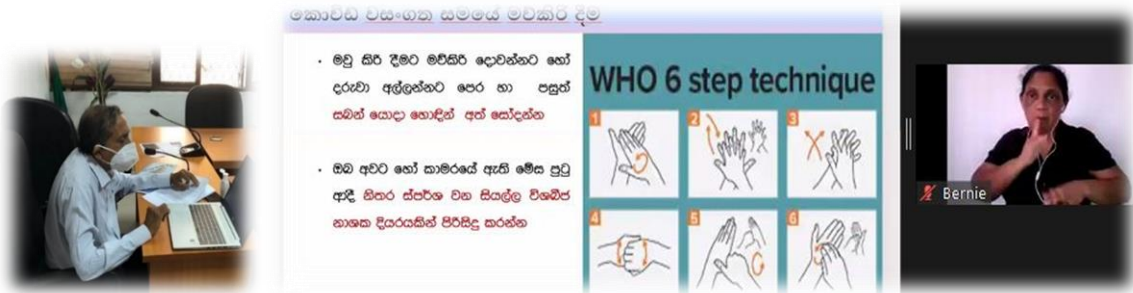

රූපය 1: මාතර මව්කිරි දීමේ උපදේශනය පිළිබඳ ToT

ලෝක මව්කිරි දීමේ සතියට සමගාමීව අගෝස්තු 01 සිට 7 දක්වා ජාතික මව්කිරි දීමේ සතිය ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කර ක්‍රියාකාරකම් මාලාවක් පවත්වන ලදී.

මව්කිරි දීම සහ අලුත උපන් බිලිඳුන් රැකබලා ගැනීම පිළිබඳ ක්ෂේත්‍ර සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා වෙබ් අඩවියක් සහ “මව්කිරි දීම සුරකින්න: හවුල් වගකීමක්” යන තේමාව යටතේ ළමා රෝග විශේෂඥයින්ගේ කොලෙජ් සමඟ එක්ව මව්කිරි දීම පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ මාසය සමඟ මහජන දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් කිහිපයක් පවත්වන ලදී.

සර්වෝදය සහ SUN PF, LEO Club of Gampaha Metro සමඟ එක්ව ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලද අතර අසීමිත සහභාගීවන්නන්ට ඉඩ සලසමින් FB Live/You tube ඔස්සේ විකාශනය කරන ලදී. UNFPA සහ ශ්‍රී ලංකා බිහිරි මධ්‍යම සම්මේලනය (SLCFD) විසින් සංවිධානය කරන ලද ශ්‍රවණාබාධ සහිත පුද්ගලයින් අතර මව්කිරි දීම සහ අලුත උපන් බිලිඳුන් රැකබලා ගැනීම පිළිබඳ දැනුම වැඩි කිරීම සඳහා විශේෂ වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.

රූපය 2 : 2021 මව්කිරි දීමේ සතිය සැමරීමේ ක්‍රියාකාරකම්

- COVID-19 සෑක සහිත/තහවුරු වූ අලුත උපන් බිලිඳුන් කළමනාකරණය කිරීම පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ
- COVID-19 සෑක සහිත/තහවුරු වූ අලුත උපන් බිලිඳුන් කළමනාකරණය කිරීම සහ රටේ තත්ත්වය අනුව රැකවරණ මට්ටම් පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සකස් කර යාවත්කාලීන කරන ලදී.

- COVID-19 සමයේදී මව්කිරි දීම පිළිබඳව මව්වරුන් දැනුවත් කිරීම සඳහා UNICEF හි සහාය ඇතිව සිංහල සහ දෙමළ මාධ්‍ය දෙකෙන්ම පත්‍රිකාවක් නිර්මාණය කර මුද්‍රණය කර විශේෂයෙන් මාතෘ සහ අලුත උපන් බිලිඳු සත්කාර සේවා සපයන රෝහල් වෙත බෙදා හරින ලදී.
- සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතා වර්ධනය අඛණ්ඩව සිදු කිරීම සඳහා මව්කිරි දීමේ උපදේශනය සඳහා පුහුණුකරුවන්ගේ අත්පොත මුද්‍රණය කිරීම සඳහා යුනිසෙෆ් සිය සහාය ලබා දුන්නේය.
- දරු ප්‍රසූති කාමර සඳහා ජාතික කොටස් ප්‍රස්ථාර සහ MOEWS ප්‍රස්ථාර මුද්‍රණය කිරීම සහ අඛණ්ඩව සැපයීම, නව ජන්ම සත්කාර සඳහා NICU/SCBU වාර්තා පුරාවට සිදු කරන ලදී.

ජාතික අලුත උපන් දරුවන් පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහන

- සංජානනීය හයිපොතයිරොයිඩ්වාදය ග්‍රන්ථිය පිළිබඳ ජාතික අලුත උපන් පරීක්ෂාව සඳහා ප්‍රතික්‍රියාකාරක, වියලන ලද රුධිර පැල්ලම් එකතු කිරීමේ කාඩ්පත් සහ පිරවුම් කවර 2021 සහ 2022 වසර තුළ සපයන ලදී.

සංජානනීය හයිපොතයිරොයිඩ්වාදය සඳහා අලුත උපන් බිලිඳුන් පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහනේ දත්ත කළමනාකරණය හා සම්බන්ධ හිඩැස් සහ ගැටළු සාකච්ඡා කිරීම සඳහා MRI හි රැස්වීමක් පවත්වන ලදී.

සංජානනීය හයිපොතයිරොයිඩ්වාදය පිළිබඳ අලුත උපන් පරීක්ෂණ වැඩසටහන වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා MRI හි 3 වන රූපය පැවැත්විණි.

- අලුත උපන් බිලිඳුන්ගේ ශ්‍රවණ පරීක්ෂණ වැඩසටහන ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා කාන්තාවන් සඳහා වන කාසල් විදිය රෝහලේ සහ කාන්තාවන් සඳහා ද සොයිසා රෝහලේ රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී. මෙම රෝහල් දෙක තුළ හෙද නිලධාරීන් සඳහා නවීකරණ පුහුණුව පැවැත්විණි.

රූප සටහන 4 : කාසල් විදියේ කාන්තාවන් සඳහා වන රෝහලේ, ද සොයිසා මාතෘ රෝහලේ අලුත උපන් බිලිඳුන්ගේ ශ්‍රවණ පරීක්ෂණ වැඩසටහන ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම

- ආයතනයේ ධාරිතාව නැවත හඳුනා ගැනීම සඳහා NICU සහ SCBU හි ඇති පහසුකම් තක්සේරු කිරීම

අලුත උපන් බිලිඳුන් රැකබලා ගැනීමේ මට්ටම් යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා NICU/SCBU (මානව සම්පත් සහ උපකරණ ඇතුළුව) ඇති පහසුකම් හඳුනා ගැනීම සඳහා සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී.

ලමාරක්ෂක, සංවර්ධන සහ විශේෂ අවශ්‍යතා වැඩසටහන

2021-2022 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් Q 2 දක්වා

- **INCLUDE වැඩසටහන (ඇතුළත් මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය) මහනුවරදී ආරම්භ කිරීම සහ දිග නොදේශීය ළමා සංවර්ධන මැදිහත්වීමේ මධ්‍යස්ථානය (CDICreg) විවෘත කිරීම.**

ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා සෞඛ්‍ය වැඩසටහන සාම්ප්‍රදායිකව දරුවන්ගේ පැවැත්ම සහ වර්ධනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත. එබැවින් බොහෝ ක්‍රියාකාරකම් ඉලක්ක කර ගත්තේ දරුවන්ගේ වර්ධනය ඉහළ නැංවීම සහ ළමා රෝගාබාධ හා මරණ වැළැක්වීමයි. මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය ඉලක්ක කරගත් සේවාවන් සහ ආබාධ සහිත දරුවන් සඳහා වන සේවාවන් මෑතක වන තුරුම ප්‍රමුඛතාවයක් නොවීය. 2002 වසරේ ළමා සංවර්ධන වැඩසටහන මෙරට ලමාරක්ෂක වැඩසටහන සමඟ සහයෝගයෙන් ක්‍රියාත්මක වුවද, එය ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කළේ වයස අවුරුදු 5 ට අඩු සියලුම දරුවන්ගේ සංවර්ධන ප්‍රවර්ධන කටයුතු කෙරෙහිය.

ඇතුළත් මුල් ළමාවිය සංවර්ධන වැඩසටහන (ඇතුළත්) මෙම හිඬුස පිරවීම සඳහා සැලසුම් කර ඇත්තේ වයස අවුරුදු 5 ට අඩු සියලුම දරුවන්ගේ සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, සංවර්ධන ප්‍රමාදයන් සහ ආබාධිතයන් සඳහා ඔවුන් පරීක්ෂා කිරීම සහ විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති ළමුන් සඳහා පුළුල් සේවාවන් සැපයීම අරමුණු කරමිනි. මෙම වැඩසටහනේ පළමු නියමු ව්‍යාපෘතිය 2020 ජූලි 31 වන දින කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ සහයෝගීතාවයෙන් දියත් කරන ලදී. 2021 මැයි මාසයේදී මෙම වැඩසටහන පුළුල් කර මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයට හඳුන්වා දෙන ලද අතර දිග නොදේශීය ළමා සංවර්ධන මැදිහත්වීමේ මධ්‍යස්ථානය (CDICreg) දියත් කරන ලදී.

ඇතුළත් මුල් ළමාවිය සංවර්ධන වැඩසටහන (ඇතුළත්) මෙම හිඬුස පිරවීම සඳහා සැලසුම් කර ඇත්තේ වයස අවුරුදු 5 ට අඩු සියලුම දරුවන්ගේ සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, සංවර්ධන ප්‍රමාදයන් සහ ආබාධිතයන් සඳහා ඔවුන් පරීක්ෂා කිරීම සහ විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති ළමුන් සඳහා පුළුල් සේවාවන් සැපයීම අරමුණු කරමිනි. මෙම වැඩසටහනේ පළමු නියමු ව්‍යාපෘතිය 2020 ජූලි 31 වන දින කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ සහයෝගීතාවයෙන් දියත් කරන ලදී. 2021 මැයි මාසයේදී මෙම වැඩසටහන පුළුල් කර මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයට හඳුන්වා දෙන ලද අතර දිග නොදේශීය ළමා සංවර්ධන මැදිහත්වීමේ මධ්‍යස්ථානය (CDICreg) දියත් කරන ලදී.

CDICreg යනු වත්මන් ගෝලීය සාක්ෂි වලට අනුව රැකවරණය සැපයීමේ වඩාත්ම ඵලදායී ආකෘතිය වූ බහු-විනය කණ්ඩායමක් (MDT) විසින් එම දරුවන් රැකබලා ගත් සායනයයි. පරමාදර්ශී සැකසුම තුළ MDT උපදේශක ප්‍රජා ළමා රෝග විශේෂඥ වෛද්‍යවරයා විසින් මෙහෙයවනු ලබන අතර වෛද්‍ය නිලධාරීන්, කථන සහ භාෂා විකිත්සක (SLT), භෞත විකිත්සක (PT), වෘත්තීය විකිත්සක (OT), මනෝ විද්‍යාඥ සහ අධ්‍යාපනික විකිත්සක (ET), සමාජ සේවකයන්, හෙද යන අයගෙන් සමන්විත වේ. නිලධාරීන් සහ සහායක කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයින්. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය සඳහා CDICreg දිග නොදේශීය පුනරුත්ථාපන මධ්‍යස්ථාන පරිශ්‍රය තුළ සංවර්ධනය කරන ලද අතර එය අවම භෞතික හා මානව සම්පත් සංඛ්‍යාවකින් වුවද මහනුවර වැඩසටහන දියත් කිරීමට සමගාමීව 2021 මැයි මාසයේදී විවෘත කරන ලදී.

දිස්ත්‍රික්කයේ පී.එච්.එම්.වරුන්ට රැකවරණය යටතේ සිටින ළමුන් පරීක්ෂා කිරීමට හැකි වූ අතර හඳුනාගෙන ප්‍රජා ළමා රෝග විශේෂඥ වෛද්‍යවරයා වෙත යොමු කරන ලද ළමුන් ප්‍රාදේශීය මධ්‍යස්ථානය තුළ මෙන්ම ප්‍රාදේශීය මධ්‍යස්ථානය තුළ කළමනාකරණය කර පසු විපරම් කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන රට පුරා කොවිඩ්-19 වසංගතයෙන් පීඩාවට පත් වුවද එය මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය විසින් සාර්ථකව සිදු කරන ලද අතර CDIC දිග නොදේශීය ප්‍රජා ළමා රෝග විශේෂඥ වෛද්‍යවරයා විසින් මෙහෙයවන ලදී.

- පොදු ළමා සංවර්ධන ආබාධ සහ ආබාධ කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා "රැකුම් මාර්ග සහ ජාතික කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ" පිළිබඳ පොත් පිට පහක් හඳුන්වා දීම.

පසුගිය දශක දෙකක කාලය තුළ ආබාධ සහිත දරුවන් සඳහා වන සේවාවන් මැනක් වන තුරුම ප්‍රමුඛතාවයක් නොවීය. කෙසේ වෙතත්, මොළයේ නම්‍යතාවය සහ මොළයේ වර්ධනය පිළිබඳ මෑත කාලීන විද්‍යාත්මක සාක්ෂි සමඟ, මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය සහ සංවර්ධන අවශ්‍යතා සඳහා මුල් මැදිහත්වීම් ආයෝජනයෙන් ඉතා ඉහළ ප්‍රතිලාභයක් ලබා දෙන බව පැහැදිලි විය.

බොහෝ ළමා සංවර්ධන ආබාධ ඇතිවන්නේ ප්‍රසූතියට පෙර හෝ ප්‍රසව කාලය තුළ වර්ධනය වන මොළයට කරන අපහාසයක් හේතුවෙනි. මස්තිෂ්ක අංශභාගය, ඔට්සම් වර්ණාවලි ආබාධය, ඩිස්ලෙක්සියා සහ බුද්ධිමය දුර්වලතාවය සාමාන්‍යයෙන් දැකිය හැකි සමහර සංවර්ධන ආබාධ සඳහා උදාහරණ වේ.

මැනදී, නව ජන්ම සත්කාර සහ නව ප්‍රතිකාර ක්‍රමවල දියුණුවත් සමඟ, සංකුලතා සහිත අලුත උපන් දරුවන්ගේ පැවැත්ම ලොව පුරා ඉහළ යමින් පවතී. නොමේරු මරණ අඩකින් අඩු කිරීම මගින් ළමා මරණ පිළිබඳ සහග්‍ර සංවර්ධන ඉලක්කවල කැපී පෙනෙන ජයග්‍රහණයක් සමඟ ශ්‍රී ලංකාව ව්‍යතිරේකයක් නොවේ. මෙම ජයග්‍රහණය මධ්‍යයේ ආබාධිතයන් ඇතුළු අභියෝග රැසකට මුහුණ දෙන දිවි ගලවා ගන්නා දරුවන්ගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට රට සුදානම් විය යුතුය.

මෙම අවශ්‍යතාවය හඳුනා ගනිමින් INCLUDE වැඩසටහනට සමගාමීව ඉහත සඳහන් පොත් පිට සකස් කරන ලදී.

INCLUDE වැඩසටහනට පහසුකම් සැලසීම සඳහා එම විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත දරුවන් හඳුනාගැනීම සඳහා ළමා ආරක්ෂණ මාර්ග තුනක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මහජන සෞඛ්‍ය මාර්ගය යනු ශ්‍රී ලංකාවේ උපත ලබන සියලුම දරුවන්, සංවර්ධන ප්‍රමාදයන් සහ ආබාධිතයන් සඳහා මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ක්‍රමානුකූලව පරීක්ෂා කිරීමයි. නව ජන්ම සත්කාරක මාර්ගය යනු නව ජන්ම කණ්ඩායම් විසින් නව ජන්ම ඒකකවලින් (නොමේරු, අඩු උපත් බර / වර්ධනය වන මොළයට පර්සනල් අවමානයට ලක්වන) මුදා හරින ලද ළදරුවන් පරීක්ෂා කිරීම සහ පසු විපරම් කිරීමයි. ප්‍රාථමික සත්කාර, සාමාන්‍ය වෛද්‍යවරයා සහ අනෙකුත් වෛද්‍යවරුන්ගේ මාර්ගය යනු ඉහත මාර්ග දෙකෙන් මග හැරෙන දරුවන් පරීක්ෂා කිරීමේ අවස්ථාවාදී මාර්ගයයි. මාර්ග තුනෙහිම පරීක්ෂණ ධනාත්මක දිස්ත්‍රික්කයේ CDIC වෙත යොමු කෙරේ. "පොදු ළමා සංවර්ධන ආබාධ කල්තියා හඳුනා ගැනීම සඳහා සත්කාරක මාර්ග" සංවර්ධනය කරන ලද්දේ ආබාධ සහිත දරුවන් සහ සංවර්ධන ප්‍රමාදයන් ඇතුළත් රැකවරණය ලබා දීම සඳහා සියලුම සෞඛ්‍ය සේවකයින්ට මාර්ගෝපදේශ සැපයීම සඳහා ය.

එපමනක් නොව, පොදු ළමා ආබාධ සහිත හඳුනාගත් ළමුන් සඳහා පුළුල් රැකවරණයක් සැපයීම සඳහා, ඔට්සම් වර්ණාවලි ආබාධ, මස්තිෂ්ක අංශභාගය සහ අනෙකුත් ස්නායු සංවර්ධන ආබාධ සඳහා ජාතික කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ සකස් කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආබාධ සහිත දරුවන් සහ පවුල් සඳහා රාජ්‍ය අංශය තුළ දැනට පවතින සෞඛ්‍ය නොවන සේවාවන් හඳුනා ගැනීමට සහ සංවර්ධන ආබාධ කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ රැකවරණ මාර්ගවලට ඔවුන් සම්බන්ධ කිරීම සඳහා, "ආබාධිත ළමුන් සඳහා ලබා ගත හැකි බහුආංශික සේවා" පොත් පිට සංවර්ධනය කරන ලදී.

- කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සංවර්ධන සත්කාර පිළිබඳ නව ජ කණ්ඩායම් පුහුණු කිරීම ආරම්භ කිරීම

මෙම මාර්ගය මගින් දරු ප්‍රසූතිය සිදුවන රෝග නිවාරණ අංශයේ රෝහල්වල මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කරන ක්‍රියාවලි සහ සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටි ගෙනහැර දක්වයි. අලුත උපන් බිලිදාට සහ පවුලට අවශ්‍ය සංවර්ධන ආධාර සැපයීමේ වගකීම දරු ප්‍රසූතියෙන් පසු අලුත උපන් බිලිදා රැකබලා ගන්නා සායනික කණ්ඩායමයි. අලුත උපන් බිලිදු ඒකක ඇති රෝහල්වල, ඉහත ඒවාට අමතරව, රෝහල් ගතව සිටින කාලය තුළ සංවර්ධනයට හිතකර පරිසරයන් සහ උත්තේජනයන් සැපයීම සහ පසු විපරම් හොඳින් සිටින ළදරු සායනවලදී ළදරුවන් සංවර්ධන ප්‍රමාදයන් සහ ආබාධිතයන් සඳහා පරීක්ෂා කිරීම සායනික කණ්ඩායමට පැවරේ.

රිජ්වේ ආර්යා රෝහල, ද සොයිසා මාතෘ රෝහල, කාසල් වීදියේ කාන්තා රෝහල සහ දකුණු කොළඹ ශික්ෂණ රෝහල යන රෝහල්වල අලුත උපන් කණ්ඩායම් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් 2021 වසරේ 3 වැනි කාර්තුවේදී ආරම්භ කරන ලදී.

• **ළමා සංවර්ධන ආබාධිතයන් පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුව පිහිටුවීම**

සංවර්ධන ආබාධ සහිත දරුවන් සඳහා වන පරිපූරණ සේවා සැපයීම සෞඛ්‍ය අංශයේ විෂය පථයෙන් ඔබ්බට පුළුල් වේ. අදාළ බහු-ආංශික පාර්ශවකරුවන්ගේ ඒකාබද්ධ සහයෝගී ප්‍රවේශයක් හරහා මෙය විසඳීමට සහ පීඩාවට පත් ළමුන්, ඔවුන්ගේ පවුල් සහ ප්‍රජාවන්ට හොඳම බලපෑම ලබා දීම සඳහා DGHS හි සහායතීන්වය යටතේ "ළමා සංවර්ධන ආබාධ පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුව" 2022 මාර්තු මස සකස් කර ඇත.

• **ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්ම අවසන් කිරීම**

ළමා රැකවරණය, සංවර්ධනය සහ විශේෂ අවශ්‍යතා පිළිබඳ 2025 දක්වා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්ම කෙටුම්පත් කර අවසන් කරන ලදී.

• **“ශ්‍රී ලංකාව තුළ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින මාස 24-59 අතර දරුවන්ගේ අනුපාතය පිළිබඳ මූලික සමීක්ෂණය” සම්පූර්ණ කිරීම.**

ශ්‍රී ලංකාව 2030 වසර සඳහා තීරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක (SDG) න්‍යාය පත්‍රය අනුමත කර ඇති අතර, එමඟින් මිනිසුන්ට සහ පෘථිවියට සාමය සහ සමාදායී සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කරන ලෙස රටවල් ඉල්ලා සිටී. SDGs ළමා අයිතිවාසිකම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන අතර මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධනය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා මුල් ළමාවියේ සිට මැදිහත් වීමේ වැදගත්කම හඳුනාගෙන ඇත. SDG න්‍යාය පත්‍රයේ සිව්වන ඉලක්කය ගුණාත්මක අධ්‍යාපනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි, එය ඉහළ සමාජ ආර්ථික සංවලතාවයේ පූර්වගාමියා ලෙස සහ දරිද්‍රතාවයෙන් මිදීමේ යතුර ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. දරුවන්ට අධ්‍යාපනය ලබා දීමෙන් අනාගත පරපුරට දරිද්‍රතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීමට, රෝග වැළැක්වීමට සහ වඩාත් ඔරොත්තු දෙන සහ සාමකාමී සමාජයක් ගොඩනැගීමට මෙවලම් ලැබේ. SDG 4 “ඇතුළත් වූ සහ සාධාරණ ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයක් සහතික කිරීම සහ සැමට ජීවිත කාලය පුරාම ඉගෙනීමේ අවස්ථා ප්‍රවර්ධනය කිරීම” මඟින් රටකට ඉතා වැදගත් අදහස් සහ ප්‍රතිපත්ති විධානයන් ලබා දෙන අන්තර්ග්‍රහණය සහ සාධාරණත්වය තවදුරටත් ඉස්මතු කරයි.

ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයේ ඉලක්කයේ ඉලක්ක දහය අතරින් දෙවන ඉලක්කය මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. ඉලක්කය 4.2 රටවල්වලින් ඉල්ලා සිටින්නේ 2030 වන විට සියලුම ගැහැණු ළමයින් හා පිරිමි ළමයින්ට ගුණාත්මක මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය, රැකවරණය සහ පූර්ව ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශය ඇති බවට සහතික වන ලෙස ඔවුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා සූදානම් වන ලෙසයි.

දශක ගණනාවක් පුරා, මුල් ළමාවිය සංවර්ධනයේ වැදගත්කම සහ මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ආයෝජනය කිරීමේ පිරිවැය-එලදායීතාවය පිළිබඳ විද්‍යාත්මක සාක්ෂි එකතු කර ඇත. මෙම සාක්ෂි තිබියදීත්, රටවල් ECD න්‍යාය පත්‍රය කරලියට ගෙන ඒමේදී ප්‍රමාද වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ද තත්ත්වය එසේම ය.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ, ළමා සෞඛ්‍යයේ අංශයක් ලෙස ECD වැඩසටහන 2000 වසරේ ආරම්භ කර ඇති අතර එතැන් සිට එය කිහිප වතාවක් ප්‍රතිසංස්කරණය කර ඇත. මේ වන විට, බිම් මට්ටමේ සෞඛ්‍ය සේවා සේවිකාව වන මහජන සෞඛ්‍ය වින්නමු මාතාව (PHM) ECD පිළිබඳ පුහුණුව ලබා ඇති අතර පෝෂණ ආරක්ෂණ රාමුව යටතේ දෙමාපියන්ට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දෙයි. කෙසේ වෙතත්, තවමත් අවධානය සහ ප්‍රමුඛතාවය වන්නේ ප්‍රතිවාරාත්මක රැකවරණය, කලින් ඉගෙනීමේ අවස්ථා සහ ආරක්ෂාව වෙනුවට පෝෂණ ආරක්ෂණ රාමුවේ පෝෂණය සහ සෞඛ්‍ය සංරචක සඳහා ය. ශ්‍රී ලංකාව තවමත් අවධානය යොමු කරන්නේ දියුණු වීමට වඩා පැවැත්ම කෙරෙහි ය. මෙයට හේතුව මුල් ළමා කාලය තුළ දරුවන්ගේ වර්ධනය අප විසින් මනින්නේ නැති නිසා විය හැකිය. මනිනු ලබන දේ ආමන්ත්‍රණය කර

වැඩිදියුණු කළ හැකි අතර කිසිදු දත්තයක් කිසිදු ක්‍රියාවකට හේතු විය හැකි කිසිදු ගැටලුවකට සමාන නොවිය හැක.

මෙම සම්බන්ධ මධ්‍යයේ SDG න්‍යාය පත්‍රය, ECD මැනීමේ වැදගත්කම අවබෝධ කර ගනිමින් ප්‍රගතිය මැනීම සඳහා දර්ශක දෙකක් සකස් කර ඇත. දර්ශකය 4.2.1, ලිංගිකත්වය අනුව සෞඛ්‍යය, ඉගෙනීම සහ මනෝ සමාජීය යහපැවැත්ම තුළ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින මාස 24-59 අතර ළමුන්ගේ අනුපාතය මනිනු ලැබේ, සහ දර්ශකය 4.2.2 සංවිධානාත්මක ඉගෙනීමේ සහභාගීත්ව අනුපාතය (නිල ප්‍රාථමික ඇතුළත් වීමේ වයස වසරකට පෙර මනිනු ලැබේ).

ගෝලීය වශයෙන්, 4.2.1 දර්ශකය මැනීමේ මෙවලම අලුතින් සංවර්ධනය කරන ලද මුල් ළමාවිය සංවර්ධන දර්ශකය 2030 (ECDI 2030) වේ. මෙම SDG ඉලක්කයේ භාරකරු ලෙස UNICEF විසින් ECDI2030 සංවර්ධනය කරන ලද අතර, එය ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීම හෝ වගවීම සහතික කිරීම සඳහා ළමා සංවර්ධනය සඳහා ගෝලීය වශයෙන් පිළිගත් දර්ශක නොමැතිකමේ පරතරය සපුරාලීමේ ප්‍රතිඵලයක් විය. ECDI2030 ප්‍රමිතිගත ආකාරයෙන් එකතු කරන ලද මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය පිළිබඳ ජාතික වශයෙන් නියෝජිත සහ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් සංසන්දනාත්මක දත්තවල අවශ්‍යතාවය ආමන්ත්‍රණය කරයි. ECDI2030 තනි පුද්ගල සංවර්ධන වසම් හෝ තනි දරුවන් පිළිබඳ වාර්තා කිරීම සඳහා දත්ත උත්පාදනය කිරීමට අදහස් නොකෙරේ. ඒ වෙනුවට, සෞඛ්‍යය, ඉගෙනීම සහ මනෝ සමාජීය යහපැවැත්ම අතර සංවර්ධන අන්තර් සම්බන්ධතා ග්‍රහණය කර ගන්නා තනි සාරාංශ ලකුණු මත පදනම්ව එක් ජනගහන මට්ටමේ දර්ශකයක් නිෂ්පාදනය කිරීමට අදහස් කෙරේ.

මේ වන විට ECDI භාෂා කිහිපයකින් ලබා ගත හැකි නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික භාෂා වන සිංහල සහ දෙමළ භාෂාවෙන් නොමැත. UNICEF හි සහාය ඇතිව FHB ECDI 2030 දේශීය භාෂාවලට පරිවර්තනය කිරීමේ සහ අභිරුචිකරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටී.

ඒ අතරම 2030 වසර සඳහා SDG දර්ශකය 4.2.1 සඳහා ඉලක්කයක් තැබීමට, ශ්‍රී ලාංකේය දරුවන්ගේ සංවර්ධන තත්ත්වය පිළිබඳ මූලික දත්ත කිසිවක් අප සතුව නොමැත. දැනට, එම දත්ත කිසිදු සාමාන්‍ය සමීක්ෂණයකින් හෝ ජනවිකාස සහ සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණයකින් රැස් නොකෙරේ. එබැවින් හදිසි අවශ්‍යතාවයට පිළියම් යෙදීම සඳහා සදාචාරාත්මක අනුමැතියකින් සහ නියමු අධ්‍යයනයකින් අනතුරුව රටේ වත්මන් තත්ත්වය හඳුනාගැනීම සඳහා මූලික සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී.

පාසල් සෞඛ්‍ය වැඩසටහන

2021-2022 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් Q 2 දක්වා

- ජීවන කුසලතා පිළිබඳ විද්‍යුත් ඉගෙනුම් මොඩියුලයක් සංවර්ධනය කිරීම

2022 මාර්තු මාසයේදී FHB හි භෞතික වැඩමුළුවක් පැවැත්විණි, බහුවිධ සම්පත් දායකයින් සමඟ වැඩසටහන් දළ සටහනක් සකස් කිරීම

- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසල් පිළිබඳ විද්‍යුත් ඉගෙනුම් මොඩියුලයක් සංවර්ධනය කිරීම

වැඩසටහන් දළ සටහනක් සකස් කිරීම සඳහා බහුවිධ සම්පත් දායකයින් සමඟ 2022 පෙබරවාරි මාසයේදී FHB විසින් සන්නායකත්වය සපයන ලද ZOOM තාක්ෂණය හරහා උපදේශන වැඩමුළුවක් පවත්වන ලදී.

- පුහුණු අත්පොත් මුද්‍රණය කිරීම

පහත දැක්වෙන පුහුණු අත්පොත් සහ පොත් පස් අවුරුදු සංශෝධන සහිතව 2021 දෙසැම්බර් මාසයේදී මුද්‍රණය කරන ලදී.

- මනෝ සමාජීය පුහුණු අත්පොත
- තරබාරුකම වැළැක්වීම සඳහා අත්පොත
- හිරිහැර වැළැක්වීම පිළිබඳ පෝස්ටරය
- යකඩ පත්‍රිකාව
- පාසල් සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශය
- වර්ධන ප්‍රස්ථාර
- ඉහළ මිනුම් ප්‍රස්ථාර

• පාසල්, ජාතික විභාග සහ ක්‍රීඩා ඉසව් පැවැත්වීම සඳහා SOP ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය කිරීම.

පහත මාර්ගෝපදේශ සකස් කර අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයට සහ විභාග දෙපාර්තමේන්තුවට බෙදා හරින ලදී.

- ✓ 2019, 2020 සහ 2021 වසර සඳහා අ.පො.ස. උ/පෙළ, අ.පො.ස. සා/පෙළ, සහ භූගත 5 ශිෂ්‍යත්ව විභාග පැවැත්වීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ
- ✓ පාසල් නැවත විවෘත කිරීමේ මාර්ගෝපදේශ
- ✓ පාසල්වල සහ මහා තරගවල ක්‍රීඩා රැස්වීම් පැවැත්වීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ.
- ✓ කලාප, පළාත් සහ ජාතික මට්ටමේ සම්බන්ධතා නොවන සහ සම්බන්ධතා ක්‍රීඩා ඉසව් පැවැත්වීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ.
- ✓ ගුරු පුහුණු සැසි සඳහා මාර්ගෝපදේශ.

• COVID-19-ධනාත්මක සහ සෑක සහිත සිසුන්, වෙනම විභාග මධ්‍යස්ථානවල සහ විශේෂ COVID-19 රෝහල්වල පැවැත්වීම සම්බන්ධීකරණය කිරීම.

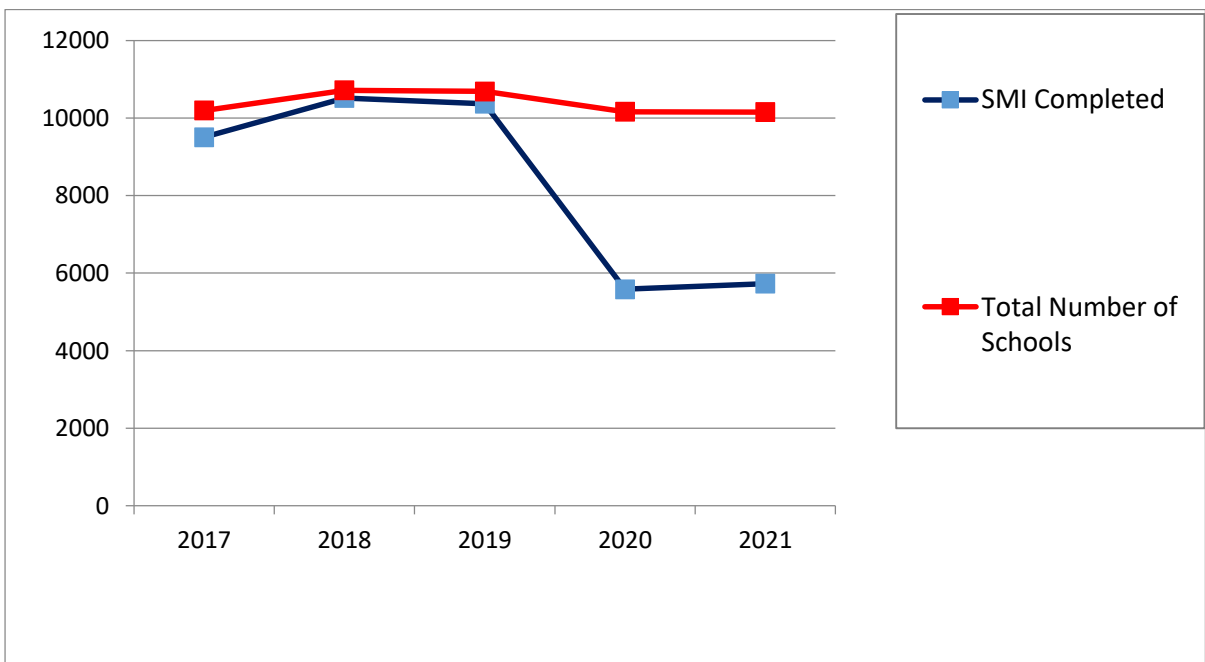
• පාසල් වෛද්‍ය පරීක්ෂණය 2017-2021

පාසල් සෞඛ්‍ය වැඩසටහනේ (SHP) ඉලක්ක කණ්ඩායම වන්නේ රජයේ සහ පෞද්ගලික පාසල්වල ඉගෙනුම ලබන ළමුන් සහ නව යොවුන් විශේෂ පසුවන්නන්ය. පාසල් 10155 ක සිසුන් මිලියන 4.1 කට පාසල් සෞඛ්‍ය සේවා අවශ්‍ය වේ.

පාසල් සෞඛ්‍යය සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශ දෙකෙහිම හවුල් වගකීමකි. FHB යනු ශ්‍රී ලංකාවේ SHP සඳහා කේන්ද්‍රස්ථානයයි.

SHP හි ප්‍රධාන සේවාවන් වන්නේ පාසල් වෛද්‍ය පරීක්ෂණ පැවැත්වීම, පෝෂණ හා අනෙකුත් දෝෂ හඳුනා ගැනීම, යොමු කිරීම, අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් සහ එන්නත් කිරීමයි. අනෙකුත් සේවාවන් වන්නේ සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපන කාර්ය මණ්ඩල පුහුණුව, අධ්‍යාපනික ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීමයි.

සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී (MOH) සහ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක (PHI) මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී (MOMCH) සහ උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍ය (CCP) ගේ අධීක්ෂණය යටතේ ප්‍රධාන වගකිවයුතු නිලධාරීන් වේ.

2018-2022 සිදු කරන ලද පුහුණු වැඩසටහන්

2020-2021 දී Covid 19 වසංගතය හේතුවෙන් සහ 2022 දී අරමුදල් නොමැතිකම හේතුවෙන් නිත්‍ය පුහුණු වැඩසටහන් නතර කරන ලදී. TOT දෙකක් 2022 දී වෙබ් පාදක E මොඩියුලයක් (LMS) හරහා සිදු කරන ලදී. 2022 දී රැස්වීම් එකොළහක් zoom හරහා පවත්වන ලදී.

වගුව 9

	කාර්යය	2018	2019	2020	2021	2022
1	ජීවන කුසලතා මත TOT	17	12	3	0	2
2	සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසල් පිළිබඳ TOT					
3	පාසල් වෛද්‍ය පරීක්ෂණය පිළිබඳ TOT	1	0	0	0	0
4	වෙනත් TOT	4	8	7		2 via LMS
5	රැස්වීම් විශාලනය කරන්න					11
6	ක්ෂේත්‍ර වාරිකා	3	5	3	1	0
7	වෙනත් රැස්වීම්	6	7	1	5	6

2018-2022 මුද්‍රණය

✓ ඔු අරමුදල් ප්‍රතිපාදන නොලැබීම හේතුවෙන් 2022 දී මුද්‍රණය සිදු නොවීය.

වගුව 10

	පොත/පත්‍රිකාව	2018	2019	2020	2021	2022
1	මනෝ සමාජීය පුහුණු අත්පොත		S 3000 E 700	0	0	0
2	තරබාරුකම වැළැක්වීම සඳහා අත්පොත	S 7000	S 7000 E 500	T 3000	0	0
3	හිරිහැර වැළැක්වීම පිළිබඳ පෝස්ටරය	S 15,000	0	0	0	0
4	යකඩ පත්‍රිකාව	S 3,100,000	S 3,100,000	S 3,100,000	0	0
5	පාසල් සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශකය	S 3000	T 700	0	0	0
6	වර්ධන ප්‍රස්ථාර	0	20,000	0	0	0
7	ඉහළ මිනුම් ප්‍රස්ථාර	0	1,0000	0	0	0

වෙබ් සංවර්ධන

ශාරීරික රැස්වීම් පැවැත්වීමේ නොහැකියාව වෙබ් පාදක පුහුණු වැඩසටහන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අපගේ දැක්ම අධ්‍යක්ෂණය කරයි. රුපියල් මිලියන 4ක් වැයකරමින් වෙබ් අඩවිය සහ Parenting LMS නිර්මාණය කරන ලදී

පාසල් සෞඛ්‍ය ඒකකයේ වෛද්‍යවරුන් සහ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් මුදල් වියදම් නොකර මනෝ-සමාජ යහපැවැත්ම පිළිබඳ LMS සංවර්ධනය කරන ලදී.

වගුව 11

	ශීර්ෂය	2018	2019	2020	2021	2022
1	පාසල් සෞඛ්‍ය වෙබ් අඩවිය	0	0	0	1	0
2	මාපිය LMS	0	0	0	1	0
3	පාසල් දරුවන්ගේ මනෝ සමාජීය යහපැවැත්ම LMS	0	0	0	1	0
4	පාසල් ගුරුවරුන් සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසල	0	0	0	0	1
5	පාසල් ගුරුවරුන් සඳහා ජීවන කුසලතා	0	0	0	0	1

2022 සහ 2023 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- පාසල් ගුරුවරුන්ට "සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසල" සංකල්පය ඉගැන්වීම සඳහා විද්‍යුත් ඉගෙනුම් මොඩියුලයක් සංවර්ධනය කිරීම
- පාසල් ගුරුවරුන්ට "ජීවන කුසලතා" සංකල්පය ඉගැන්වීම සඳහා විද්‍යුත් ඉගෙනුම් මොඩියුලයක් සංවර්ධනය කිරීම
- E-ඉගෙනුම් මොඩියුල දෙකම සඳහා DGHS විසින් ලියා අනුමත කරන ලද යොමු නියමයන්. සහ පිරිවිතරයන් සංවර්ධනය වෙමින් පවතී. අරමුදල් සපයනු ලබන්නේ ලෝක බැංකුව/ ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතියෙනි.
- "දෙමාපිය පොත" දෙමළ මාධ්‍යයෙන් මුද්‍රණය කිරීම. අරමුදල් මාර්ගගත කර ඇත.

- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසල සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ප්‍රමිතීන් අනුගමනය කිරීම - WHO වෙතින් අරමුදල් නල මාර්ගගත කිරීම. මූලික ලේඛන කටයුතු සිදු කර DGHS අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත.

අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම

2021-2022 Q 2 දක්වා ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

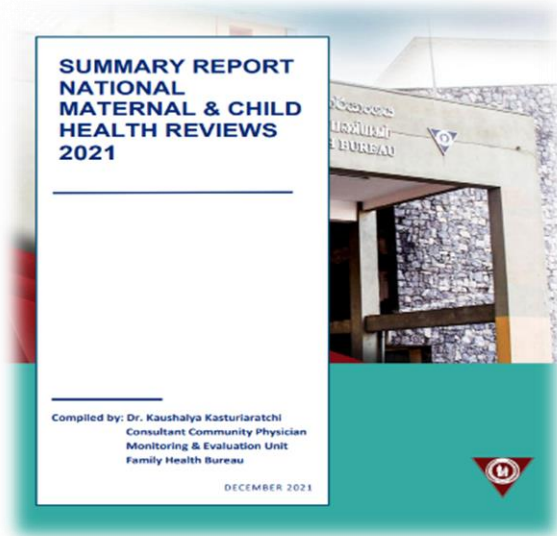
2021

- මධ්‍යම සහ පර්යන්ත උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන් අතර සංවාදය පරිධියේ ගැටළු හඳුනා ගැනීමට සහ **RMNCAH** හි නවතම යාවත්කාලීන කිරීම් සැපයීම සඳහා එක්දින ශාරීරික වැඩමුළුව
- **MOMCH** දෙදින වැඩමුළුව (භෞතික)

සියළුම මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා භෞතිකව **2021** අප්‍රේල් මාසයේදී පවත්වන ලද දෙදින වැඩමුළුව

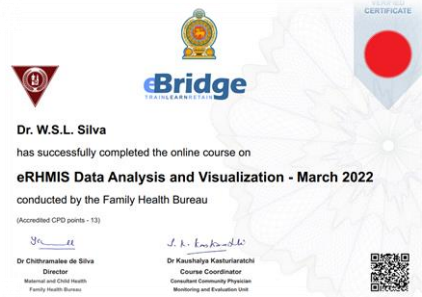
- RSPHNO වැඩමුළුව - දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ අධීක්ෂණ කටයුතු තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මාර්ගගත එක්දින වැඩසටහනක් 2021 නොවැම්බර් මාසයේදී සිදු කරන ලදී.
- සමීක්ෂණ සංඛ්‍යාන කාර්යාල/PPO/DA පුහුණුව - 2021 ඔක්තෝම්බර් මාසයේදී පැවැත්වුණු දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් දත්ත හැසිරවීමේ සියලුම දිස්ත්‍රික් PPOs/DAs සඳහා එක්දින අතරා සමාලෝචන රැස්වීම පවත්වන ලදී.
- CMC සහ NIHS ඇතුළු දිස්ත්‍රික්ක 28හිම ජාතික MCH සමාලෝචන පාහේ පවත්වන ලද අතර හඳුනාගත් ගැටළු මත පදනම් වූ වාර්තාවක් සකස් කර අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග සඳහා සෞඛ්‍ය ලේකම් වෙත භාර දෙන ලදී.

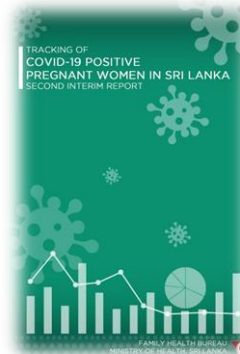
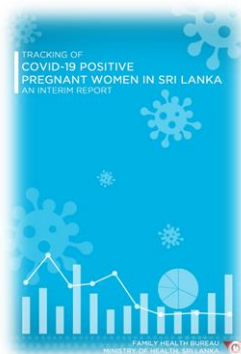
- FHB [eBRIDGE] සඳහා ඉගෙනුම් කළමනාකරණ පද්ධතියක් නිදහස් සහ විවෘත-මූලාශ්‍ර මුදල් වේදිකාවක් මත පදනම්ව සංවර්ධනය කරන ලද අතර M&E ඒකක කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයින් විසින් ශ්‍රත්‍ය පිරිවැයක් සහිතව අභ්‍යන්තර සංවර්ධනයක් ලෙස දියත් කරන ලදී.

- ඔන්ලයින් CME පාඨමාලාව eBRIDGE හරහා හඳුන්වා දෙන ලද අතර MOHs 60ක් CME ලකුණු 13ක් සමඟින් ප්‍රතිඵලය කර ඇති මාර්ගගත සහතික පත්‍ර පාඨමාලාව සම්පූර්ණ කරන ලදී.

- සියලුම COVID-19 ධනාත්මක ගැබිණි කාන්තාවන් ගැබ් ගැනීම සහ ප්‍රතිඵලය කෙරෙහි COVID-19 හි බලපෑම දැකීමට DHIS2 පදනම් වූ ට්‍රැකර් වැඩසටහනක් සංවර්ධනය කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. දත්ත වරින් වර විශ්ලේෂණය කර අතුරු වාර්තා ලෙස බෙදා හරින ලදී.

- 2021 ජූලි මාසයේ සිට ගර්භනී කාන්තාවන් අතර එන්නත් කිරීම නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා එන්නත් වැඩසටහන වැඩසටහන සකස් කර හඳුන්වා දෙන ලදී
- තොරතුරු පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීම සහ සමාලෝචනය කිරීම සඳහා කෘත්‍යාධිකාරී මණ්ඩල රැස්වීම් 12ක් (මාසිකව) පවත්වන ලදී
- PHNS සහ SPHMs සඳහා refresher eRHMS පුහුණු කිරීම් නවයක් පළාත් 9ම ආවරණය වන පරිදි මාර්ගගත පුහුණුවක් ලෙස පවත්වන ලදී.
- eRHMS 2 හරහා පුද්ගලික අංශයේ MNH රෝහල් දත්ත ග්‍රහණය කර ගැනීම, ප්‍රසූති සිදු වන පළාතේ ප්‍රධාන පෞද්ගලික අංශයේ රෝහල් පුහුණු කිරීමෙන් පසු මධ්‍යම පළාතට ව්‍යාප්ත කරන

ලදී. බස්නාහිර පළාතේ පෞද්ගලික රෝහල්වලට අමතරව මහනුවර සියලුම පෞද්ගලික රෝහල් 2021 සිට ජාතික දත්ත ගබඩාවට තොරතුරු සපයයි.

2022

- අලුතින් බඳවාගත් PHNS සහ SPHMS සඳහා සිංහල සහ දෙමළ මාධ්‍යවල eRHMS refresher පුහුණු පහක් පවත්වන ලදී.
- RMNCAH වැඩසටහන පිළිබඳ අලුතින් පත් කරන ලද MOMCHs සඳහා දිශානතිය සංවිධානය කර 2022 මාර්තු මාසයේදී පවත්වන ලදී.
- කොළඹ තෝරා ගත් පෞද්ගලික රෝහල් කිහිපයක් සඳහා eRHMS refresher පුහුණුව හඳුන්වාදීම
- කෘත්‍යාධිකාරී මණ්ඩල රැස්වීම් හතක් පවත්වන ලදී
- එක් එක් වැඩසටහන් ක්ෂේත්‍රයේ අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම් කිහිපයක් සමඟින් RHMS සංශෝධනය ආරම්භ කරන ලදී.
- අධීක්ෂණ මෙවලම් සංශෝධනය කිරීම සහ WHO හි සහාය ඇතිව ආරම්භ කරන ලද පුහුණු මොඩියුලයක් සංවර්ධනය කිරීම. අවශ්‍යතා විශ්ලේෂණ වැඩමුළු පවත්වන ලද අතර අවධානය යොමු කරන කණ්ඩායම් සාකච්ඡා මෙම මාසයේ (සැප්තැම්බර්) සැලසුම් කර ඇත.
- 2022 අගෝස්තු අවසානය වන විට, ජාතික MCH සමාලෝචන 28 න් 23 ක් අතරාව සහ භෞතිකව සම්පූර්ණ කර ඇත.

කාර්ය සාධන දර්ශක

වගුව 12

දර්ශකය	2017	2018	2019	2020	2021*
මාතෘ මරණ අනුපාතය	39.3	32.0	28.8	30.2	
අලුත උපන් දරුවන්ගේ මරණ අනුපාතය	6.2	6.5	7	6.4	6.5
ලදරු මරණ අනුපාතය	8.7	9.1	10.1	8.4	9
සති 8ට පෙර ලියාපදිංචි වූ ගැබ්නි මව්වරුන්ගේ ප්‍රතිශතය	79.4	79.8	80.6	80.9	81.8
ආයතනික බෙදාහැරීම් ප්‍රතිශතය	99.9	99.9	99.9	99.9	99.9
ලියාපදිංචි වී ඇති නව යොවුන් වියේ ගැබ්නි මව්වරුන්ගේ	4.6	4.4	4.4	4.1	3.9
අඩු බර කුඩා දරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය (අවුරුදු 1-2)	12.8	12.4	12.4	11.9	11.4
අඩු බර පෙර පාසල් දරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය (අවුරුදු 2-5)	20.5	19.7	19.7	19	18.6
සම්පූර්ණ කරන ලද පාසල් වෛද්‍ය පරීක්ෂණයේ ප්‍රතිශතය (SMI)	87.8	98.3	96.9	55	56.5
නවීන පවුල් සැලසුම් ක්‍රම භාවිතා කරන සුදුසුකම් ලත් ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රතිශතය	57.3	57.9	58	58.5	57.7
පවුල් සැලසුම් සඳහා සපුරාගත නොහැකි අවශ්‍යතාවයක් ඇති සුදුසුකම් ලත් ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රතිශතය	6.3	6	5.9	5.9	5.6

* තාවකාලික දත්ත

2022 සහ 2023 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- අධීක්ෂණ මෙවලම් සහ නියමු පරීක්ෂණ සංශෝධනය කිරීම
- දකුණු පළාතේ eRHMISS2 පරිමාණය කිරීම

පර්යේෂණ

2021-2022 Q 2 දක්වා ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- ✓ PHM කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතා (WISN) දිස්ත්‍රික් PHM සේවක අවශ්‍යතා ශ්‍රී ලංකා 2021 පිළිබඳ වැඩ බර දර්ශක සිදු කරන ලද අතර වාර්තාව FHB වෙබ් අඩවියේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.
- ✓ 5ට අඩු පෝෂණ තත්ත්වය පිළිබඳ ජාතික සමීක්ෂණය - COVID-19 වසංගතයෙන් පසු 2021-2022 හම්බන්තොට, යාපනය සහ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කවල සම්පූර්ණ කර ඇත. සොයාගැනීම් මත පදනම්ව වාර්තා සකස් කරන ලදී.
- ✓ වත්මන් ආර්ථික පසුබෑම තුළ සෞඛ්‍ය පද්ධතියට ශ්‍රී ලංකාව තුළ අත්‍යවශ්‍ය සහ හදිසි SRMNCAH සේවාවන් පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය වේ - 2022 කඩිනම් තක්සේරුවක් ආරම්භ කර ඇති අතර දත්ත රැස් කිරීම සිදු වෙමින් පවතී.

2022 සහ 2023 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- අවුරුදු පහට අඩු දරුවන්ගේ පෝෂණ තත්ත්වය පිළිබඳ ජාතික සමීක්ෂණය - Covid-19 වසංගතයෙන් පසු ඉතිරි දිස්ත්‍රික්ක 23 තුළ සැලසුම් කර ඇති අතර එය 2022 තුළ අවසන් කෙරේ.
- වත්මන් ආර්ථික පසුබෑම තුළ සෞඛ්‍ය පද්ධතියට අත්‍යවශ්‍ය සහ හදිසි SRMNCAH සේවාවන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය වේ - 2022 කඩිනම් තක්සේරුවක් ආරම්භ කර ඇති අතර එය මූලික රෝහල් මට්ටම දක්වා සියලුම රෝහල්වල සහ සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම තෝරාගත් ප්‍රාදේශීය රෝහල්වල සිදු කෙරේ. . නිවාරණ සෞඛ්‍ය සේවා වලින් තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා මෙම කඩිනම් තක්සේරුව සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම තෝරාගත් MOH ප්‍රදේශ වලද සිදු කෙරේ. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ නියෝජිතයන් විසින් සංවර්ධනය කිරීමට නියමිත ඉදිරි අරමුදල් යෝජනා සඳහා මෙම සොයාගැනීම් ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත.

සැලසුම් කිරීම සහ සංවර්ධනය

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාලයේ RMNCAYH හි සැලසුම් සහ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා මෙම ඒකකය වගකිව යුතුය. සාමාන්‍යයෙන් RMNCAYH වැඩසටහන සඳහා ප්‍රතිපත්ති, උපදේශනය, උපායමාර්ගික සැලසුම්කරණය, ජාතික හා පර්යන්ත මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලසුම් සම්බන්ධීකරණය, මානව සම්පත් සහ ධාරිතා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සහ සම්බන්ධීකරණය, ප්‍රජනක හා ළමා සෞඛ්‍ය හදිසි අවස්ථා සහ සාමාන්‍ය කළමනාකරණයේ සහාය සම්බන්ධයෙන් ආපදා සූදානම සහ ප්‍රතිචාර සම්බන්ධීකරණ කටයුතු ඇතුළත් වේ.

2021-2022 Q 2 දක්වා කාලය තුළ සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම්

වසංගතයෙන් පසුබෑමෙන් පසු සේවා සහ මැදිහත්වීම් ආවරණය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ දිස්ත්‍රික් කේන්ද්‍රස්ථාන සඳහා කුඩා සැලසුම් වැඩමුළු දෙකක් පාහේ පවත්වන ලදී., COVID-19 වසංගත තත්ත්වය තුළ, ආපදා සූදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීම පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ RMNCAYH පද්ධතිය තුළ විශේෂයෙන් මාර්ගගත වේදිකා හරහා හදිසි අවස්ථා වලදී ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය ගැටළු සඳහා සූදානම සහ ප්‍රතිචාරය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා

උපදේශක රැස්වීම් හරහා. වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලසුම්, ප්‍රගති වාර්තා, අයවැය විවාද, මහ බැංකු වාර්තා පිළිබඳ සමාලෝචන රැස්වීම් 2021 සහ 2022 පුරා නීතිපතා පවත්වන ලදී.

වසංගත කාලය තුළ RMNCAYH පවත්වා ගැනීමේදී ආපදා ප්‍රතිචාරය ලේඛනගත කිරීම සහ සන්නිවේදනය කිරීම. මෙම ඒකකය විවිධ ගෝලීය සහ දේශීය වේදිකාවල සහභාගීත්වය සම්බන්ධීකරණය කළේය.

2021-2022 Q 2 දක්වා ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ජාතික සහ උප ජාතික මට්ටමින් ප්‍රසව රැකවරණය, අභ්‍යන්තර ප්‍රසූතිය, මාතෘ සහ අලුත උපන් බිලිඳු රැකවරණය සහ උපන් ආබාධ වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී
- මධ්‍යම මට්ටමේ වැඩසටහන් කළමනාකරුවන් සඳහා ප්‍රතිපත්ති සංවාදයක් නිර්මාණය කිරීම පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන - WHO පුහුණු වැඩසටහන අනුගමනය කරන නියමු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී
- වැඩමුළු - අධ්‍යක්ෂක කාර්යාලය සහ වතු සහ නාගරික සෞඛ්‍ය සමඟ සහයෝගයෙන් මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල වැඩමුළුවේ ගෘහය සඳහා මුදල් කළමනාකරණය. මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල සඳහා සිංහල සහ දෙමළ යන භාෂා දෙකෙන්ම පවත්වන ලදී
- ක්‍රමලේඛන අභියෝග පුරෝකථනය කරමින්, මධ්‍යම සහ පර්යන්ත සේවා සැපයීම සඳහා RMNCAYH වැඩසටහන සඳහා ඒකකය හදිසි සැලසුම් සකස් කරන ලදී. COVID-19 සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික පසුබෑම හේතුවෙන් ඇති වූ ආපදා තත්ත්වයන් සඳහා බහු අතුරු මාර්ගෝපදේශ සකස් කර බෙදා හරින ලදී.

4.2.3 සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාලය

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාලය (HPB) යනු සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ සෞඛ්‍ය තොරතුරු ප්‍රචාරණය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ විශිෂ්ටත්වයේ මධ්‍යස්ථානයයි.

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සහ ප්‍රචාරණ වැඩසටහන මගින් උපදේශනය, හැසිරීම් වෙනස් කිරීමේ සන්නිවේදනය, ප්‍රජා සවිබල ගැන්වීම සහ සහයෝගීතා හවුල්කාරිත්වයන් තුළින් වඩා හොඳ සෞඛ්‍ය දර්ශක සහ **SDGs** සාක්ෂාත් කර ගැනීමට පහසුකම් සපයයි. **HPB** අනෙකුත් ජාතික මට්ටමේ වැඩසටහන් වල සහය ඇතිව ක්‍රියා කරන බැවින් වැඩසටහනේ බලපෑම් සහ ප්‍රතිඵල අනෙකුත් වැඩසටහන් වලින් පිලිබිඹු වේ.

දැක්ම

එකිනෙකා හා ස්වභාවධර්මය සමඟ සතුටින් හා සමගියෙන් ජීවත්වන බලගතු නිරෝගී ජාතියක් ඇති කිරීම

මෙහෙයුම

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා විශිෂ්ටතා මධ්‍යස්ථානය ලෙස පුද්ගලයන්ට, ප්‍රජාවන්ට සහ පරිසරයට බලපාන සෞඛ්‍ය නිර්ණායකයන්ට ආමන්ත්‍රණය කිරීමට, ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍යය සහ යහපැවැත්මේ හිමිකාරිත්වය ගැනීමට ජනතාව බලගැන්වීම

වැඩසටහනේ ශක්තීන්

පෝෂණය, බෝ නොවන රෝග (NCD) වැළැක්වීම, ප්‍රජනන සෞඛ්‍යය, අවදානම් සන්නිවේදනය සහ විවිධ අංශ විසින් සාක්ෂාත් කර ගත යුතු තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ සහ පොදු අරමුණුවලට අනුකූලව සෞඛ්‍ය සවිබල ගැන්වීමේ වෙනත් ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ සන්නිවේදන උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම, සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා ඒකාබද්ධ බහු ආංශික ප්‍රවේශයක් සහතික කරයි.

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ මිනිසුන්ගේ යහපැවැත්ම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම් ඉලක්ක කර ගනිමින් විවිධ පාර්ශ්වකරුවන් සඳහා විවිධ මට්ටම්වල සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය විසින් සිදු කරන ලද ප්‍රධාන සන්නිවේදන උපාය මාර්ගවලින් එකක් වන්නේ උපදේශනයයි. ජන මාධ්‍ය හරහා ප්‍රජාව තුළ යහපත් සෞඛ්‍යයක් සඳහා ජීවන රටාව වෙනස් කිරීම අරමුණු කරගත් මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය විසින් වසර ගණනාවක් තිස්සේ සපයනු ලබන සහ සියලු අංශ විසින් ඇගයීමට ලක් කරන ලද අද්විතීය සේවාවකි. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයහි සම්පත් දායකයින් සෞඛ්‍ය සහ යහපැවැත්මට අදාළ අනෙකුත් ආයතන සමඟ සහයෝගයෙන්, නැගී එන සෞඛ්‍ය ගැටළු සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න භාවිතයන් පිළිබඳව මාධ්‍ය හරහා මහජනතාව දැනුවත් කරයි.

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය නීතිපතා වත්මන් සෞඛ්‍ය ගැටලු පිළිබඳව මාධ්‍ය උපදේශන සම්මන්ත්‍රණ පවත්වන අතර, විශේෂිත සෞඛ්‍ය ගැටලු මත පදනම් වූ දින පිළිබඳවද අවධානය යොමු කරයි. ඊට අමතරව, මහා පරිමාණ සෞඛ්‍ය ප්‍රදර්ශන, ජාතික ප්‍රචාරක දින සහ ප්‍රජා සිදුවීම් සඳහා ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වයෙන් නැගී එන සෞඛ්‍ය ගැටලු, සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න හැසිරීම් වෙනස්වීම් පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි

වැඩසටහනේ අභියෝග

හඳුනාගත් අභියෝග කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- පළාත්, ප්‍රාදේශීය සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමට නිශ්චිත සංසඳයක් නොමැති අතර, එවැනි නොමැති අවස්ථාවලදී, සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා පවතින වේදිකාවල උප-ප්‍රශස්ත ලෙස භාවිතා කිරීම සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා උපදේශන සහ මැදිහත්වීමේ උප ප්‍රශස්ත ක්‍රමලතා
- සම්පත් අනුපිටපත් කිරීම සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයේ දී සෞඛ්‍ය නොවන අංශ සමඟ දුර්වල සහයෝගීතාවය සමඟ අන්‍යෝන්‍ය ඉලක්ක සපුරා ගැනීමේ දුර්වල අන්තර් ආංශික සහයෝගීතාව.
- නිර්දේශිත හැසිරීම් සහ භාවිතයන් හරහා දැනුම සහ එහි යෙදීම අතර පරතරය
- සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටා පිළිවෙත් සඳහා උප-ප්‍රශස්ත සහය (උදා- සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර විකල්පවල දුර්වල ප්‍රවේශය සහ ප්‍රවේශය) සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ සමාජ සංවර්ධන වැඩසටහන් අතර උප-ප්‍රශස්ත සම්බන්ධය
- සෞඛ්‍යයට හිතකර ව්‍යාපාර/ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රමාණවත් සහන නොලැබීම
- යහපත් සෞඛ්‍ය සඳහා සමාජ අලෙවිකරණය සඳහා ප්‍රමාණවත් සහයෝගයක් නොලැබීම

අනෙකුත් අංශ සමඟ හවුල්කාරිත්වය

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය මේ වන විට සෞඛ්‍ය, සෞඛ්‍ය නොවන, රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන ආයතන ඇතුළු විවිධ අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ ඒකාබද්ධ බහුවිධ ප්‍රවේශයන් හරහා සිය අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කරයි. HPB උපදේශන කමිටු, උපදේශන රැස්වීම්, වැඩිමුළු, පර්යේෂණ සහ සමීක්ෂණ සඳහා තාක්ෂණික උපදේශන සපයන අතර එහි විශේෂඥතාව බෙදා ගැනීමට අනෙකුත් පොදු සංවිධාන විසින් බොහෝ විට ආරාධනා කරනු ලැබේ.

ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ 2021-2022

පවුල් සෞඛ්‍ය සහ පෝෂණ සන්නිවේදන සහ වර්ග නිරීක්ෂණ සහ පර්යේෂණ ඒකකය

- සර්වෝදය, WHO, UNICEF සහ ADT සමඟින් COVID 19 වැළැක්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ප්‍රජා සහභාගීත්ව වේදිකාවක් ස්ථාපිත කරන ලදී. සංවර්ධනය කර මුද්‍රණය කරන ලද ‘COVID-19 එන්නත් නිකුත් කිරීමේදී ප්‍රජා සහභාගීත්වය’ - UNICEF හි සහාය ඇතිව ප්‍රජා නායකයින් සහ බලපෑම් කරන්නන් සඳහා ත්‍රෛභාෂා තොරතුරු සහ ක්‍රියාකාරී මාර්ගෝපදේශයකි.
- COVID-19 වැළැක්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සියලුම ආගමික නායකයින් සම්බන්ධ කරගනිමින් අන්තර් ආගමික වේදිකාවක් ස්ථාපිත කර බලමුලු ගැන්වීම. සාර්ථක කතාව 2022 පෙබරවාරි මාසයේ Religion and Health සඟරාවේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. Covid සුදුසු හැසිරීම් (CAB) සහ පෝෂණ ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ පණිවිඩ ප්‍රජාව තුළ තෝරාගත් කණ්ඩායම් (මව්වරුන්ගේ උපකාරක කණ්ඩායම්, ප්‍රජා කණ්ඩායම්/ ප්‍රජා නායකයින්/ SDT) අතර බෙදා ගැනීමට SMS වේදිකාවක් ස්ථාපිත කරන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම සෞඛ්‍ය සම්පන්න සැකසුම් සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසුම් යෙදුම (පෙර පාසල/පාසල/වැඩබිම/රෝහල/ගම) සංවර්ධනය කර නියමු කර ඇත. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඉදිරිදර්ශන 2022 සඟරාවේ 'සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසුම් නැවත බැලීම: ජංගම යෙදුමක් හරහා සෞඛ්‍ය සම්පන්න සැකසුම් ඒකාබද්ධ කිරීමට නව ආකෘතියක්' පත්‍රිකාවක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක පහක SUN-PF සමඟ එක්ව ගැබ්ණි මව්වරුන් සහ කුඩා දරුවන්ගේ මව්වරුන් අතර පෝෂණය සම්බන්ධ දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පෝෂණ මැදිහත්වීමේ වැඩසටහනක් සහ පර්යේෂණයක් පවත්වන ලදී. YouTube හි සජීවී ප්‍රවාහය සමඟ සබැඳි සිදුවීමක් ලෙස මව්වරුන්ගේ උපකාරක කණ්ඩායම් සහ ක්ෂේත්‍ර සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා වාර්ෂික ජාතික සමාලෝචන සහ සම්මාන වැඩසටහන 2021 පවත්වන ලදී.

මාධ්‍ය සහ ප්‍රචාරක ඒකකය

- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් සහ අදාළ ක්ෂේත්‍රවල විශේෂඥයින් සමඟ සහයෝගයෙන් COVID තත්ත්වය, වත්මන් සෞඛ්‍ය ගැටලු සහ විශේෂ සෞඛ්‍ය දින පිළිබඳව නිරන්තර මාධ්‍ය සාකච්ඡා පැවැත්වීම. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ යූ ටීවී නාලිකාව හරහා මේවා සජීවීව විකාශය විය.
- ජනමාධ්‍ය හා සමාජ මාධ්‍ය නාලිකා සහ මාධ්‍යවේදීන් 185 කින් සමන්විත මාධ්‍ය ජාලයක් ස්ථාපිත කර ඇති අතර එමඟින් මාධ්‍ය සාකච්ඡා සහ මාධ්‍ය නිවේදන තොරතුරු බෙදා හැරීම. වත්මන් සෞඛ්‍ය ගැටලු පිළිබඳ විඩියෝ සහ ශ්‍රව්‍ය ක්ලිප් සංවර්ධනය කර ඒවා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ යූ ටීවී නාලිකා සහ මාධ්‍ය ජාල හරහා බෙදා හරින ලදී.
- සෞඛ්‍ය ගැටලු පිළිබඳ මාධ්‍ය සංවාද සඳහා HPB, වෙනත් මහජන සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් සහ වෘත්තීය විද්‍යාලවල සම්පත් දායකයින්ගේ සහභාගීත්වය සංවිධානය කිරීම සඳහා මාධ්‍ය ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.

සෞඛ්‍ය සන්නිවේදන සහ ජීවන කුසලතා ඒකකය

- දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ‘ලිංගික සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පදනම් කරගත් ප්‍රවණ්ඩත්වය වැළැක්වීම සඳහා ධනාත්මක අන්තර්ක්‍රියා සහ සන්නිවේදන කුසලතා’ (ප්‍රීතිමත් පවුල් වැඩසටහන) පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලද අතර අතපා වේදිකාවල පුහුණුව සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා විඩියෝ මාලාවක් සකස් කරන ලදී.

- දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ තරුණ නායකයින් සහ පුහුණුකරුවන් සඳහා ජීවන නිපුණතා සහ මෘදු කුසලතා වැඩි දියුණු කිරීමේ වැඩසටහන පිළිබඳ පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම සඳහා ජීවන කුසලතා පුහුණුව සහ පුහුණු ආධාර සඳහා විෂයමාලා සකස් කිරීම.
- පිරිමින්ගේ සෞඛ්‍යය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා විඩියෝ ක්ලිප් මාලාවක් සහ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සහ ප්‍රජාව අතර දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම සඳහා උප සශ්‍රීකත්වය පිළිබඳ සජීවීකරණ මාලාවක් සංවර්ධනය කරන ලදී.
- 'සුවනාරි' නිල ශ්‍රේණික පිටුව හරහා යහපත් කාන්තා සායන පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම. විෂයමාලා සකස් කිරීම සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් ගැහැණු ළමයින් සහ කාන්තාවන් අතර ඔසප් සෞඛ්‍යය සහ සනීපාරක්ෂාව (MHH) ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.

රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සහ සැලසුම් ඒකකය

- සමස්ත ලංකා රෝහල් ප්‍රධානීන්, ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂවරුන් (RDHS), සෞඛ්‍ය සේවා පළාත් අධ්‍යක්ෂවරුන් (PDHS), පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිලධාරීන්, අධ්‍යාපන නිලධාරීන් (HEOO) සහ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හෙද නිලධාරීන් හෝ රෝහල් සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කටයුතුවලට සම්බන්ධ හෙද නිලධාරීන් සඳහා රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පසුබිමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ මාර්ගගත පුහුණු සහ උපදේශන වැඩසටහන් පැවැත්වීම.
- eHEAPIMS පිළිබඳ මාර්ගගත පුහුණුවක් පවත්වා සියලුම දිස්ත්‍රික් සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන නිලධාරීන් (HEOO) සඳහා වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් කරන ලදී.
- ජාතික පිළිකා මර්දන වැඩසටහන, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ බෝනෝවන රෝග ඒකකය සහ ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන සමඟ එක්ව පිළිවෙලින් පියයුරු පිළිකා පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම, දියවැඩියාව වැළැක්වීම සහ HIV/AIDS වැළැක්වීමේ ප්‍රධාන අංශ පිළිබඳව මාර්ගගත දේශන රෝහල් සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කටයුතුවලට සම්බන්ධ වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හෙද නිලධාරීන් හෝ හෙද නිලධාරීන් සඳහා පැවැත්වීම.
- සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන නිලධාරීන් අතර ඔවුන්ගේ දිස්ත්‍රික්කවල රෝහල් වෙත බෙදා හැරීම සඳහා දැනට සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාලයේ පවතින රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ මුද්‍රණය සම්පූර්ණ කර ඇත..

මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය

1. පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසීම් සංවර්ධන අත්පොත සකස් කර මුද්‍රණය කර පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසීම් සංවර්ධනය සඳහා වක්‍රලේඛයක් බෙදා හැර ඇත - සියලුම මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා (CCP, CCD, MO-MCH, RDS, HEO, SSDT, RSPHNO, SPHID) ඉන්‍යොෂා තොරතුරු සහ නිරීක්ෂණ පිරික්සුම් ලැයිස්තුවක් , PHM/PHI/SDT) සහ සියලුම පෙර පාසල් බලධාරීන්, දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මුල් ළමාවිය සංවර්ධන නිලධාරීන් සහ පෙර පාසල් ගුරුවරුන් සඳහා.
2. සියලුම CCP, CCD, MO-MCH, RDS, HEO, NSECCD හි පෙර පාසල් බලධාරීන් සහ සියලුම දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මුල් ළමාවිය සංවර්ධන නිලධාරීන් සඳහා පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසුම් සංවර්ධන වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම පිළිබඳ මාර්ගගත උපදේශන සහ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම.

3. "BCC මැදිහත්වීමේ පැකේජයක්" සංවර්ධනය කර "මුල් ළමා කාලය තුළ මුඛ සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනය කිරීම" පිළිබඳ වක්‍රලේඛයක් ප්‍රචාරය කරන ලදී - අවුරුදු 0-3 කුඩා දරුවන් රැකබලා ගන්නන් ඉලක්ක කර ගනිමින් - සියලුම CCP, CCD, MO-MCH සඳහා ත්‍රෛභාෂා තොරතුරු සහ අධීක්ෂණ මාර්ගෝපදේශයකි. රට පුරා RDS, SSdT සහ HEO. රට පුරා සිටින සියලුම CCDs, RDS, SSdT සහ තෝරාගත් ප්‍රජා දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් සඳහා මුල් ළමාවියේදී මුඛ සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා BCC මැදිහත්වීම ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම පිළිබඳ මාර්ගගත උපදේශන සහ පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.
4. COVID 19 වසංගතය තුළ අවදානම් සන්නිවේදනය සඳහා IEC පැකේජයක් සංවර්ධනය කර පෙර පාසල් ප්‍රජාව අතර එය බෙදා හරින ලදී. "බහු-විශේෂිත දත්ත සත්කාර" පිළිබඳ IEC පැකේජයක් සංවර්ධනය කර එය ඩිජිටල් සංඥා සහ HPB සමාජ මාධ්‍ය වේදිකා හරහා සාමාන්‍ය ජනතාව අතර බෙදා හරින ලදී..

පුහුණු ඒකකය

- සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන නිලධාරීන් සඳහා දිශානති පුහුණු මොඩියුලය සංවර්ධනය කර පූර්ව පරීක්ෂාවට ලක් කිරීම සහ අලුතින් බඳවා ගත් දිස්ත්‍රික් සහ මධ්‍යම මට්ටමේ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන නිලධාරීන්ගේ පුහුණුව අවසන් කිරීම.
- OPMD, මුඛ පිළිකා සහ දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් වැළැක්වීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර අභ්‍යාසලාභී දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන්ගේ මූලික සන්නිවේදනය සහ මූලික උපදේශන කුසලතා ගොඩනැගීම සඳහා පුහුණු මොඩියුලය NCCD සමඟ සහයෝගයෙන් සංවර්ධනය කර කලාපීය මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කණ්ඩායම් සඳහා පුහුණුව පැවැත්වීම.
- NIHS වෙත අනුයුක්ත සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා දිශානති පුහුණු වැඩසටහන්, වෛද්‍ය සිසුන් සඳහා ප්‍රජා වෛද්‍ය ලිපිකාර වැඩසටහන් සහ මහජන සෞඛ්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ පශ්චාත් MD ප්‍රජා වෛද්‍ය පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.
- බියගම නිදහස් වෙළඳ කලාපයේ ඇඟලුම් කම්හල් සේවකයින් - MAS හෝල්ඩින් සේවකයන් සඳහා Sinopharm එන්නත පිළිබඳ මාර්ගගත දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම. උපදේශකයින් සහ සමාජ සේවකයින් 200 ක් සඳහා මානසික සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂක කාර්යාලය සමඟ සහයෝගීතා පුහුණුව අවසන් කරන ලදී. මධ්‍යසාර නැවැත්වීමේ වැඩසටහන සැලසුම් කිරීම සහ මෙහෙයවීම, NATA ආයතනයේ සහයෝගීතාවයෙන් තෝරාගත් උපදේශකයින් සඳහා දිවයින පුරා සැසි 6ක් පවත්වන ලදී.
- මහජන ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය, රෝග පාලන හා නිවාරණ අංශය සමඟ ඒකාබද්ධ ව්‍යාපාරයක් ලෙස මනෝ-සමාජ යහපැවැත්ම, මුදල් කළමනාකරණය සහ වත්මන් සෞඛ්‍ය ගැටලු පිළිබඳ අධීක්ෂණ පොලිස් කාර්යාල සඳහා TOT වැඩසටහන පැවැත්වීම සඳහා මූලික සාකච්ඡා අවසන් කරන ලදී.

IEC සංවර්ධන ඒකකය

- COVID -19 එන්නත් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම පිළිබඳ ශ්‍රව්‍ය පණිවිඩ, MOH සැකසීම් සහ නගර සභා සහ CMC මධ්‍යස්ථානවල PCR පරීක්ෂණයට භාජනය වන පුද්ගලයින්ට මහජන ලිපින පද්ධති සඳහා හඬ පණිවිඩ සහ SLBC Vision FM අධ්‍යාපන සේවාව හරහා දිනපතා විකාශනය කරන ලද සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හඬ පණිවිඩ, පශ්චාත් කොවිඩ්, කළු දිලීර රෝග, ගෘහ මූලික සත්කාර කළමනාකරණය, PCR පරීක්ෂණයට භාජනය වන පුද්ගලයින් සඳහා පත්‍රිකා, PCR පරීක්ෂා කළ පුද්ගලයින් සඳහා ස්ටිකරය සහ මාතෘ එන්නත් පිළිබඳ පත්‍රිකාව (FHB සමඟ) සංවර්ධනය කිරීම සහ බෙදා හැරීම.

- ප්‍රාථමික සත්කාර ආයතන සඳහා ඩිජිටල් සංඥා රූපවාහිනී වේදිකාවේ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන නාලිකාව දියත් කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම. ඩිජිටල් සංඥා සඳහා සජීවීකරණ, කෙටි වීඩියෝ සහ නිශ්චල දර්ශන සංවර්ධනය කිරීම.
- පෝෂණ අධ්‍යක්ෂක, මානසික සෞඛ්‍ය, ක්ෂය රෝග පාලනය, නාගරික සහ වතු සෞඛ්‍ය, ජලනීතිකා රෝග පාලනය, පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය සහ වසංගත රෝග විද්‍යා අංශයේ IEC නිෂ්පාදනයේ සම්පත්/විශේෂඥ මණ්ඩලවලට සහභාගී වී ඇත.

ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය සහ සමාජ මාධ්‍ය ඒකකය

- "ප්‍රීතිමත් ගම්මාන" සංවර්ධනයට අනුබල දීම සහ පහසුකම් සැලසීම ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අවම වශයෙන් එක් ක්‍රියාකාරී සතුටු ගම්මානයක් සහිත MOH ප්‍රදේශ වල ප්‍රතිශතය **2021 දී 81.1%** සිට **2022 දී 86.7%** දක්වා වැඩි වේ.
- සමාජ මාධ්‍ය හරහා සෞඛ්‍ය සන්නිවේදන ප්‍රවේශය පුළුල් වෙමින් පවතී - පිටුවේ මාසික පරිශීලකයින්ගේ **Facebook** මෙට්‍රික් වල මධ්‍ය අගයෙන් වැඩි වීම (අවම වශයෙන් මාසයකට වරක්වත් පිටුවේ පළ වූ එක් පළ කිරීමක්වත් දුටු අද්විතීය පරිශීලකයින් සංඛ්‍යාව) **2021 දී 61% (4,588,578)** සිට **2022 දී 65% (4,767,435)** වේ.

ප්‍රතිපත්ති සහ උපදේශන ඒකකය

- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන උපායමාර්ගික සැලැස්ම 2022 -2026 අවසන් කිරීමට ආසන්නව ඇති කෙටුම්පත් සකස් කිරීම.
- දිවයින පුරා LED සංදර්ශක තිර සඳහා COVID-සුදුසු හැසිරීම් සහ එන්නත් සන්නිවේදන පණිවිඩ සංවර්ධනය කිරීම සහ භාෂා 3ම විවිධ නාලිකා හරහා පොදු සන්නිවේදනය.
- පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සාකච්ඡා හරහා අවදානම් සන්නිවේදනය සහ සේවා ස්ථාන සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම.

අවදානම් සන්නිවේදන ඒකකය

- **COVID-19** එන්නත් කිරීමේ වැඩසටහනේ පළමු සංවත්සරය සැමරීම සඳහා තාක්ෂණික සහ අදාළ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ හවුල්කරුවන්, තිර රචනය ලිවීම සහ වීඩියෝ සංවර්ධනය සමඟ සහයෝගයෙන් **COVID-19** එන්නත් සන්නිවේදන සැලැස්මක් සංවර්ධනය කර බෙදා හරින ලදී.
- **TOR** සමඟ අවදානම් සන්නිවේදනය පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශක කමිටුවක් පිහිටුවා අදාළ සහ කාලීන අවදානම් සන්නිවේදනය සඳහා ක්ෂේත්‍ර, තේමා සහ උපාය මාර්ගික ප්‍රවේශයන් සඳහා ප්‍රමුඛත්වය දීම සඳහා රැස්වීම් පවත්වන ලදී.
- යුනිසෙෆ් සහ ලෝක බැංකුව සමඟ සහයෝගයෙන් **COVID-19** සඳහා සුදුසු හැසිරීම් සහ **COVID-19** සඳහා එන්නත් කිරීම සහ **COVID-19** වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා වීඩියෝ, රූපවාහිනී ස්ථාන සහ ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය ඇතුළත් පණිවිඩ සහ **IEC** ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය කිරීම සහ බෙදා හැරීම සඳහා මහජන මාධ්‍ය ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරයක් සිදු කරන ලදී.
- පැය **24** පුරා ක්‍රියාත්මක 'සුවසැරිය' සෞඛ්‍ය තොරතුරු ක්ෂණික ඇමතුම් අංකයට ලැබෙන පරිදි මහජන අවධානය සමඟ සතිපතා සිට සතිපතා තුන් වතාවක් මහජන ගැටලු සම්පාදනය කිරීම සහ නිසි සහ කාලෝචිත ක්‍රියාමාර්ග සඳහා ඉහළ බලධාරීන් වෙත ඒවා බෙදා හැරීම.
- පාර්ශ්වකරුවන්ගේ රැස්වීම් හරහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ සිටුවම් වීමට සේවා ස්ථාන සංවර්ධනය කරන ලදී

4.2.4 මානසික සෞඛ්‍ය සේවා

හැඳින්වීම

ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය වැඩසටහන සඳහා වගකිව යුතු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජාතික මට්ටමේ කේන්ද්‍රස්ථානය වන්නේ මානසික සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයයි. ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය, උපාය මාර්ගික සැලසුම්කරණය, වැඩිදියුණු කළ යටිතල පහසුකම් හරහා මානසික සෞඛ්‍ය සේවා ශක්තිමත් කිරීම, මානව සම්පත් සහ ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය වැඩසටහන අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සඳහා මෙම ඒකකය වගකීම දරයි.

දැක්ම

මානසික යහපැවැත්ම සහ මානව හිමිකම් අගය කරන සහ ප්‍රවර්ධනය කරන සමාජයක් සහ මානසික ආබාධ සහිත පුද්ගලයින්ට අපකීර්තියෙන් හා වෙනස් කොට සැලකීමකින් තොරව විස්තීර්ණ, ඒකාබද්ධ, ඵලදායී සහ සංස්කෘතිකමය වශයෙන් සුදුසු මානසික සෞඛ්‍ය සහ මනෝ සමාජ සත්කාර සඳහා කාලෝචිත සහ දැරිය හැකි ප්‍රවේශයක් ඇත

මෙහෙයුම

මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය, රෝගාබාධ වැළැක්වීම, ප්‍රතිකාර සහ පුනරුත්ථාපනය, මනෝ සමාජ සත්කාර සහ මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම තුළින් සැමට මානසික යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම

අරමුණු

- සෑම තරාතිරමකම රැකවරණ මානසික සෞඛ්‍යය සඳහා ඵලදායී නායකත්වයක් සහ යහපාලනයක් ශක්තිමත් කිරීම.
- විස්තීර්ණ, ඒකාබද්ධ සහ ප්‍රතිචාරාත්මක මානසික සෞඛ්‍ය සහ මනෝ සමාජීය සත්කාර සැපයීම.
- මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ වැළැක්වීමේ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- මානසික රෝග සහ මනෝ සමාජීය ආබාධ සහිත පුද්ගලයන්ගේ මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම.
- සේවා සැපයීම සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් ශක්තිමත් කිරීම.
- අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ තොරතුරු පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම.
- මානසික සෞඛ්‍යය පිළිබඳ පර්යේෂණ සහ සාක්ෂි පදනම් කරගත් භාවිතයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිකාර පරතරය, අපකීර්තිය සහ වෙනස් කොට සැලකීම අවම කිරීම සඳහා උපදේශනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය, රෝගාබාධ වැළැක්වීම, ප්‍රතිකාර සහ පුනරුත්ථාපනය, මනෝ සමාජ සත්කාර සහ මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම තුළින් සැමට මානසික යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සක්‍රීය පරිසරයක්

වසර 2021 සහ 2022 දක්වා ප්‍රධාන වර්ධනයන් සහ ජයග්‍රහණ

සෞඛ්‍ය මිනිස්බල හා මානව සම්පත් සංවර්ධනය

- සායනික මනෝවිද්‍යාඥයින් රජයේ ආයතනවලට බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුවෙමින් පවතී.
- ප්‍රජා උපකාරක මධ්‍යස්ථානවල ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය ළමා මානසික සෞඛ්‍යය පිළිබඳව පුහුණු කරන ලදී - ප්‍රජා උපකාරක මධ්‍යස්ථානය - දිවුලපිටිය

- වෛද්‍ය නිලධාරීන්/මානසික සෞඛ්‍ය කේන්ද්‍රස්ථානය සඳහා මාසික ධාරිතාව ගොඩනැගීමේ වැඩමුළුව පැවැත්වීම
- ගම්පහ පොදු මානසික ආබාධ පිළිබඳව ප්‍රාථමික සත්කාර ආයතනවල වෛද්‍ය නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම
- ප්‍රජා මනෝචිකිත්සක හෙද හෙදියන් බඳවා ගැනීම ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී
- වෛද්‍ය නිලධාරීන්/මානසික සෞඛ්‍ය සහ වෛද්‍ය නිලධාරීන්/මානසික සෞඛ්‍යය (නාභිගත ලක්ෂ්‍යය) ගේ රැකියා විස්තරය සහ රාජකාරී ලැයිස්තුව සංශෝධනය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.
- පශ්චාත් සීමාවාසික වෛද්‍ය නිලධාරීන්/මානසික සෞඛ්‍ය සඳහා මානසික යහපැවැත්ම ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන
- රජයේ සෞඛ්‍ය අංශයට උපදේශකයින් බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කරන ලදී
- මානසික සෞඛ්‍ය පිළිබඳ තෝරාගත් විෂයයන් සඳහා පවත්වනු ලබන නාට්‍ය විකිත්සාව පිළිබඳ පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම
- වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ පුහුණුවීම් ප්‍රාථමික සත්කාරක ස්ථානවලදී ද්‍රව්‍ය භාවිතය පිළිබඳ ආබාධ කළමනාකරණය පිළිබඳ පවත්වන ලදී

මානසික සෞඛ්‍ය නිවාරණ සේවා සහ මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයේ ප්‍රගතිය

- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පවත්වනු ලබන සේවා ස්ථාන මානසික යහපැවැත්ම ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම
- පාසල් මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පැකේජය සංවර්ධනය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී
- සාමාන්‍ය මානසික යහපැවැත්ම පිළිබඳ IEC ද්‍රව්‍ය සකස් කර මුද්‍රණය කරන ලදී.
- ජාතික, පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ මානසික සෞඛ්‍ය සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම

මානසික ආබාධ සහ එහි කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග

- ප්‍රාථමික වෛද්‍ය සේවා ආයතනවල මානසික ආබාධ සහිත පුද්ගලයන් ඇගයීම, රෝග විනිශ්චය සහ කළමනාකරණය සඳහා සම්මත මාර්ගෝපදේශය අවසන් කර මුද්‍රණය කරන ලදී.
- මධ්‍යස්ථ මානසික සෞඛ්‍ය පුනරුත්ථාපන මාර්ගෝපදේශය අවසන් කර මුද්‍රණය කරන ලදී.
- මානසික සෞඛ්‍ය උපකාරක දුරකථන අංකය 1926 පිළිබඳ ජාතික මට්ටමේ පුහුණුවක් පවත්වන ලදී.

2020 සහ 2021 දක්වා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය

- මහනුවර කටුගස්තොට සහ BH-නාවලපිටිය ප්‍රජා මානසික සෞඛ්‍ය සම්පත් මධ්‍යස්ථානයේ සංවේදී ඒකාබද්ධතා ඒකක ස්ථාපිත කර ඇත.
- DH දිවුලපිටිය මානසික සෞඛ්‍ය ඒකකයේ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු අවසන් කිරීම
- ප්‍රජා උපකාරක මධ්‍යස්ථාන (CSC) පිහිටුවීම - මධ්‍යස්ථාන 8ක් පිහිටුවා, දිවුලපිටිය, නාතන්ඩිය, මහව, කහටගස්කිරිය, පොල්පිහිගම සහ මහනුවර මධ්‍යස්ථාන 3 (හතරලියද්ද, දොළුව සහ පන්විල) හි වැඩ නිම කරන ලදී.
- මනෝචිකිත්සක ඒකකය බී.එච්.කරවානඇල්ලේ ස්ථාපිත කිරීම

නව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය

- නව මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මුද්‍රණය කර දියත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

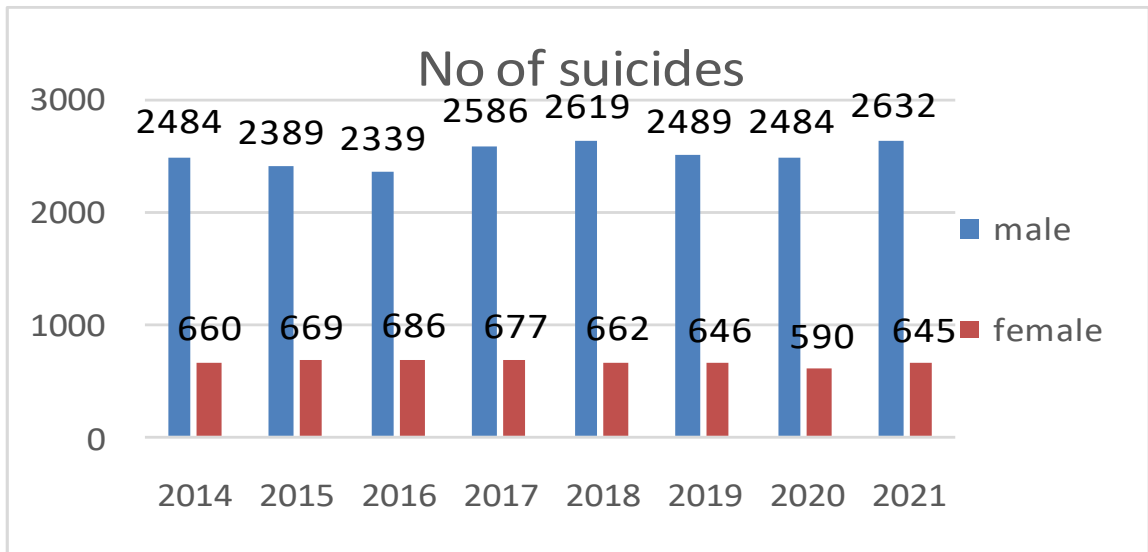
අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම

- මානසික සෞඛ්‍ය සමාලෝචන පැවැත්වීම්
- මානසික සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියේ (MHMIS) සමාලෝචනය සහ සංශෝධනය
- වාර්ෂික මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රකාශනය ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී

අඛණ්ඩ සංවර්ධන කටයුතු

- ප්‍රාථමික වෛද්‍ය සේවා ආයතනවල සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ පුහුණුවීම්වල මානසික ආබාධ සහිත පුද්ගලයන් ඇගයීම, රෝග විනිශ්චය සහ කළමනාකරණය සඳහා මාර්ගෝපදේශ බෙදා හැරීම
- මානසික සෞඛ්‍ය සහ ප්‍රජා මනෝවිකිත්සක හෙදියන්ගේ වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ ධාරිතා ගොඩනැගීම
- 1926 උපකාරක සේවා දිස්ත්‍රික් මට්ටම දක්වා ව්‍යාප්ත කිරීම
- මානසික යහපැවැත්ම පිළිබඳ ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩමුළු පැවැත්වීම
- ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා සැකසුම් තුළ මානසික ආබාධ කළමනාකරණය සඳහා විද්‍යුත් ඉගෙනුම් මොඩියුලය ස්ථාපිත කිරීම
- මනෝවිකිත්සක සමාජ සේවකයින් (PSW) බඳවා ගැනීම
- මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ සමාජ මාධ්‍ය ව්‍යාපාරය පැවැත්වීම
- සියදිවි නසාගැනීම් වැළැක්වීමේ උපාය මාර්ග සහ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සංවර්ධනය කිරීම
- මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය - ශ්‍රව්‍ය සහ වීඩියෝ ක්ලිප්

පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

රූපය 1- ශ්‍රී ලංකාවේ 2014-2021 කාලය තුළ සියදිවි නසාගැනීම් (ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව)

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- TH - රාගම - ළමා මානසික සෞඛ්‍ය ඒකකයේ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු කිරීම
- ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය 2020-2030 පළාත් මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දිස්ත්‍රික් මට්ටමට 1926 උපකාරක සේවා දියත් කිරීම
- සංවර්ධන මානසික සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නන්ගේ නාමාවලිය
- පාරිභෝගික සේවා මාර්ගෝපදේශ සංශෝධනය කිරීම

- බහු ආංශික මත්පැන් නිවාරණ වැඩසටහන පුහුණු කිරීම
- මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම "මනෝහාරී වැඩසටහන"

4.2.5 බෝ නොවන රෝග ඒකකය

දැක්ම

බෝ නොවන රෝග, මරණ සහ ආබාධිතයන්ගෙන් බරක් නොවන රටක්

මෙහෙවර

නිදන්ගත හා උග්‍ර බෝ නොවන රෝග (NCDs) හේතුවෙන් රෝගාබාධ, මරණ සහ ආබාධිත වල වැළැක්විය හැකි සහ වළක්වා ගත හැකි බර අඩු කිරීමට දායක වීම සහ ජනගහනය සෞඛ්‍ය, යහපැවැත්ම සහ ඵලදායිතාව සහ බෝ නොවන රෝග පිළිබඳ ඉහළම ප්‍රමිතීන්ට ළඟා වීම සහතික කිරීම. රටේ සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනයට තවදුරටත් බාධාවක් නොවේ.

හැඳින්වීම

පහත ලැයිස්තුගත කර ඇති ප්‍රධාන බෝ නොවන රෝග (NCDs) වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය වන්නේ NCD අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයයි:

- හෘද වාහිනී රෝග (ආසාන හෘද රෝග, ආසානය, අධි රුධිර පීඩනය)
- දියවැඩියා රෝගය
- නිදන්ගත ශ්වසන රෝග
- නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය
- අක්ෂි රෝග
- ළමා තුවාල ඇතුළු අනතුරු සහ තුවාල

මෙම NCD සහ ඒවායේ අවදානම් සාධක ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ ප්‍රවේශයන් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය, රෝග නිවාරණය, ප්‍රජා පරීක්ෂාව, රෝග පාලනය, රෝග නිරීක්ෂණ සහ වාර්තා කිරීම, ප්‍රතිපත්ති සහ මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය කිරීම සහ හඳුන්වාදීම, පුහුණුව සහ ධාරිතා ගොඩනැගීම, පර්යේෂණ, සහ නව්‍යකරණයන් සඳහා ජාතික මට්ටමින් වගකිව යුතු ය. මෙම ක්‍රියාකාරකම් ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ නිදන්ගත NCD වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා වන උපායමාර්ගික රාමුවට අනුව සකස් කරන ලද නිදන්ගත NCDs සහ උග්‍ර NCDs (තුවාල) වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා වන බහුආංශික ක්‍රියාකාරී සැලසුම්වල හඳුනාගෙන ඇත. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය මෙම කටයුතු පළාත් සහ ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය බලධාරීන් හරහා සම්බන්ධීකරණය කර ක්‍රියාත්මක කරයි.

ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් 2021 - 2022

නිදන්ගත බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා වූ ජාතික වැඩසටහන

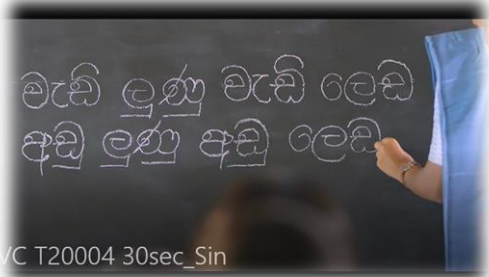
- උපදේශනය, හවුල්කාරිත්වය සහ නායකත්වය
- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ අවදානම් අඩු කිරීම
- ඒවායේ අවදානම් සාධක කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම
- බෝ නොවන රෝග නිරීක්ෂණ, අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ පර්යේෂණ

1. උපදේශනය, හවුල්කාරිත්වය සහ නායකත්වය

- නිදන්ගත බෝ නොවන රෝග **(2009)** වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා පවතින ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගික රාමුව සංශෝධනය කිරීම සහ මහජන අදහස් සඳහා කෙටුම්පත **2022** ජුනි මාසයේදී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී
- බහු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ රැස්වීම් මාලාවක් හරහා ඉදිරි පස් අවුරුදු කාලය **(2022-2026)** සඳහා නිදන්ගත බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා ජාතික බහුආංශික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම **(MSAP)** සංවර්ධනය කිරීම.
- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය සමඟ එක්ව ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර විශේෂඥයින් කණ්ඩායමක් විසින් ජාතික බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලන වැඩසටහන පිළිබඳ පළමු ස්වාධීන සමාලෝචනය පවත්වන ලදී.
- ජාතික බෝ නොවන රෝග කවුන්සිලයේ රැස්වීම්, ගරු ජාතික බෝ නොවන රෝග වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්ත්වය අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අමාත්‍යාංශ සහ සංවිධානවල සහභාගීත්වයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා **2021** ජුනි සහ **2022** මාර්තු මාසවලදී පවත්වන ලදී.
- **2021** ජූලි මාසයේදී පැවැත් වූ බෝ නොවන රෝග පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුව **(NCD)** සහ බෝ නොවන රෝග සඳහා ජාතික උපදේශක මණ්ඩලය **(NABNCD)** අගෝස්තු **2021** සහ **2022** පෙබරවාරි **15** යන දිනවල පවත්වන ලදී. මෙම කාල සීමාව තුළ නීතිපතා තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් රැස්වීම් ද පවත්වන ලදී.
- පාසල්වල ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම පිළිබඳව අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ උපදේශන රැස්වීම් පවත්වන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකාවේ රජයේ සේවා ස්ථානවල ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අවස්ථා සෙවීම සඳහා රාජ්‍ය සේවා, පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශයේ සහ කම්කරු අමාත්‍යාංශයේ නියෝජිතයින් සමඟ උපදේශන රැස්වීම් පවත්වන ලදී.
- **BOI** කලාපවල සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය ස්ථාපිත කිරීම සහ පුද්ගලික සහ රාජ්‍ය යන දෙඅංශයේම කායික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා කේන්ද්‍රස්ථානයක් හඳුනාගැනීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ/වක්‍රලේඛ හරහා සේවා ස්ථානවල සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සංස්කෘතියක් වර්ධනය කිරීමේ මූලපිරීම්. බියගම, කටුනායක සහ සීතාවක ආයෝජන මණ්ඩල කලාපවල ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය සඳහා කේන්ද්‍රීය ස්ථාන හඳුනාගෙන දැනුවත් කිරීම් සහ පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.
- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ ගෝලීය ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම **(GAPPA) 2018-2030** ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය වීම සඳහා සංවර්ධනය කරන ලද තත්ව විශ්ලේෂණ මෙවලම **(SAT)** භාවිතා කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ තත්ව විශ්ලේෂණය කිරීම. මෙම මෙවලම ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් ජාතික සන්දර්භය පිළිබඳ වෙගවත් තක්සේරුවකට සහ පාර්ශ්වකරුවන් රාශියක් සමඟ සහයෝගයෙන් ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ප්‍රගතියට හැකියාව ලබා දෙන ලදී.

2. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ අවදානම් අවම කිරීම

- එකතු කරන ලද ලුණු පරිභෝජනය සීමා කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා **2021** නොවැම්බර් සිට **2022** පෙබරවාරි දක්වා සිංහල සහ දෙමළ රූපවාහිනී නාලිකාවල සියලුම සන්ධ්‍යා ප්‍රයිම් ටයිම් ප්‍රවෘත්ති ඇතුළුව ලුණු අඩු කිරීම (“ලුණු සූත්‍රය” / “උප්පු සූත්‍රය”) පිළිබඳ මහජන මාධ්‍ය ව්‍යාපාරයක් දියත් කරන ලදී.

- වර්තමානයේ, ලුණු අඩු කිරීම පිළිබඳ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ව්‍යාපාරයේ සඵලතාවය තක්සේරු කිරීම සඳහා මාර්ගගත ඇගයීම් සමීක්ෂණයක් සිදු කෙරෙමින් පවතී.
- ලවණ, සීනි සහ මේද ප්‍රමාණය ඇසුරුම් කළ සන සහ අර්ධ සන ආහාර වල මේද ප්‍රමාණය ප්‍රදර්ශනය කිරීම සඳහා රථවාහන ආලෝක පද්ධතිය භාවිතා කරමින් Front of Pack Labeling (FOPL) පිළිබඳ මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) සමඟ සහයෝගයෙන් සමාජ මාධ්‍ය ව්‍යාපාරයක් (භාෂා තුනෙන්ම) දියත් කරන ලදී.

WHO Sri Lanka
November 5 at 4:00 PM

උසට සරිලන මිට ඉක්ම වූ දුරටත් සිටිවීමට සෞඛ්‍ය සම්පන්න සිංහල දුරටත් ඉහත සලකුණු සහායකවයි. සාමාන්‍ය සිටි සහිත ආහාර ප්‍රමාණයක් වීම සුදානම් කිරීමට සහායක වීමට ඉඩ ලබාදීමට.

ඒ බිහි කිරීමට ආහාර වල අවශ්‍ය සීනි, ලුණු, මේදය සහ සලකුණු සහිත වියළි අඟුරු සහ ආහාර මිලදී ගැනීම වීම ආදායම් ඉඩවලට අති වර්ෂා සහාය සහ අවධානය යොමු කරයි.

WHO Sri Lanka is sharing a COVID-19 Update.
March 16 at 6:16 PM

අධික ලුණු සහිත ආහාර පරිභෝජනය මගින් අධි රුධිර පීඩනය ඇති විය හැකිය. එහි ප්‍රතිඵල ලෙස හෘදයාබාධ, ආහාර, ව්‍යාධි අසාර්ථකතාවය වැනි රෝග සංසන්දනය ඇතිවිය හැක. ඒ මගින් මිනිසුන්ගේ ආයුර්ම කෙරෙහි දායක වන අතරින් අධි ලුණු සහ සලකුණු සහිත ආහාර වලට අධි වර්ෂා සහාය සහ අවධානය යොමු කරයි.

- ලේබල් අනුකූලතාවය සහ පාරිභෝගික හැසිරීම් වලට එහි බලපෑම සහ පැකට් කරන ලද ආහාර සහ පානවල FOPL හි රෙගුලාසි වලට නිෂ්පාදකයාගේ අනුගත වීම තක්සේරු කිරීමට WHO වෙතින් තාක්ෂණික සහයෝගීතාව ලබා ගැනීම.
- ලෝක ආහාර වැඩසටහන සමඟ සහයෝගයෙන් නිදන්ගත බෝවන රෝග සඳහා අවදානම් සාධක වැළැක්වීම සහ කල්තියා හඳුනා ගැනීම සඳහා සමාජ හා වර්ග වෙනස් කිරීමේ සන්නිවේදන උපාය මාර්ගයක් සංවර්ධනය කිරීමට මූලික පියවර ගන්නා ලදී.
- ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය පෝෂණවේදීන්ගේ සංගමය (SLMNA), WHO සහ ශ්‍රී ලංකා සුප්වේදීන්ගේ සංසදය සමඟ එක්ව 2021 දී ජාතික මට්ටමේ අඩු ලුණු ආහාර පිසීමේ අභියෝගතා තරගය කොළඹ ගාලු මුවදොර හෝටලයේදී පවත්වන ලදී. සෑම තරඟ කණ්ඩායමක්ම සාමාජිකයින් 3 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වූ අතර, දිවයිනේ සෑම ප්‍රදේශයකින්ම කණ්ඩායම් 45ක් පමණ සහභාගී විය.

- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය සමඟ එක්ව ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය පෝෂණ සංගමය (SLMNA) සහ NCD අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් 'අඩු ලුණු වට්ටෝරු' පිළිබඳ විද්‍යුත් වට්ටෝරු පොත එළිදක්වන ලදී. මෙම වට්ටෝරු නිවසේ ආහාර පිසීමේදී සාමාන්‍ය සහ ප්‍රියතම ආහාරවල ලුණු අඩු කර පවුල නිරෝගීව තබා ගැනීමට උපකාරී වේ. මාර්තු මාසයේ සමරන ලද ලෝක ලුණු දැනුවත් කිරීමේ සතියේ 'ලුණු පුරුද්ද සොලවන්න' යන මූලික පණිවිඩයට සහාය වීම සඳහා මෙම විද්‍යුත් වට්ටෝරු පොත් ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවකයින් හරහා ප්‍රභව වෙත බෙදා හරින ලදී.
- NCD අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ තාක්ෂණික යෙදවුම් සමඟ ආහාර සැකසීම සඳහා ශ්‍රී ලාංකිකයන් අතර ප්‍රසිද්ධ YouTube නාලිකා ස්වේච්ඡාවෙන් සම්බන්ධ කර ගැනීමෙන් සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර වේලක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම. එය එම නාලිකාවල බොහෝ අනුගාමිකයින් සඳහා නිවසේවල ආහාර පිළියෙළ කිරීමේදී සෞඛ්‍ය සම්පන්න විකල්ප ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා හොඳ සාකච්ඡා සංසදයක් නිර්මාණය කළේය.
- ආහාර තෝරා ගැනීම, ආහාර රුචි අරුවිකම් සහ පරිභෝජනය සීමා කිරීම මගින් තරුණයන් ඉලක්ක කර ගනිමින් සමාජ මාධ්‍යවල මාධ්‍ය තොරතුරු පළ කිරීම සඳහා ආහාර ආදර්ශන/අධ්‍යාපන කට්ටල සකස් කිරීමට තාක්ෂණික සහයෝගීතාව ලබා දෙන ලදී. සාමාන්‍යයෙන් අනුභව කරන ආහාර වර්ග (බිස්කට්, කොන්ත්‍ර, කේක්, ආදිය) මෙන්ම පොදුවේ ගන්නා ආහාර වර්ගවල කැලරි ප්‍රමාණයන් පිළිබඳව අන්තර් ක්‍රියාකාරී සැසි සහ මණ්ඩල සාකච්ඡා පැවැත්වීමට සැලසුම් කරන ලදී.
- සැකසූ ආහාර සහ කාබනිකෘත බීම සඳහා FOPL නියාමනය පිළිබඳ පුවත්පත් දැන්වීම් සහ මාධ්‍ය තොරතුරු ළමා අරමුදල සමඟ එක්ව සංවර්ධනය කරන ලදී. මෙම පුවත්පත් දැන්වීම් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර ඉතිරි මාධ්‍ය ද්‍රව්‍ය බෙදා හැරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

- සමාජ මාධ්‍ය පළ කිරීම් බෙදා හැරීම හරහා සහ මාධ්‍ය සඳහා දුම්කොළ භාවිතය වැළැක්වීමේ සහ පාලනය කිරීමේ වැදගත්කම පිළිබඳ ත්‍රෛභාෂා කරුණු පත්‍රිකාවක් නිකුත් කිරීම මගින් “2022 ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දිනය” සැමරීම
- ගම්පහ දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය “දුම්කොළවලින් තොර කලාපයක්” ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර, අධ්‍යක්ෂ (NCD) විසින් ඔවුන්ගේ ආරාධනයෙන් දුම්කොළ පාලනය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ ආරාධිත දේශනයක් ලේකම් කාර්යාලයේ කාර්ය මණ්ඩලය වෙත පවත්වන ලදී.

- දිවයිනේ දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂක කාර්යාලවල දුම්කොළවලින් තොර කලාප යළි තහවුරු කිරීම සඳහා තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා දීම සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
- 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධන මාසය සමරන ලදී. ත්‍රෛභාෂා කරුණු පත්‍රිකා සංවර්ධනය කර නිල වෙබ් අඩවියට උඩුගත කර සාමාන්‍ය ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා මාධ්‍ය සිදුවීම්වලට සහභාගී විය.
- කායික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ පුවත්පත් ලිපි පළ කළේය.
- SEM හි රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් සමඟ එක්ව පාසල්වල ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා කෙටි වීඩියෝ පටයක් සකස් කරන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය සංගමයේ සහයෝගීතාවයෙන් "Active Lanka" සමාජ මාධ්‍ය ප්‍රචාරණය සඳහා පළ කිරීම් සංවර්ධනය කරන ලදී.
- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාලය, ශ්‍රී ලංකා ළමා අරමුදල සහ ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය සමඟ එක්ව පාසල්වල ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සමාජ මාධ්‍ය පෝස්ට් සහ ක්ලිප් සංවර්ධනය කරන ලදී.
- පොසොන් දිනය සමරමින් රටේ ආර්ථික තත්ත්වය සහ ඊට අනුගත විය හැකි ආකාරය පිළිබඳව අපගේ ඵදිනෙදා ජීවිතයේදී ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම්වල වැදගත්කම පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් පවත්වන ලදී.
- සිම් ඒකකයේ වෛද්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය විසින් මාධ්‍ය අවස්ථා සඳහා සහභාගී විය - සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටා මධ්‍යස්ථාන පිළිබඳ විද්‍යුත් මාධ්‍ය

- ලෝක ශ්‍රවණ දිනය සැමරීම සඳහා රූපවාහිනී කතාමාලාවකට සහභාගී විය.

- ලෝක ශ්‍රවණ දිනය පිළිබඳ ත්‍රෛභාෂා කරුණු පත්‍රිකා සකස් කර බෝ නොවන රෝග අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ නිල වෙබ් අඩවියට උඩුගත කරන ලදී.

- ලෝක ශ්‍රවණ දිනය පිළිබඳ සමාජ මාධ්‍ය ප්‍රචාරණය ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය, ශ්‍රී ලංකාවේ, රටේ කාර්යාලය සමඟ සහයෝගයෙන් පවත්වන ලදී.

- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සහ මුදල් අමාත්‍යාංශයේ සේවකයින් බෝ නොවන රෝග සඳහා පරීක්ෂා කිරීම සහ රෝග තත්ත්වය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය කොතක් ස්ථාපිත කරන ලදී.

1. බෝ නොවන රෝග සහ ඒවායේ අවදානම් සාධක කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා හීන් පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම

- **NCD RDHS (MONCD)** වෙත අනුයුක්ත වෛද්‍ය නිලධාරී බෝ නොවන රෝග සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් සිදු කළ යුතු ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයක් සකස් කිරීම
- ද්විතියික සහ තෘතියික සත්කාර මට්ටමේ රෝහල්වල බෝ නොවන රෝග ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීම සඳහා සුදුසු වෛද්‍ය නිලධාරියෙකු පත් කිරීම සඳහා සකස් කරන ලදී.
- මාර්ගෝපදේශ නොවැම්බර් මාසයේදී අලුතින් පත් වූ **MONCDs** සඳහා ජාතික බෝ නොවන රෝග වැඩසටහන පිළිබඳ දිශානති පුහුණුව සැලසුම් කර සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී (යාපනය, මන්නාරම, කොළඹ කළුතර, **NIHS**, මාතර, කිලිනොච්චි, මුලතිව්, අම්පාර, කෑගල්ල, මහනුවර, රත්නපුර සහ මාතලේ දිස්ත්‍රික්ක **MONCDs** සහභාගී විය)
- දිස්ත්‍රික් වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා සියලුම දිස්ත්‍රික්කවල බෝ නොවන රෝග හි වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා පුහුණු පුහුණුව සහ ජාතික උපාය මාර්ගික සැලසුම්වලට අනුකූල වන නිර්දේශිත ක්‍රියාකාරකම් සමඟ මඟ පෙන්වනු ලැබේ.
- බෝ නොවන රෝග සහ අවදානම් සාධක පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ අත්පොත සංශෝධනය කර පිටපත් **1250**ක් මුද්‍රණය කරන ලදී.
- "දුම්කොළවලින් තොර කලාප පිහිටුවීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ" සකස් කර, දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය අතර බෙදා හරින ලදී.

- සියලුම ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂවරුන්, ප්‍රාදේශීය උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන් සහ දිස්ත්‍රික් වෛද්‍ය නිලධාරීන් (NCD) සඳහා දුම්කොළ මුක්ත කලාප පිහිටුවීමේ නව මාර්ගෝපදේශය සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රදේශ සහ ආයතන තුළ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව පුහුණුවක් පවත්වන ලදී.
- 'ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවයේ ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම - පුහුණුකරුවන්ගේ සෑසිය පුහුණු කිරීම සඳහා පහසුකම් සපයන මාර්ගෝපදේශය' යන මාර්ගෝපදේශය මත පදනම්ව දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් වෛද්‍ය නිලධාරීන් (NCDs) සඳහා මාර්ගගත පුහුණු සැසියක් පවත්වන ලදී.
- කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ වෛද්‍ය නිලධාරීන්/සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටා මධ්‍යස්ථාන සඳහා ක්‍රීඩා සහ ව්‍යායාම වෛද්‍ය රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන්ගේ (SEM) සහයෝගීතාවයෙන් පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.
- පුහුණුකරුවන්ගේ වැඩසටහනේ පුහුණුකරුවන්ගේ සහභාගිවන්නන් සඳහා PAR-Q ඇතුළත් තොරතුරු පත්‍රිකාවක් සංවර්ධනය කිරීම, PA පුහුණු සැසිවල සහභාගිවන්නන් විසින් භාවිතා කළ

යුතු ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ දැනුම පිළිබඳ පූර්ව සහ පසු ඇගයීමේ මෙවලමක් සකස් කිරීම.

- කෙටි ව්‍යායාම විරාම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ කේන්ද්‍රීය ස්ථාන සඳහා පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලද අතර සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ශාඛාවන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා හඬ පටයක් සහ ආදර්ශන වීඩියෝවක් සකස් කරන ලදී.
- බිම් මට්ටමේ සිවිල් සමාජ සංවිධාන අතර ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා දියත් කරන ලද “ජාතික අතථ්‍ය ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන” ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය සංගමය සහ ශ්‍රී ලංකා ළමා අරමුදල සමඟ එක්ව අතථ්‍ය සැසි කිහිපයක් ආරම්භ කරන ලදී.
- NCD අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට අනුයුක්ත SEM හි රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් පුහුණු කිරීම පහසු කිරීම සඳහා පුහුණු මොඩියුලයක් සංවර්ධනය කිරීම.
- NCD අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට අනුයුක්ත සියලුම වෛද්‍යවරුන් සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් "මන්ද්‍රව්‍ය විරෝධී" පිළිබඳව පවත්වන ලදී.
- PHC මට්ටම සඳහා NCD කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳ දෙදින පුහුණු වැඩසටහන (DM, HT, අධික බර සහ තරබාරුකම, CVD අවදානම, ඩිස්ලිපිඩ්මියා සහ නිදන්ගත ශ්වසන රෝග) කොළඹ සහ වවුනියාව දිස්ත්‍රික්කවල ශාරීරික පුහුණුව ලෙසත් අනුරාධපුර, අම්පාර සහ මාතලේ යන ප්‍රදේශවල අතථ්‍ය පුහුණු කිරීම් ලෙසත් පවත්වන ලදී.
- PSSP ව්‍යාපෘතිය යටතේ සත්‍යාපනය කරන ලද සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටා මධ්‍යස්ථාන පවත්වාගෙන යන වෛද්‍ය නිලධාරීන්, හෙද නිලධාරීන් සහ සහායක කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා මාර්ගගත වලාකුළු මත පදනම් වූ සෞඛ්‍ය තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් මාලාවක් පවත්වන ලදී.
- PSSP ව්‍යාපෘතිය යටතේ සත්‍යාපනය කරන ලද සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටා මධ්‍යස්ථාන පවත්වාගෙන යන වෛද්‍ය නිලධාරීන්, හෙද නිලධාරීන් සහ සහායක කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ඔන්ලයින් ක්ලවුඩ් පාදක වූ සෞඛ්‍ය තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියක් පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් මාලාවක් පවත්වන ලදී.
- සියලුම MOO-NCD සහ දිස්ත්‍රික්/පළාත් උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන් සඳහා සෞඛ්‍ය තොරතුරු ඒකකයේ සහයෝගීතාවයෙන් 2022 මැයි 17 වන දින ඔන්ලයින් ක්ලවුඩ් පාදක සෞඛ්‍ය තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියක් පිළිබඳ පුහුණු පුහුණුකරු වැඩසටහනක් ඔවුන්ගේ අදාළ දිස්ත්‍රික්කවල කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පවත්වන ලදී.
- PSSP ව්‍යාපෘතිය යටතේ NCD පරීක්ෂාව සහ නිරීක්ෂණය පිළිබඳ අන්තර්ජාලය හරහා හෙද නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම සඳහා සියලුම තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය සම්පත් දායකයන් ලෙස සහභාගී වූහ.
- සියලුම දිස්ත්‍රික් MO-NCD සඳහා 2019 නව CVD අවදානම් පුරෝකථන ප්‍රස්ථාරය පිළිබඳ පුහුණුකරුවන්ගේ පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලද අතර ප්‍රාථමික සත්කාර මට්ටමේ වෛද්‍ය සහ හෙද කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් පුහුණුව පැවැත්වීම සඳහා ඔවුන්ට Power Point ඉදිරිපත් කිරීම් සහ වීඩියෝ ලබා දෙන ලදී.
- ඔවුන්ගේ හැකියාව කල්තියා හඳුනාගැනීම, බෝ නොවන රෝග හඳුනාගැනීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම යන අරමුණින් කොළඹ HLC ආයතනයට අනුයුක්තව සේවය කරන වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා විශේෂ පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.
- NCD වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ MOH වෙතින් කාර්තුමය ප්‍රතිලාභය සහ NCD වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීමේදී MOH භූමිකාවන් සහ වගකීම් සකස් කිරීම.
- ද්විතියික සහ තෘතියික සත්කාර මට්ටමේ ප්‍රධාන NCD සඳහා කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ සහ PHC මට්ටමින් අධි රුධිර පීඩනය සඳහා කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ සහ ප්‍රොටෝකෝල ලංකා වෛද්‍යවරුන්ගේ විද්‍යාලය සමඟ සහයෝගයෙන් සකස් කරන ලදී.

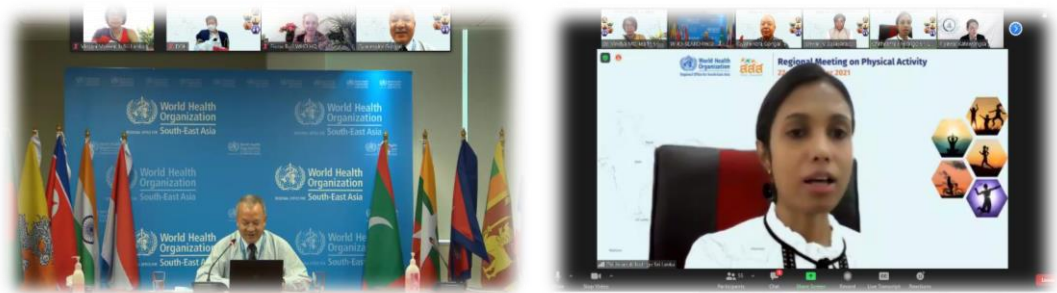
- අත්‍යවශ්‍ය NCD ඖෂධ ලැයිස්තුව සංශෝධනය කර, ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා අත්‍යවශ්‍ය විමර්ශන ලැයිස්තුවක් සකස් කරන ලදී.
- NCD රෝගීන් සඳහා ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවාවේ සිට ද්විතියික හෝ තෘතියික සෞඛ්‍ය සේවා දක්වා යොමු කිරීමේ නිර්ණායක සහ ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවල වෛද්‍ය සායන සඳහා සංඛ්‍යාත පසු විපරම් පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශය සකස් කරන ලදී.
- අවස්ථාවාදී පරීක්ෂාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම, සුදුසු සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නා වෙත යොමු කිරීමේ මාර්ගය සමඟ අර්ථකථන සඳහා ස්වයං අධීක්ෂණ මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය කිරීම, ප්‍රොටෝකෝලය පිළිබඳ පුහුණු කාර්ය මණ්ඩලය, කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ රෝහල් 5 ක බාහිර රෝගී අංශයේ ස්ථානයක් පිහිටුවා ඇති අතර සියලුම PHC ප්‍රවේෂකයන් (රෝගීන් සහ ඔවුන් සමඟ එන පුද්ගලයින්ට) ප්‍රවේශ වීමට ඉඩ සලසයි.

1. නිරීක්ෂණ, අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ පර්යේෂණ

- 2021 වර්ෂය සඳහා ජාතික මට්ටමේ වාර්ෂික NCD සමාලෝචනය 2022 ජුනි 16දිනවල 17සහ පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂවරුන්, ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂවරුන්, පළාත් උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන්, දිස්ත්‍රික් වෛද්‍යවරුන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පවත්වන ලදී. ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන්, සියලුම MOO NCD, NCD අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ කාර්ය මණ්ඩලය සහ ආරාධිත විශේෂඥයින්. මීට අමතරව, 2021 සැප්තැම්බර් සහ දෙසැම්බර් සහ 2022 මාර්තු මාසවලදී පළාත්/දිස්ත්‍රික් උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන්, සියලුම MOO NCD සහ NCD අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ සහභාගීත්වයෙන් සියලුම කාර්තුමය සමාලෝචන ද පවත්වන ලදී (2021 වර්ෂය සඳහා පිළිවෙළින් කාර්තු 2,3, සහ 4)
- ජනවාරි, පෙබරවාරි, අප්‍රේල් සහ මැයි මාස සඳහා මාසික MO-NCD රැස්වීම් ප්‍රායෝගිකව පවත්වනු ලැබුවේ NCD අධ්‍යක්ෂ, අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලයේ NCD සහ දිස්ත්‍රික් MO-NCD වල වෛද්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ සහභාගීත්වයෙන් දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් NCD වැළැක්වීම සහ පාලන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධ ගැටළු අධීක්ෂණය හා විසඳීමේ අරමුණ ඇතිවය.
- බොහෝ දුෂ්කරතා මධ්‍යයේ වුවද ජාතික මට්ටමින් කැගල්ල, ගම්පහ, බදුල්ල, මොණරාගල, කළුතර, කොළඹ, අනුරාධපුරය සහ පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ NCD සමාලෝචන කිහිපයකට භෞතිකව සහභාගී වීමට හැකි වූ අතර නුවරඑළිය, හම්බන්තොට සහ කල්මුණේ දිස්ත්‍රික් සමාලෝචන සමාලෝචන සඳහා අතපා රැස්වීම් හරහා සම්බන්ධ විය. දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් NCD වැළැක්වීමේ සහ පාලන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී දිස්ත්‍රික් කාර්ය මණ්ඩලය විසින් මුහුණ දෙන තාක්ෂණික යෙදවුම් සැපයීමේ අරමුණින්වේ.

- SEARO WHO 2021 නොවැම්බර් 22-23 ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ කලාපීය රැස්වීමේදී ශ්‍රී ලංකාව නියෝජනය කළේය. SAT පවත්වනු ලබන කලාපයේ දෙවන රට වන ශ්‍රී ලංකාව, රටේ අත්දැකීම් බෙදා ගැනීමට ආරාධනා කරන ලදී: භෞතික විද්‍යාව පිළිබඳ තත්ව තක්සේරු කිරීමේ මෙවලම (SAT) ප්‍රතිඵලය ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටා මධ්‍යස්ථානවල ක්‍රියාකාරකම් (ප්‍රාදේශීය මාර්ග සිතියමේ එක් සන්ධිස්ථානයක්) සහ ශාරීරික අක්‍රියතාව පරීක්ෂා කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම.
- HLC හි ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා ආධාරක අධීක්ෂණ මෙවලමක් SEM හි රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් සමඟ එක්ව සංවර්ධනය කරන ලද අතර මෙවලම පරීක්ෂා කරන ලද අතර මෙවලම පරීක්ෂා කරන ලද කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ HLC කොරලවෙල වෙත අධීක්ෂණ වාර්තාවකින් පසුව සුදුසු වෙනස්කම් සිදු කරන ලදී.

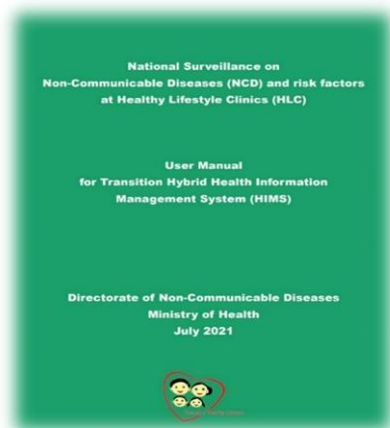
SEARO රැස්වීමට සහභාගී වීම

- ඔන්ලයින් ක්ලවුඩ් පාදක HIMS පද්ධතිය තවදුරටත් ප්‍රාථමික වෛද්‍ය සේවා ආයතන වෙත ව්‍යාප්ත කරන ලද අතර සෞඛ්‍ය තොරතුරු ඒකකයේ සහ ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ සහයෝගීතාවයෙන් පුහුණු සැසි මාලාවක් පවත්වමින් HLC කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කරන ලදී.
මෙය සක්‍රීය කර ඇත, විවිධ මට්ටම් වලින් ලබා ගත හැකි තනි මට්ටමේ දත්ත ලෙස සේවාවලින්ගේ සාමූහික අධීක්ෂණය කරන ලදී. මෙම පද්ධතිය දත්තවල ගුණාත්මක භාවය වැඩි කිරීමට සහ එකතු

කළ දත්ත භාවිතා කරන විට සිදුවන දත්ත අලාභය අවම කිරීමට උපකාරී වේ. දැනට මෙම ක්‍රමය සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන 450කට ආසන්න ප්‍රමාණයක ක්‍රියාත්මක වේ.¹

Add Client Details			
Save			
Title:	Mr	Name: *	<input type="text"/>
Sex: *	Male	PHN No.: *	<input type="text"/> Generate
Mobile No.:	<input type="text"/>	Resident Phone No.:	<input type="text"/>
Address:	<input type="text"/>	Passport Number:	<input type="text"/>
Email:	<input type="text"/>	Driving License Number:	<input type="text"/>
Local Reference No:	<input type="text"/>	Senior Citizen Number:	<input type="text"/>
NIC No.:	<input type="text"/>	Citizenship:	Local
EthnicGroup:	Sinhalese	Religion:	Buddhist
Marital Status:	Married		
Age:	Years Months Days	Date of Birth:	BirthDay
GN Area:	Not Known	DS Divisional Area:	<input type="text"/>
PHM Area:	<input type="text"/>	MOH Area:	<input type="text"/>
District:	<input type="text"/>	Province:	<input type="text"/>

- තවමත් ස්ථාපිත නව ඔන්ලයින් සෞඛ්‍ය තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියකින් තොරව HLC හි දත්ත විශ්ලේෂණය සම්බන්ධ ගැටළු සඳහා ගෘහස්ථ විසඳුමක් ලෙස සංක්‍රාන්ති දෙමුහුන් දත්ත කළමනාකරණ පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලදී. MO NCD විසින් මුලින් Excel පදනම් කරගත් පද්ධතියක් සංවර්ධනය කර HLC කාර්ය මණ්ඩලයට සහ දිස්ත්‍රික් කාර්ය මණ්ඩලයට ඔවුන්ගේ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී මුහුණ දෙන බාධාවලට මුහුණ දීම සඳහා මාධ්‍යයක් ලෙස පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ නියමු ලෙස ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ජාතික කණ්ඩායම විසින් තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලද අතර දත්ත විශ්ලේෂණය සහ භාවිතය ප්‍රශස්ත කිරීම සඳහා පරිශීලක අත්පොතක් සමඟ අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කවලට හඳුන්වා දෙන ලදී. දිස්ත්‍රික්කවලට අවශ්‍ය නම් දත්ත කළමනාකරණයට අතිරේකව මෙම පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක වේ.

- ඔන්ලයින් ක්ලවුඩ් පාදක වූ HIMS හි සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා හිටපු හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණ දිස්ත්‍රික්කයේ ආයතනික මට්ටමින් ඇතුළත් වන දත්ත ක්‍රියාවලි සිතියම්ගත කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර වාරිකාවක් සිදු කරන ලද අතර හඳුනාගත් හිටපු ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා පුළුල් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කරන ලදී.
- කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ කොරලවෙල HLC හි සහායක අධීක්ෂණ වාරිකාවක් සිදු කරන ලදී.

¹ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සෞඛ්‍ය තොරතුරු ඒකකය විසින් සපයන ලද තොරතුරු වලට අනුව

- ක්‍රියාමාර්ගයන් සඳහා දත්ත බෙදා හැරීමේ උපාය මාර්ගයක් ලෙස 2021 වසර සඳහා NCD ප්‍රචාරක සහ 2022 වසරේ පළමු කාර්තුව සඳහා NCD බුලටින් ප්‍රකාශයට පත් කර බෙදා හරින ලදී.

දෙවන කාර්තුව NCD බුලටින් 2021 තුන්වන කාර්තුව NCD බුලටින් 2021 පළමු කාර්තුව NCD බුලටින් 2022

- NCD අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ වෛද්‍ය කාර්ය මණ්ඩල කණ්ඩායම් විසින් සිදු කරන ලද පර්යේෂණ කිහිපයක් කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පශ්චාත් උපාධි ආයතනයේ වාර්ෂික පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණයේදී වාචික සහ පෝස්ටර් ඉදිරිපත් කිරීම ලෙස ඉදිරිපත් කරන ලදී.
- රට වස දැමුණු කාල සීමාවක් තුළ බාහිර රෝගී බෝ නොවන රෝග ආශ්‍රිත සේවාවන්
- රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවල වෛද්‍ය සායනවල Covid-19 සුදානම; දීප ව්‍යාප්ත සමීක්ෂණයක්
- ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටා මධ්‍යස්ථානවලට අනුයුක්තව සිටින සෞඛ්‍ය සේවා සේවකයින්ගේ පුහුණු අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම
- රජයේ අමාත්‍යාංශ ප්‍රධාන කාර්යාලයක ස්ථාපිත බෝ නොවන රෝග සඳහා පරීක්ෂා කරන ලද සේවකයින්ගේ ලක්ෂණ
- බෝ නොවන රෝග (NCD) පරීක්ෂා කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය (HIMS); 2021 නොවැම්බර් 26 වන දින කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පශ්චාත් උපාධි ආයතනයේ වාර්ෂික පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණයේදී ඉදිරිපත් කරන ලද දුරස්ථ පුහුණුවක් සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා සේවක ප්‍රතිචාරය

අවසන් වසර 5 ක කාර්ය සාධන ප්‍රවණතා

NCD නිරෝග කිරීමේ වැඩසටහන

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 Q1
HLC මුළු ගණන	814	826	871	922	1000	1000	988	1015
ඉලක්කගත ජනගහනයෙන් පරීක්ෂා කරන ලද සමුච්චිත %	23.1	25.5	42.7	58.8	40.6	44.9	47.8	49.1

වාර්ෂික පරීක්ෂා කරන ලද ගණන	91,260	540,535	493,965	511,438	605,148	321,055	255,333	132,057
සුදුසුකම් ලත් ජනගහනයෙන් වාර්ෂිකව පරීක්ෂා කරන ලද සමුච්චිත %	7.7	10.6	9.7	10.0	6.9	3.7	2.91	1.51
පරීක්ෂා කරන ලද පිරිමි : කාන්තාවන් අනුපාතය	1: 2.6	1: 2.7	1: 2.3	1:2.2	1:2.6	1:2.1	1:1.94	1:1.97

මෙම ප්‍රතිශතය ගණනය කරනු ලබන්නේ 2011 වසරේ සිට 2019 වසර දක්වා පරීක්ෂාවට ලක් කරන ලද සියලුම සහභාගිවන්නන්ගේ සමුච්චිත සංඛ්‍යාවෙනි. වයස අවුරුදු 40-65 වයස් කාණ්ඩයේ ඉලක්කගත ජනගහනය ගණනය කරනු ලබන්නේ 2012 සංගණනය මගින් දක්වා ඇති පරිදි, 2018 වසර දක්වා මුළු ජනගහනයෙන් ය. (5,089,860) 2019 වර්ෂය සඳහා, 2012 සංගණනය (8,856,356) මගින් පෙන්වනු ලබන පරිදි මුළු ජනගහනයෙන් අවුරුදු 35 සහ ඊට වැඩි කාණ්ඩයම ගණනය කෙරේ.

1. 2020 සහ 2021 වසරවලදී Covid 19 වසංගතය අහිතකර ලෙස බලපෑ අතර, මෙම කාල සීමාව තුළ Covid-19 පැතිරීම පාලනය කිරීමේ පියවරක් ලෙස DGHS විසින් නිකුත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශයක් මගින් එය මාස කිහිපයක් සඳහා නවතා දමන ලදී

තුමාල සිදුවීම වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික වැඩසටහන

බෝ නොවන රෝග (NCD) පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ තුමාල වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණය සඳහා වන ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය වේ. ජාතික තුමාල සිදුවීම වැළැක්වීමේ සහ කළමනාකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා NCD අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සහ අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, බලධාරීන්, පුද්ගලික අංශය සහ බොහෝ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන (NGO) තුළ ඇති අනෙකුත් බොහෝ අධ්‍යක්ෂවරුන් සමඟ සමීපව කටයුතු කරයි.

2021 - 2022 දී ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

පහත සඳහන් ප්‍රධාන ප්‍රමුඛතා ක්ෂේත්‍ර ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා උපාය මාර්ගික ක්ෂේත්‍ර පහක් යටතේ ජාතික තුමාල වැළැක්වීමේ සහ කළමනාකරණ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කෙරේ. ප්‍රවාහන ආරක්‍ෂාව, නිවාස ආරක්‍ෂාව, දියේ ගිලීමේ ආරක්‍ෂාව, රැකියා ස්ථානයේ ආරක්‍ෂාව සහ ළමා හා වැඩිහිටි ආරක්‍ෂාව (අවදානම් කණ්ඩායම් ආරක්‍ෂාව). ප්‍රථමාධාර, පූර්ව රෝහල් සහ පශ්චාත් ඇතුළත් කිරීමේ සත්කාර ඇතුළු පශ්චාත් සිදුවීම් රැකවරණය ද වැඩසටහනේ ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකමකි.

2021 වර්ෂයේදී පහත සඳහන් උපාය මාර්ගික ක්ෂේත්‍ර යටතේ වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව සම්බන්ධීකරණය කර පවත්වන ලදී:

1. උපදේශනය, හවුල්කාරිත්වය සහ නායකත්වය

- ශ්‍රී ලංකාව 2021 – 2025 තුළ සිදුවීම වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ බහු ආංශික උපාය මාර්ගික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම දියත් කරන ලදී
- මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය කිරීම මගින් තුළ වැළැක්වීමට සහාය වීම, සියලුම අංශ හරහා තුළ වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම ප්‍රතිපත්තිවලට ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා බහු ආංශික මැදිහත්වීම් සඳහා පෙනී සිටීම
- තුළ සිදුවීම වැළැක්වීමේ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් සමඟ වැඩ කර ඇත - මාර්ග ආරක්ෂාව, ජල ආරක්ෂණය, ළමා/නිවාස/වැඩිහිටි ආරක්ෂාව, පශ්චාත් සිදුවීම් රැකවරණය පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශක කණ්ඩායම් (TAG)
- විෂවීම සහ සර්ප දෂ්ඨන වැළැක්වීම සඳහා නව TAG එකක් ස්ථාපිත කරන ලදී
- තුළ සිදුවීම වැළැක්වීමේ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම්වල යොමු නියමයන් (TOR) සංවර්ධනය කරන ලදී - තාක්ෂණික උපදේශක කණ්ඩායම් (TAG) පිහිටුවන ලදී
- දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් තුළ වැළැක්වීමේ මෙහෙයුම් කමිටු සහ ආරක්ෂිත ප්‍රජා මෙහෙයුම් කමිටු පිහිටුවීමට යෝජනා කර ඇත.
- තුළ සිදුවීම වැළැක්වීමේ වැඩසටහන වත්මන් මහජන සෞඛ්‍ය වැඩසටහනට ඒකාබද්ධ කිරීමේදී කළ යුතු ක්‍රියාකාරකම් අවසන් කරන ලදී.
- බෝ නොවන රෝග පිළිබඳ වෛද්‍ය නිලධාරී (MONCD) රාජකාරී සහ තුළ සිදුවීම වැළැක්වීමේ වගකීම් සඳහා මාර්ගෝපදේශ සකස් කර ඇත.

2. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ අවදානම් අවම කිරීම

- ප්‍රසව මවක් හෝ වයස අවුරුදු 5 ට අඩු දරුවෙකු සිටින නිවාස අතර නිවාස ආරක්ෂණ පිරික්සුම් ලැයිස්තුව අඛණ්ඩව බෙදා හැරීම සහ ආරක්ෂිත හැසිරීම් සහ ආරක්ෂිත සංස්කෘතියක් ඇති කිරීමට ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම.
- ආරක්ෂිත ප්‍රජා වැඩසටහන පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන් සහ මහජනතාව අතර දැනුවත් කිරීම. තෝරාගත් MOH ප්‍රදේශවල නව ආරක්ෂිත ප්‍රජාවන් පිහිටුවීම සඳහා තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ සපයනු ලැබේ.
- පෙර පාසල් සහ දිවා සුරැකුම් මධ්‍යස්ථාන ආරක්ෂණ පිරික්සුම් ලැයිස්තුව සකස් කරන ලදී.
- ජාතික තුළ නිවාරණ සතිය සහ වසවිස නිවාරණ සතිය පැවැත්වීම සඳහා තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ ලබා දීම
- දියේ ගිලීම වැළැක්වීම පිළිබඳ පළමු ද්වි-කලාපීය තත්ව වාර්තාව දියත් කිරීමේ දී මණ්ඩලයේ සාමාජිකයෙකු ලෙස දායක විය
- ශ්‍රී ලංකා දියේ ගිලීමේ තත්ත්ව වාර්තාවේ කෙටුම්පත සමාලෝචනය කරන ලදී
- පළමු ලෝක දියේ ගිලීම වැළැක්වීමේ දිනයට සමගාමීව දියේ ගිලීම වැළැක්වීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කරන ලදී.
- දියේ ගිලීමේ වැඩි අවදානමක් ඇති ප්‍රදේශවල ප්‍රදර්ශනය කිරීමට සැලසුම් කර ඇති දැන්වීම් පුවරුවේ කලා කෘති නිම කරන ලදී.
- **COVID 19** වසංගතය අතරතුර තුළ වැළැක්වීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම
- රටේ පවතින තත්ත්වය හේතුවෙන් සිදුවිය හැකි තුළ පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීම
- යතුරුපැදි හිස්වැසුම් සඳහා වන ප්‍රමිතීන් සංවර්ධනය කිරීමේදී සෞඛ්‍ය ගැටළු සැපයීමට දායක විය
- මාර්ග ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් යහපත් සමරිතානුවන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනයට දායක විය

- මාර්ග රථවාහන අනතුරු හේතුවෙන් සිදුවන අනතුරු වළක්වා ගැනීම සඳහා ආරක්ෂිත පටිවල ප්‍රමිතීන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා තාක්ෂණික විශේෂඥතාව ලබා දීමට දායක වීම.
- බිහිරි පුද්ගලයන් සඳහා රියදුරු බලපත්‍ර ඇති ගැටළු සම්බන්ධ සෞඛ්‍ය ගැටළු සපයා ඇත
- නීතිවිරෝධී මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සඳහා රියදුරන් සඳහා මාර්ග අද්දර පරීක්ෂා කිරීමේ මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය කිරීමට තාක්ෂණික විශේෂඥතාව දායක විය.
- මාර්ග ආරක්ෂාව පිළිබඳ ADB විසින් සකස් කරන ලද වාර්තාව සමාලෝචනය කරන ලදී

3. පශ්චාත් සිදුවීම් රැකවරණය සහ ධාරිතාව ගොඩනැගීම

- ප්‍රථමාධාර පුහුණු කණ්ඩායම් පිහිටුවීමට සහ දිස්ත්‍රික් MONCDs සහ MOH විසින් සම්බන්ධීකරණය කර දිස්ත්‍රික් සහ MOH මට්ටමින් ප්‍රථමාධාර පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම සඳහා තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ ලබා දීම.
- කායික අනතුරු කළමනාකරණය පිළිබඳ ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සකස් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ.
- මූලික ප්‍රථමාධාර විෂය මාලාව සහ මූලික ප්‍රථමාධාර පිළිබඳ ජාතික මාර්ගෝපදේශයක් සකස් කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී.
- සාමාන්‍ය ජනතාව සඳහා සකස් කරන ලද ප්‍රථමාධාර අත්පොතෙහි සිංහල පිටපත දෙමළ භාෂාවෙන් මුද්‍රණය කිරීමට අපේක්ෂාවෙන් දෙමළ භාෂාවට පරිවර්තනය කරන ලදී.
- ජාතික තුවාල වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණ වැඩසටහන පිළිබඳ පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ විශේෂඥ ප්‍රජා වෛද්‍යවරු සහ දිස්ත්‍රික් MO-NCD සඳහා පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.
- අදාළ පළාත්, දිස්ත්‍රික් සහ රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා තුවාල දත්ත කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම.

4. නිරීක්ෂණ, අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ පර්යේෂණ

- ජාතික තුවාල නිරීක්ෂණ පද්ධතිය (NISS) ශක්තිමත් කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී.
- NISS හි භාවිතා වන සමහර දත්ත එකතු කිරීමේ ආකෘති සඳහා H- අංක ලබා ගැනීම; තුවාල මරණ තොරතුරු පෝරමය (H 1329), ආයතනික තුවාල මරණ ලේඛනය (H 1330), ආයතනික තුවාල මරණ පරීක්ෂණ සහ සමාලෝචන පෝරමය (H 1331), ක්ෂේත්‍ර තුවාල මරණ පරීක්ෂණ පෝරමය (H 1332) සහ තුවාල මාරු කිරීමේ තොරතුරු පෝරමය, (H 1333)
- NISS ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී හෙද කාර්ය මණ්ඩලයේ දායකත්වය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මුල් NISS වක්‍රලේඛයට සංශෝධනයක් නිකුත් කරන ලදී.
- NISS වෙත තුවාල මරණ විමර්ශනය සහ සමාලෝචනය හඳුන්වා දෙන ලදී
- විශේෂ ආකෘතියක් සහ දත්ත ඇතුළත් කිරීමේ පද්ධතියක් හඳුන්වා දීමෙන් තුවාල සම්බන්ධ ස්ථාන මාරු නිරීක්ෂණ විධිමත් කරන ලදී
- විශේෂ විද්‍යුත් තොරතුරු පද්ධතියක් සහිත රෝහල්වල බාහිර රෝගී තුවාල නිරීක්ෂණ දත්ත ඇතුළත් කිරීමට විශේෂ පද්ධතියක් හඳුන්වා දීමට පියවර ගෙන ඇත.
- ජාතික තුවාල නිරීක්ෂණ පද්ධතියේ කාර්ය සාධනය පළාත් මට්ටමින් සමාලෝචනය කරන ලදී
- ජාතික තුවාල නිරීක්ෂණ පද්ධතිය ජාතික සමාලෝචනය සහ හොඳම කාර්ය සාධනය සඳහා සම්මාන උළෙල පවත්වන ලදී - 2020
- NCD අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් සකස් කරන ලද කාර්තුමය NCD ප්‍රකාශනය සඳහා දායක විය

පසුගිය අවුරුදු 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක සහ ඉලක්ක වලට එරෙහිව ප්‍රගතිය

	ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක	ඉලක්කය	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	අභ්‍යන්තර නිරීක්ෂණ පවත්වන මුර ස්ථාන ගණන	100%	-	49%	62%	65%	67%	81%
2	බාහිර රෝගී නිරීක්ෂණ පවත්වන සෙන්ටිනල් අඩවි ගණන	100%	-	68%	85%	89%	91%	89%
3	මරණ දැනුම්දීම සිදු කරන මුර ස්ථාන ගණන	100%	-	-	-	40%	56%	67%

2022-2023 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා සංශෝධිත ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගික රාමුව දියත් කිරීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා ජාතික බහුආංශික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ප්‍රකාශයට පත් කිරීම (2022-2026)
- ශ්‍රී ලංකාවේ බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා වියදම් සහිත බහුආංශික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් කිරීම (2022-2026)
- ප්‍රාථමික සත්කාර සේවා ශක්තිමත් කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් හවුල් සත්කාර පොකුරු පද්ධතිය හරහා සෞඛ්‍ය සේවා ශක්තිමත් කිරීම
- බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීමේ සහ පාලන ක්‍රියාකාරකම්වල ධාරිතා ගොඩනැගීම දිගටම කරගෙන යාම
- බෝ නොවන රෝග ආශ්‍රිත SDG ඉලක්ක වෙත ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා බෝ නොවන රෝග සම්බන්ධ දත්ත හිඬු පිරවීම සඳහා නිරීක්ෂණ සහ තොරතුරු පද්ධති ශක්තිමත් කිරීම
- දැනට පවතින සෞඛ්‍ය අංශයේ වැඩසටහන් වලට බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලන ක්‍රියාකාරකම් ඒකාබද්ධ කිරීම
- බෝ නොවන රෝග සඳහා විශ්ව සෞඛ්‍ය ආවරණයක් ලබා ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය නොවන අංශය සමඟ තීරසාර හවුල්කාරිත්වයක් ඇති කර ගැනීම
- තුවාල වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ බහු-ආංශික උපාය මාර්ගික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කිරීම සහ ඇගයීම, ශ්‍රී ලංකාව 2021 - 2025
- මූලික ප්‍රථමාධාර පුහුණුව පිළිබඳ ජාතික විෂය මාලාව අවසන් කිරීම, මූලික ප්‍රථමාධාර පිළිබඳ ජාතික මාර්ගෝපදේශය, කම්පන කළමනාකරණය පිළිබඳ ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා මාර්ගෝපදේශ

- තුවාල මරණ පරීක්ෂණය සහ සමාලෝචන පැවැත්වීම
- දිවා සුරැකුම් සහ පෙරපාසල් ආරක්ෂණ පිරික්සුම් ලැයිස්තුව හඳුන්වාදීම
- පාසල් ආරක්ෂාව, වැඩිහිටි නිවාස ආරක්ෂාව සහ සේවා ස්ථාන ආරක්ෂණ පිරික්සුම් ලැයිස්තු සංවර්ධනය කිරීම

2021 වර්ෂය තුළ සිදු කරන ලද විශේෂ ක්‍රියාකාරකම්වල මූල්‍ය ප්‍රගතිය

2021 වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය	(Rs. Mn)
GOSL 111-2-14-035-2509(11)	74
WB 111-02-13-003-2509-38(12)	25.06
WHO	5.34
Total	104.4

වියදම්: නිදන්ගත NCD සඳහා ජාතික වැඩසටහන	Rs (Mn)
• උපදේශනය, හවුල්කාරිත්වය සහ නායකත්වය	0.59
• සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ අවදානම් අවම කිරීම	22.66
• NCD සහ ඒවායේ අවදානම් සාධක කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම	31.25
• නිරීක්ෂණ, අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ පර්යේෂණ	9.189
වියදම්: තුවාල වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණය	
• උපදේශනය, හවුල්කාරිත්වය සහ නායකත්වය	0.28
• නිරීක්ෂණ, අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ පර්යේෂණ	0.47
එකතුව	64.439

STEPS සමීක්ෂණය 2021

හැඳින්වීම

ගෝලීයකරණය, කාර්මීකරණය, නාගරීකරණය සහ ආර්ථික සංක්‍රාන්තිය ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු ලෝකයේ සියලුම රටවල මිනිසුන්ගේ ප්‍රධාන ජීවන රටා වෙනස්කම්වලට හේතු වී ඇත. මෙම වෙනස්කම්වලට සෞඛ්‍ය සම්පන්න නොවන ආහාර භාවිතය, ශාරීරික ක්‍රියාශීලී නොවීම, මත්පැන් භාවිතය සහ දුම්කොළ දුම්පානය, බෝ නොවන රෝග (NCD) සඳහා වැඩි අවදානමක් ඇති කරයි. මෙම අවදානම හේතුවෙන් ලොව පුරා සෑම රටකම බෝවන රෝගවල සිට බෝ නොවන රෝග දක්වා වසංගත රෝග සංක්‍රමණයක් ඇති වී ඇති අතර එය ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට බලපායි. මෙම බෝ නොවන රෝග වලට හෘද වාහිනී රෝග, දියවැඩියා රෝගය, පිළිකා සහ නිදන්ගත සහ දුර්වල ස්වභාවයක් ඇති නිදන්ගත ශ්වසන රෝග ඇතුළත් වේ. 2012 වසරේ ලෝකයේ සිදු වූ මුළු මරණ වලින් 68%ක් බෝ නොවන රෝග නිසා සිදු වූ බව පෙන්වා දී ඇති අතර එය ගෝලීය වශයෙන් මරණයට ප්‍රධානතම හේතුව වේ (WHO, 2014a). මෙම බෝ නොවන රෝග මරණ වලින් 80% අඩු සහ මධ්‍යම ආදායම් ලබන රටවල සිදුවී ඇත (WHO, 2014a). බෝ නොවන රෝග හේතුවෙන් සිදු වූ මුළු මරණ වලින් 40% ක් වයස අවුරුදු 70 ට පෙර සිදුවී ඇත. මෙම අකල් මරණ වලින් 82% ක් සිදුවී ඇත්තේ

සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලය (WHO, 2014a). ශ්‍රී ලංකාවේද තත්ත්වය එසේමය. 2012 වසරේ ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවූ සමස්ත මරණ වලින් 75%ක් බෝ නොවන රෝග ආශ්‍රිත මරණ වන අතර ශ්‍රී ලංකාවේ අකල් මරණ වලින් 18%ක් බෝ නොවන රෝග (WHO, 2014b) හේතුවෙන් සිදු වූ බව පෙන්වා දී ඇත. විශේෂයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල නොමේරූ මරණ හා රෝගාබාධ සඳහා ප්‍රධාන හේතුව බෝ නොවන රෝග බවට පත්ව ඇත. මේවා දිගු කාලීන මිල අධික ප්‍රතිකාර, කළමනාකරණය සහ රැකවරණය ඉල්ලා සිටින නිදන්ගත දුර්වල කරන රෝග වේ. මේ හේතුවෙන් බෝ නොවන රෝග පුද්ගලයාගේ, පවුලෙහි, සමාජයෙහි සහ රටේ ආර්ථිකයට බලපායි. විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව වැනි ආර්ථික වශයෙන් දියුණු වෙමින් පවතින රටවල ආර්ථික වර්ධනයට මෙය විශාල බලපෑමක් එල්ල කරයි. රටේ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම් පද්ධතිවල පවතින සීමිත සම්පත් උපරිමයෙන් පරිභෝජනය කරන බැවින් බෝ නොවන රෝග කරලියට පැමිණ ඇත. මේ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ බෝ නොවන රෝගහි බර වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා රට තුළ වැළැක්වීමේ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වැදගත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය (සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, 2009) විසින් සංවර්ධනය කරන ලද නිදන්ගත බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා වන ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගික රාමුව මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ නිවාරණ උපාය මාර්ග මෙහෙයවනු ලැබේ. මෙම ප්‍රතිපත්ති ලේඛනය මාර්ගෝපදේශන මූලධර්ම කිහිපයක් මත පදනම් වී ඇත; සෞඛ්‍ය, සමානාත්මතාවය සහ සමාජ සාධාරණත්වය, ප්‍රජා සහ පවුල් සවිබල ගැන්වීම සහ සහභාගීත්වය, බහු-විනය සහ බහු-ආංශික ප්‍රවේශයන් සහ ජීවන පාඨමාලා ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීම සඳහා ඇති අයිතිය ආරක්ෂා කිරීම (සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, 2009).

ප්‍රතිපත්ති ලේඛනයට අනුකූලව, ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් නොමේරූ මරණ අවම කිරීම සහ බෝ නොවන රෝග අවදානම් සාධක අවම කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාමාර්ග පුළුල් කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිමය අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන උපායමාර්ගික ක්ෂේත්‍ර නවයක් හඳුනාගෙන ප්‍රමුඛත්වය ලබා දී ඇත (සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, 2009). මේ අනුව, උපාය මාර්ගික රාමුවේ පළමු ප්‍රධාන උපාය මාර්ගය වන්නේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න නොවන ආහාර, ශාරීරික ක්‍රියාශීලී බව, මධ්‍යසාර පරිභෝජනය සහ දුම්කොළ පරිභෝජනය (සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, 2009) ඇතුළු ජනගහනයේ අවදානම් සාධකවල ව්‍යාප්තිය අඩු කිරීම මගින් නිදන්ගත බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීමයි.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ STEP නිරීක්ෂණයට නිරීක්ෂණ පද්ධති දෙකක් ඇතුළත් වේ, එනම්; බෝ නොවන රෝග අවදානම් සාධක නිරීක්ෂණ සඳහා STEPwise ප්‍රවේශය සහ ආසාන නිරීක්ෂණ සඳහා STEPwise ප්‍රවේශය. බෝ නොවන රෝග අවදානම් සාධක නිරීක්ෂණ සඳහා STEPwise ප්‍රවේශය ජනගහනය පදනම් කරගත් ජාතික සමීක්ෂණයක් වන අතර, රට තුළ බෝ නොවන රෝග හි බර තීරණය කිරීම සඳහා ජනගහනය අතර දැනටමත් ස්ථාපිත අවදානම් සාධක පිළිබඳ දත්ත ලබා ගැනීම අරමුණු කරයි. මෙම ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු ලොව පුරා බොහෝ රටවල බෝ නොවන රෝග අවදානම් සාධකවල වර්තමාන ව්‍යාප්තිය තක්සේරු කිරීමට භාවිතා කර ඇත. මෙම සමීක්ෂණය අනුක්‍රමික ක්‍රියාවලියක් වන අතර එහිදී සම්මුඛ පරීක්ෂක විසින් පරිපාලනය කරන ලද ප්‍රශ්නාවලියක් හරහා බෝ නොවන රෝග අවදානම් සාධක පිළිබඳ ප්‍රධාන තොරතුරු ලබා ගැනීමෙන් සමීක්ෂණය ආරම්භ කරනු ලැබේ, පසුව මානවමිතික මිනුම් ලබාගෙන පසුව ජෛව රසායනික විශ්ලේෂණය සඳහා රුධිර සාම්පල ලබා ගනී. මෙම සමීක්ෂණය සාමාන්‍යයෙන් සිදු කරනු ලබන්නේ අධ්‍යයනයට සහභාගී වූවන්ගේ පවුල්වල සමාජ-ජනවිකාස දත්ත, මානවමිතික මිනුම්, මුත්‍රා සාම්පල එකම සැකසුමක එකතු කර රුධිර සාම්පල සායන පසුබිමක දී ලබා ගැනීමයි.

නියැදි තාක්ෂණය

ජාතික වශයෙන් නියෝජනය වන නියැදියක් තෝරාගැනීම සඳහා බහුඅදියර ස්ථරිකෘත පොකුරු නියැදි ක්‍රමයක් භාවිතා කරන ලදී. නියැදිය දිස්ත්‍රික් සහ අංශ (නාගරික, ග්‍රාමීය, වතු) මට්ටම් මත පදනම්ව ස්තරීකරණය කර ඇත. ප්‍රාථමික නියැදි ඒකකයක් පොකුරක් ලෙස සැලකේ. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව (DSC) විසින් අධ්‍යයන නියැදිය තෝරාගැනීම සිදු කරන ලදී.

ප්‍රාථමික නියැදිම ඒකකය (PSU)

PSU හි රාමුව පදනම් වී ඇත්තේ ජන හා නිවාස සංගණනයේ දී සකස් කරන ලද සංගණන කොටස් මත පදනම් වූවකි - 2011, එය 2018 පළමු කාර්තුවේ කම්කරු බල සමීක්ෂණය සඳහා යාවත්කාලීන කරන ලදී. මේ අනුව, ප්‍රදේශයේ ජනගහනය මත පදනම්ව සමානුපාතික සාම්පල (PPS) ක්‍රමය භාවිතයෙන් PSU 644ක් තෝරා ගන්නා ලදී.

ද්විතියික නියැදිම ඒකකය (SSU)

නිවාස ඒකකයක් SSU ලෙස සැලකේ. සෑම PSU එකකින්ම, එක් එක් PSU හි නිවාස ඒකකවල නියැදි රාමුව මත අහඹු ලෙස SSUs 12ක් තෝරා ගන්නා ලදී (මෙම නියැදි රාමු DCS සමඟ ලබා ගත හැකි විය). එබැවින් සමීක්ෂණය සඳහා SSU ලෙස නිවාස ඒකක 7728ක් තෝරා ගන්නා ලදී.

තෘතියික නියැදිම ඒකකය (TSU)

සවිස්තරාත්මක ගණනය කිරීම සඳහා සුදුසුකම් ලත් සියලුම වගඋත්තරකරුවන්ගෙන් (වයස අවුරුදු 18-69 පුද්ගලයින්) එක් එක් නිවාස ඒකකයකින් එක් අයෙකු අහඹු ලෙස තෝරා ගන්නා ලදී. මෙම කාර්යය සඳහා, තෝරාගත් නිවාස ඒකකයේ සමීක්ෂණය සඳහා සුදුසුකම් ලත් සියලුම සාමාජිකයින් වයස අනුව අවරෝහණ අනුපිළිවෙලින් ලැයිස්තුගත කර පුද්ගලික ඩිජිටල් සහායකයින් (PDA) වෙත ලබා දෙන ලදී. අනතුරුව, PDA විසින් අහඹු ලෙස 'කිෂ්' ක්‍රමය භාවිතා කරමින් සමීක්ෂණය සඳහා සුදුසුකම් ලත් එක් සහභාගිවන්නෙකු තෝරා ගන්නා ලදී (සමීක්ෂණ ක්‍රම, 2013).

ක්ෂේත්‍ර ක්රියාකාරකම්

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (ඇමුණුම I) නවීකරණය කරන ලද STEPS උපකරණ අනුවාදය 3.2 භාවිතා කරමින් STEPS සමීක්ෂණය සිදු කරන ලදී. STEPS සමීක්ෂණය 2021 අදියර තුනක සමීක්ෂණයක් විය. STEPS 1 යනු සම්මුඛ පරීක්ෂක-පරිපාලනය කරන ලද ප්‍රශ්නාවලියකි, STEPS 2 යනු අධ්‍යයනයට සහභාගී වූවන්ගෙන් ස්ථාන මුත්‍රා එකතු කිරීම සමඟ මානවමිතික මිනුම් වන අතර STEPS 3 යනු FBS සහ සම්පූර්ණ කොලෙස්ටරෝල් මැනීමයි.

STEP 1

පුද්ගලික ඩිජිටල් සහායක (PDA) ලෙසද හැඳින්වෙන ඇන්ඩ්‍රොයිඩ් උපාංගයක ස්ථාපනය කර ඇති සම්මුඛ පරීක්ෂක පරිපාලන ප්‍රශ්නාවලියක් (STEPS උපකරණ අනුවාදය 3.2) භාවිතයෙන් STEP 1 සිදු කරන ලදී. මෙම ක්‍රමය 'පරිගණක ආධාරයෙන් පුද්ගලික සම්මුඛ පරීක්ෂණ' (CAPI) තාක්ෂණය ලෙසද හැඳින්වේ.

STEP 2

භෞතික මිනුම්

සමීක්ෂණයේ STEP 2 හි පහත දැක්වෙන මානවමිතික මිනුම් සහ වාඩි වී සිටින ස්ථානයේ විවේක රුධිර පීඩනය මැනීම ඇතුළත් විය.

- a) උස මනින ලද්දේ සවි කළ නොහැකි අතේ ගෙන යා හැකි ක්‍රීඩාංගනයක් භාවිතයෙන්, ආසන්නතම 0.5cm දක්වාය.
- b) ආසන්නතම ග්‍රෑම් 100 දක්වා වූ සංඛ්‍යාත පැතලි කිරුම් තරාදියක් භාවිතයෙන් බර මනිනු ලැබේ
- c) ඉණ වට ප්‍රමාණය මනින ලද්දේ ආසන්නතම 0.2cm දක්වා වූ මිනුම් පටියක් භාවිතා කරමිනි
- d) විවේක රුධිර පීඩනය මනිනු ලබන්නේ, වාඩි වී සිටින ස්ථානයේ (විශ්වීය කඳු එකක් සහිත) අතේ ගෙන යා හැකි, ස්වයංක්‍රීය ඩිජිටල් ඉහළ අත් රුධිර පීඩන මොනිටරයක් භාවිතා කරමිනි

මෙම මිනුම් ගනු ලැබුවේ ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ කණ්ඩායමේ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල සාමාජික (PHNS/PHM) විසිනි. රුධිර පීඩනයේ මිනුම් තුනක් සහ අනෙකුත් මානවමිතික මිනුම්වල අගයන් දෙකක් ගන්නා ලදී.

මුත්‍රා සාම්පලය එකතු කිරීම

ඉහත මිනුම් වලට අමතරව, මුත්‍රා සෝඩියම් සහ ක්‍රියේටිනින් මට්ටම්වල ජෛව රසායනික විශ්ලේෂණය සඳහා වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය (MRI) විසින් සපයන ලද මුත්‍රා සාම්පල ගබඩා බෝතල් වලින් එක් එක් අධ්‍යයනයට සහභාගිවන්නන්ගෙන් මුත්‍රා සාම්පලයක් (5ml) එකතු කරන ලදී. පසුව පුද්ගලයාගේ සාමාන්‍ය දෛනික ලුණු ප්‍රමාණය ගණනය කිරීමට මුත්‍රා සෝඩියම් මට්ටම් භාවිතා කරන ලදී. මුත්‍රා ක්‍රියේටිනින් මට්ටම රට තුළ වකුගඩු රෝගය පැතිරීමේ දර්ශකයක් ලෙස තක්සේරු කෙරේ.

STEP 3

STEP 3 අධ්‍යයනයට සහභාගිවන්නන්ගේ ජෛව රසායනික මිනුම් ඇතුළත් විය. නිරාහාර රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම සහ සහභාගිවන්නන්ගේ සම්පූර්ණ කොලෙස්ටරෝල් මට්ටම මනිනු ලබන්නේ අතේ ගෙන යා හැකි සත්කාරක ග්ලූකෝමීටර සහ කොලෙස්ටරෝල් මොනිටර මගින් කේශනාලිකා රුධිරය භාවිතා කරමිනි.

අධ්‍යයන විවලය

STEP 1 හි අධ්‍යයන විවලයන්

සමාජ-ජනගහන ලක්ෂණ

- දුම්කොළ භාවිතය, මධ්‍යසාර භාවිතය, ආහාර හැසිරීම් සහ ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් වැනි NCD සඳහා වර්ගාත්මක අවදානම් සාධක තක්සේරු කිරීමට සහ මධ්‍යසාර පාලන ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ දැනුම හා ආකල්ප තක්සේරු කිරීමට ප්‍රශ්න.
- කායික අවදානම් සාධකවල වැඩි විමක් සම්බන්ධ සාධක තක්සේරු කිරීමට ප්‍රශ්න උදා: රුධිර පීඩනය සහ රුධිර ග්ලූකෝස්

STEP 2 හි අධ්‍යයන විවලයන්

- රුධිර පීඩනය
- උස
- බර
- ඉණ වට ප්‍රමාණය
- නිරාහාර නොවන මුත්‍රා සෝඩියම් මට්ටම
- නිරාහාර නොවන මුත්‍රා ක්‍රියේටිනින් මට්ටම
- මුත්‍රා කොට්නයින් මට්ටම

STEP 3 හි තක්සේරු කරන ලද විචල්‍යයන්

- වේගවත් රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම
- සෙරුම් සම්පූර්ණ කොලෙස්ටරෝල් මට්ටම

දත්ත එකතුව

2021 අප්‍රේල්, නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් මාසය තුළ දත්ත රැස් කිරීම සිදු කරන ලදී.

දත්ත විශ්ලේෂණය

STEPS සමීක්ෂණයේ දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රියාවලිය සිදුවෙමින් පවතී.

අයවැය

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් STEPS සමීක්ෂණය සඳහා කැබිනට් අනුමැතිය ලබාගෙන තිබූ අතර අයවැය ප්‍රතිපාදන රු. 50,000,000.00 (මිලියන 50) සහ වියදම රු. 43,650,249.59 ක් සහ තවත් රු. 2,472,672.21ක් මේ වසරේ පියවිය යුතුය.

4.2.6 පාරිසරික හා වෘත්තීය සෞඛ්‍ය

හැඳින්වීම

පාරිසරික සෞඛ්‍ය, වෘත්තීය සෞඛ්‍ය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය යටතේ පවතින ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය (FCAU) පාරිභෝගිකයින්ට ආරක්ෂිත සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර ලබා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා නියාමන සේවා සම්බන්ධීකරණය සහ අධීක්ෂණය සහ පළාත් පාලන ආයතන වෙත තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ සැපයීම සඳහා වගකිව යුතුය.

අරමුණු

- i. ඇතුල්වීමේ වරායන්හි ආහාර සුරක්ෂිතතාවයට සහාය වීම.
- ii. අපනයන ආහාර ද්‍රව්‍යවල හොඳම තත්ත්වය සහතික කිරීම සහ අවශ්‍ය විටෙක අපනයන සෞඛ්‍ය සහතික ලබාදීම.
- iii. වළක්වා ගත හැකි සෞඛ්‍ය අවදානම් වලින් පාරිභෝගිකයින් ආරක්ෂා කිරීම.
- iv. තරඟකාරී වෙළඳපල සඳහා සහාය වන සාධාරණ සහ ඵලදායී, විද්‍යාව පදනම් කරගත් ආහාර රෙගුලාසි හරහා පාරිභෝගිකයින් ආරක්ෂා කිරීම.
- v. ජාතික ආහාර නිරීක්ෂණ, බලාත්මක කිරීම සහ ආහාර නැවත කැඳවීම් සම්බන්ධීකරණය කිරීම

ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් 2021 සහ 2022.06.30 දක්වා

අ) ආහාර සුරක්ෂිතතා සමාලෝචන

බලයලත් නිලධාරීන් සහ ආහාර බලධාරීන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් සෑම පළාතකම පළාත් සමාලෝචන රැස්වීම් නවයක් පවත්වන ලදී. 2022 සිට දිස්ත්‍රික් පදනමින් ආහාර සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීමට තීරණය කර ඇත.

ආ) ජාතික ආහාර නිරීක්ෂණ

සාමාන්‍යයෙන් පරිභෝජනය කරන තෝරාගත් ආහාර ද්‍රව්‍යවල පළිබෝධනාශක, බැර ලෝහ සහ ඇල්ලැටොක්සික් අපද්‍රව්‍ය පිළිබඳ ජාතික ආහාර නිරීක්ෂණ වැඩසටහනක් දීප ව්‍යාප්තව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. දිවයින පුරා පළමු ආහාර නිරීක්ෂණ වැඩසටහන 2018 දී ආරම්භ කරන ලද අතර මෙම ක්‍රියාකාරකම ආනයනික සහ දේශීයව නිෂ්පාදනය කරන ලද ආහාර යන දෙකම ආවරණය කරයි.

දිස්ත්‍රික්ක 26 ම බලයලත් නිලධාරීන් විසින් සාම්පල එකතු කරන ලදී.

මෙම සාම්පල සියල්ලම රජයේ පිළිගත් රසායනාගාර මගින් පරීක්ෂා කරන ලදී.

- රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ ආහාර රසායනාගාරය
- කළුතර NIHS හි ආහාර රසායනාගාරය
- කොළඹ නගර රස පරීක්ෂකගේ ආහාර රසායනාගාරය
- MRI හි ආහාර රසායනාගාරය
- පශු වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය ගන්නෝරුව පේරාදෙණිය

ආහාර රසායනාගාරයේ නම	ආහාර ද්‍රව්‍ය සහ සිදු කරන ලද පරීක්ෂණ
රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ ආහාර රසායනාගාරය	මිරිස් සඳහා ඇල්ලැටොක්සික් සහ සම්මතයන්
	නැවුම් එළවළු සඳහා බැර ලෝහ සහ පළිබෝධනාශක අපද්‍රව්‍ය
	නැවුම් කොළ සඳහා බැර ලෝහ සහ පළිබෝධනාශක අපද්‍රව්‍ය
කළුතර NIHS හි ආහාර රසායනාගාරය	පොල් තෙල් සඳහා ඇල්ලැටොක්සික් සහ සම්මතයන්
	නොපිසු සහල් සඳහා බැර ලෝහ සහ වර්ණක ද්‍රව්‍ය
	මාළු සඳහා බැර ලෝහ සහ ෆෝමල්ඩිහයිඩ්
MRI හි ආහාර රසායනාගාරය	ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව සඳහා කිරි පැස්ටරීකරණය
	ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව සඳහා බත් සහ ව්‍යාප්ත ඇසුරුම්
කොළඹ නගර රස පරීක්ෂකගේ ආහාර රසායනාගාරය	ජෙලි කෝප්ප, ටෝෆු, පළතුරු යුෂ සහ පළතුරු බීම, රස කළ කිරි සහ මෝල්ට් බීම, සුස් මිශ්‍රණය සහ කල් තබා ගන්නා ද්‍රව්‍ය සඳහා කුළුබඩු ජේස්ට්, වර්ණ ගැන්වීම, මේදය, සීනි සහ ලුණු
	දේශීය කුළුබඩු ජේස්ට්, යෝගට්, පොල් කිරි පිටි, කල් තබා ගන්නා ද්‍රව්‍ය සඳහා ක්ෂණික නුඩල්ස්, වර්ණ ගැන්වීම, මේදය, සීනි සහ ලුණු පරීක්ෂණ
	පාන වර්ග සඳහා කල් තබා ගන්නා ද්‍රව්‍ය, වර්ණක සහ සීනි පරීක්ෂණ

ගන්නෝරුව ජේරාදෙණිය පඤ්ච වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය	ඇල්ලාටොක්සින් සහ ආකලන සඳහා කිරි පිටි නැවුම් කිරි, චීස් වල ඇල්ලාටොක්සින්
--	---

ඇ) විශ්ලේෂණ කටයුතු

නිරීක්ෂණ සහ අපවිත්‍ර වීම සඳහා ආහාර සහ ජල සාම්පල පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අඛණ්ඩව සහාය වූ ආහාර රසායනාගාර හතක ජාලයක් ඇත. 2017 සිට UNIDO සමඟ සහයෝගයෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ආහාර රසායනාගාර ශක්තිමත් කිරීමේ සහ ප්‍රතිත්‍යය කිරීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටී-ISO 17025:2017(2).

MRI හි ආහාර රසායනාගාරය 2019 ජූලි 1 වන දින සිට ප්‍රතිත්‍යය කරන ලදී. අනෙකුත් ආහාර රසායනාගාර ප්‍රතිත්‍යයේ අවසන් අදියරේ පවතී.

ඈ) කෝඩෙක්ස් ක්‍රියාකාරකම් / WTO-SPS සම්බන්ධතා ස්ථානය

පාරිසරික සෞඛ්‍ය, වෘත්තීය සෞඛ්‍ය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වන ජාතික කෝඩෙක්ස් සම්බන්ධතා ස්ථානයයි. කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයින් දෙදෙනෙකු පත් කිරීමත් සමඟ එය ශක්තිමත් විය.

උනන්දුවක් දක්වන රටවලින් අදහස් ලබා ගැනීම සඳහා WTO-SPS තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය පිළිබඳ කෙටුම්පත් ආහාර සුරක්ෂිතතා රෙගුලාසි දැනුම් දෙන ලදී.

රැස්වීමට සක්‍රීයව සහභාගී වීම, රටේ ගැටළු CODEX e ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් වෙත ඉදිරිපත් කිරීම සහ අපගේ අවධානය යොමු කළ යුතු ක්ෂේත්‍ර හඳුනා ගැනීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමඟ ජාතික CODEX කමිටු රැස්වීමක් පවත්වන ලදී.

ඉ) ආහාර සුරක්ෂිතතා දින සතියේ ක්‍රියාකාරකම්

MOHH මට්ටමින් ආහාර (ආහාර පරිශ්‍ර ලියාපදිංචි කිරීම) රෙගුලාසි ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව ආහාර බලධාරීන් වෙත නියෝගයක් යවන ලදී.

පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

I. ඇතුල්වීමේ වරායන්හි ආහාර සුරක්ෂිතතාවයට සහාය වීම. (ආනයන පාලන ක්‍රියාකාරකම්)

ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන්වන ආහාර මිනිස් පරිභෝජනය සඳහා ආරක්ෂිත බව සහතික කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ FCAU විසින් දේශසීමා තුළ ආහාර ආනයන පාලන ක්‍රියා පටිපාටිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. මුහුදු වරාය, ගුවන් තොටුපල සහ බහාලුම් පර්යන්තවල ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන් විසින් ආනයන පාලන කටයුතු සිදු කරනු ලැබේ. නියැදි සැලැස්මට අනුව ලේඛන, ආහාර සහ ආහාර නියැදි පරීක්ෂා කිරීම ඇතුල්වීමේ ස්ථානවල කාර්ය මණ්ඩලය විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

පිවිසුම් වරායන්හි ආහාර පරීක්ෂා කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම්

පිවිසුම් වරායන්	ක්‍රියාකාරකම්	2017	2018	2019	2020	2021	2022.06.03 දක්වා
RCT	පරීක්ෂා කරන ලද තොග ගණන	40,459	41,135	36,911	31,851	34,391	8,228
	ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද තොග ගණන	03	163	N/A	78	170	22

	විනාශ වූ තොග ගණන	N/A	N/A	N/A	N/A	11	00
	FCAU වෙත යොමු කර ඇති නිෂ්පාදන ගණන	N/A	N/A	N/A	N/A	16	04
	FCAU තීරණය මගින් නිකුත් කරන ලද නිෂ්පාදන ගණන	N/A	N/A	N/A	N/A	10	04
මුහුදු වරාය	ලියාපදිංචි කළ තොග ගණන	1812	2559	3483	N/A	3573	N/A
	ලබාගත් සාම්පල ගණන	20	18	04	N/A	3573	N/A
ගුවන්කොටුපල	ලැබුණු සහ පරීක්ෂා කරන ලද තොග ගණන	4201	3765	4126	3192	2988	1,357
	FCAU වෙත යොමු කරන ලද තොග ගණන	16	05	04	00	Nil	Nil
	විශ්ලේෂණය සඳහා යවන ලද සාම්පල ගණන	00	01	06	N/A	N/A	26
	අධීක්ෂණය යටතේ විනාශ වූ තොග ගණන	00	01	01	02	Nil	01
	ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද තොග ගණන	00	03	02	09	05	02

2. අපනයන ආහාර ද්‍රව්‍යවල හොඳම තත්ත්වය සහතික කිරීම සහ අවශ්‍ය විටෙක අපනයන සෞඛ්‍ය සහතික ලබාදීම. (අපනයන පාලන ක්‍රියාකාරකම්)

ආහාර ද්‍රව්‍ය අපනයනය කිරීමේදී ආනයනය කරන රට එම නිෂ්පාදනය මිනිස් පරිභෝජනයට සුදුසු බවට සහතික කරමින් අපනයනය කරන රටේ ආහාර අධිකාරියෙන් සෞඛ්‍ය සහතිකයක් ඉල්ලා සිටී. මෙය "අපනයන සහතිකය" හෝ "සෞඛ්‍ය සහතිකය" ලෙස හැඳින්වේ. ආහාර තොග අපනයනය කිරීම සඳහා අපනයන සහතික නිකුත් කරනු ලබන්නේ ආහාර මිනිස් පරිභෝජනයට සුදුසු බව සහතික කරමින් FCAU විසින් ඉල්ලීම මත ය.

ඒකකයේ අපනයන පාලන කටයුතු

ක්‍රියාකාරකම්	2017	2018	2019	2020	2021	2022.06 දක්වා
නිකුත් කරන ලද සෞඛ්‍ය සහතික ගණන	11,320	10,848	12,334	11,566	13,184	5,498
අලුතින් ලියාපදිංචි වූ ආහාර කර්මාන්තශාලා ගණන	49	55	06	101	73	25
FCAU හි අපනයන ආහාර කර්මාන්ත ශාලාවක් ලෙස ලියාපදිංචි කර ඇති මුළු කර්මාන්තශාලා ගණන	797	853	859	960	1033	1067
පැමිණි කර්මාන්තශාලා ගණන	17	31	31	58	68	172

3. වළක්වා ගත හැකි සෞඛ්‍ය අවදානම් වලින් පාරිභෝගිකයින් ආරක්ෂා කිරීම. (ගෘහස්ථ පාලනය) දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන් 61ක් සිටින අතර ශ්‍රී ලංකාව පුරා ආහාර පාලන කටයුතු සහතික කරන මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරු 2300ක් පමණ සිටිති. ආහාර පනත සහ එහි රෙගුලාසි යටතේ ආහාර සාම්පල ලබා ගැනීම, නඩු පැවරීම සහ අත් අඩංගුවට ගැනීම සහ ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම සඳහා ඔවුන් සම්බන්ධ වේ.

4. බෝතල් කළ ජලය ලියාපදිංචි කිරීමේ කටයුතු සියලුම බෝතල් කළ හෝ ඇසුරුම් කරන ලද ස්වාභාවික ඛනිජ ජලය සහ බෝතල් කළ හෝ ඇසුරුම් කළ පානීය ජලය බෝතල් කළ හෝ ඇසුරුම් කළ ජල රෙගුලාසි 2005 යටතේ ලියාපදිංචි කළ යුතුය.

බෝතල් කළ හෝ ඇසුරුම් කළ ජල නිෂ්පාදන පහසුකම් ලියාපදිංචි කිරීම

ක්‍රියාකාරකම්	2017	2018	2019	2020	2021	2022.06.30 දක්වා
මුළු කර්මාන්තශාලා ගණන	153	166	145	149	156	159
ලියාපදිංචිය අවලංගු කරන ලද කර්මාන්තශාලා ගණන	N/A	N/A	N/A	04	02	00
අලුතින් ලියාපදිංචි වී ඇති බෝතල් කළ පානීය ජල පහසුකම් සංඛ්‍යාව	13	14	13	08	09	03
අලුතින් ලියාපදිංචි වූ ඛනිජ ජල පහසුකම් ගණන	00	00	01	00	00	00
බෝතල් කළ පානීය ජල පහසුකම් ලියාපදිංචිය අලුත් කර ඇත	50	31	40	24	16	09
ඛනිජ ජල පහසුකම් ලියාපදිංචිය අලුත් කර ඇත	02	00	01	00	00	00
සංචාරය කළ මුළු කර්මාන්තශාලා ගණන	52	36	60	83	75	34
නිකුත් කරන ලද සහතික ගණන	N/A	N/A	N/A	32	25	12

5. අයච්චිකරණය කළ ලුණු නියාමනය කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම්

ආහාරයට ගත හැකි සාමාන්‍ය ලුණු අයච්චිකරණය හෝ අයච්චිකරණය නොකළ සාමාන්‍ය ලුණු ප්‍රවාහනය සඳහා භාවිතා කරන සියලුම පරිශ්‍ර **2005** ලුණු අයච්චිකරණ රෙගුලාසි යටතේ ලියාපදිංචි කර ඇත.

සාමාන්‍ය ලුණු සඳහා බලපත් නිකුත් කිරීම

ක්‍රියාකාරකම්	2017	2018	2019	2020	2021	2022.06.03 දක්වා
ලියාපදිංචිය අවලංගු කරන ලද කර්මාන්තශාලා ගණන	N/A	N/A	N/A	07	02	00
FCAU හි ලියාපදිංචි කර්මාන්තශාලා ගණන	19	26	38	46	69	70
පැමිණි කර්මාන්තශාලා ගණන	19	26	35	26	38	00
අලුතින් ලියාපදිංචි කර ඇති කර්මාන්තශාලා ගණන	00	06	05	08	05	01

6. තරඟකාරී වෙළඳපල සඳහා සහාය වන සාධාරණ සහ ඵලදායී, විද්‍යාව පදනම් කරගත් ආහාර රෙගුලාසි හරහා පාරිභෝගිකයින් ආරක්ෂා කිරීම. (නියාමන ක්‍රියාකාරකම්)

නියාමන ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් වේ,

- නියාමන සැකසීම්
- රෙගුලාසි සමාලෝචනය සහ සංශෝධනය කිරීම
- ලේබල් කිරීම සහ තාක්ෂණික අංශ සම්බන්ධයෙන් නියාමන කටයුතු

අදාළ ආහාර නීති සම්පාදනය වන්නේ 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනතයි, එහි රෙගුලාසි සමඟ ආහාර පනතේ 32 වගන්තිය අනුව ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. ආහාර පනත යටතේ ආහාර උපදේශක කමිටුව (FAC) පිහිටුවා ඇති අතර සෑම මසකම නීතිපතා රැස්වීම් පවත්වයි.

2021 වර්ෂය සඳහා පහත සඳහන් රෙගුලාසි අලුතින් කෙටුම්පත් කරන ලදී

- ආහාර (මයිකොටොක්සින්) රෙගුලාසි 2021
- ආහාර (පිරිපහදු කළ තිරිඟු පිටි ශක්තිමත් කිරීම) රෙගුලාසි 2021

පහත සඳහන් රෙගුලාසි සඳහා පාර්ශවකරුවන්ගේ රැස්වීම් පවත්වන ලදී

- ආහාර (පිරිපහදු කළ තිරිඟු පිටි ශක්තිමත් කිරීම) රෙගුලාසි 2021
- ආහාර (මයිකොටොක්සින්) රෙගුලාසි 2021

පවත්වන ලද ආහාර උපදේශක කමිටු සහ ආහාර උපදේශන අනුකමිටු සංඛ්‍යාව

නම	2018	2019	2020	2021	2022.06.23 දක්වා
ආහාර උපදේශක කමිටුව	12	12	08	09	03
ආහාර උපදේශන අනු කමිටුව (තාක්ෂණික)	12	12	08	09	06
ආහාර උපදේශන අනු කමිටුව (සෞඛ්‍ය හිමිකම්)	12	12	09	07	06

ආහාර උපදේශන අනු කමිටුව (නියාමනය සැකසීම)	54	55	24	43	21
ආහාර රසායනාගාර අනුකමිටුව	02	02	01	01	00

ආ) දේශීය පුහුණුව

සම්පූර්ණ ආහාර දාමය හරහා ආහාර සුරක්ෂිතතා කළමනාකරණය පිළිබඳ මනා දැනුමක් බලයලත් නිලධාරීන්ට තිබිය යුතුය. එබැවින් මෙම නිලධාරීන් සඳහා ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම වැදගත් වේ.

දේශීය පුහුණු ක්‍රියාකාරකම් සාරාංශය

පුහුණුවීම්වල නම පවත්වනු ලබන වැඩසටහන් ගණන	පුහුණුව ලැබූ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව
අලුතින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පුහුණු වැඩසටහන් විසි හයක්	1700
බලයලත් නිලධාරීන් සහ ආහාර බලධාරීන් සඳහා රෙගුලාසි	12
බලයලත් නිලධාරීන් සඳහා eRHMS පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන	1500

ආහාර නිරීක්ෂණ

PHI ආහාර නියැදිය

ආහාර අයිතමය	රසායනාගාරය	2021		2022.06.30	
		විශ්ලේෂණය සඳහා ගත් සාම්පල ගණන	සාම්පල ගණන සෑහීමකට පත් නොවේ	විශ්ලේෂණය සඳහා ගත් සාම්පල ගණන	සාම්පල ගණන සෑහීමකට පත් නොවේ
PHI විසින් එවන සියලුම ආහාර සාම්පල	ආහාර පනත යටතේ අනුමත රසායනාගාර	10,179	848	7,370	742

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

1. බලයලත් නිලධාරීන්ගේ සහ බලධාරීන්ගේ කාර්ය සාධනය තක්සේරු කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් සමාලෝචන පැවැත්වීම
2. පොදුවේ පරිභෝජනය කරන තෝරාගත් ආහාර ද්‍රව්‍යවල බැර ලෝභ, මයිකොටොක්සින් සහ පළිබෝධනාශක අපද්‍රව්‍ය විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා ජාතික ආහාර නිරීක්ෂණය

4.2.7 වතු සහ නාගරික සෞඛ්‍ය

හැඳින්වීම

වතු සහ නාගරික අඩු ජනාකීර්ණ ජනගහනය යන දෙකම ශ්‍රී ලාංකීය ජනගහනයේ අවදානමට ලක්විය හැකි කොටස් වේ. දුර්වල නිවාස සහ සනීපාරක්ෂාව සහ දුර්වල සෞඛ්‍ය සෙවීමේ හැසිරීම් සහ භාවිතයන් ඇතුළුව දුර්වල සමාජ-ආර්ථික සාධක හේතුවෙන් ඔවුන් අවදානමට ලක්විය හැකි යැයි සැලකේ. අවදානමට ලක්විය හැකි ප්‍රජාවන් දෙකෙහිම සෞඛ්‍ය තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීමේ කේන්ද්‍රස්ථානය වතු සහ නාගරික සෞඛ්‍ය ඒකකයයි.

දැක්ම

සෞඛ්‍ය සම්පන්න ඵලදායී හා සවිබල ගැන්වූ වතු සහ නාගරික ජනගහනයක් සහිත ශ්‍රී ලංකාව.

මෙහෙයුම

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, මානව සම්පත් සහ සාධාරණ සේවා සැපයීම තුළින් ජාතික දර්ශකවලට සාපේක්ෂව සෞඛ්‍ය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම සහ වතු සහ නාගරික ජනතාව අතර ඒවා භාවිතය වැඩිදියුණු කිරීම මගින් වතු සහ නාගරික ප්‍රජාවන්හි සෞඛ්‍ය විෂමතා අවම කිරීම සඳහා පුළුල් වැඩපිළිවෙළක් සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම..

ඉලක්කය

සමස්ත සෞඛ්‍ය හා සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ජනාවාස ජනගහනය යටතේ වතු සහ නාගරික ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම

අරමුණු

වතු

- වතු ප්‍රජාව සහ අනෙකුත් ප්‍රජාවන් අතර පවතින සෞඛ්‍ය හිඬු අවම කිරීම, මූලික සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම, ඉලක්කගත මැදිහත්වීම් හරහා සහ සෞඛ්‍ය හා සෞඛ්‍ය නොවන පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම මගින් වතු ප්‍රජාවගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම.
- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ වතුකරයේ ප්‍රජාව සවිබල ගැන්වීම සඳහා වතු කළමනාකාරීත්වය සහ ප්‍රාදේශීය මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය අතර හොඳ සන්නිවේදන පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම සහ සියලු ජාතික සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහය වෙමින් රජය විසින් සපයනු ලබන රෝග නිවාරණ සෞඛ්‍ය සේවාවන් ලබා ගැනීමට වතු ප්‍රජාවට හැකි කිරීම.
- වතුකරයේ සියලුම සෞඛ්‍ය ආයතන සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතට පවරාගෙන ජාතික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තියට අනුව සේවාවන් වැඩිදියුණු කිරීම.

නාගරික සෞඛ්‍යය

- සියලුම සෞඛ්‍ය සහ සෞඛ්‍ය නොවන පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සහයෝගීතා හවුල්කාරීත්වය ශක්තිමත් කිරීම මගින් අංශවල විෂමතා ආමන්ත්‍රණය කිරීම මගින් ජනාවාස ප්‍රජාවන් යටතේ (උදා: මුඩුක්කු සහ පැල්පත් ප්‍රදේශ) නාගරික සෞඛ්‍ය තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම.
- අනෙකුත් අංශ සමඟ සම්බන්ධීකරණය වර්ධනය කිරීම මගින් සෞඛ්‍යය සියලු ප්‍රතිපත්තිවලට ඒකාබද්ධ කිරීම (උදා: නගර සැලසුම් කිරීම සහ සංවර්ධනය)
- ශක්තිමත් නාගරික පාලනයක් සඳහා නාගරික සෞඛ්‍යයට අදාළ ව්‍යවස්ථාදායකය විධිමත් කිරීම
- නාගරික සංක්‍රමණික ජනගහනයට සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවිතයක් සඳහා මූලික පහසුකම් සැපයීම (ආරක්ෂිත ආහාර, ජලය සහ නවාතැන්)

2021 ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- 2018 මැයි මාසයේ කැබිනට් තීරණයට අනුව වතු සෞඛ්‍ය ආයතන 450ක් ක්‍රමානුකූලව රාජ්‍ය අංශයට පවරා ගැනීමේ යෝජනාව අදාළ සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අනුමැතිය මත සකස් කර ඇති අතර පළමු අදියරේදී එවැනි ආයතන 59ක් පවරා ගැනීමට කැබිනට් අනුමැතිය ලැබී ඇත.
- පළාත් පාලන ආයතන නගරාධිපතිවරුන්)ල කොමසාරිස්වරුන්ල සභාපතිවරුන් සහ ලේකම්වරුන්වර්ධනය සඳහා සහයෝගීතා ප්‍රසම්භ සම්බන්ධීකරණ නාගරික සෞඛ්‍ය (.හවුල්කාරිත්වයන් වර්ධනය කරන ලදී
- ළමා පෝෂණය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් තෝරාගත් වතු වල ළමා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානවල මව්කිරි දීමේ කොන් පිහිටුවීම.
- ජනාවාස ජනගහනය යටතේ නාගරික ජනතාවගේ පෝෂණ තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා හඬා පරීක්ෂාව සහ අවදානම් සාධක අඩු කිරීමට මුදල් කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් නාගරික මහල් නිවාසවල සහ ජනාවාස යටතේ තෝරාගත් නගරවල සුවතා මධ්‍යස්ථාන සහ නාගරික ශූර කණ්ඩායම් පිහිටුවීම.
- ඔඳුඩසා 19 ට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කවල ජනාවාස තට්ටු නිවාස යටතේ නාගරික ප්‍රදේශවල අත් සේදීමේ මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම
- වතු සහ නාගරික සෞඛ්‍ය ඒකකය සඳහා වෙබ් අඩවියක් සංවර්ධනය කිරීම
- IEC ද්‍රව්‍ය, රෙජිස්ටර්, අත්පොත් (මුද්‍රිත ද්‍රව්‍ය, ශ්‍රව්‍ය සහ දෘශ්‍ය ක්ලිප් වැනි විද්‍යුත් ද්‍රව්‍ය) සංවර්ධනය කිරීම. මෙම ද්‍රව්‍ය Covid 19, අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය (පුහුණුකරුවන්ගේ අත් පොත්, දින දර්ශනය, KAP), බෝ නොවන රෝග (NCD), මුඛ සෞඛ්‍යය, කෙළ ගැසීම වැළැක්වීමේ සුවතා මධ්‍යස්ථාන, වතු සෞඛ්‍ය හඬ වේදිකා සහ අවදානමට ලක්විය හැකි වතු වල සහ නාගරික ප්‍රජාවන් (සෞඛ්‍ය නොවන අංශවල අදාළ බලධාරීන්ගෙන් මාසික / කාර්තුමය ප්‍රතිලාභ) ඒකකයේ විෂය පථය යටතේ සෞඛ්‍ය සම්බන්ධ දත්ත රැස් කිරීම සඳහා වූ ආකෘති විය.
- අවදානම් සන්නිවේදනය සක්‍රීය කිරීම සඳහා අදාළ MOHවරුන්ට සහ නාගරික බලධාරීන්ට පෙන් වූයේ සහ මෙගාෆෝන් ලබා දෙන ලදී.

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

ව්‍යාපෘතියේ විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය	2021/12/31 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය 31/12/2021
<p>වතු සෞඛ්‍ය ආයතන රාජ්‍ය අංශයට පවරා ගැනීම. පළමු අදියරේදී වතු සෞඛ්‍ය ආයතන 59ක් පළාත් සෞඛ්‍ය බලධාරීන් වෙත පවරා ගැනීමට 2022 ජනවාරි මාසයේදී කැබිනට් අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී.</p>	<p>මිලියන 925 (ප්‍රතිපාදන ලැබී නැත)</p>	<p>අදියර 1 සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය. යටිතල පහසුකම් සහ සේවක සංඛ්‍යාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නව ඇස්තමේන්තු PDHS හි සහාය ඇතිව ආරම්භ කරන ලදී. ප්‍රාදේශීය වැවිලි සමාගම් සමඟ රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වයක් ඇති කර ගැනීමේ හැකියාව ගවේෂණය කරන ලදී.</p>	<p>0% (කිසිදු වෙන් කිරීමක් නොමැති බැවින්)</p>

පසුගිය අවුරුදු 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය (වගුව හෝ ප්‍රස්තාරය/ප්‍රස්ථාරය)

	වැය ශීර්ෂය	වෙන් කිරීම (රු.)	
		වෙන් කිරීම (රු.)	ප්‍රගතිය (රු.)
2021	111-02-15-009-2509 (II) - GOSL	1,000,000.00	820,825.50 (82.1%)
	111-02-13-003-2509-38(12) - PSSP	5,000,000.00	4,496,709.00 (90.1%)
	111-2-14-031-2509 (13) - UNICEF	1,458,797.62	1,458,797.62
	World bank	400,000.00	390,198.87 (97.5%)
2020	111-02-15-009-2509(11)	400,000.00	390,798.68
	111-2-14-0-2509(11)	1,100,000.00	632,474.40
	111-02-13-3-2509(12)	500,000.00	
	UNICEF	3,600,000.00	2,189,797.16
	World bank	75,000.00	74,444.00
	සුළු මුදල්		33,053.00
2019	111-02-14-0-2509 (11) ප්‍රාග්ධන වියදම්	2	154,701.52
	WFP සෘජු අරමුදල්. ක්‍රියාත්මක ව්‍යාපෘතිය. දත්ත රැස් කිරීම 2019.07.25 දින අවසන් කරන ලදී	2	00
2018	111-02-14-35-2509-0-11 සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සහ නිවාරණ පාලනය සහ NCD	5	2,121,969.84
2017	111-02-15-9-2509-(11) සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ වෙනත්	20	15,001,779.00
	111-02-13-41-2104(11) ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම	20	221,530,000.00
2016	111-02-15-9-2502 (11) වතුයායේ නිවාරණ සෞඛ්‍ය සේවා සංවර්ධනය	20	6,913,459.80
	19-41-2014(11) සුව කිරීමේ සෞඛ්‍ය සේවාව වැඩිදියුණු කිරීම	150	18,149,958.17

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- වතු රෝහල් රාජ්‍ය අංශයට පවරා ගැනීමේ කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම.
- අමාත්‍යාංශයේ අනෙකුත් නිවාරණ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් සමඟ සහයෝගයෙන් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කටයුතු සිදු කිරීම.
- සියලුම පළාත් සඳහා MOH කණ්ඩායම සහ වතු කළමනාකරුවන් සමඟ සන්නිවේදන වේදිකාව හඳුන්වාදීම සහ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම.
- ජාතික නාගරික සෞඛ්‍ය මෙහෙයුම් කමිටුව පිහිටුවීම සහ සම්බන්ධීකරණ නාගරික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා පළාත් පාලන ආයතන, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ ජනාවාස සහ ව්‍යාපෘති අංශය සහ නාගරික ජනාවාස සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ සහයෝගීතා හවුල්කාරිත්වයන් වර්ධනය කිරීම.
- ශක්තිමත් පාලනයක් සඳහා ව්‍යවස්ථාදායකය (MC ආඥාපනත, UC ආඥාපනත, කරදර ආඥාපනත, ප්‍රාදේශීය සහා පනත) වෙනස් කිරීම
- නාගරික සැලසුම් සහ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සංකල්ප ඇතුළත් කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය සම්පන්න නාගරික සංවර්ධන සඳහා නාගරික සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශක රාමුව සහ මෙවලම් සංවර්ධනය කිරීම
- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් ඉලක්ක කර ගනිමින් තෝරාගත් නාගරික ජනාවාසවල සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටා කෝනර් (සුවදායී කෝනර්) සහ ශූර කණ්ඩායම් පිහිටුවීම, බෝ නොවන රෝග පරීක්ෂා කිරීම සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය.

4.2.8 නිරෝධායන සේවා

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිරෝධායන ඒකකය ශ්‍රී ලංකාවේ දේශසීමා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව පවත්වාගෙන යාමේ ප්‍රධාන හවුල්කරුවෙකි. මෙම ඒකකයේ ප්‍රධාන වගකීම වන්නේ ජාත්‍යන්තර ගමනාගමනයට සහ වෙළඳාමට අනවශ්‍ය ඇහිලි ගැසීම් වළක්වා ගනිමින් රෝග සහ අනෙකුත් මහජන සෞඛ්‍ය තර්ජන ජාත්‍යන්තරව පැතිරීම සීමා කිරීම සහ ඒවාට ප්‍රතිචාර දැක්වීමයි. ජාත්‍යන්තර සංචාරකයින්, ගුවන් යානා සහ නැව් කාර්ය මණ්ඩලය සහ සාමාන්‍ය ජනතාවගේ සෞඛ්‍යය සහ යහපැවැත්ම ඇතුළුව මිනිස් සෞඛ්‍යයට හානි වැළැක්වීම සඳහා පියවර ගැනීම.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිරෝධායන ඒකකය ආරක්ෂාව, රේගුව, ජෛව ආරක්ෂාව, සමුද්‍ර හා ගුවන් සේවා ප්‍රවාහනය, සත්ව සෞඛ්‍යය, පොලිස් සහ සංක්‍රමණ වගකීම් සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අනෙකුත් ඒකක ඇතුළු දේශසීමා පාලන වගකීම් සහිත අනෙකුත් ආයතන සමඟ කටයුතු කරයි.

නිරෝධායන ඒකකය මගින් පාලනය වන මහජන සෞඛ්‍ය කාර්යාල වන්නේ ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපලවල ගුවන් තොටුපල සෞඛ්‍ය කාර්යාල (බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපල, මහින්ද රාජපක්ෂ ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපල - මත්ලල, යාපනය ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල, රත්මලාන ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල), ජාත්‍යන්තර වරායන්හි වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාල (කොළඹ, ගාල්ල, ත්‍රිකුණාමලය, හම්බන්තොට) සහ නොරොච්චෝලේ, වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ සහකාර වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාල සහ ආගමන සෞඛ්‍ය ඒකකය වේ.

නිරෝධායන ඒකකයේ සහකාර වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය කහ උණ, මෙනින්ජොකොකල් මෙනින්ජයිටිස් සහ පෝලියෝ වලට එරෙහිව සංචාරකයින්ට එන්නත් කිරීමට සම්බන්ධ වේ.

සංක්‍රමණ සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සංවිධානය (IOM) සමඟ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය නේවාසික වීසා අයදුම්කරුවන්ගේ අභ්‍යන්තර සෞඛ්‍ය තක්සේරුවක් සිදු කර මැලේරියාව, ෆයිලරියාසිස්, ක්ෂය රෝගය සහ එච්.අයි.වී. නිරෝධායන ඒකකයේ ආගමන සෞඛ්‍ය ඒකකය ධනාත්මක අයදුම්කරුවන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදාළ මහජන සෞඛ්‍ය ව්‍යාපාර වෙත යොමු කර ඔවුන්ගේ පසු විපරම් නිරීක්ෂණය කරයි.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ බෝවන රෝග පිළිබඳ දැනුම්දීමේ ඉතිහාසය 19 වැනි සියවසේ අගභාගය දක්වා දිව යන්නේ රට තුළ බෝවන රෝග පිළිබඳ දැනුම්දීමේ ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 1897 දී නිරෝධායන සහ රෝග වැළැක්වීමේ ආඥාපනත හඳුන්වා දී ඇති බැවිනි. ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි (IHR)-2005 ට අනුකූල වීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව ද නීත්‍යානුකූලව බැඳී සිටී. නිරෝධායන ඒකකය යනු ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි (IHR)-2005 හි සම ජාතික කේන්ද්‍රස්ථාන වේ.

දැක්ම

ජාත්‍යන්තරව පැතිර යන රෝගවලින් තොර රටක්.

මෙහෙයුම

ජාත්‍යන්තර ගමනාගමනයට සහ වෙළඳාමට සැලකිය යුතු බාධාවක් ඇති නොකර ශ්‍රී ලංකාවට ඇතුළු විය හැකි රෝග හෝ මහජන සෞඛ්‍ය අවදානම් සහිත සිදුවීම්කේ ඵලදායී ලෙස ආරක්ෂා කිරීම, වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම.

ඉලක්කය

ලෝක ගමනාගමනයට සහ වෙළඳාමට අවම මැදිහත්වීමකින්, රෝග ජාත්‍යන්තර ව්‍යාප්තියට එරෙහිව උපරිම ආරක්ෂාව සහතික කිරීම අරමුණු කරන්න. ජාත්‍යන්තර සැලකිල්ල පිළිබඳ මහජන සෞඛ්‍ය හදිසි අවස්ථාවක (PHEIC) හෝ PHEIC වලට තුඩු දිය හැකි තත්වයක් තුළ සූදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාමාර්ග මෙයට ඇතුළත් වේ.

අරමුණු

- **IHR- 2005** ට අනුකූලව ජාත්‍යන්තර ව්‍යාප්තිය හා සම්බන්ධ රෝග ඇතුළු විය හැකි ප්‍රවේශය වැළැක්වීම සඳහා ඇතුල් වීමේ ස්ථාන (PoE) ශක්තිමත් කිරීම.
- **PoE** හි රෝග තර්ජන සහ අනෙකුත් සෞඛ්‍ය උවදුරු ඵලදායී ලෙස හඳුනාගැනීමේ නිරීක්ෂණ පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම.
- ජාතික නිරීක්ෂණ පද්ධතිය සමඟ සම්බන්ධ වන **PoE** හි සෞඛ්‍ය, දැනුම්දීම් සහ තොරතුරු පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීම.
- නිරෝධායන පනතේ ජාත්‍යන්තර අවධානයට ලක්වන මහජන සෞඛ්‍ය හදිසි අවස්ථාව (**PHEIC**) ඇතුළු නීතිය රාමුව ශක්තිමත් කිරීම.
- බෝඩින් සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සහ **IHR- 2005** පිළිබඳ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම.
- **IHR- 2005** ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හවුල්කරුවන් සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
- **WHO** සහ සාමාජික රාජ්‍යයන් සමඟ සන්නිවේදනය සහ සංස්ථාව වැඩිදියුණු කිරීම.

2021 සහ 2022 මුල් කාලයේ ජයග්‍රහණ සහ විශේෂ සිදුවීම්

- ජාතික ශාක නිරෝධායන ඒකකයේ පුහුණු වැඩසටහන.
- කොළඹ වරායේ COVID-19 පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන.

- නිරෝධායන ඒකකයේ සහ කොළඹ වරායේ වෛද්‍ය නිලධාරීන් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල නිලධාරීන් සඳහා ඇතුළත් වීමේ සහ පිටවීමේ සෞඛ්‍ය නිරෝධායනය පිළිබඳ මාර්ගගත සම්මන්ත්‍රණයකට සහභාගී විය.
- සෞඛ්‍ය හදිසි අවස්ථා සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා WHO සුදානම ශක්තිමත් කිරීම පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ රැස්වීම.
- නිරෝධායන ඒකකය යටතේ ඇති ඒකකවල කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ සමාලෝචන රැස්වීම.
- රාජ්‍ය පක්ෂ වාර්ෂික වාර්තා කිරීමේ මෙවලම- 2021 පිරවීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම.
- උපාධිධාරී වෛද්‍ය සිසුන් සහ පශ්චාත් උපාධි වෛද්‍යවරුන් පුහුණු කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් නිකුත් කරන ලද සංචාරකයින් සහ ප්‍රවාහට අදාළ COVID-19 වැළැක්වීමේ පියවරයන්ට අදාළ මාර්ගෝපදේශ සහ SOP සැකසීමට සම්බන්ධ වීම.

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

GoSL අරමුදල්

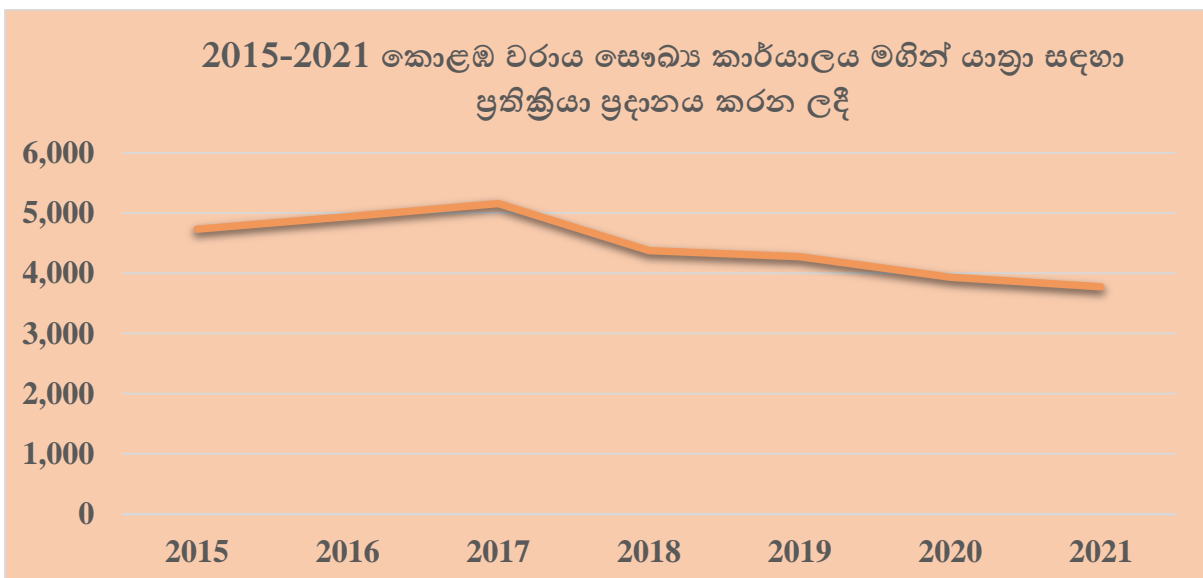
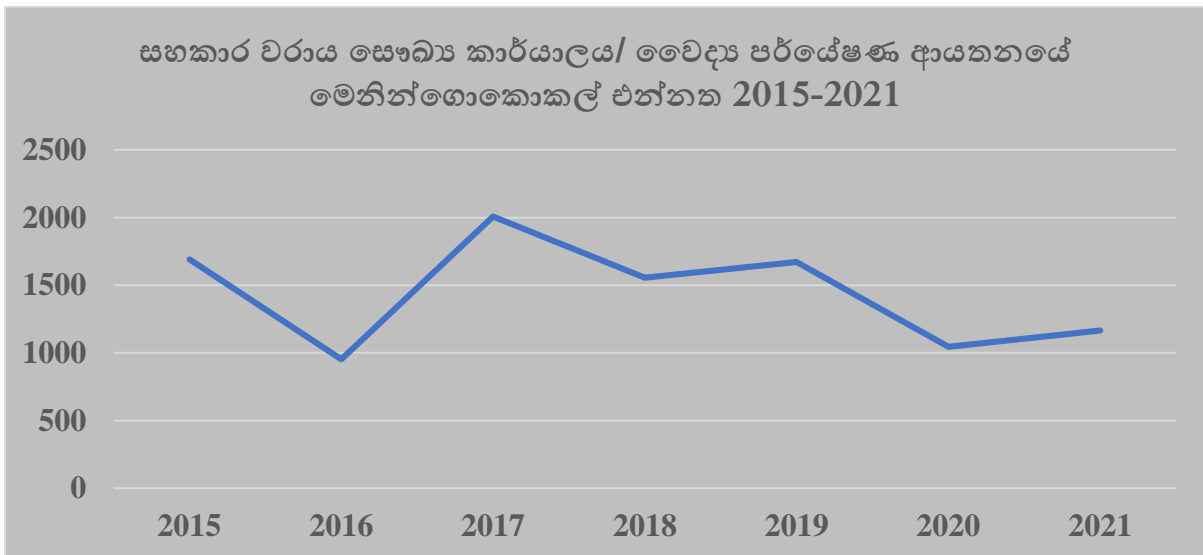
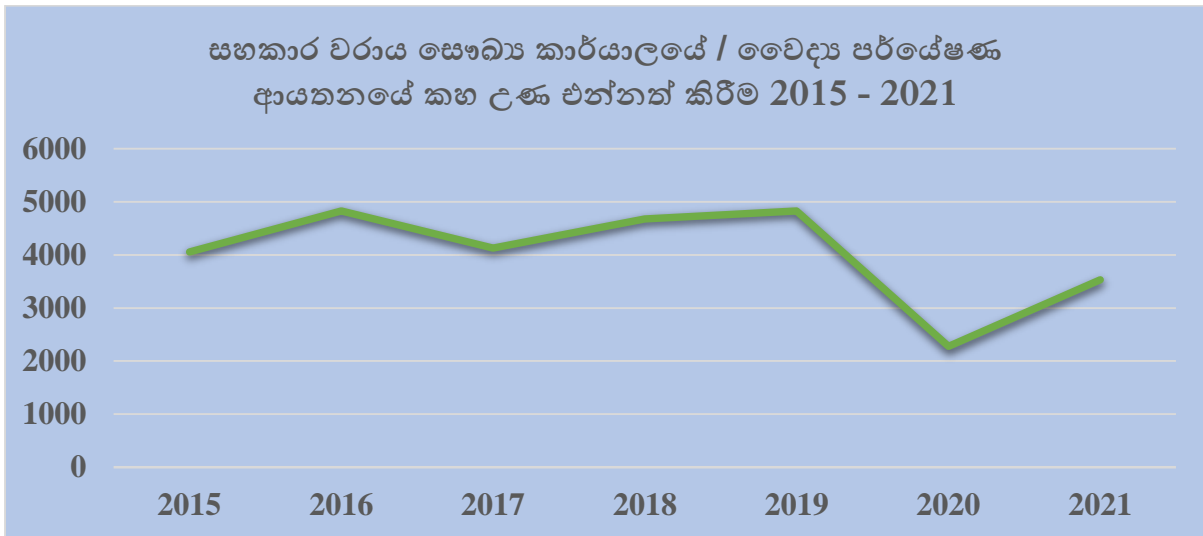
ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු. මිලියන)	2022.06.30 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය 30.06.2022
1. සමාලෝචන රැස්වීම	0.5	විශාලනය හරහා MOIC රැස්වීම පවත්වන ලදී	-
ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු. මිලියන)	2021.12.31 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය 31.12.2021
01.IHR 2005 හි මූලික ධාරිතාවන් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා උපකරණ මිලදී ගැනීම	0.5	01. මත්තල, කටුනායක ගුවන් තොටුපළ සෞඛ්‍ය කාර්යාලය සහ ත්‍රිකුණාමලය වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය මගින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ගණකාධිකාරී (සැපයුම්) ශාඛාව වෙත අවශ්‍ය උපකරණ සැපයීමට දැනුම් දී ඇත. ටෙන්ඩර් කැඳවුවත් කොවිඩ් 19 හේතුවෙන් එය ලැබී නොමැත. 02. ගාල්ල වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය විසින් ගාල්ල සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ගොඩනැගිලි ශාඛාවෙන් වායු සමීකරණ ඉල්ලා ඇත. නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (සැපයුම්) දන්වා ඇත්තේ එය අධ්‍යක්ෂ, ශික්ෂණ රෝහල, මහමෝදර විසින් සිදු කළ යුතු නමුත් දැනට	

		Covid-19 හේතුවෙන් එය ඉටු කිරීමට නොහැකි බවයි.	
02. කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන වැඩසටහන් (සෞඛ්‍ය සහ සෞඛ්‍ය නොවන) සමාකරණ අභ්‍යාස	0.3	ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළේ, වරායේ සහ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිරෝධායන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා වියදමකින් තොරව සිදු කරන ලද සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන වැඩසටහන්.	
3. Review Meeting		3 වන කාර්තු සමාලෝචන රැස්වීම පවත්වන ලදී.	
		දැනට පවතින නිරෝධායන වෙබ් අඩවිය සැලසුම් කිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීම SLT Digital Service (Pvt) Ltd විසින් සිදු කරන ලදී.	

WHO ද්විවාර්ෂික අරමුදල් 2021 - 2022

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු. මිලියන)	2021.12.31 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය 31.12.2021
1. ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය නියාමනය (IHR) -2005 හැකියාවන් පිළිබඳ රාජ්‍ය පක්ෂ වාර්ෂික වාර්තාව පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමට උපදේශන රැස්වීම.	රු. 794,050.00	කාර්යය සම්පූර්ණ කළා	රු. 774,250.00

කාර්ය සාධන ප්‍රවණතා

විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු සැලසුම් කර ඇත

- ඇතුළු වන ස්ථානයේ හුදකලා කාමරය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම - සහකාර වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය (MRI)
- ගාලු වරාය මගී නිරෝධායන ඒකකයේ පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම.
- හම්බන්තොට වරාය මගී නිරෝධායන ඒකකයේ පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම.
- ත්‍රිකුණාමලය/කොළඹ වරාය මගී නිරෝධායන ඒකකයට පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම.

විශේෂ සිදුවීම්වල ඡායාරූප

1. නිරෝධායන ඒකකය යටතේ ඇති ඒකකවල කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සමාලෝචන රැස්වීම.

2. රාජ්‍ය පක්ෂ වාර්ෂික වාර්තා කිරීමේ මෙවලම 2021 පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමට උපදේශන රැස්වීම

3. වෛද්‍ය සිසුන් පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම - වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය/ ගාලු වරාය.

4. වෛද්‍ය සිසුන් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන පැවැත්වීම - වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය/ කොළඹ වරාය.

5. COVID පරීක්ෂාව - කොළඹ වරාය

6. COVID- 19 එන්නත් වැඩසටහන - BIA

4.2.9 වැඩිහිටි, තරුණ, ආබාධිත හා අභ්‍යන්තරික අවතැන්වූවන් වෙනුවෙන් සේවා

දැක්ම

තරුණ, වැඩිහිටි සහ ආබාධ සහිත පුද්ගලයින්ගේ ජීවන තත්ත්වය ප්‍රශස්ත කරමින් ක්‍රියාශීලී නිරෝගී වයස්ගත ජනගහනයක් සිටින රටක් ගොඩනැගීම

මෙහෙයුම

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය ප්‍රධාන සැලැස්මට අනුව සෞඛ්‍ය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම, රෝග නිවාරණය සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය තුළින් තරුණ, වැඩිහිටි සහ ආබාධිත පුද්ගලයින්ගේ ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම.

වැඩිහිටි සෞඛ්‍ය සේවය

දැක්ම

සෞඛ්‍ය සම්පන්න ක්‍රියාශීලී සහ ඵලදායී වැඩිහිටි ජනගහනය.

පොදු අරමුණු

1. වත්මන් වැඩිහිටියන්ගේ කායික, මානසික සහ සමාජීය යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම.
2. අනාගතයේදී සෞඛ්‍ය සේවාව වඩාත් ක්‍රියාශීලී සහ වඩා ඵලදායී වැඩිහිටි ජනගහනයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම.

ආබාධිත සෞඛ්‍ය සේවා

දැක්ම

ආබාධිත පුද්ගලයින්ගේ ජීවන තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම.

පොදු අරමුණු

1. ආබාධිත පුද්ගලයින් සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම.

තරුණ හිතකාමී සෞඛ්‍ය සේවා

දැක්ම

නිරෝගී සහ ඵලදායී නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ ජනගහනය ගොඩනැගීම.

පොදු අරමුණු

1. තරුණ ගැටලු අවම කර ඔවුන්ගේ යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා යොවනයන් අතර දැනුම ආකල්ප සහ ජීවන කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීම

2021 වසරේ ජයග්‍රහණය

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු ගත පිරිවැය (රු. මිලියන)	2022.06.30 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය 30.06.2022
වැඩිහිටි			
01. සෞඛ්‍ය සම්පන්න වයෝවෘද්ධභාවය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම සංවර්ධනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ වැඩිහිටි පුද්ගලයින් සඳහා පවතින සේවාවන් ශක්තිමත් කිරීම	1,875,006.0 0	58	58
02. TH පේරාදෙණියේ වැඩිහිටි සත්කාර සේවා වැඩිදියුණු කිරීම	7,000,000.0 0	75	75
03. වැඩිහිටි පුද්ගලයින් පිළිබඳ 1000 (සුවය) සහරාවක් මුද්‍රණය කර ඇත	250000.00	100	100

ආබාධිත			
01. RRH රාගම පුනරුත්ථාපන සේවාව සංවර්ධනය කිරීම	1,450,000.00	100	100
02. පුනරුත්ථාපනය සඳහා වූ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම සංවර්ධනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පුනරුත්ථාපනය පිළිබඳ සංශෝධිත ජාතික මාර්ගෝපදේශය ක්‍රියාත්මක කිරීම	1,869,867.00	40	40

Achievement in 2022

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු. මිලියන)	2022.06.30 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය	භෞතික ප්‍රගතිය 30.06.2022
ආබාධිතයි			
01. RRH රාගම පුනරුත්ථාපන සේවාව වැඩිදියුණු කිරීම	1,000,000.00	200,000.00	20

2021 දී ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු. මිලියන)	වියදම (රුපියල්)	ප්‍රගතිය
වැඩිහිටි			
01. ICOPE නියම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	03 WB	0	ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී
2022 දී ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
වැඩිහිටි			
RRH රාගම පුනරුත්ථාපන සේවාව වැඩිදියුණු කිරීම	01	0.2	අර්ධ වශයෙන් අවසන්
01. ICOP (වැඩිහිටි පුද්ගලයින් සඳහා ඒකාබද්ධ සත්කාර) පිළිබඳ ප්‍රාථමික සත්කාර වෛද්‍යවරුන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන	0.924975 WHO	0	
02. ICOP හි හෙද නිලධාරීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන	0.828675 WHO	0	සිදුවෙමින් පවතී
03. මධ්‍යම පළාතේ PHCI හි වැඩිහිටි සත්කාර සේවා වැඩිදියුණු කිරීම	10 WB	0	සිදුවෙමින් පවතී
ආබාධිතයි			

01. දිගන (මහනුවර) පුනරුත්ථාපන ඒකකය සඳහා උපකරණ	05 WB	0	ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී
02. සොයිසා මාතෘ රෝහලේ සහ කාසල් විදියේ කාන්තා රෝහලේ වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ හෙද නිලධාරීන් සඳහා පුහුණුව සහ සංඥා භාෂාව	0.5 WB		ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී

4.2.10 ජාතික දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ අධිකාරිය

දැක්ම

දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර භාවිතයෙන් තොර රටක් සහ ජනතාවක් ඇතිකිරීම .

මෙහෙයුම

දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිසා සිදුවන හානියෙන් අපේ සමාජය මුදා ගැනීම සඳහා සියලුම සමාජ අංශ බලපුලු ගැන්වීම.

අරමුණු

- මහජන සෞඛ්‍යය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර (සහ වෙනත් මත්ද්‍රව්‍ය) සම්බන්ධයෙන් මණ්ඩලය සහ නිශ්චිත ප්‍රතිපත්ති හඳුනා ගැනීම.
- දුම්කොළ නිෂ්පාදන සහ මධ්‍යසාර නිෂ්පාදන නිෂ්පාදනය, අලෙවිකරණය, ප්‍රචාරණය සහ පරිභෝජනය තක්සේරු කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම තුළින් දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර ආශ්‍රිත හානිය ඉවත් කිරීම.
- දුම්කොළ නිෂ්පාදන සහ මධ්‍යසාර නිෂ්පාදන සඳහා ඇති ප්‍රවේශය සීමා කිරීම මගින් පුද්ගලයන් විශේෂයෙන් ළමයින් දුම්පානයෙන් හෝ මත්පැන් පානය කිරීමෙන් අධෛර්යමත් කිරීමට ප්‍රතිපාදන සකස් කිරීම.
- දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාරවලින් ප්‍රජාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා පිරිසිදු වායු නීති ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ අනුගමනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පවතින අවකාශය සීමා කිරීම.
- දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාරවලින් ජනගහනයට සිදුවන හානිය වැළැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නැවැත්වීමේ වැඩසටහන් ඇතුළු අනෙකුත් සියලුම ක්‍රියාමාර්ග යෝජනා කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම

ක්‍රියාකාරකම්

- දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව රජයට උපදෙස් දීම.
- මාධ්‍ය අනුග්‍රහය සහ ප්‍රජා මූලික ව්‍යාපෘති හරහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය දිරිමත් කිරීම සහ සහාය වීම.
- දුම්කොළ නිෂ්පාදන සහ මධ්‍යසාර නිෂ්පාදන පරිභෝජනයෙන් ඇති වන හානිය අවම කිරීමට පියවර නිර්දේශ කිරීම.
- නීති විරෝධී මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය තුරන් කිරීම හෝ අවම කිරීම සඳහා අන්තරායකර ඖෂධ පාලක ජාතික මණ්ඩලය සමඟ සාකච්ඡා කර ක්‍රියාමාර්ග නිර්දේශ කිරීම.
- දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය, බදුකරණය, පරිපාලනමය සහ වෙනත් ක්‍රියාමාර්ග නිර්දේශ කිරීම.
- එවැනි ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම.

- ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම තක්සේරු කිරීම සහ අවශ්‍ය විය හැකි ප්‍රතිපත්ති වෙනස් කිරීම් පිළිබඳව රජයට උපදෙස් දීම.
- දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර සම්බන්ධ ගැටළු පිළිබඳ පර්යේෂණ දිරිමත් කිරීම සහ සහාය වීම.
- දුමකොළ නිෂ්පාදන සහ මධ්‍යසාර නිෂ්පාදන නිෂ්පාදනය, පරිභෝජනය සහ අලෙවිය සම්බන්ධ ආර්ථික, සෞඛ්‍ය සහ අනෙකුත් ගැටළු නිරීක්ෂණය කිරීම.
- දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර භාවිතය සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණ පැවැත්වීම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
- දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අවශ්‍ය සියලුම රාජ්‍ය හෝ රාජ්‍ය නොවන ආයතන සහ පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවල ආරක්ෂිත සහභාගිත්වය.
- දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරී ප්‍රජා සහභාගිත්වය දිරිමත් කිරීම.
- දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර සම්බන්ධ ගැටළු පිළිබඳව මහජනතාවගෙන් සන්නිවේදනයන් ලබා ගැනීම සහ ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනවලට අදාළව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග නිර්දේශ කිරීම.
- දුමකොළ නිෂ්පාදන සහ මධ්‍යසාර නිෂ්පාදන නිෂ්පාදනයෙන් සහ පරිභෝජනයෙන් ඇතිවන හානිය අවම කිරීමට අදාළව රජය සහ රාජ්‍ය නොවන ආයතන සහ සංවිධාන විසින් සිදුකරන සියලුම ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සම්බන්ධීකරණ ආයතනය ලෙස ක්‍රියා කිරීම.
- දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර සම්බන්ධ සියලු විමර්ශනවල ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීම.
- දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර සම්බන්ධ ගැටළු සම්බන්ධයෙන් දේශීය, කලාපීය සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධ වීම.

2021 වසරේ ජයග්‍රහණ සහ විශේෂ සිදුවීම්

දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර නිසා සිදුවන හානියෙන් අප සමාජය මුදා ගැනීම සඳහා සියලුම සමාජ අංශ බලමුලු ගැන්වීමේ මෙහෙවර ඉටු කිරීම සඳහා දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරිය පහත අනුකමීටු භරහා කටයුතු කර ඇත.

- **NATA** පනතට සංශෝධන අනුකමීටුව
- දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර අනුකමීටුව සඳහා බදු සූත්‍රය සකස් කිරීම
- දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීමේ අනුකමීටුව
- දුම් රහිත දුමකොළ අනුකමීටුව
- දුමකොළ වගා අනුකමීටුව සඳහා විකල්ප හෝග
- වෛද්‍ය උපාධි අපේක්ෂක අනුකමීටුව සඳහා දුමකොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය පිළිබඳ විෂයමාලා සංවර්ධනය
- **NATA** මාධ්‍ය ප්‍රතිපත්ති අනුකමීටුව බලාත්මක කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම

ක්‍රියාවට නැංවූ ක්‍රියාකාරකම්	ඉලක්ක කණ්ඩායම	ජයග්‍රහණ
NATA පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම	NATA පනත උල්ලංඝනය කරන පුද්ගලයින්	<ul style="list-style-type: none"> • බලයලත් නිලධාරීන් විසින් ගනු ලැබූ නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග 471ක් සහ ඒවා පනත උල්ලංඝනය කිරීමට එරෙහිව අධිකාරිය විසින් ගනු ලැබූ නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග 35ක්.

<p>කුරුඳු දුම්වැටියට එරෙහිව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> • හිච්මරු "ටරුද ජරදාමජචි බිබන් :ජඩච්* ඔචා විසින් "හමරුදායමජචිබිහිච :භීකුරුදුසිගරව") නමින් නව නිෂ්පාදනයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. • දුම්කොළ හා මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරිය ඉහත කී සමාගමට එරෙහිව වහා පියවර ගත්තා. • මේ සම්බන්ධව යම් අවසරයක් ලැබී තිබේද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා අදාළ ආයතන වෙත ලිපි ලියා සියලු විස්තර එකතු කරන ලදී. • මෙම නිෂ්පාදනය නිෂ්පාදනය කිරීමට ඔවුන්ට කිසිදු අවසරයක් ලබා නොදුන් බව හිච්ම හඳුනාගෙන ඇති අතර මෙය මහජන සෞඛ්‍යයටද සෘජුවම බලපානවා. • එය නිෂ්පාදනය කිරීම නැවැත්වීමට හිච්ම ආයතනය නීතිමය පියවර ගත් නමුත් දැන් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නඩුවක් විභාග වෙමින් පවතී. • ඉහත කරුණු සඳහා අදාළ බලධාරීන් වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම සඳහා මාධ්‍ය උපදේශන වැඩසටහනක් පවත්වා විශේෂඥ කමිටු වාර්තාවක් සකස් කරන ලදී.
<p>චිත්‍රපටවල උල්ලංඝනය කිරීම වලට එරෙහිව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> • හිච්ම ආයතනය ප්‍රසිද්ධ රැඟුම් පාලක මණ්ඩලයේ නිරීක්ෂකයෙකු ලෙස ඇතුළත් කර ඇත. • දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර දැන්වීම් අඩංගු ඇතැම් සිංහල චිත්‍රපට සඳහා අනුමැතිය ලබා දීමෙන් වැළකී සිටීමට මහජන කාර්ය සාධන මණ්ඩලයට බලපෑම් කිරීමට හිච්ම ආයතනයට හැකි විය. • විදේශීය චිත්‍රපටයේ ඕනෑම දුම්කොළ හෝ මධ්‍යසාර ප්‍රචාරණයකට මොසෙයික් රටාවක් භාවිතා කරන ලෙස හිච්ම විසින් මහජන කාර්ය සාධන මණ්ඩලයට උපදෙස් දෙන ලදී. • එවිට අතිගරු ජනාධිපතිතුමා පවා හිච්ම පනතට අනුව ක්‍රියා කරන ලෙස ප්‍රසිද්ධ කාර්ය සාධන මණ්ඩලයට නියෝග කිරීම.
<p>රූපවාහිනී නාලිකා උල්ලංඝනය කිරීම වලට එරෙහිව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> • චිත්‍රපටයක හෝ ටෙලි නාට්‍යයක දුම්කොළ හෝ මධ්‍යසාර වෙළඳ දැන්වීමක් විකාශය කිරීම නැවැත්වීම සඳහා සියලුම රූපවාහිනී නාලිකා සඳහා නව මාධ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීමට හිච්ම ආයතනය සමත් විය. • සියලුම රූපවාහිනී නාලිකා එම මාර්ගෝපදේශ පිළිපැද ඇති අතරම එම පිළිපැදීමෙන් 1948 මසට කසබැ පවා ප්‍රවර්ධනය කරන ලද අතර ඒ පිළිබඳව වඩාත් දැනුවත් විය.

		<ul style="list-style-type: none"> • භ්‍රී ආයතනයට එම රූපවාහිනී නාලිකාවල දැන්වීම් විශාල ප්‍රමාණයක් සමඟ විකාශය වීම නැවැත්වීමට හැකි විය. සියලුම රූපවාහිනී නාලිකා ඉහත මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූල විය. • රූපවාහිනිය එය ඔවුන්ගේ යු ටියුබ් නාලිකා තුළද ක්‍රියාත්මක කර ඇත.
<p>සමාජ මාධ්‍ය උල්ලංඝනය කිරීම වලට එරෙහිව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> • සමාජ මාධ්‍ය උල්ලංඝනය කිරීම් භ්‍රී ආයතනයට විශාල අභියෝගයක් වූ අතර අපරාධ විමර්ශන ඒකකය සහ සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුවේ සමාජ මාධ්‍ය ඒකකයේ සහයෝගය ඇතිව සමාජ මාධ්‍යවල පළ වූ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර දැන්වීම් ඉවත් කිරීමට භ්‍රී ආයතනයට හැකි විය. • භ්‍රී ආයතනය මෙම උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳව වාර්තා කළ විට සහ එම බලයලත් නිලධාරීන් අන්තර්ගතය ඉවත් කර නඩු පැවරීමට වහා පියවර ගත්හ. • මෙම උල්ලංඝනය කිරීම් සම්බන්ධයෙන් යු ටියුබ් සමඟ ද භ්‍රී වාර්තාකරුවන් සිටියහ
<p>"අභිෂේකා පුවරු" ඉවත් කිරීම</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> • භ්‍රී විසින් ජාතික බුද්ධිමය දේපල කාර්යාලයෙන් සොයා ගන්නා ලද අතරල ,අභිෂේකා" යන වචනය සමඟින් දැක්වෙන්නේ ඛමඛ :ඛභකඳබ ඔදුඉ්ප්ප්ද ඛඳපච්ඛභ* සතු වූවක් බවයි. • අනතුරුව භ්‍රී ආයතනය විසින් අභිෂේක යන වචනය සහිත පුවරුව ඉවත් කරන ලෙසට පළාත් සභා ලේකම්වරයා හරහා උපදෙස් ලබා දුන් අතර එය සාර්ථකව සිදු විය.
<p>අන්තර්ජාලය හරහා මත්පැන් විකිණීමට එරෙහිව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> • අන්තර්ජාලය හරහා මධ්‍යසාර අලෙවි කිරීමේ යෝජනාව ඉදිරිපත් වූ විටම එය දැනට ක්‍රියාත්මක වන භ්‍රී පනත සහ සුරාබදු රෙගුලාසි උල්ලංඝනය කිරීමක් බව භ්‍රී ආයතනයේ අදහස විය. • මේ දක්වා අන්තර්ජාලය හරහා මත්පැන් අලෙවි කිරීමට අවසර ලබා දී නොමැති අතරල අභියාචනාධිකරණය හමුවේ පැවති නඩු විභාගයද අන්තර්ජාලය හරහා මත්පැන් අලෙවි කිරීමට අවසර දීමේ තීරණය අභියෝගයට ලක් කළේය.

<p>සුපිරි වෙළඳපොලවල් විසින් ලබා දෙන Loyalty Points</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> • දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර මිලදී ගැනීමේදී සුපිරි වෙළඳපොල විසින් ලෝයල්ටි පොයින්ට්ස් ලබා දෙන බව භ්‍රමී හඳුනාගෙන ඇත. • එය භ්‍රමී පනතේ 37 වගන්තිය උල්ලංඝනය කිරීමක් බව සුපිරි වෙළඳසැල් ජාලයන් වෙත දන්වා සිටි අතරල දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් ලෝයල්ටි පොයින්ට් ලබා දීමෙන් වළකින බව සියලුම සුපිරි වෙළඳපොල දාමයන් මහජනතාවට දැනුම් දෙන ලදී.
<p>NATA පනත සඳහා නිසි අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම.</p>	<p>බලයලත් නිලධාරීන් සහ මහජනතාව</p>	<ul style="list-style-type: none"> • බලයලත් නිලධාරීන්ට භ්‍රමී පනත යටතේ ගොනු කරන නඩු වාර්තා කිරීම සඳහා සහ භ්‍රමී පනත උල්ලංඝනය කිරීම් වාර්තා කිරීම සඳහා සාමාන්‍ය ජනතාව සඳහා ජංගම යෙදුම් දෙකක් සංවර්ධනය කරන ලදී. • ඒභ්‍රමී බලයලත් නිලධාරීන්ගේ ජංගම යෙදුම 2006 අංක 27 දරන දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරියේ පනත යටතේ (සංශෝධිත පරිදි) බලයලත් නිලධාරීන් විසින් උල්ලංඝනය කිරීම යටතේ ගොනු කර ඇති නඩු පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීමේ ප්‍රධාන වේදිකාව වේ. තවද භ්‍රමී හට මෙම යෙදුම හරහා ඔවුන්ගේ සේවාව සෘජුවම අධීක්ෂණය කිරීමට සහ ඇගයීමට හැකිය. • එබැවින්ල සියලුම මාධ්‍යවල උල්ලංඝනය කිරීම් මෙහිදී හඳුනාගත යුතු අතර විශේෂයෙන්ම භ්‍රමී හට මෙම යෙදුම හරහා නව දත්ත නිරීක්ෂණය කළ හැක
<p>සමහර පුවත්පත් මගින් කරන ප්‍රකාශනවලට එරෙහිව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම</p>	<p>පොදු</p>	<ul style="list-style-type: none"> • සමහර පුවත්පත් මගින් වක්‍රව දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර ප්‍රවර්ධනය කරන ලිපි ලේඛන කිහිපයක් තිබුණි. • භ්‍රමී ආයතනය එම පුවත්පත් වලට එරෙහිව වහා නීතිමය පියවර ගත් අතර එම පුවත්පත් සමාව අයැද ප්‍රසිද්ධියේ තම වැරදි නිවැරදි කර ඇත.
<p>දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර රෙගුලාසි පිළිබඳ මහජන අදහස් සමීක්ෂණය</p>	<p>වයස අවුරුදු 15 ට වැඩි පුද්ගලයින්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර රෙගුලාසි පිළිබඳ මහජන අදහස් සමීක්ෂණය පිළිබඳ කරුණු පත්‍රිකා දෙකක් සහ පොත් පිංච (මීට්‍රිහ අංක 9786245979028* ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.
<p>දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නියාමනය පිළිබඳ මහජන අදහස්</p>	<p>මාධ්‍යවේදීන් සහ මහජනතාව</p>	<ul style="list-style-type: none"> • මාධ්‍ය සාකච්ඡාවට මාධ්‍යවේදීන් 100ක් සහභාගී විය. • මාධ්‍ය සාකච්ඡාවෙන් පසු සමීක්ෂණය ගැන පත්‍රිකා 10ක් පළ විය

<p>සමීක්ෂණය පිළිබඳ මාධ්‍ය සාකච්ඡාව</p>		<ul style="list-style-type: none"> සමීක්ෂණය පිළිබඳව ඩිජිටල් මාධ්‍ය පහක් වාර්තා කළේය.
<p>පාසල් පෙළපොත් සඳහා දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය සම්බන්ධ සෞඛ්‍ය පණිවිඩ සැකසීම සඳහා විශේෂ කමිටුවක් පිහිටුවීම.</p>	<p>පාසල් ළමුන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> කමිටුව විසින් සෞඛ්‍ය පණිවිඩ හැටක් සකස් කරන ලද අතර ඒවා ප්‍රධාන භාෂා තුනට පරිවර්තනය කරන ලදී තෝරාගත් එක් සෞඛ්‍ය පණිවිඩයක් 10 ශ්‍රේණියේ සිංහල මාධ්‍ය විද්‍යා පෙළ පොතේ සහ 11 ශ්‍රේණියේ දෙමළ මාධ්‍ය විද්‍යා පෙළපොතෙහි පළ කර ඇත.
<p>දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ උපදේශන සහතික පාඨමාලාව</p>	<p>NATA පනතේ බලයලත් නිලධාරීන්, NATA හි නිලධාරීන් සහ ජාතික යොවුන් සේනාංකයේ නිලධාරීන් සහ උනන්දුවක් දක්වන වෙනත් අය</p>	<ul style="list-style-type: none"> දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය සහ පාලනය ඉලක්ක කර ගනිමින් උපදේශනය පිළිබඳ දැනුමට ආකල්ප සහ කුසලතා වර්ධනය කිරීම සඳහා විශේෂ උපදේශන පාඨමාලාවක් පවත්වන ලදී. දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා විවිධ ඉලක්ක කණ්ඩායම් සඳහා උපදේශන කුසලතා ක්‍රියාවලීන් සඳහා ඵලදායී ලෙස දායක වීමට උපදේශන පාඨමාලාව සකස් කර ඇත. දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ උපදේශන සහතික පත්‍ර පාඨමාලාව සහතික පත්‍රලාභීන් 23 දෙනෙකු සමඟ සාර්ථකව නිම කරන ලදී. සහතිකපත් ප්‍රදානය කිරීමේ උත්සවය 2021 නොවැම්බර් 03 වන දින ඊවිෂ්‍ය හිදී පැවැත්විණි. ඔබ්බ හි සභාපති මහාචාර්ය සම්පත් අමරතුංග ප්‍රධාන ආරාධිතයා ලෙස සහභාගී විය.
<p>WHO විසින් පවත්වන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ දුරකථන උපදේශනය පිළිබඳ අතරා පුහුණු වැඩමුළුව</p>	<p>අන්තරායකර ඖෂධ පාලක ජාතික මණ්ඩලය, ජාතික යොවුන් සේනාංකය, අනුරාධපුර ශික්ෂණ රෝහල, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ නිලධාරීන් සහ NATA ආයතනය මගින් පවත්වනු ලබන</p>	<ul style="list-style-type: none"> සහතිකපත්ලාභීන් 80 දෙනෙකු දුරකථන උපදේශනය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර පුහුණුවක් ලබා ඇති අතර සහතිකපත් බෙදාදීමද සිදු කරන ලදී

	<p>උපදේශන පාඨමාලාවට පියාධිපතිවරුන් ඇතුළු සහභාගිවන්නන්</p>	
<p>1948 Quit line සේවාවන් සම්බන්ධයෙන් ජනතාව අතර දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම සඳහා මාධ්‍ය ප්‍රචාරණයක් වැඩිදියුණු කිරීම සහ පැවැත්වීම.</p>	<p>ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර භාවිතා කරන්නන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1948 ්මසළි කසබර සේවාව පැය 24ල දින හතේ සේවාව ලෙස උසස් කරන ලදී. • 1948 ්මසළි කසබර සේවාවන් සම්බන්ධයෙන් ජනතාව අතර දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම. • දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර කර්මාන්තයේ මැදිහත්වීම් වලට ප්‍රතිප්‍රහාර එල්ල කිරීම සඳහා සහභාගී වීමට මහජනතාව දිරිමත් කිරීම. • 1948 ්මසළි කසබර සේවාව මාධ්‍ය හරහා ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා රූපවාහිනී නාලිකා සඳහා ගුවන්විදුලි ශ්‍රව්‍ය ක්ලිප් සහ දෘශ්‍ය ක්ලිප් සංවර්ධනය කරන ලදී. • ■ 1948 ්මසළි කසබර සේවාව සඳහා ලාංඡනයක් නිර්මාණය කර ප්‍රතිනිර්මාණය කරන ලදී.
<p>1948 දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර අත්හැරීමේ සේවා</p>	<p>ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර භාවිතා කරන්නන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • • Quit line සේවාව සඳහා ලැබුණු මුළු ඇමතුම් සංඛ්‍යාව 9025ක් වූ අතර එයින් සේවාදායකයින් 2797ක් උපදේශන සේවාව සමඟ සම්බන්ධ වූ අතර අනෙක් අයට NATA පිළිබඳ තොරතුරු ලැබිණි.
<p>සෞඛ්‍ය විශේෂඥයින් සහ අදාළ රාජ්‍ය නොවන පාර්ශවකරුවන් සමඟ බදු සූත්‍රය සකස් කිරීම සඳහා උපදේශක රැස්වීම</p>	<p>බදුකරණය පිළිබඳ ජාතික හා ජාත්‍යන්තර විශේෂඥයින් තිස් දෙනෙක්.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • • ශ්‍රී ලංකාව සඳහා දුම්කොළ බදු සුවිගත කිරීමක් සකස් කරන ලදී.
<p>දුම්කොළ බදු සහ නීති විරෝධී වෙළඳ අතථ්‍ය වැඩිමුළුව පිළිබඳ WHO FCTC දැනුම මධ්‍යස්ථානය</p>	<p>දැනුම බෙදා ගැනීම සඳහා අධිකාරියේ නිලධාරීන් නව දෙනෙකු සහභාගී විය</p>	<ul style="list-style-type: none"> • බදු සුවිගත කිරීමේ සූත්‍රය වෙනස් කිරීම සහ දුම්කොළ බදු සුවිගත කිරීම වෙනස් කිරීම සඳහා TETSIM ආකෘතිය හඳුන්වාදීම සඳහා WHO FCTC දැනුම කේන්ද්‍රස්ථානය විසින් දුම්කොළ බදුකරණය සහ නීති විරෝධී වෙළඳ අතථ්‍ය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ ලබා ගන්නා ලදී.
<p>මොණරාගල සහ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කවල නියමුවෙකු හරහා තීරසාර දුම්කොළ වගාවෙන් තොර</p>	<p>මොණරාගල සහ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ දුම්කොළ ගොවීන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • මොණරාගල නියමු ව්‍යාපෘතියේදී දුම්කොළ ගොවීන් ඇතුළු ගොවීන් 125 දෙනෙකු අමතන ලදී. • බිම් මට්ටමේ කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් 75 දෙනෙකු දැනුවත් කරන ලදී.

<p>දිස්ත්‍රික්ක නිර්මාණය කිරීම.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කය තුළ ඉහළ මට්ටමේ නිලධාරීන් 16 දෙනෙකු දැනුවත් කරන ලදී. • අනුරාධපුරයේ නියමු ව්‍යාපෘතියේදී දුමිකොළ ගොවීන් ඇතුළු ගොවීන් 150 දෙනෙකු අමතන ලදී. • බිම් මට්ටමේ කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් 100 දෙනෙකු දැනුවත් කරන ලදී. • අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කය තුළ ඉහළ මට්ටමේ නිලධාරීන් 20 දෙනෙකු දැනුවත් කරන ලදී. • ■ පත්‍රිකා 800ක් සහ පෝස්ටර් 500ක් සංවර්ධනය කර මුද්‍රණය කර බෙදා හැරීම
<p>"Bulath witata sebe aruthak" (බුලත්විටට සැබෑ අරුතක්) දුමි රහිත දුමිකොළ ආශ්‍රිත විද්‍යාත්මක සහරාව සහ "Sanstha bulath sepee" (සංස්ථා බුලත් සැපී) ආයුර්වේද ඖෂධීය නිෂ්පාදනයක් දියත් කිරීම.</p>	<p>දුමි රහිත දුමිකොළ භාවිතා කරන පුද්ගලයින්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • රාජ්‍ය ආයතන සහ ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව (බීඒඒ* හරහා දියුණු (කැරැඹුණු "හමරධ්‍රැවස්ස වර්දාමප්පි" වෙළෙඳපොළට හඳුන්වා දීම. • 2021 මාර්තු 26 වන දින ඊළඟින් හිදී "බුලත්විටට විවෘත අරුතක්" විද්‍යාත්මක සහරාව සමඟින් සංවර්ධිත නිෂ්පාදනයක් (සංස්ථාවේ බුලත්වසැල්ලේ ලෙස නම් කර ඇත) මහජනතාවට දියත් කරන ලදී. (ජීඊඒ අංකය: 978-955-4584-12-9* • ජෛවදේහය විශ්ලේෂණයේ දත්ත වෛද්‍ය විද්‍යා පීඨයේ සහය ඇතිව මුඛ පිළිකාවේ සැබෑ හානිය පිළිබඳව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සහ සාමාන්‍ය ජනතාව යන දෙඅංශයෙන්ම පෙනී සිටීම සඳහා අධ්‍යාපනික විධියේ ද්‍රව්‍යයක් නිර්මාණය කරන ලදී. • දුමි රහිත දුමිකොළවලින් මහජනතාවට වන සැබෑ හානිය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම.
<p>සිගරට් ඇසුරුම්වල සහ බහාලුම්වල අලවා තිබූ රූපමය අවවාදවල පින්තූර වෙනස් කර ඇත.</p>	<p>පොදු</p>	<ul style="list-style-type: none"> • බංග්ලාදේශයේ සහ තායිලන්තයේ පින්තූරමය අනතුරු ඇඟවීමේ ප්‍රකාශන හිමිකම සඳහා හිමි අවසරය ලබා දී ඇත. • ප්‍රවීණයන්ගේ අදහස් හා යෝජනා මත ඡායාරූප දහසක් තෝරාගෙන නව ඡායාරූප ඛණ්ඩ වෙත යවන ලදී.
<p>දුමිකොළ සහ මධ්‍යසාර වක්‍ර මාධ්‍ය ප්‍රවර්ධනය වැළැක්වීම සඳහා පියවර හඳුන්වාදීම</p>	<p>පොදු</p>	<ul style="list-style-type: none"> • මාධ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සමාලෝචනය කර නව ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම. • රූපවාහිනියේ විකාශය වන විකුපට සහ ටෙලිනාට්‍ය ඇතුළු වැඩසටහන්වලට සිගරට් සහ මධ්‍යසාර අඩංගු වන්නේ නම් මොසෙයික් ක්‍රමය භාවිත කරන ලෙස මාධ්‍ය නාලිකාවලට උපදෙස් දී එම ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම.

<p>වෛද්‍ය උපාධි අපේක්ෂකයින් සඳහා දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය පිළිබඳ විෂයමාලා සංවර්ධනය</p>	<p>ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය වෛද්‍ය පීඨවල වෛද්‍ය සිසුන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2021 දී වෛද්‍ය උපාධි අපේක්ෂකයින් සඳහා දුම්කොළ මධ්‍යසාර සහ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය වැළැක්වීම පිළිබඳ විෂය මාලාවක් සකස් කරන ලදී. • 2021 අගෝස්තු 9 වන දින සංවර්ධිත විෂය මාලාව සහ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඔබ්බ හි සභාපතිවරයාගෙන් අනුමැතිය ලබා ගන්නා ලදී. • සංවර්ධිත විෂය මාලාව නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාල 3ක් සමඟ රැස්වීම් 3ක් ('දෙප්ප් හරහා) පවත්වන ලදී. <ul style="list-style-type: none"> ◦ ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය (2021 නොවැම්බර් 2* ◦ නැගෙනහිර විශ්වවිද්‍යාලය ශ්‍රී ලංකාව (2021 දෙසැම්බර් 1* ◦ ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය (2021 දෙසැම්බර් 7* • රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාල සමඟ නියමු ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ රැස්වීම් සැසි හරහාම භ්‍රී විසින් අතරා ඉගෙනුම් ද්වාරයක් (ඩිබ්ප්* සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා ලබා ගත් අතර මූලික පියවරක් ලෙස ඩිබ්ප් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අනු කමිටු සාමාජිකයින් 6 දෙනෙකු ඇතුළු කමිටුවක් පත් කරන ලදී.
<p>දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය පිළිබඳ ජාතික සම්මන්ත්‍රණය (NSTAP) - 2021</p>	<p>දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර සම්බන්ධ අධ්‍යයන සඳහා උනන්දුවක් දක්වන පර්යේෂකයන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • භීඔෆ්- 2021 2021 නොවැම්බර් 26 දින පවත්වනු ලැබුවේ ශ්‍රී ලාංකේය පසුබිම තුළ සිදු කරන ලද දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර ආශ්‍රිත පර්යේෂණවල සාහිත්‍යය පොහොසත් කිරීම සහ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පාලනය පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන ශ්‍රී ලාංකික පර්යේෂකයන් සඳහා වේදිකාවක් නිර්මාණය කිරීමේ අරමුණින්. • භ්‍රී ආයතනයට සාරාංශ හතළිහක් (40* ඔවුන්ගේ දීර්ඝ වාර්තා සමඟ ලැබී ඇත. • සම්මන්ත්‍රණයේ ප්‍රකාශනය සඳහා සාරාංශ විසි අටක් (28* තෝරා ගන්නා ලදී. • වාචික ඉදිරිපත් කිරීම් සඳහා සාරාංශ විස්සක් තෝරා ගන්නා ලදී. • පෝස්ටර් ඉදිරිපත් කිරීම් සඳහා සාරාංශ අටක් තෝරා ගන්නා ලදී. • සම්මන්ත්‍රණයට සහ අදාළ අධ්‍යයන ආයතනවලට සහභාගිවන්නන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා වියුක්ත පොත් තුන්සියයක් (මීර්භ අංක: 978-624-5979-03-5* නිකුත් කරන ලදී.

		<ul style="list-style-type: none"> • ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය (හිඹිප්* පිළිබඳ ප්‍රථම වරට ජාතික සම්මන්ත්‍රණය පැවැත්වීමට හැකියාව ඇත. • දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය සම්බන්ධ පර්යේෂණ පැවැත්වීම සඳහා තරුණ පර්යේෂකයන් අතර උද්යෝගයක් ඇති කිරීම.
<p>NATA හි ආචාර ධර්ම සමාලෝචන කමිටුව පිහිටුවීම</p>	<p>දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර සම්බන්ධ අධ්‍යයන සඳහා උනන්දුවක් දක්වන පර්යේෂකයන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පාලනයට අදාළ පුළුල් පරාසයක විෂයයන් නියෝජනය කරන වෘත්තිකයන් 24 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත ආචාර ධර්ම සමාලෝචන කමිටුවක් පිහිටුවා ඇත. • ෂෆෆ්-හිඹි පර්යේෂකයන්ට පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සඳහා ආචාර ධර්ම නිෂ්කාශනය ලබා ගැනීම ඇතුළුව පර්යේෂණවලදී සඳාචාරාත්මක මූලධර්ම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ ඒවාට අනුගත වීමට උපකාර කරයි. • මීට අමතරවල ෂෆෆ් - හිඹි දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර කර්මාන්ත විසින් පර්යේෂණ හරහා නිවැරදි සහ නොමඟ යවන තොරතුරු බෙදා හැරීමේ උත්සාහයන් මෝටාර් සහ මර්දනය කිරීමේ අධීක්ෂණ ආයතනයක් ලෙස සේවය කරයි.
<p>මාධ්‍ය සම්මාන උළෙල 2021</p>	<p>මාධ්‍යවේදීන් සහ මහජනතාව</p>	<ul style="list-style-type: none"> • දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය සඳහා ඔවුන්ගේ දායකත්වය වෙනුවෙන් පහත සඳහන් මාධ්‍යවේදීන් ඇගයීමට හා දිරිගන්වන ලදී. • ඩීජිටල් මාධ්‍ය නාලිකා අටක් <ul style="list-style-type: none"> ○ ස්ට්‍රීම්ලයිව් ○ ස්ට්‍රීම්ලයිව් ○ ටීවී දෙරණ ○ රූපවාහිනිය ○ ස්වර්ණවාහිනී ○ සසරමඹි ○ අයි.ටී.එන් ○ යූර්ගේ ඔඩ් ○ ස්ට්‍රීම්ලයිව් • වෙනත් පියුම් විල සඳහා විශේෂ සම්මානයක් • 288 රු 5ල000 • පරිවර්තන ප්‍රතිඵලමූලික මාධ්‍යවේදීන් තිදෙනෙක් <ul style="list-style-type: none"> ○ ඩේලි නිවුස් ඉංග්‍රීසි පත්‍රයට ආනන්ද කන්නන්ගර මහතා ○ නිසංසලා නදීශානි පතිරණ මෙනවිය අද පුවත්පතට ○ සීසාසන්තගඬුන :දෙමළ ඊ-ලේඛනය) සඳහා රිච්චි අලි මහතා • ගුවන්විදුලි නාලිකා තුනක්

		<ul style="list-style-type: none"> ○ බර්ත ○ වි එස්එම් ○ ලක්භඩ <ul style="list-style-type: none"> • මාධ්‍යවේදීන් සහ පාර්ශවකරුවන් 100 දෙනෙකු දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය වෙනුවෙන් පෙනී සිටින ලදී • බලයලත් නිලධාරීන් සහ මහජනතාව සඳහා ජංගම යෙදුම් දෙකක් මෙම උත්සවයේදී එළිදැක්විණි.
නිල ඊජ්ජුද්දහ පිටුවල ශුද්ධමඹමඹුර නාලිකාව සහ ෂබ්ච්චර්ප	පොදු	<ul style="list-style-type: none"> • දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරිය එහි නිල ලේස්බුක් පිටුවල යු ටියුබ් නාලිකාව සහ ඉන්ස්ටග්‍රෑම් හරහා මහජනතාවට දැනුමල සිදුවීම් සහ වෙනත් පුවත් ලබා දෙයි. • 2021 සිට ශුද්ධමඹමඹුර නාලිකා සහ ෂබ්ච්චර්ප පිටු විකාශනය කර ඇත. නිල ලේස්බුක් පිටුවේ අනුගාමිකයින් 1472 ක්ල නිල යු ටියුබ් නාලිකාවේ ග්‍රාහකයින් 134 ක් සහ ඉන්ස්ටග්‍රෑම් හි අනුගාමිකයින් 18 ක් ඇත. නිල ඊජ්ජුද්දහ පිටු ප්‍රමාණය මාසයකට 11000ත් 15000ත් අතර ප්‍රමාණයක් දක්වයිග
සභාපති සහ NATA කාර්ය මණ්ඩලය විසින් යු ටියුබ් හරහා මහජන දැනුවත් කිරීමේ දායකත්වය	පොදු	<ul style="list-style-type: none"> • ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා අන්තර්ගත විඩියෝ ක්ලිප් වල දින සහ අන්තර්ගතයන් පහත දැක්වේ. • ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා විඩියෝ ක්ලිප් 06ක් යු ටියුබ් වෙත උඩුගත කර ඇත. • දුම් රහිත දුම්කොළ නිෂ්පාදනවල නීතිමය තත්ත්වය - සැප්තැම්බර් 14@ 2021 • දුම් රහිත දුම්කොළ භාවිතයෙන් ඉවත් වීමට - සැප්තැම්බර් 24@ 2021 • ශ්‍රී ලංකාවට දුම්කොළ සඳහා නිසි බදු සුත්‍රයක් හඳුන්වාදීමේ වැදගත්කම - සැප්තැම්බර් 28@2021 • ජාතික මධ්‍යසාර සහ දුම්කොළ පාලන අධිකාරිය ගැන ඔබ දැනගත යුතු කරුණු කිහිපයක් මෙන්න - 2021 ඔක්තෝබර් 4 • දුම්පානය නැවැත්වීම සඳහා මනෝවිකිත්සාව - 2021 ඔක්තෝබර් 11 • හිමි මාධ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සංවර්ධනය කිරීම- දෙසැම්බර් 6@ 2021
සභාපතිවරයා විසින් මාධ්‍ය සාකච්ඡා මගින් මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ දායකත්වය ලබාදේ	පොදු	<ul style="list-style-type: none"> • ඤද්ධියා 19 මාධ්‍ය සාකච්ඡාව – සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ පැවැත්විණි - සැප්තැම්බර් 2@ 2021 • මහජන අදහස් සමීක්ෂණ මාධ්‍ය සාකච්ඡාව - 2021 නොවැම්බර් 12

		<ul style="list-style-type: none"> • මහජන අදහස් සමීක්ෂණ මාධ්‍ය සාකච්ඡාව - 2021 නොවැම්බර් 12 • මාධ්‍ය සාකච්ඡාව - දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය සහ කාන්තාවන්ගේ සමාජ භූමිකාව - 2021 මාර්තු 08
2016 අංක 12 දරන තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ පනත	පොදු	<ul style="list-style-type: none"> • අයදුම්පත් හයක් ලැබී ඇති අතර සියල්ල සඳහා පිළිතුරු ලබා දී ඇත.
NATA හි මානව සම්පත් සංවර්ධනය	භිමි	<ul style="list-style-type: none"> • සාමාන්‍යාධිකාරී තනතුර සඳහා එක් නිලධාරියෙකු බඳවා ගන්නා ලද අතර සංවර්ධන නිලධාරී තනතුර සඳහා නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු බඳවා ගන්නා ලදී (කොන්ත්‍රාත් පදනම). • සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය හරහා භිමි ආයතනය පහත සඳහන් පරිදි ඒෆී වෙතින් නව සේවක තනතුරු ඉල්ලා ඇත. • නව තනතුරු - • සැලසුම් කළමනාකරු - එක් තනතුරක් (ඒ1-1* • කළමනාකරණ සහකාර - තනතුරු හතරක් (ඒ1-1* • දැනට පවතින කොන්ත්‍රාත් පදනමේ තනතුරු සඳහා ස්ථිර තනතුරු ඉල්ලා ඇත. • උපදේශක - තනතුරු දෙකක් (ඒ3* • සංවර්ධන නිලධාරී - තනතුරු දෙකක් (ඒ3*

2022 වසරේ ජයග්‍රහණ සහ විශේෂ සිදුවීම්

ක්‍රියාවට නැංවූ ක්‍රියාකාරකම්	ඉලක්ක කණ්ඩායම්	ජයග්‍රහණ
සම්භර තරු පහේ හෝටල්වල දෙවන අත දුම්පානය (SHS) නැවැත්විය	මහජන	<ul style="list-style-type: none"> • NATA පනතේ 39 වන වගන්තිය උල්ලංඝනය කරමින් විධිවිධානවලට අනුකූලව කටයුතු කළ තරු පහේ හෝටල් සහ වෙළඳ සංකීර්ණවලට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගන්නා ලදී. (2022)
NATA ලාංඡනය	NATA	<ul style="list-style-type: none"> • නව NATA ලාංඡනය නිර්මාණය කර ලියාපදිංචි කරන ලදී.
ත්‍රිවිධ හමුදාවට නොමිලේ මත්පැන් සහ දුම්කොළ බෙදා හැරීම නතර කිරීම	මහජන	<ul style="list-style-type: none"> • ත්‍රිවිධ හමුදාවට ලිපි යැවීමෙන් පසු, ඔවුන් තම කඳවුරු තුළ නොමිලේ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර බෙදා හැරීම නැවැත්වීමට එකඟ විය

<p>රජයේ දෙපාර්තමේන්තු තුළ දුම් රහිත දුම්කොළ භාවිතය නැවැත්වීමට පියවර ගන්නා ලදී.</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> මේ අනුව, NATA ආයතනයේ ඉල්ලීම පරිදි රාජ්‍ය ආයතන පරිශ්‍රය තුළ දුම් රහිත දුම්කොළ භාවිතය පිළිබඳව සියලුම රාජ්‍ය ආයතන දැනුවත් කරන ලදී.
<p>"අභිෂේකා පුවරු" ඉවත් කිරීම</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන්ගේ සහය ඇතිව "අභිෂේකා" පුවරු ඉවත් කිරීමට NATA ආයතනය කටයුතු කිරීමට පටන් ගත්තේය.
<p>තම ප්‍රදේශය තුළ දුම්කොළවලින් තොර කලාප පිහිටුවීම සඳහා බලයලත් නිලධාරීන් බලගැන්වීම සඳහා පළාත් මට්ටමින් වැඩමුළු පැවැත්වීම</p>	<p>රට පුරා බලයලත් නිලධාරීන් (PHI)</p>	<ul style="list-style-type: none"> දිවයින පුරා වැඩසටහන් දහයක් පවත්වා ඇත. දුම්කොළවලින් තොර කලාප 362ක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලැස්මක් සකස් කර ආරම්භ කර ඇත. දුම්කොළ අලෙවියෙන් වළකින වෙළෙන්දන් වෙනුවෙන් ඇගයීම් සහතික 3000ක් රට පුරා වෙළෙන්දන් සඳහා නිර්මාණය කර බෙදා හැරිණි. දුම්කොළවලින් තොර කලාප ස්ථාපිත කළ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සඳහා ඇගයීම් සහතික 500ක් නිර්මාණය කර බෙදා දෙන ලදී. මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල සමඟ එක්ව දෙස් විදෙස් සංචාරකයන් දැනුවත් කිරීම සඳහා දුම්කොළවලින් තොර කලාපයක් ලෙස සඳහන් කරමින් සංස්කෘතික ස්ථානවල ප්‍රවේශපත්‍රවලට තොරතුරු ඇතුළත් කිරීමට උත්සාහ දරා ඇත.
<p>දුම්කොළ වගා බිම් අඩු කිරීම</p>	<p>වාර්ගික ඉඩම්වල වගා කරන්නන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> සාංඝිකඉඩම් ලබා දීම වැළැක්වීමට පියවර ගන්නා ලදී
<p>අනුරාධපුර (මහමෙව්නා උයන) සහ පොළොන්නරුව (ගල් විහාරය) පුදබිම්වල දුම්කොළවලින් තොර කලාප පිහිටුවීම</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> අනුරාධපුරයේ පුවරු 05ක් සහ පොළොන්නරුව 02ක් ඇතුළු පුදබිම් අවට නාම පුවරු ආරම්භ කර තිබෙනවා. අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් විසින් යෝජනා කරන ලද අතර දුම්පානයෙන් තොර වීම පිළිබඳ ප්‍රජා දැනුවත්භාවය ශක්තිමත් කරන ලදී. දුම්කොළවලින් තොර කලාප ඇති කළ ජාතික දුම්කොළ හා මධ්‍යසාර පනතේ බලයලත් නිලධාරීන් වන මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන්ට නිල ඇඳුමේ පැළඳීමට නිල ලාංඡනයක් ලබාදී තිබෙනවා.
<p>NATA පනත සංශෝධනය කිරීමට විශේෂඥ උපදෙස් ලබා දීම</p>	<p>මෙය මුළු රටටම</p>	<ul style="list-style-type: none"> NATA පනතට කෙටුම්පත් කරන ලද සංශෝධන ප්‍රතිපත්ති ලේඛනය සමඟ NATA හි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට යෝජනා කරන ලදී.

<p>වික්‍රම අධ්‍යක්ෂවරුන් වෙනුවෙන් පෙනී සිටීමේ රැස්වීම</p>	<p>මාධ්‍යවේදීන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • වික්‍රමවල දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර දර්ශන පෙන්වීමෙන් මහජන සෞඛ්‍යයට ඇති සැබෑ බලපෑම වෙනුවෙන් පෙනී සිටීමට NATA හට හැකි විය. • NATA විසින් උල්ලංඝනය කිරීම් සිදු කරන ආකාරය සහ NATA නීතිගත කිරීම උල්ලංඝනය කළහොත් ඔවුන්ට එරෙහිව ක්‍රියා කරන ලෙස ඔවුන් යෝජනා කරන ලදී.
<p>VNATA බලයලත් නිලධාරීන් ජංගම යෙදුම්</p>	<p>NATA පනත යටතේ බලයලත් නිලධාරීන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • අයදුම්පතෙහි ලියාපදිංචි වූ බලයලත් නිලධාරීන් 172 ක්. <ul style="list-style-type: none"> ◦ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් – 163 ◦ පොලිස් නිලධාරීන් - 03 ◦ සුරාබදු නිලධාරීන් - 05 ◦ ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂක - 01 ◦ අයදුම්පත හරහා වාර්තා 20 ක් ලැබී ඇත. ◦ පොලිස් නිලධාරීන් - 01 ◦ සුරාබදු නිලධාරීන් - 01 ◦ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් - 18
<p>VNATA මාධ්‍ය උල්ලංඝනය ජංගම යෙදුම</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> • උල්ලංඝනය කිරීම් 137ක් වාර්තා වී ඇති අතර ඒවා සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව, CID, රුපවාහිනී නාලිකා ප්‍රධානීන්, පුවත්පත් කතුවරුන් සහ ෆේස්බුක් පිටු වැනි අදාළ බලධාරීන් වෙත මෙම ප්‍රවර්ධන තහනම් කිරීම සඳහා යොමු කෙරේ.
<p>NATA හි ආචාර ධර්ම සමාලෝචන කමිටුව (ERC-NATA)</p>	<p>දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර ආශ්‍රිත අධ්‍යයන සඳහා උනන්දුවක් දක්වන පර්යේෂකයන්.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ERC-NATA පර්යේෂණ සඳහා සදාචාරාත්මක අවසරය ලබා දීම සඳහා පිළිගත්, අනුමත කමිටුවක් ලෙස සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් පිළිගනු ලැබීය. • ERC-NATA සඳහා වන මාර්ගෝපදේශ ISBN අංකය, 978-955-0645-10-7 සමඟ සංවර්ධනය කර ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. • ERC-NATA හි අවශ්‍ය සියලුම තොරතුරු NATA නිල වෙබ් අඩවියේ උඩුගත කර ඇති අතර උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශ්වයන්ට එම තොරතුරු පහසුවෙන් ප්‍රවේශ විය හැක.
<p>දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ උපදේශන සහතික පත්‍ර පාඨමාලාව (දෙවන කණ්ඩායම)</p>	<p>NATA පනත සඳහා බලයලත් නිලධාරීන්, සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන නිලධාරීන්, වරකාපොළ සහ බලංගොඩ රෝහල්වල</p>	<ul style="list-style-type: none"> • දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය පිළිබඳ විශේෂ පුහුණුවක් ලබා ඇති සහතිකපත්‍ර දරන්නන් 61 දෙනෙක් 1948 quit line ඇමතුම් සේවාවට දායක වන අතර, පැය 24 පුරා දින හතේම නොමිලේ සේවාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කරයි. • පුහුණු උපදේශන නිලධාරීන් විසින් දිවයින පුරා දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නැවැත්වීමේ සහ

	<p>සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සහ ජාතික යොවුන් හෝගවල නිලධාරීන්.</p>	<p>නිවාරණ වැඩසටහන් පවත්වන ලද අතර සහභාගිවන්නන් 2054 දෙනෙකු පුහුණු උපදේශන නිලධාරීන් විසින් පාඨමාලාව තුළින් ලබාගත් දැනුම සහ අත්දැකීම් තුළින් දැනුවත් විය.</p> <ul style="list-style-type: none"> • උපදේශන පාඨමාලාව ඩිජිටල් මට්ටම දක්වා උසස් කරන ලෙස ඉල්ලමින් විශ්වවිද්‍යාල මහා කොමිෂන් සභාවට යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කළා. කෙටුම්පත් කරන ලද විෂය මාලාව UGC හරහා ස්ථාවර කාරක සභාවට යොමු කරන ලදී • 1948 දුරකථන උපදේශන සේවාව හරහා ස්වේච්ඡා දුරකථන උපදේශන සේවාව සපයන දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ සහතික පත්‍ර උපදේශන පාඨමාලාවේ පුහුණු උපදේශකවරුන් වෙත නිල ලාභනයක් ලබා දී ඇත.
<p>විසින් ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නිලධාරීන් විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දුරකථන උපදේශනය පිළිබඳ අතරා පුහුණු වැඩමුළුව පවත්වන ලදී</p>	<p>ජාතික අන්තරායකර ඖෂධ පාලක මණ්ඩලය, සමෘද්ධි රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ගෘහ ආර්ථිකය, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය, ස්වයං රැකියා සහ ව්‍යාපාර සංවර්ධන සහ නතර කිරීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ සහතික පත්‍ර පාඨමාලාවේ අපේක්ෂකයින්ද වන කණ්ඩායම සහභාගී විය.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • වැඩමුළුව අවසන් කර සහතිකය සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ මුළු සහභාගිවන්නන් සංඛ්‍යාව 65 කි.
<p>ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දින වැඩසටහන - 2022</p>	<p>මාධ්‍යවේදීන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • මාධ්‍යවේදීන් 37 දෙනෙකු සහභාගී වූ අතර දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර හානිය සහ පරිසර දූෂණය සම්බන්ධයෙන් වත්මන් තත්ත්වය පිළිබඳව දැනුවත් කරන ලදී. • රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ මෙම ප්‍රචාරණය දියත් කර තිබුණි.

<p>1948 දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර ඉවත් කිරීමේ සේවාව</p>	<p>ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර භාවිතා කරන්නන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> Quit line සේවාව සඳහා ලැබුණු මුළු ඇමතුම් සංඛ්‍යාව 8681 ක් වූ අතර 2022 මැයි මාසය දක්වා උපදේශනය සඳහා සේවාවලාභීන් 1358 ක් සේවයට පැමිණ ඇත. <ul style="list-style-type: none"> 1948 Quit line සේවාව සඳහා වූ ලාංඡන සිංහල සහ දෙමළ භාෂා දෙකෙන්ම ප්‍රතිනිර්මාණය කරන ලදී. සිංහල භාෂාවෙන් 2500 ක් සහ දෙමළ භාෂාවෙන් 500 ක් ඇතුළුව “1948” ක්වීට් ලයින් සේවාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ස්ටිකර් 3000 ක් නිර්මාණය කර මුද්‍රණය කර ඇත.
<p>COP 9 (දුම්කොළ පාලනය පිළිබඳ WHO රාමු සම්මුතියට පාර්ශවකරුවන්ගේ සමුළුව) සහ MOP 2 (පාර්ශ්වයන්ගේ රැස්වීම)</p>	<p>ජාත්‍යන්තර පක්ෂ</p>	<ul style="list-style-type: none"> දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරියේ වත්මන් සභාපතිවරයා COP9 (පක්ෂ සම්මේලනය) විසින් තේරී පත් වූ WHO SEARO කලාපයේ කාර්යාංශයේ සාමාජිකයා සහ MOP2 (පක්ෂ රැස්වීම) විසින් තේරී පත් වූ WHO SEARO කලාපය සඳහා ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකාරක ලෙස තෝරාගෙන ඇත. ඔහු ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ FCTC සමුළුවේ උප සභාපති සහ වාර්තාකරු ලෙස කටයුතු කරයි.
<p>ජාතික ගමනාගමන කොමිෂන් සභාවේ බස් කොන්දොස්තරවරුන් සහ රියදුරන් සමඟ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණ වැඩසටහන</p>	<p>ශ්‍රී ලංකාවේ බස් කොන්දොස්තරවරුන් සහ රියදුරන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> බස් රථ රියදුරන් සහ කොන්දොස්තරවරුන් 186 දෙනෙකු සඳහා මත්පැන් සහ දුම්කොළ නිවාරණ සහ නැවැත්වීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම.
<p>සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් සංවිධානය කරන ලද නාත්තන්ඩිය ප්‍රදර්ශනය</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය පිළිබඳව සහභාගිවන්නන් 578ක් දැනුවත්. IEC ද්‍රව්‍ය බෙදා හරින ලදී.
<p>දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය සම්බන්ධ සෞඛ්‍ය පණිවිඩ (NATA පත් කරන ලද විශේෂ කමිටුවක් විසින් සකස් කරන ලද) පාසල් පෙළපොත් වෙත ඇතුළත් කිරීම</p>	<p>පාසල් ළමුන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> ISBN අංකය, 978-624-5719-43-3 සමඟ ප්‍රධාන භාෂා තුනෙන් දියුණු සෞඛ්‍ය පණිවිඩ ඇතුළත් පොත් පිටවූ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. <ul style="list-style-type: none"> තවත් සෞඛ්‍ය පණිවිඩ ඇතුළත් කිරීම පිළිබඳ කොමසාරිස් ජනරාල්, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව සහ ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් සමඟ රැස්වීම් පැවැත්විය පෙළපොත්වලට පියවර ගන්නා ලෙස NATA ආයතනයේ යෝජනාවට ඔවුන් දෙදෙනාම එකඟ විය.

<p>NATAහි ධාරිතාව ගොඩනැගීම</p>	<p>NATA</p>	<ul style="list-style-type: none"> පහත සඳහන් තනතුර ඉල්ලීම සඳහා MSD සමඟ රැස්වීමකට සහභාගී විය. තව තනතුරු – සැලසුම් කළමනාකරු – එක් තනතුරක් (MM1-1) කළමනාකරණ සහකාර – තනතුරු හතරක් (MA1-1) කාර්යක්ෂමතා කඩඉම් විභාගය සාර්ථකව පවත්වන ලදී.
<p>වෛද්‍ය උපාධි අපේක්ෂකයින් සඳහා දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය පිළිබඳ විෂයමාලා සංවර්ධනය</p>	<p>ශ්‍රී ලංකාවේ රජයේ වෛද්‍ය පීඨවල</p>	<ul style="list-style-type: none"> දින යාපනය විශ්ව විද්‍යාලය සමඟ රැස්වීමක් (සුම් හරහා) පවත්වන ලදිවන සංවර්ධිත විෂය මාලාව නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් 2022 පෙබරවාරි VLC එකක් සංවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් 4 වන උප කමිටු රැස්වීම (Zoom හරහා) 03.06.2022 පවත්වන ලදී
<p>සභාපති සහ NATA කාර්යමණ්ඩලය විසින් YouTube හරහා මහජන දැනුවත් කිරීමේ දායකත්වයන් මහජනතාව දැනුවත් කිරීම</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> වීඩියෝ ක්ලිප් වල දින සහ අන්තර්ගතයන් පහත දැක්වේ. ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා වීඩියෝ ක්ලිප් 6ක් YouTube වෙත ඇතුළත් කර ඇත. දුම්කොළ වගාවට විකල්ප හෝග හඳුන්වාදීම - 2022 ජනවාරි 13 දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය පිළිබඳ ජාතික සම්මන්ත්‍රණයට හැඳින්වීම - 2022 - පෙබ 9, 2022 දුම්කොළ සහ මත්පැන් අනිසි භාවිතය සම්බන්ධයෙන් දුරකථන උපදේශනය උපකාර වන්නේ කෙසේද සහ විස්තර 1948-මාර්තු 12, 2022 උපාධි අපේක්ෂක වෛද්‍ය සිසුන් සඳහා දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණ විෂය මාලාව- 2022 මැයි 15 දුම්කොළ බදු සූත්‍රය ක්‍රියාත්මක නොකිරීම සිගරට් පරිභෝජනය ඉහළ යාමට හේතු විය. නිසි දුම්කොළ බදු සූත්‍රය වහා ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස NATA ඉල්ලා සිටී 2022 ජූනි 24 ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දිනය 2022 - සභාපති පණිවිඩය - 2022 මැයි 31
<p>සභාපතිවරයා විසින් පුවත්පත් සාකච්ඡා මගින් ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ දායකත්වය</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරියේ මාධ්‍ය සාකච්ඡාව - 2022 ජනවාරි 13

		<ul style="list-style-type: none"> • ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දිනය 2022 - දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරියේ මාධ්‍ය සාකච්ඡාව - 2022 මැයි 31
NATA නිල Facebook පිටුව	මහජන	<ul style="list-style-type: none"> • GATS සමීක්ෂණ තොරතුරු පත්‍රිකාව මැයි 23 වන දින නිල ලේස්බ්ලක් පිටුව හරහා දියත් කරන ලදී.
රූපවාහිනී නාලිකා වැඩසටහන සහ ප්‍රචාරක ක්‍රම 2022	මහජන	<ul style="list-style-type: none"> • 2022 වසර තුළ රූපවාහිනී නාලිකා විසින් වැඩසටහන් 30ක් සඳහා සහායතාවයට ආරාධනා කර ඇති අතර එම රූපවාහිනී වැඩසටහන් හරහා සහායතාවය ජනතාව දැනුවත් කිරීමට දායක වී ඇත. මේ අතර රූපවාහිනී නාලිකා NATA ආයතනය විසින් සිදු කරන ලද කාර්යයන් සම්බන්ධ පුවත් 25ක් විකාශය කර ඇත.
ප්‍රචාරක පත්‍ර ලිපි 2022	මහජන	<ul style="list-style-type: none"> • 2022 වර්ෂය තුළ NATA ආයතනය විසින් සිදු කරන ලද කාර්යයන් සහ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර සම්බන්ධ පුවත් සම්බන්ධයෙන් ලිපි 41ක් පුවත්පත්වල පළ වී ඇත.
සහායතාවය සහභාගී වූ ගුවන් විදුලි වැඩසටහන්	මහජන	<ul style="list-style-type: none"> • සහායතාවය ගුවන්විදුලි වැඩසටහන් 8කට සහභාගී වී ජනතාව දැනුවත් කිරීමට දායක විය.
සමාජ මාධ්‍ය පිටු / බ්ලොග්	මහජන	<ul style="list-style-type: none"> • සමාජ මාධ්‍ය පිටු සහ බ්ලොග් 2022 වර්ෂය තුළ NATA විසින් සිදු කරන ලද කාර්යයන් සම්බන්ධ පුවත්, බ්ලොග් සහ දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර සම්බන්ධ පුවත් පළ කිරීම් 30ක් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.
1948 දුරකථන උපදේශන සේවා	උපදේශකයින්	<ul style="list-style-type: none"> • 1948 දුරකථන උපදේශන සේවාව හරහා ස්වේච්ඡා දුරකථන උපදේශන සේවාව සපයන දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ සහතික පත්‍ර උපදේශන පාඨමාලාවේ පුහුණු උපදේශකවරුන් වෙත නිල ලාංඡනයක් ලබා දී ඇත.
දුම්කොළ වගාව සඳහා විකල්ප හෝග හඳුන්වාදීමේ නියමු ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඇගයීම.	දුම්කොළ ගොවීන්	<ul style="list-style-type: none"> • දුම්කොළ වගාව සඳහා විකල්ප හෝග හඳුන්වාදීමේ නියමු ව්‍යාපෘතිය ඇගයීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලියක් සකස් කරන ලදී. • ව්‍යාපෘතියට සහභාගී වූ ගොවීන්ගෙන් දත්ත රැස් කර විශ්ලේෂණය කරන ලදී. <p><u>මොනරාගල</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන්ගෙන් 38.6%ක් දුම්කොළ වගාව සම්පූර්ණයෙන්ම නතර කර ඇත.

		<ul style="list-style-type: none"> • මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන්ගෙන් 29.8%ක් දුම්කොළ වගාව අර්ධ වශයෙන් නතර කර ඇත. • මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන්ගෙන් 29.8%ක් දුම්කොළ වගාව නතර කිරීමට කැමැත්ත පළ කළහ. • දුම්කොළ වගාවෙන් 58%ක් අඩු වී ඇත. <p>අනුරාධපුර</p> <ul style="list-style-type: none"> • අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන්ගෙන් 67.4%ක් දුම්කොළ වගාව සම්පූර්ණයෙන්ම නතර කර ඇත. • අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන්ගෙන් 10.51%ක් දුම්කොළ වගාව අර්ධ වශයෙන් නතර කර ඇත. • අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන්ගෙන් 6.31%ක් දුම්කොළ වගාව නතර කිරීමට කැමැත්ත පළ කළහ. • දුම්කොළ වගාවෙන් ඉඩම්වලින් 92% ක් අඩු වී ඇත.
<p>2016 අංක 12 දරන තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ පනත</p>	<p>මහජන</p>	<ul style="list-style-type: none"> • අයදුම්පත් පහක් ලැබුණු අතර හතරක් සඳහා නැවත ධාවනය විය.
<p>අධ්‍යාපන ආයතන විසින් වක්‍රලේඛ අංක 20/2020 ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ තක්සේරුව. (දුම්කොළ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන, මධ්‍යසාර සහ වෙනත් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන්, ප්‍රවර්ධනයෙන් සහ වෙළඳාමෙන් අධ්‍යාපන ආයතන නිදහස් කිරීම පිළිබඳ වක්‍රලේඛ අංක 20/2020 අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් 2020 ජූලි 29 වන දින නිකුත් කරන ලදී)</p>	<p>අධ්‍යාපන ආයතන ප්‍රධානීන්</p>	<ul style="list-style-type: none"> • තක්සේරු කිරීම සඳහා දත්ත රැස් කිරීමේ මෙවලම ලෙස සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි භාෂා දෙකෙන්ම ගූගල් පෝරමයක් සකස් කරන ලදී • අධ්‍යාපන ආයතන සමඟ සමීක්ෂණය සිදු කිරීම සඳහා ගූගල් පෝරමයේ සබැඳි අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයට ඉදිරිපත් කරන ලදී

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන වැඩසටහන් විස්තර

	ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු පිරිවැය	2021.12.31 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	2021.12.31 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය (රු. මිලියන)
1	NATA පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම	4.00	බලයලත් නිලධාරීන්ට NATA පනත යටතේ ගොනු කරන නඩු වාර්තා කිරීම සඳහා ජංගම යෙදුම් දෙකක් සංවර්ධනය කරන ලදී, පසුව NATA පනත උල්ලංඝනය කිරීම වාර්තා කිරීම සඳහා සාමාන්‍ය ජනතාවට තවත් ජංගම යෙදුමක් සංවර්ධනය කරන ලදී. තවද, විස්මයන් සඳහා ප්‍රතිපත්ති පත්‍රිකාවක් සහ මූලික කෙටුම්පත් ද අවසන් කරන ලදී, දැන් එය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සාමාජිකයින්ගේ සාකච්ඡාවට යටත් වේ.	0.89
2	අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව	2.20	දුමකොළ සඳහා සරල සහ ඒකාකාරී බදුකරණ සූත්‍රයක් සකස් කරන ලදී. ජාත්‍යන්තර පාර්ශ්වයන්ගෙන් විශේෂඥ දැනුම ලබාගෙන සංවර්ධිත බදු සූත්‍රය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාට සහ ඉහළ නිලධාරීන්ට හඳුන්වා දී කැබිනට් මණ්ඩලය වෙත යොමු කරන ලදී	0.48
3	දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන සහ උපදේශන වැඩසටහන	12.50	ප්‍රජාවගේ සෞඛ්‍ය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සහය ප්‍රජා මූලික මධ්‍යසාර සහ දුමකොළ නිවාරණ වැඩසටහන්, ආයුර්වේද නිෂ්පාදනයක් දියත් කරන ලදී. විද්‍යාත්මක සහරාවක් දියත් කර ආචාර ධර්ම සමාලෝචන කමිටුවක් පත්කිරීම	2.72
4	පර්යේෂණ හා තොරතුරු පද්ධතිය	3.0	පැවැත්විය 1948 ක්විට් ලයින්, මහජන අදහස් සමීක්ෂණය, බදු සූත්‍රය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා විශේෂඥ රැස්වීම් පැවැත්වීම සහ දුමකොළ වගාව සහ දුරකථන බිල්පත් සඳහා විකල්ප හෝග හඳුන්වා දීම. මුඛ සෞඛ්‍යය නංවාලීමට උපකාරී වන ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනය SLADC හි	0.50

			සහාය ඇතිව හඳුන්වා දෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් හානිය ගැන විද්‍යාත්මක සහරාවක් සැදීම.	
5	අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම	2.00	සංවර්ධිත සහ පරිවර්තිත ප්‍රගති වාර්තා	0.01
6	NATA කාර්යාලය ශක්තිමත් කිරීම	1.30	කාර්යාල උපකරණ මිලදී ගැනීම	0.10
		25.00		4.70

පසුගිය පස් අවුරුදු කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

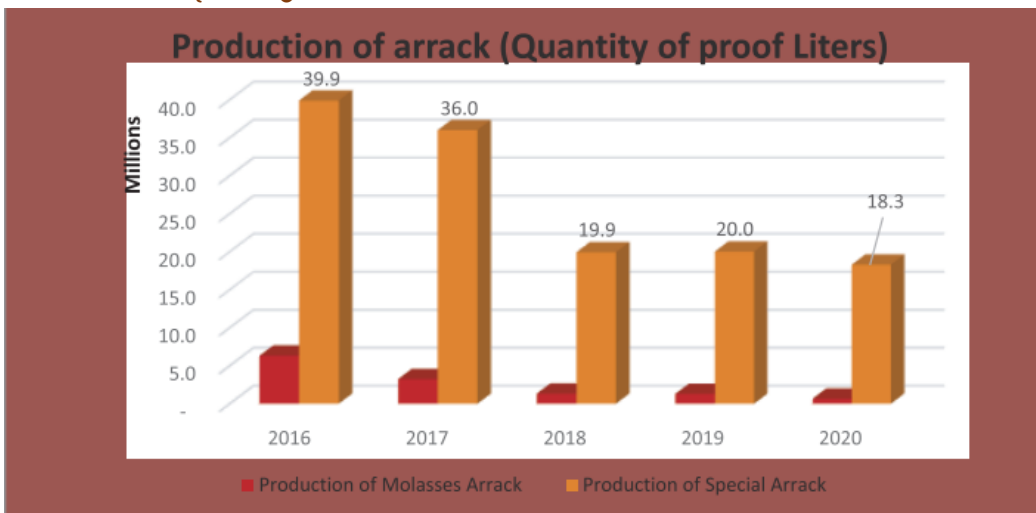
දුමකොළ නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය සහ බදු (මූලාශ්‍රය: NDDCB අත්පොත 2021)

අවුරුදු	දුමකොළ (කිලෝග්‍රෑම් වලින්)	බදු (රු. ශත)
2016	2,707,602.600	27,076,026.00
2017	1,930,680,600	19,306,806.00
2018	2,185,721.100	21,857,211.00
2019	2,045,855.600	20,458,556.00
2020	1,744,156.700	17,441,567.00

නිකුත් කළ දුම්වැටි ගණන (මූලාශ්‍රය: NDDCB අත්පොත 2021)

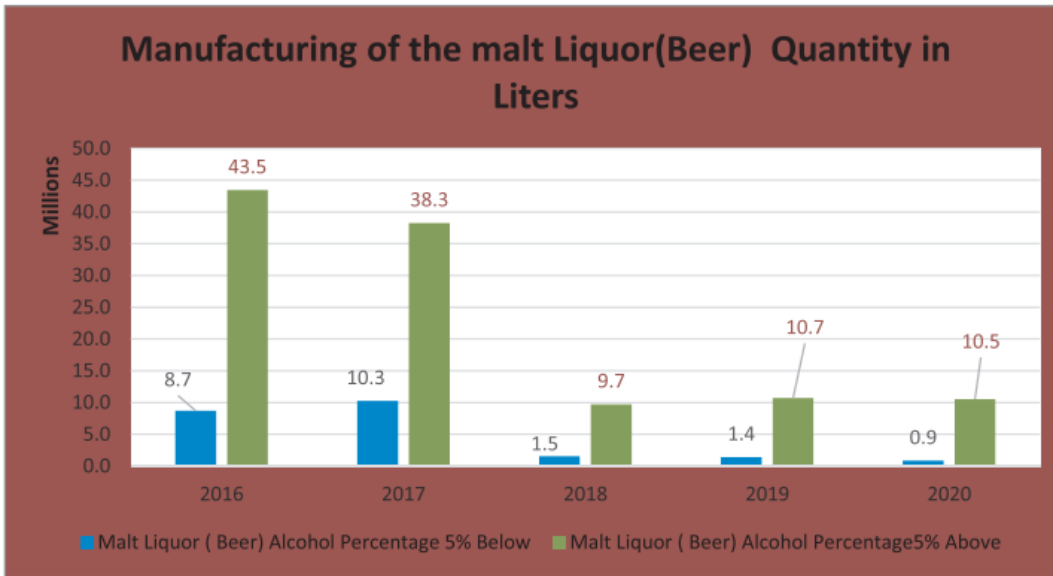
අවුරුදු	මුදල
2016	3,789,524,960.00
2017	3,149,437,500.00
2018	3,150,148,960.00
2019	2,622,265,600.00
2020	2,286,659,800.00

මත්පැන් නිෂ්පාදනයේ ප්‍රවණතාවය

මූලාශ්‍රය: අත්පොත NDDCB (2021)

මූලාශ්‍රය: අත්පොත NDDCB (2021)

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

1. නව දුම්කොළවලින් තොර කලාප පිහිටුවීම
2. දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිවාරණය පිළිබඳ ජාතික සම්මන්ත්‍රණය - II
3. ආචාර ධර්ම සමාලෝචන කමිටුව
4. දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ විද්‍යාත්මක සඟරාව
5. NATA පනතට නව සංශෝධනයක්

4.2.11 සෞඛ්‍යාරක්ෂණ ගුණාත්මක හා සුරක්ෂිතතා සේවාවන් සැපයීම

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහතික කිරීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරන ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස DHQS හි දීප ව්‍යාප්ත ජාලයක් ඇති තත්ත්ව කළමනාකරණ ඒකක (QMU) සමඟ මූලික රෝහල් B වර්ගයට ඉහළින් ඇති සියලුම රෝහල්වල ස්ථාපිත කර ඇති අතර අදාළ ආයතනවල තත්ත්ව සහතික කිරීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂ සෞඛ්‍ය සේවා කාර්යාල ඇත.

දැක්ම

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවට ප්‍රශස්ත ගුණාත්මක සහ ආරක්ෂිත සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම.

මෙහෙවර

සියළුම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහභාගිත්වය ඇතිව පාරිභෝගික අපේක්ෂාවන්ට ප්‍රතිචාර දක්වමින් අඛණ්ඩ වැඩිදියුණු කිරීම් තුළින් පෙන්නුම් කළ හැකි හොඳම ආරක්ෂාව සහ ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවලට පහසුකම් සැලසීම

අරමුණු

1. ඔවුන්ගේ මනාපයන්, අපේක්ෂාවන් සහ වටිනාකම් සහ රෝගීන් කේන්ද්‍ර කරගත් සත්කාර සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වන පාරිභෝගික කේන්ද්‍රීය සත්කාර සඳහා ආයතනික සැකසුම් ශක්තිමත් කිරීම.
2. සෞඛ්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා ඵලදායී නායකත්වයක් ස්ථාපිත කිරීම සහ පාලනය සහ පද්ධති සංවර්ධනය කිරීම.
3. රෝගියා සඳහා හොඳම ප්‍රතිඵලය සහතික කිරීම සඳහා සාක්ෂි මත පදනම් වූ, සදාචාරාත්මකව පිළිගත් සායනික භාවිතයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
4. රෝගීන්ගේ සහ කාර්ය මණ්ඩලයේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා ඖෂධ, ක්රියා පටිපාටි සහ අභිතකර සිදුවීම් වලින් අවදානම අවම කිරීම.
5. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සහ පරිසර හිතකාමී සෞඛ්‍ය සේවා සංවිධාන නිර්මාණය කිරීමේදී හවුල් වටිනාකම් සහතික කිරීම සඳහා තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීමේ උපාය මාර්ග අභ්‍යන්තරීකරණය කිරීම.
6. සෞඛ්‍ය සේවාවේ ඵලදායිතාව, ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව ඉහළ නැංවීම සඳහා දක්ෂ, සෞඛ්‍ය සම්පන්න සහ තෘප්තිමත් ශ්‍රම බලකායක් සංවර්ධනය කිරීම.
7. තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීම සහ රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රයේ පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

2021 වසරේ ජයග්‍රහණ සහ විශේෂ සිදුවීම්

COVID-19 වසංගතය මධ්‍යයේ, සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට 2021 වසර සඳහා එහි වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ලැයිස්තුගත කර ඇති බොහෝ ක්‍රියාකාරකම් සම්පූර්ණ කළ හැකිය. වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ මූල්‍ය ප්‍රගතිය 30% ක් පමණ වුවද, භෞතික ප්‍රගතිය මෙය ඉක්මවා යයි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස DHQS විසින් පුහුණු වැඩසටහන් සහ සමාලෝචන රැස්වීම් බොහොමයක් මාර්ගගත වේදිකා හරහා සිදු කරන ලදී.

2021 වසරේ ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම් පහත පරිදි වේ,

1. 2021 ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දිනය සැමරීම

දින ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දිනයේ ජාතික උත්සවය සමරනු ලැබීය. වන සැප්තැම්බර් මස, දෙමුහුන් උත්සවයක් ලෙස අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ ශ්‍රවණාගාරයේදී. ජාතික උත්සවයට සමගාමීව සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන අතර හොඳම භාවිතයන් බෙදා ගැනීමේ වැඩසටහනක් ද පවත්වන ලදී. සියලුම සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවලට ඔවුන්ගේ නවා ව්‍යාපෘති සහ තේමාවට අදාළ හොඳම භාවිතයන් බෙදා ගැනීමට අවස්ථාව සලසා දෙන ලදී. විශේෂඥ මණ්ඩලයක් විසින් හොඳම ව්‍යාපෘති තෝරා ගන්නා ලද අතර මෙම හොඳම පරිචයන් ඉදිරිපත් කිරීම මෙම උත්සවයේ ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්වලින් එකකි.

ජාතික උත්සවයට සමගාමීව, බොහෝ සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන විසින් මාතෘ සහ අලුත උපන් බිලිදු රැකවරණයේ ආරක්ෂාවේ වැදගත්කම පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමේ අරමුණින් රෝගීන්ගේ ආරක්ෂිත දිනය සමරනු ලැබීය. ඉන් අනතුරුව පැවති කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීමේදී ඔවුන් සිය අත්දැකීම් බෙදා ගත්තේ එම සිදුවීම්වල ජායාරූප ද සමඟිනි.

වසංගත කාලසීමාව තුළ සෞඛ්‍ය සේවකයින්ගේ සේවය ඇගයීම සඳහා තැඹිලි පැහැති නෙළුම් කුළුණ ආලෝකමත් කිරීම උත්සවයට සමගාමීව සිදු විය.

2. ඖෂධ සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ප්‍රකාශයට පත් කිරීම

ඖෂධ දෝෂ ගෝලීය අවධානයට ලක්ව ඇති අතර ඖෂධ දෝෂ හේතුවෙන් ගෝලීය වශයෙන් වළක්වා ගත හැකි මරණ සහ බරපතල හානි විශාල ප්‍රමාණයක් සිදු වේ. ශ්‍රී ලංකා සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතිය තුළ ඖෂධ සුරක්ෂිතතාව සහතික කිරීම සඳහා ඖෂධ සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක්

සැකසීම සඳහා නායකත්වය ලබා දීමේ වගකීම DHQS විසින් භාර ගන්නා ලදී. මෙම ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සාමූහික ප්‍රයත්නයක් වන අතර ප්‍රධාන සම්පත් දායකයා වූයේ ඖෂධවේදය පිළිබඳ ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය ප්‍රියදර්ශනී ගලප්පත්ති මහත්මියයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ඖෂධ සුරක්ෂිතතාවයට අදාළ අධ්‍යයනයන් සහ නිරීක්ෂණ මත පදනම්ව මූලික කෙටුම්පත සකස් කර ඇති බැවින්, මෙම ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ශ්‍රී ලංකා සැකසුමට අනන්‍ය වන අතර ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් හඳුනාගෙන ඇති තත්තු 4 සහ ප්‍රමුඛ ක්ෂේත්‍ර 3 ආවරණය කරයි. ප්‍රකාශනය දියත් කරන ලද්දේ රෝගී ආරක්ෂණ දින ජාතික උත්සවයේදීය. ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ මුද්‍රිත පිටපත් සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන අතර බෙදා හරින ලද අතර මෘදු පිටපත පරිශීලනය සඳහා DHQS වෙබ් අඩවියේ ඇත. ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ සඳහන් සමහර ක්‍රියාකාරකම් දැනට ආරම්භ කර ඇති අතර ඒවා ප්‍රගතියේ විවිධ අදියරවල පවතී.

2021 දී සිදුවෙමින් පවතින සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

	ක්‍රියාකාරකම්	ප්‍රතිපාදන (රු.මි.)	2021 /12/ 31 දිනට වියදම්	2021/12/31 දිනට භෞතික ප්‍රගතිය වචනයෙන්	%
1	පාරිභෝගික/රෝගියාගේ අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීමේ මෙවලම් සහ විවිධ මට්ටම්වල නියමුවන් සංවර්ධනය කිරීම	0.05	0.0	දැනට මූලික සමීක්ෂණය පවත්වයි	10
2	පිටවීමේ සම්මුඛ පරීක්ෂණ සහ විවිධ මට්ටම්වල ගුවන් නියමුවන් ඇතුළු සමස්ත රෝගියාගේ තෘප්තිය තක්සේරු කිරීම සඳහා ආකෘතියක් සංවර්ධනය කිරීම	0.05	0.00	කෙටුම්පත් ආකෘතිය සංවර්ධනය කරන ලදී	25
3	පාරිභෝගික ප්‍රතිපෝෂණ යාන්ත්‍රණය ශක්තිමත් කිරීම	0.05	0.00	රෝගියා තෘප්තිමත් සමීක්ෂණය සඳහා ආකෘතිය අවසන් කිරීමෙන් පසු ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරනු ලැබේ	0
4	අමාත්‍යාංශ ආයතන 45 ක තත්ත්ව කළමනාකරණ ඒකකවල කාර්තුමය කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් (දින 03) **	0.3	0.00	2020 වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් සහ 2021 පළමු කාර්තු තුනේ සමාලෝචනය මාර්ගගත රැස්වීමක් මගින් පවත්වන ලදී (100%)	100
5	දිස්ත්‍රික්ක 26/RDHS ප්‍රදේශ වල (මූලික රෝහල් වර්ගය B ට ඉහල) රෝහල්වල තත්ත්ව කළමනාකරණ ඒකකවල දිස්ත්‍රික් කාර්ය සාධන	0.1	0.00	2020 වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික දිස්ත්‍රික් කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් සහ 2021 පළමු කාර්තු දෙකෙහි සමාලෝචනය අවසන්	100

	සමාලෝචන රැස්වීම (DPRM) **			රැස්වීමක් මගින් පවත්වන ලදී.	
6	පළාත් අමාත්‍යාංශ රෝහල්වල අධීක්ෂණ/අධීක්ෂණ වාරිකා	0.1	0.00	රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල් හතරක අධීක්ෂණ වාරිකා.	50
7	වෙබ් ප්‍රසාරණය (වෙබ් එකට එකතු කරන ලද ක්‍රියාකාරීත්වයන් ඇතුළත් කිරීම)	0.37	0328	වෙබ් විස්තර සිංහල සහ දෙමළ භාෂාවට පරිවර්තන අවසන් කර උඩුගත කරන ලදී	100
8	තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ සහ ගෘහ භාණ්ඩ ලබා දීමෙන් සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ශක්තිමත් කිරීම	0.5	0.411	ලැප්ටොප් දෙකක් සහ දෘඪ තැටි දෙකක් මිලදී ගෙන ඇත	100
9	සායනික විගණන වැඩමුළුව (දින 02) **	0.3	0.034	2021 මාර්තු, ඔක්තෝබර් සහ නොවැම්බර් මාසවලදී සායනික විගණන මාර්ගගත වැඩමුළු තුනක් පවත්වන ලදී	100
10	ජාතික සායනික මාර්ගෝපදේශ ප්‍රොටෝකෝල/අත්පොත්/සමීක්ෂණ ආකෘති සංවර්ධනය සහ සංශෝධනය	0.2	0.062	සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණයේ ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සංශෝධනය කිරීම සහ පස් අවුරුදු උපායමාර්ගික සැලැස්ම සංවර්ධනය කිරීම සහ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්වය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් සැලැස්ම සම්පූර්ණ කර ඇත. 2021 අවසන් වන විට එය සංශෝධිත ප්‍රතිපත්තිය සඳහා කැබිනට් අනුමැතිය ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටියේය.	80
11	ප්‍රමිති/මාර්ගෝපදේශ මුද්‍රණය	0.73	0.169	ඖෂධ සුරක්ෂිතතාව සඳහා වූ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම මුද්‍රණය කිරීම සම්පූර්ණ කරන ලදී.	100
12	සිද්ධි වාර්තාකරණ පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම (මෙවලම් සංශෝධනය)	0.05	0.00	මෙවලම් සංශෝධනය කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර රැස්වීමක් පවත්වන ලදී. උපදේශන රැස්වීමක් පවත්වන ලදී.	80

13	සායනික දර්ශක නියම කිරීම	0.1	0.00	සායනික දර්ශක සංශෝධනය කිරීම පිළිබඳ අභ්යන්තර රැස්වීමක් පවත්වන ලදී. ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාඥයින් සමඟ උපදේශන රැස්වීමක් අතරා රැස්වීමක් ලෙස පවත්වන ලදී. අනෙකුත් විශේෂතා ක්ෂේත්‍ර (වෛද්‍ය, ශල්‍ය, ප්‍රසව හා නාරිවේද, ළමා රෝග, දන්ත වෛද්‍ය සේවා, මැලේරියා ටී.බී සහ එච්.අයි.වී/ඒඩ්ස්) සමඟ උපදේශන රැස්වීම් හතරක් පවත්වන ලදී (සෞඛ්‍ය තොරතුරු සහ තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් අරමුදල් සපයනු ලැබේ)	70
14	SLMA හරහා වෛද්‍ය වෘත්තිකයන් වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම.	0.6	0.30	මාසික පුවත් පත්‍රවල දැන්වීම් 6ක් පළ විය.	100
15	මිණුම් සලකුණු ආයතනවල ගුණාත්මක සංස්කෘතිය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා අධ්‍යයන වාරිකා පැවැත්වීම	0.2	0.00	වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් එය පැවැත්වීමට නොහැකි විය	0
16	රෝග නිවාරණ අංශය සඳහා සෞඛ්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන (දින 05)**	0.5	0.52	පුහුණු වැඩසටහන් තුනක් මාර්ගගතව පවත්වන ලද අතර සහභාගිවන්නන් 190 දෙනෙකු පුහුණු කරන ලදී	75
17	අනාගත පුහුණුව සඳහා ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් වැළැක්වීමේ කාර්ය මණ්ඩලයේ අවශ්‍යතා තක්සේරුවක් පැවැත්වීම	0.1	0.00	2021 අවසානයේ මූලික තක්සේරුවක් සිදු කරන ලදී	80
18	සුළු කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සෞඛ්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන (දින 2)	0.2	0.08	පුහුණු විෂය මාලාව සංවර්ධනය කිරීම සඳහා එක් උපදේශන රැස්වීමක් පවත්වන ලදී. පළමු පුහුණු වැඩසටහන දෙසැම්බර් 8	100

				සහ 9 යන දිනවල පවත්වන ලදී.	
19	DHQS හි මධ්‍යම විමර්ශන පුස්තකාලයක් සංවර්ධනය කිරීම	0.5	0.00	පොත් ලැයිස්තුව සකස් කර ඇත. පොත් පරිත්‍යාගයක් ලැබුණු අතර පුස්තකාලය තිබූ ගෘහභාණ්ඩ යොදා සකස් කරන ලදී	50
20	ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දිනය සැමරීම		0.059	ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දින ජාතික උත්සවය 2021 සැප්තැම්බර් 17 වන දින DHQS ශ්‍රවණාගාරයේදී පවත්වනු ලැබුවේ සීමිත පුද්ගල සහභාගිවන්නන් සංඛ්‍යාවක් සහ සෙසු සහභාගිවන්නන් පාහේ සම්බන්ධ වෙමින්. රේඛීය අමාත්‍යාංශවල සහ පළාත් රෝහල්වල හොඳම භාවිතයන් ඉදිරිපත් කර ඇගයීමට ලක් කරන ලදී.	100

පසුගිය අවුරුදු 5 මූල්‍ය කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

අංකය	දර්ශකය	වසර					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	කාර්තුමය කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් (PRMs) පවත්වන ලදී	75%	75%	75%	50%	100%	100%
2.	ද්විවාර්ෂික කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් / දිස්ත්‍රික් කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් (DPRMs) පවත්වන ලදී.	50%	50%	100%	100%	100%	100%
3.	5S, CQI සහ TQM, රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව සහ සායනික විගණනය පිළිබඳ ප්‍රධාන පුහුණුකරුවන් පිළිබඳ පුහුණුව ලත් කාර්ය මණ්ඩලය (ප්‍රතිශතයක්)	255/380 (67%)	329/380 (86.5%)	369/380 (97%)	262/300 (87%)	209/300 (70%)	354/350 (101%)

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

1. සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණයේ ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව සඳහා සංශෝධිත ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගික සැලැස්ම ප්‍රකාශයට පත් කිරීම.

2. සියලුම සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන අතර හොඳම භාවිතයන් බෙදා ගැනීම.
3. DHQS මගින් පළාත් මට්ටමින් පුහුණු කිරීම් සහ අධීක්ෂණය.
4. 2022 රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ දිනය සැමරීම.
5. සිදුවීම් වාර්තා කිරීමේ ආකෘතිය සංශෝධනය කිරීම සහ මුද්‍රණය කිරීම.
6. මධ්‍යම වන්ධ්‍යා සැපයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ කළමනාකරණය සහ සැලසුම් කිරීම සහ වුම්භක අනුනාද රූපකරණය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ මුද්‍රණය කිරීම.
7. මෘදුකාංග / වෙබ් සංවර්ධනය සහ නඩත්තු කිරීම.
8. PSSP තත්ත්ව අධීක්ෂණ මෙවලම වෙබ් පාදක පද්ධතියක් බවට සංවර්ධනය කිරීම.
9. සෞඛ්‍ය සේවා තත්ත්ව සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සම්පත් මධ්‍යස්ථානයක් සංවර්ධනය කිරීම.
10. සායනික දර්ශක සංශෝධනය කිරීම.
11. ගෝලීය අරමුදල මගින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලද සෞඛ්‍ය තොරතුරු සහ තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීම.

4.2.12 ආපදා සුදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අංශය (DPRD)

රට මුහුණ දෙන බහුවිධ උපද්‍රව සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය තුළ සුදානම් වීමේ සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ආපදා පෙර සුදානම සහ ප්‍රතිචාර අංශය වගකීම දරයි. සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා සහ හදිසි කළමනාකරණය සඳහා වූ දෙවන උපායමාර්ගික සැලැස්ම භාවිතා කරමින්, **DPRD විසින් 2022 ජූනි 30** දිනෙන් අවසන් වන වසර තුළ ක්‍රියාකාරකම් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

දැක්ම

ආරක්ෂිත ප්‍රජාවන් සඳහා ඔරොත්තු දෙන සෞඛ්‍ය අංශයක් බවට පත්වීම

මෙහෙවර

ආපදා, හදිසි අවස්ථා සම්බන්ධයෙන් සෞඛ්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම, ආපදා අවදානම අවම කිරීම සෞඛ්‍ය අංශයට ඒකාබද්ධ කිරීම සහ සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා ප්‍රතිචාරයේ ආධාරකරුවන් ලෙස ප්‍රජාවන් සවිබල ගැන්වීම තුළින් සුරක්ෂිත ශ්‍රී ලංකාවක් සඳහා දායක වීම.

අරමුණු

1. ආරක්ෂිත රෝහල් මූලපිරීම හරහා සෞඛ්‍ය පහසුකම්වල ව්‍යුහාත්මක, ව්‍යුහාත්මක නොවන සහ ක්‍රියාකාරී ධාරිතාව වැඩි දියුණු කිරීම.
2. සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා මානව සම්පත් වැඩිදියුණු කිරීම.
3. සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා පාර්ශවකරුවන්ගේ සම්බන්ධීකරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
4. සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා තොරතුරු සහාය, දැනුම කළමනාකරණය සහ පර්යේෂණ වැඩිදියුණු කිරීම.
5. සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රජා සහභාගීත්වය වැඩි දියුණු කිරීම.
6. සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණයට ප්‍රතිඵල මත පදනම් වූ අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම ඒකාබද්ධ කිරීම.

2022 ජූනි 30 දිනෙන් අවසන් වන වසර තුළ ජයග්‍රහණ

1. 2022 - 2025 උපාය මාර්ගික රාමුව සංවර්ධනය කිරීම

ආපදා/හදිසි සුදානම සඳහා වූ උපායමාර්ගික සැලැස්ම 2022 දී කල් ඉකුත් විය. එබැවින් ඊළඟ උපායමාර්ගික සැලැස්ම සංවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් මතු විය. සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය තුළ සහ ඉන් පිටත බොහෝ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ උපදේශන ක්‍රියාවලියක් හරහා, උපායමාර්ගික රාමුව 2022 - 2025 සකස් කරන ලදී. සම්පූර්ණ කරන ලද උපාය මාර්ගික රාමුව මුද්‍රණය කරන ලද අතර එය 2022 ජූනි මස පැවති වැඩමුළුවකදී දියත් කරන ලදී.

2. COVID-19 මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය තුළ විවිධ ඒකක සහ දෙපාර්තමේන්තු වලින් COVID-19 ප්‍රතිචාරය පිළිබඳ තොරතුරු DPRD දිගටම රැස් කළේය. එකතු කරන ලද සියලුම තොරතුරු ඒකාබද්ධ කරමින් ඒකාබද්ධ තත්ව යාවත්කාලීන දිනකට දෙවරක් සකස් කරන ලදී. මෙම තත්ත්ව යාවත්කාලීන සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නායකත්වය සමඟ බෙදා ගන්නා ලදී.

3. HOPE විෂය මාලාවේ සමාලෝචනය

හදිසි අවස්ථා වලදී රෝහල් සුදානම (HOPE) යනු ආසියානු ආපදා පෙර සුදානම මධ්‍යස්ථානය (ADPC) විසින් පුරෝගාමී වූ ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් පුහුණුවකි. HOPE විෂය මාලාව භාවිතා කරමින් සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම සඳහා DPRD සම්බන්ධ වී ඇත. HOPE විෂය මාලාව ශ්‍රී ලංකාවට ආයතනගත කිරීමේ මූලපිරීමක කොටසක් ලෙස විෂය මාලාව සමාලෝචනය කර එය ශ්‍රී ලංකාවට අනුගත කිරීම අවශ්‍ය විය. ADPC හි සහාය ඇතිව, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ විවිධ තාක්ෂණික විශේෂඥයින් සහ මොරටුව විශ්වවිද්‍යාලයේ සිවිල් ඉංජිනේරු දෙපාර්තමේන්තුව වැනි අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා කර මෙය සිදු කරන ලදී. යාවත්කාලීන කරන ලද HOPE විෂය මාලාව 2022 ජූනි මාසයේ පැවති රැස්වීමකදී දියත් කරන ලදී.

4. HOPE පුහුණුව

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම සඳහා අතරා HOPE පුහුණුවක් පවත්වන ලදී. ඊට අමතරව පහසුකම් සපයන්නන්ගේ පුහුණු සැසි දෙකක් පවත්වන ලදී. ADPC මෙම වැඩමුළු සංවිධානය කිරීමට කාරුණිකව සහාය විය. මෙම පුහුණුවීම් සමඟින් අනාගතයේදී HOPE පුහුණුව තනිවම කරගෙන යාමට ශ්‍රී ලංකාවට දැන් හැකියාව ලැබී ඇත.

5. අභ්‍යාස හරහා රෝහල් සුදානම පරීක්ෂා කිරීම

DPRD විසින් ඔවුන් සුදානම් විය යුතු බහුවිධ උපද්‍රව සඳහා ඔවුන්ගේ සුදානම තක්සේරු කිරීම සඳහා රෝහල් අභ්‍යාස පැවැත්වීම සඳහා මූල්‍ය සහ තාක්ෂණික සහාය ලබා දේ. COVID-19 සීමා කිරීම හේතුවෙන්, සම්පූර්ණ පොරොන්දු වූ අභ්‍යාස පැවැත්වීම ස්ථාන කිහිපයකට පමණක් සීමා වූ නමුත්, මෙම සුදානම් වීමේ අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම සඳහා ඩෙස්ක්ටොප් සමාකරණ අභ්‍යාස සිදු කරන ලදී.

6. ජාතික ආපදා පෙර සුදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අභ්‍යාසය

ජාතික ආපදා පෙර සුදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අභ්‍යාසය මෙවර දෙහිඹිටිට ප්‍රදේශයේදී සිදු කරන ලදී. මෙම අභ්‍යාසය අතරතුර, දුෂ්කර ප්‍රදේශයක ආපදාවකට ප්‍රතිචාර දැක්වීම අනුකරණය කිරීම සඳහා වෛද්‍ය කඳවුරක් පවත්වන ලදී. මීට අමතරව, වසර පුරා සිදු කරන ලද රෝහල් අභ්‍යාස සමාලෝචනය ද සිදු කරන ලදී.

2022 ජූනි 30 දිනෙන් අවසන් වූ වසරක කාලසීමාව සෞඛ්‍ය අංශයේ සුදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා දායක විය හැකි DPRD සඳහා ඵලදායී වසරක් විය.

4.3 පෝෂණය

පෝෂණ විෂයට අමාත්‍යාංශ කිහිපයක අදාළ කාර්යයන් ඇති අතර සම්බන්ධීකරණ ප්‍රවේශයක් අවශ්‍ය වේ

4.3.1 පෝෂණ අංශය

හඳුන්වාදීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙනුවෙන් රට පුරා පෝෂණ මැදිහත්වීම් සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ කේන්ද්‍රස්ථානය වන්නේ පෝෂණ කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා අපි අනෙකුත් අදාළ අමාත්‍යාංශ, සංවර්ධන හවුල්කරුවන් සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සමඟ ද සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන්නෙමු.

අපගේ ප්‍රධාන වගකීම වන්නේ ජාතික පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය, අදාළ උපාය මාර්ග සහ මාර්ගෝපදේශ ඇතුළු පෝෂණය සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය කිරීම සහ ක්‍රියාවට නැංවීමයි. ඒවාට අමතරව, පෝෂණ අංශය සෞඛ්‍ය හා සෞඛ්‍ය නොවන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සේවා අභ්‍යන්තර පුහුණු වැඩසටහන්, දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ අනෙකුත් ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන් පවත්වයි. පෝෂණ අංශය ශ්‍රී ලාංකේය පුරවැසියන්ට පෝෂණීය ස්ථාවර ජාතියක් ගොඩනැගීම සඳහා සේවය කිරීමට නොපසුබටව කටයුතු කර ඇත.

දැක්ම

ශ්‍රී ලංකාව පෝෂණය වූ ජාතියක් කරා

මෙහෙවර

පෝෂණය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සහතික කිරීම

අරමුණු

- වැඩිදියුණු කළ සේවා සැපයීම සඳහා බහු-ආංශික හවුල්කාරිත්වයන් සමඟ පෝෂණ සංවේදී සහ විශේෂිත මැදිහත්වීම් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සඳහා කේන්ද්‍රීය කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීම .
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය තුළ අදාළ කාර්යාංශය/අධ්‍යක්ෂ සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම
- ජාතික පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය, ආහාර පදනම් කරගත් ආහාර මාර්ගෝපදේශ ඇතුළු මාර්ගෝපදේශ සහ පෝෂණ සත්කාර සේවා සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමිතීන් ඇතුළු ප්‍රතිපත්ති සැකසීම.
- අදාළ මානව සම්පත් ධාරිතා ගොඩනැගීමේදී සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම පුරවැසියන් විසින් ප්‍රශස්ථ පෝෂණය සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අදහසින් ජීවන චක්‍ර ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීම වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම

ශ්‍රී ලංකාවේ පෝෂණ පැතිකඩ

	ජාතික පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය 2021-2030	නවතම සමීක්ෂණ/අධීක්ෂණ දත්ත අනුව
	අවුරුදු පහට අඩු 17.3% (DHS, 2016) සිට 2030 වන විට 10% දක්වා.	ජාතික පෝෂණ මාසය 2021- 7.4% *ආහාර ප්‍රමාණවත්තා සමීක්ෂණය 2022- 12.7%
	වසර පහට 15.1 % (DHS, 2016) සිට 2030 වන විට <15% දක්වා	ජාතික පෝෂණ මාසය 2021- 8.2%
	අඩු උපන් බර 15.7% (DHS, 2016) සිට 10% දක්වා.	RHMIS සාමාන්‍ය දත්ත 2021-12.7 %
	අඩු BMI අවුරුදු 10-18 ළමුන් තුළ 26.9 % (MRI, 2018) සිට 2030 වන විට 18% දක්වා.	*ආහාර ප්‍රමාණවත්තා සමීක්ෂණය 2022- 21.7% අධික
	බර අවුරුදු පහට අඩු 0.6% (MRI, 2012) නව යොවුන් වියේ වැඩි බර සහ තරබාරුකම 7.6% සහ 2.2% (MRI,2018) --à 2030 වන විට වැඩි වීමක් නැත.	ජාතික පෝෂණ මාසය 2021 *ආහාර ප්‍රමාණවත්තා සමීක්ෂණය 2022- 1.2%
	වැඩිහිටියන් සහ වැඩිහිටියන් අතර අධික බර 29.3% (NCD සමීක්ෂණය, 2015) 2030 වන විට 15% දක්වා තරබාරුකම 2030 වන විට 5.9% සිට තවදුරටත් අඩු වේ	*ආහාර ප්‍රමාණවත්තා සමීක්ෂණය 2022- කාන්තා අධික බර -31.6% කාන්තා තරබාරුකම- 10%.
	රක්තහීනතාවය සහ අනෙකුත් ක්ෂුද්‍ර පෝෂක උෞෂක 2030 වන විට 10% ට වඩා අඩු	රක්තහීනතාවය - දරුවන් පහට අඩු - 15.1% (2012) ප්‍රාථමික පාසල් 6-12 වසර- 11.1% 8.8% (2017) ගැබ්ණි මව්වරුන්- 31.8% I(2015)% නව

		යොවුන්දරුවන් පස් දෙනෙක්- 33.6% (2012) නව යොවුන් වියේ- 22.1% (2017) විටමින් A උනන්දුව - නව යොවුන් වියේ 0.1% (2017) විටමින් D උනන්දුව- යොවුන් වියේ 13.2 % (2017)
	ගෘහස්ථ ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය 10.3 % (DCS, 2014) සිට 2030 වන විට 5% දක්වා.	ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය (2022 අගෝස්තු) SL- 37%

2021 දී මන්දපෝෂණය විසඳීම සඳහා ගෙන ඇති පියවර

- **පෝෂණ ගැටළු මඟහරවා ගැනීම සඳහා දිස්ත්‍රික් විශේෂිත ඉලක්කගත මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම (දිස්ත්‍රික් පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම (DNAP))**

2021 දී - දිස්ත්‍රික්ක 23 ක DNAP යෝජනා සමාලෝචනය කර දිස්ත්‍රික්ක 8 කට අරමුදල් නිකුත් කරන ලදී. රුපියල් මිලියන 13.5ක මුළු ප්‍රතිපාදනවලින් මිලියන 3.5ක් දිස්ත්‍රික්කවලට මුදා හැර ඇත. ඉතිරි දිස්ත්‍රික්ක සඳහා මූල්‍ය අංශය විසින් ලබා දී ඇති මූල්‍ය සීමාවන් (මිලියන 0.1 සීමාව) හේතුවෙන් ප්‍රතිපාදන නිකුත් කර නොමැත. COVID තත්ත්වය හේතුවෙන් සැලසුම් කළ පරිදි දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ක්‍රියාකාරකම් සිදු නොවූ අතර දෙසැම්බර් 31 වැනි දින වන විට වාර්තා වූ වියදම රුපියල් මිලියන 1.69 (48.3%).

- **ජාතික පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය - 2021-2030**

නවීකරණය කරන ලද අනුචාදය කැබිනට් අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර අනුමැතිය සඳහා ලේකම්/සෞඛ්‍ය වෙත යොමු කරන ලදී.

- **දිස්ත්‍රික් පෝෂණ අධීක්ෂණ පද්ධතිය (DNMS)**

WHO සහාය ඇතිව, ජංගම යෙදුම (DNMS) පෝෂණ සංවේදී මැදිහත්වීම් නිරීක්ෂණය කිරීමට සහ අදාළ වක්‍ර මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහ අධීක්ෂණය කිරීමට අවදානමට ලක්විය හැකි පවුල්වල තොරතුරු බෙදා ගැනීමට නව වර්ධනයන් සමඟ යාවත්කාලීන කරන ලදී.

- **සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර පුරුදු සමඟ කටයුතු කිරීමට ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග**

සංශෝධිත ආහාර පදනම් කරගත් ආහාර මාර්ගෝපදේශ බෙදා හැරීම සඳහා විවිධ ප්‍රේක්ෂකයින් සඳහා මාර්ගගත ToT වැඩ සාප්පු කිහිපයක් සිදු කරන ලද අතර 2021 ජාතික පෝෂණ මාසය ආහාර පුරුදු මත අපේක්ෂිත වර්ධාත්මක වෙනසක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සම්පූර්ණයෙන්ම කැප විය.

• **පෝෂණ මෙහෙයුම් කමිටුව මෙහෙයවීම**

සෞඛ්‍ය ලේකම් විසින් පෝෂණ මෙහෙයුම් කමිටුවේ මූලසුන දරන අතර රජයේ සෞඛ්‍ය අංශය, අනෙකුත් අදාළ අංශ සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන් තුළ ක්‍රියාත්මක කරන පාර්ශ්වකරුවන්ගෙන් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම, උපාය මාර්ගික මාර්ගෝපදේශය සහ ප්‍රතිපෝෂණ ආමන්ත්‍රණය කරයි. අදාළ ඉහළ නිලධාරීන්ගේ සහභාගිත්වය සහතික කිරීම සඳහා නව ToR අනුමත කරන ලද අතර 2021 තුළ රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී.

• **පෝෂණය සම්බන්ධ කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති අනෙකුත් ආයතන වෙත නිකුත් කරන ලද අරමුදල්**

- පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය
- මාතෘ සහ ළමා පෝෂණය පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශන රැස්වීම් හයක් සඳහා අරමුදල් නිකුත් කිරීම, පූර්ව කාලීන වර්ධන ප්‍රස්ථාර 30000 මුද්‍රණය කිරීම, ළමා සෞඛ්‍ය සංවර්ධන වාර්තා 145,000 ක්, වර්ධන අධීක්ෂණ වැඩසටහන් ලේඛන 6,500 ක්.විට මුළු වියදමවන රුපියල් මිලියන 6.3 කි.
- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය
- හොඳම තෝරාගත් පණිවිඩ සඳහා කුසලාන සහ සහතික පිරිනැමීම සඳහා අරමුදල් නිකුත් කෙරේ.විට මුළු වියදමවන රුපියල් මිලියන 0.095 කි.
- වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය
- රසායනික ද්‍රව්‍ය සහ උපාංග ප්‍රසම්පාදනය සඳහා නිකුත් කරන ලද අරමුදල්.විට මුළු වියදමවන රුපියල් මිලියන 0.2936 කි.
- උතුරු කොළඹ ශික්ෂණ රෝහල (රාගම)
- පෝෂණ ඒකකයේ ඉදිකිරීම් අවසන් කිරීම සඳහා මුදල් නිකුත් කෙරේ.විට මුළු වියදමවන රුපියල් මිලියන 5.0248 කි.

• **මධ්‍යස්ථ උග්‍ර මන්දපෝෂණයෙන් පෙළෙන ළමුන් සඳහා නව අතිරේක ආහාර පිළිබඳ නියමු පරීක්ෂණ පැවැත්වීම (MAM)**

MAM නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරකම් කමිටු රැස්වීම් පවත්වන ලදී.විට මුළු වියදමවන රුපියල් මිලියන 0.006 කි. SUN-PF වෙතින් අරමුදල් ඉල්ලා ඇත.

• **ජාතික පෝෂණ මාසය පැවැත්වීම**

වත්මන් පෝෂණ ගැටළු පිළිබඳව සාමාන්‍ය ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා පෝෂණ අංශය වාර්ෂික ජාතික පෝෂණ මාසයේ ක්‍රියාකාරකම් පවත්වයි. 2021 වර්ෂය සඳහා තෝරා ගත් තේමාව වූයේ “ආරක්ෂාව සඳහා පෝෂණය” වන අතර ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ තෝරාගත් ආහාර පදනම් කරගත් ආහාර මාර්ගෝපදේශ පහක් බෙදා හැරීමයි.

National Nutrition Month
December 2021

5 STEPS TO HEALTHY EATING

<p>1</p> <p>ADD COLOUR TO YOUR DAILY MEALS BALANCING THE CORRECT AMOUNTS</p>	<p>3</p> <p>EAT AT LEAST TWO VEGETABLES, ONE GREEN LEAFY VEGETABLE AND TWO FRUITS DAILY</p>
<p>2</p> <p>EAT WHOLE GRAINS AND THEIR PRODUCTS INCLUDING LESS POLISHED OR PARBOILED RICE, INSTEAD OF REFINED GRAINS AND THEIR PRODUCTS</p>	<p>5</p> <p>LIMIT SUGARY DRINKS, BISCUITS, CAKES, SWEETS AND SWEETENERS</p>
<p>4</p> <p>EAT FISH, EGG OR LEAN MEAT WITH PULSES AT EVERY MEAL</p>	

NUTRITION FOR PROTECTION

2022 (සැප්තැම්බර් 30 දක්වා) මන්දපෝෂණය විසඳීම සඳහා ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග

- පෝෂණ ගැටළු මහභරවා ගැනීම සඳහා දිස්ත්‍රික් විශේෂිත ඉලක්කගත මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම (දිස්ත්‍රික් පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම (DNAP))

2022 දී - දිස්ත්‍රික්ක 18 ක DNAP යෝජනා සමාලෝචනය කර දිස්ත්‍රික්ක 7 සඳහා අරමුදල් නිකුත් කරන ලදී. සඳහා මුළු LKR මිලියන 1.0 න් මිලියනවන 0.68 ක් දිස්ත්‍රික්ක වෙත මුදා හැර ඇත. දෙවන කාර්තුව සඳහා වෙන් කර ඇති මිලියන 1 ක ප්‍රමාණයෙන්, මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් පනවන ලද සීමා කිරීම් සහ පෝෂණ අංශයේ මූල්‍ය ඒකකය මගින් සන්නිවේදනය කිරීම මගින් තවදුරටත් අරමුදල් නිකුත් කිරීම තාවකාලිකව අත්හිටුවන ලදී.

- පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය

රු. පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය සඳහා පෝෂණ අංශයේ ප්‍රතිපාදනයන්වැනි 2022 ජුනි 0.555733 ඵම දිනය දක්වා වියදම් කර ඇත.

- ශ්‍රී ලාංකිකයන් සඳහා ආහාර පදනම් කරගත් ආහාර මාර්ගෝපදේශ හඳුන්වාදීම - වෛද්‍යවරුන්ගේ අත්පොත

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පෝෂණ අංශය විසින් ආහාර පදනම් කරගත් ආහාර මාර්ගෝපදේශ සැකසීම සාර්ථකව නිම කර ඇති අතර මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳ තොරතුරු බෙදා හැරීම සඳහා වෘත්තිකයන්ගේ අත්පොත එළිදැක්වීම සංවිධානය කර ඇත.

- **ජාතික පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය 2021-2-30 සඳහා කැබිනට් අනුමැතිය ලබා ගැනීම**

සංශෝධිත ජාතික පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය (NNP) 2021-2030 අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලදී. බෙදා හැරීම සඳහා මුද්‍රණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය වෙමින් පවතී.

- **හදිසි පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම 2022-2024**

DDG (PHS) II හි මූලපිරීම යටතේ, 2022-2024 ජාතික හදිසි පෝෂණ සැලැස්ම සකස් කරන ලද්දේ ආර්ථික අර්බුදය සහ ඉදිරියේදී ඇති විය හැකි ආහාර අර්බුදය හේතුවෙන් ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ පෝෂණ තත්ත්වය තවදුරටත් පිරිහීම වැළැක්වීම සඳහා ය. පෝෂණ අංශය අනෙකුත් අදාළ අමාත්‍යාංශ, එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතයන් සහ අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන් සමඟ රැස්වීම් මාලාවක් පවත්වන ලදී. නවීකරණය කරන ලද ජාතික හදිසි පෝෂණ සැලැස්ම 2022-2024 දී ප ව්‍යාප්තව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ලේකම් / අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ආහාර සහ පෝෂණ සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශක කණ්ඩායම විසින් අනුමත කරන ලදී.

- **ජාතික පෝෂණ මාසය -2022**

පවතින ආර්ථික අර්බුදය තුළ පුද්ගල සහ ප්‍රජා පෝෂණය පවත්වා ගැනීම අවධාරණය කරමින් ‘අඩු වියදමින් පෝෂණය: දැනගන්න, ගවේෂණය කරන්න, වර්ධනය වන්න සහ බෙදාගන්න’ යන තේමාව යටතේ ඔක්තෝබර් මාසය 2022 වර්ෂය සඳහා ජාතික පෝෂණ මාසය ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. මෙය අර්බුදකාරී තත්ත්වය සඳහා සකස් කර ඇති සැලසුම් දෙකටම සමපාත වේ; හදිසි පෝෂණ සැලැස්ම (ENP) 2022-2024 සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහ පෝෂණය පිළිබඳ ජාතික කෙටි කාලීන වැඩසටහන (NSTP) විසින් සකස් කරන ලදී. පෝෂණ මාසයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වන්නේ ප්‍රයෝජනයට නොගත් පෝෂ්‍යදායී ආහාර ද්‍රව්‍ය, ගෙවතු වගාව සහ අවදානමට ලක්විය හැකි අය සමඟ ආහාර ද්‍රව්‍ය බෙදා ගැනීම ඇතුළුව දේශීයව ලබා ගත හැකි, අඩු වියදම් සහිත ආහාර පරිභෝජනයට යොමු කරමින් අඩු වියදමකින් ප්‍රශස්ත පෝෂණ තත්ත්වය පවත්වා ගැනීම කෙරෙහි ජනගහනයේ අවධානය යොමු කිරීමයි.

- **මධ්‍යස්ථ උග්‍ර මන්දපෝෂණයෙන් පෙළෙන දරුවන් (MAM) සඳහා නව අතිරේක ආහාර පිළිබඳ නියමු පරීක්ෂණ පැවැත්වීම**

Sun-PF MAM නිෂ්පාදනය යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා ITI සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුමක් සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටී.

- **ආහාර පිරිවැය සහ දැරිය හැකි මිල විශ්ලේෂණය**

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පෝෂණ අංශය, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව සහ හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිජන පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානයේ සහයෝගීතා ව්‍යාපෘතියක් ලෙස 2021 වසර සහ 2022 වසරේ මුල් කාර්තුව සඳහා ආහාර පිරිවැය සහ දැරිය හැකි මිල විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී. මූලික ප්‍රතිඵල පාර්ශවකරුවන් වෙත නිකුත් කරන ලදී.

• සෞඛ්‍යයට අහිතකර ආහාර නිර්වචනය කිරීම

සෞඛ්‍යයට අහිතකර ආහාර නිර්වචනය කිරීම සඳහා TWG ස්ථාපිත කරන ලදී. රැස්වීම් කිහිපයක් පවත්වා සෞඛ්‍යයට අහිතකර ආහාර නිර්වචනය කිරීමට තීරණය කරන ලදී

4.4 මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා

හැඳින්වීම

මහජන සුව කිරීමේ මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා ආරම්භ කරමින් ශ්‍රී ලංකා රජය සිය ප්‍රථම දත්ත සායනය කොළඹ මහ රෝහලේදී විවෘත කළේය. අද ශ්‍රී ලංකාව පුරා මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා පුළුල් ලෙස ව්‍යාප්ත වී ඇති අතර එය නිවාරණ මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා ද සපයයි. තවද, පාසල් දත්ත හෙද පුහුණුව (දැන් එය පාසල් දත්ත විකිත්සකයින් ලෙස හැඳින්වේ) 1953 දී ආරම්භ කරන ලද අතර වයස අවුරුදු 3-13 අතර සිසුන් සඳහා එහි සේවාවන් පුළුල් කරන ලදී. පරිපාලනමය වශයෙන් මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා විමධ්‍යගත කර පර්යන්තව පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අමාත්‍යාංශ මගින් සහ මධ්‍යම වශයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය මගින් මෙහෙයවනු ලැබේ. නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් දත්ත වෛද්‍ය සේවා (DDG/DS) සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ මුඛ සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි කේන්ද්‍රස්ථානය වන අතර එය දිවයින පුරා දත්ත වෛද්‍ය සේවාවන්හි තාක්ෂණික මග පෙන්වීම සහ සම්බන්ධීකරණය සපයයි.

ශ්‍රී ලංකා අමාත්‍යාංශය විසින් සපයනු ලබන මුඛ සෞඛ්‍ය සේවාව සේවා සැපයීමේ ස්ථානයේදී නොමිලේ වේ. මීට අමතරව, පූර්ණ කාලීන පුද්ගලික දත්ත වෛද්‍යවරුන් සහ රජයේ දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන්ගෙන් කොටසක් වැඩ කරන වේලාවෙන් පසු පුද්ගලික පදනමින් සේවා සැපයීමේ නිරත වේ.

අද මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා මුඛ මැක්සිලෝ-මුහුණු සැත්කම්, උසස් ප්‍රතිස්ථාපන සත්කාර, විකලාංග සත්කාර සහ නැගී එන මුඛ ව්‍යාධි ක්ෂේත්‍රය වැනි මූලික දත්ත වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර වලින් විශේෂතා දක්වා ව්‍යාප්ත වෙමින් පවතී. තවද, මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ වැළැක්වීම, පර්යේෂණ සහ නිරීක්ෂණ ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රජා දත්ත වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රය තුළ සිදු කෙරේ.

දැක්ම

වයස අවුරුදු 80 දී ක්‍රියාකාරී දත් 20 ක් ඇති නිරෝගී ශ්‍රී ලාංකික ජාතියක් ඇති කිරීම.

මෙහෙවර

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවට ලබා ගත හැකි සහ ප්‍රවේශ විය හැකි උසස් තත්ත්වයේ ප්‍රවර්ධන, නිවාරණ, සුව කිරීමේ දත්ත සේවාවන් හරහා ඉහළම මුඛ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය ළඟා කර ගැනීම සඳහා කළ හැකි සියලුම ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ හා ආර්ථික සංවර්ධනයට දායක වීම.

අරමුණු

- තිරසාර සහ සාධාරණ ගුණාත්මක මුඛ සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීම
- මුඛ රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා පිරිවැය-එලදායි, සාක්ෂි පදනම් කරගත් උපාය මාර්ග සැපයීම.
- ජනගහනයේ මුඛ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ඉල්ලීම් සහ අපේක්ෂාවන් ආමන්ත්‍රණය කිරීම

යටිතල

රට පුරා රෝහල් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ මුඛ සෞඛ්‍ය ආයතනවල පහසුකම් සංවර්ධනය, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් ලෙස 2021 වර්ෂයේදී දත්ත පුටු 145ක්, ඔටෝ ක්ලේව් යන්ත්‍ර 50ක් සහ වායු සම්පීඩක 30ක් ප්‍රසම්පාදනය කර ස්ථාපනය කර අවසන් කර ඇත.

ඊට අමතරව ආයතනික යටිතල පහසුකම් අවශ්‍යතා සංවර්ධනය කිරීම සඳහා NDH (TH) කොළඹ, TH කුරුණෑගල, DGH පොළොන්නරුව, TH කරාපිටිය සහ PGH බදුල්ල සඳහා ප්‍රතිපාදන මිලියන 31.0538ක් බෙදා දෙන ලදී.

උපකරණ නඩත්තු කිරීම

වෛද්‍ය වායු සහ රික්තක පැලෑටි සේවා පද්ධති සහ වූෂණ සහ වායු සම්පීඩක පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම සඳහා කොළඹ NDH (TH) වෙත නිකුත් කරන ලද රුපියල් 2,045,904.75 අංගොඩ ජාතික බෝවන රෝග විද්‍යායතනයට දන්ත පුටු දෙකක් අලුත්වැඩියා කිරීම සඳහා රුපියල් 254,300 ක් නිදහස් කර ඇත.

සේවා සැපයීම වැඩි දියුණු කිරීම

මුඛ පිළිකා කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ වැළැක්වීම සඳහා අදාළ ප්‍රදේශයේ මුඛ පිළිකා ඇතිවීම සහ අනෙකුත් භූගෝලීය සාධක මත පදනම්ව 2021 දී වන්දිකා මුඛ සහ මැක්සිලෝලේසියල් සැත්කම් සායන ස්ථාපිත කරන ලදී .තෘතීයික සත්කාර රෝහලක මුඛ සහ මැක්සිලෝලේසියල් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයකු මුඛ පිළිකා සහ මුඛ පිළිකා ඇති විය හැකි ආබාධ සහිත රෝගීන් පරීක්ෂා කිරීම, හඳුනා ගැනීම සහ පසු විපරම් කිරීම සඳහා වන්දිකා මධ්‍යස්ථාන වෙත අනුයුක්ත කරන ලදී.

රෝහල් 22ක් දන්ත වෛද්‍ය විශේෂඥයන් සමඟින් උසස් කරන ලදී .නව සුදුසුකම් ලත් OMF ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් 3 දෙනෙකු, විකලාංග විද්‍යාව පිළිබඳ උපදේශකයින් 5 දෙනෙකු සහ ප්‍රතිස්ථාපන දන්ත වෛද්‍ය විද්‍යාව සඳහා උපදේශකයින් 6 දෙනෙකු අදාළ ඒකක සඳහා පත් කෙරේ .ඉතිරි ඒකක සඳහා ජ්‍යෙෂ්ඨ රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් දස දෙනෙකු පත් කරන ලදී .

නවීන මුඛ සෞඛ්‍ය සේවාවක් සහිත දුර බැහැර ප්‍රදේශවල ජනගහනයට මුඛ සෞඛ්‍ය සේවාවේ සාධාරණත්වය මෙම උපාය මාර්ගයෙන් සහතික කෙරේ. මෙමගින් ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නංවනු ඇති අතර, ප්‍රජාවගේ සාක්කුවෙන් වියදම් සහ පොරොත්තු කාලය අඩු කිරීම මගින් ගෘහස්ථ ව්‍යාසනකාරී සෞඛ්‍ය වියදම් අඩු කරනු ඇත. තවද, එය රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල්වල තදබදය අවම කිරීම සහ සේවාව පිළිබඳ රෝගීන්ගේ තෘප්තිය වැඩිදියුණු කරනු ඇත.

මානව සම්පත් සංවර්ධනය

2021 වසරේ II ශ්‍රේණියේ දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් ලෙස දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් (83ක්) 83) සේවයට බඳවාගෙන ඇත .දන්ත වෛද්‍ය උපාධිධාරීන් සංඛ්‍යාව (93ක්) 93) දෙනෙකුට 2021 සීමාවාසික පුහුණුව පිරිනමා ඇත.

2021 සහ 2022 ජුනි දක්වා දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් විසිඑක් (21) දෙනෙකු විශේෂඥයන් ලෙස උසස් කරන ලදී.

මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන

ආහාර දිනපොත් දහසක් (1000) මුද්‍රණය කිරීම: ජාතික මුඛ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන යටතේ මහරගම ආයතනයේ නිවාරණ මුඛ සෞඛ්‍ය සායනයට සහභාගී වන රෝගීන් සඳහා මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස මහරගම ආයතනය තුළ හඳුන්වා දී ඇති මුඛ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන. සම්පූර්ණ කරන ලද අතර 2022 වසර සඳහා තවත් ආහාර දිනපොත් දහසක් (1000) ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. වාර්ෂික මුඛ සෞඛ්‍ය වාර්තාව -2019 ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ. විශේෂිත දන්ත වෛද්‍ය ඒකක සඳහා රෝගීන්ගේ ලේඛනය සහ මාසික ප්‍රතිලාභ මුද්‍රණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු කෙරේ. දිවයින පුරා පිහිටි කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාල වෙත ටිකිරි දසන් සහරාව බෙදා හැරීමේ ක්‍රියාවලිය අවසන් කිරීම.

ගෝලීය ජයග්‍රහණ

“ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ බෝ නොවන රෝග න්‍යාය පත්‍රයට මුඛ සෞඛ්‍යය ඇතුළත් කිරීම” පිළිබඳ යෝජනාව ශ්‍රී ලංකාව විසින් 148 වැනි විධායක මණ්ඩලයේ සම අනුග්‍රාහකයන් සමඟ යෝජනා කළ අතර එය 2021 ලෝක සෞඛ්‍ය සභාවේ 74 වැනි සැසිවාරයේදී සම්මත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාව ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ විය. අග්නිදිග ආසියාවේ 2022-2030 මුඛ සෞඛ්‍යය සඳහා වූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ අවසන් කෙටුම්පත සකස් කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකාව ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ විය.

4.5 ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය (NBTS)

හැඳින්වීම

ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය (NBTS), ශ්‍රී ලංකාව යනු සෞඛ්‍ය, පෝෂණ සහ දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ මධ්‍යගත සම්බන්ධීකරණ විශේෂිත ව්‍යාපාරයකි. එය සියලුම රජයේ රෝහල්වලට සහ පෞද්ගලික අංශයේ රෝහල් බහුතරයකට රුධිර හා රුධිර නිෂ්පාදන සැපයීමේ ජාතික වගකීම දරයි. භූගෝලීය ව්‍යාප්තිය අනුව පොකුරු මධ්‍යස්ථාන 24ක් සමඟ අනුබද්ධ රෝහල් පදනම් වූ රුධිර බැංකු 106ක් සහ ස්වාධීන රුධිර මධ්‍යස්ථාන 2ක් ඇත.

දැක්ම

ජාතික වශයෙන් සම්බන්ධීකරණ පද්ධතියක් හරහා තත්ත්ව සහතික රුධිර සේවාවන් සුරක්ෂිත කරමින් ලොවටම අද්විතීය ආදර්ශයක් වීම.

මෙහෙයුම

ජාතික අවශ්‍යතා සහ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නිර්දේශයන්ට අනුකූලව රුධිර සැපයුමේ ගුණාත්මකභාවය, ආරක්ෂාව, ප්‍රමාණවත් බව සහ පිරිවැය ඵලදායී බව සහතික කිරීම සහ ඒ ආශ්‍රිත රසායනාගාර, සායනික, අධ්‍යයන සහ පර්යේෂණ සේවා.

අරමුණු

1. මූලික රුධිර බැංකු පරීක්ෂණ රසායනාගාර පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීම සහ නව රුධිර බැංකු ස්ථාපිත කිරීම
2. ආරක්ෂිත ලේ පරිත්‍යාග කිරීම පිළිබඳ ප්‍රජා දැනුවත්භාවය ශක්තිමත් කිරීම සහ ගෘහස්ථ රුධිර පරිත්‍යාග වැඩි දියුණු කිරීම
3. රුධිර පාරවිලයන ඖෂධ සම්බන්ධ උසස් රසායනාගාර සේවා ශක්තිමත් කිරීම
4. රුධිර සංසටක සැකසීම සහ ගබඩා කිරීමේ තාක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීම
5. අබණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධනය ශක්තිමත් කිරීම
6. බාහිර තත්ත්ව ඇගයීම සහ ප්‍රතිතනය සමඟින් සේවාවන්හි ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම
7. ගොඩනැගිලි වැඩිදියුණු කිරීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම
8. ඩිජිටල්කරණය හරහා සේවා කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම
9. රුධිර හා රුධිර නිෂ්පාදන ජීවවිද්‍යාත්මක සඳහා පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීම
10. අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීම හරහා රක්තපාතය ශක්තිමත් කිරීම

මූලික කාර්යයන්

- ප්‍රජා මූලික රුධිර පරිත්‍යාග ව්‍යාපාරවලින් සහ රෝහල් ලේ බැංකුවලින් ලේ එකතු කිරීම.
- එකතු කරන ලද සම්පූර්ණ රුධිරය රුධිර සංසටක වෙත සැකසීම.
- පාරවිලයන සම්ප්‍රේෂණ ආසාදන සහ රුධිර කාණ්ඩගත කිරීම සඳහා සියලුම රුධිර එකතු කිරීම් පරීක්ෂා කිරීම.
- සුදුසු තත්ත්ව යටතේ රුධිර සංසටක ගබඩා කිරීම සහ ප්‍රවාහනය කිරීම.
- රජයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ රෝහල් සඳහා සුදුසු සියලුම විකිත්සක අවශ්‍යතා සඳහා රුධිර හා රුධිර නිෂ්පාදන සැපයීම.
- රුධිර පාරවිලයන ඖෂධ සම්බන්ධ රෝගී කළමනාකරණය පිළිබඳ තාක්ෂණික සහාය ලබා දීම.
- රුධිර පාරවිලයනය සහ බද්ධ කිරීම සම්බන්ධ විකිත්සක ක්‍රියා පටිපාටි සැපයීම (ප්‍රාථමික සෛල සැකසීම සහ මුදල් සම්භාරයක් වියදම්, විකිත්සක ප්ලාස්මා හුවමාරුව, ස්වයංක්‍රීය PRP ප්‍රතිකාර).
- අවයව බද්ධ කරන්නන් සඳහා HLA ටයිප් කිරීම සහ හරස් ගැලපීම සඳහා රසායනාගාර සේවා.
- WHO සහයෝගීතා මධ්‍යස්ථානයේ සේවාවන් පුළුල් කිරීම

2021 වර්ෂය තුළ ප්‍රධාන ජයග්‍රහණය

1. 100% ස්වේච්ඡාවෙන් වැටුප් නොලබන රුධිර පරිත්‍යාගශීලීන්ගෙන් සම්පූර්ණ රුධිර එකතුව පවත්වා ගැනීම.
  - ස්වේච්ඡාවෙන් විශ්‍රාම නොලබන රුධිර පරිත්‍යාගශීලීන් 10% වැඩි කිරීමෙන් ශාඛස්ථ රුධිර පරිත්‍යාගශීලීන් වැඩි කරයි. (SMS හඳුන්වාදීම හරහා)
  - COVID-19 පැතිරීම ආරක්ෂිත රුධිර එකතු කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග හඳුන්වාදීම.
2. ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවයේ දත්ත ලබා ගැනීමේ ඩිජිටල්කරණය.
  - NBTS මාසික අංක යාලේඛන වාර්තාකරණ පද්ධතිය.
  - NBTS සතිපතා hemovigilance වාර්තා පද්ධතිය
3. කොටස් කළමනාකරණයේ හොඳම පුහුණු මාර්ගෝපදේශය හඳුන්වාදීම

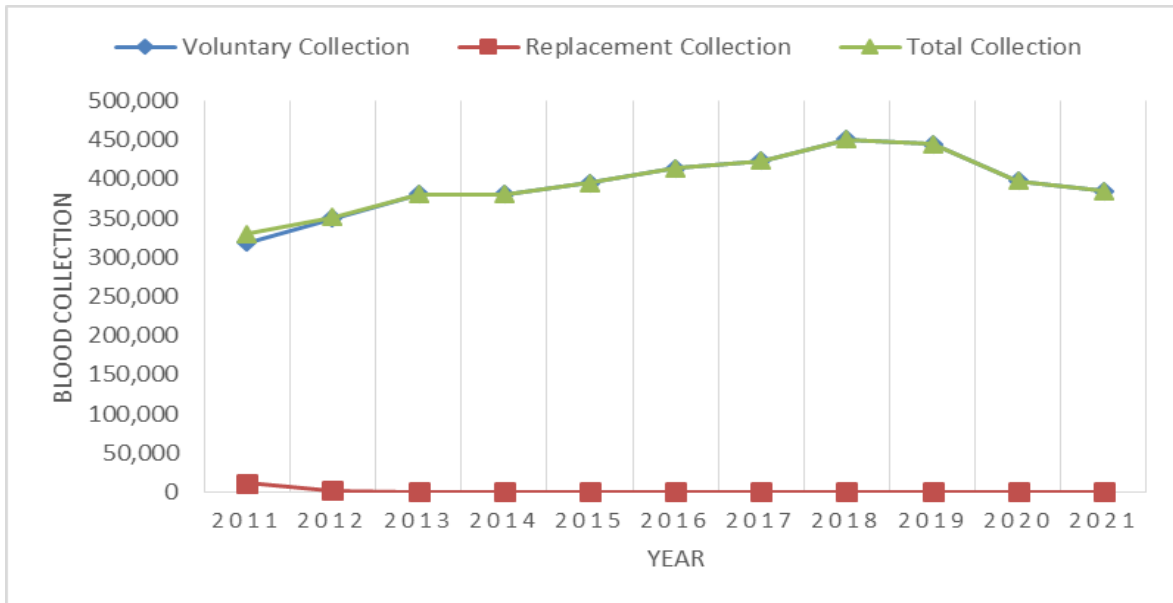
පසුගිය වසර 11 සඳහා කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

රුධිර එකතුව වාර්ෂිකව වැඩිදියුණු කිරීම

වසර	ස්වේච්ඡා එකතුව	ආදේශන එකතුව	මුළු එකතුව
2011	318,885	11,315	330,200
2012	349,423	2,182	351,605
2013	380,808	0	380,808
2014	380,367	0	380,367
2015	395,500	0	395,500
2016	414,175	0	414,175
2017	423,668	0	423,668

2018	450,640	0	450,640
2019	444,515	0	444,515
2020	397,833	0	397,833
2021	385,054	0	385,054

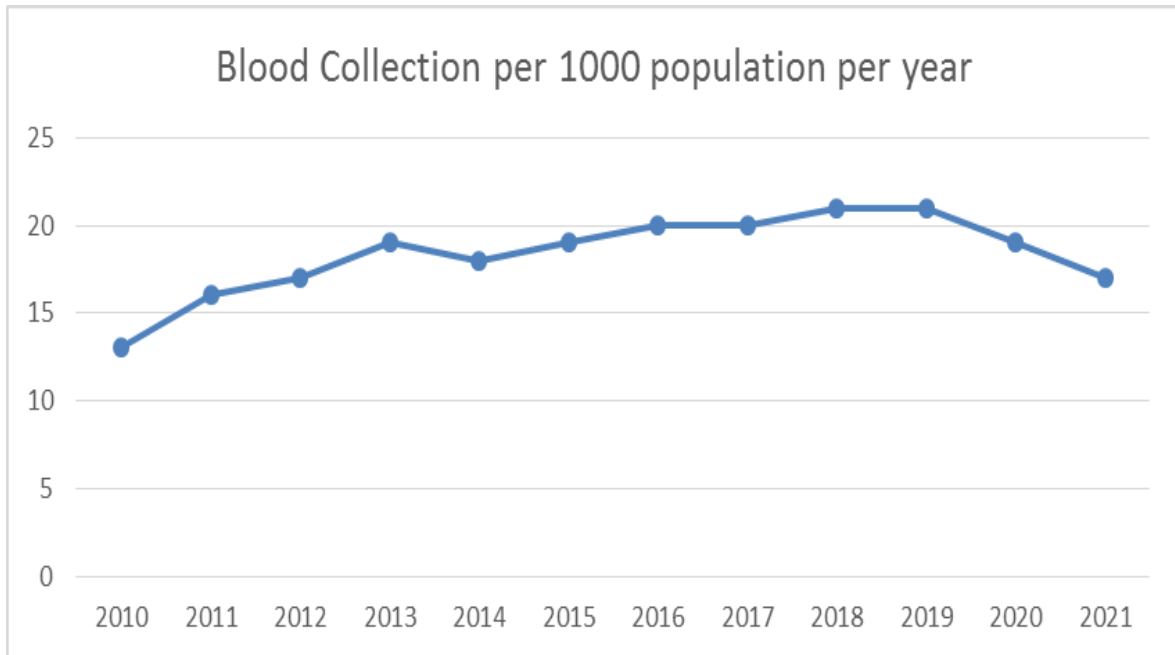
100% ස්වේච්ඡා පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ පදනම අඛණ්ඩව නඩත්තු කිරීමත් සමඟ රුධිර එකතුව වාර්ෂිකව වැඩිදියුණු කිරීම.

ජනගහනය 1000 කට වාර්ෂික රුධිර එකතු කිරීම

වසර	ස්වේච්ඡා පරිත්‍යාගශීලීන්ගෙන් රුධිර එකතු කිරීම	වසරකට ජනගහනය 1000 කට රුධිර එකතු කිරීම
2010	268,128	13
2011	318,885	16
2012	349,423	17
2013	380,808	19
2014	380,367	18
2015	395,500	19
2016	414,175	20
2017	423,668	20
2018	450,640	21
2019	444,515	21
2020	397,833	19
2021	385,054	17

ජනගහනය 1000 කට වාර්ෂික රුධිර එකතු කිරීම

TTI පැතිරීම සහ පෙර වසර සමඟ සැසඳීම

වසර	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
මුළු එකතුව	380,367	395,500	414,175	423,668	450,640	444,515	397,833	385,054
HIV (scr.+ve)	648	646	696	764	797	694	533	422
පැතිරීම	0.17%	0.16%	0.17%	0.18%	0.17%	0.16%	0.13%	0.11%
HIV (Conf.+ve)	26	21	25	28	29	44	34	56
පැතිරීම	0.007%	0.005%	0.006%	0.006%	0.006%	0.01%	0.0085%	0.01%
Hepatitis B (rpt.+ve)	394	409	505	618	513	528	252	751
පැතිරීම	0.10%	0.10%	0.12%	0.14%	0.11%	0.12%	0.06%	0.20%
Hepatitis C (rpt.+ve)	657	800	847	905	898	804	613	495
පැතිරීම	0.17%	0.2%	0.20%	0.21%	0.20%	0.18%	0.15%	0.13%
VDRL +ve	1,265	1,125	1,027	1,411	1,577	1,344	960	1,496
පැතිරීම	0.33%	0.28%	0.25%	0.33%	0.35%	0.30%	0.24%	0.39%
TPPA +ve	152	175	152	152	107	119	96	153
පැතිරීම	0.04%	0.04%	0.04%	0.03%	0.02%	0.03%	0.024%	0.04%
MP +ve	0	0	0	0	0	0	0	0
පැතිරීම	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

(Scr.+ve) - Screening positive; (conf.+ve) – confirmed positive; (rpt.+ve) – repeat positive; MP - Malaria parasites; VDRL – Venereal Disease Research Laboratory; TPPA - *Treponema pallidum* particle agglutination

HLA රසායනාගාර සංඛ්‍යාලේඛන සැසඳීම (NBC හි)

විශේෂ කිරීම සහ ක්‍රොස් ගැලපීම්	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Class 1	2288	2015	1253	2415	} 1702	1734	2030
Class 11	2214	1777	1099	2415		1654	2029
Cross match	1471	2490	1954	828	703	666	835
B27	194	319	492	602	543	27/57/ 51 737	27/57 /51 838
PRA (Class I, Class II)	295	484	475	2456	1255	1175	1391
බද්ධ කිරීම							
චක්‍රගඩු (රෝගීන්, පරිත්‍යාගශීලීයා)	2094	1589	1027	2017	1704	1454	1665
ඇට මිදුළු (රෝගීන්, පරිත්‍යාගශීලීන්)	108	167	163	264	387	182	338
AP දායකයා	32	171	7	0	84	89	01
කැඩවෙරික් පරිත්‍යාගශීලීයා	15	11	34	30	41	18	26

PRA - Panel Reactive Antibodies

අධ්‍යාපනය, ඉගැන්වීම් සහ පුහුණු ඒකකයේ සංඛ්‍යාලේඛන - 2021

වගුව 5: NBTS හි කාර්ය මණ්ඩල කාණ්ඩ සඳහා පවත්වනු ලබන පුහුණු වැඩසටහන්

	කාර්ය මණ්ඩල කාණ්ඩය	අභ්‍යාසලාභීන් සංඛ්‍යාව
1	වෛද්‍ය නිලධාරීන්	සමස්ත - 174
	සති 4 යි	154
	සති 6 යි	20
2	හෙද නිලධාරීන්	සමස්ත - 73
	හෙද නිලධාරීන් - සති 6 + NBTSIS	73
3	වෛද්‍ය රසායනාගාර තාක්ෂණවේදීන්	2
4	මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරු	1

වගුව 6: අනෙකුත් කාර්ය මණ්ඩල කාණ්ඩ

	කාර්ය මණ්ඩල කාණ්ඩය	අභ්‍යාසලාභීන් සංඛ්‍යාව
1	නෙෆ්‍රොලොජි MD අභ්‍යාසලාභීන්	1
2	Hematology ඩිප්ලෝමා අභ්‍යාසලාභීන්	14
3	ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාව MD අභ්‍යාසලාභීන්	10
4	වෛද්‍ය සිසුන්	331
5	• කොලඹ විශ්වවිද්‍යාලය	3
	MLT සිසුන්	82
	• MLT සිසුන්	56
	• MLS සීමාවාසිකයින්	21

වගුව 7: CME වැඩසටහන්

	මාතෘකාව	සහභාගිවන්නන්	ගණන
1.	පරිත්‍යාගශීලී / ජංගම සංවිධායක හැසිරවීම සහ සන්නිවේදනය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන	වෛද්‍ය නිලධාරීන්	112
2	ස්වයංක්‍රීය රුධිර කාණ්ඩගත කිරීමේ යන්ත්‍රය පිළිබඳ පුහුණුව	වෛද්‍ය රසායනාගාර තාක්ෂණවේදීන් NBC	30
3	ආරක්ෂිත රුධිර පාරවිලයනය	මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරු	34

තත්ත්ව කළමනාකරණ ඒකකය

වගුව 8: රුධිර සංසටක සහ ප්රතික්රියාකාරකවල තත්ත්ව අධීක්ෂණය

සංසටකය	ගණන
RCC – without AS	265
RCC- BCR-AS	313
Platelets - PRPD	297
Platelets - BCD	356
Platelets -AP	88
FFP	79
Cryoprecipitate	10
ප්‍රතික්‍රියාකාරක පරීක්ෂාව	ගණන
QC testing of A,B,O cells	12 sets
QC testing antibody screening red cells	12 sets

තත්ත්ව පාලන රසායනාගාර කාර්ය සාධනය

වගුව 9: තත්ත්ව ආශ්‍රිත සිදුවීම් විමර්ශනය

	සංසචකය/යාකාරකය/නිකිපු/	සිදුවීම් ගණන
සංරචක තත්ත්ව සම්බන්ධ සිදුවීම්	RCC	57
	Platelet (SDP)	4
	Cryo precipitate	1
	Whole Blood	2
පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය තත්ත්ව ආශ්‍රිත සිදුවීම්	ABO reagent cells	1
ක්‍රියා පටිපාටි තත්ත්ව ආශ්‍රිත සිදුවීම්	Blood grouping error	1

තත්ත්ව පාලනය - සංරචක දායක නිරීක්ෂණය

අපගමනය වූ දායක නිරීක්ෂණ සහිත සංරචක - තත්ත්ව පරීක්ෂාව

සංසචකය	ඒකක ගණන
Platelets	3826

වගුව 10: විශේෂ අධ්‍යයනයන්

විශේෂ අධ්‍යයන වර්ගය	භාවිතා කරන ඒකක ගණන
RCC -PS ඒකකවල ඉහළ අගයන් නිසා පරිත්‍යාගශීලී Hb සහ HCT හඳුනා ගැනීමට අධ්‍යයනය කිරීම.	100
සිසිල් පෙට්ටියක අසුරා ඇති පට්ටිකා ප්‍රවාහනය කිරීමට අධිශීතකරණ වාහනයේ යෝග්‍යතාවය තක්සේරු කිරීමට අධ්‍යයනය කිරීම	ඉවතලන පට්ටිකා ඒකක 20
7 වන දින අවසානයේ පට්ටිකා සාන්ද්‍රණයේ ගුණාත්මක භාවය විශ්ලේෂණය කිරීම	73
PC-PRPD සැකසීම සඳහා භාවිතා කරන රුධිර බෑග් PC-PRPD ඒකකවල ගැටිති ඇතිවීම හා සෘජුවම සම්බන්ධ ද යන්න තීරණය කිරීම සඳහා විස්තරාත්මක, අනාගත අධ්‍යයනයක්.	173

වගුව 11: සිදු කරන ලද ඇගයීම් ගණන

සිදු කරන ලද ඇගයීම්	ඇගයීමට ලක් කළ නිෂ්පාදන ගණන
Anti D	4vials
Anti A	3
Anti B	3
Anti AB	3
Anti D blend	2
AHG poly	3
AHG-IgG	1
AHG-C3d	1
Rare anti sera- Rh	4
Rare anti sera- others	13
Copper Sulphate	2
Galss test tubes	3
Triple blood bags	3

වගුව 12: පවත්වන ලද SL-NEQAS වැඩසටහන්

වැඩසටහන	චක්‍ර සංඛ්‍යාව	සකස් කළ පරීක්ෂණ කට්ටල ගණන
NEQAS Blood Group Serology	02	220 kits(1760 vials)
NEQAS TTI	02	40 kits(520 vials)

වගුව 13: විශේෂ තත්ත්ව අධීක්ෂණ පරීක්ෂණ (HBB යොමු කිරීම්)

සංසචකය	ඒකක ගණන
RCC	24
Platelet	40
FFP	13

වගුව 14: පරීක්ෂණවල සාරාංශය

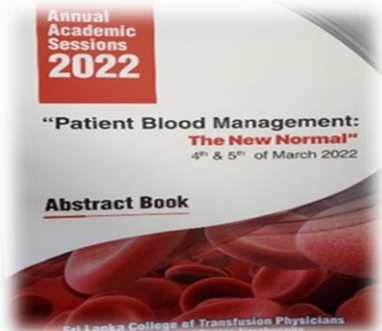
	පරීක්ෂණ වර්ගය	පරීක්ෂණ ගණන
1	Full Blood Count	3,251
2	PH	1,513
3	Blood Culture	380
4	% Haemolysis	737
5	DAT	36
6	Antibody Screening	108
7	Microscopy testing for Agglutinations	36

8	Factor VIII Assay	91
9	Fibrinogen Assay	91
10	Evaluations	25

2022 වර්ෂය තුළ ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

1. රෝගියාගේ රුධිර කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශය ක්‍රියාත්මක කිරීම
2. සෞඛ්‍යසේවක පරීක්ෂාව සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතික්‍රියාකාරක දේශීය නිෂ්පාදනය
  - පරීක්ෂණ සෛල නිෂ්පාදනය
  - ලුපිස් පැනලය නිෂ්පාදනය
  - පුවරු සෛල නිෂ්පාදනය

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

සෞඛ්‍යසේවක පරීක්ෂාව සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතික්‍රියාකාරක දේශීය නිෂ්පාදනය

- Anti A, Anti B නිෂ්පාදනය
- Coombs ජර්නිකර්‍යාකාරක නිෂ්පාදනය

4.6 රසායනාගාර සේවා

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ රසායනාගාර සේවා ඒකකය රාජ්‍ය අංශයේ රසායනාගාර හරහා රෝග නිවාරණ, ප්‍රවර්ධන සහ පුනරුත්ථාපන සේවා සඳහා සහාය ලබා දේ. නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් අධ්‍යක්ෂක - රසායනාගාර සේවාවලට රසායනාගාර සේවා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය, වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය සහ ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය ඇතුළත් වේ. පෞද්ගලික රසායනාගාර නියාමනය කරනු ලබන්නේ සහාපතිත්වයෙන් යුත් පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා නියාමන සභාව මගින්, තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශය රසායනාගාර සේවා ඒකකය හරහා ලබා දෙනු ලැබේ.

ප්‍රධාන උපවිශේෂ පහක් යටතේ රසායනාගාර සේවා සපයනු ලැබේ - පටක ව්‍යාධි විද්‍යා, රසායනික ව්‍යාධි විද්‍යාව, රක්තවේදය, ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාව සහ පාරවිලයන වෛද්‍ය විද්‍යාව, ඒ සෑම එකක්ම සායනික ඉල්ලීම් පුළුල් කිරීමට ප්‍රතිචාර වශයෙන් විවිධ අංශවලට බෙදා ඇත.

දැක්ම

ප්‍රමිතිකරණය සඳහා ජාත්‍යන්තර සංවිධාන විසින් සකස් කරන ලද වෛද්‍ය රසායනාගාර සඳහා ප්‍රමිතීන් සාක්ෂාත් කර ගැනීම

මෙහෙවර

අදාළ සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නන්ට කාලෝචිත, විශ්වාසදායක, උසස් තත්ත්වයේ රෝග විනිශ්චය සේවා සැපයීම

ප්‍රධාන කාර්යයන්

1. රජයේ රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල්වල රසායනාගාර සේවා ශක්තිමත් කිරීම සහ නියාමනය කිරීම සහ විශේෂ ව්‍යාපාර
2. පළාත් සෞඛ්‍ය ආයතනවල රසායනාගාර සේවා පුළුල් කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම
3. රසායනාගාර සඳහා උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දීම
4. රසායනාගාර උපකරණ නිසි ලෙස නඩත්තු කිරීම සඳහා අරමුදල් සැපයීම
5. රෝග විනිශ්චය සේවා සැපයීම හරහා රෝග නිවාරණය, පාලනය සහ සුපරීක්ෂණය සඳහා සහාය වීම
6. රසායනාගාර සේවාවන්ට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය
7. රසායනාගාර කාර්ය මණ්ඩලයේ පුහුණුව සහ අධ්‍යාපනය ලබාදීම
8. සියලුම රජයේ සහ පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය රසායනාගාරවල කාර්ය මණ්ඩලයට නව වර්ධනයන් පිළිබඳව මග පෙන්වීමක් ලබාදීම
9. රසායනාගාර සේවාවන්ට අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමඟ හවුල්කාරිත්වය, සන්නිවේදනය සහ සම්බන්ධීකරණය
10. රට තුළ ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධයට එරෙහිව සටන් කිරීමේ කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ක්‍රියා කිරීම
11. රසායනාගාර සේවා සඳහා හදිසි ප්‍රතිචාර දැක්වීම ඇතුළුව පවතින හෝ නව අභියෝගවලට මුහුණ දීම සඳහා ක්ෂේත්‍රය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා උපායමාර්ගික සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ අරමුණින් රසායනාගාර අංශය පිළිබඳ SWOT විශ්ලේෂණය සිදු කිරීම
12. රසායනාගාර අංශයේ ජෛව ආරක්ෂාව සහ ජෛව ආරක්ෂාව වැඩිදියුණු කිරීම

1. COVID – 19 සඳහා රසායනාගාර රෝග විනිශ්චය සේවා පුළුල් කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම

1.1 මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම සහ ඒවා සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන වෙත බෙදා හැරීම

- 2020 මුල් භාගයේදී COVID 19 වසංගතය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් පසු, රෝග විනිශ්චය සඳහා අදාළ මාර්ගෝපදේශ සකස් කර බෙදා හැරීමට රසායනාගාර සේවා පියවර ගෙන ඇත. COVID 19 හි සේවා. මෙය 2021 තුළ දිගටම පැවතුනි
- COVID-19 පරීක්ෂණය සඳහා වේගවත් ප්‍රතිදේහජනක පරීක්ෂණය සැපයීම සඳහා රසායනාගාර පරීක්ෂණ උපායමාර්ගය සංශෝධනය කරන ලදී.
- පුද්ගලික අංශයේ PCR රසායනාගාර අනුමැතිය සඳහා මාර්ගෝපදේශ සැකසීම.

1.2 COVID-19 ආසාදනය හඳුනාගැනීමේ යෙදෙන රසායනාගාර අධීක්ෂණය

- COVID – 19 PCR හි නියැලී සිටින රසායනාගාර රසායනාගාර සේවා නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් සහ රසායනාගාර සේවා අධ්‍යක්ෂ විසින් නීතිපතා අධීක්ෂණය කරනු ලැබේ.
- කොවිඩ් - 19 රෝග විනිශ්චය සේවා ස්ථාපිත කර ඇති රසායනාගාරවල රසායනාගාර සේවා වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම සඳහා රසායනාගාර සේවා ඒකකයේ විශේෂ අවධානය යොමු විය.
- COVID - 19 ආසාදනයට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කරමින් පවතී.

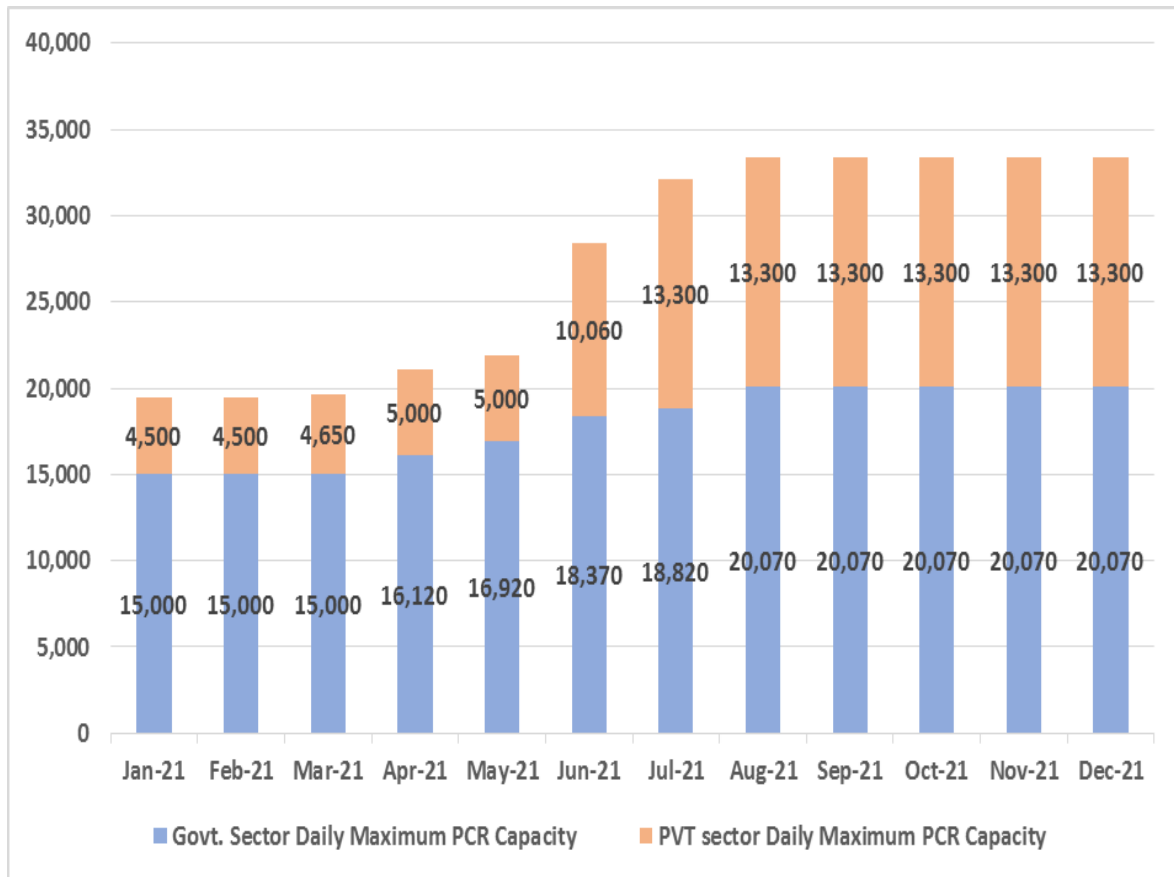
1.3 රට තුළ කොවිඩ් - 19 PCR පරීක්ෂණ

2021 වසර අවසානයේ රසායනාගාර 48ක් (රාජ්‍ය අංශයේ 32ක් සහ පුද්ගලික අංශයේ PCR රසායනාගාර 16ක්) COVID – 19 සඳහා PCR පරීක්ෂාව සහ රටේ පරීක්ෂණ ධාරිතාව පිළිබඳ පරීක්ෂණ කටයුතුවල නිරත වූ අතර පරීක්ෂණ ධාරිතාව දිනකට 30,000 කට වඩා වැඩි විය.

ආයතන වර්ගය	විද්‍යාගාර සංඛ්‍යාව		නිෂ්සාරණය කිරීමේ යන්ත්‍ර	PCR යන්ත්‍ර	දෛනික PCR පරීක්ෂණ ධාරිතාව	
සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය	22	මුළු රාජ්‍ය අංශයේ PCR විද්‍යාගාර: 31	41	53	16,900	මුළු රාජ්‍ය අංශය PCR ධාරිතාව: 20,120
උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	7		2	8	2,020	
ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය	2		4	6	1,200	
පුද්ගලික අංශය	16				13300	
ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු PCR ධාරිතාව	47		47	67	33,420	

ශ්‍රී ලංකාවේ COVID-19 PCR පරීක්ෂණ ධාරිතාව

රූපය 1. රාජ්‍ය අංශයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ රසායනාගාරවල COVID – 19 PCR පරීක්ෂණ ධාරිතාව

වගුව 2. COVID – 19 රාජ්‍ය අංශයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ රසායනාගාරවල PCR පරීක්ෂණ ධාරිතාව

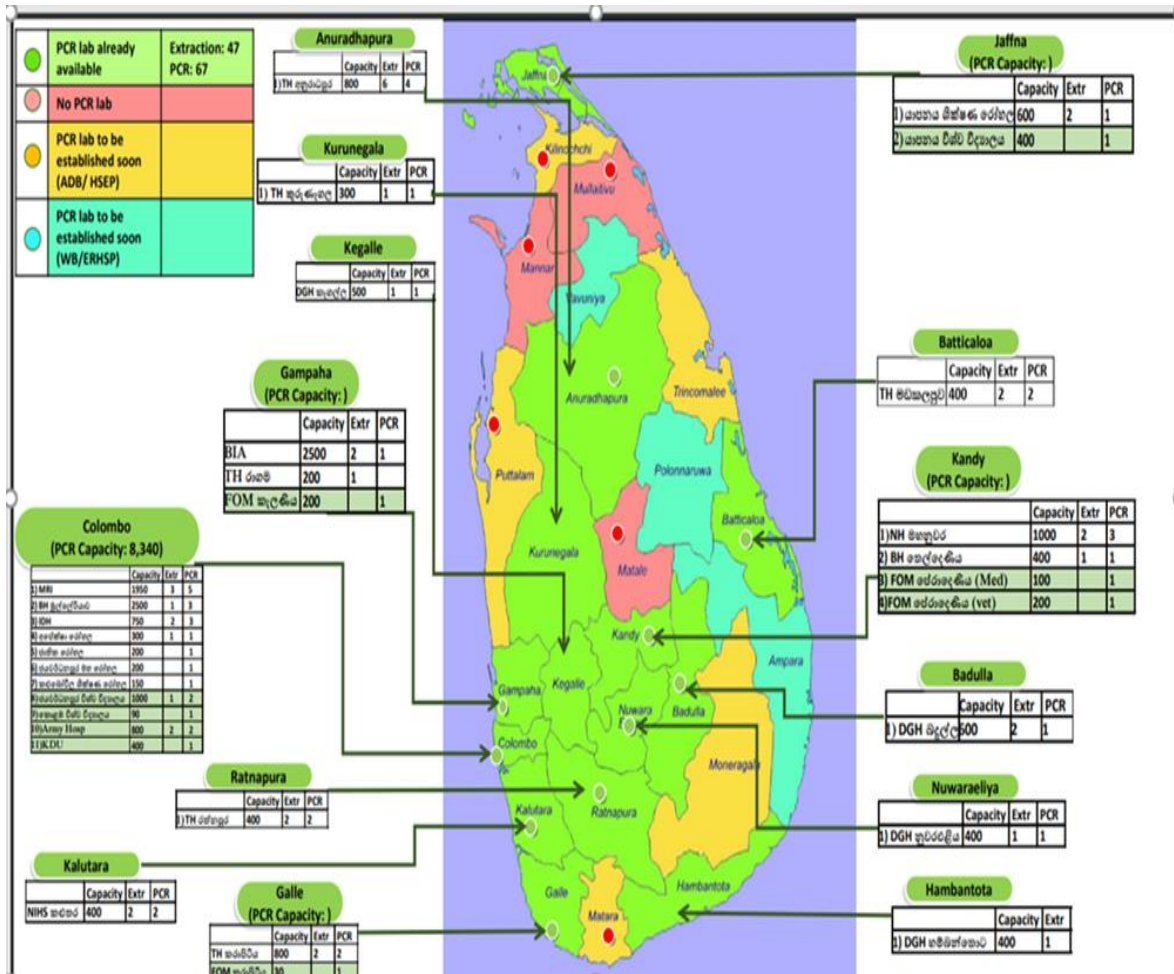
Ministry of Health: Machines			
	Daily Capacity	Extraction	PCR
<i>Virology Lab</i>	1200	1	4
<i>Molecular Lab</i>	400	1	1
<i>Rabies Lab</i>	350	1	1
1. MRI Total	1950	3	6
2. BIA- Katunayaka	2500	3	5
3. BH Mulleriyawa	2500	2	3
4. NH Kandy	1000	3	3
5. TH Karapitiya	800	4	4
6. IDH Hospital	600	3	2
7. TH Anuradhapura	800	2	4
8. DGH Badulla	1,000	3	3
9. TH Jaffna	800	2	3
10. TH Batticaloa	1,000	4	2
11. DGH Kegalle	500	1	1
12. TH Rathanapura	400	1	4
13. GH Sri J'pura	200		1
14. Apelsa Hospital	300	1	2
15. DGH Nuwaraeliya	800	1	2
16. TH Kurunegala	300	2	2
17. CNTH	250	2	1
18. NIHS Kalutara	200	1	1
19. NHSL	200		1
20. BH Teldeniya	600	1	2
21. CSH Kalubovila	150		1
22. DGH Hambantota	50	2	1
Total	16900	41	53

Ministry of Higher Education:			
	Daily Capacity	Extraction	PCR
1. Jayawardenapura Uni'y	1000	1	2
2. FOM Jaffna	400	1	1
3. Vet Faculty Peradeniya	200		1
4. FOM Peradeniya	100	1	1
5. FOM Colombo	90		1
6. FOM Karapitiya	30		1
7. FOM Kelaniya	200		1
Sum 2020	2020	3	8

Ministry of Defense:			
	Daily Capacity	Extraction	PCR
1. Army Hospital	800	4	4
2. Kotekawala Defense University (KDU)	400		2
Sum	1,200	4	6

Private Sector:			
	Daily Capacity	Extraction	PCR
1. Nawaloka	3500	1	5
2. Lanka	1400	1	5
3. Durdans	1400	0	3
4. Asiri	1400	0	3
5. Credence	1400	2	4
6. Hemas	1400	1	2
7. Forte	900	1	1
8. Mehta	900	0	1
9. Kings	1000	1	2
10. Genelabs	1,000	1	2
11. Wayamba Diagnostics	250	1	1
12. Ceymed	600	0	2
13. Synergy-bio	500	0	1
14. Hospinorm		7	5
15. CDEM	500	2	2
16. Pannipitiya Medical Services			
Total			

අණුක රසායනාගාර බෙදාහැරීම

රූපය 2. ශ්‍රී ලංකාවේ අණුක රසායනාගාර ව්‍යාප්තිය (2021)

2021 දී COVID-19 PCR මධ්‍යස්ථානවල කාර්ය සාධන සාරාංශය

රාජ්‍ය අංශය

	රසායනාගාර නාමය	සම්පූර්ණ සාම්පල පරීක්ෂා කරන ලද	ධනාත්මක සාම්පල - පළමු වරට	ධනාත්මක සාම්පල -	අවිනිශ්චිත සාම්පල	දිනපතා සාමාන්‍ය නැවත නැවත කරන පරීක්ෂණ	%
1	බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළ -කටුනායක	339,484	38,789	49	6,026	930	11.4

2	MRI	309,472	44,952	100	4,325	848	14.5
3	මූලික රෝහල - නැගෙනහිර කොළඹ)මුල්ලේරියාව(	233,755	41,626	47	13,939	640	17.8
4	ශික්ෂණ රෝහල - කරාපිටිය	218,707	27,275	93	586	599	12.5
5	ජාතික රෝහල -මහනුවර	169,193	18,657	279	1,419	464	11.0
6	පළාත් මහ රෝහල - බදුල්ල	156,031	24,747	1	4,127	427	15.9
7	ශික්ෂණ රෝහල - අනුරාධපුර	143,758	11,802	2,538	1,305	394	8.2
8	ශික්ෂණ රෝහල - යාපනය	143,455	12,258	14	4,642	393	8.5
9	වෛද්‍ය පීඨය - ශ්‍රී ජවවර්ධනපුර	136,236	7,893	579	157	373	5.8
10	ජාතික බෝවන රෝග ආයතනය	117,807	21,730	1,912	4,641	323	18.4
11	ශික්ෂණ රෝහල - මඩකලපුව	110,669	9,466	127	299	303	8.6
12	ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදා රෝහල	85,157	5,778	214	1,164	233	6.8
13	ශික්ෂණ රෝහල - කුරුණෑගල	71,055	13,908	66	101	195	19.6
14	අපේක්ෂා රෝහල - මහරගම	62,163	9,604	730	2,047	170	15.4

15	ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර ශික්ෂණ රෝහල	62,089	6,692	31	270	170	10.8
16	ශික්ෂණ රෝහල - රත්නපුර	60,960	13,537	19	522	167	22.2
17	දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල - නුවරඑළිය	56,493	11,281	4	1,034	155	20.0
18	ශික්ෂණ රෝහල - කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාලය (KDU)	55,424	7,602	257	3,134	152	13.7
19	දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල - කෑගල්ල	53,291	12,993	23	747	218	24.4
20	ශික්ෂණ රෝහල - උතුරු කොළඹ ශික්ෂණ රෝහල) රාගම(	49,476	7,839	480	3,136	136	15.8
21	ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යා ආයතනය (NIHS)	40,408	9,472	9	3,724	132	23.4
22	වෛද්‍ය පීඨය - යාපනය	39,253	3,062	5	3	108	7.8
23	ජාතික රෝහල -ශ්‍රී ලංකාව	38,475	3,860	1	1,911	105	10.0
24	මූලික රෝහල - තෙල්දෙණිය	37,023	6,629	156	641	152	17.9
25	දකුණු කොළඹ ශික්ෂණ රෝහල	29,217	5,342	17	255	80	18.3
26	වෛද්‍ය පීඨය - පේරාදෙණිය	13,646	2,957	20	623	37	21.7

27	ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය	11,020	1,433	4	35	30	13.0
28	වෛද්‍ය පීඨය - කොළඹ	7,809	514	12	250	21	6.6
29	වෛද්‍ය පීඨය - කැලණිය	4,528	1,210	8	397	19	26.7
30	දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල - හම්බන්තොට	2,144	236	2	10	14	11.0
31	වෛද්‍ය පීඨය - කරාපිටිය	1,325	292	70	4	4	22.0
	එකතුව	2,859,523	383,436	7,867	61,474	7,993	13.4

වගුව 3. කොවිඩ්-19 PCR මධ්‍යස්ථානවල රාජ්‍ය අංශයේ කාර්ය සාධන සාරාංශය- 2021

පෞද්ගලික අංශයේ

	රසායනාගාරයේ නම	සම්පූර්ණ සාම්පල පරීක්ෂා කරන ලද	පළමු වරට ධනාත්මක පරීක්ෂණ	නැවත නැවතත් ධනාත්මක පරීක්ෂණ	අනුප්‍රේක්ෂිත	දෛනික සාමාන්‍ය	ධනාත්මක අනුපාතය%
1	නවලෝක රෝහල (පුද්ගලික (සමාගම)	703,052	40,733	356	6	1,926	5.8
2	ලංකා හොස්පිටල් (pvt) Ltd	272,910	10,178	0	0	748	3.7
3	ආසිරි ජන විද්‍යාගාරය	220,716	15,177	0	0	605	6.9
4	ඩර්ඩන්ස් රෝහල	209,632	10,023	23	0	574	4.8
5	හේමාස් රෝහල්	74,361	9,933	432	15	247	13.4
6	මෙල්ස්ටා රසායනාගාර	67,949	3,503	0	26	216	5.2

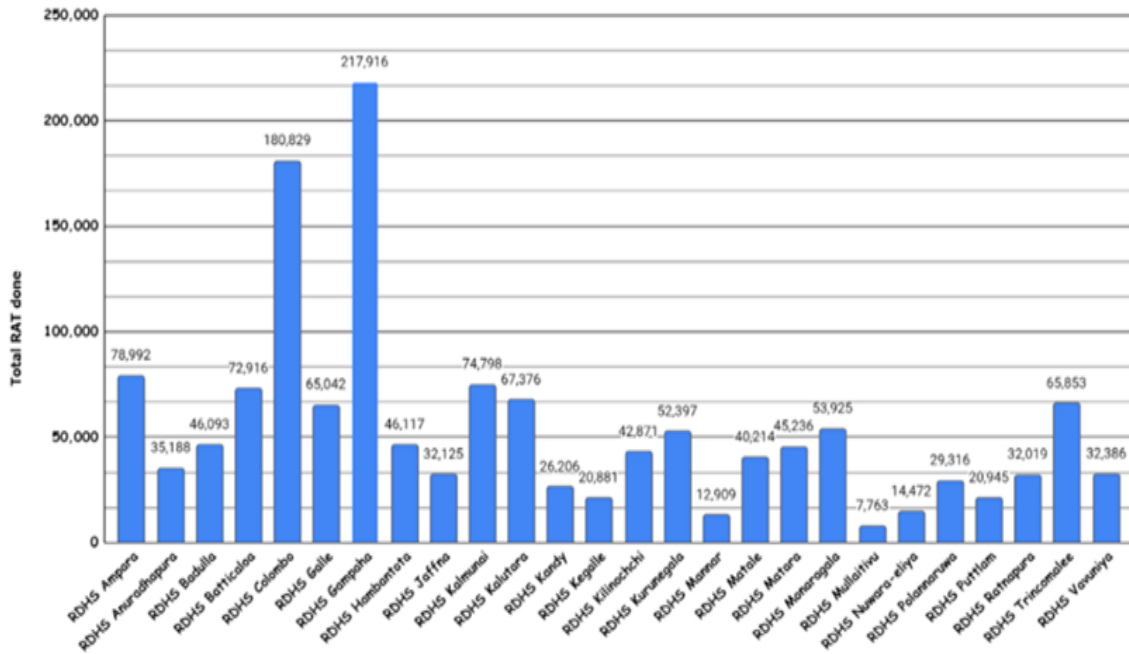
7	Forte Diagnostics (pvt) Ltd	63,038	3,411	4	55	209	5.4
8	Genelabs Medical (pvt) Ltd	59,467	7,048	5	13	163	11.9
9	Credence Genomics (Pvt) Ltd	49,132	10,463	5	9	171	21.3
10	කිංග්ස් රෝහල - කොළඹ	41,328	2,170	52	28	137	5.3
11	හොස්පිතෝරම්	8,482	150	29	8	119	1.8
12	Ceymed	2,860	235	12	4	28	8.2
13	වයඹ රෝග විනිශ්චය වෛද්‍ය රසායනාගාරය	2,441	160	0	0	23	6.6
14	Synergy-bio	565	37	0	4	6	6.5
15	CDEM	243	20	0	0	5	8.2
16	පන්තිපිටිය වෛද්‍ය සේවා)පුද්ගලික (සමාගම	133	28	3	3	1	21.1
	එකතුව	1,776,309	113,269	921	171	4,867	6.4

වගුව 4: කොවිඩ්-19 PCR මධ්‍යස්ථානවල රාජ්‍ය අංශයේ කාර්ය සාධන සාරාංශය- 2021

ශ්‍රී ලංකාවේ කොවිඩ්-19 සඳහා වෙගවත් ප්‍රතිදේහජනක පරීක්ෂණ (RAT) (2021)

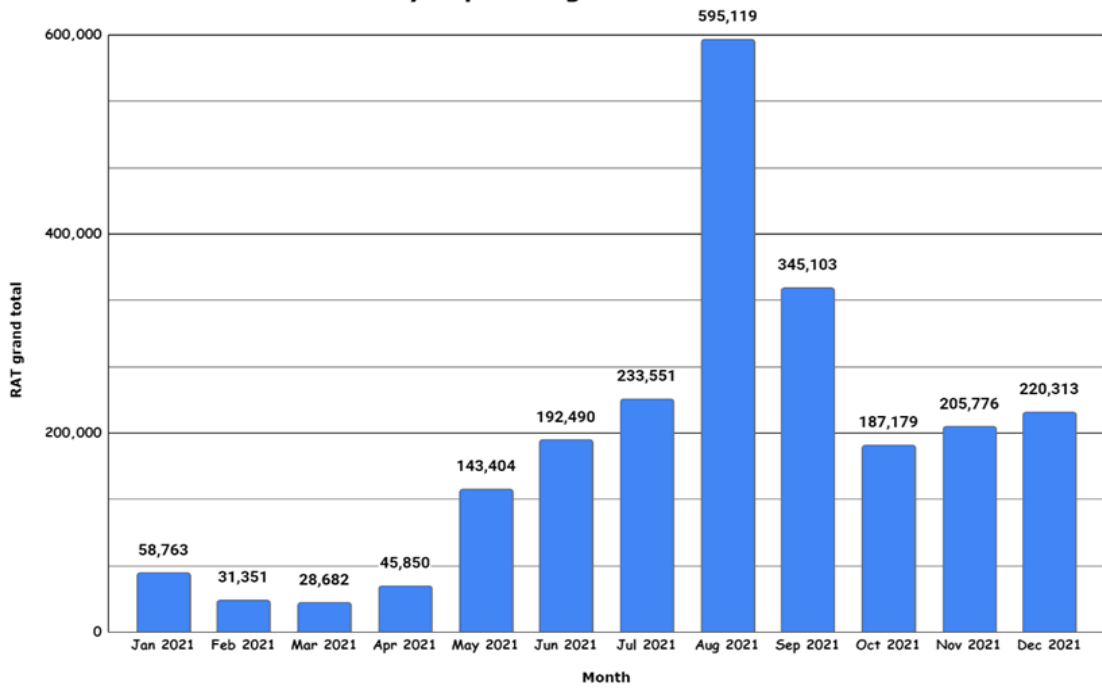
2021 දී සිදු කරන ලද මුළු RAT ගණන	2,287,581
2021 දී සිදු කරන ලද දෛනික RAT සාමාන්‍ය	6,267

Total RAPID ANTIGEN TESTS IN 2021 (RDHS LEVEL)

රූප සටහන 4. කොවිඩ්-19 සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ (2021) මාස කිහිපයකින් සිදු කරන ලද වේගවත් ප්‍රතිදේහජනක පරීක්ෂණ (RAT) බෙදා හැරීම

Monthly Rapid Antigen Tests in 2021

රූප සටහන 5. කොවිඩ්-19 සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ (2021) මාස කිහිපයකින් සිදු කරන ලද වේගවත් ප්‍රතිදේහජනක පරීක්ෂණ (RAT) බෙදා හැරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අංශයේ අණුක රසායනාගාරවල PCR සහ ස්වයංක්‍රීය නිෂ්පාදන යන්ත්‍ර ලබා ගැනීමේ හැකියාව

	ආයතනය	ධාරිතාව	ස්වයංක්‍රීය නිෂ්පාදකය	යන්ත්‍ර ගණන	PCR යන්ත්‍ර	යන්ත්‍ර ගණන
1	BIA - Katunayake Extractors : 3 PCR machines: 5	2500	Maxwell RSC (48 wells in 1 hr)	1	Roche LC (96) x 2	2
			Roche MagNa Pure (96 in 1 & 1/2 hrs)	1	Bio rad (96) x 2	2
			Zybio	1	Healforce 96 x 1	1
2	MRI - (Total Extractors: 3 , PCR: 6) VIROLOGY Extractors : 1 PCR machines: 4 MRI - MOLECULAR Extractors : 1 PCR machines: 1 MRI - RABIES Extractors : 1 PCR machines:1	1950				
			Qiasymphony (96 in 4 hrs) x 1	1	ABI Thermofisher (old) x 1	1
					Rotogene x 3	3
			Maxwell RSC (16 wells) x 1	1	Biorad (96 wells) x 1	1
	Zybio	1	Biorad (96 wells) x 1	1		
3	BH - Colombo East (Mulleriyawa) Extractors : 2 PCR machines: 3	2500	BGI AM KT (96 x 2 = 192 in 1& 1/2 hrs)	2	ABI Con Studio 5	1
					BIO ER (BGI)	1
					Biorad (96 wells) x 1	1
4	National Hospital - Kandy Extractors : 3 PCR machines: 3	1000	Qiasymphony (96 in 4 hrs) x 1	1	Rotor Gene (36) x 1	1
			Kingfisher (hospital committee) (96 in 1 & 1/2 hrs)	1	Quantum studio Dx5 Hospital Committee (96 x 1)	1
			Zybio	1	Biorad (96 wells) x 1	1

5	TH - Karapitiya Extractors : 4 PCR machines: 5	800	Maxwell RSC (48 Wells) x 1, 16 well x1	2	Quantum studio Dx5 (96 x 2)	2
			Eppendorf/Ep Motion 5075t (192 wells x 1)	1	Rotor Gene (72) x 1	1
			Zybio	1	Biorad (96 wells) x 1	1
6	National Institute of Infectious Diseases Extractors : 3 PCR machines: 2	600	Maxwell RSC (16 x 1) Maxwell 48 x 1 Eppendorf/Ep Motion 5075t (192 wells x 1)	3	Biorad (96 wells) x 2	2
7	TH - Anuradhapura Extractors : 2 PCR machines: 4	800	Maxwell RSC (48 wells) x 1 Zybio x 1	2	Rotor Gene (72) x 3 (1 borrowed)	3
					Biorad (96 wells) x 1	1
	Institution	Capacity	Automated Extractor	No. of machines	PCR Machines	Number of machines
8	PGH - Badulla Extractors : 3 PCR machines: 3	1000	Maxwell RSC (16 wells x 1) Maxwell (48 wells x1) Kingfisher (96 x 1)	3	Rotor Gene (72 x 1) Quantum studio Dx5 (96 x 2)	3
9	TH - Jaffna Extractors : 2 PCR machines: 3	800	Maxwell RSC (16 wells x 1)	1	Biorad (96 wells) x 1	1
			Kingfisher (96 x1)	1	Rotor Gene (72) x 1	1
					ABI Con studio 3 (old)	1
10	TH - Batticaloa Extractors : 4 PCR machines: 2	1000	Maxwell RSC (16 wells x 1)	1	Maxwell RSC (16 wells x 1)	1
			Maxwell 48 wells x 3	3	Maxwell 48 wells x 3	1
11	DGH - Kegalle Extractors : 1 PCR machines: 1	500	Thermofisher kingfisher flex (96 x 1)	1	Thermofisher QuantStudio 5DX(96 x 1)	1

12	TH - Rathnapura Extractors : 1 PCR machines: 4	400	Maxwell 48 wells x1	1	Biorad (96 wells) x 3	3
					ABI 7500	1
13	TH - Sri Jayawardhanapura Teaching Hospital: Extractors : 0 PCR machines: 1	200	-		Biorad (96 wells) x 1	1
14	Apeksha Hospital - Maharagama Extractors : 1 PCR machines: 2	300	Maxwell RSC (48 wells)	1	Biorad (96 wells) x 1	1
					Rotor Gene (72) x 1	1
15	DGH - Nuwara Eliya: Extractors : 1 PCR machines: 2	800	Maxwell 48 x 1	1	ABI Con studio III (old) X 1 Biorad (96 wells) x 1	2
16	TH - Kurunegala: Extractors : 2 PCR machines: 2	300	Maxwell 48 wells x 1 Eppendorf/Ep Motion 5075t (192 wells x 1)	2	Thermofisher QuantStudio 5DX (96 x 2)	2
17	CNTH (Ragama): Extractors : 2 PCR machines: 1	250	Maxwell RSC (16 wells) x 1 Maxwell 48 x 1	2	Biorad (96 wells) x 1	1
18	NIHS Kalutara Extractors: 1 PCR machines: 1	200	Eppendorf/Ep Motion 5075t (192 wells x 1)	1	Thermofisher QuantStudio 5DX (96 x 1)	1
19	National Hospital - Sri Lanka	200	-		Bio rad (96) x 1	1

	PCR machines: 1					
20	BH - Theldeniya Extractors : 1 PCR machines: 2	600	Kingfisher x 1	1	Thermofisher QuantStudio 5DX (96 x 2)	2
21	CSTH (Kalubowila) PCR machines: 1	150	-		Rotor Gene x 1	1
22	DGH Hambantota Extractors : 2 PCR machines: 1	50	QiaSymphony 96 x 4 hr Zyi Bio	2		1
	Ministry of Health Total	16900	Total Automated Extractors	41	Total RT PCR machines	55
	Institution	Capacity	Automated Extractor	No. of machines	PCR Machines	Number of machines
23	Faculty of Medicine - Sri Jawawardanapura Extractors : 1 PCR machines: 2	1000	Kingfisher	1	ABI 7500, Bio rad	2
24	Faculty of Medicine - Jaffna Extractors : 1 PCR machines: 1	400	Maxwell 48	1	1 RT PCR x 1	1
25	University of Peradeniya	200	-		Bio rad	1
26	Faculty of Medicine - Peradeniya	100	-	1	QuantStudio 5X	1
27	Faculty of Medicine - Colombo	90	-		Bio rad x 1	1

28	Faculty of Medicine - Karapitiya	30	-		Biomolecular system x1, Bio rad x 1	1
29	Faculty of Medicine - Kelaniya	200			ABI QuantStudio 5	1
	Ministry of Higher Education Total		Total Automated Extractors	3	Total RT PCR machines	8
30	Sri Lanka Army		Maxwell RSC (2 x 48 Wells)	2	Biorad (96 wells) x 2	2
	Hospital: Extractors : 4 PCR machines: 4		Eppendorf/Ep Motion 5075t (192 wells)	1	Thermofisher QuantStudio 5DX (96 x 1)	1
			Zybio	1	ABI 7500 (old)	1
31	KDU (PCR machines: 2)		-		ABI QuantStudio 5 (96 x 1)	2
	Ministry of Defense Total		Total Automated Extractors	4	Total RT PCR machines	6
	Ministry of Health Total			41		55
	Ministry of Higher Education Total			3		8
	Ministry of Defense Total			4		6
	Grand Total (MOH + MOHE + MOD)		Extraction machines in state sector	48	Total PCR machines in state sector	68

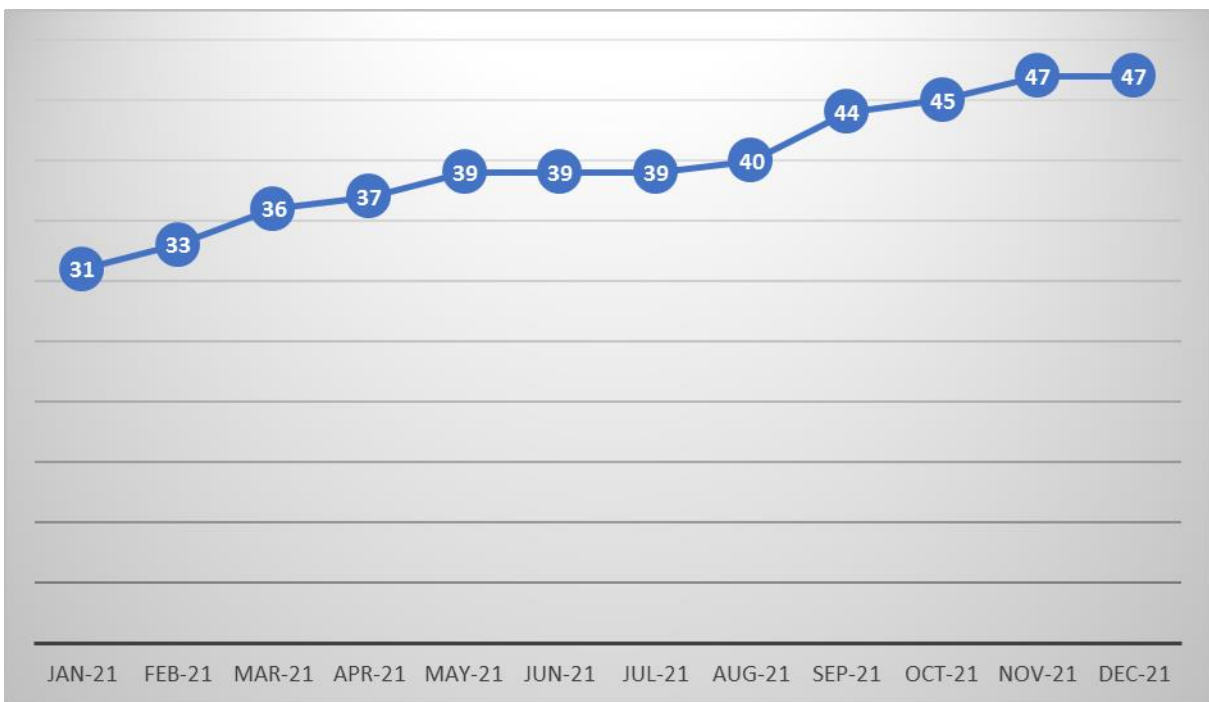
වගුව 5. ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අංශයේ අණුක රසායනාගාරවල PCR සහ ස්වයංක්‍රීය නිස්සාරණ යන්ත්‍ර ලබා ගැනීමේ හැකියාව (2021)

රාජ්‍ය අංශයේ PCR රසායනාගාර

- NHSL- Colombo, BH මුල්ලේරියාව, DGH මීගමුව සහ TH කළුබෝවිල යන ස්ථානවලට මෙරට රසායනාගාර සේවා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා උපකරණ රැසක් ලබා දෙන ලදී.
- රසායනාගාර ප්‍රතික්‍රියාකාරක සහ රසායනික ද්‍රව්‍ය සඳහා වන ඉල්ලීම් රසායනාගාර සේවාවන්ට නිරන්තරයෙන් ලැබුණි. මෙම ඉල්ලීම් වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය වෙත යොමු කර සැපයුම් දාමය බාධාවකින් තොරව පවත්වාගෙන යාමට උපරිම අවධානය යොමු කර ඇත.
- COVID-19 රෝග විනිශ්චය, නිරීක්ෂණ සහ පාලනය සඳහා රජයේ රෝහල්වල පරීක්ෂණ ධාරිතාව 15,000 සිට 25,000 දක්වා වැඩි කිරීම සඳහා නව COVID-19 PCR පරීක්ෂණාගාර BH තෙල්දෙණිය සහ DGH හම්බන්තොට ස්ථාපිත කරන ලදී.

රට තුළ ඇති මුළු අණුක රෝග විනිශ්චය PCR රසායනාගාර සංඛ්‍යාව (2021 දී)

පුද්ගලික අංශයේ COVID-19 PCR රසායනාගාර

සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් සම්බන්ධ කර ගනිමින් විස්තීර්ණ තක්සේරු ක්‍රියාවලියක් හරහා, පුද්ගලික අංශයේ රසායනාගාරවලට COVID-19 සඳහා PCR පරීක්ෂණ සිදු කිරීමට අවසර දීම සිදු කරන ලදී.

2021 දෙසැම්බර් දක්වා, පහත සඳහන් පෞද්ගලික අංශයේ රසායනාගාර දහසයට (16) COVID-19 සඳහා PCR පරීක්ෂණ සිදු කිරීමට අවසර දී ඇත:

1. ජාන විද්‍යාගාරය, ආසිරි සෞඛ්‍ය
2. ඩර්ඩන්ස් රසායනාගාරය
3. Lanka Hospital Diagnostics
4. නවලෝක රසායනාගාර
5. මෙල්ස්ටා රසායනාගාර
6. කිංග්ස් රෝහල කොළඹ රසායනාගාරය
7. හේමාස් රෝහල් රසායනාගාරය

8. ෆෝටෝ රෝග විනිශ්චය
9. ක්‍රොමිනස් ජෙනෝමික්ස්
10. Generals Medical (pvt) Ltd
11. වයඹ රෝග විනිශ්චය වෛද්‍ය රසායනාගාරය
12. Ceymed Healthcare Service(pvt) Ltd
13. Synergy Bio (pvt) Ltd
14. Hospinorm (pvt) Ltd
15. දියවැඩියා අන්තරාසර්ග විද්‍යාව සහ හෘද පරිවෘත්තීය (පුද්ගලික) සමාගම සඳහා මධ්‍යස්ථානය
16. පන්තිපීටිය වෛද්‍ය සේවා

ශ්‍රී ලංකාව තුළ COVID – 19 ව්‍යාප්ත වීමත් සමඟ ගෘහස්ථ COVID – 19 පරීක්ෂණ පහසුකම් පුළුල් කිරීමට අවශ්‍ය විය. මෙම තත්ත්වය තුළ සංචාරක ව්‍යාපාරය ස්ථාපිත කිරීම, සේවකයන් ආපසු ගෙන්වා ගැනීම සහ කර්මාන්තශාලා සහ සේවා ස්ථාන විධිමත්ව පවත්වාගෙන යාම සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීම වැදගත් විය. තවද, පෞද්ගලික අංශයේ පරීක්ෂණ ධාරිතාවය පුළුල් වීමත් සමඟ ඔවුන්ගේ පරීක්ෂණවල ගුණාත්මක භාවය පවත්වා ගැනීම ද පැහැදිලි වී ඇත.

පුද්ගලික අංශයේ රසායනාගාරවල COVID – 19 PCR පරීක්ෂාවෙහි තත්ත්ව පාලනය
 EQA වැඩසටහන පෞද්ගලික රසායනාගාර සඳහා වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය තුළ ස්ථාපිත කර ඇති අතර සියලුම අනුමත පෞද්ගලික රසායනාගාර බාහිර තත්ත්ව සහතික වැඩසටහනට ඇතුළත් කළ යුතුය.

1.5 ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අංශයේ PCR රසායනාගාර සඳහා WHO සම්බන්ධීකරණය කරන ලද බාහිර තත්ත්ව ඇගයීම් වැඩසටහන (EQAP)

ආචාර්ය නාලිකා ගුණවර්ධන ජාතික වැඩසටහන් නිලධාරී/WHO ගේ සම්බන්ධීකරණයෙන් බාහිර තත්ත්ව ඇගයීම් වැඩසටහනක් ස්ථාපිත කිරීමට රසායනාගාර සේවා සමත් විය.

බාහිර තත්ත්ව ඇගයීම් වැඩසටහන (EQAP) 1

SARS-CoV-2 EQAP සඳහා WHO ගේ ආරාධනය මත Hong Kong විශ්ව විද්‍යාලය සමඟ 2020 මැයි මාසයේදී EQA 1 සඳහා රසායනාගාර හතරක් මූලික ලියාපදිංචි කරන ලදී. හොංකොං හි සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයේ වාර්තාව මත පදනම්ව, රසායනාගාර හතරම 2020 ජූලි මාසයේදී 100% එකඟතාවයකින් නිවැරදි ප්‍රතිඵල ලබා ගෙන ඇත.

බාහිර තත්ත්ව ඇගයීම් වැඩසටහන (EQAP) 2

කෙසේ වෙතත්, WHO විසින් 2020 නොවැම්බර් මාසයේදී ඔස්ට්‍රේලියාවේ රෝයල් කොලේජ් ඔෆ් ව්‍යාධි විද්‍යාඥයින්, තත්ත්ව සහතික කිරීමේ වැඩසටහන (RCPAQAP) සමඟ 2020 නොවැම්බර් මාසයේදී PCR පරීක්ෂණාගාර 25ම ගෝලීය EQAP වෙත ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත. රසායනාගාර 25 EQA 2 හි ඇතුළත් කර ඇති අතර එහි ප්‍රතිඵල 2021 අප්‍රේල් මාසයේදී ලැබුණි.

බාහිර තත්ත්ව ඇගයීම් වැඩසටහන (EQAP) 3

WHO විසින් EQAP-3 සඳහා PCR පරීක්ෂණ රසායනාගාර 25ක් සඳහා ඔස්ට්‍රේලියානු ව්‍යාධි විද්‍යාඥයින්ගේ රාජකීය විද්‍යාලය, තත්ත්ව සහතික කිරීමේ වැඩසටහන (RCPAQAP) සමඟ කටයුතු කර ඇත. දින පැනල් 25ක් ලැබී ඇති අතර දැනට විද්‍යාගාරයට පැනල පහත පරිදි බෙදා හරිමින් සිටී (වගුව 1)

වගුව 6. බාහිර තත්ත්ව ඇගයීම් වැඩසටහනට (EQAP) ලියාපදිංචි වූ PCR රසායනාගාර

	COVID_19 PCR රසායනාගාර	EQA 1 ප්‍රතිඵල	EQA 2 ප්‍රතිඵල	EQA 3 ප්‍රතිඵල
		28 ජූලි 2020	08 අප්‍රේල් 2021	12 ජූලි 2021
	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය			
	වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය) MRI)			
1	(01) වෛරස් විද්‍යාගාරය) වෛද්‍ය ජූඩ්(	✓	✓	-
2	(02) අණුක විද්‍යාගාරය) වෛද්‍ය නදීකා(	-	✓	✓
3	(03) ජලභීතිකා විද්‍යාගාරය) වෛද්‍ය දුල්මිණි(	-	✓	✓
4	මුල්ලේරියාව මූලික රෝහල	-	✓	✓
5	BIA	-	✓	✓
6	අනුරාධපුර ශික්ෂණ රෝහල	✓	✓	-
7	IDH රෝහල	-	✓	✓
8	කරාපිටිය ශික්ෂණ රෝහල	✓	✓	-
9	මහනුවර ජාතික රෝහල	✓	✓	-
10	යාපනය ශික්ෂණ රෝහල	-	✓	✓
11	මඩකලපුව ශික්ෂණ රෝහල	-	✓	✓
12	ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මහ රෝහල	-	✓	✓
13	අපේක්ෂා රෝහල	-	✓	✓
14	උතුරු කොළඹ ශික්ෂණ රෝහල	-	✓	✓
15	රත්නපුර ශික්ෂණ රෝහල	-	✓	✓
16	බදුල්ල පළාත් මහ රෝහල	-	✓	✓
17	නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල	-	✓	✓

18	කුරුණෑගල ශික්ෂණ රෝහල	-	-	✓
19	ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික රෝහල	-	-	✓
20	CSTH කළුබෝවිල	-	2	-
21	NIHS කළුතර	-	-	✓
22	කෑගල්ල ශික්ෂණ රෝහල	-	-	✓
23	තෙල්දෙණිය මූලික රෝහල	-	-	✓
ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය				
24	යුධ හමුදා රෝහල	-	✓	✓
25	කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාලය) KDU]	-	✓	✓
උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය				
26	වෛද්‍ය විද්‍යා පීඨය ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර	-	✓	✓
27	වෛද්‍ය පීඨය කොළඹ	-	✓	✓
28	කරාපිටිය වෛද්‍ය පීඨය	-	✓	-
29	යාපනය වෛද්‍ය පීඨය	-	✓	✓
30	පේරාදෙණිය වෛද්‍ය පීඨය	-	✓	-
31	පේරාදෙණිය පශු වෛද්‍ය විද්‍යා පීඨය	-	-	✓
32	වෛද්‍ය පීඨය කැලණිය	-	-	✓

1.6 COVID 19 සඳහා PCR පරීක්ෂණ සඳහා සැපයුම් දාම කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම

COVID-19 සඳහා PCR පරීක්ෂණ සඳහා සැපයුම් දාම කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය පහසුකම් තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සහ COVID-19 සඳහා PCR පරීක්ෂණ සඳහා සැපයුම් දාම කළමනාකරණය විධිමත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා විසින් ලබා දී ඇති උපදෙස් පරිදි Google පත්‍ර යෙදුම අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කෙරේ.

1.7 COVID - 19 රෝග නිර්ණයට සම්බන්ධ රසායනාගාරවල මානව සම්පත ශක්තිමත් කිරීම

පරිපූරක වෛද්‍ය විද්‍යාභ්‍යාසයට ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ විශ්වවිද්‍යාලවල වසර 4 ක උපාධියක් සම්පූර්ණ කළ වෛද්‍ය රසායනාගාර විද්‍යාඥයින් 150 දෙනෙකුට COVID19 වසංගත රෝග විනිශ්චය සහ

පාලනය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ මාස 6 ක සේවා දිශානති වැඩසටහනක් ලබා දෙන ලදී. මෙම සංඛ්‍යාවට තවත් නිලධාරීන් 63 දෙනෙකු ළඟදීම එකතු කිරීමට නියමිතයි. මූලික රෝහල් මට්ටමින් ඉහළ ආයතනවල වෛද්‍ය නිලධාරීන් වෙත කඩිනම් ප්‍රතිදේහජනක පරීක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රායෝගික පුහුණුව පැවැත්විණි.

1.8 ජංගම රසායනාගාර සේවා

ජංගම රසායනාගාරය සහ එහි කාර්ය මණ්ඩලය PCR සඳහා සාම්පල එකතු කිරීම සිදු කරන ලද අතර Covid - 19 වසංගතය පාලනයට දායක වූ වේගවත් ප්‍රතිදේහජනක පරීක්ෂණ 32,000ක් පමණ පවත්වා ඇත.

1.9 COVID 19 PCR විශ්ලේෂණය සඳහා PCR ප්‍රතික්‍රියාකාරක සහ පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සඳහා පිරිවිතර

රසායනාගාරවල තොරතුරු අනුව, PCR යන්ත්‍රවල විවිධ වෙළඳ නාම සහ මාදිලි භාවිතා වේ. එබැවින්, PCR යන්ත්‍ර සමඟ අනුකූල පිරිවිතරයන් සමඟ පරීක්ෂණ කට්ටල ඇණවුම් කිරීම වැදගත් වන අතර එය පරීක්ෂණයේ ගුණාත්මක භාවයට උපකාරී වනු ඇත. 'COVID 19 PCR විශ්ලේෂණය සඳහා PCR ප්‍රතික්‍රියාකාරක සහ පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සඳහා පිරිවිතර' වෛරස් විශ්ලේෂකයන්ගේ එකඟතාවයෙන් කමිටුව විසින් සකස් කරන ලද අතර එය වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය සමඟ බෙදා ගන්නා ලදී.

1.10 PCR කාර්ය සාධන දත්ත ගබඩාව සංවර්ධනය කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම

රට තුළ COVID-19 ආසාදනය ආරම්භයේ සිටම, රසායනාගාර සේවා ඒකකය PCR කාර්ය සාධන දත්ත ගබඩාවක්, රට තුළ PCR කාර්ය සාධන දත්ත ගබඩාවක් සංවර්ධනය කර පවත්වා ගෙන යන ලදී. සැපයුම් දාම කළමනාකරණය, රසායනාගාර උපකරණ, මානව සම්පත් කළමනාකරණය සහ අනෙකුත් සම්පත් බෙදා හැරීම පිළිබඳ තීරණ ගැනීම පහසු කිරීම සඳහා ඉහත දත්ත සමුදායට විවිධ අංශ ඒකාබද්ධ කිරීමට එය භාවිතා වේ.

1.11 COVID-19 PCR පරීක්ෂණ කාර්ය සාධන රාමුව සඳහා හඳුනාගෙන ඇති දර්ශක

රසායනාගාර සේවා ඒකකය 2021 මැද භාගයේදී පහත සඳහන් එක් එක් කාර්ය සාධන දර්ශකවලින් 80%කට වඩා ලබා ගෙන ඇත.

1. COVID-19 PCR පරීක්ෂණ ධාරිතාව
2. PCR පරීක්ෂණ ප්‍රතිඵලවල ප්‍රතිශතය (අනුව) සෑම රසායනාගාරයක්ම) සාම්පල ලැබීමෙන් පැය 24ක් ඇතුළත ලබා දී ඇත
3. රසායනාගාරවල ප්‍රතිශතය බාහිර තත්ත්ව තක්සේරු කාලසටහනට අනුකූල වේ.

1.12 නැනෝපෝර් ජාන අනුක්‍රමික වේදිකාව භාවිතයෙන් ජාන අනුක්‍රමික රසායනාගාර පිහිටුවීම

වර්තමාන Covid-19 වසංගතය තුළ ජාන අනුක්‍රමික පහසුකම් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා සුදුසු තාක්ෂණය ඉතා වැදගත් වේ. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහාය ඇතිව නැනෝපෝර් ජාන අනුක්‍රමික වේදිකාව භාවිතයෙන් MRI සහ මහනුවර ජාතික රෝහල හි PCR රසායනාගාරයේ අණුක හා වෛරස් විද්‍යාගාරවල ජාන අනුක්‍රමික පහසුකම් ස්ථාපිත කිරීමට තීරණය කරන ලදී.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) කොළඹ වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ වෛරස් විද්‍යා හා අණුක රසායනාගාරවල ජාන අනුක්‍රමික පහසුකම් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ඕස්ට්‍රේලියානු රජයේ අරමුදල්

අනුග්‍රහය ඇතිව ජාන අනුක්‍රමික යන්ත්‍ර තුනක් (3) සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට පරිත්‍යාග කළේය. COVID-19 පිළිබඳ නිරීක්ෂණ කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මහනුවර ජාතික රෝහල.

සෞඛ්‍ය ලේකම්, DGHS සහ අනෙකුත් ඉහළ නිලධාරීන් ගරු අමාත්‍යවරයා සමඟ සහභාගී වූහ. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය එස්. මෙම අවස්ථාවට ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නියෝජිත වෛද්‍ය අලකා සිං, UNOPS ආයතනයේ නිලධාරීන් එක්ව සිටියහ.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නියෝජිත වෛද්‍ය අලකා සිං මහත්මිය විසින් මෙම පරිත්‍යාගය ගරු සෞඛ්‍ය ඇමතිතුමා වෙත නිල වශයෙන් භාර දෙන ලදී.

නැතෝපෝර් ජාන අනුක්‍රමික වේදිකාව භාවිතයෙන් ජාන අනුක්‍රමණය සඳහා පුහුණුව -WHO සහාය දක්වන IDEA වැඩමුළුව ජර්මානු වසංගත සුදානම කණ්ඩායම (SEEG)

කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ විද්‍යා පීඨයේ සහයෝගීතාවයෙන් පවත්වන ලද නැතෝපෝර් ජාන අනුක්‍රමික වේදිකාව භාවිතයෙන් ජාන අනුක්‍රමණය සඳහා විසින් 22 සිට පුහුණුව 25^{ක්වා} නොවැම්බර් 2022. ජර්මනියේ බර්ලිනයේ රොබට් කොච් ආයතනයේ (ආර්කේඅයි) අධි ව්‍යාධිජනක වෛරස් අංශයේ ප්‍රධානී මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියාස් නිට්ෂේ සහ කණ්ඩායම සම්පත් දායකයන් වූහ.

මෙම වැදගත් පුහුණු වැඩසටහන සඳහා රසායනාගාරවල සහභාගීත්වය (PCR Refresher පාඨමාලා 16 සහභාගීවන්නන් සහ අනුක්‍රමික පාඨමාලාව 8 සහභාගීවන්නන්), උපදේශකයින්, වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ MLTs ඇතුළත් වේ.

වගුව 7. පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සහභාගීවන්නන් ගණන

රසායනාගාර	සහභාගීවන්නන් සංඛ්‍යාව
මහනුවර – අණුක විද්‍යාගාරය	4
MRI - අණුක රසායනාගාරය	4
MRI-වෛරස් විද්‍යාගාරය	4

CNTH	2
අපේක්ෂා රෝහල	2
TH කරාපිටිය	මාර්ගගතව (පසුව)

2. ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධයට එරෙහිව සටන් කිරීම.

ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධය (AMR) යනු මානව වර්ගයා මුහුණ දෙන සැලකිය යුතු ගෝලීය මහජන සෞඛ්‍ය තර්ජනයකි. මත්ද්‍රව්‍යවලට ඔරොත්තු දෙන රෝග හේතුවෙන් සෑම වසරකම ගෝලීය වශයෙන් 700,000ක් පමණ මරණ සිදුවන අතර මෙම ප්‍රවණතාවය අවම කිරීමට කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග නොගතහොත් අනාගතයේදී මිලියන ගණනක මරණ සහ දිගුකාලීන රෝගාබාධ නොවැළැක්විය හැකිය.

ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධයට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා 2021 දී පහත ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරන ලදී

	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම්	විස්තරය	භෞතික ප්‍රගතිය
1.0	ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධයට එරෙහිව සටන් කිරීමේ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම		
1.1	ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධක නිරීක්ෂණ පද්ධතිය සඳහා WHONET භාවිතා කරමින් දත්ත එකතු කිරීම සහ දත්ත විශ්ලේෂණය පිළිබඳ ධාරිතාව ගොඩනැගීම සඳහා පුහුණු වැඩසටහන	ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධක නිරීක්ෂණ වැඩසටහන සඳහා දත්ත රැස් කිරීම, එකතු කිරීම සහ විශ්ලේෂණය සඳහා භාවිතා කරන මෙවලම වන WHONET මෘදුකාංගය මත රෝහල් 20 ක සෞඛ්‍ය සේවකයින් 60 දෙනෙකු සඳහා පවත්වනු ලබන පුහුණු වැඩසටහන පවත්වන ලදී . 2021 අවසන් වන විට තවත් රෝහල් 7ක් සඳහා අතරා පුහුණු වැඩසටහන පවත්වන ලදී.	සම්පූර්ණ කරන ලද වැඩමුළු ගණන :2/2 - 100%
1.2	ආසාදන වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්ති කෙටුම්පත අවසන් කිරීම සඳහා වැඩමුළු, රෝහල් ආසාදන වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ අත්පොත යාවත්කාලීන කිරීම, ආසාදන වැළැක්වීම	IPC පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය අදාළ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් අලුත් සාකච්ඡා සංසඳය හරහා කෙටුම්පත් කරන ලදී.	සම්පූර්ණ කරන ලද වැඩමුළු ගණන :8/8 - 100%

	සහ පාලනය පිළිබඳ ජාතික මාර්ගෝපදේශ		
1.3	සෞච්ඡය අඩවි කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ AMR නිරීක්ෂණ පද්ධතියේ දත්ත විශ්ලේෂණය සහ අර්ථකථන කමිටුව විසින් මාසික මාර්ගගත රැස්වීම	25 සෞච්ඡය අඩවි රසායනාගාර කාර්ය මණ්ඩලය අතර AMR නිරීක්ෂණ වැඩසටහන සඳහා WHONET භාවිතය පිළිබඳ ධාරිතා ගොඩනැගීම සිදු කරන ලදී.	සම්පූර්ණ කළ රැස්වීම් ගණන : 6/6 - 100%
1.4	ප්‍රතිජීවක දැනුවත් කිරීමේ සතිය) WAAW) සඳහා IEC ද්‍රව්‍ය අවසන් කිරීම සඳහා IPC හි ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම සඳහා වැඩමුළු පැවැත්වීම	ප්‍රතිජීවක දැනුවත් කිරීමේ සතිය සඳහා IEC ද්‍රව්‍ය අවසන් කිරීම සඳහා බහු-ආංශික සහභාගීත්වයෙන් වැඩමුළු 3 ක් පවත්වන ලදී .ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී නාශක තාර්කික භාවිතය, ආසාදන වැලැක්වීම සහ පාලනය, බඩවැල් ක්ෂුද්‍රජීව සහ ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධය පිළිබඳ හාෂා තුනකින් ප්‍රධාන පණිවිඩ 16 (16) සංවර්ධනය කරන ලදී.	සම්පූර්ණ කරන ලද වැඩමුළු ගණන : 3/3 - 100%
1.5	WAAW සඳහා ක්‍රියාකාරකම් පෙළගැස්වීම - 2021 නොවැම්බර් 18-24	රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශයේ විවිධ පාර්ශ්වකරුවන්) රෝහල් සෞඛ්‍ය සේවකයින්, සාමාන්‍ය වෛද්‍යවරුන්, MOH කාර්යමණ්ඩලය (සඳහා ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධය පිළිබඳ සාකච්ඡා සඳහා ඉහත ප්‍රධාන පණිවිඩ සහ webinar මාලාව භාවිතා කරමින් දීප ව්‍යාප්ත සමාජ මාධ්‍ය ප්‍රචාරණයක් බහු-ආංශික සහභාගීත්වයෙන් යුත් මාධ්‍ය හමුවක් ., ඖෂධවේදීන් සහ පෞද්ගලික ඔසුසල් හිමියන්, වෛද්‍ය, හෙද සහ ෆාමසි සිසුන් (පවත්වන ලදී.	
1.6	2020 AMR දත්ත GLASS වේදිකාවට ඉදිරිපත් කරන ලදී	සෞච්ඡය අඩවි රෝහල් 10 ක්, දත්ත ඉදිරිපත් කරන ලද අතර වාර්තා 1542 ක් ලබා ගත හැකි විය .)ප්‍රාටෝකෝලය මත පදනම්ව නියැදි තේරීම (රුධිරය, මල සහ මුත්‍රා සාම්පල එකතු කරන ලදී.	

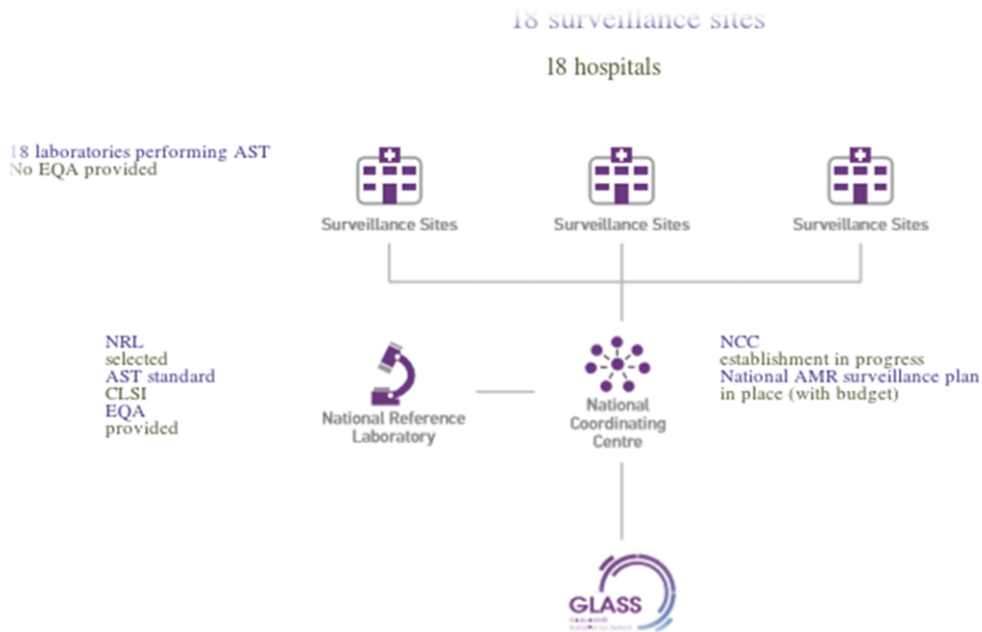

වගුව 8. ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධය එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම්

Ø WHONET' මෘදුකාංගය යනු ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධක නිරීක්ෂණ වැඩසටහන සඳහා දත්ත රැස් කිරීම, එකතු කිරීම සහ දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා භාවිතා කරන මෙවලමයි.

2021 වසර තුළ රෝහල් 20 ක සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය 60 ක් සඳහා භෞතික සහ අතවාස සහභාගීත්වයෙන් WHONET මෘදුකාංග පිළිබඳ ප්‍රායෝගික පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.

ජාතික AMR නිරීක්ෂණ පද්ධතියේ වත්මන් තත්ත්වය

නිදර්ශක වර්ගය	රෝග කාරක	රෝගීන් ගණන
ලේ	Acinetobacter spp.	317
	E.coli	432
	K. pneumoniae	323
	Salmonella spp.	42
	S. aureus	235
	S.pneumoniae	28
මුත්‍රා	E.coli	3538
	K. pneumoniae	724
මලපහ	Salmonella spp.	35

	Shigella spp.	25
ලිංගෝන්ද්‍රිය	N.gonorrhoeae	-

වගුව 9. ධනාත්මක සාම්පල සහිත රෝගීන් ගණන

3. රසායනාගාර අංශයේ මූල්‍ය කළමනාකරණය

ප්‍රගතිය

දර්ශකය	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
අවශ්‍ය රසායනාගාර උපකරණ ප්‍රතිපාදන)මිලියන වලින් (ප්‍රතිපාදන සපයා ඇත	350	350	900	900	740	230	557
ප්‍රතිපාදන නිකුත් කර ඇත	351	690	919	904	739	230	548
ජංගම රසායනාගාර පරීක්ෂණ ගණන			145	129	126	404	170
ජංගම රසායනාගාර පරීක්ෂණ පරීක්ෂණ	39,436	47,773	42,674	42,935	46,574	55,320	36,186
ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධය සඳහා පුහුණු කළ කාර්ය මණ්ඩල සංඛ්‍යාව				6965	1318		325

වගුව 10. ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක සහ ප්‍රගතිය 2021

වැඩසටහන/ක්‍රියාකාරකම්/අයිතම විස්තරය	වස්තු කේතය	අරමුදල් මූලාශ්‍ර	2021.12.31 දක්වා වෙන් කර ඇති අයවැය ප්‍රතිපාදන රු.	2021.12.31 වන විට සමුච්චිත වියදම් රුපියල් මිලියන	2021.12.31 දිනට භෞතික ප්‍රගතිය
1.1 2021 දී රේඛීය අමාත්‍යාංශ ආයතන සඳහා නව රසායනාගාර උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දීම.	111-2-13-013-2103-11	GOSL	470 Mn	471 Mn	95 %

1.2 2021 දී පළාත් රෝහල්වල රසායනාගාර සඳහා රසායනාගාර උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දීම.	111-2-13-013-2103-11	GOSL+	74 Mn	62.2 Mn	84 %
1.3 2021 දී රේඛීය අමාත්‍යාංශ ආයතනය සඳහා රසායනාගාර උපකරණ අළුත්වැඩියා කිරීම, සේවා කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දීම.	111-2-13-013-2103-11	WB/PSS P	10 Mn	10 Mn	100 %
1.4 රසායනාගාර සේවා කාර්යාලය සඳහා කාර්යාල උපකරණ මිලදී ගැනීම	111-2-13-013-2103-11	GOSL	3 Mn	4.5 Mn	100 %
මුළු			557 Mn	547.7 Mn	

වගුව 11. 2021 තුළ මූල්‍ය ප්‍රගතිය

	උපකරණ	යන්ත්‍ර ගණන	ප්‍රතිලාභ ලබන ආයතන සංඛ්‍යාව	අරමුදල	මුදල
1	සම්පූර්ණයෙන්ම ස්වයංක්‍රීය ජීව රසායන විශ්ලේෂකය (මධ්‍යම ප්‍රතිදානය)-14	14	14	PSSP	47,600,000.00
2	අන්වීක්ෂ-28	28	12	PSSP	4,157,720.00

වගුව 12. 2021 පළමු කාර්තු දෙක තුළ 2021 දී පළාත් ආයතන අතර බෙදා හරින ලද උපකරණ.

	ක්‍රියාකාරකම	උපකරණ	වෙන් කිරීම	මූල්‍ය ප්‍රගතිය		භෞතික ප්‍රගතිය
				වියදම රුපියල් (මිලියන)	%	
1	ප්‍රසම්පාදනය / රැකවරණය (චෙප්ව) රසායනය(	සත්කාර කරුණු 20 (චෙප්ව) රසායනය(	20 mn	20 (paid .)		-ලාභ පළාත - ප්‍රාදේශීය රෝහල් පහක් -මධ්‍යම පළාත - දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල් හතරක් සහ ප්‍රාදේශීය රෝහලක්

						-ලතුරු මැද පළාත- ප්‍රාදේශීය රෝහල් පහක් -සබරගමුව පළාත- පිළිමිසියු පහක්
2	රසායනාගාර උපකරණ මිලදී ගැනීම	(P.O නිකුත් කර ඇත(	50 Mn	47.6 (Paid)		-මූලික රෝහල-14
	කාර්යාලීය ගෘහභාණ්ඩ/පරි ගණක ප්‍රසම්පාදනය	*14 පූර්ණ ස්වයංක්‍රීය ජෛව රසායන විශ්ලේෂකය)ISE සමඟ මධ්‍යම ප්‍රතිදානය(	-	4.57 (Paid)		- දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල් හයක් -17 මූලික රෝහල් - ශික්ෂණ රෝහල් හතරක් -එක් ජංගම විද්‍යාගාර බස් රථයක් (සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය)
3	ප්‍රසම්පාදනය පුහුණු කිරීම ප්‍රසම්පාදනය / රැකවරණය)ජෛව රසායනය(	*28 දුරදක්න අන්වීක්ෂය පළාත් සඳහා රසායනාගාර කාර්යාල ගෘහභාණ්ඩ මිලදී ගැනීම	3.0 Mn	Rs 4,504,79 1.05		පළාත් රෝහල් රසායනාගාරවලට කාර්යාලීය ගෘහභාණ්ඩ ලබාදීම (මාතර රු. 920,223.33 හම්බන්තොට- රුපියල් 841,484.02 ගාල්ල රු.940,851.60 නැගෙනහිර රු. 1,103,625.10 ක් වයඹ පළාත රුපියල් 698,607. 10)
4	රසායනාගාර උපකරණ මිලදී ගැනීම	Covid-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් සංවිධානය වී නොමැත	3.0 Mn	-	--	-
			76.Mn	66.67 Mn		84.69%

PSSP ව්‍යාපෘතිය (ලෝක බැංකුව) 2021 තුළ භෞතික හා මූල්‍ය ප්‍රගතිය

4. රසායනාගාර තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය

ශ්‍රී ලංකා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, සිය සේවාවන් කාර්යක්ෂමව සහ ඵලදායී ලෙස ජනතාව වෙත ලබා දීම සඳහා සියලුම සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන වෙත ඩිජිටල් විසඳුම් හඳුන්වා දීමට මේ වන විට කටයුතු කරමින් සිටී. මෙම ප්‍රයත්නයේදී රසායනාගාර තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය (LIMS) හඳුන්වාදීම සඳහා ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස රසායනාගාර හඳුනාගෙන ඇත.

LIMS යනු සාම්පල, උපකරණ, පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සහ පරිශීලක කළමනාකරණය සඳහා රසායනාගාරවල භාවිතා කරන මෘදුකාංග පද්ධතියකි. උපකරණ සහ යෙදුම් ඒකාබද්ධ කිරීම, ඉලෙක්ට්‍රොනික දත්ත හුවමාරුව, ප්‍රමිති අනුකූලතාව, ලේඛන කළමනාකරණය, පිරිස් සහ කාර්ය භාර කළමනාකරණය සහ තත්ත්ව සහතික කිරීම සහ පාලනය වැනි කාර්යයන් ද ඒවාට ඇතුළත් ය.

LIMS විසඳුම් නියම ව්‍යාපෘති ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම රසායනාගාර කිහිපයක් ආරම්භ කර ඇති අතර බොහෝ අවස්ථාවන්හිදී සාර්ථක බව සොයා ගන්නා ලදී. කෙසේ වෙතත්, මෙම ක්‍රියාත්මක කිරීම් නිසි ලෙස සම්බන්ධීකරණය කර නොමැති අතර අනෙකුත් පද්ධති සමඟ අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය, උපකරණ ඒකාබද්ධ කිරීම සහ පරිමාණය සම්බන්ධ ගැටළු රාශියක් ඇති බව සටහන් විය. සෞඛ්‍ය තොරතුරු ඒකකයේ සහ රසායනාගාර විද්‍යාව පිළිබඳ විශේෂඥයින්ගේ සංසදයේ සහාය ඇතිව, DDG/LS කාර්යාලය ජාතික LIMS පද්ධතියක් සඳහා පරිශීලක අවශ්‍යතා පිරිවිතර සහ පද්ධති අවශ්‍යතා පිරිවිතර කෙටුම්පත් කිරීම ආරම්භ කර ඇත.

5. රසායනාගාර අංශයේ

පෞච්ඡ ආරක්ෂාව සහ පෞච්ඡ ආරක්ෂාව පෞච්ඡ ආරක්ෂාව මගින් රෝගකාරක සහ විෂ ද්‍රව්‍යවලට නොදැනුවත්වම නිරාවරණය වීම හෝ ඒවා අහම්බෙන් මුදා හැරීම වැළැක්වීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන අන්තර්ගත මූලධර්ම, තාක්ෂණ සහ භාවිතයන් විස්තර කරයි.

පෞච්ඡ ආරක්ෂණය මගින් රසායනාගාර තුළ වටිනා ජීව විද්‍යාත්මක ද්‍රව්‍ය) VBM) ආරක්ෂා කිරීම, පාලනය කිරීම සහ වගවීම, ඒවායේ අනවසර ප්‍රවේශය, අලාභය, සොරකම් කිරීම, අනිසි භාවිතය, හැරවීම හෝ ජාත්‍යන්තර මුදා හැරීම වැළැක්වීම සඳහා විස්තර කරයි.

මෙම ප්‍රදේශයේ හඳුනාගත් ප්‍රමුඛ ක්‍රියා ඇතුළත් වේ,

ගබඩා ආරක්ෂණය මගින් රසායනාගාර තුළ වටිනා ජීව විද්‍යාත්මක ද්‍රව්‍ය) VBM) ආරක්ෂා කිරීම, පාලනය කිරීම සහ වගවීම, අනවසර ප්‍රවේශය, අලාභය, සොරකම් කිරීම, අනිසි භාවිතය, හැරවීම හෝ ජාත්‍යන්තර මාධ්‍ය මුදාහැරීම වැළැක්වීම සඳහා විස්තර කරයි.

මෙම ප්‍රදේශයේ හඳුනාගෙන ප්‍රමුඛ ක්‍රියා ඇතුළත් වේ

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පෞච්ඡ ආරක්ෂාව සහ පෞච්ඡ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාතික උපදේශක කමිටුවක් තිබුණා .කෙසේ වෙතත් එය දැනට DDG-රසායනාගාර සේවා යටතේ නැවත සක්‍රීය කිරීමේ ක්‍රියාවලියක පවතී.

4.6.1 වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය

හැඳින්වීම

කොළඹ වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය ජාතික මට්ටමේ සෞඛ්‍ය ආයතනයක් වන අතර වෛද්‍ය පර්යේෂණ කටයුතු හා වෙනත් විශේෂිත රසායනාගාර සේවා වෙනුවෙන් කැපවී කටයුතු කරයි. මෙය ලංකාවේ පිහිටි බොහෝ උසස් බහුවිධ රසායනාගාර ජාලයකින් සමන්විත ආයතනයක් වෙයි. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ පිළිගත් රසායනාගාර පහසුකම් සහිත විශිෂ්ටත්වයේ මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට පමණක් නොව සමස්ත අග්නිදිග ආසියානු කලාපයටම රසායනාගාර සේවා සපයයි. මීට අමතරව වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා වෛද්‍ය රසායනාගාර තාක්ෂණ විද්‍යාඥයින් සහ වෛද්‍ය කීට විද්‍යාඥයින් සඳහා උපාධි හා පශ්චාත් උපාධි පුහුණු වැඩසටහන් ඇතුළු සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල කාණ්ඩ සඳහා පුහුණු ආයතනයක් ලෙස කටයුතු කරයි.

දැක්ම

නවීන වෛද්‍ය පර්යේෂණ හා නවීන රෝග විනිශ්චය පහසුකම් තුළින් සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් සහතික කිරීම.

මෙහෙවර

සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් සහතික කිරීම සඳහා පර්යේෂණ හා උසස් තත්ත්වයේ රසායනාගාර පරීක්ෂණ මගින් සාක්ෂි ලබා දීම.

වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ අරමුණු

- ජාතික හා ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් ව්‍යවහාරික මෙහෙයුම් සහ මැදිහත්වීම් පර්යේෂණ සඳහා පහසුකම් සැලසීම සහ පැවැත්වීම සඳහා සහයෝගී ආයතනයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම.
- පර්යේෂණවලින් ලබාගත් දැනුම තුළින් සෞඛ්‍යයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා රජයට උපදෙස් හා නිර්දේශ ලබා දීම.
- ප්‍රධාන විමර්ශන විද්‍යාගාරයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වෙමින් රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ සෞඛ්‍ය ආයතනවලට විශේෂිත රෝග විනිශ්චය සේවා සැපයීම.
- ප්‍රමුඛ සෞඛ්‍ය ගැටළු වන (අයඩින් උග්‍රතාවය, එන්.සී.ඩී., ඩෙංගු, පෝලියෝ, ජලහීනිකා, ඒ.එම්.ආර්.) සඳහා නිරීක්ෂණ වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම හා පැවැත්වීම සහ සෞඛ්‍ය මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම අධීක්ෂණය හා ඇගයීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට සහාය වීම.
- සෞඛ්‍යයට අදාළ උපාධි හා පශ්චාත් උපාධි පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම සහ සහාය දීම.
- නැගී එන හා නැවත මතුවන රෝග සඳහා සුදානම් වීම සහ සැලසුම් කිරීම සම්බන්ධව පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම.

ජයග්‍රහණ

2021 වර්ෂය තුළ ජයග්‍රහණ

ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යා අංශය

2021 සහ 2022 වර්ෂය තුළදී ලැබී ඇති සම්මාන

1. President’s Award for Scientific Publications 2018. Awarded in April 2021. Effects of antimicrobial agents on inflammatory cytokines in acute leptospirosis. Antimicrobial Agents and Chemotherapy 62(5): e02312-17 May 2018 DOI: 10.1128/AAC.02312-17

ප්‍රකාශන සහ සඟරා 2021 හා 2022

- 1 Antimicrobial susceptibility and serotypes of Neisseria meningitidis and Streptococcus pneumoniae in Sri Lanka: Experience from the National Reference Laboratory. Asian Pac J Trop Med 2022; 15(3): 114-120.
- 2 C. diphtheriae native-valve endocarditis in children: An emerging pathogen? In International Journal of Infectious Diseases 101(S1) (2021)172 <https://doi.org/10.1016/j.ijid.2020.09.463>
- 3 Study to determine vancomycin susceptibility by different test methods in clinical isolates of Staphylococcus aureus from the National Hospital of Sri Lanka International Journal of Antimicrobial Agents 2021:58(1)
- 4 Development of in-house ELISAs as an alternative method for the serodiagnosis of leptospirosis. In, International Journal of Infectious Diseases 105 (2021) 135–140
- 5 Case series of meningococcal sepsis: are we seeing the real picture. Sri Lankan Journal of Infectious Diseases 2021:11(2)
- 6 Development of novel chlorhexidine gluconate hand scrub with Aloe Vera and in-vitro antimicrobial activity against selected bacteria and fungi. Asian Journal of Pharmacognosy 2021; 5(3): 44-50 eISSN-0128-1119 p.44-50
- 7 Evaluation of in vitro and ex vivo antimicrobial efficacy of non-alcohol based herbal hand scrubs developed against selected pathogens. Asian Journal of Pharmacognosy (2021); 5(3): 20-29 eISSN-0128-1119 p. 20-29

විශේෂ ජයග්‍රහණ 2021 හා 2022

1 Laboratory accreditation ISO 15189

ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ සායනික බැක්ටීරියා විද්‍යාගාරය (එනම් සායනික ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යා සහ අණුක ජීව විද්‍යාගාරය, ලෙප්ටොස්පයිරෝසිස් සඳහා ජාතික විමර්ශන රසායනාගාරය, තත්ත්ව පාලන රසායනාගාරය) ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතියෙන් යුත් ISO 15189 සඳහා ශ්‍රී ලංකා මණ්ඩලය විසින් සහතික කරන ලද වෛද්‍ය / සායනික රසායනාගාරයට අනුකූලව ප්‍රතීත්‍ය කරන ලදී. ISO 15189 යටතේ ප්‍රතීත්‍ය කර ඇති බැක්ටීරියා විද්‍යාව, සෙරොලොජි සහ අණුක ජීව විද්‍යාව පිළිබඳ ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාත්මක පරීක්ෂණ 36ක් ඇත.

2. Proficiency Testing Provider ISO 17043

ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ තත්ත්ව පාලන රසායනාගාරය මගින් පවත්වනු ලබන සායනික ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාව පිළිබඳ ජාතික බාහිර තත්ත්ව ඇගයීම් යෝජනා ක්‍රමය (NEQAS) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රතීත්‍ය

මණ්ඩලය විසින් සහතික කරන ලද ප්‍රවීණතා පරීක්ෂණ සැපයුම්කරුවෙකු ලෙස ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතියේ ISO 17043 සඳහා ප්‍රතීතනය ලබා දෙන ලදී.

3. පරපෝෂි විද්‍යා අංශය 2021

- 1 බස්නාහිර පළාතේ විශ්වවිද්‍යාල, පාසල් සහ දුම්රිය ස්ථාන ඇතුළත් වන පරිදි මදුරු නිරීක්ෂණ කටයුතු පුළුල් කිරීම.
- 2 ගෘහස්ථ කෘමිනාශක නිෂ්පාදනවල ජීව විද්‍යාත්මක කාර්යක්ෂමතාවය ඇගයීම සඳහා රසායනාගාර පරීක්ෂණවලට අමතරව ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ.
- 3 වෛද්‍යමය වශයෙන් වැදගත් මදුරු වාහකයන් පිළිබඳ පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති දෙකක් ආරම්භ කරන ලද අතර ඒවා 2022 සඳහා අඛණ්ඩව සිදු කිරීමට නියමිතය.
- 4 MLTs, HEOs, PHIs, උපාධි අපේක්ෂකයින් සහ පශ්චාත් උපාධිධාරීන් සඳහා දේශන සහ ප්‍රායෝගික පුහුණු සැසි පවත්වන ලදී.

සමීක්ෂණ / පරීක්ෂණ / පර්යේෂණ කටයුතු / පුහුණු සැසි	ප්‍රමාණයන්		
	2019	2020	2021
මදුරුවන් පිළිබඳ සමීක්ෂණ	155	171	162
පෞච්ච කාර්යක්ෂමතාව පිළිබඳ පරීක්ෂණ	221	294	197
පර්යේෂණ කටයුතු	01	01	02
දේශන හා ප්‍රායෝගික පුහුණු කටයුතු	208	256	227

පෝෂණවේදී අංශය 2021

ප්‍රකාශන 2021

- 1 Nutrition status, food consumption pattern, livelihood and food security of households in urban underserved settlements in Colombo District, 2020
- 2 Impact of COVID-19 on child malnutrition, obesity in women and household food insecurity in underserved urban settlements in Sri Lanka: a prospective follow-up study, Public Health Nutrition: 24(11), 3233–3241, doi:10.1017/S1368980021001841
- 3 Determination and Comparative Study of Sugars and Synthetic Colorants in Commercial Branded Fruit Juice Products; Hindawi, Journal of Food Quality, Volume 2020, Article ID 7406506, 11pages <https://doi.org/10.1155/2020/7406506>
- 4 Estimation of Iron Content and Its Contribution in Iron-Fortified Food Products Consumed by School Children in Sri Lanka, Hindawi, Journal of Food Quality, Volume 2020, Article ID 6079379, 8 pages <https://doi.org/10.1155/2020/6079379>

ආහාර සංසටක විශ්ලේෂණය

ධාන්‍ය සහ ධාන්‍ය නිෂ්පාදන, මුල් සහ අල, ධාන්‍ය වර්ග, එළවළු, පලතුරු, මාළු සහ ජලජ ආහාර, කිරි සහ කිරි නිෂ්පාදන, බිත්තර, කුකුළු මස් සහ මස්, ඇට වර්ග සහ බීජ, තෙල් සහ මේද, කුළු බඩු යන ආහාර කාණ්ඩ දොළහකට අයත් ආහාර ද්‍රව්‍ය 324ක් . කුළුබඩු සහ ඖෂධ පැළෑටි, බීම වර්ග මේ සඳහා යොදා ගන්නා ලදී. සාමාන්‍යයෙන් පරිභෝජනය කරන ශ්‍රී ලාංකීය ආහාර ද්‍රව්‍යවල පෝෂක අන්තර්ගතය මෙයට ඇතුළත් වේ. පෝෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය (MRI), SLFCT සහ දත්ත ගබඩාවේ භාරකරු වේ. SLFCT නඩත්තු කිරීම සහ යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා MRI වගකීම දරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ පළමු ආහාර සංයුති වගුව 1979 දී පෝෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ MRI වෙතින් ප්‍රකාශයට

පත් කරන ලදී. එතැන් සිට නව හෝග සහ වැඩිදියුණු කළ බෝග බෝ කිරීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ආහාර පද්ධතියේ වෙනසක් ඇති විය. ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ ජීවන රටාවේ වෙනස්වීම් සහ ආහාර පද්ධතියේ දැනුමේ දියුණුව හේතුවෙන් SLFCT යාවත්කාලීන කිරීම දිගුකාලීන අවශ්‍යතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

සායනික පෝෂණ උපදෙස්

සායනික පෝෂණ මාර්ගෝපදේශයේ අවසාන ඉලක්කය වන්නේ දේශීය රෝගීන් සඳහා හොඳම සහ වඩාත්ම යාවත්කාලීන කළමනාකරණය ඒකාබද්ධ කිරීමයි. නිර්දේශ ජාත්‍යන්තර මාර්ගෝපදේශ වලින් උපුටා ගැනීමක් පමණක් නොව දේශීය රෝහල් පසුබිමක සායනික අදාළත්වය ගිණුම්කරණ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ විනිශ්චය මත ද සලකා බැලීම සිදු කළ යුතුය.

දිලීරවේදී අංශය 2021

දිලීර ආසාදන ඇති රෝගීන් සඳහා නව රෝග විනිශ්චය පරීක්ෂණ සහ ප්‍රතිකාර ක්‍රම ශ්‍රී ලංකාවට මෑතකදී හඳුන්වා දීම

සත්ව අංශය 2021

සම්මාන 2021 හා 2022

ලෝක විද්‍යා දිනය ජාතික විද්‍යා පදනමේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2021 නොවැම්බර් 16 වැනි දින කොළඹ බණ්ඩාරනායක සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවේදී “ජාතිය යළි ගොඩනැගීමට විද්‍යාව යොදන්න” යන තේමාව යටතේ සමරනු ලැබීය. අන්තර් පාසල් විද්‍යා පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති තරගයේ (2019/2020) ජයග්‍රාහී හොඳම ව්‍යාපෘති 10 සඳහා සහතික පත් ප්‍රදානය කරන ලද අතර, ආචාර්ය මයුරී තම්බිටියාගොඩගේ විසින් අධීක්ෂණය කරන ලද ව්‍යාපෘතිය තරගයේ හොඳම ව්‍යාපෘති 10 අතරට ඇතුළත් විය. ඇය විස්ටාර් මියන් සත්ව ආකෘතියේ *Vernonia cinerea* (මොනරකුඩුම්බිය) විසින් සකස් කරන ලද "මේදය-අඩු කිරීමේ ගුණ පිළිබඳ විමර්ශනය සහ තේවල ඇති විය හැකි විෂ සහිත බලපෑම්" යන ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන අධීක්ෂකවරිය ලෙස සේවය කළාය. මෙම පාසල් ව්‍යාපෘතිය මීගමුව හරිශ්වන්ද ජාතික පාසලේ කවිඳු කුසල් අඛේවර්ධන මාස්ටර් විසින් මෙහෙයවන ලද අතර ඔහුගේ විද්‍යා ගුරුවරිය A.T.M. මුණසිංහ මහත්මිය මෙම ව්‍යාපෘතියම මීගමුව දිස්ත්‍රික්කයේ අන්තර් කලාපීය විද්‍යාත්මක ව්‍යාපෘති තරඟාවලියේ හොඳම විද්‍යාත්මක ව්‍යාපෘතිය ලෙස තේරී පත් විය. වසර 2021.

Special achievements in 2021 to 30th May 2022

ශ්‍රී ලංකා රසායනාගාර සත්ව විද්‍යා සංගමය (SLALAS) ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය (MRI) සමඟ එක්ව සංවිධානය කරන ලද රසායනාගාර සත්ව විද්‍යාව පිළිබඳ සහතික පත්‍ර පාඨමාලාව පර්යේෂකයන් 40 කට අධික පිරිසකගේ සහභාගීත්වයෙන් 2021 දෙසැම්බර් 3 වන දින සාර්ථකව නිම කරන ලදී. "විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සඳහා සිබ්‍රාඕෂ් මොඩලය" යන තේමාව යටතේ SLALAS විසින් සංවිධානය කරන ලද වැඩමුළුවට දායක වූ වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ හි ප්‍රායෝගික සැසි පවත්වනු ලබන අතර එය පාහේ පවත්වන ලදී. න්‍යායාත්මක සහ ප්‍රායෝගික යන දෙඅංශයෙන්ම සමන්විත වූ මෙම අතථ්‍ය වැඩමුළුවට සහභාගීවන්නන් 50කට ආසන්න පිරිසක් සම්බන්ධ විය. මෙම වැඩමුළුවේ සම්පූර්ණ ප්‍රායෝගික සැසිය වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේදී පවත්වන ලදී.

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨය විසින් පිරිනමනු ලබන රසායනාගාර සත්ව විද්‍යාව පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි සහතිකය සහ ඩිප්ලෝමාව (PG Cert & Dip in LAS) සඳහා දේශන පැවැත්වීම සහ ප්‍රායෝගික සැසි පැවැත්වීම මගින් සම්පත් දායකයින් ලෙස දායක විය. මෙම පාඨමාලාව සඳහා සිසුන් 16 දෙනෙකු සහභාගී විය.

ප්‍රකාශන / සඟරා පිළිබඳ විස්තර 2021 හා 2022

වාර්ෂික ඉදිරිපත් කිරීම් (2021)

- Observation of Toxicity in Dug Well Water Collected from Western Province of Sri Lanka using Zebra Fish Egg Model as an Indicator. Thammitiyagodage M.G., Karunakaran R. Deshapriya A.B.M.G, Corea S., and Wanniarachchi D. Proceedings of the 8th Annual Scientific Sessions and International Conference. 23rd and 24th of January 2021 Virtual Conference, Sri Lanka
- Pattern of Immunity Development in New Zealand White (NZW) Rabbits following Anti-rabies Vaccination. Rathnadiwakara H., Cliquet F., Thammitiyagodage M.G., Wasniewski M., Thibault J.C., Servat A., Samaranayake D., Ijas M., Pimburage R.M.S. and Gunatilake M. Proceedings of the 8th Annual Scientific Sessions and International Conference. 23rd and 24th of January 2021 Virtual Conference, Sri Lanka
- Immunity against Rabies in Sheep reared in the Animal Centre of the Medical Research Institute. Rathnadiwakara H., Karunakaran R., Thammitiyagodage M.G., Ijas M., Deshapriya A.B.M.G., Bandara J., Cliquet F., Wasniewski M., Thibault J.C. and Gunatilake M. Proceedings of the 8th Annual Scientific Sessions and International Conference. 23rd and 24th of January 2021 Virtual Conference, Sri Lanka

වාර්ෂික ඉදිරිපත් කිරීම් (2022)

- Comparison of Colombo and the North Central Province (NCP) dug well water quality parameters by cumulative mortality percentage in zebrafish egg model. Thammitiyagodage, M.G., Karunakaran, R., Deshapriya, A.B.M.G., Corea, S. and Wanniarachchi, D. Proceedings of 9th Annual Scientific Sessions and International Conference. Sri Lanka Association for Laboratory Animal Science. 28th and 29th, January 2022
- Analysis of pain and distress during blood collection procedure from the middle ear artery of rabbits. Rathnadiwakara, H., Thammitiyagodage, M.G., Karunakaran, R., Gunatilake, M., Thibault, J.C. and Cliquet, F. Proceedings of 9th Annual Scientific Sessions and International Conference. Sri Lanka Association for Laboratory Animal Science. 28th and 29th January 2022
- Comparison of immunoreactive protein profile of pathogenic and non-pathogenic serovars of *Leptospira*. Anradha W.G.K., Gangani P.C., Fernando N, Karunanayake L, Thammitiyagodage M. G, and Hadunneethi S.M. Programme and Abstract book of Third International Conference on Frontline in Molecular and Life Sciences. 6 th -7 th April 2022.

පෝස්ටර් ඉදිරිපත් කිරීම් (2021)

- Usage of laboratory animals in Sri Lanka; A retrospective analysis of laboratory animals issued from the Animal Centre, Medical Research Institute from 2015-2019. Thammitiyagodage, M.G., Karunakaran, R., Kumara, W.G.S.S., Deshapriya, A.B.M.G., Jayasiri, K.M., Kumaradasa, K. and Guruge, M. Proceedings of the 8th Annual Scientific

Sessions and International Conference. 23rd and 24th of January 2021 Virtual Conference, Sri Lanka

- Retrospective Analysis of Animals Issued for Research Purposes to Different Universities from the Animal Centre, Medical Research Institute (MRI), Sri Lanka from 2015 January to 2019 December Thammitiyagodage M.G., Karunakaran R., Deshapriya A.B.M.G. and Guruge M. Proceedings of the 8th Annual Scientific Sessions and International Conference. 23rd and 24th of January 2021 Virtual Conference, Sri Lanka
- A Retrospective Study to Identify the Trend associated with Issuing of Blood to the Government and Private Sector Laboratories from 2015- 2019 using the available Data Base of the Medical Research Institute (MRI) Deshapriya A.B.M.G., Karunakaran R., Prabath J.K.I. and Thammitiyagodage M.G Proceedings of the 8th Annual Scientific Sessions and International Conference. 23rd and 24th of January 2021 Virtual Conference, Sri Lanka
- Understanding how the first wave of Covid 19 pandemic quantitatively affects the activities of the Animal Centre, Medical Research Institute-Case study Karunakaran R., Thammitiyagodage M.G., Kumara, W.G.S.S., Deshapriya A.B.M.G., Guruge M., Jayasiri K.M. and Kumaradasa K. Proceedings of the 8th Annual Scientific Sessions and International Conference. 23rd and 24th of January 2021 Virtual Conference, Sri Lanka

Full paper articles (Published)

Hypoglycemic and anti-lipidemic properties of *Cinnamomum zeylanicum* ("Sri Wijaya" accession) water-soluble nutraceutical in streptozotocin-induced diabetic and healthy Wistar rats. Madushika Wariyapperuma W A, Jayawardena B, Thammitiyagodage MG, Karunakaran R, Sisira Kumara W G.. Phcog Mag [serial online] 2021 [cited 2022 Jul 26];17, Suppl S2:188-95. Available from: <http://www.phcog.com/text.asp?2021/17/6/188/326020>

Full paper articles (Preprint)

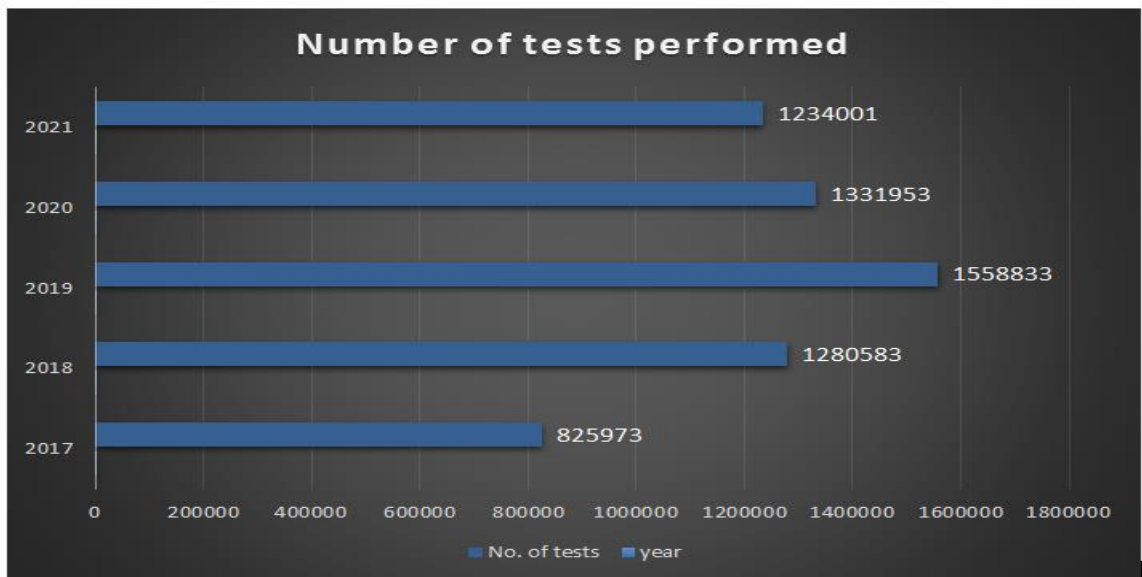
Changes In Immunological Response in Wistar Rats That Ingested Water From High And Low Disease Prevalent Areas from The North Central Province (NCP) And Low Disease Prevalent Colombo, Sri Lanka and Their Co-Relations to Histopathological Changes. Mayuri Geethanjali Thammitiyagodage; Rajiva de Silva; Bandula Prasanna Galhena; Champika Rathnayake; Ramani Karunakaran; Sarath Sisira Kumara Warahakgodagedera; Nishali Ekanayake; Meliyanthi Gunatillake; Mytrel Irangani Thabrew. Research Square. 2021-02-09 <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-187773/v1>

දැනට පවත්නා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වල විස්තර

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු පිරිවැය	30/06/2022 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	30/06/2022 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය
1. MRI සඳහා නව මහල් 14 ගොඩනැගිල්ල	රු මිලියන 3587	ජාතික සැලසුම් අනුමත කර ඇත. කැබිනට් අනුමැතිය ලැබී ඇත. ප්‍රධාන අරමුදල් ඒජන්සිය හඳුනාගෙන ඇත.	MRI සඳහා නව මහල් 14 ගොඩනැගිල්ල
2. අධි අවධානම් BSL3 රසායනාගාරය	රු මිලියන 1000	ලෝක බැංකුව මගින් ආධාර ලබා ගැනීමට බලාපොරොත්තුවෙන් සිටි සැලසුම් කටයුතු සියල්ල සුදානම් කොට ඇති අතර ඉදි කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කිරීමට බලාපොරොත්තුවෙන් සිටී	ඉදි කිරීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට බලාපොරොත්තුවෙන් සිටී
3. LIMS පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීම	රු මිලියන 25	සැලසුම් කටයුතු සිදු කර ඇත. GFATM වෙතින් අරමුදල් ලැබීමට නියමිතයි	සංවර්ධන කටයුතු ආරම්භ කිරීමට බලාපොරොත්තුවෙන් සිටී

පසුගිය වසර 8 ක කාර්ය සාධන ප්‍රවණතා

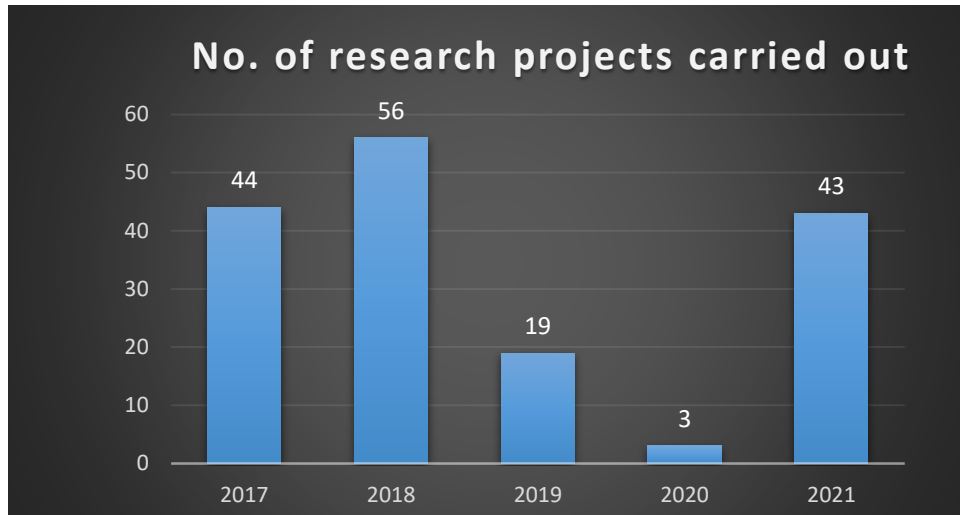
පසුගිය වසර හය තුළ වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයෙහි වසරකට සිදු කරන ලද මුළු රසායනාගාර පරීක්ෂණ ගණන

පසුගිය වසර කිහිපය තුළ පර්යේෂණ කටයුතු

වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ පර්යේෂණ කමිටුව විසින් ආයතනය තුළ සැලසුම් කර ඇති විවිධ පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සඳහා සහ බාහිර පර්යේෂකයන් විසින් ප්‍රජාවේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය නංවාලීම සඳහා දායක වන එවැනි ව්‍යාපෘතිවල අදාළත්වය සහ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින් අරමුදල් සැපයීම සිදු කරයි. 2021 වර්ෂය තුළ එවැනි ව්‍යාපෘති 17ක් ලැබී ඇති අතර සමාලෝචනයෙන් පසු ව්‍යාපෘති 12ක් සඳහා අරමුදල් ලබා දී ඇත.

ආයතනය තුළ සිදු කරන ලද අනෙකුත් පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- 1 NEQAS වැඩසටහන සඳහා මෘදුකාංග මිලදී ගැනීම
- 2 Serum retinol/fecal elastase, Calprotectin, Red cell folates යන පරීක්ෂණ සඳහා රසායනාගාර පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම
- 3 වෛරසවේදී අංශයේ **Bar coding system** ස්ථාපිත කිරීම
- 4 බැක්ටීරියානුවේදී අංශයේ Whole Genome Sequencing and MALDITOF - advance matrix තාක්ෂණයන් ආරම්භ කිරීම
- 5 රක්තවේද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් FISH for CML Molecular genetics මගින් රෝග විනිශ්චය, පුරෝකථනය සහ ජර්නිකාර ඇගයීම
- 6 ජල පිරිපහදු පද්ධතියක් ආරම්භ කිරීම - ජර්නිකාරීකරණවේදී අංශය
- 7 පර්යේෂණ සිදු කිරීමේ ධාරිතාවය වැඩි කිරීම හා Pneumocystis FAT සහ විකිත්සක ඖෂධ මට්ටම නිරීක්ෂණය කිරීමේ පරීක්ෂණ කටයුතු ස්ථාපිත කිරීම-දිලීරවේදී අංශය
- 8 Candida RAT, ELISA සහ Histoplasma urine Ag පරීක්ෂණ ආරම්භ කිරීම- දිලීරවේද දෙපාර්තමේන්තුව
- 9 අණුක රෝග විනිශ්චය ක්රම දියුණු කිරීම - පරපෝෂිත විද්යා දෙපාර්තමේන්තුව
- 10 විශේෂඥ පටක වියාධි විද්යා වෛද්යවරුන් සඳහා උපදේශක බාහිර තත්ත්ව පාලන වැඩසටහන පුළුල් කිරීම සහ TEM (ඉලෙක්ට්රෝන අන්වීක්ෂය) මිලදී ගැනීම - පටක වියාධි විද්යා දෙපාර්තමේන්තුව
- 11 කීට විද්යා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් දැනට පවතින පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සහ කෘමි රැඳවුම් මැදිරි නඩත්තු කිරීම

4.6.2 වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය (MSD) දිවයින පුරා පිහිටි රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන සඳහා සියලුම ඖෂධ, ශල්‍ය ද්‍රව්‍ය, රසායනාගාර ද්‍රව්‍ය, විකිරණශීලී ද්‍රව්‍ය සහ මුද්‍රිත ආකෘති පත්‍ර සැපයීමේ වගකීම දරන මධ්‍යම සංවිධානය වේ. පුද්ගලික අංශය ඇතුළුව දිවයිනේ සියලුම රෝහල්වලට භයානක ඖෂධ)නිද්ද ඇතිකරන ,වේදනානාශක ඖෂධසපයන එකම (සැපයුම් අංශයසැපයුම්කරු වෛද්‍ය වේ.

දැක්ම

එලදායි හා කාර්යක්ෂම වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණයක් තුළින් රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය ආයතනවල සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා අඛණ්ඩව වෛද්‍ය සැපයුම් ඖෂධ), ශල්‍ය ද්‍රව්‍ය, රසායනාගාර ද්‍රව්‍යලබා ගැනීම සහතික කරමින් වෛද් (ය සැපයුම් කළමනාකරණයේ ශ්‍රී ලංකාවේ විශිෂ්ටත්වයේ මධ්‍යස්ථානය බවට පත්වීම.

මෙහෙවර

රජයේ සෞඛ්‍ය ආයතනවලට වෛද්‍ය සැපයුම්) ඖෂධ, ශල්‍ය ද්‍රව්‍ය, රසායනාගාර ද්‍රව්‍ය (කාර්යක්ෂමව සහ එලදායි ලෙස සහ රජයේ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව අඛණ්ඩව වෛද්‍ය සැපයුම් ලබා ගැනීම (නිවැරදි ගුණාත්මකභාවය, නිවැරදි ප්‍රමාණය, නියම මිල, නියම ස්ථානය සහ නියම වේලාව) සහතික කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට සහාය වීම.

අරමුණු

- රජයේ රෝහල්වලට වෛද්‍ය සැපයුම් ඖෂධ), ශල්‍ය, විද්‍යාගාර, විකිරණශීලී මුද්‍රිත ව්‍යමන්ද / නියමිත වේලාවට සැපයීම සහතික කිරීම සඳහා (නි ආදියආකෘ6R (නිවැරදි අයිතමය, නිවැරදි ගුණාත්මකභාවය, නියම ප්‍රමාණය, නියම මිල, නියම ස්ථානය, නියම වේලාව සහ සුදුසු පුද්ගලයා ද ලබා ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම
- මධ්‍යම මට්ටමේ, උප ගබඩා මට්ටමින් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ගබඩා පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම.
- අලුතින් ස්ථාපිත තත්ත්ව සහතික ඒකකය හරහා වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණයේ තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීමේ පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම.
- සැපයුම් දාම කළමනාකරණයට සම්බන්ධ ආයතනවල කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව වර්ධනය කිරීම.
- MSMIS හරහා දීප ව්‍යාප්ත තොරතුරු තාක්ෂණ ජාලය නිසි ලෙස ස්ථාපිත කිරීම සහ ආවරණය සාක්ෂාත් කර ගැනීම.

කොවිඩ් -19 වසංගතයට එරෙහිව සටන් කිරීමට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග.

1. දිවයින පුරා පිහිටි කොවිඩ් -19 ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන සහ ඒ ආශ්‍රිත අනෙකුත් ආයතන වෙත වෛද්‍ය සැපයුම් ගබඩා කිරීම සහ බෙදා හැරීම විධිමත් කිරීම සඳහා ස්ථාපිත කර ඇති විශේෂ ඒකකයේ නිසි ක්‍රියාකාරිත්වය පවත්වා ගැනීමරෝහල්වලින් කරන ලද ඉල්ලීම් . ධාන වශයෙන් අයිතමමත සහ විධිමත් බෙදාහැරීමේ සැලැස්මකට අනුව ප්‍ර15 ක් නිකුත් කරන ලදීබන්ධනාගාර රෝහල . යුද හමුදා රෝහල, ගුවන් හමුදාව, නගර සභා, මැතිවරණ කොමිෂන් දෙපාර්තමේන්තුව සහ ගුවන් තොටුපල වෙත මෙම භාණ්ඩ නිකුත් කර ඇත. (නම් කරන ලද කොවිඩ් මධ්‍යස්ථාන හැර අනෙකුත් රේඛීය අමාත්‍යාංශ ආයතන, මූලික රෝහල් සහ ප්‍රාදේශීය රෝහල්)

- II. ලෝක බැංකුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, WHO, චීනය සහ තනි පුද්ගල පරිත්‍යාගශීලීන්ගෙන් ලැබුණු පරිත්‍යාග මෙම විශේෂ ඒකකයෙන් ගබඩා කර නිකුත් කරන ලදී මෙම ඒකකය පැය 24 පුරා ක්‍රියාත්මක වේ අධ්‍යක්ෂ / ක්ෂ ජනරාල් අධ්‍යාපනවිද්‍යා විසින් සෘජුවම අධීක්ෂණය කරනු ලබන අතර නියෝජ්‍ය තවද ම විසින් අධීක්ෂණය කරනු ලැබේ (සැපයුම්වෙදුන්) ම ඒකකයට භාණ්ඩ ලබා ගැනීම සහ නිකුත් කිරීම පිළිබඳ දෛනික වාර්තාකරණ පද්ධතියක් ඇත.
- III. කොවිඩ් 19 වසංගතයේ 1 වන, 2 වන සහ 3 වන තරංගවලට එරෙහි ව්‍යාපාරය සඳහා අවශ්‍ය සියලුම රෝග විනිශ්චය) PCR, ප්‍රතිදේහජනක කට්ටල, ect) හදිසි ප්‍රසම්පාදන සහ සැපයීම සිදු කරන ලදී.
- IV. රට තුළ කොවිඩ් -19 කළමනාකරණය සඳහා පුද්ගලික ආරක්ෂක උපකරණ, උපකරණ, සනීපාරක්ෂක රසායන ද්‍රව්‍ය සහ විෂබීජ නාශක ලබාගෙන සපයා ඇත.
  - රට තුළ කොවිඩ් -19 කළමනාකරණය සඳහා සියලුම රෝග විනිශ්චය)PCR, antigen Kits, ect), පුද්ගලික ආරක්ෂක, උපකරණ, සනීපාරක්ෂක රසායන ද්‍රව්‍ය සහ විෂබීජ නාශක සැපයීම අඛණ්ඩව සිදු කෙරේ.

ප්‍රධාන සංවර්ධන සහ ජයග්‍රහණ)2021.01.01 සිට 2022.06.30)

1. ලෝක බැංකුව, සෞඛ්‍ය අංශ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය)HSDP), Indian Credit Line සහ Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) වෙතින් ලැබුණු ප්‍රතිපාදන සමඟ 2023 වසර සඳහා වෛද්‍ය සැපයුම් මිලදී ගැනීම.
2. දිවයින පුරා රෝහල්වල ගුණාත්මක අසාර්ථක වෛද්‍ය සැපයුම් හෙළා දැකීම සඳහා විනාශ කිරීමේ ඒකකය එම්එස්ඩී සභාපති සමඟ සාමාජිකයින්/ධාන ගණකාධිකාරී(ප්‍ර)5 දෙනෙකු ඇතුළුව ස්ථාපිත කරන ලදී (
3. අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ සහ උපාංග හිඟය අවම කිරීම සඳහා සැපයුම් ස්ථාන සමාලෝචන රැස්වීම් නීතිපතා පවත්වන ලද අතර එය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය) NMRA), රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව)SPC) හා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ඇතුළු සියලුම පාර්ශ්වකාර ආයතනවල නියෝජිතයින්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පවත්වන ලදී.
4. MSD හි සූත්‍ර සංශෝධන ඖෂධ ලැයිස්තුව(වෛද්‍ය), වෛද්‍ය උපාංග ලැයිස්තු සහ රසායනාගාර අයිතම ලැයිස්තුව (95% සම්පූර්ණ කර ඇත.
5. රට තුළ වැඩිවෙමින් පවතින කොවිඩ් 19 තත්ත්වය මධ්‍යයේ ආයතනික සහ ප්‍රාදේශීය ඖෂධ සහ චිකිත්සක කමිටු රැස්වීම්)DTC) ටෙලි සම්මන්ත්‍රණ පහසුකම හරහා සාර්ථකව පවත්වන ලදී .2022.06.30 දක්වා වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා DTC රැස්වීම් 90ක් දුරස්ථ සම්මන්ත්‍රණ හරහා පවත්වන ලදී.
6. පාරිභෝගිකයන් සඳහා ගුණාත්මක පාරිභෝගික සත්කාරයක් ලබාදීමේ අරමුණින් මිල නියම කිරීමේ සහ පරීක්ෂා කිරීමේ ඒකකය ස්ථාපිත කරන ලදී.
7. උප වෙළඳසැල් දෙකක් MSD වෙත කුලී පදනම මත ලබාගෙන ඇති අතර ඒවා වේයන්ගොඩ සහ සාවස්නිපුර ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇති අතර කැගල්ලෙන් නව උප වෙළඳසැලක් ලබා ගැනීමට සැලසුම් කර ඇත.
8. භෞතික සම්පත් වැඩිදියුණු කිරීම.(2021)
  - I. අ (පැලව් ට්‍රක් රථ හතරක් මිලදී ගන්නා ලදී.
  - II. ආ) Dot Matrix මුද්‍රණ යන්ත්‍ර නවයක් මිලදී ගන්නා ලදී.
  - III. ඇ (එක් ඡායා පිටපත් යන්ත්‍රයක් මිලදී ගන්නා ලදී.

වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය මගින් සිදුකරන විශේෂිත සෞඛ්‍ය ව්‍යාපෘති

1. "සියලු පළාත්වල රේඛීය අමාත්‍යාංශ ආයතන, ආර්ථිකමණ්ඩල සහ මූලික රෝහල්වල ගබඩා පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම" ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර ඇත .2021 වර්ෂය තුළ සෞඛ්‍ය ආයතන 90 න් 70 ක් ඔහුගේ ගබඩා වැඩිදියුණු කිරීමේ කටයුතු සාර්ථකව නිම කර ඇත .2022 වසර සඳහා සෞඛ්‍ය ආයතන 34 ක් සඳහා ප්‍රතිපාදන නිකුත් කර ඇත.

	සමස්ත	සමස්ත භෞතික ප්‍රගතිය	සමස්ත මූල්‍ය ප්‍රගතිය
මුළු ආයතන සංඛ්‍යාව	90		76%
සම්පූර්ණ කරන ලද ආයතනවල මුළු සංඛ්‍යාව	70	77%	
අසම්පූර්ණ ආයතන සංඛ්‍යාව	20	23%	
2021 වර්ෂය සඳහා මුළු ප්‍රතිපාදන (මිලියන)	305		
මුළු වියදම (මිලියන)	233.37		
වසර 2022			
මුළු ආයතන ගණන	34		
සම්පූර්ණ කරන ලද ආයතනවල මුළු සංඛ්‍යාව	7		
නිකුත් කරන ලද මුළු ප්‍රතිපාදන	127.718		

2. "වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය (MSMIS) පුළුල් කිරීමේ" ව්‍යාපෘතිය මගින් පළාත් රෝහල් 145කට යටිතල පහසුකම් සහ MSMIS පද්ධති සම්බන්ධතාව ලබා දී ඇත.

රෝහල් වර්ගය	සම්පූර්ණ කරන ලද
ශික්ෂණ රෝහල්	01
විශේෂිත රෝහල්	02
දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල්	10
මූලික රෝහල් වර්ගය A	24
මූලික රෝහල් වර්ගය B	46
ප්‍රාදේශීය රෝහල් වර්ගය A	18
ප්‍රාදේශීය රෝහල් B වර්ගය	25
ප්‍රාදේශීය රෝහල් C වර්ගය	17
PMCU	02
මුළු	145

5 යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය

සෞඛ්‍ය දර්ශක සහ ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවිතය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සහ වැඩිදියුණු කිරීමට අත්‍යවශ්‍ය වන සෞඛ්‍ය අංශයේ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේ වැදගත්කම සෞඛ්‍ය කළමනාකරුවන් විසින් හොඳින් හඳුනාගෙන ඇත. අඛණ්ඩ ආයෝජනවලින් ප්‍රතිලාභ ලබා ගනිමින්, වෛද්‍ය උපකරණ, ප්‍රවාහනය සහ ගොඩනැගිලි ඇතුළත් රටේ සෞඛ්‍ය යටිතල පහසුකම්වල ක්‍රමානුකූල දියුණුවක් වසර ගණනාවක් පුරා නිරීක්ෂණය කළ හැකිය.

ප්‍රාථමික, මූලික, සාමාන්‍ය, දිස්ත්‍රික් සහ තෘතීය යන සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ සෑම තරාතිරමකම ගුණාත්මක හා කාර්යක්ෂම සේවාවක් අඛණ්ඩව සැපයීම රටෙහි වේගවත් වර්ධනයක් හා සංවර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම සන්දර්භය තුළ, රජය රටේ ප්‍රධාන සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නා ලෙස සිය කාර්යභාරය දිගටම කරගෙන යන අතර, සෞඛ්‍යය සඳහා පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ ආයෝජනය වසර ගණනාවක් පුරා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් තිබේ.

සෞඛ්‍ය සේවාවල ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීමට පියවර ගන්නා අතරම සාමාන්‍ය ජනතාවගේ යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නව සෞඛ්‍ය ව්‍යාපෘති ගණනාවක් රජය තවදුරටත් අඛණ්ඩව කරගෙන යයි. ඉදිකිරීම් හැරුණු විට රජයේ සෞඛ්‍ය අංශයේ වෛද්‍ය උපකරණ පදනම වසරින් වසර වැඩිදියුණු විය.

5.1 වෛද්‍ය උපකරණ

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා අංශය (BES) රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල්වල වෛද්‍ය උපකරණ සැලසුම් කිරීම, ප්‍රසම්පාදනය කිරීම, ස්ථාපනය කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම සඳහා වගකීම දරයි.

ඊට අමතරව වෛද්‍ය උපකරණ පිළිබඳ පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර සඳහා BES වගකිව යුතුය.

1. ලෝකයේ නවීනතම නවීකරණය කරන ලද තාක්ෂණය සපුරාලීම සඳහා වෛද්‍ය උපකරණ සඳහා තාක්ෂණික පිරිවිතර සකස් කිරීම.
2. උසස් සහ සංවේදී ඉහළ වටිනාකම් සහිත උපකරණ සඳහා සේවා සහ ගිවිසුම් පවත්වා ගැනීම.
3. අවසාන පරිශීලකයින් සහ තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණුව ලබා දීම.
4. රජයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ ඉංජිනේරු උපාධි අපේක්ෂකයින් සඳහා කාර්මික පුහුණුව සඳහා පහසුකම් සැපයීම.
5. වෛද්‍ය උපකරණ පිළිබඳ තාක්ෂණික විශේෂඥ දැනුම ලබා දීම

ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා අංශයට වැඩිමුළු පහසුකම්, උපකරණ සඳහා ගබඩා පහසුකම් සහ අමතර කොටස් ගබඩා කිරීම සහ පරිපාලන කටයුතු ඇත.

දැනට ඉහත කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා පහත සඳහන් කාර්ය මණ්ඩලය සිටී.

තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය		තාක්ෂණික නොවන කාර්ය මණ්ඩලය	
අධ්‍යක්ෂ	01	ගණකාධිකාරී	01
ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු	14	පරිපාලන නිලධාරියා	01
ෆෝමන්	40	සංවර්ධන නිලධාරීන්	14
කාර්මික ශිල්පියා	41	කළමනාකරණ සහකාර	21
		එස්.කේ.එස්	63
		රියදුරන්	13

BES පහත ලැයිස්තුගත කර ඇති රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල්වල ප්‍රාදේශීය ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු ඒකක ව්‍යාප්ත කිරීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටී.

- අනුරාධපුර
- බදුල්ල
- මහනුවර
- යාපනය
- මඩකලපුව
- රාගම
- රත්නපුර
- කුරුණෑගල
- ඒඑච් මහරගම
- කරාපිටිය ටී.එච්
- NBC නාරාහේන්පිට

ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා වෛද්‍ය උපකරණ ඉන්වෙන්ටරි කළමනාකරණ පද්ධතිය සඳහා වෙබ් පාදක මෘදුකාංග සංවර්ධනය කිරීම ආරම්භ කර ඇත.

දැක්ම

ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවාවන්හි විශිෂ්ටත්වයේ දකුණු ආසියානු මධ්‍යස්ථානය බවට පත්වීම.

මෙහෙයුම

ආරක්ෂාව, ගුණාත්මකභාවය, විශ්වසනීයත්වය සහ නිරවද්‍යතාවය පිළිබඳ ඉහළම ප්‍රමිතීන් සාක්ෂාත් කර ගනිමින් රටේ රජයේ රෝහල් සඳහා සුදුසු නවීන වෛද්‍ය උපකරණ තාක්ෂණයන් ලබා දීමෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ දැක්ම සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට සහාය වීම.

අරමුණු

1. රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල් සඳහා සුදුසු වෛද්‍ය උපකරණ නියමිත වේලාවට ලබා ගැනීම සහතික කිරීම.
2. අවශ්‍ය මට්ටමින් උපකරණ ක්‍රියාකාරී කාලය පවත්වා ගැනීම සඳහා අමතර කොටස් සහ උපාංග තිබීම සහතික කිරීම.

2021 ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

අංකය	උපකරණයේ නම	ප්‍රමාණය	ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු. මිලියන)
1	Adjustable Beds	803	52.195
2	Ambu Bags	90	36.00
3	Anesthesia Machine	14	77.00
4	Auto Clave Machine Table Top	199	119.400
5	BI PAP Machine	377	301.600
6	Blood Fluid Warmer	17	4.250
7	Blood Gas Analyzer	23	23.00
8	BP Apparatus	550	16.500
9	BP Apparatus Digital	487	2.435

10	Bronchoscope Portable	2	1.600
11	C PAP Machine	198	128.700
12	C PAP Machine Neonatal	15	37.500
13	Cardiac Output Monitor	10	32.000
14	Cath Lab Machine	1	200.000
15	Colour Doppler	3	48.000
16	Cooling Micro Centrifuge	7	45.500
17	CRRT Machine	14	56.000
18	CT Scanner	5	800.000
19	CTG Machine	86	21.500
20	Defibrillator	170	204.000
21	Dialysis Machine	32	96.000
22	Dental Chair	139	69.500
23	Digital Thermometer	125	2.500
24	Diathermy Machine	3	3.600
25	DSA Machine	1	200.000
26	ECG Recorder	264	34.320
27	Echo Cardiography	6	72.000
28	Endoscopy System	2	36.000
29	ECT Machine	6	24.000
30	Emergency Trolley	216	10.800
31	Glucometer	30	0.150
32	HDU Bed	189	9.450
33	Hand Held Doppler	63	1.890
34	High Flow Oxygen Machine	399	399.000
35	High Pressure Sterilizer	14	168.000
36	ICU Bed	42	14.700
37	Infant Incubator	73	51.100
38	Infant Incubator Transport	13	10.400
39	Infant Warmer	73	62.400
40	Infusion Pump	1183	118.300
41	Laparoscopy System	8	240.000
42	Laryngoscope	109	1.090
43	Laryngoscope Video	35	31.500
44	Laser Thermometer	208	1.040
45	Light Curing Machine	17	0.85
46	Lithotripter System	1	1.000
47	Mammography Machine	5	300.000
48	Multipara Monitor ICU	195	487.500
49	Multipara Monitor WD	1040	364.000
50	Nebulizer	362	10.860

51	OT Table	31	77.500
52	Oxygen Regulator	93	0.279
53	OT Lamp (Ceiling)	15	37.500
54	Oxygen Concentrator	1667	500.100
55	PCR Machine	5	22.000
56	Phaco Emulsification Machine	3	60.000
57	Phototherapy Machine	71	49.700
58	Pulse Oximeter	1311	170.430
59	Pulse Oximeter Fingertip	2666	7.998
60	RO Plant	2	2.000
61	Spinal Table	1	4.000
62	Spot Lamp	43	6.450
63	Suction Apparatus	196	58.800
64	Syringe Pump	590	59.000
65	Ultrasound Scanner	7	105.000
66	Ultrasound Scanner Portable	167	501.000
67	Ventilator ICU	229	1145.000
68	Ventilator Neonatal	17	93.500
69	Ventilator Transport	108	324.000
70	X Ray CR System	7	35.000
71	X Ray Machine Mobile	26	390.000
72	X Ray Machine Portable	33	33.000
73	X Ray Machine C Arm	3	75.000
74	X Ray Machine Digital	24	600.000
මුළු මුදල (රු. මිලියන)			9386.387

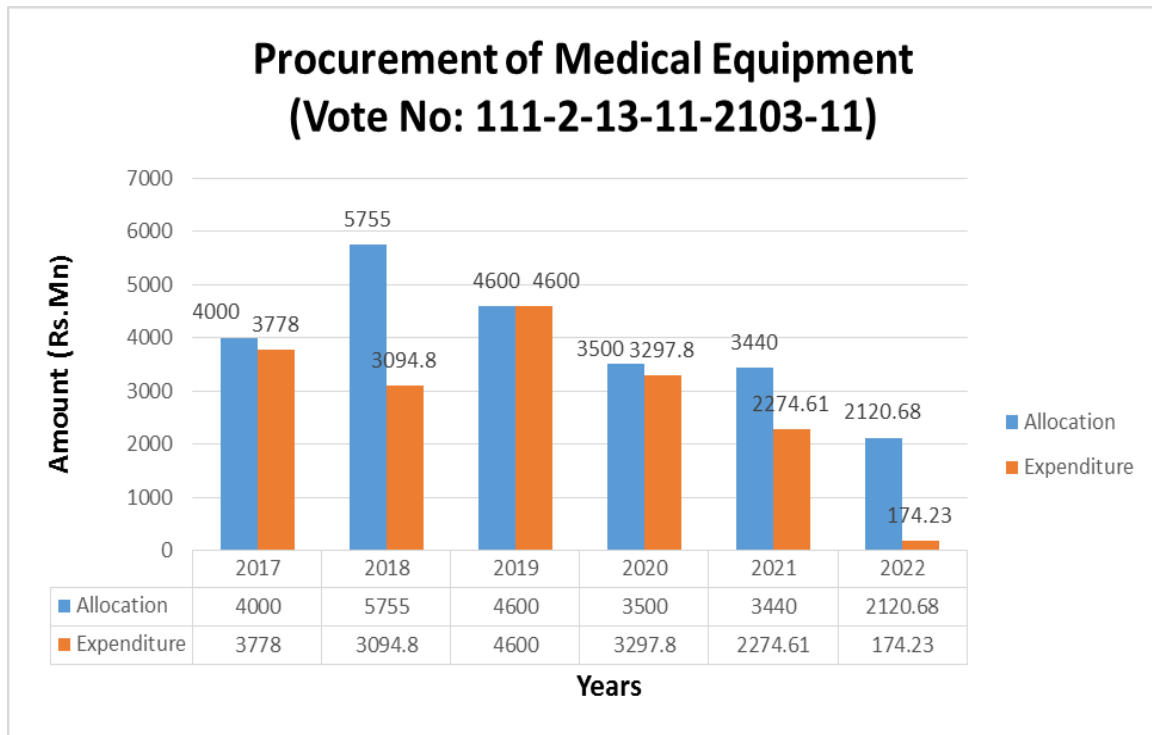
දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විස්තර

අංකය	විස්තර	ප්‍රමාණය	මුදල (රු. මිලියන)
LC විවෘත කිරීමට නියමිතය			
1	MRI Machine (1.5 T) for Apeksha Hospital	1	537.867
2	Transport ventilators	68	156.244
3	CT Simulators for Apeksha Hospital	1	174.732
4	CT Scanner with Accessories Matara	01	151.560
5	Digital X-ray	6	184.766
6	Transport Ventilator	65	111.444
7	Cath Lab - Batticaloa	01	226.718

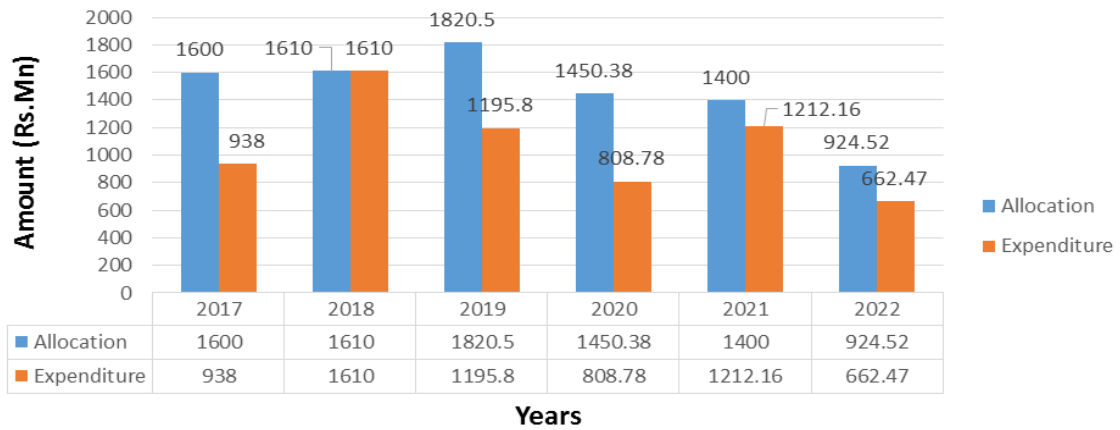
	ඇණවුම කැබිය යුතුය		
8	Spot Lamp	17	2.108
9	Phototherapy Unit (Single Surface)	10	1.850
10	Slit lamp with tonometer	8	7.960
11	Auroscope	28	1.932
12	OAE Machines	7	11.690
13	Cardiac Esophageal for TH Karapitiya	01	179.609
14	Cath Lab for TH Karapitiya	01	192.060
TEC වාර්තාව ප්‍රදානය කිරීම/විරෝධතා කැඳවීම/ නැවත සකස් කිරීම සඳහා PC තීරණයක් බලාපොරොත්තු වේ			
15	CRRT	10	35.000
16	Neuro Monitor	1	13.990
17	C-Arm X-ray unit	2	20.000
18	Vitreotomy Machine	5	80.000
19	MRI Scanner Kalubowila	1	300.000
20	Diathermy Machines	5	11.000
21	X-Ray Digital	4	96.000
22	MRI Scanner	1	491.760
ඇගයීම යටතේ			
23	CT Scanner for Awissawella	1	150.000
24	Multipara Monitors	26	15.000
25	X-ray Machine - Digital	2	80.000
26	Anesthetic m/c with ventilator	10	51.900
27	Infusion Pumps	97	12.610
28	Phototherapy Unit (Double Surface)	3	0.930
29	Ventilator (Therapeutic) - Neonatal	16	80.000
30	Urology Laser Machine(120W)	2	50.000
31	CT scanner for TH Kaluthara	1	150.000
32	Ultra Sound Scanner (Color Doppler)	1	8.000
33	Endobronchial USS (Ebus)	1	20.000
34	C-Arm Fluoroscopy	1	15.000
35	Ultra Sound Scanner	9	90.000
36	X-Ray portable	4	80.000
37	X-ray Illuminator -Double	46	0.690
38	Infusion Pumps	90	9.000
39	Syringe Pumps	90	14.760
ලේඛන සකස් කිරීම/ විවෘත කිරීමට නියමිත ලංසු			
40	DSA M/c	3	450.000
41	Ventilator (Therapeutic)	84	252.000
42	Arthroscopy	4	96.000
43	Cardiac Out put	11	13.750

44	CRRT	6	12.500
45	Laparoscopy	3	60.000
46	Laparoscopy (Operative)	2	32.000
47	Argon Plasma Coagulation M/c	1	3.500
48	Doppler - Hand Held	2	0.400
49	Echo Machine	3	45.000
50	Endoscopy System (Processor, Light Source, Monitor, Cart)	3	48.000
51	Duodenoscopes	6	12.000
52	Gastroscope	6	12.000
53	Colonoscope	6	30.000
54	Double Balloon Enteroscope sys	1	16.000
55	Video Bronchoscope	2	8.000
56	Thoracoscope	2	10.000
මුළු මුදල (රු. මිලියන)			4917.330

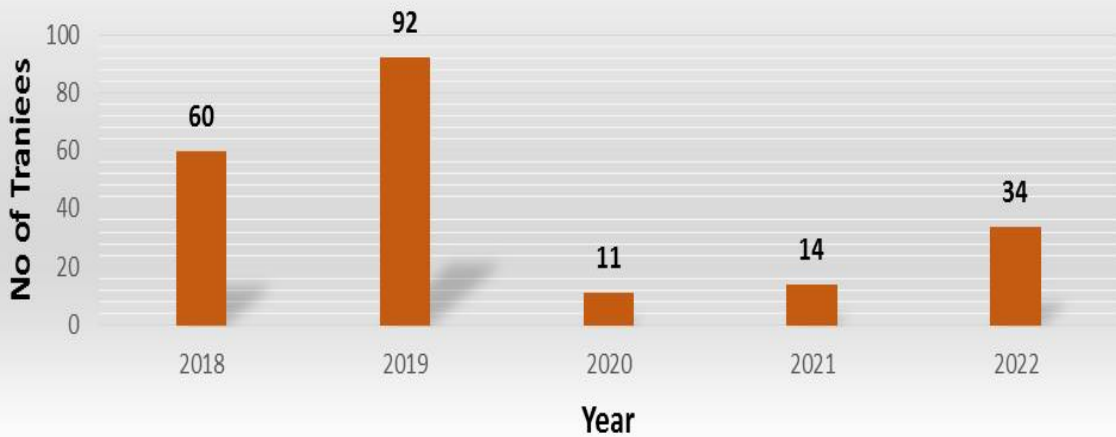
පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

Service & Maintenance Agreement and Procurement of Spare Parts (Vote No: 111-1-5-0-2002-11)

Summary of Biomedical Engineering Training Provided for End Uses, Technical Staff and Undergraduates

ඉහත සියලු සංඛ්‍යා 2022 ජුනි 30 වන දිනට

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) 2022 සඳහා තීරණාත්මක වෛද්‍ය උපකරණ ප්‍රසම්පාදනය සඳහා අරමුදල් සපයා ඇත. ඒ අනුව, සෞඛ්‍ය පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (HSEP) සම්බන්ධ කරමින් පහත සඳහන් වෛද්‍ය උපකරණ ප්‍රසම්පාදනය දැනටමත් ආරම්භ කර ඇත.

අංකය	විස්තර	ප්‍රමාණය	මුදල (රු. මිලියන)
1	Mobile ICU	9	405.00
2	High Pressure Sterilizer	15	135.00
3	Blood Gas Analyzer	5	1.50
4	Endoscope	8	128.00
5	Neonatal Ventilator	5	26.00
6	ICU Ventilator	10	35.00
7	Transport Incubator	10	12.00
8	Diathermy	15	18.00
9	Anesthetic Machine	5	26.00
10	OT Table	5	12.50
11	OT Lamp	5	10.00
12	CPR Machine	5	5.00
13	Syringe Pump	50	4.00
14	Infusion Pump	50	4.00
15	C Arm Machine	1	25.00
16	Patient Warmer	10	5.00
17	Fluid Warmer	10	3.00
18	Multipara Monitor Basic	20	6.00
මුළු මුදල (රු. මිලියන)			861.00

5.2 ඉදිකිරීම්

පහත සඳහන් ක්‍රියාකාරකම්වල නඩත්තු කටයුතු සහ සේවා සඳහා ප්‍රතිපාදන සැපයීම සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ පාලනය වන රෝහල් සහ ආයතන විසින් අවශ්‍ය පරිදි නව ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම සඳහාද Logistic අංශය වගකිව යුතුය.

සිදුකරමින් පවතින ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති (දේශීය අරමුදල්)

	Project	TEC (Rs.Mn.)
1	හෙද පුහුණු පාසල් උසස් කිරීම	2,933.34
2	හෙද පීඨය/ නේවාසිකාගාරය ඉදිකිරීම	7,171.80
3	රේඛීය අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින රෝහල්වල හදිසි අනතුරු ඒකකවල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම	9,525.00
4	මිලේනියම් වාරිඳු සංකීර්ණය ශික්ෂණ රෝහල - කළුබෝවිල	988.76
5	මඩකලපුව ශික්ෂණ රෝහලෙහි හෘද රෝග ඒකකය, කැනිටර් ලැබී, රසායනාගාර සංකීර්ණය සහ වාරිඳු සංකීර්ණය ඉදි කිරීම.	427.00

6	හඳුනාගත් රෝහල්වල වෛද්‍යවරුන්, හෙද නිලධාරීන් සහ අනෙකුත් කාර්ය මණ්ඩල සඳහා නිල නිවාස ඉදිකිරීම	400.00
7	චතු අංශයේ රෝහල් සංවර්ධනය කිරීම	373.22
8	නව වෛද්‍ය වාරිඳු සංකීර්ණය - දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල - හලාවත	583.70
9	කරාපිටිය රෝහල සංවර්ධනය කිරීම	1,024.00
10	අමාත්‍යාංශ ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම	5,979.00
11	මුල්ලේටියාව මූලික රෝහලේ ජාතික ආසාන ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානයක් ඉදි කිරීම	1,111.86
12	ශ්‍රී ලංකාවේ පිළිකා රෝගීන් සඳහා ඉහළ ගුණාත්මකභාවයකින් යුත් අධි ශක්ති විකිරණ ප්‍රතිකාර ලබා දීම	6,872.24
13	කරාපිටිය, මහනුවර සහ තෙලිප්පලෙයි පිළිකා රෝහල් තුනක් පිහිටුවීම	3000
14	Construction of well Equipped 10 District Based stroke Centres and Strengthening the Accident & Emergency Care Service in Hospitals	500
15	එක්ස් ඊ ඒකකය, බාහිර රෝගී අංශය, හදිසි අනතුරු සහ හදිසි ප්‍රතිකාර ඒකකය හා ලේ බැංකුවකින් සමන්විත තෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් ඉදි කිරීමේ මූලික රෝහල පිණුර	293.70
16	කරාපිටිය, අම්පාර සහ යාපනය රෝහල්වල ළමා රෝග රැකවරණ සංකීර්ණ ස්ථාපිත කිරීම	4676
17	හින්දුවර මූලික රෝහල ස්ථාපිත කිරීම	878
18	කරාපිටිය ශික්ෂණ රෝහලේ මුඛ සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථානයක් ස්ථාපිත කිරීම	1,076
19	මහනුවර මහ රෝහලේ ඇට මිදුළු බද්ධ කිරීමේ ඒකකයක් ඉදි කිරීම	1,701.00
20	ටීජීවේ ආර්යා රෝහලේ හෘද මධ්‍යස්ථානයක් ඉදි කිරීම	2,439.78
21	රත්නපුර පළාත් මහ රෝහලේ සියළුම දූන් විශේෂිතතා ඇතුළත්ව මුඛ සෞඛ්‍ය සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීම	340.00
22	ගර්භණී සංකුලනා සහ ගර්භණීභාවයන් සංකීර්ණ කරවන රෝග සඳහා සේවා සැපයීම කළමනාකරණය කිරීමට කොළඹ, මහනුවර සහ අනුරාධපුර රෝහල්වල අති විශේෂිත මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම	1,844.78
23	පිළිකා ඒකකය සඳහා වාරිඳු සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීම - II වන අදියර පළාත් මහ රෝහල රත්නපුර	530.00
24	ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග / ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන සඳහා ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම	126.00
25	ශ්‍රී ලංකාවේ රජයේ රෝහල්වල ඉලෙක්ට්‍රොනික වෛද්‍ය වාර්තා ක්‍රියාත්මක කිරීම	400.00
26	කාසල් විදියේ රෝහලේ ප්‍රජනක ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානයක් ස්ථාපිත කිරීම	104.7
27	මොරටුව ප්‍රාදේශීය රෝහල වැඩිදියුණු කිරීම	1,000.00
28	බේරූවල මූලික රෝහල පුළුල් කිරීම	300.00
29	ශල්‍ය වාරිඳු සහ ශල්‍යාගාර සංකීර්ණය ඉදිකිරීම - දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල මොනරාගල	790.3

30	Extension of laboratory of the Top Floor of JICA Building-TH Jaffna	90.00
31	Establishment of Sewerage & Waste Water Treatment Plant- BH Kantale	100.00
32	නිදන්ගත වකුගඩු රෝග බහුලව පවතින ප්‍රදේශවල වකුගඩු ඩයලිසිස් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම	6,500.00
33	Construction of Studio type Staff Quarters – BH Dickoya	27.00
34	Establishment of Cardiology Unit With Cath Lab at DGH Ampara	354.68
35	Development of Teaching Hospital, Ratnapura	1,074.77
36	Construction of 5 Storys Buliding at BH – Kahawatta	192.00
37	Construction of 5 Storys Buliding at BH – Kolonna	344.29

5.3 සුවිශේෂී විදේශ අරමුදල් සපයන ලද ව්‍යාපෘති

	Project	TEC (Rs.Mn.)
1	ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය පද්ධති ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (ශ්‍රී ලංකා රජය - ලෝක බැංකුව)	36,440.00
2	බාහිර රෝගී සේවා සංකීර්ණය සංවර්ධනය - කොළඹ ජාතික රෝහල (ශ්‍රී ලංකා රජය - චීන රජය)	14,600.00
3	කළුතර දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල විශේෂිත මාතෘ හා ළමා රෝහලක් ලෙස - වැඩිදියුණු කිරීම (ශ්‍රී ලංකා රජය - නෙදර්ලන්ත රජය)	5,400.00
4	හෙල්මට් කොල් මාතෘ රෝහල ඉදිකිරීම - කරාපිටිය, ගාල්ල (ශ්‍රී ලංකා රජය - ජර්මන් රජය)	4,480.00
5	Rehabilitation and Expansion of Production Capacity at State Pharmaceutical Manufacturing Corporation (SPMC)GOSL - JICA	16,594.00
6	මාතෘ සහ නව උපන් සෞඛ්‍ය සේවා ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය - මාතර දිස්ත්‍රික්කය (ශ්‍රී ලංකා රජය - කොරියානු රජය)	1275.00
7	ශල්‍ය ඒකකය ඉදිකිරීම සහ වෛද්‍ය උපකරණ ප්‍රසම්පාදනය කිරීම - මඩකලපුව ශික්ෂණ රෝහල (ශ්‍රී ලංකා රජය - ඉන්දියානු රජය)	275.00
8	තෝරාගත් රෝහල්වල සෞඛ්‍ය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම (එක්සිම් බැංකුව - චීන රජය)	15,292.00
9	Construction of National Nephrology Hospital in Pollonnaruwa (UK- Sampath Bank)	5,825.00
10	ද සොයිසා මාතෘ රෝහල සඳහා නව උපන් සහ ප්‍රසව විමර්ශන මධ්‍යස්ථානය (එක්සත් රාජධානිය - සම්පත් බැංකුව)	830.00
11	සෞඛ්‍ය පද්ධතීන් වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය - ADB	10,500.00
12	ශල්‍යාගාර සහ හදිසි ප්‍රතිකාර ඒකක වැඩිදියුණු කිරීම (ශ්‍රී ලංකා රජය - ඔස්ට්‍රේලියාව)	1,700.00
13	සෞඛ්‍ය හා වෛද්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (ශ්‍රී ලංකා රජය - ජපාන)	16,594.00

14	උතුරු පළාතේ රෝහල් සංවර්ධනය කිරීම (ශ්‍රී ලංකා රජය - නෙදර්ලන්ත රජය)	12,225.00
15	කොවිඩ් - 19 හඳිසි ප්‍රතිචාර සහ සෞඛ්‍ය පද්ධති පෙර සූදානම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (ශ්‍රී ලංකා රජය - ලෝක බැංකුව)	23,791.00
16	Capacity Building of Biomedical Engineering Service in Sri Lanka(KOICA)	1,475.00
17	Health System Enhancement Project – Additional Financing (ADB)	10,500.00
18	ජීඑස්, ක්ෂය රෝගය සහ මැලේරියාවට එරෙහිව සටන් කිරීමට ගෝලීය අරමුදල (GFATM)	1,548.00

5.4 ප්‍රවාහන

ප්‍රවාහන ඒකකය

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රවාහන ඒකකය අවශ්‍ය ප්‍රවාහන පහසුකම් සලසමින් සෞඛ්‍ය ආයතන තුළ සේවා සැපයීමේදී ඉතා වැදගත් කාර්යයක් ඉටු කරයි. පහත දැක්වෙන කොටස ප්‍රවාහන අංශයට ඇතුළත් කර ඇත.

- සේවා ස්ථානය - මුල්ලේරියාව
- අළුත්වැඩියා කිරීමේ කොටස - පෞච්ච වෛද්‍ය ඉංජිනේරු ඒකකයේ

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට අයත් ඉහත සඳහන් දුම්රිය ස්ථානය/ අංශය පිහිටුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අක්‍රමිකතා වැළැක්වීමට සහ වියදම් ඉතිරි කිරීම සහතික කිරීමටද හැකිවී තිබේ. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වාහනවල විස්තර පහත වගුවේ දක්වා ඇත.

Type of Vehical	Over 2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Total
Ambulances	702	30	12	-	250	87	-	-	-	3	192					1,276
Double cabs	403	9	-	92	-	-	5	35	-	11	3		25		38	621
Cars	48	-	-	5	-	-	-	-	3	-	-	2				58
Lorries	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			9		129
Vans	93	3	-	9	-	-	17	-	48	7	-			9		186
Mini Vans	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					30
Bowser	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					9

6. මානව සම්පත් සංවර්ධනය

6.1 අධ්‍යාපනය, පුහුණුව සහ පර්යේෂණ ඒකකය

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ඒකකය නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (අධ්‍යාපන' පුහුණු සහ පර්යේෂණ) යටතේ ක්‍රියාත්මක වන අතර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තුනක් එනම් පුහුණු, පර්යේෂණ සහ හෙද (අධ්‍යාපන) අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල ඇත.

දැක්ම

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික, සමාජීය, මානසික සහ අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනයට දායක වන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයක් බිහි කිරීම

මෙහෙවර

දැනුම, දක්ෂ, කාර්යක්ෂම, ඵලදායී, රෝගීන් කේන්ද්‍ර කරගත් සහ නව්‍ය සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයක් වර්ධනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලාංකේය සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ අධ්‍යාපනය, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රධානතම තාක්ෂණික විශේෂඥතාව සහ ප්‍රධාන සැපයුම්කරු වීම, පහසුකම් සැපයීමේ කේන්ද්‍රස්ථානය වීම.

අරමුණු

වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් සඳහා වන මූලික උපාධි පාඨමාලා හැර අනෙකුත් සියලුම මාණ්ඩලික කාණ්ඩ සඳහා මූලික පුහුණු වැඩසටහන් සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ පුහුණුවට අදාළ තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ සැපයීම, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ කේන්ද්‍රස්ථානය අධ්‍යාපන පුහුණු සහ පර්යේෂණ ඒකකයයි. තවද, පශ්චාත් මූලික සහ සේවා අභ්‍යන්තර පුහුණු වැඩසටහන් හරහා සෞඛ්‍ය ශ්‍රම බලකායේ ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වගකීම මෙම ඒකකය සතු වේ. මීට අමතරව, මෙම ඒකකය සෞඛ්‍ය සම්බන්ධ පර්යේෂණ සඳහා ප්‍රතිපත්ති සහ ධාරිතාව සකස් කරන අතර සේවා ස්ථාන පදනම් කරගත් පර්යේෂණ සිදු කිරීම සඳහා අදාළ නිලධාරීන්ට මූල්‍ය දීමනා ලබා දෙයි.

ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යා ආයතනය (NIHS) ද DDG (ET&R) හි පරිපාලන සහ තාක්ෂණික අධීක්ෂණය යටතේ පවතී.

තවද, සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ මානව සම්පත් ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් ET&R ඒකකය ලංකා වෛද්‍ය විද්‍යාල සභාව, විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාව සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් අදාළ අධ්‍යයන සහ වෘත්තීය ආයතන සහ සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය ශ්‍රම බලකායේ ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ වැදගත් පුහුණු වැඩසටහන් සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ හැකියාව මෙම ඒකකය පුළුල් කර ඇත.

2021 ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

බඳවා ගැනීම් සහ මූලික පුහුණුව

o මූලික පුහුණු වැඩසටහන්

පුහුණුව සඳහා බඳවා ගැනීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පරිපාලන අංශ විසින් ET&R ඒකකය, සලසුම් ඒකකය සහ මානව සම්පත් සම්බන්ධීකරණ ඒකකය සමඟ සාකච්ඡා කර තීරණය කරනු ලැබේ. 2020-2021 පුහුණු පැතිකඩ පහතින් දක්වා ඇත

2020 - 2021 දී සිදු කරන ලද මූලික පුහුණු වැඩසටහන් සහ උපාධිලාභීන්ගේ පැතිකඩ

S. අංක	කාර්ය මණ්ඩල	2020 දී බඳවා ගත් සංඛ්‍යාව	2020 දී පුහුණුව අවසන් කළ සංඛ්‍යාව	2021 තුළ බඳවා ගත් සංඛ්‍යාව	2021 දී සම්පූර්ණ කරන ලද සංඛ්‍යාව
1	හෙද නිලධාරීන්) මූලික පුහුණුව(	1364	හෙද	3625	2654
2	වෛද්‍ය විද්‍යාගාර කාර්මික ශිල්පීන්	113	133	187 (උපාධිධාරී)	
3	ඖෂධවේදීන්	32	79	-	
4	භෞත චිකිත්සකයින්	-	8	-	
5	වෘත්තීය චිකිත්සකයින්	51	5		
6	ගුවන්විදුලි ශිල්පීන්		6	187 (උපාධිධාරී)	
7	මහජන සෞඛ්‍ය වින්තමු මාතාවන්	වින්තමු මාතාවන් 847	-		752
8	මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරු	317	43		
9	කීට විද්‍යා සහකාරවරුන්	15	23		
10	හෘද රෝග විශේෂඥයින්	-	-	58	
11	Electro-encephalograph වාර්තාකරුවන්	16	-	17	
12	අක්ෂි කාර්මික ශිල්පීන්	-	8		
13	දන්ත කාර්මික ශිල්පීන්	12	-		
14	පාසල් දන්ත චිකිත්සකයින්	55	14		
15	මහජන සෞඛ්‍ය රසායනාගාර කාර්මික ශිල්පීන්	-	61	60	61

16	මහජන සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන්	-	-		
17	කෘතිම හා විකලාංග	8		14	
18	රෝහල් පැමිණීම	409	394		
	මුළු	4,489	4,205	3,993	3,467

o හෙද නිලධාරීන් සඳහා පශ්චාත් මූලික පුහුණුව

2020 - 2021 කාලය තුළ සිදු කරන ලද පශ්චාත් මූලික පුහුණු වැඩසටහන් කාණ්ඩ, බඳවා ගත් හෙද නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව සහ පුහුණුව සම්පූර්ණ කරන ලද සංඛ්‍යාව

	පුහුණු වැඩසටහන්	කාලසීමාව	බඳවාගත් සංඛ්‍යාව		සම්පූර්ණ කරන ලද සංඛ්‍යාව	
			2020	2021	2020	2021 (ජූනි දක්වා)
1	මනෝ විකිත්සක හෙද පුහුණුව	මාස 6	-	-	59	-
2	ආමාග සත්කාර පුහුණුව	මාස 6	-	-	-	-
3	ETU පුහුණුව	මාස 6	-	-	-	4
4	ඉගැන්වීම සහ අධීක්ෂණය	1 වසර	29	-	80	
5	වාට්ටු කළමනාකරණය සහ අධීක්ෂණය	අවුරුදු 1 ½	822	-	-	847
6	චිත්තඥ මාතාවන් පුහුණු කිරීම	මාස 6	-	-	612	-
7	මහජන සෞඛ්‍ය හෙද සහෝදරිය		125	-	-	125
8	මහජන සෞඛ්‍ය හෙද නිලධාරියා		88	-	-	-
	මුළු		1064		751	952

6.2 සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවා සපයන්නන්ගේ ධාරිතා සංවර්ධනය

සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ සේවා අභ්‍යන්තර පුහුණු වැඩසටහන් කළමනාකරණය කිරීමේදී ET&R ඒකකය අවශ්‍ය තාක්ෂණික සහ මූල්‍ය ආධාර ලබා දෙමින් ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. ආයතනික අවශ්‍යතා මත පදනම්ව, 2020 - 2021 වසර තුළ සෞඛ්‍ය ශ්‍රම බලකායේ බොහෝ කාණ්ඩවල පුහුණුව සඳහා අරමුදල් වෙන් කරන ලදී. සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් අනුමත කරන ලද මාර්ගෝපදේශ මාලාවකට අනුව අදාළ ආයතන විසින් හඳුනාගෙන ඇති පුහුණු අවශ්‍යතා මත

පදනම්ව සුදුසුකම් සඳහා වන පුහුණු යෝජනාව ET&R ඒකකය සමාලෝචනය කරයි. සුදුසුකම් නිර්ණායක සපුරාලන පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා අරමුදල් සපයන ලදී. අරමුදල් භාවිතය අධීක්ෂණය කර ඇගයීමට ලක් කෙරේ.

6.2.1 සේවාස්ථ පුහුණු වැඩසටහන

ET&R ඒකකය විසින්ම, ආයතන ප්‍රධානීන්ගේ සහ වෘත්තීය සංවිධානවල ප්‍රධානීන්ගේ ඉල්ලීම් මත පදනම්ව විවිධ කාර්ය මණ්ඩල කාණ්ඩ සඳහා සේවා අභ්‍යන්තර පුහුණු වැඩසටහන් නීතිපතා සිදු කරයි.

සඳහා 2020 -2021 වසර තුළ ET&R ඒකකයෙන් අරමුදල් ලබා ගත් කාර්ය මණ්ඩලයේ සේවයේ පුහුණුවීම් සංඛ්‍යාව සහ කාණ්ඩ, භාෂා පුහුණු වැඩසටහන්, තනි පුද්ගල පුහුණු වැඩසටහන්

සෞඛ්‍ය සේවකයින් කාණ්ඩය	සේවා පුහුණුව - 2020			සේවා පුහුණුව - 2021		
	කණ්ඩායම් පුහුණු	තනි පුද්ගල පුහුණු	භාෂා පුහුණු	කණ්ඩායම් පුහුණු	තනි පුද්ගල පුහුණු	භාෂා පුහුණු
උපදේශකයින්	85		140	163	-	
වෛද්‍ය නිලධාරීන්	1844	12	-	777	155	15
විදුහල්පතිවරු/ගුරුවරු		17	-	10	-	11
හෙද නිලධාරීන්	3041	15	1344	3137	-	20
PSM කාණ්ඩ	975	-	90	288	-	
පරිපූරක	220	-		217	-	
PPO/PPA/DO/HMA/M A	888	62	-	1173	-	54
සෞඛ්‍ය සහකාරවරුන්	535	-	-	2512	-	1
අනෙකුත් කාර්ය මණ්ඩලය	701	-	-	-	-	54
මුළු	8298	106	1574	8277	155	155

6.2.2 වෙනත් පුහුණු වැඩසටහන්

• PSSP අරමුදල් යටතේ

1. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට අනුයුක්තව අලුතින් බඳවාගත් කළමනාකරණ සහකාරවරුන් සඳහා දින 3 ක සේවා පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී - වැඩසටහන් 3 ක් සම්පූර්ණ කර සහභාගී වූ 210 දෙනෙකුට පුහුණු කරන ලදී.
2. I පන්තියේ මහජන සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ සහාය සඳහා 2021 දී දින 20 වැඩසටහන් දෙකක් සැලසුම් කර ඇත - සහභාගිවන්නන් 140 ක් සඳහා
3. CPD වැඩසටහන් සඳහා අවශ්‍ය උපකරණ සැපයීම සිදු වෙමින් පවතී (ප්‍රසම්පාදනය සැකසීම)

• WHO අරමුදල් යටතේ වැඩසටහන්

අංක	ලියාපදිංචි අංකය	PO #	උදා.20 21	කෙටි විස්තරය	ලැබුණු SLR	ප්‍රගතිය
1	2020/10373 73	202569649	511-DFC	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති පුහුණු පහසුකම් සහ පාසල් සඳහා දුරස්ථ අධ්‍යාපන පද්ධතියක් පිහිටුවීම	6,441,600	දුරස්ථ අධ්‍යාපනය සඳහා ඉදිරිපත් කර සාකච්ඡා කළ වාර්තාවේ කෙටුම්පත් ලේඛනය; අවසාන වාර්තාව සඳහා රැඳී සිටින්න ලද මූලික පුහුණු මොඩියුලය භාවිතා වේ
2	2021/11078 25	202661745	511-DFC	වෛද්‍ය විද්‍යාව සඳහා පරිපූරක වෘත්තීන්හි පුහුණු වැඩසටහන් (SOP) ප්‍රමිතිගත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටි (SOP) සංශෝධනය කිරීම සහ අවසන් කිරීම සඳහා සකස් කිරීම	742,707.4 3	EEG, ECG සහ දත්ත තාක්ෂණය, අක්ෂි තාක්ෂණය සහ විකිරණවේදය පිළිබඳ මූලික පුහුණුවේ SOP අවසන් කරන ලදී. අනෙකුත් SOPs ක්‍රියාත්මක වේ
3	2021/11031 79	202654769	511-DFC	ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ජාතික සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ උපාය මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම සහ තෝරාගත් ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම	1,885,300	අරමුදල් ලැබී ඇත. ක්‍රියාකාරකම් 3 සම්පූර්ණ කර ඇති අතර ක්‍රියාකාරකම් 2.a සහ 2.b 80% සම්පූර්ණ කර ඇත. ක්‍රියාකාරකම් 1 (කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය සමඟ) සිදුවෙමින් පවතී.

4	2021/11032 20	202654192	511- DFC	HELLIS ජාල සේවා වැඩි දියුණු කිරීම සහ අවසාන පරිශීලකයින් පුහුණු සේවා සඳහා දුරස්ථ අධ්‍යාපන ඉගෙනුම් ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය කිරීම	620,993.3 7	ක්‍රියාකාරකම් 1ක් සඳහා අරමුදල් ලැබී ඇත. 80% විඩියෝ සකස් කිරීම සඳහා වැය කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.
---	------------------	-----------	-------------	---	----------------	--

6.3 පර්යේෂණ

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ඒකකය ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය හා සෞඛ්‍ය ආශ්‍රිත පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ජාතික සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ සභාව (NHRC) සමඟ එක්ව පර්යේෂණ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කරයි.

ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

අරමුදල් සඳහා ඒකකයට ඉදිරිපත් කරන ලද පර්යේෂණ යෝජනා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පර්යේෂණ කළමනාකරණ කමිටුව විසින් පත් කරන ලද විශේෂඥයින් කණ්ඩායමක් විසින් යෝග්‍ය දැයි පරීක්ෂා කරනු ලබන අතර ඉන් අනතුරුව ඒකාබද්ධ අරමුදල මගින් පර්යේෂණ දීමනා ගෙවීම සඳහා අනුමත කරනු ලැබේ.

- රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය ආයතනවල සිදුකරන පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා පරිපාලන අනුමැතිය ලබාදීම අධීක්ෂණය කිරීම.
- ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතා පර්යේෂණ සිදු කරන විට ද්‍රව්‍ය හුවමාරු ගිවිසුම් සහ දත්ත හුවමාරු ගිවිසුම් පරීක්ෂා කිරීම.
- දිවයින පුරා ආචාර ධර්ම සමාලෝචන කමිටු පිහිටුවීම සහ ධාරිතා වර්ධනය කිරීම මගින් සෞඛ්‍ය පර්යේෂණවල සදාචාරාත්මක පැතිකඩ සහතික කිරීම.
- ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ සඳහා ජනවරම ස්ථාපිත කිරීම.
- විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳ පර්යේෂකයන්ගේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම සහ පර්යේෂණ සොයාගැනීම් බෙදා හැරීම.

2021 සිට කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ ඒකකය විසින් සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකමේ නම	විස්තරය	සටහන්
1. මාර්ගගත පර්යේෂණ ක්‍රමවේද වැඩිසටහන	සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා මූලික පර්යේෂණ ක්‍රමවේද වැඩිසටහන් වෛද්‍යවරුන් සඳහා උසස් පර්යේෂණ ක්‍රමවේද වැඩිසටහන්	2020 ජනවාරි 1 ^{වන} වැඩිමුළුව 2020 මාර්තු 2 ^{වන} වැඩිමුළුව

<p>2. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති ආචාර ධර්ම සමාලෝචන කමිටු ඇගයීමට ලක් කිරීම ආරම්භ කිරීම</p>	<p>ERC සංඛ්‍යාව අදාළ ERC වලින් දත්ත රැස් කිරීම සඳහා දත්ත රැස් කිරීමේ ආකෘතිය සකස් කර අදාළ ERC වෙත යවන ලද අතර, සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් ලියාපදිංචි කර අනුමත කර ඇත</p>	<p>.</p>
<p>3. පර්යේෂණ දීමනාව සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද අධ්‍යයනවල පර්යේෂණ සොයාගැනීම් බෙදා හැරීම ආරම්භ කරන ලදී</p>	<p>අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුව පර්යේෂණ වර්ගීකරණය සහ</p>	<p>වෙත යැවීමට සූදානම්</p>
<p>4. covid19 ආශ්‍රිත පර්යේෂණ 03ක් සහ අනෙකුත් ඒවා සඳහා පරිපාලක අවසරය ලබා දී ඇත</p>	<p>පරිපාලන අවසරය ලබා දී ඇත</p>	<p>මුළු අනුමත -25 තාවකාලික අනුමත 4 අපේක්ෂිත අනුමත 1</p>
<p>5. 2015 සහ 2017 නිකුත් කරන ලද පරිපාලන නිෂ්කාශනය පිළිබඳ චක්‍රලේඛය සංශෝධනය කරන ලදී.</p>	<p>පරිපාලන නිෂ්කාශනය පිළිබඳ චක්‍රලේඛය සංශෝධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනා ගන්නා ලදී.</p>	<p>අංක 01/30/2020 යටතේ නිකුත් කරන ලද චක්‍රලේඛය</p>
<p>6 ජාතික සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතාවය හඳුනා ගැනීම</p>	<p>NHRC එය සංවර්ධනය කිරීමට දායක විය</p>	<p>ක්‍රියාවලියේ පවති - ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් කුලියට ගත් විශේෂඥ සේවය විසින් සිදු කරනු ලැබේ</p>
<p>7 ආයතනික මට්ටමින් ERC පිහිටුවීමේ දැනට පවතින ජාතික මාර්ගෝපදේශ සංශෝධන කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනා ගැනීම</p>	<p>දත්ත එක්රැස් කිරීම සඳහා සකස් කරන ලද ආකෘතිය</p>	<p>සම්පත් සංවිනය හඳුනාගෙන ඇත.</p>
<p>8 ආයතනික පර්යේෂණ සෛල සඳහා කේන්ද්‍රීය ලක්ෂ්‍ය හඳුනාගෙන ඇත</p>	<p>සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ස්ථාපිත ERC සඳහා මාර්ගෝපදේශයක් සකස් කිරීමට RMC උපදෙස් දෙන ලදී</p>	<p>නව මාර්ගෝපදේශය මුද්‍රණය කිරීමට පෙර NHRC සහ RMC වෙතින් අනුමැතිය බලාපොරොත්තුවෙන් සම්පූර්ණ කර ඇත</p>
<p>9. ERC සාමාජිකයින් පුහුණු කිරීම සඳහා විෂයමාලා සංවර්ධනය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී</p>	<p>ප්‍රාදේශීය සිසිපි සමඟ රැස්වීමක් සංවිධානය කරන ලදී</p>	<p>කේන්ද්‍රස්ථානයෙන් ප්‍රතිපෝෂණය බලාපොරොත්තු වේ</p>

10. MTA සමඟ පර්යේෂණ යෝජනා අනුමත කිරීමට මාර්ගයක් සංවර්ධනය කිරීම	කමිටුව හඳුනාගෙන ඇත	ක්‍රියාවලියේ පවතී
11. වෛද්‍ය නොවන කාණ්ඩ සඳහා පර්යේෂණ දීමනාව පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සිදු කරන ලදී	පර්යේෂණ කළමනාකරණ කමිටුවේදී මූලික සාකච්ඡාව පැවැත්විණි	ප්‍රධාන පටක බද්ධ කිරීමේ කමිටුව යටතේ DDG ETR හි සභාපතිත්වය යටතේ අනුකමිටුවක් පිහිටුවා ඇත.
12. NHRC පනත අනුමත කිරීම.	ජීව වෛද්‍ය ඉංජිනේරුවන්/මූල්‍ය නිලධාරීන් සහ පරිපාලන නිලධාරීන් වැනි වෛද්‍ය නොවන කාණ්ඩ දැනුවත් කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා වැඩමුළුව පවත්වන ලදී.	සම්පූර්ණ කළා . ප්‍රතිපෝෂණ බලාපොරොත්තුවෙන්
13. වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා මාර්ගගත පර්යේෂණ ක්‍රමවේද වැඩසටහන	අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය සකස් කර ඇත	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා දැනුවත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ
14. මාර්ගගත පර්යේෂණ ඉදිරිපත් කිරීම සහ ලුහුබැඳීමේ පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම	උසස් මාර්ගගත පර්යේෂණ ක්‍රමවේද වැඩසටහනක් සකස් කරන ලදී	අතරා වැඩමුළුවක් ලෙස 2021 මාර්තු-මැයි මාසවල අවසන් කර අවසන් විභාගයකින් අවසන් විය.
15. ජාතික සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ගබඩාව	පද්ධතිය සම්පූර්ණ කර ඇත	දියත් කිරීමට බලා සිටී

පර්යේෂණ දීමනාව

ගෙවීම 2011 අයවැය යෝජනාවට අනුව ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් සඳහා පර්යේෂණ දීමනාව ගෙවීම 2011 දී ආරම්භ කරන ලදී. 2021 දී ගෙවීම් සඳහා අනුමත වූ යෝජනා සංඛ්‍යාව පහත පරිදි වේ.

පර්යේෂණ දීමනාව ගෙවීම - 2020				පර්යේෂණ දීමනාව ගෙවීම - 2021 ජුනි දක්වා			
අනුමත කළ දිනය	අනුමත කළ දිනය	ප්‍රගති වාර්තා	ප්‍රකාශන	අනුමත කළ දිනය	අනුමත කළ දිනය	ප්‍රගති වාර්තා	ප්‍රකාශන
2020.01.25	20	4	3	2021/01/16	5	2	2

2020.02.15	5	2	1	2021/02/20	3	5	3
2020.04.18	14	2	1	2021/04/12	9	3	2
2020.05.23	5	3	4	2021/05/19	2	2	2
2020.06.23	4	2	3	2021/06/16	-	2	3
2020.07.18	6	10	3				
2020.08.15	6	8	5				
2020.09.19	13	8	1				
2020.10.17	5	10	0				
2020.11.21	4	7	4				
මුළු	82	56	25		19	14	12

පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

අංක	දර්ශකය	අවුරුදු					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	මූලික පුහුණුව සඳහා ලියාපදිංචි වූ සංඛ්‍යාව	1794	2968	2757	835	4489	-
2	සාර්ථකව නිම කරන ලද අභ්‍යාසලාභීන් සංඛ්‍යාව	448	3975	3951	2541	1853	812
3	අභ්‍යාසලාභීන් සංඛ්‍යාව) උපාධි දරන්නන් (දිශානති වැඩසටහන සම්පූර්ණ කර ඇති සංඛ්‍යාව	264	356	351	341	340	187

4	පශ්චාත් මූලික හෙද පුහුණුව සම්පූර්ණ කරන ලද අභ්‍යාසලාභීන් සංඛ්‍යාව	1596	179	1011	173	751	952
5	පවත්වන ලද සේවා අභ්‍යන්තර පුහුණු වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව	203	468	Group Tr.596 Indivi. Tr.- 386 Langua Tr.115	Group Tr - 708 Indivi.Tr - 358 Langue Tr.110	Gro. Tr.- 1017 Indivi.T r - 143 Lang Tr.16	Gro. Tr.- 603 Indivi. Tr - 155 Lang Tr.4
6	පර්යේෂණ දීමනා ගෙවීම සඳහා ලැබුණු පර්යේෂණ යෝජනා ගණන	251	287	259	114	29	19

7 සංස්ථා මණ්ඩල කළමනාකරණ ආයතන

7.1 ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව

ආයතනය පිළිබඳ කෙටි හැඳින්වීමක්

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව (SPMC) 1957 අංක 49 දරන කාර්මික සංස්ථා පනත යටතේ 1987 වර්ෂයේදී පිහිටුවන ලදී. ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව 2021 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකා ජනගහනයේ සෞඛ්‍ය උපස්ථානය සඳහා වාණිජමය වශයෙන් අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ නිපදවීමෙහි 34 වසරක් සපුරා තිබේ. ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව එම සංස්ථාව විසින්ම සංවර්ධනය කරන ලද වට්ටෝරු 88 ක් ඖෂධීය නාමයෙන් සියළු ඖෂධීය කලාපයන් ආවරණය වන පරිදි නිපදවයි.

සංස්ථාවේ ප්‍රධාන කාර්යයන් වන්නේ

1. තමා විසින්ම හෝ බද්ධ ව්‍යාපාරයකට, රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වයට හෝ වෙනත් සමාන ගිවිසුමකට ඇතුළත් වී ඖෂධ නිෂ්පාදනය කිරීම, සැකසීම, ගබඩා කිරීම, ඇසුරුම් කිරීම හෝ නැවත ඇසුරුම් කිරීම
2. පාලිත සමාගම් නිර්මාණය කිරීම
3. අනාගත ආයෝජකයන් සමඟ ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම් වලට ඇතුළත් වීම
4. ඖෂධ නිෂ්පාදනය කිරීම සහ සැකසීම සඳහා තාක්ෂණික සහය ලබා දීම
5. ඖෂධ විද්‍යාව පිළිබඳ සහ ඖෂධ ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ පර්යේෂණ කිරීම සහ ඖෂධ ප්‍රමිතිකරණය කිරීම සහ
6. සංස්ථාව විසින්ම හෝ බද්ධ ව්‍යාපාර මගින් හෝ වෙනත් එවැනි ගිවිසුම් මගින් නිපදවන ලද ඖෂධීය නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීම

වෙළඳපල වෙත මුදා හරිනු ලබන සියලුම නිෂ්පාදන බ්‍රිතාන්‍ය ආමකෝපියා (BP) හා එක්සත් ජනපද ආමකෝපියා (USP) නියමයන්ට අමතරව අපගේම (SPMC) පිරිවිතරයන්ට අනුකූලව නිපදවේ. “යහපත් නිෂ්පාදන පිළිවෙත්” (GMP) රෙගුලාසි සහ ක්‍රියාවලියන් නිතරම අභ්‍යන්තරික තත්ව විගණන සහ කර්මාන්තශාලාව සුපරීක්ෂා කිරීම මගින් සිදුකරයි.

එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) විසින් නියම කරනු ලැබ ඇති “යහපත් නිෂ්පාදන පිළිවෙත්” (GMP) නියමයන්ද පිළිපදී.

1. වර්ෂය තුළ සපයන ලද සේවාවන් පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක්

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව අඛණ්ඩව ගුණාත්මක, ක්‍රියාකාරී, සහ මාත්‍රා ස්වරූප නිෂ්පාදනය කොට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය, ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත

සංස්ථාව සහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාවේ සෘජු බෙදාහරින්නන් වෙත අලෙවි කිරීම සිදු කර ඇත.

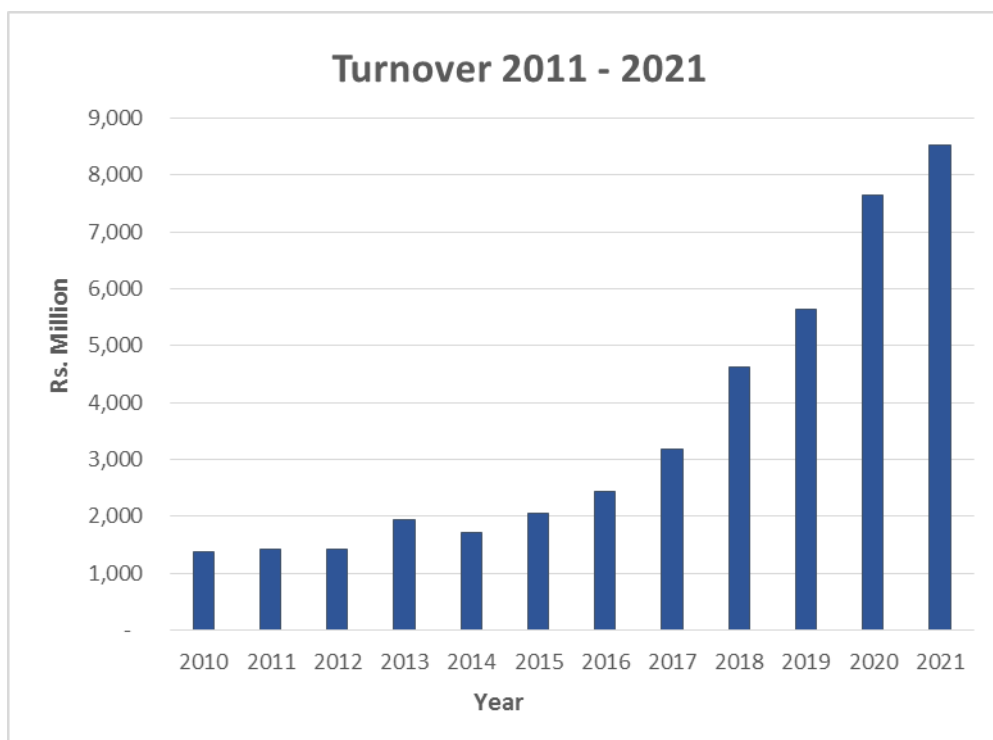
2. මානව සම්පත් සංවර්ධනය 2021 දෙසැම්බර් 31 වන දින දක්වා

Category	Number of Employees
ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරුවන්	20
කණිෂ්ඨ කළමනාකරුවන්	39
තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය	138
ලිපිකාර හා ආශ්‍රිත ශ්‍රේණි	28
සුළු කාර්ය මණ්ඩලය	88
පුහුණුවන	13
කොන්ත්‍රාත් පදනමින්	03
එකතුව	329

3. ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

විකිණීම් හා කාර්යසාධනය 2021 දෙසැම්බර් 31 වන දින දක්වා

විකිණීම්	8,538.94 Mn
මෙහෙයුම් ලාභය	1,078.81 Mn
බද්දට පෙර ශුද්ධ ලාභය	1,235.33 Mn
බද්දට පසු ශුද්ධ ලාභය	1,006.19 Mn

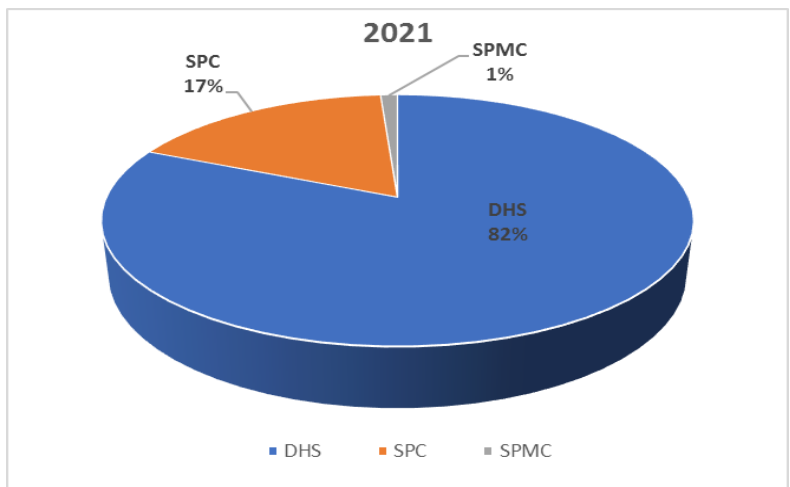

2021 වර්ෂය සඳහා නිෂ්පාදන නිමැවුම - පෙනි හා කරල් ඒකක මිලියන 3043.783

විකිණීමේ මාර්ග 2021 දෙසැම්බර් 31 වන දින දක්වා

විකිණීම් සංයුතිය	වටිනාකම (රුපියල් මිලියන)	%
සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුව	6,963.00	81.55 %
ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාවේ සෘජු බෙදාහැරීම් ජාලය	1,482.29	17.35 %
ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව	93.65	1.10 %
එකතුව	8,538.94	100 %

4. සංවර්ධන කාර්යය

- හොරණ මිලිලැව ප්‍රදේශයෙන්, අති නවීන නිෂ්පාදනාගාර ඉදිකිරීම සඳහා, බදු ගිවිසුම යටතේ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියෙන් නව ඉඩමක් ලබා ගැනීම.

5. නව නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීම 2021

නිමොඩිපින් පෙනි බී. පී. මී.ග්‍රෑ. 30
 ට්‍රැමඩෝල් කරල් අයි. පී. මී.ග්‍රෑ.50
 ලෙවොතයිරොක්සින් පෙනි අයි. පී. මයික්‍රො.ග්‍රෑ.50
 ඔමෙප්‍රසෝල් කරල් අයි. පී. මී.ග්‍රෑ.20

2022 ජූනි 30 දක්වා කාර්යසාධනය

6. මානව සම්පත් සංවර්ධනය

සේවක ප්‍රභේදය	සේවක සංඛ්‍යාව
ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරුවන්	22
කණිෂ්ඨ කළමනාකරුවන්	39
තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය	138
ලිපිකාර හා ආශ්‍රිත ශ්‍රේණි	26
සුළු කාර්ය මණ්ඩලය	87
පුහුණුවන	24

කොන්ත්‍රාත් පදනමින්	03
Total	312

7. ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

2022 වර්ෂයේ ජනවාරි සිට ජූනි 30 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය සඳහා කාර්යසාධනය

ජූනි 30 දක්වා විකිණීම්	6,109.01 Mn
ජූනි 30 දක්වා මෙහෙයුම් ලාභය	993.15 Mn
ජූනි 30 දක්වා බද්දට පෙර ලාභය	1,127.67 Mn
ජූනි 30 දක්වා බද්දෙන් පසු ලාභය	898.78 Mn

2022 වර්ෂයේ ජනවාරි සිට ජූනි 30 දින දිනට සම්පූර්ණ නිෂ්පාදනය පෙනී හා කරල් ඒකක මිලියන 1,599.531 කි.

විකිණීමේ මාර්ග 2022 වර්ෂයේ ජනවාරි සිට ජූනි 30 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය

විකිණීම් සංයුතිය	වටිනාකම (රුපියල් මිලියන)	%
සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුව	4,917.10	80.49 %
ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාවේ සෘජු බෙදාහැරීම් ජාලය	1,083.50	17.74 %
ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ සංස්ථාව	108.41	1.77 %
එකතුව	6,109.01	100

8 නව නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීම 2022

ඒලුක්ලොක්සසීලින් කරල් මි.ග්‍රෑ.250
 බියොප්‍රොලොල් පෙනි මි.ග්‍රෑ.5 (NMRA ලියාපදිංචිය ලබාගෙන ඇත)
 මෙහනමික් ඇසිඩ් පෙනි බී.පී. මි.ග්‍රෑ.500

2023 වර්ෂය සඳහා සැලසුම්කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කාර්යයන්

පහත සඳහන් ඖෂධ / උපාංග නිෂ්පාදනය කිරීමට අති නවීන නිෂ්පාදන කම්හල් ඉදිකිරීමට සැලසුම් කිරීම.

- විකලාංග උපාංග
- පිලිකා නාශක ඖෂධ
- පෙනී හා කරල්

7.2 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව 1971 වර්ෂයේදී ආරක්ෂාකාරී ප්‍රත්‍යක්ෂ සහ තත්ත්වය සහතික කළ ඖෂධ සහ ශල්‍ය පාරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සාධාරණ මිලකට ලබාදීම සඳහා පිහිටුවන ලදී.

2021-2022 (ජුනි දක්වා) කාලවකවානු තුළ රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව ජනතාවට සුවිශේෂ සේවාවක් ඉටුකරමින් නව අරමුණු සහ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට සමත් වී ඇත.

2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය තුළ දී රුපියල් මිලියන 80,258 ක පිරිවැටුමක් වාර්තා කර ඇති අතර, එය 2020 වර්ෂයේදී වාර්තා කළ රුපියල් මිලියන 63,122 ට සාපේක්ෂව වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරයි.

ඉහත පිරිවැටුම සාක්ෂාත් කර ගැනීම මගින් රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව බදු ගෙවීමට පෙර ලාභය වශයෙන් රුපියල් මිලියන 3,157 ක් ද, බදු ගෙවීමෙන් පසු ලාභය වශයෙන් රුපියල් මිලියන 2,385 ක්ද වාර්තා කර ඇත. රජයේ වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය සඳහා රුපියල් බිලියන 71 ඖෂධ හා ශල්‍ය පාරිභෝජනය ද්‍රව්‍ය සැපයීමට අමතරව පෞද්ගලික වෙළෙඳපොළ තුළද වාර්තා ගත රුපියල් බිලියන 9ක විකුණුම් ප්‍රමාණයක් වාර්තා කර ඇත. විකුණුම්වල වර්ධනය පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සලකා බැලීමේදී 7%ක වර්ධනයකි. 2021-2022 (ජුනි දක්වා) කාලය තුළ අලුතින් ශාඛා 03ක් එකතු කරමින් රාජ්‍ය ඖෂධ සැපයීම ජාලය ශාඛා 50ක් දක්වා වැඩි කිරීම ඉහත දැක්වූ ඉහළ විකුණුම් ප්‍රමාණය ලබාගැනීමට දායක වී ඇත.

මානව සම්පත් අශයෙන් ආයතනයේ ක්‍රියාකාරිත්වය පුළුල් කිරීම තුළින් නව රැකියා අවස්ථා 28ක් උත්පාදනය කරන ලදී.

ජාතික කොවිඩ් මර්ධන එන්නත්කරණ වැඩසටහන සඳහා අවශ්‍ය කරන සියළුම එන්නත් මනා විනිවිදභාවයකින් යුක්තව මිලදී ගැනීමටද කොවිඩ් වසංගතය පාලනය සඳහා අවශ්‍ය වූ සියළු හදිසි සැපයීම් හිඟයකින් තොරව සැපයීමටද සංස්ථාව කටයුතු කරන ලදී.

7.3 විජය කුමාරතුංග අනුස්මරණ රෝහල

විජය කුමාරතුංග අනුස්මරණ රෝහල පිහිටුවන ලද්දේ පාර්ලිමේන්තු පනතක් මගින් “1998 අංක 31 දරණ විජය කුමාරතුංග අනුස්මරණ පදනම පනතයි. දිවංගත විජය කුමාරතුංග මහතා සිහිවීම පිණිස පිහිටුවන ලද රෝහල කටුනායක සිදුව නගර සභා බල ප්‍රදේශයේ අක්කර 3 ක භූමි භාගයක පිහිටා ඇත. 1999 ඔක්තෝබර් මස 09 වැනිදා එවකට ජනාධිපතිනිය වූ චන්ද්‍රිකා බණ්ඩාරනායක කුමාරතුංග මැතිනිය අතින් රෝහල මහජනතාව සඳහා නිල වශයෙන් විවෘත කෙරිණි.

මෙම රෝහල ආරම්භයේ දී එය බාහිර රෝගී අංශයකින් සහ වාට්ටු 02කින් සමන්විත වූ අතර ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස සේවය කළේය.

රෝහල අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබන අතර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සභාපති සහ අධ්‍යක්ෂවරුන් 5 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වේ. රෝහල ප්‍රධාන වශයෙන් සිදුව, ජා ඇල, කටුනායක, රද්දොළුගම සහ BOI කලාපය යන ප්‍රදේශවලට සේවය සපයයි.

2021 දී රෝහල බාහිර රෝගී අංශයක්, PCU, දන්ත, අක්ෂි අංශය, සාමාන්‍ය ශල්‍ය අංශය, වෛද්‍ය ඒකකය මෙන්ම පවුල් වෛද්‍ය ඒකකයකින් සමන්විත විය.

ප්‍රයෝජනය සහ පහසුකම් විස්තර		
වාට්ටු ගණන	වාට්ටු 05	
ඇඳුන් ගණන	137	
පවතින විශේෂඥයින් ගණන	3	ස්ථීර පදනම මත උපදේශකයින් (උපදේශක වෛද්‍ය, උපදේශක ශල්‍ය වෛද්‍ය, උපදේශක අක්ෂි ශල්‍ය වෛද්‍ය)
	1	වැඩ බලන උපදේශකයින් (වැඩ බලන අක්ෂි ශල්‍ය වෛද්‍ය)
	2	අමාත්‍යාංශයෙන් අනුයුක්ත උපදේශකයින් – (උපදේශක පවුලේ වෛද්‍ය, උපදේශක නිර්වින්දන වෛද්‍ය)
	1	පැමිණීමේ පදනම මත උපදේශකයින් - (උපදේශක අන්තරාසර්ග විද්‍යාඥයින්)

මානව සම්පත් විස්තර

	වර්ගය	දෙසැම්බර් 2020 වන විට
1	වෛද්‍ය අධ්‍යක්ෂක	01
2	උපදේශකයින් - ස්ථීර	03
3	උපදේශකයින් - සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අනුයුක්ත	02
4	උපදේශකවරුන් - වැඩ බලන	01
5	උපදේශකයින්	01
6	ප්‍රධාන වෛද්‍ය නිලධාරී	01
7	ගණකාධිකාරී	01
8	අභ්‍යන්තර විගණක	01
9	වෛද්‍ය නිලධාරී	18+1- වැඩ බලන උපදේශක සමඟ
10	RMO	03
11	දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා	CMO විසින් රාජකාරි ආවරණය කිරීම
12	පරිපාලන නිලධාරියා	01
13	විශේෂ ශ්‍රේණියේ හෙද නිලධාරී	01
14	හෙද නිලධාරීන්	82
15	MLT	05
16	ඖෂධවේදීන්	06
17	ගුවන්විදුලි ශිල්පියා	01
18	අක්ෂි තාක්ෂණවේදියා	03
19	ECG වාර්තාකරු	01
20	ඩිස්පෙන්සරි	02
21	ලිපිකරු සහ අනුබද්ධ කාර්ය මණ්ඩලය	13
22	අනෙකුත් කාර්ය මණ්ඩලය	13
23	සෞඛ්‍ය කාර්ය සහයක	67
Total		227

භාවිතය පිළිබඳ විස්තර

	සපයන ලද සේවාව	මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව
1	අක්ෂි සැත්කම් - මේජර්	5,165
2	අක්ෂි සැත්කම් - කුඩා	356
3	සාමාන්‍ය සැත්කම් - මේජර්	628
4	සාමාන්‍ය සැත්කම් - කුඩා	139
5	බාහිර රෝගී අංශය	47,514
6	OPD2 - එන්නත් කිරීම	1,126
7	OPD2- සැරඹුම්	6,395
8	PCU	11,256
රෝගීන්ගේ එකතුව-WARD ඇතුළත් කිරීම්		9,552
සායන		
1	අක්ෂි සායන	27,603
2	අක්ෂි සායන - ග්ලූකෝෂා	117
3	අක්ෂි සායන - දියවැඩියා	148
4	ලේසර් ප්‍රතිකාරය	1,072
5	දන්ත වෛද්‍ය	3,671
6	වෛද්‍ය	30,212
7	දියවැඩියා / අධි රුධිර පීඩනය	2,960
8	ශල්‍යකර්ම	4,829
9	ළමා රෝග	-
10	මනෝචිකිත්සක	1,601
11	VP යොමු කිරීමේ සායනය OPD	984
12	පවුල් වෛද්‍ය සායනය	5,275
13	හොදයි කාන්තා සායනය	439
14	පවුල් සැලසුම්කරණය	16
15	තුලාල සත්කාර ඒකකය	9,316
16	NCD සායනය	426
17	අන්තරාසර්ග සායනය	1,65
INVESTIGATIONS		
1	LAB	53,177
2	එක්ස් කිරණ	1,816
3	ඊ.සී.පී.	3,869
4	එන්ඩොස්කොපි ඒකකය	566
5	වර්තන පරීක්ෂණය	5,549
6	OCT පරීක්ෂණය	1,573

2021, 2022 මුල් භාගයේ ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

1. නවෝත්පාදන, නව ආයතන සහ සිදුවීම්

- **COVID 19** වසංගතය අතරතුර කාර්ය මණ්ඩලය සහ රෝගීන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වැළැක්වීමේ පියවර ගන්නා ලදී
- **2021** වසර තුළ එන්නත් වැඩසටහන් පවත්වා ඇති අතර, ජනතාව සඳහා කොවිඩ් එන්නත් **11,386**ක් ලබා දී ඇත.
- සියලුම කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයින්ට **Pfizer Booster** මාත්‍රාව ඇතුළුව එන්නත් **3**ක් එන්නත් කරන ලදී
- වත්මන් අධ්‍යක්ෂ, වෛද්‍ය රෝගී පෙරේරා මහතාට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා අංශයෙන් නව **X** කිරණ ඒකකයක් පරිත්‍යාගයක් ලෙස ලබා ගැනීමට හැකි වූයේ දැනට පවතින යන්ත්‍රය වසර **21**ක් පැරණි සහ නිසි තත්වයේ නොමැති බැවිනි.

2. වෛද්‍ය උපකරණ

මිලදී ගැනීම සෞඛ්‍ය සේවාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පහත සඳහන් උපකරණ මිලදී ගැනීම

අක්ෂි ශල්‍යාගාරය සඳහා ක්‍රියාකරන අන්වීක්ෂය	රු. Mn 19.32
HbA1C විශ්ලේෂකය	රු. Mn 4.8
දන්ත CR පද්ධතිය-2020	රු. Mn 1.38
Mini Autoclave Sterilizer	රු. Mn 0.51
අයන වරණ විශ්ලේෂකය	රු. Mn. 0.28
වෙනත් වෛද්‍ය උපකරණ	රු. Mn 0.73
වෛද්‍ය උපකරණ	රු. Mn 2.33

3. ගොඩනැගිලි වැඩ

වැසිකිලි අලුත්වැඩියාව - ශල්‍යාගාරය	රු. Mn 1.30
පවුල් වෛද්‍ය සායනය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම	රු. Mn 2.05
රථගාල අලුත්වැඩියාව	රු. Mn 2.71

පරිත්‍යාග

තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ මිලදී ගැනීම	රු. Mn 2.51
ගෘහ භාණ්ඩ සහ උපාංග	රු. Mn. 1.67

පසුගිය අවුරුදු 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

කාර්ය සාධන සංඛ්‍යා ලේඛනවල සාරාංශය

අංශය/වසර	ප්‍රතිකාර ලැබූ මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
OPD	131,953	117,080	103,420	109,102	71,212	47,514
ETU	20,901	23,054	21,718	22,435	15,134	11,256
Dental	8,057	7,556	8,756	6,711	4,757	3,671

වෛද්‍ය අංශය

	සායනයට පැමිණි මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
වෛද්‍ය සායන	43,282	43,180	40,695	42,436	34,012	30,212

	වාට්ටුවට පැමිණි මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
WD-1 (වෛද්‍ය වාට්ටුව-පිරිමි)	1,541	1,434	1,509	1,140	731	619
WD-2 (වෛද්‍ය වාට්ටුව-කාන්තා)	1,973	1,802	2,238	1,555	1,046	851

	සායන වෙත පැමිණීම					
	සායනයට පැමිණි මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
දියවැඩියා සහ අධි රුධිර පීඩනය සායනය	2,346	3,046	3,548	3,897	5,413	22,960
ලමා සායනය	1,295	1,145	904	532	182	
මනෝචිකිත්සක සායනය	2,056	2,609	2,344	1,915	1,895	1,601
ENT			339		135	

	වෙනත් සායන					
	සායනයට පැමිණි මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
NCD සායනය	79	566	484	523	279	426
පවුලේ වෛද්‍ය සායනය			2,123	5,336	6,929	5,275
සුව නාරි සායනය			74	58	15	439

	අක්ෂි ඒකකය					
	මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
අක්ෂි සායනය	69,338	49,423	47,570	47,854	30,078	27,686
අක්ෂි සැත්කම්	10,910	1,994	1,336	2,849	3,724	5,521
WD3 අක්ෂි වාට්ටුව (පිරිමි සහ ගැහැණු)	5,789	3,129	1,863	3,747	4,410	5,679
ලේසර් ප්‍රතිකාර	1,943	962	1,648	988	723	1,072
වර්තන පරීක්ෂාව	15,193	7,484	8,622	2,197	5,602	5,549

	ගලා වෛද්‍ය ඒකකය					
	මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ගලා සායනය	2,415	3,697	4,494	4,427	3,261	4,829
එන්ඩොස්කොපි පරීක්ෂණ		657	950	1,085	748	566

සාමාන් සැත්කම්	477	889	1,023	1,047	675	767
WD-6 (පිරිමි සහ කාන්තා වාට්ටුව)	-	2,631	3,541	3,512	2,544	2,284
තුචාල සත්කාර රෝගීන්	24,221	19,926	15,556	16,745	11,179	9,316
WD-5 -තුචාල සත්කාර වාට්ටුව (පිරිමි සහ ගැහැණු වාට්ටුව)	292	408	358	279	119	119

Supportive Services						
	මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
LAB පරීක්ෂණ	59,178	90,605	111,620	101,066	69,697	53,177
XRAY පරීක්ෂණ	5,478	2,796	4,728	3,791	1,929	1,816
ECG පරීක්ෂණ	4,303	7,344	7,776	8,882	5,409	3,869

2022 වර්ෂය සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- අක්ෂි, ශල්‍ය සහ වෛද්‍ය ඒකකවල රෝගීන්ගේ සේවය දියුණු කිරීම සඳහා වෛද්‍ය උපකරණ මිලදී ගැනීම
- රෝගීන් සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම

7.4 ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මහ රෝහල

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මහ රෝහල, 1983 අංක 54 දරණ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මහ රෝහල් පාර්ලිමේන්තු පනතින් බලාත්මක කොට 1984 සැප්තැම්බර් මස 17 වෙනි දින උත්සවාකාරයෙන් ආරම්භ කරන ලද අතර, 2021 වර්ෂය වනවිට එය සිය ජයග්‍රාහී සහ විශිෂ්ඨ ගමනෙහි 37 වෙනි වර්ෂය සම්පූර්ණ කළේ ය. මෙම රෝහල පිහිටුවනු ලැබුවේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ සෞඛ්‍ය සත්කාරක සේවා සැපයීම සහ, වෛද්‍ය උපාධි අපේක්ෂකයින්ට සහ පශ්චාත් වෛද්‍ය උපාධි අපේක්ෂකයින්ට සහ අනිකුත් සෞඛ්‍ය සත්කාරක සේවා පුද්ගලයින්ට සිය පුහුණු කාලසීමාව තුළදී සහාය දැක්වීම අරමුණු කරගෙන ය. මෙම රෝහලෙහි රෝගී

සත්කාරක සහ අනිකුත් කාර්යයන් සඳහා ඉහළ සුදුසුකම් සහිත, පළපුරුද්ද සහ කාර්යක්ෂම වෛද්‍ය, සාත්තු සේවා සහ තාක්ෂණික කාර්යමණ්ඩලයක් යොදවා ඇත.

මෙම රෝහල ශ්‍රී ලාංකික ජනතාව වෙත ජපන් රජයෙන් ප්‍රදානය කරන ලද ත්‍යාගයකි. ඉතා හොඳින් නිර්මාණය කරන ලද ගොඩනැගිලි සංකීර්ණයක් එය සතුව තිබෙන අතර, ඒවා අනාගත අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා තවදුරටත් පුළුල් කළ හැකි පරිදි ඉදිකර ඇත. මෙම රෝහල සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් ප්‍රමාණවත් මූල්‍ය දායකත්වයද සපයනු ලබයි.

මහජනතාවගේ වාර්තමාන අවශ්‍යතා සපුරාලිය හැකිවන පරිදි රෝහල මගින් සපයනු ලබන සේවාවන් පුළුල් කරන ලෙස ඉල්ලීම්ද වැඩිවෙමින් පවතී.

දැක්ම

2030 වසර වන විට දකුණු ආසියාවේ විශිෂ්ඨ ප්‍රමුඛතම තෘතීයික සෞඛ්‍ය සත්කාර සපයන්නා බවට පත්වීම

මෙහෙවර

“නවීන තාක්ෂණය සමගින් පිරිවැය ඵලදායී සෞඛ්‍ය සත්කාර විසඳුම් ලබා දීමට කැපවෙමින් විශේෂිත, සුරක්ෂිත, අවාරධමානුකූල සහ ගුණාත්මක සම්මතයන් පවත්වාගැනීමට සහ සෞඛ්‍ය සහ සමසෞඛ්‍ය විද්‍යාවන් පිළිබඳ පුළුල් සහ පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යාපනය ලබා දීම ”

විශේෂඥ වෛද්‍ය සේවා සපයනු ලබන ඒකක

- කායික රෝග
- ශල්‍ය
- ප්‍රසව සහ නාරිවේද
- ළමා රෝග
- නිර්වින්දන
- නව්‍යසූනි
- අක්ෂි රෝග
- උගුර, කණ සහ නාසය පිළිබඳ
- ස්නායු රෝග
- වර්ම රෝග
- හෘත් භෞතවේද (cardio physiology)
- ස්නායු ශල්‍ය
- හෘද රෝග
- හෘද උරස් ශල්‍ය
- විකලාංග
- වකුගඩු රෝග
- මෞත්‍රලිංගික රෝග සහ වකුගඩු බද්ධකිරීමේ

පහසුකම් සහ තොරතුරු භාවිතා කිරීම

- වාතරක්තවේද සහ පුනරුත්ථාපන
- අන්තරාසර්ගවේද
- පටක ව්‍යාධිවේද

- ක්ෂුද්‍රජීවවේද විශේෂඥ වෛද්‍ය ඒකක
- රක්තවේද
- රසායනික ව්‍යාධිවේද
- ලේ බැංකුව හා රුධිර පාරවිලයන
- විකිරණවේද

අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීම-2021 වර්ෂය සහ 2022 වර්ෂයේ මුල් කාලය

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම

- Initiation of a Primary care unit (Preliminaries)
- Expansion of laboratory services
- Introduction of new measures in combating the Covid-19 pandemic in the country
- Establishing PCR and Rapid Antigen testing
- Maintenance of routine patient care services uninterrupted amid Covid 19
- Streamlining of emergency care
- Enhancing the physical condition of sanitary facilities
(Management has been able to formulate a stepwise plan to renovate and refurbish the buildings. This onerous task is in progress. Completion of this renovation will provide an edge to SJGH when competing with the modern private sector health facilities.)
- New training and development programs were introduced and conducted covering all Categories of staff during the year 2021& up to now
- Hospital information management system is being constituted.
- IT system of the hospital was further expanded to manage the stock control system, Whereby drugs, dressings, surgical and other items could be managed by the system without paper works.

නව තාක්ෂණය

- Purchase of new Medical equipment for 2021 – 2022
- PCR and rapid antigen test equipment

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම - (මේ වනවිට පවත්නා පහසුකම්)

- Refurbishing of the ultra sound scan unit
- Renovation of the mortuary
- Renovation of exiting sanitary facilities (in progress)
(In all wards & rooms completed renovation and refurbishment of male/female toilet complexes)
- Colour Washing of the buildings

සේවාවන්හි ගුණාත්මකභාවය සාක්ෂාත් කරගැනීම

- Implemented 5S concept with the assistance of National Productivity Secretariat

Utilization & facility details in 2021 (Hospital)

දර්ශකය	2021
1. රෝගී සඳහා තිබෙන ඇඳන් ගණන	993
2. ඇතුළත් කරන ලද මුළු රෝගීන් ගණන	39,916
3. සේවයේ යෙදී සිටින විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් ගණන	46
4. දැඩි සත්කාර ඒකකවලට ඇතුළත් කරන ලද රෝගීන් ගණන	1190
5. හදිසි ප්‍රතිකාර ඒකක ඔස්සේ ඇතුළත් කරන ලද රෝගීන් ගණන	19236
6. මාතෘ ඒකකයට ඇතුළත් වූ මව්වරුන් ගණන	3374
7. රෝහලේ නේවාසිකව නැවතී සිටි කාලයේ සාමාන්‍යය (දින)	4.8
8. රෝහලෙහි ඇඳන් භාවිතය (%)	54.29
a. සාමාන්‍ය වාට්ටුවල ඇඳන් භාවිතය (%)	54.02
b. ගෙවන වාට්ටුවල ඇඳන් භාවිතය (%)	60.93
9. බාහිර රෝගී අංශයට පැමිණි රෝගීන් ගණන	13337
10. හදිසි ප්‍රතිකාර අංශයට පැමිණි රෝගීන් ගණන	25702
11. සිදුකරන ලද සැරහුම් ගණන	8318
12. පවත්වන ලද සායන ගණන	4292
13. සායනවලට සහභාගි වූ මුළු රෝගීන් ගණන	136085
14. මුළු රුධිර එක්රැස් කිරීම් ගණන	4833
15. සිදු වූ මුළු මරණ සංඛ්‍යාව	813

2021 වර්ෂය තුළ සිදුකරන ලද මුළු කියාකාරකම් ගණන

දර්ශකය	2021
1. සිදුකරන ලද මුළු ශල්‍යකර්ම ගණන	10493
2. සිදුකරන ලද මුළු හෘද් කන්තුක ශල්‍යකර්ම ගණන	616
3. සිදුකරන ලද මුළු CABG (බයි-බාස්) ශල්‍යකර්ම ගණන	485
4. සිදුකරන ලද මුළු වකුගඩු බද්ධ කිරීමේ ශල්‍යකර්ම ගණන	50

5. සිදුකරන ලද රුධිර කාන්දු පෙරීම (Dialysis)ගණන	5637
6.සිදුකරන ලද වෘක්ක වාණු (Renal Biopsy) පරීක්ෂණ	160
7. සිදුකරන ලද ප්‍රතිධ්වනිත කන්තුක රේඛ(Echo) පරීක්ෂණ	11975
8. සිදුකරන ලද කිරිටක වාහිනී (Coronary	1330
9. සිදුකරන ලද Stress පරීක්ෂණ ගණන	960
10. සිදුකරන ලද හොල්ටර් නිරීක්ෂණ පරීක්ෂා (Holter	881
11. සිදුකරන ලද විද්‍යුත් කන්තුක රේඛ පරීක්ෂණ (ECG	34973
12. ගනු ලැබූ රිඵම්පී (EMG) ගණන	814
13. ගනු ලැබූ රීරීපී (EEG) ගණන	1012
14. සිදුකරනු ලැබූ සැරඹුම් ගණන	8318
15. විකිරණශීලී(Radiology) සේවාවන් ගණන	57825
16.CT අධ්‍යයන ගණන	9740
17. සිදුකරනු ලැබූ මැමෝග්‍රෑම් (Mammograms) ගණන	430
18. සිදුකරනු ලැබූ අතිධ්වනික පරිලෝකන (Ultrasound	7054
19. භෞත චිකිත්සක (Physiotherapy) සේවාවන් ගණන	27165
20. පෙනහළු ක්රියාකාරීත්ව පරීක්ෂණ ගණන	285
21. මොන්රගතික (Urodynamic) පරීක්ෂණ ගණන	25
22. වැනල් සේවාවන් ලබාගැනීමට පැමිණි රෝගීන් ගණන	7446
23. සිදුකරන ලද Refraction පරීක්ෂණ	283
24.Biometriesගණන	3250
26. දෙන ලද පෝෂණ උපදෙස් ගණන	1742
27. සිදුකරන ලද කථන ජරනිකාර (Speech Therapies)	711
28. ශ්රවය රේඛ (Audiograms) ගණන	1592
29. කර්ණ පටහපටල පරීක්ෂා (Tympanograms) ගණන	883
30. වෛද්ය පරීක්ෂණ ගණන	1740
31. සිදුකරන ලද මනෝ උපදේශාත්මක ජරනිකාර ගණන	1431
32. සිදුකරන ලද ව්‍යාධිවේදී පරීක්ෂණ ගණන	1076751
33. මුළු එන්ඩස්කොප් (Endoscopy) පරීක්ෂණ	4434
34. ජීවී උපත් ගණන	2670
35.ප්‍රසව සහ නාරිවේදපරිලෝකන (Gyn&Obs scans)	9740

අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීම් / විශේෂ අවස්ථා 2021/2022

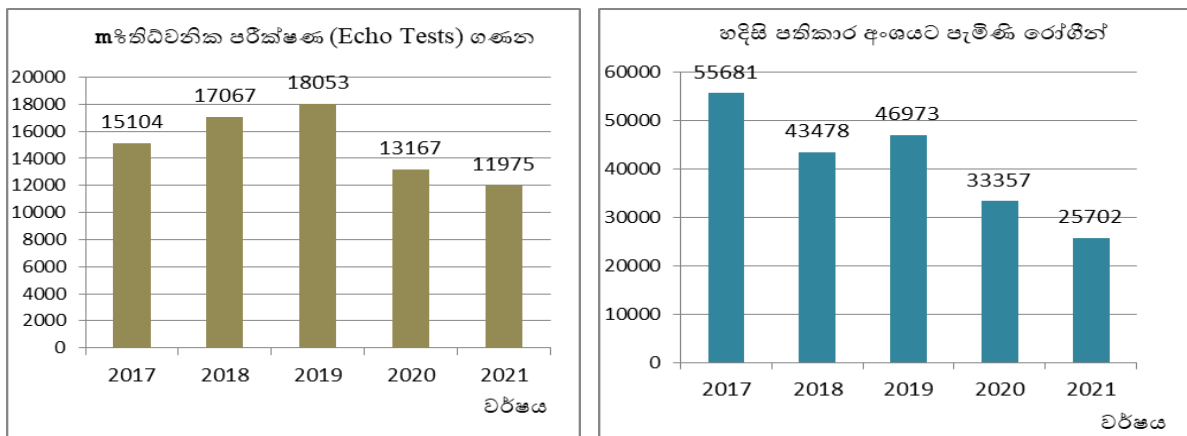
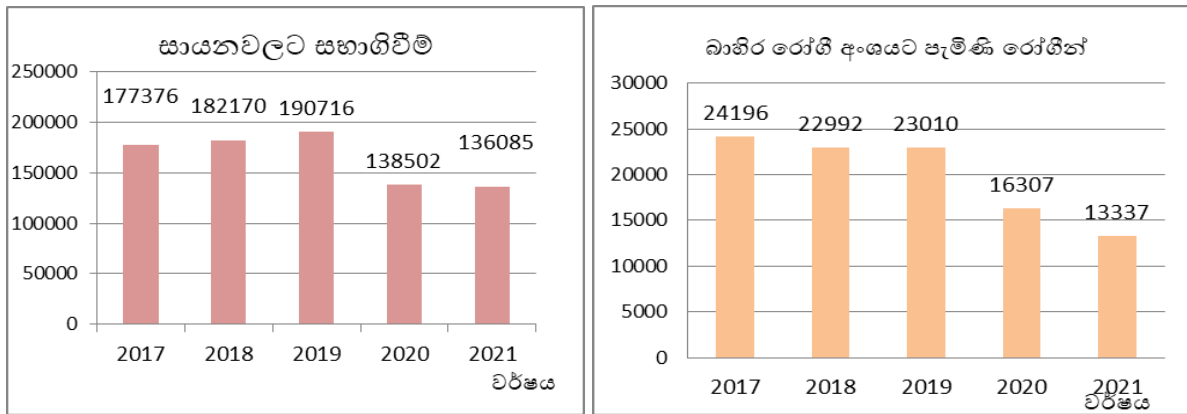
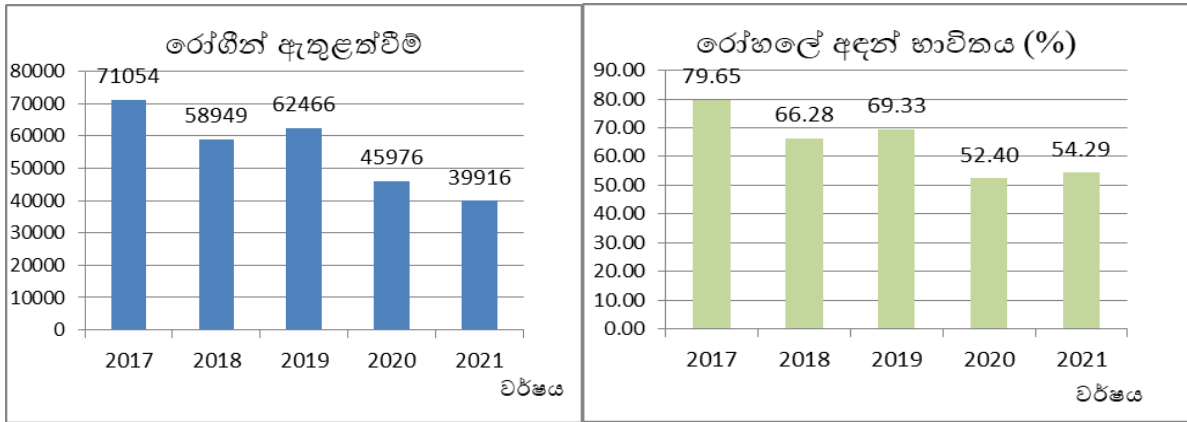
Male Nurses Quarters

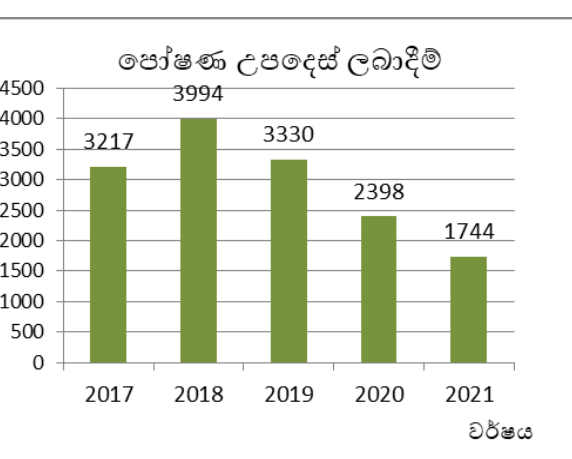
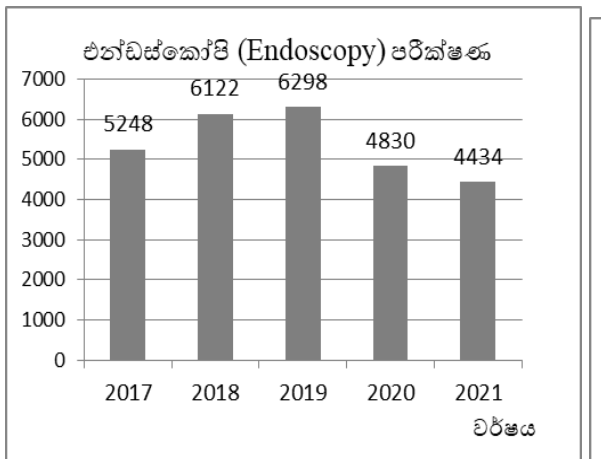
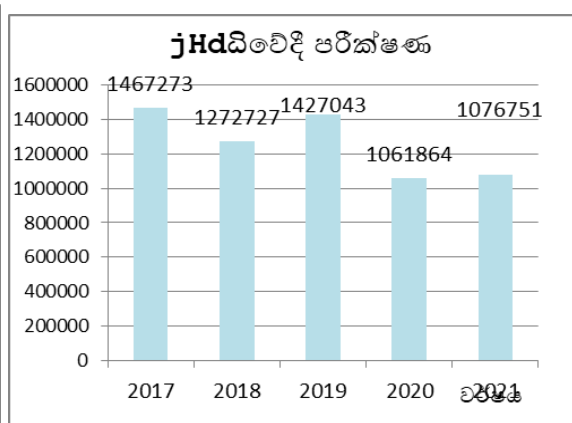
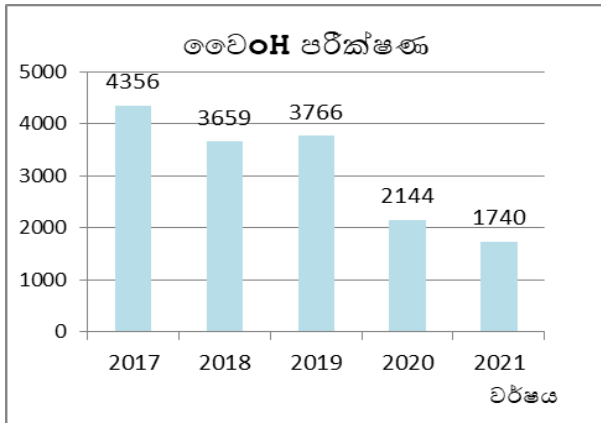
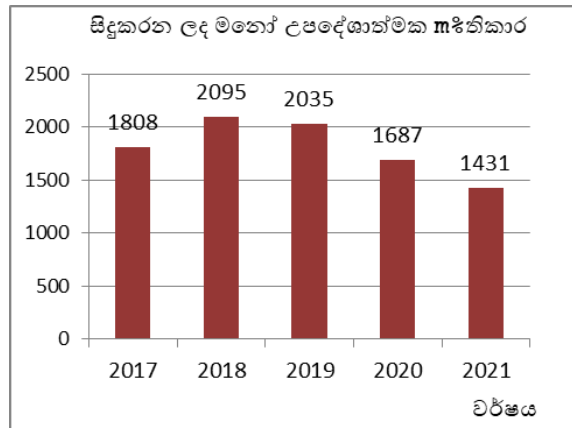
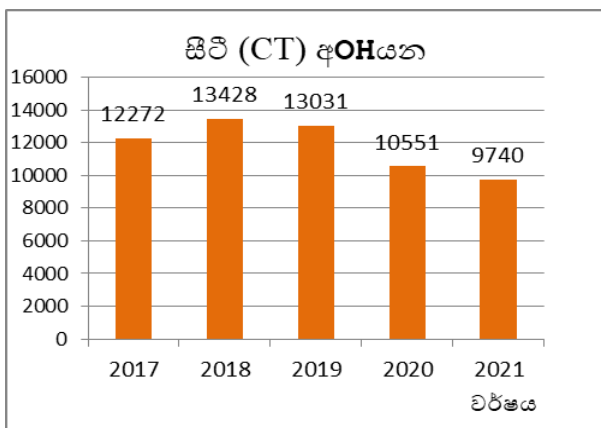
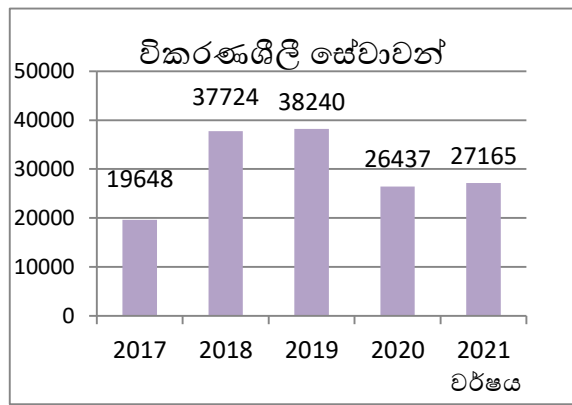
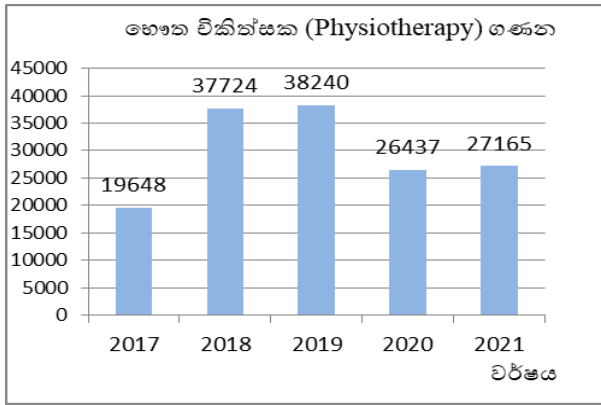

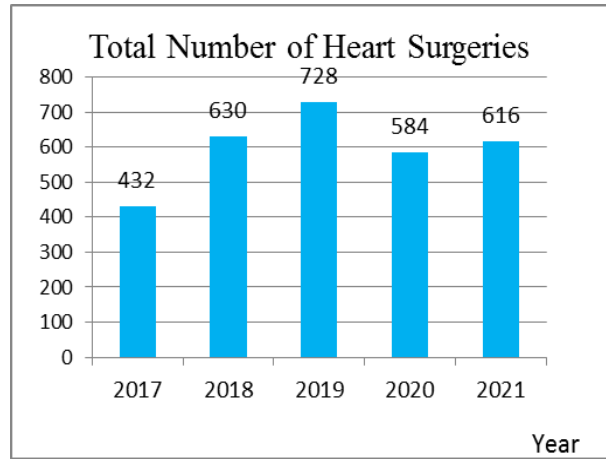
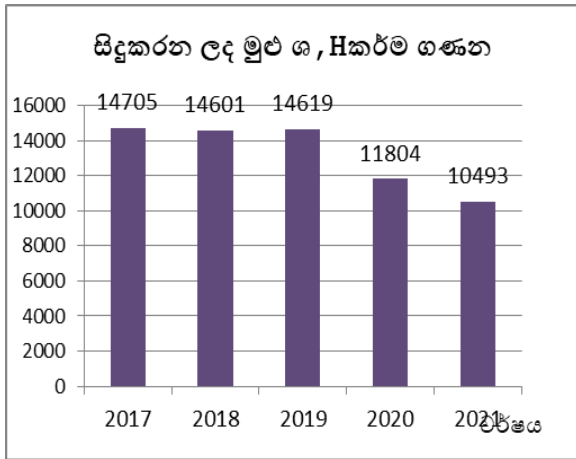
New PCR Laboratory

Last 5-year performance

8. පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශ සංවර්ධනය

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා හරහා, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම, මාර්ගෝපදේශ හරහා නියාමනය කිරීම සහ ධාරිතා වර්ධනය සහ තාක්ෂණික සහාය තුළින් සංවර්ධනය කිරීම තුළින් ආරක්ෂිත, කාර්යක්ෂම සහ ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ වටිනාකම හඳුනා ගනී.

දැක්ම

පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශය හරහා සුරක්ෂිත, කාර්යක්ෂම සහ ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවන් සැපයීම

මෙහෙවර

පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන ලියාපදිංචි කිරීම විධිමත් කිරීම, ප්‍රමිති සහ මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම, මානව සම්පත් සංවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ සහ සහාය ලබා දීම, ආයතන නිරීක්ෂණය සහ පරීක්ෂා කිරීම, ආයතනවලට එරෙහිව පැමිණිලිකරුවන් හැසිරවීම, ආයතනය විසින් සිදුකරන වැරදි අවම කිරීම මගින් පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය නියාමනය කිරීම සහ අදාළ දඬුවම් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

අරමුණු

- i. PMI පනත සංශෝධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කිරීමට
- ii. පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන ලියාපදිංචිය සහ නියාමනය වැඩිදියුණු කිරීම
- iii. පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයෙන් සෞඛ්‍ය තොරතුරු රැස් කිරීමේ යාන්ත්‍රණය විධිමත් කිරීම
- iv. පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීම
- v. PMI පනත පිළිබඳව පළාත් මට්ටමින් සියලුම බලයලත් නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීම සහ ඔවුන්ට පැවරී ඇති බලය ක්‍රියාත්මක කිරීම
- vi. PMI පනත, රෝගීන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන්ගේ වගකීම් පිළිබඳව සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන්, සාමාන්‍ය ජනතාව සහ රෝගීන්ගේ අයිතිවාසිකම් කණ්ඩායම් දැනුවත් කිරීම
- vii. තෝරාගත් රසායනාගාර පරීක්ෂණ සහ ක්රියා පටිපාටිවල මිල නියාමනය කිරීම.
- viii. පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ සංවර්ධන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සම්පත් වැඩිදියුණු කිරීම
- ix. මානව සම්පත්, යටිතල පහසුකම් ආදිය ඇතුළුව පුද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා නියාමන සභාවේ (S/PHSRC) මහලේකම් කාර්යාලය (D/PHSD) වැඩිදියුණු කිරීම.

2021 ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- Covid-19 සම්බන්ධ පුද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා පුළුල් කිරීම; සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය ඇතිව පුද්ගලික රෝහල් මගින් අතරමැදි සත්කාර මධ්‍යස්ථාන (ICC) සහ Covid ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම.
- කාර්ය මණ්ඩලය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවල Covid-19 සඳහා සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල එන්නත් කිරීමේ වැඩසටහනක් පැවැත්වීම.
- පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා වෛද්‍ය රසායනාගාර පරීක්ෂණ සඳහා සුදුසු ගාස්තු/මිල සංවර්ධන, පාරිභෝගික කටයුතු අධිකාරිය -PCR සහ Rapid Antigen Test සමඟ සම්බන්ධීකරණය.
- පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන විසින් සපයනු ලබන සේවාවන්හි ගුණාත්මක භාවය වර්ධනය කිරීම.

- රෝග නිවාරණ සේවා පැවැත්වීමේදී ජාතික මාර්ගෝපදේශ සහ ප්‍රමිතීන් වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම සහ ඒවාට අනුගත වීම සහ අදාළ තොරතුරු වසංගත රෝග විද්‍යා අංශය වෙත පැවරීම. උදා: ඩෙංගු වැළැක්වීම.
- පුද්ගලික අංශයේ රසායනාගාරවල වෙගවත් ප්‍රතිදේහජනක පරීක්ෂණයක් සිදු කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ සකස් කරන ලදී.
- ජාතික පිළිකා පාලන ප්‍රතිපත්තිවල හඳුනාගෙන ඇති පරිදි පිළිකා ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන සහ රෝග විනිශ්චය රසායනාගාර ලෙස ක්‍රියා කරන පෞද්ගලික රෝහල් මගින් ජාතික පිළිකා ලේඛනාගාරයට තොරතුරු සැපයීමට දායක වීම.
- පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා
  - ✓ පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ සංවර්ධන (PHSD), පුද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා නියාමන සභාව (PHSRC), ජාතික ආධුනිකත්ව සහ කාර්මික පුහුණු අධිකාරිය සමඟ එක්ව දැනට පෞද්ගලික රෝහල්/වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානවල සේවයේ නියුතු “පෞද්ගලික අංශයේ හෙද හෙදියන්” සඳහා නැවුම් / හිඩැස් පිරවීමේ පාඨමාලා පැවැත්වීම ආරම්භ කිරීම. (NAITA) සහ පුද්ගලික රෝහල් සහ සාත්තු නිවාස සංගමය (APHNH).
  - ✓ PHSD, PHSRC, NAITA සහ ශ්‍රී ලංකා දත්ත වෛද්‍ය සංගමය (SLDA) සමඟ එක්ව දැනට පෞද්ගලික දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍ය පරිචයන්/සායනවල සේවයේ නියුතු “දත්ත ශල්‍ය සහකාරවරුන්” සඳහා නැවුම්/හිඩැස් පිරවීමේ පාඨමාලා පැවැත්වීම ආරම්භ කිරීම.
- පෞද්ගලික රෝහල්/ ආයතන ලියාපදිංචිය සහ පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවල බලපත්‍ර අලුත් කිරීම වැඩි කිරීම.
- පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයෙන් සෞඛ්‍ය තොරතුරු රැස් කිරීමේ යාන්ත්‍රණය විධිමත් කිරීම.
- ජනාධිපති අරමුදලේ ලියාපදිංචිය සඳහා අනුමැතිය ලබාදීම සඳහා පෞද්ගලික රෝහල් පරීක්ෂා කිරීමට පැමිණීම.
- අවශ්‍ය නම් සහ අවශ්‍ය විටෙක සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය සභාව, සෞඛ්‍ය අංශයේ වෘත්තීය සමිති සහ වෘත්තීය සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
- අවසන් අදියරේ වකුගඩු රෝගීන් සඳහා පෞද්ගලික රෝහල්වල වකුගඩු බද්ධ කිරීමේ ශල්‍යකර්ම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අවසරය ලබාදීම සඳහා PHSD මගින් අදාළ ලියකියවිලි සැකසීම.
- විදේශීය විශේෂඥයින්ගේ තාවකාලික ලියාපදිංචියට අදාළ ලියකියවිලි සැකසීම.
- පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවලට එරෙහිව කාලෝචිත විමර්ශනයක් සහ ප්‍රතිකර්ම ක්‍රියාමාර්ග බලාත්මක කිරීම මගින් පැමිණිලි හැසිරවීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය වැඩිදියුණු කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නීත්‍යානුකූල තීරණය සමඟ දැනට පවතින පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන (ලියාපදිංචි කිරීමේ) පනත සංශෝධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
- පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවල ලියාපදිංචිය අඛණ්ඩව සහ අලුත් කිරීම
- පළාත් සහ පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය ආයතන මගින් පවත්වනු ලබන මානව සම්පත් සංවර්ධන පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා තාක්ෂණික විශේෂඥතාව ලබා දීම
- පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවලට එරෙහි පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම
- විශේෂයෙන්ම වකුගඩු බද්ධ කිරීමේ ශල්‍යකර්ම සඳහා අවසර ලබාදීම සඳහා පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන වෙත පරීක්ෂණ සහ නිරීක්ෂණය

- වාරිකා පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවල විධිමත් තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම
- ව්‍යාපෘති යෝජනා ඇගයීමෙන් පසු නව පෞද්ගලික රෝහල් පිහිටුවීම සඳහා මූලික අනුමැතිය ලබා දීම.

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

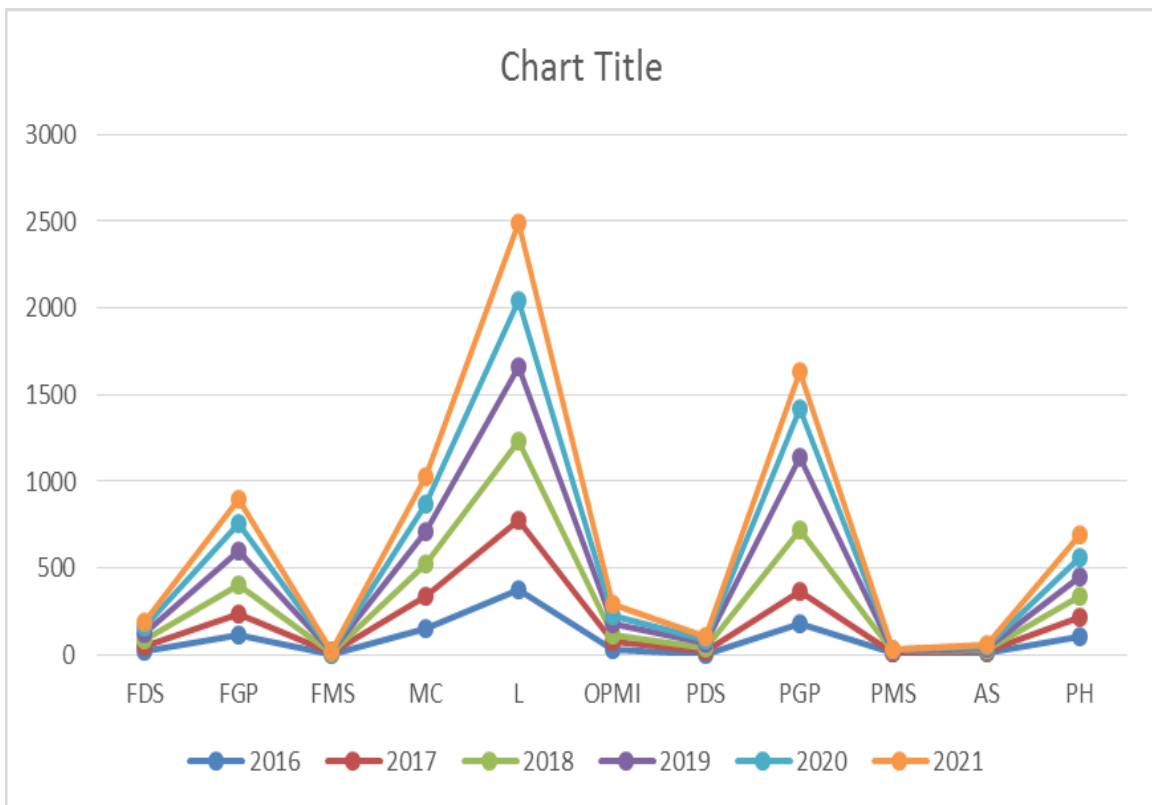
ව්‍යාපෘති විස්තරය	සම්පූර්ණ ඇස්තමේන්තු පිරිවැය	2021.12.31 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය 31.12.2021
1. පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන	මිලියන 10		
2. මාර්ගගත ලියාපදිංචි කිරීමේ පද්ධතිය	මිලියන 1	95%	95%

2016 සිට 2021 වසර සඳහා PHSRC හි ලියාපදිංචි ආයතන සංඛ්‍යාව) 22/06/2022 දිනට දත්ත සමුදාය(

ප්‍රවර්ගය	සංකීර්ණ	දත්ත					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
පූර්ණ කාලීන දත්ත සැත්කම්	2019/2020	26	27	33	40	35	27
පූර්ණ කාලීන සාමාන්‍ය පිළිවෙත් / බෙහෙත් ශාලා / වෛද්‍ය සායන	FGP	116	117	171	196	157	137
පූර්ණ කාලීන වෛද්‍ය විශේෂඥ පරිචයන්	4	4	4	6	7	2	3
වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන / පරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන / දිවා සුරැකුම් වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන / නාලිකා උපදේශන	MC	152	191	182	187	154	160
වෛද්‍ය විද්‍යාගාර	4	374	405	449	437	381	445

වෙනත් පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන	OPMI	34	40	45	60	51	65
අර්ධකාලීන දත්ත සැත්කම්	PDS	7	12	20	25	24	14
අර්ධකාලීන සාමාන්‍ය පිළිවෙත් / බෙහෙත් ශාලා / වෛද්‍ය සායන	178	178	188	355	419	276	221
අර්ධකාලීන වෛද්‍ය විශේෂඥ පිළිවෙත්	අර්ධකාලීන	9	4	7	5	4	3
පෞද්ගලික ගිලන්රථ සේවා	AS	12	10	10	11	8	9
පුද්ගලික රෝහල් සහ සාන්තු නිවාස සහ මාතෘ නිවාස	PH	104	116	117	115	107	134
මුළු පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන		1016	1114	1395	1502	1199	1218

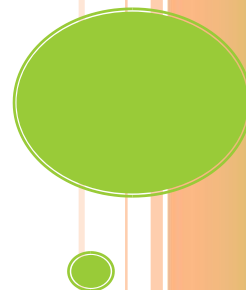
කාණ්ඩය අනුව පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන ලියාපදිංචි කිරීමේ තත්ත්වය

2022 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- MOH ප්‍රදේශවල PHI ගේ සහාය ඇතිව පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශය සම්බන්ධයෙන් සමීක්ෂණයක් ආරම්භ කිරීම.
- පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන සඳහා ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ක්‍රමයක් ඇති කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (වෛද්‍ය සේවා) II සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් PHSD සහ PHSRC වෙත ඩිජිටල් සෞඛ්‍ය මැදිහත්වීමේ පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම.

ඔෟෂධ නිෂ්පාදනය හා
සැපයීම් අංශය

9. ඖෂධ නිෂ්පාදනය හා සැපයීම් අංශය

දැක්ම

උසස් ගුණාත්මක බවින් යුත් ඖෂධ නිෂ්පාදනය, සැපයීම හා නියාමනය තුලින් සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් බිහි කිරීම.

මෙහෙවර

ඖෂධ නිෂ්පාදනය සහ සැපයීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා සැලසුම් සකස් කිරීම මෙන්ම ඖෂධවල ගුණාත්මක බව නියාමනය කිරීම සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ආයතන සඳහා නිසි කලට ඖෂධ සැපයීම මගින් ඉහල සෞඛ්‍ය මට්ටමකට ළඟා වීම.

අරමුණු

සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජනතාවක් බිහි කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අවශ්‍ය වන්නා වූ ගුණාත්මක හා ප්‍රමිතිගත ඖෂධ නිෂ්පාදනය, සැපයීම හා නියාමනය සිදු කිරීම ඖෂධ නිෂ්පාදනය හා සැපයීම් අංශයේ ප්‍රධාන වගකීම වේ. නිසි ප්‍රමිතියෙන් තොර බාල ඖෂධ ලංකාවට ආනයන කිරීම සම්පූර්ණයෙන් තහනම් කිරීමට පියවර ගැනීම හා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව රට තුළ නිෂ්පාදනය කළ හැකි සියලුම ඖෂධ හා ඒ ආශ්‍රිත උපකරණ මෙරට තුළම නිෂ්පාදනය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම මෙම අංශයේ ප්‍රමුඛ වගකීමක් වේ. ඒ අනුව දේශීය හා විදේශීය ආයෝජකයන් දිරිගැන්වීම හරහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව රට තුළ නිෂ්පාදනය කල හැකි සියලුම ඖෂධ ශ්‍රී ලංකාව තුළම නිෂ්පාදනය කර ඖෂධ ආනයනය සඳහා වැය වන විදේශ විනිමය අවම කර ප්‍රමිතියෙන් උසස් ඖෂධ සහනදායී මිලට ජනතාවට ලබා දීමේ ක්‍රමෝපායක් ලෙස “ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාප” මෙරට පිහිටුවීමට දැනටමත් කටයුතු ආරම්භ කර ඇත. ඒ තුලින් වර්ෂ 2025 වනවිට මෙරට ඖෂධ අවශ්‍යතාවයෙන් 60% ක් මෙරට තුළදීම නිෂ්පාදනය කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

ප්‍රධාන කාර්යයන්

- ඖෂධවල ගුණාත්මකභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නිර්දේශවලට යටත්ව රසායනාගාර පහසුකම් පුළුල් කිරීම.
- ප්‍රමිතියෙන් යුත් ඖෂධ නිෂ්පාදනය, ආනයනය හා වෙළඳපල තුළ පාරිභෝගික සුරක්ෂිතතාව ආරක්ෂා වන පරිදි මිල ගණන් ක්‍රියාත්මක කරවීමත්, ඖෂධ වෙළඳපල ඒකාධිකාරය වැලැක්වීම සඳහා සහ ප්‍රමිතියෙන් යුත් ඖෂධ සැල් ප්‍රවර්ධනය සඳහා නියාමන ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම.
- ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා දේශීය ව්‍යාපාරකයන් හා ආයෝජන දිරිගැන්වීමේ ක්‍රමෝපායන් සකස් කිරීම.

අංශයේ කාර්ය සාධනය

➢ COVID -19 එන්නත්කරණ වැඩසටහන

කොවිඩ් වසංගතයට සාර්ථකව මුහුණ දීම සඳහා ආරක්ෂිත හා ප්‍රතිඵලදායී විසඳුම වනුයේ එන්නත්කරණ වැඩසටහන බවට ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙරට පුද්ගලයින් එන්නත්කරණයට ලක් කිරීමට අවශ්‍ය එන්නත් මෙරටට ගෙන්වා ගැනීමට වැඩිකටයුතු ආරම්භ කළ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙසට 2021 වසරේ මුල සිටම එන්නත්කරණ වැඩසටහන ආරම්භ කිරීමට හැකියාව ලැබිණි. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් අනුමත කර ඇති එන්නත් බහුතරයක් අප රටට ගෙන්වා ගැනීමට පසුගිය කාලය තුළ අප සමත් විය. එහිදී රජය විසින් සිදු කරනු ලැබූ මිලදී ගැනීමවලට අමතරව සෘජු පරත්‍යාග හා COVAX වැඩසටහන යටතේ ලැබුණු පරත්‍යාග ද ඇතුළත් වේ. අප රටෙහි එන්නත්කරණයේ ප්‍රගතිය ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ පවා ඇගයීමට ලක් විය. 2022.05.31 වන විට මෙරටට ලැබී ඇති මුළු එන්නත් ප්‍රමාණය 50 642 990 කි. මෙහි විස්තර පහත පරිදි වේ.

මෙරටට ලැබුණු එන්නත් මාත්‍රා ප්‍රමාණයන් (2022.05.31 දිනට)

	AstraZeneca	Sputnik V	Pfizer	Sinopharm	Moderna
සෘජු පරිත්‍යාග	500,000	5,000		3,000,000	
මිලදී ගැනීම්	500,000	330,000	18,999,630	23,000,000	
WHO (COVAX) වැඩසටහන යටතේ ප්‍රදාන	1,719,840		1,088,420		1,500,100
එකතුව	2,719,840	335,000	20,088,050	26,000,000	1,500,100

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අනුමත එන්නත් වර්ග මෙරටට ලැබීම හා භාවිතය පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි වේ.

AstraZeneca

- මිලදී ගැනීම් - 500,000
- සෘජු පරිත්‍යාග - 500,000
- WHO (UNDER COVAX) - 1,719,840

Sinopharm

- මිලදී ගැනීම් - 23,000,000
- සෘජු පරිත්‍යාග - 3,000,000
- එකතුව - 26,000,000

Pfizer

- මිලදී ගැනීම් - 18,999,630
- WHO (UNDER COVAX) - 1,088,420

Sputnik V

- මිලදී ගැනීම් - 330,000
- එකතුව - 335,000

Moderna

- WHO (UNDER COVAX) - 1,500,100
- එකතුව - 1,500,100

AstraZeneca	
පළමු මාත්‍රාව	1,479,631
දෙවන මාත්‍රාව	1,418,593
එකතුව	2,898,224

Sinopharm	
පළමු මාත්‍රාව	12,048,787
දෙවන මාත්‍රාව	11,179,991
එකතුව	23,228,778

එන්තන්කරණ වැඩසටහනේ
ප්‍රගතිය
(2022.05.31 දිනට)

Pfizer	
පළමු මාත්‍රාව	2,579,876
දෙවන මාත්‍රාව	968,596
වර්ධක මාත්‍රාව	7,983,646
දෙවන වර්ධක මාත්‍රාව	5,362
එකතුව	11,537,480

Sputnik V	
පළමු මාත්‍රාව	159,110
දෙවන මාත්‍රාව	155,812
එකතුව	314,922

Moderna	
පළමු මාත්‍රාව	804,801
දෙවන මාත්‍රාව	787,361
එකතුව	1,592,162

➤ ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාප පිහිටු වීම

ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව රට තුළ නිෂ්පාදනය කළ හැකි සියලුම ඖෂධ ශ්‍රී ලංකාව තුළම නිෂ්පාදනය කර ඖෂධ ආනයනය සඳහා වැය වන විදේශ විනිමය අඩු කර තත්ත්වයෙන් උසස් ඖෂධ සාධාරණ මිලට ජනතාවට ලබා දීම සඳහා දේශීය ව්‍යාපාරිකයන් හා ආයෝජකයන් දිරි ගැන්වීමේ ක්‍රමෝපායක් ලෙස දේශීය වශයෙන් පවත්නා ඖෂධ ඉල්ලුම සපුරා ගැනීමට ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා වෙන් වූ “ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාප” පිහිටුවීමේ වැඩසටහන යටතේ අනුරාධපුර ඔයාමඩුව, හොරණ මිල්ලාව හා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ආරැබොක්ක යන ප්‍රදේශයන්හි ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාප ඉදිකිරීමට කටයුතු ආරම්භ කර ඇත. හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ආරැබොක්ක ප්‍රදේශයෙහි ස්ථාපිත කිරීමට යෝජිත ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාපය ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අතර එමගින් මූලික වශයෙන් ඉලක්ක කරනුයේ විදේශ වෙළඳපළයි. හොරණ මිල්ලාව ස්ථාපිත කරනු ලබන ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාපය ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ

නිෂ්පාදන සංස්ථාව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අතර එමගින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාවේ නිෂ්පාදන ධාරිතාව වැඩි කිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත.

ඖෂධ නිෂ්පාදනය, සැපයීම් හා නියාමන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ඔයාමඩුව ප්‍රදේශයේ ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාපයක් ස්ථාපිත කිරීමට කටයුතු ආරම්භ කළ අතර ඒ සඳහා අක්කර 80 ක භූමි ප්‍රමාණයක් මහවිලච්චිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය විසින් ලබා දෙන ලදී. ජාතික ක්‍රමසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය 2020.11.26 දින ලබාගැනීමෙන් පසු ප්‍රසිද්ධ පුවත්පත් දැන්වීම් හරහා 2021.01.10 දින මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා දේශීය ආයෝජකයන්ගෙන් අභිලාෂ යෝජනා කැඳවීම (EOI) සිදුකරන ලදී. ඒ යටතේ ව්‍යාපෘති යෝජනා 31ක් ලැබුණු අතර එම ව්‍යාපෘති යෝජනා සියල්ලම මේ සඳහා විශේෂයෙන් පත් කරන ලද විශේෂඥ කමිටුවකට යොමුකර ඔවුන්ගෙන් නිර්දේශ ලබා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව අවසාන වශයෙන් දේශීය ආයෝජකයින් 20 දෙනෙකු මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී. නවද කලාප සංවර්ධන (ZONE Development) කටයුතු සඳහා ව්‍යාපෘති යෝජනා 3 ක් ලැබී තිබුණු අතර එම යෝජනා අගයීම් සඳහා පත්කළ කමිටුව විසින් Spectrum Pharma Tec Lanka ආයතනය තෝරා ගන්නා ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය 2021.03.23 වන දින හිමි විය. එසේම පාරිසරික තක්සේරු වාර්තාව මධ්‍යම පාරිසරික අධිකාරිය වෙත ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අනතුරුව ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පාරිසරික අනුමැතිය 2021.07.15 දින හිමි විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වන සමස්ත ආයෝජනය රුපියල් මිලියන 28,200 පමණ වන අතර එකී සමස්ත ආයෝජනය, තෝරා ගනු ලැබූ ආයෝජකයින් විසින්ම දරනු ලබයි. එසේම මෙම ව්‍යාපෘතිය හරහා ඍජු රැකියා අවස්ථා 2,000 පමණ හා වක්‍ර රැකියා 5,000 පමණ ජනිත වනු ඇත.

තෝරාගත් කලාප සංවර්ධන ආයෝජකයා සහ ඖෂධ නිෂ්පාදනය, සැපයීම් හා නියාමන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය අතර සංවර්ධනය හා කළමනාකරණ ගිවිසුම අත්සන් කිරීම සඳහා නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය 2021.08.26 දින ලැබුණු අතර 2021.08.30 වන දින එම ගිවිසුම අත්සන් කරන ලදී. තෝරාගත් ආයෝජකයන් සඳහා බදු පදනම මත ඉඩම් භුක්තිය ලබා දීම 2021.12.15 දින සිදු කරන ලදී. කලාප සංවර්ධන ආයෝජක විසින් ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාපයේ මූලික සංවර්ධන කටයුතු ආරම්භ කර ඇති අතර තෝරාගත් ආයෝජකයන් විසින් ඖෂධ නිෂ්පාදනාගාර ඉදිකිරීම් කටයුතුද නුදුරේදීම ආරම්භ කිරීමට කටයුතු සැලසුම් කර ඇත.

➤ "ස්වස්ථ" වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය.

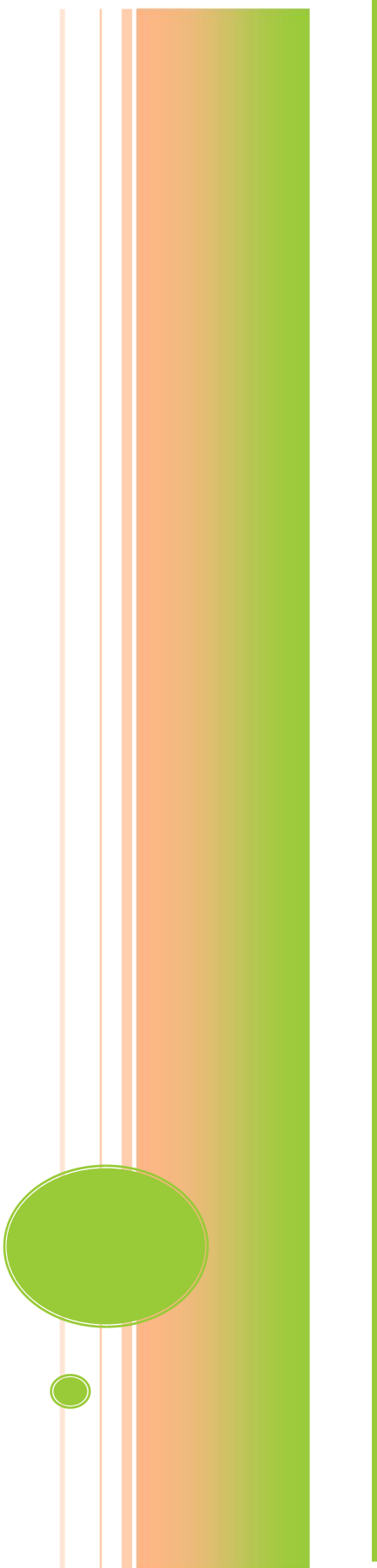

ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම රෝහල් සහ සෞඛ්‍ය ආයතන වල ඖෂධ, ශල්‍ය පරිභෝජ්‍ය ද්‍රව්‍ය සහ රසායනාගාර අයිතම මිලදී ගැනීම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය මගින් 2008 වර්ෂයේ සිට ආරම්භ කර ඇති අතර ශ්‍රී ලංකාවේ රෝහල් 1159 අතරින් 256 ක් පමණ එම පද්ධතිය (MSMIS) මගින් ආවරණය කර ඇත. එම ව්‍යාපෘතියේ සැපයුම්කරු සමග අත්සන් කර තිබූ ගිවිසුම් කාලය අවසන්වීමත් සමග ඖෂධ මිලදී ගැනීම් සහ බෙදාහැරීමේ කටයුතු හා සම්බන්ධ ඖෂධවේදීන්, වෛද්‍යවරුන් සහ අනෙකුත් සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රයෝගික ගැටළු සහ

යෝජනා මත, මේ පිළිබඳ පරිගණක විශේෂඥ මතය විමසූ අතර එහිදී යෝජනා වූ නව තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය වන “ස්වස්ථ” සඳහා 2022 ජනවාරි 10 වන දින අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබිණි. “ස්වස්ථ” ව්‍යාපෘතිය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම රෝහල් සහ සෞඛ්‍ය ආයතන ආවරණය වන පරිදි සේම රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව, රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව සහ ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය යන ආයතනද එකිනෙකට සම්බන්ධ වන අයුරින් නිර්මාණය කිරීම අවසන් අරමුණ වේ. මේ සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට සම්පූර්ණ අයිතිය හිමි, වඩාත් කාර්යක්ෂම, පිරිවැය සඵලදායී සහ සත්‍ය හා නත්‍ය තොරතුරු නිවැරදිව අධීක්ෂණය කළ හැකි තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියක් නිර්මාණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය විය. ඒ සඳහා යෝජනා කැඳවීම 2022 ජනවාරි මාසයේ සිදු කල අතර ඉන් තේරීපත් වූ සැපයුම්කරු වෙත එම පද්ධතිය නිර්මාණය කිරීම සඳහා 2022 මාර්තු මාසයේදී භාරදෙන ලදී. රුමිලියන 76 ක වියදමකට යටත්ව මෙම ව්‍යාපෘතිය නිර්මාණය කිරීම සිදු වේ. පරිගණක මෘදුකාංගය නිර්මාණය කිරීම, පරිගණක ජාලගත කිරීම සහ ඒවාට අන්තර්ජාල සබඳතා ලබාදීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන කොටස් ත්‍රිත්වය වේ. මේ වන විට මෘදුකාංග සංවර්ධන කටයුතු වලින් වැඩිමනක් ද තෝරාගත් රෝහල් 438 ක පරිගණක ජාල සැලසුම් නිර්මාණය කිරීම ද (Network Design Drawing) අවසන් කර ඇත. නවද, එම රෝහල් වලට අවශ්‍ය පරිගණක, පරිගණක මෙස හා පුටු බෙදා දී ඇත. මේ වන විට නිර්මාණය කරන ලද මෘදුකාංගය නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස මහනුවර ප්‍රදේශයේ තෝරාගත් රෝහල් 5ක් අතර ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින අතර මේ වසර අවසානයේදී පරිගණක මෘදුකාංගය නිර්මාණය කිරීමේ සම්පූර්ණ වශයෙන් අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා, වසංගත රෝග හා කොවිඩ් රෝග පාලන අංශය

10. ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා, වසංගත රෝග හා කොවිඩ් රෝග පාලන අංශය

දැක්ම

සමාජ අවධානයෙන් බැහැර වූ ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් තහවුරු කිරීම හා සියලු ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ ජීවිත සුරක්ෂිත කිරීම.

මෙහෙවර

ශ්‍රී ලංකාව තුළ වෙසෙන, ජනතා අවධානයෙන් බැහැර වූ ප්‍රජාවන් වන විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති පුද්ගලයන් ද ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් ද හඳුනාගැනීම, ඔවුන්ගේ ජීවන තත්ත්වයන් ඉහළ නැංවීම සහ ශ්‍රී ලාංකීය ජනතාවගේ දිවි සුරැකීම වෙනුවෙන් පහසුකම් සැපයීම.

අරමුණු

- 1990 සුව සැරිය පදනම මගින් ක්‍රියාත්මක ගිලන් රථ සේවාව තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා ප්‍රතිපාදන සැලසීම තුළින් ජනතා අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම.
- විශේෂිත අවශ්‍යතා සහිත තැනැත්තන්ගේ ජීවනෝපාය මාර්ග පුහුණු අවස්ථා සැලසීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම තුළින් ඔවුන්ගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම
- විශේෂිත අවශ්‍යතා සහිත දරුවන් සඳහා වන මාර්ගෝපදේශනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම හා අදාළ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය තුළින් ඔවුන්ගේ අනාගතය සුරක්ෂිත කිරීම.
- මත්ද්‍රව්‍ය වලට ඇබ්බැහිවූවන් පුනරුත්ථාපනය සඳහා වන පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමට උපදෙස් ලබා දීම හා මග පෙන්වීම තුළින් ඔවුන් යහමගට ගැනීම.
- ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ගේ අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය තුළින් ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් සුරැකීම හා බලගැන්වීම.

අමාත්‍යාංශයේ අධීක්ෂණයට අයත් වන ආයතන

1. 1990 සුව සැරිය පදනම
2. සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව
3. වැඩිහිටි තැනැත්තන් සඳහා වූ ජාතික සභාව හා ජාතික වැඩිහිටි මහ ලේකම් කාර්යාලය

2021/2022 වර්ෂ සඳහා විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා, වසංගත රෝග හා කොවිඩ් රෝග පාලන කටයුතු රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය සඳහා වෙන් වූ අමාත්‍යාංශ කාර්යාලයක් අමාත්‍යාංශය පිහිටුවන අවස්ථාවේ දී නොතිබූ බැවින් අමාත්‍යාංශ මණ්ඩල අනුමැතිය මත කුලී පදනමින් අංක 525, යුනියන් පෙදෙස, කොළඹ 02 ලිපිනයේ පිහිටි ගොඩනැගිල්ලේ දෙවන මහලෙහි ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා, වසංගත රෝග හා කොවිඩ් රෝග පාලන කටයුතු රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ කාර්යාලය 2021 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මස ස්ථාපිත කරන ලදී.

එසේ වුවද අංක 2277/53 හා 2022.04.28 දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ විධි විධාන අනුව ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා, වසංගත රෝග හා කොවිඩ් රෝග පාලන කටයුතු රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය අභෝසි වූ අතර උක්ත ගැසට් පත්‍රය අනුව අප ආයතනය සෞඛ්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය ලෙස නැවත ස්ථාපිත කරන ලදී. එම සෞඛ්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට ආයතන 06 ක් අයත් වූ නමුත් අංක 2281/41 හා 2022.05.27 ගැසට් පත්‍රය ප්‍රකාරව සෞඛ්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය අභෝසි වූ බැවින් එම ආයතන සමඟ කළ කටයුතු ද අත්හිටුවන ලදී.

10.1 1990 සුව සැරිය පදනම

(අගෝස්තු 2021 සිට ජූලි 2022)

1990 සුව සැරිය පදනම තම සුවිශේෂී මෙහෙවර වන පූර්ව රෝහල් හදිසි සත්කාර සේවා සැපයීමේ සය වන වසර 2022 ජූලි 28 වැනි දින සැපිරිය. දිනකට ඇමතුම් 5000+ අධික සංඛ්‍යාවක් වෙත ප්‍රතිචාර දක්වමින් ආරම්භයේ සිට මේ දක්වා මුලු ඇමතුම් 5,468,587 ක් ලැබී තිබෙන අතර මෙම ඇමතුම්වලින් 98.9% සඳහාම ඇමතුම් ලැබී තත්පර 2 තුළ පිළිතුරු ලබා දී ඇත. තවද දිනකට වින්දිතයන් 1,000+ කට අධික ප්‍රමාණයක් වෙත පූර්ව රෝහල් ප්‍රතිකාර සේවාව සපයමින් ආරම්භයේ සිට මේ වනවිට හදිසි අනතුරු 1,243,638 කට සහභාගී වී ඇත. ඇමතුම් ලැබී ගිලන් රථය පිටත් කර හැරීම දිවයින පුරා විනාඩි 2 කට අඩු කාලයකදී සිදුවී ඇති අතර ගිලන් රථය රෝගියා වෙත ලගා වීම මිනිත්තු 14 තත්පර 02 ක දිවයින පුරා සාමාන්‍ය ප්‍රතිචාර කාලයක් සහිතව අපගේ සේවාව කෝවිඩ් නොවන කාලවලදී මහජනතාව වෙත ලබා දී ඇත. 2021 වසරේදී 1990 සුව සැරිය වෙත මුලු ඇමතුම් 1,358,047 ක් ලැබී ඇති අතර ඒ අතරින් හදිසි අනතුරු 330,615 කට තම දායකත්වය ලබා දී ඇත. 2022 ජනවාරි සිට 2022 ජූලි දක්වා කාලය තුළ මුලු ඇමතුම් 751,313 ක් ලැබී ඇති අතර ඒ අතුරින් 202,444 ක්ම හදිසි අවස්ථාවන් වේ.

2021 දී ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රගතිය

2021 වසර ආරම්භ වූයේ දිවයින කෝවිඩ් 19 වසංගත තත්වයට දරුණු ලෙස මුහුණ දී සිටින කාල වකවානුවකය. එබැවින්, 1990 සුව සැරිය පදනමේ සියලුම කාර්යයන් එම වසරේදී කෝවිඩ් 19 වසංගතයට කාර්යක්ෂමව ප්‍රතිචාර දැක්වීමට ප්‍රමුඛත්වය දී සිදු කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, එම කාලයේදී කෝවිඩ් 19 ආශ්‍රිත සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශ සාමාන්‍ය ජනතාවට ලබා ගත හැකි ක්ෂණික දුරකතන අංක 247 විධිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය සංගමය සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුමක් කරන ලදී. තවද 1990 සුව සැරිය පදනමට කිසිදු විෂදමක් නොමැතිව සංවිධාන කිහිපයක සහයෝගය ඇතිව “මෙන්ත හඩ දෙන්න ඉඩ” නම් සමාජය දැනුවත් කිරීමේ මාධ්‍ය ප්‍රචාරණය සිදු කරන ලදී. වසංගතය හේතුවෙන් ස්ථානීය භෞතික පුහුණු කිරීම් සීමා වූ බැවින් දැනට පවතින කාර්යය මණ්ඩල පුහුණු කිරීම් මාර්ගගත පුහුණු සැසි මාලාවක් ලෙස සිදු කරන ලදී. අන්තිමට නිවූ අදියර i සහ අදියර ii කාර්යය මණ්ඩල බඳවාගැනීම් ද 2021 අග භාගයේදී නැවත ආරම්භ කරන ලදී.

2022 දී ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රගතිය

කෝවිඩ් 19 වසංගතය යථා තත්වයට පත්වීම සමඟ 1990 සුව සැරිය පදනමේ ක්‍රියාකාරකම් සේවාවේ ක්ෂේත්‍ර ශක්තිමත් කිරීම සහ පූර්ව රෝහල් හදිසි සත්කාර සේවාව සම්බන්ධයෙන් වැඩිවන ඉල්ලීම් සපුරාලීම සඳහා ගිලන් රථ සහ සේවාව පුළුල් කිරීමට සැලසුම් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත් රටේ පවතින ඉන්ධන අර්බුදය හේතුවෙන් එම ක්‍රියාකාරකම් ඉදිරියට කරගෙන යාමට අපහසුතා ඇති විය. ඉන්ධන අර්බුදය තුළ දෛනිකව හසුරුවන හදිසි අවස්ථා 1600 දක්වා ඉහළ නැගී අතර එම අසීරු අවස්ථාවේදී අපගේ ජීවිතාරක්ෂක මෙහෙයුම තව දුරටත් ඉදිරියට ගෙන යාමට පෙරට පැමිණි බාහිර පාර්ශවයන්ගේ පරිත්‍යාග ඉමහත් පිටිවහලක් විය. 2021 වසර අග භාගයේදී නැවත ආරම්භ කරන ලද අදියර i සහ අදියර ii කාර්ය මණ්ඩල බඳවා ගැනීම රජයෙන් ලැබුණු උපදෙස් අනුව තාවකාලිකව නවත්වන ලදී. හදිසි වෛද්‍ය තාක්ෂණික නිලධාරීන්ගේ අත්පොත (EMT hand book) සකස් කිරීම අවසන් කර ඇති අතර රෝහල් වෙත පැමිණීමේ ඇස්තමේන්තු ගත කාලය (ETA) දැනුම් දීමේ දීමේ පද්ධතිය සඳහා වන නියමු ව්‍යාපෘතිය ද මේ වන විට සම්පූර්ණ කර ඇත. මේ වනවිට ඉගෙනුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය (LMS) ක්‍රියාත්මක කිරීම පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ දායකත්වය සමඟ ක්‍රියාවට නංවමින් පවතී. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ අසාධ්‍ය මානසික රෝගීන් හැසිරවීමට අදාළ පුහුණුව මේ වනවිට අවසන් කර ඇත. එසේම රෝගී සත්කාර වාර්තාව විද්‍යුත් රෝගී සත්කාර වාර්තාව (ePCR) දක්වා පරිවර්තනය කිරීමට අවශ්‍ය මෘදුකාංග සංවර්ධනය සිදු වෙමින් පවතී.

10.2 සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව

2021 වර්ෂයේ සාක්ෂාත් කර ගැනීම්

01. අමුණු කුඹුර වෘත්තීය පුහුණු ආයතනයේ නේවාසිකාගාරය හා ආහාර තාක්ෂණ අංශය නවීකරණය කිරීම

Child Fund ආයතනයේ මූල්‍ය දායකත්වය යටතේ නවීකරණය කරන ලද අමුණුකුඹුර වෘත්තීය පුහුණු

මධ්‍යස්ථානයේ කාන්තා නේවාසිකාගාරය හා වෘත්තීය පුහුණුව ලබන අභ්‍යාසලාභීන් සඳහා Pizza සකස් කිරීම පිළිබඳ පුහුණුව ලබා දීම හා පුහුණුවෙන් පසු අදාළ ආයතනයේ රැකියාගත කිරීමේ වැඩසටහනට අදාළව නියම ව්‍යාපෘතියක් ලෙස අමුණුකුඹුර වෘත්තීය පුහුණු ආයතනයේ ආහාර තාක්ෂණ අංශය යටතේ ඉදිකරන ලද මුළුතැන්ගෙය 2021.02.11 දින විවෘත කිරීම.

02. බුද්ධි උනන්දු සහිත අයවළුන් සඳහා වන රැකවරණ මධ්‍යස්ථානය පුළුල් කිරීම/ධාරිතාවය වැඩි කිරීම

දෙමව්පියන් සහ භාරකරුවන් අහිමි බුද්ධි උනන්දු සහිත පිරිමි අයවළුන් සඳහා රැකවරණය ලබා දීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන පුළුස්සිය ජයවිරු සේවණ ආයතනයේ පවත්නා ධාරිතාවය , දිනෙන් දින ඉහළ යන සේවලාභී ඉල්ලීම් සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවන හෙයින් එහි ධාරිතාවය වැඩි කරමින් තවත් බුද්ධි උනන්දු සහිත පිරිමි ළමුන් 50ක් සඳහා රැකවරණය ලබා දීම අරමුණු කර ගනිමින් ඉදිකරනු ලැබූ පුළුස්සිය නව දෙමහල් ගොඩනැගිල්ල 2021.04.01 දින විවෘත කරන ලදී. ඒ අනුව එහි මුළු ධාරිතාවය පුද්ගලයින් 130 දෙනෙකු දක්වා ඉහළ දමා ඇත.

03. ජාත්‍යන්තර සුදුසැරයටි සුරක්ෂා දින සැමරුම් උළෙලට සමගාමීව දෘශ්‍යාබාධිත නිර්මාණකරුවන්ගේ නිර්මාණ ඇතුළත් පොතක් එළිදැක්වීම

දීප ව්‍යාප්ත දෘශ්‍යාබාධිත නිර්මාණකරුවන්ගේ කෙටිකතා සහ පද්‍ය රචනා තරගයක් පවත්වා තෝරාගත් නිර්මාණ ඇතුළත් කර “කඩතුව” නමින් කෘතියක් සම්පාදනය කොට එම කෘතිය 2021 ඔක්තෝබර් මස 15 වන දින ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගරු අග්‍රාමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්ෂ මැතිතුමා වෙත පිළිගන්වමින් එළි දැක්වීම.

04. තෝලංගමුව අනුබද්ධිත වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථානය විවෘත කිරීම

සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පවත්නා වෘත්තීය පුහුණු ආයතන මගින් නේවාසිකව ලබාදිය හැකි පුහුණුව උපරිම සිසුන් භයසියයකට පමණ සීමාවී ඇති තත්වයක් තුළ සහ නිවසින් දීර්ඝ කාලීනව බැහැර කිරීමට අකමැති ආබාධ සහිත දරුවන් සඳහා වෘත්තීය පුහුණුව ලබාදීමේ වැඩපිළිවෙල යටතේ එහි ආරම්භක අනුබද්ධිත වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථානය වත්තේගම වෘත්තීය පුහුණු ආයතනය හා අනුබද්ධ කරමින් කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වරකාපොළ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ තෝලංගමුව අනුබද්ධිත වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථානය ලෙසින් 2021 නොවැම්බර් මස 17 වන දින විවෘත කරමින් තෝරාගත් සිසුන් 17 දෙනෙකු සඳහා බතික් පාඨමාලාව ආරම්භ කරන ලදී.

05. “ස්ව අභිමානී” ජාතික සම්මාන ප්‍රදානෝත්සවය පැවැත්වීම

ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ ස්වයංසේවක සංවිධාන ඇගයීමේ ජාතික වැඩසටහන යටතේ 2019 හා 2020 වර්ෂ සඳහා ත්‍යාග හා සම්මාන ප්‍රදානෝත්සවය 2021 නොවැම්බර් මස 25 වන දින බත්තරමුල්ල “අපේගම” පරිශ්‍රයේදී පවත්වන ලදී.

06. මඩකලපුව නව වෘත්තීය පුහුණු ආයතනය විවෘත කිරීම හා පුහුණු පාඨමාලා ආරම්භ කිරීම

ආබාධ සහිත තරුණ තරුණියන් සඳහා දෙමළ භාෂා මාධ්‍යයෙන් වෘත්තීය පුහුණුව ලබාදීම අරමුණු කරගනිමින් නැගෙනහිර පළාතේ මඩකලපුව ප්‍රදේශයේ ඉදිකරනු ලැබූ නව වෘත්තීය පුහුණු ආයතනය 2021 දෙසැම්බර් මස 02 වන දින විවෘත කරන ලද අතර, ඉලෙක්ට්‍රොනික් හා මැහුම් යන පාඨමාලා දෙක යටතේ අභ්‍යාසලාභීන් 40 දෙනෙකු බඳවා ගනිමින් පාඨමාලා කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී.

2022 වර්ෂයේ සාක්ෂාත් කර ගැනීම (2022.06.30 දක්වා)

01. හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික් ළමා මාර්ගෝපදේශන මධ්‍යස්ථානය ආරම්භ කිරීම

මුල් ළමාවියේ සිටින ආබාධ සහිත දරුවන් කල්තියා හඳුනාගැනීම හා ආබාධ සහිත තත්ත්වයන් මගහරවා ගැනීම සඳහා ක්‍රියා කිරීම වෙනුවෙන් සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ දැනට ක්‍රියාත්මක වන නාවින්න ළමා මාර්ගෝපදේශන මධ්‍යස්ථානය ආදර්ශ කොට ගනිමින් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ මුල් ළමාවියේ පසුවන ආබාධ සහිත දරුවන් වෙනුවෙන් සේවා සැපයීම සඳහා අම්බලන්තොට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ “සිතිජය” නමින් දිස්ත්‍රික් ළමා මාර්ගෝපදේශන මධ්‍යස්ථානය 2022 ජනවාරි මස 25 දින ආරම්භ කරන ලදී.

02. ආබාධ සහිත වූවන්ගේ ජාතික ආධුනික මලල ක්‍රීඩා උළෙල පැවැත්වීම

ආබාධ සහිත වූවන්ගේ ක්‍රීඩා කුසලතාව නංවාලීම අරමුණු කරගනිමින් වාර්ෂිකව සංවිධානය කර පවත්වනු ලබන ජාතික ආධුනික මලල ක්‍රීඩා උළෙලට අදාළව 2022 වර්ෂය සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ තරඟ පැවැත්වීම හා ජයග්‍රහණය ලැබූ තරඟ කරුවන් ජාතික පැරා ඔලිම්පික් තරඟය සඳහා යොමු කරමින් ජාතික මට්ටමේ ජයග්‍රහණ 08ක් ලබා ගැනීම.

10.3 වැඩිහිටි තැනැත්තන් සඳහා වූ ජාතික සභාව හා ජාතික වැඩිහිටි මහලේකම් කාර්යාලය

2021 වර්ෂයේ සක්ෂාත් කර ගැනීම්

01. වැඩිහිටි දිවා මධ්‍යස්ථාන ආරම්භ කිරීම

වැඩිහිටි ප්‍රජාවගේ විවේකී කාලය වඩා ඵදලදායීව යොදා ගැනීම හා ආත්ම අභිමානය වර්ධනය කර ගැනීම අරමුණු කර ගනිමින් දිවා මධ්‍යස්ථාන දිවයින පුරා පිහිටුවීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක වේ. ඊටසමගාමීව 2021 වර්ෂය තුළ සමනල වැඩිහිටි දිවා මධ්‍යස්ථානය - පොල්ගහවෙල විවෘත කිරීම සිදු කරන ලදී. මෙම ඉදිකිරීම සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන මෙම කාර්යාලය මගින් දරන ලදී.

02. ස්වයං රැකියා සඳහා ආධාර ලබා දීම

ස්වයං රැකියා ආධාර ලබා දීම වැඩසටහන යටතේ වැඩිහිටියන්ගේ දැනුම කුසලතා හා ආකල්ප උපයෝජනය කරමින් සක්‍රීයව ආර්ථිකය කටයුතු සඳහා දායක කර ගැනීම මෙම වැඩසටහනෙහි පරමාර්ථය වේ.

ඒ අනුව මෙම වැඩසටහන සඳහා ස්වයං රැකියා වෙනුවෙන් 2021 වර්ෂයේ දී වැඩිහිටියන් 95 දෙනෙකු සඳහා ආධාර ලබා දෙන ලදී.

03. 2021 ඔක්තෝබර් මස පලමු දිනට යෙදෙන ජාත්‍යන්තර වැඩිහිටි දිනය සැමරීම

සෑම වර්ෂයකම ඔක්තෝබර් 01 දිනට යෙදෙන ජාත්‍යන්තර වැඩිහිටි දිනය සැමරීම වෙනුවෙන් මෙම වර්ෂය තුළ පැවති කොවිඩ් වසංගතය හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර වැඩිහිටි දින සැමරීමේ උත්සවය ZOOM

තාක්ෂණය ඔස්සේ සිදු කරන ලදී. මේ සඳහා වැඩිහිටියන් විශාල පිරිසක් ZOOM තාක්ෂණය ඔස්සේ

සහභාගි කරවා ගනිමින් අර්ථවත් වැඩසටහනක් සිදු කරන ලදී. මෙම වර්ෂයේ වැඩිහිටි දින තේමාව වූයේද “සියළු වයස් කාණ්ඩයන් සඳහා ඩිජිටල් තාක්ෂණය එකසේ” යන්නයි.

ඒමෙන්ම ජාත්‍යන්තර වැඩිහිටි දිනයට සමගාමීව 2021.10.01 දින පෙ.ව. 7.00 ට ස්වාධීන රූපවාහිනී නාලිකාව ඔස්සේ විකාශනය වන 7 වැනි පැය වැඩසටහන සඳහා රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ ක්‍රමය, අමාත්‍යාංශ ලේකම් ක්‍රමය හා ජාතික වැඩිහිටි මහලේකම් කාර්යාලයේ අධ්‍යක්ෂතුමන් සහභාගි වන ලදී.

04. වැඩිහිටි දිවා මධ්‍යස්ථාන වෙත උපකරණ ලබා දීම.

වැඩිහිටි දිවා මධ්‍යස්ථාන වෙත උපකරණ ලබා දීම වැඩසටහන යටතේ 2021.11.25 වන දින නාවනර්-අම්පාර වැඩිහිටි දිවා මධ්‍යස්ථාන වෙත උපකරණ ලබා දීම .

වැඩිහිටියන්ගේ විවේක කාලය වඩාත් ඵලදායී ලෙස ගත කිරීමත් ඔවුන්ගේ අධ්‍යාත්මික සුභසාධනය උදෙසාත් මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

2022.06.30 දිනට සාක්ෂාත් කර ගැනීම්

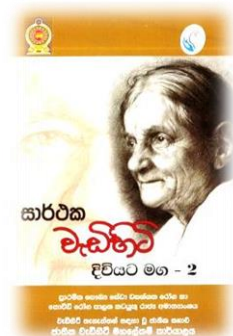
01.කතරගම වැඩිහිටි නිවාසය ඉදි කිරීම

ජාතික වැඩිහිටි මහ ලේකම් කාර්යාලය සතු කතරගම වැඩිහිටි නිවාසය වැඩිහිටියන් 140 කට තෝවාසික පහසුකම් සැලසෙන පරිදි නවතම නිවාසයක් ලෙස ඉදිකිරීම් ආරම්භ කරන ලද අතර ඒ සඳහා මුල් ගල තැබීම 2022.04.25 වන දින සිදු කරන ලදී.

02. ජාතික වැඩිහිටි මහ ලේකම් කාර්යාලය මගින් වැඩිහිටියන් උදෙසා ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීම

සමාජය තුළ වැඩිහිටියා සහ වැඩිහිටි භාවය පිළිබඳව ධනාත්මක හා සංවේදී ආකල්ප ගොඩනැගීම වෙනුවෙන් සාර්ථක වැඩිහිටි දිවියට මග -2 වන කලාපය 2022 මාර්තු මස මෙම කාර්යාලය විසින් නිකුත් කිරීම සිදු කරන ලදී.

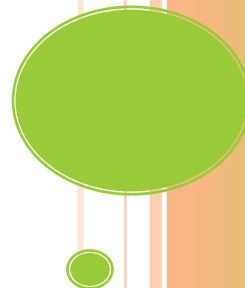

03. ජාතික වැඩිහිටි මහ ලේකම් කාර්යාලය සඳහා උපාය මාර්ගික සැලැස්ම සකස් කිරීම.

වැඩිහිටි තැනැත්තන් සඳහා වූ ජාතික සභාවේ සාමාජිකයෙකු වන මහවාරිය ලක්ෂ්මන් දිසානායක මහතාගේ පූර්ණ මග පෙන්වීම යටතේ ජාතික වැඩිහිටි මහ ලේකම් කාර්යාලය සඳහා උපාය මාර්ගික සැලැස්මක් සකස් කරන ලදී

දේශීය වෛද්‍ය අංශය

11. දේශීය වෛද්‍ය අංශය

හැඳින්වීම

දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධයෙන් විශේෂ අවධානයක් මේ වන විට යොමුව ඇති අතර සුව කිරීමට අසීරු බොහෝ රෝගාබාධ දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමය තුළින් සුව කිරීම, අතුරු ආබාධ අවම වීම සහ පිරිවැය සාපේක්ෂව අඩු වීම වැනි කරුණු මේ සඳහා පාදක වී ඇති බව පෙනේ.

පැවති Covid-19 වසංගත රෝග තත්ත්වය හමුවේ දේශීය වෛද්‍ය ආශ්‍රයෙන් සිදු කරන ලද ප්‍රතිකර්ම ඉතා සාර්ථක වූ අතර ඒ සඳහා පිළිගැනීමක්ද ලැබුණි. “සුව ධරණී” වැනි ප්‍රතිශක්තිජනක ඖෂධ හඳුන්වා දීම තුළින් ජනතාවගේ ප්‍රතිශක්තිකරණය වර්ධනය වූ අතර ආයුර්වේද රෝහල් පද්ධතිය තුළින් රෝගීන් මියයාමට හෝ සංකූලතාවයන් ඇති නොවීමට වග බලා ගන්නා ලදී.

පාරම්පරිකව පැවත එන දේශීය වෛද්‍ය මෙන්ම ආයුර්වේද, සිද්ධ හා යුනානි වෛද්‍ය ක්‍රමයන් මෙරට ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණයට හා රෝග නිවාරණ කටයුතු සඳහා විශාල දායකත්වයක් ලබා දෙමින් සිටී. එසේම විකල්ප වෛද්‍ය ක්‍රමයක් ලෙස හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමයද මේ වන විට ජනතාව අතර පිළිගැනීමට ලක්ව ඇත.

කෙසේ වෙතත් තවදුරටත් සිදු කෙරෙන පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රගමනයට ඉතා අවශ්‍ය වන අතර ඒ සඳහා තවදුරටත් ආයෝජන කළ යුතුව ඇත.

රටෙහි පවතින පෝෂණ අවශ්‍යතා සහ විදේශ විනිමය ගැටළු සඳහා දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රය ආශ්‍රයෙන් තිරසර විසදුම් ලබා දීමට හැකි අතර අමාත්‍යාංශයේ දේශීය වෛද්‍ය අංශය මේ වන විටත් ඒ සඳහා කටයුතු කරමින් පවතී.

වස විසෙන් තොර පෝෂණීය දේශීය ආහාර පාන ජනතාව අතර ප්‍රචලිත කිරීම සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණික දැනුමක් ජනතාවට ලබා දීම අවශ්‍ය කෙරේ. දේශීය ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය බොහෝ අමුද්‍රව්‍ය විදේශයන්ගෙන් ආනයනය කිරීම සිදු වන අතර ඒ සඳහා රු.මි.300 - 350 පමණ විදේශ විනිමයක් වාර්ෂිකව විදේශයන් වෙත ඇදී යයි. එබැවින් මෙරට වගා කළ හැකි සියළු ඖෂධ ක්‍රමානුකූලව මෙරට වගා කර විදේශ විනිමය ඉතිරි කර ගැනීමට මෙන්ම නව රැකියා උත්පාදනය සඳහාද කටයුතු කරමින් පවතී.

එසේම විදේශිකයින් ඉලක්ක කර ගනිමින් සුව සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කරමින් මෙම ක්ෂේත්‍රයේ රැකියා නියුක්තිය ඉහළ නැංවීමටත් දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමය විදේශයන්හි ප්‍රවර්ධනය කිරීම වැනි විදේශ විනිමය වැඩි වශයෙන් උපයා ගැනීමට අවශ්‍ය මූලික කටයුතු මේ වන විට සංවිධානය කර ඇත.

දේශීය ඖෂධ අපනයනය සඳහා පැවති ආයතනික හා නීතිමය බාධාවන් ඉවත් කර කඩිනමින් මෙම ඖෂධ අපනයනයට අවශ්‍ය නව නීති හා රෙගුලාසි සම්පාදනයට අවශ්‍ය කටයුතු මේ වන විටත් සිදු කරමින් පවතී.

දේශීය වෛද්‍ය නව තාක්ෂණය මුසු කරමින් තව දුරටත් ඉදිරියට යා යුතු අතර ඒ තුළින් ඉදිරියේදී දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමයේ අපගේ ධරණී තලයම සුවපත් කරලීමට හැකිවනු ඇත.

දැක්ම

හෙළ වෙදකමින් සැමට සුවසෙත

මෙහෙවර

ශ්‍රී ලාංකීය අන්‍යෝන්‍යව අනන්‍යතාවය රැකෙන අයුරින් පර්යේෂණ සහ නවීන තාක්ෂණය උපයෝගී කර ගනිමින් සමස්ත ප්‍රජාවට සුවසෙත සලසා මානව ශක්තීන් වර්ධනය කිරීම තුළින් ඔවුන් ජාතික ආර්ථික හා තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීම සඳහා දායක කරවීම

කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන්

දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවර්ධනයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති සම්පාදනය කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, පසු විපරම් කිරීම හා ඇගයීම

01. පාරම්පරික වෛද්‍ය ක්‍රම සංරක්ෂණය සහ වැඩිදියුණු කිරීමට පියවර ගැනීම
02. ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි සහ හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රම සංවර්ධනය හා නියාමනය කිරීම ක්‍රියාත්මක කිරීම
03. ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි හා හෝමියෝපති ඖෂධ නිෂ්පාදනය
04. ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි සහ හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමවලට අවශ්‍ය අමු හා නිෂ්පාදිත ඖෂධ ආනයනය, විකිණීම හා බෙදාහැරීම
05. ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි ආදී දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අදාළ රෝහල්, පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතන සහ ඖෂධ වෙළඳසැල් පිහිටුවීම හා කළමනාකරණය
06. ඖෂධ පැලෑටි හා සකස් කළ ආයුර්වේද, සිද්ධ හා යුනානි ඖෂධ අපනයනය නියාමනය කිරීම
07. ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදකයන් නියාමනය කිරීම
08. ඖෂධ පැලෑටි වගාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම හා දේශීය ඖෂධ වර්ග වැඩි දියුණු කිරීම ආශ්‍රිත ව්‍යාපෘති අදාළ ආයතන සම්බන්ධීකරණය කරමින් ඉටු කිරීම
09. ආයුර්වේද නිෂ්පාදකයන්, ආයුර්වේද වෛද්‍ය වෘත්තිකයන් හා ආයුර්වේද අතුරු වෛද්‍ය සේවක පිරිස් ලියාපදිංචි කිරීම
10. ආයුර්වේද රෝහල්, ආයුර්වේද පර්යේෂණ ආයතන, පුහුණු ආයතන සහ ඔසුසල් පිහිටුවීම, මෙහෙයවීම සහ ප්‍රවර්ධනය
11. සංචාරකයින් සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීමට දේශීය පාරම්පරික හා ආයුර්වේද ප්‍රතිකාර ක්‍රම සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබා දෙමින් සංචාරක මණ්ඩලයේ සම්බන්ධීකරණය හා නියාමනය තුළ වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
12. දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යාවට අදාළ ඖෂධ සහ ප්‍රතිකාර ක්‍රම පිළිබඳව පර්යේෂණ පැවැත්වීම දිරිගැන්වීම
13. දේශීය වෛද්‍ය සේවයේ පරිපාලනය සහ පිරිස් කළමනාකරණ කටයුතු

දේශීය වෛද්‍ය අංශය යටතේ ඇති ආයතන

දේශීය වෛද්‍ය ප්‍රවර්ධන, ග්‍රාමීය හා ආයුර්වේද රෝහල් සංවර්ධන සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය

ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාව

ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව

ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව

දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ ජාතික ආයතනය

බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතනය

ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සේවය අනුරාධපුර

භෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව

භෝමියෝපති රෝහල

ශික්ෂණ රෝහල්

පර්යේෂණ රෝහල්

ඖෂ උයන්

1. බොරැල්ල ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල
2. ගම්පහ වික්‍රමාරච්චි ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල
3. සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල, කයිතඩි
4. සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල, ත්‍රිකුණාමලය

1. බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල, නාවින්න
2. ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල, අම්පාර
3. ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල, මන්නාරම
4. වමල් රාජපක්ෂ ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල, හම්බන්තොට
5. වකුගඩු රෝග නිවාරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල, මැදවිවිය
6. බෝ නොවන රෝග පර්යේෂණ රෝහල, නින්දවුර්
7. මෛත්‍රීපාල සේනානායක පාරම්පරික පර්යේෂණ රෝහල, මිහින්තලේ

1. නාවින්න
2. හල්දුම්මුල්ල
3. පට්ටිපොල
4. ගිරාදුරුකෝට්ටේ
5. පල්ලේකැලේ
6. පිත්තදුටු
7. කන්තලිය

දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ ආයතනික කාර්යයන්

අමාත්‍යාංශයේ කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් සාක්ෂාත් කර ගත හැකි නීති රාමුවක් සකස් කිරීම.

- 2016 අංක 10 දරණ හෝමියෝපති පනතට අනුව හෝමියෝපති වෛද්‍ය වෘත්තිකයන් ලියාපදිංචි කිරීමට අදාළ නියෝග ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ අංක 2294/55 හා 2022.08.26 දිනැතිව ගැසට් කර ඇත.
- 1961 අංක 31 දරණ ආයුර්වේද පනත කාලීන වශයෙන් වැදගත් වන කරුණු එක් කර සංශෝධනය කිරීම අවශ්‍යව පවතී. මෙම පනත 1962 අංක 05, 1969 අංක 09, 1977 අංක 07 සහ 1978 අංක 06 යන පනත් මගින් සංශෝධනයට ලක්ව ඇති අතර 1978න් පසු සංශෝධනය වී නැත. ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට මෙන්ම එම සේවාවන් පුළුල් කර වඩා වැඩි සේවාවක් සැපයීම සඳහා වන සංශෝධන සිදු කිරීම සඳහා ගරු අමාත්‍යතුමාගේ උපදෙස් මත පත් කරන ලද කමිටුවක් මගින් අදාළ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර ඇති අතර මේ වන විට සකස් කර ඇති කෙටුම්පත නැවත සංශෝධනය කිරීමේ කාර්යයන් සිදු කරගෙන යනු ලබයි.
- ආයුර්වේද නීති සංග්‍රහය සකස් කොට නීති කෙටුම්පත් සම්පාදක වෙත යොමු කර ඇති අතර එය මේ වන විට අවසාන අදියරේ පවතී.
- පෞද්ගලික ආයුර්වේද ආරෝග්‍යශාලා බෙහෙත් ශාලා සහ ආයුර්වේද ස්වස්ථ සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන, අධීක්ෂණය සහ නියාමන කටයුතු සඳහා වූ නියෝග නීති කෙටුම්පත් සම්පාදක වෙත යොමු කර ඇත.

ධාරිතා සංවර්ධන වැඩසටහන්

2022.01.01 දින සිට 2022.07.31 දක්වා ක්‍රියාත්මක කළ පුහුණු පාඨමාලා

අනු අංකය	දිනය	පැවැත්වූ පුහුණු පාඨමාලා	සම්පත්දායකත්වය	සහභාගී වූ නිලධාරීන්	ගණන	වැය කල මුදල (රු.)
01.	2022.04.29	පෞද්ගලික ලිපි ගොනු කළමනාකරණය	ශ්‍රී ලංකා පදනම	සංවර්ධන නිලධාරී/රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ සහකාර	3	12,000.00
02.	2022.05.26	පරිගණක පුහුණු පාඨමාලාව	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය	සංවර්ධන නිලධාරී/රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ සහකාර	2	-
03.	2022.06.15	ආයතන ඵලදායීත්වය ඉහළ නැංවීමේ පුහුණු වැඩසටහන	දේශීයවෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ ජාතික ආයතනය	සංවර්ධන නිලධාරී/රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ සහකාර	26	-
4	2022.06.16	ආයතන ඵලදායීත්වය ඉහළ නැංවීමේ	දේශීයවෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ	සංවර්ධන නිලධාරී/රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය	19	-

		පුහුණු වැඩසටහන	ජාතික ආයතනය	කළමනාකරණ සහකාර		
5	2022.06.17	ආයතන ඵලදායීත්වය ඉහළ නැංවීමේ පුහුණු වැඩසටහන	දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ ජාතික ආයතනය	සංවර්ධන නිලධාරී/රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ සහකාර	17	-
6	2022.07.01	පරිගණක පුහුණු පාඨමාලාව	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය	සංවර්ධන නිලධාරී/රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ සහකාර	2	

දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම සංවර්ධනය සඳහා ශිල්පීය දායකත්වය ලබා දීම

I. සම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය ක්‍රම සඳහා වූ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය

ජාතික විද්‍යා සහ තාක්ෂණ කොමිසන් සභාවේ (NASTEC) සහ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) සහාය ඇතිව සම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය ක්‍රම සඳහා ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම සඳහා මූලික කටයුතු සිදු කර ඇත. ඒ සම්බන්ධයෙන් මෙහෙයුම් කමිටුව, ප්‍රතිපත්ති කෙටුම්පත් කමිටුව සහ සම්බන්ධීකරණ කමිටුව යන කමිටු 03ක් මේ වන විටත් පත් කර ඇත.

II. බහු ආංශික තාක්ෂණික හා ආර්ථික සහයෝගීතාවය සඳහා වූ බෙංගාල බොක්ක ප්‍රවේශය (BIMSTEC)

- සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳකාර්ය සාධක බලකාය(BIMSTEC) වසරකට වරක් රැස්වී, එහි ක්‍රියාකාරකම් පදනම් කරගෙන ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සම්පාදනය කෙරේ.
- පර්යේෂණ සඳහා රෝග ලෙස දියවැඩියාව සහ COVID – 19 හඳුනාගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ යෝජිත විශේෂ පර්යේෂණ කණ්ඩායම් සඳහා පර්යේෂකයන් දෙදෙනෙකු නම් කර ඇත.
- ක්‍රියාකාරී සැලසුම් පරිදි ශ්‍රී ලංකාව මේ සම්බන්ධයෙන් මධ්‍ය කමිටුවක් පත් කර ඇත.

III. ජාතික සංවිධාන සමඟ සහයෝගීතාවය

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) උපායමාර්ගික සැලසුම 2014 – 2023 මඟින් සාමාජික රට වල සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය ක්‍රම සංවර්ධනය සඳහා සහය දක්වයි. මෙම සංවර්ධන වැඩසටහනට ශ්‍රී ලංකාව සක්‍රීයව සහභාගී වී ඇති අතර පවතින විභවතාවන් පූර්ණ වශයෙන් භාවිතා කිරීමට තවදුරටත් ඉදිරි කටයුතු කරමින් පවතී.

මේ වන විට ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතියෙන් ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ කාර්යාලය වෙත ව්‍යාපෘති යෝජනා 3ක් ඉදිරිපත් කර ඇත. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, ප්‍රජා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ ධාරිතා සංවර්ධනය සහ රසායනාගාර පර්යේෂණ නිලධාරීන්ගේ ධාරිතා සංවර්ධනය සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) විසින් මෙම ව්‍යාපෘති සඳහා අරමුදල මුදා හරිනු ලැබේ.

විදේශ පුහුණු වැඩසටහන - 2022

Name of the programme Center	Country	Period	Officers
Early Childhood Health Promotion and Healthcare Management From 02 to 15 March 2022	Thailand	02 to 15 March 2022	5
Specialized Training Program in HealthCare Information Technology From 23rd May - 17th June 2022 (Online)	India	23rd May - 17th June 2022	1
Tropical Medicine : community health care & research from 01 to 25 August 2022 (Online)	Thailand	01 to 25 August 2022	5
Promoting Healthy Communities through community health management & empowerment from 19 to 20 September 2022 (online)	Thailand	19 to 20 September 2022	1
Training Course of Maternal & Child Healthcare to Reduse Infant & Maternal Mortality for BRI Countries from 12 to 25 April 2022 (Online)	China	12 to 25 April 2022	1
Bilateral Seminar on Hospital Management for Sri Lanka From 11 to 24 May 2022 (online)	China	11 to 24 May 2022	2
ITEC Certified Course in Pharmacovigilance from 03rd 16th May 2022 (online)	India	03rd 16th May 2022	3
Training Course on Intensive Care Techniques for Developing Countries from 8 to 21 June 2022 (Online)	China	8 to 21 June 2022	3
Seminar on Prevention & treatment of tuberculosis for officials from B & R Countries 18 to 31 May 2022 (online)	China	18 to 31 May 2022	2
Total Officers			23

දේශීය වෛද්‍ය අංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති/ වැඩසටහන්වල ප්‍රගතිය

I. සංරක්ෂණ සහා

වසර දහස් ගණනක් අඛණ්ඩව පැවත එන පාරම්පරික වෛද්‍ය ක්‍රමය සංරක්ෂණය කරමින්, පාරම්පරික වෛද්‍යවරයාගේ ජීවන තත්ත්වය නගාසිටුවීමත්, ස්වකීය වෛද්‍ය වෘත්තීයේ අනන්‍යතාවය සුරකමින් පාරම්පරික වෛද්‍ය ක්‍රමයේ ප්‍රගමනයට දායක කරගනිමින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමින් පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන් එක්රැස් කර ආයුර්වේද සංරක්ෂණ සහා ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

2022 වර්ෂයේ ආයුර්වේද සංරක්ෂණ සහ සඳහා රු.මි.3ක ප්‍රතිපාදන වෙන් වූ අතර එමඟින් සිදු කළ කාර්යයන්ගේ ප්‍රගතිය පහත පරිදි වේ.

කාර්යය විස්තරය	ප්‍රගතිය
ආයුර්වේද සංරක්ෂණ සහ වෛද්‍යවරුන් ලියාපදිංචි වීම සම්බන්ධව දැනුවත් කිරීම හා සවිබල ගැන්වීමේ වැඩසටහන්	මිණිපේ හා දිවුලපිටිය ප්‍රා/ලේ කොට්ඨාශයන්හි හා ගාල්ල, මාතර දිස්ත්‍රික් ආයු. සං. සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වා ඇත. පුත්තලම, හම්බන්තොට, රත්නපුර, මොණරාගල, මහනුවර, මාතලේ, කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල ආයු. සං. සහ සවිබල ගැන්වීම සඳහා වූ පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වා ඇත.
සංරක්ෂණ සහ සඳහා පුස්තකාල පහසුකම් ලබා දීම.	ප්‍රා.ලේ. කාර්යාල 10කින් ලැබුණු ඉල්ලීම් ලිපි ප්‍රමුඛතා අනුව ලැයිස්තු ගත කර ඇතත් රාජ්‍ය වියදම් පාලනය කළ යුතු බව දන්වා ඇති බැවින් මෙම කටයුතු අත්හිටුවා ඇත.
ආයුර්වේද සංරක්ෂණ සහ සඳහා ඖෂධ නිෂ්පාදන උපකරණ ලබා දීම.	ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර කෝට්ටේ, වලල්ලාවිට, කැලණිය යන ආයු.සංරක්ෂණ සහ සඳහා යුෂ හා තෙල් නිෂ්පාදන කිරීමේ උපකරණ 03ක් ලබා දී ඇත.

ගාල්ල සහ මාතර යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි සංරක්ෂණ සහ සවිබල ගැන්වීම

II. පෝෂණ මන්දිර

වස විසෙන් තොර ආහාර ජනනාව අතර ප්‍රචලිත කිරීම තුළින් බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සඳහා නිවැරදි ආහාර රටාවකට ජනතාව යොමු කිරීමේ අරමුණින් වාර්ෂිකව පෝෂණ මන්දිර වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක වේ. 2021 වාර්ෂික අයවැය ප්‍රතිපාදන යටතේ ඉදිකරන ලද දිවුලපිටිය හා මිණිපේ පෝෂණ මන්දිර පිළිවෙලින් 2022.01.26 හා 2022.03.04 දින ජනතා අයිතියට පත් කර ඇත.

III. සුව ධරණී කැපකරු වැඩසටහන

සුව සේවා ප්‍රතිකාර සඳහා ප්‍රවේශ වීමට අපහසු ආරණ්‍යගත ස්වාමීන් වහන්සේලා, වැඩිහිටි නිවාස හා ආබාධිත නිවාසගත ප්‍රජාවගේ සෞඛ්‍ය සුරක්ෂිතතාවය තහවුරු කරලීම සඳහා මෙම සුව ධරණී සුවසේවා කැපකරු වැඩසටහන හඳුන්වා දී ඇත. මෙහි පළමු අදියර වශයෙන් ආරණ්‍යවාසී හික්සුන් වහන්සේලාගේ සෞඛ්‍ය ගැටළු හඳුනාගෙන උන්වහන්සේලාගේ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව ප්‍රවර්ධනය හා සෞඛ්‍යමය අවශ්‍යතා දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමය තුළින් සම්පාදනය කිරීමට මේ වන විට කටයුතු කරමින් පවතී. දේශීය වෛද්‍ය අංශය, ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව හා පළාත් ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තු සමඟ ඒකාබද්ධව දිවයින පුරා මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු සිදුකරමින් පවතී. එහිදී 2022 වර්ෂයේ පළමු වැඩසටහන කඳුබොඩ සියනෑ ජාත්‍යන්තර විපස්සනා භාවනා මධ්‍යස්ථානයේදී 2022 පෙබරවාරි 06 වන දින දේශීය වෛද්‍ය ප්‍රවර්ධන, ග්‍රාමීය හා ආයුර්වේද රෝහල් සංවර්ධන සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍ය සිසිර ජයකොඩි මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පවත්වන ලදී.

"සුව ධරණී කැපකරු සුව සේවා වැඩසටහන" දෙල්ගොඩ කඳුබොඩ විපස්සනා භාවනා මධ්‍යස්ථානයේදී

IV. ඔසු ගොවි ගම්මාන වැඩසටහන

ගුණාත්මක අතින් උසස් ප්‍රමිතිගත දේශීය ඖෂධ නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය අවශ්‍යතාවය දේශීයව සපුරාගැනීමටත්, දේශීය ඖෂධ නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය ආනයනයට වැයවන විශාල විදේශ විනිමය දේශීයව ඉතිරි කරලීම හා දේශීය ඖෂධීය ශාක වගාව වෙත ජනතාව යොමු කරලීම තුළින් ග්‍රාමීය ජනතාවගේ ආර්ථික හා සමාජීය සංවර්ධනය මූලික කරගනිමින් “සුවධරණී” ඔසු ගොවි ගම්මාන වැඩපිළිවෙල ක්‍රියාත්මක වේ.

මෙහි සමාරම්භය කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ වලල්ලාවට, ඉහළ හෙවෙස්ස ගම්මානයේදී සිදු කරන ලදී. මෙම වැඩපිළිවෙල යටතේ ප්‍රදේශවලට ආවේණික ඖෂධීය ශාක හඳුනාගෙන එම ඖෂධීය ශාක වාණිජමය වශයෙන් වගාවට යොමු කර ඖෂධීය අමුද්‍රව්‍ය එම ජනතාවගෙන් මිලදී ගැනීමට කටයුතු කරන අතර සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ දේශීය වෛද්‍ය අංශය, ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව හා ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව එක්ව ක්‍රියාවට නංවමින් සිටී.

විශේෂ වැඩසටහන්

1. පාසල් ඔසු කැඳ ව්‍යාපෘතිය

රට තුළ පවතින ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ පැන නැගී ඇති පාසල් දරුවන්ගේ පෝෂණ උනන්දා මඟ හැරවීම උදෙසා ගරු රාජ්‍ය අමාත්‍යතුමාගේ සංකල්පයක් මත දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ මෙහෙයවීමෙන් පාසල්වල ඔසු කැඳ ලබා දීමේ ව්‍යාපෘතිය ගරු රාජ්‍ය අමාත්‍ය සිසිර ජයකොඩි මැතිතුමාගේ මූලිකත්වයෙන් ආරම්භ කර ඇත. මෙම වැඩපිළිවෙල දිවයින පුරා සිටින ආයුර්වේද ප්‍රජා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල මට්ටමින් පත් කර ඇති දේශීය වෛද්‍ය සංවර්ධන නිලධාරීන් මගින් ප්‍රදේශයේ ප්‍රජා සංවිධාන හා ස්වේච්ඡා සංවිධාන වල සහයෝගය ඇතිව ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

2. දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ නව ක්‍රමෝපාය තුළින් රටට විදේශ විනිමය උත්පාදනය කිරීම

දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ පවතින විභවතා තවදුරටත් පුළුල් කරමින් රටට විදේශ විනිමය ගෙන ඒමේ අවස්ථා හඳුනාගෙන, ඒ සඳහා පවතින තෛතික බාධාවන් ඉවත් කරමින් රටට විදේශ විනිමය ගෙන ඒම සඳහා පුළුල් වැඩපිළිවෙලක් මේ වන විට දේශීය වෛද්‍ය අංශය විසින් සකස් කර ඇති අතර මේ පිළිබඳ මූලික සාකච්ඡාවක් 2022.09.23 දින ගරු දේශීය වෛද්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍ය සිසිර ජයකොඩි මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී පවත්වන ලදී.

නිදහස් ආයුර්වේද බෙහෙත් ශාලා ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීම - 2022

අනු අංකය	පළාත	වෙන් කළ මුළු ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය	2022.09.25 වන විට ගෙවා ඇති ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය (රු.)
01.	බස්නාහිර	10,000,000.00	8,850,000.00
02.	මධ්‍යම	9,000,000.00	6,000,000.00
03.	දකුණු	8,000,000.00	5,562,500.00
04.	උතුරු	9,000,000.00	4,500,000.00
05.	නැගෙනහිර	6,500,000.00	6,500,000.00
06.	වයඹ	8,000,000.00	5,875,000.00
07.	උතුරු මැද	6,000,000.00	6,000,000.00
08.	ඌව	6,500,000.00	6,500,000.00
09.	සබරගමුව	8,000,000.00	4,589,625.00
	එකතුව	71,000,000.00	54,377,125.00

ගරු අමාත්‍යතුමා සහභාගී වූ විශේෂ වැඩසටහන්

දේශීය වෙදකම් ප්‍රවර්ධන, ග්‍රාමීය හා ආයුර්වේද රෝහල් සංවර්ධන සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍ය ගරු සිසිර ජයකොඩි මැතිතුමා විසින් දේශීය වෙදකම් ප්‍රවර්ධනයට අදාළ ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡා කිහිපයක් මොස්කව් හිදී පැවැත්වීමට කටයුතු කර තිබුණි. එහිදී මොස්කව් නුවර ආශ්‍රිත දේශීය ආයුර්වේද වෛද්‍ය ක්‍රමය ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා වූ මධ්‍යස්ථාන බිහිකරලීම වෙනුවෙන් රුසියානු - ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව සංගමය සමඟ සාකච්ඡාවක් 2021.12.15 දින සිදුකර ඇති අතර රුසියාව සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ අධ්‍යාපනය හුවමාරු කර ගැනීම වෙනුවෙන් රුසියාවේ ජනතා මිත්‍රත්ව විශ්ව විද්‍යාලයේ (පුට්‍රික් ලුමුම්බා විශ්වවිද්‍යාලය) සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ පීඨයේ නිලධාරීන් සමඟ ද්විපාර්ශ්වීය සාකච්ඡාවක්ද පවත්වා ඇත.

එසේම මෙරට නිෂ්පාදිත ආයුර්වේද තේ, ආයුර්වේද ආහාර අතිරේක සහ ආයුර්වේද රුපලාවන්‍ය ඇතුළු නිෂ්පාදන වර්ග ශාන්ත පීටස් බර්ග් නුවර ආශ්‍රිතව ප්‍රචලිත කිරීම සම්බන්ධයෙන් එහි ඉහළ පෙළේ ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව සමඟ හමුවක්ද පවත්වා ඇත.

බහු ආංශික තාක්ෂණික හා ආර්ථික සහයෝගීතාවය සඳහා වූ බෙංගාල බොක්ක ප්‍රවේශය (BIMSTEC) සංවිධානයේ දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම උදෙසා වූ කාර්ය සාධන බලකායේ 04 වන සැසිවාරය අන්තර්ජාල තාක්ෂණය ඔස්සේ 2022.01.20 දින පවත්වන ලද අතර මෙවර එහි සත්කාරක රාජ්‍ය ශ්‍රී ලංකාව විය. මෙම සැසිවාරයේදී සාමාජික රටවල් වලට ආවේණික දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම තුළින් ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමෙහිලා ගත යුතු සහ ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව රටවල් අතර දැනුම හුවමාරු

කර ගැනීම, දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම සංවර්ධනය, සංරක්ෂණය හා ප්‍රවලිත කිරීමේ වැඩපිළිවෙල සැකසීම සම්බන්ධයෙන් ඉදිරි කටයුතු කිරීමට අදාළ කරුණු ප්‍රධාන වශයෙන් සාකච්ඡා වී ඇත.

කොවිඩ් වසංගත තත්ත්වයෙන් පාසල් සිසුන් මුදවාලන “සුව ධරණී - සුව වර්ෂා” පාසල් ළමුන් දැනුවත් කිරීමේ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය එළි දැක්වීම කොළඹ නාලන්දා විද්‍යාලයේදී 2021.11.12 දින සිදු කරන ලදී. පාසල් යළි විවෘත කිරීමත් සමඟ පාසල් සිසුන්ගේ දින වර්ෂාවේ වර්ෂාත්මක වෙනසක් තුළින් බෝ වන හා බෝ නොවන රෝග වලට ගොදුරු වීම වළක්වා නිරෝගී සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවිතයක් ගත කිරීමට මෙම “සුව ධරණී - සුව වර්ෂා” මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය මනා පිටුවහලක් විය.

දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ මූල්‍ය ප්‍රගතිය

2022.09.30 දිනට මූල්‍ය ප්‍රගතිය

වැය විෂයය	සංශෝධිත ප්‍රතිපාදන (රු.)	වියදම (රු.)	වියදම් ප්‍රතිශතය(%)
පුනරාවර්තන	355,700,000.00	238,564,493.57	67.07
සාමාන්‍ය පරිපාලනය/වෙනත් වැඩසටහන්	303,200,000.00	144,949,127.76	47.81

ආයතන සේවා			
• රාජ්‍ය ආයතන			
හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව	30,500,000.00	20,192,215.07	66.20
හෝමියෝපති රෝහල	22,000,000.00	14,075,169.25	63.98
ප්‍රාග්ධන	11,500,000.00	2,413,076.00	20.98
සාමාන්‍ය පරිපාලනය	5,500,000.00	1,458,201.00	26.51
විශේෂ වැඩසටහන්			
සංරක්ෂණ සභා	3,000,000.00	792,215.00	26.41
හෝමියෝපති කවුන්සලය	1,000,000.00	-	-
හෝමියෝපති ක්‍රම සංවර්ධනය	1,000,000.00	-	-
පෝෂණ මන්දිර ස්ථාපනය කිරීම	1,000,000.00	-	-
වෙනත්	195,000,000.00	2,469,465.00	-
ජනතා කේන්ද්‍රීය සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රවර්ධනය	85,000,000.00	469,465.00	0.55
හරිත ශ්‍රී ලංකා	110,000,000.00	2,000,000.00	1.82
මුළු එකතුව	562,200,000.00	243,447,034.57	43.30

ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව

දැක්ම

ආයුර්වේද හා දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම තුළින් සැමට සුවසෙත

මෙහෙවර

ආයුර්වේද හා පාරම්පරික දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම සංරක්ෂණය, සංවර්ධනය හා අන්‍යෝන්‍යව සුරක්ෂිත කිරීම තුළින් සැමට සුවසෙත ළඟා කර දීම සඳහා ජාතික මට්ටමින් වැඩසටහන් සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම

ප්‍රධාන කාර්යයන්

1. පර්යේෂණ හා ශික්ෂණ කටයුතු සඳහා රෝහල් හා අනෙකුත් ආයතන ස්ථාපිත කර පවත්වාගෙන යාම
2. ශික්ෂණ කටයුතු සඳහා සම්මන්ත්‍රණ, අභ්‍යාස පන්ති හා අධ්‍යයන පාඨමාලා පැවැත්වීම
3. දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ඖෂධ, සායනික හා සාහිත්‍ය පර්යේෂණ පැවැත්වීම
4. පාරම්පරික හා දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමවල අන්‍යෝන්‍යව ධනාත්මක ඒ වෛද්‍ය ක්‍රම ප්‍රවර්ධන කිරීම හා සංරක්ෂණය කිරීම

5. දිවයිනේ සියලු ලියාපදිංචි පාරම්පරික හා ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සහ ක්ෂේත්‍රයට අදාළ අනෙකුත් සේවාවන් අධීක්ෂණය කිරීම හා පරිපාලනය කිරීම
6. දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අදාළ සියලු රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන, ඖෂධ, උපකරණ, නිවාරණ හා ප්‍රතිකාර සේවා නියාමනය කිරීම
7. ඖෂධීය ශාක වගා කිරීම, සංරක්ෂණය හා ප්‍රචලිත කිරීම
8. දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම සංවර්ධනයට අවශ්‍ය ජාතික හා අන්තර්ජාතික ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම

නිසනෙල් ගැල්වීමේ රාජ්‍ය උත්සවය

2022 වර්ෂයේ නිසනෙල් ගැල්වීමේ රාජ්‍ය උත්සවය 2022.04.17 වන දින මහනුවර, ශ්‍රී දළදා මාලිගා පරිශ්‍රයේ, ශ්‍රී නාථ මහා දේවාල භූමියේදී ඉතා අලංකාර සහ අභිමානවත් ලෙස පැවැත්විණි. අස්ගිරි සහ මල්වතු පාර්ශ්වයේ මහා නායක නිමිපාණන් වහන්සේලාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් උත්සවය පැවැත්වුණු අතර උත්සවයට පෙර ඖෂධීය නානු සහ ආයුර්වේද ලීන රට පුරා පිහිටි සියලුම විහාරස්ථාන හා ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් වෙත බෙදාදීම ද සිදු කෙරිණි.

බොරැල්ල ජාතික ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහලේ අටමහල් ගොඩනැගිල්ල ජනතා අයිතියට පත් කිරීම.

මෙරට ප්‍රධානතම ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල වන බොරැල්ල ජාතික ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහලේ ඉදිකළ නව අටමහල් වාට්ටු සංකීර්ණයේ පළමු අදියර සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය ගරු කෙනෙළිය රඹුක්වැල්ල මැතිතුමා සහ දේශීය වෙදකම් ප්‍රවර්ධන, ග්‍රාමීය හා ආයුර්වේද රෝහල් සංවර්ධන සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍ය සිසිර ජයකොඩි මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2022.03.24 දින ජනතා අයිතියට පත් කරන ලදී. මෙම නව වාට්ටු සංකීර්ණය තුළින් රෝගීන් 360 දෙනෙකු සඳහා නේවාසික පහසුකම් ලබා ගැනීමේ හැකියාව උදා වී ඇත. රෝග ප්‍රතිකාර සේවාවන් සඳහා වන ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් 120ක්, හෙද හා සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල වලින් යුක්ත වන රෝහලේ මෙම නේවාසික වාට්ටු සංකීර්ණය තුළ පොරොත්තු වාට්ටු, ශල්‍ය වාට්ටු සහ ස්ත්‍රී රෝග වාට්ටුද ඇතුළත්ය.

මෙම රෝහල මගින් කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ ආයුර්වේද වෛද්‍ය සහ යුනානි උපාධිය හදාරන සිසුන් ඇතුළු ශ්‍රී ලංකාවේ සියළු විශ්ව විද්‍යාල වලින් උපාධිය හදාරන ආයුර්වේද හා යුනානි සිසු දරු දැරියන්ට සීමාවාසික පුහුණුව සඳහා පහසුකම්ද ලබා දී තිබේ.

දේශීය පුහුණු වැඩසටහන්

ආයතනයේ සේවයේ නියුතු නිලධාරීන් ඉලක්ක කොට වැඩසටහන් 06ක් පවත්වා ඇති අතර ඒ යටතේ 16 දෙනෙකු පුහුණුව ලබා ඇත.

භෞතික සම්පත් සංවර්ධන කටයුතු හා එහි ප්‍රගතිය (2022.09.30 දිනට)

වැය විෂය	කාර්යය	සංශෝධන මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රු.මි.)	මූල්‍ය ප්‍රගතිය (%)	භෞතික ප්‍රගතිය (%)
-01-01-220 1303	ප්‍රධාන කාර්යාලයේ එදිනෙදා ඇති සුළු අළුත්වැඩියා	100,000	75.58	100
-01-01-220 2001	ප්‍රධාන කාර්යාලයේ ප්‍රධාන අළුත්වැඩියා	1,000,000	39.07	50
-02-02-220 1303	ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල් වල සුළු අළුත්වැඩියා	200,000	71.93	100
-02-02-220 2001	ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල් වල ප්‍රධාන අළුත්වැඩියා	10,900,000	23.16	50
-03-02-220 1303	නාවිනික බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතනයේ සුළු අළුත්වැඩියා	100,000	83.90	100
-03-02-220 2001	නාවිනික බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතනයේ ප්‍රධාන අළුත්වැඩියා	1,600,000	64.44	75
-02-02-220 2001-04	දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ ජාතික ආයතනයේ ප්‍රධාන අළුත්වැඩියා	500,000	0.00	0
-02-02-220 2001-05	ඔසු උයන් වල ප්‍රධාන අළුත්වැඩියා	2,000,000	19.71	40
-02-02-220 2105-05	ඔසු උයන් වල භූමිය සංවර්ධනය	500,000	0.00	0

මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රගතිය

වැය විෂයය	සංශෝධිත ප්‍රතිපාන (රු.)	30.2022.09දිනට	
		වියදම (රු.)	ප්‍රතිශතය %
පුනරාවර්තන වියදම්	1,925,000,000	1,450,007,503	75.33
1. සාමාන්‍ය පරිපාලනය	131,500,000	77,492,102	58.93
2. රෝහල් සේවා	1,387,000,000	1,127,737,368	81.31
3. පර්යේෂණ	294,000,000	174,124,043	59.23
4. අධ්‍යාපන හා පුහුණු	31,550,000	19,852,200	62.92
5. ඖෂධ වගාව සංරක්ෂණය හා ව්‍යාප්තිය	80,950,000	50,801,791	62.76
ප්‍රාග්ධන වියදම්	32,000,000	8,415,564	26.30
1. සාමාන්‍ය පරිපාලනය	4,500,000	1,474,257	32.76
2. රෝහල් සේවා	15,900,000	3,562,693	22.41
3. පර්යේෂණ	4,600,000	1,384,662	30.10
4. අධ්‍යාපන හා පුහුණු	2,500,000	1,115,417	44.62
5. ඖෂධ වගාව සංරක්ෂණය හා ව්‍යාප්තිය	4,500,000	903,535	20.08
මුළු වියදම්	1,957,000,000	1,458,423,067	74.52
1. සාමාන්‍ය පරිපාලනය	136,000,000	78,966,359	58.06
2. රෝහල් සේවා	1,402,900,000	1,131,300,705	80.64
3. පර්යේෂණ	298,600,000	175,508,705	58.78
4. අධ්‍යාපන හා පුහුණු	32,050,000	20,942,617	65.34
5. ඖෂධ වගාව සංරක්ෂණය හා ව්‍යාප්තිය	85,450,000	51,705,326	60.51
එකතුව	3,912,000,000	2,916,846,779	397.85

විභාග පැවැත්වීම.

ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් 322ක් හා වෛද්‍ය සිසුන් සඳහා පහත පරීක්ෂණ පවත්වා ඇති අතර ඒ සඳහා 780ක් සහභාගී වී ඇත. එම පරීක්ෂණ නම්,

- ලංකා සිද්ධ ආයුර්වේද වෛද්‍ය විද්‍යාලයේ අවසන් වසර සිසුන් සඳහා අතිරේක වාර්ෂික පරීක්ෂණය - 2022
- පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන් වශයෙන් බඳවා ගැනීමේ ලිඛිත පරීක්ෂණය - 2022
- ආයුර්වේද වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා වූ කාර්යක්ෂමතා කඩයිම් පරීක්ෂණය - 2021
- ආයුර්වේද ශාස්ත්‍රී අතිරේක පරීක්ෂණය - 2021

ශිල්පීය අංශය

අනු අංකය	ඉටු කළ කාර්යයන්	අයදුම්පත්වල වටිනාකම (රු.මි)	අයදුම්පත් සංඛ්‍යාව	ලැබූ ආදායම (රු.මි)
01.	ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචිය සඳහා අයදුම්පත් නිකුත් කිරීම	600	925	127,700.00
02.	ලියාපදිංචිය සඳහා අයදුම්පත් භාර ගැනීම	38,850.00	540	1,048,550.00
03.	ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම	72,300.00	916	1,475,136.00
	එකතුව	111,750.00	2,381	2,651,386.00

ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් 2022 වසර තුළ සූත්‍ර කමිටු, තාක්ෂණික කමිටු හා වෙනත් කමිටු වාර 37ක් පවත්වා ඇත.

ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනාගාර සඳහා කංසා, පරිපාක ස්ප්‍රිතු නිර්දේශ ලබා දීම

කංසා සඳහා නිකුත් කළ නිර්දේශ ලිපි සංඛ්‍යාව	07
නිකුත් කළ කංසා වූර්ණ ප්‍රමාණය	75kg
පරිපාක ස්ප්‍රිතු නිකුත් කළ ප්‍රමාණය	448301500ml

I. ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල් සහ පර්යේෂණ රෝහල්

ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල්

රෝගී ප්‍රතිකාර සේවා (2022.06.30) දිනට

රෝහල	නාවින්න	අම්පාර	හම්බන්තොට	මැදවව්විය	මන්නාරම	මිහින්තලය
බාහිර	17,379	9,535	8,750	7,000	5,310	1,450
තෝවාසික	350	103	248	128	-	
සායන	10,280	-	-	-	-	136
පංචකර්ම	374	-	-	-	-	

- නාවින්න ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල මඟින් ආයුර්වේද ප්‍රදර්ශන 01ක් හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 06ක් පවත්වා ඇත.

ඖෂධ නිෂ්පාදනය

රෝහල	අම්පාර	හම්බන්තොට	මැදවව්විය	නාවින්න
බෝතල්				
ආසව				500
තෙල	124	49		202
පැණි				

ක්වාට්		1,525	-	6,490
කමාය	බෝතල් 35, 202ml	809	228	2,800
අනුපාත	බෝතල් 115, 920ml	7	27	248
පාන	පැකට් 23			
වෙනත් (තැම්බු වතුර)			168	
තේත්‍රා බිංදු				
කිලෝ ග්‍රෑම්				
චූර්ණ	73kg 950g	64.815kg		956.26
පාණේද	20kg 400g			
පත්තු		8.295kg	108.85	
තැවිලි		25.558kg		
වර්කි				කරල් 628
පංචවල්කල				බෝතල් 600

ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල්

ශික්ෂණ පහසුකම් ලබා දෙන ලද වෛද්‍ය සිසුන්

රෝහල	බොදල්ල		යක්කල		කසිතඩ්		ත්‍රිකුණාමලය	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ශික්ෂණ පහසුකම් ලබා ගත් ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව	198	192	201	309	357	210	300	300

රෝගී ප්‍රතිකාර සේවා ලද වෛද්‍ය සිසුන්

රෝහල	බොදල්ල		යක්කල		කසිතඩ්		ත්‍රිකුණාමලය	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
බාහිර	82,957	56,684	20,912	14,520	25,645	12,505	9,481	5,393
තේවාසික	1,549	1,487	382	465	449	433	17	13
සායන	79,690	55,987	19,612	13,120	8,883	4,819	1,591	4,627
පංචකර්ම	3,267	1,038	300	151	112	147	24	16

ප්‍රජා සත්කාරක සේවා ලද ප්‍රතිලාභීන්

ආයුර්වේද ප්‍රදර්ශන 01ක් හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 06ක් පවත්වා ඇත.

ඖෂධ නිෂ්පාදනය

රෝහල	බොරැල්ල	කයිතඩ්	යක්කල	ත්‍රිකුණාමලය
බෝතල්				
තෙල	2,233	-	553.875L	-
සිරප්	-	122		1210ml
ක්වාට්	5,655	-	153.75L	-
පාන	-	165.21		-
කෂාය	6,788	1,526.08	2092.981	-
වෙනත්	343			-
අනුපාත(මිලි.ලීටර 60)	14	621.6		-
තැම්බු වතුර	-		533.251	-
තේත්‍රා බිංදු	12		-	-
කිලෝ ග්‍රෑම්				
ගුලි	-	34.27	-	-
කල්ක	-	-	52.9	-
ලේප	-	0.82	-	-
චූර්ණ	-	269.14	326.25	8kg+400g
පාණ්ඩ	-	-	1024.4	-
පත්තු	-	258.24	111.42	-
ලේහ	-	-	102.95	-
ගුගුලු	-	-	20.13	-
පොට්ටනි	-	-	311.3	-
වෙනත්	-	0.48	15.6	500g

II. බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතන

දැක්ම

යහපත් සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණ සඳහා දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමයන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා උසස් ගණයේ පර්යේෂණ පැවැත්වීම

මෙහෙවර

ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා සඳහා සිදු කරන විධිමත් හා ප්‍රමිතියෙන් යුතු දේශීය සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ කිරීම සඳහා ජාතික නායකත්වයක් සැපයීම.

ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි හා දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳව පර්යේෂණ පැවැත්වීම සඳහා ඇති ජාතික ආයතනය වන මෙය අක්කර 17ක භූමි ප්‍රමාණයකින් යුක්තය. වර්තමානය වන විට සායනික පර්යේෂණ අංශය, සාහිත්‍ය පර්යේෂණ අංශය, පාරම්පරික වෛද්‍ය, ප්‍රතිකාර සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘති, ඖෂධ ප්‍රමිතිකරණ අංශය හා ඖෂධ නිෂ්පාදනාගාරය යන ප්‍රධාන අංශ වලින් සමන්විත වේ.

සායනික අංශය තුළ බාහිර රෝගීන් 450කට පමණ රෝගී සත්කාර ලබා දෙන අතර විශේෂ සායන දිනපතා ක්‍රියාත්මක වේ. තේවාසික රෝගී අංශය ඇදුන් 68කින් සහ වාට්ටු 4කින් සමන්විත වන අතර

හික්ෂු වාට්ටුවද එහි ඇතුළත්ය. දැනට රෝගී පර්යේෂණ කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වන අතර පර්යේෂණ පත්‍රිකා කිහිපයක් ආචාර ධර්ම කමිටුවට ඉදිරිපත් කර ඇත.

සිදු කරන ලද හා සිදු කරමින් පවතින පර්යේෂණ පිළිබඳ සාරාංශයක්

	Activity	Progress
	Progress (2021-2022 August)	
01	<p>Preparation of Quality standards for selected 12 plant species (collected from different zones) which are economically important in Sri Lanka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heen bin Kohomba-(wet zone, intermediate zone) • Iriweriya-(wet zone, intermediate zone) • Heenarattaala-(wet zone, intermediate zone) • Sewendara-(wet zone, intermediate zone) • Amukkara-(intermediate zone) • Elabatumul-(dry zone) • Katuwelbatu-(intermediate zone) • Ingurupiyalli • Inguru-(wet zone, intermediate zone) • Bebila(bethbebila)-(wetzzone,dryzone, intermediate zone) • Malitha mal -(wet zone, intermediate zone) • Kollan kola-(wet zone, dry zone) 	75% completed
02	<p>Updating drug museum and Identification of Medicinal plants and raw materials</p> <p>i. Updating and modification of dry herbarium</p> <p>ii. Updating and modification of Drug museum</p> <p>iii. Identification and authentication</p>	<p>50% completed</p> <p>Re-arranged specimens Discarded destroyed 50 specimens Data recorded Add new specimens (about 80)from April to July</p> <p>Re-arranged samples Discarded destroyed 45 samples</p> <p>Plants - 62 Raw materials - 82</p>

	<p>Research based studies</p> <p>01. Comparative studies of Authentic plants with substitutes</p> <p>I. Identification of “KINDA” species used in traditional medicine of Sri Lanka</p> <p>II. Pharmacognostic study of Deththa species <i>Baliospermum montanum</i> and <i>Boehmerianivea</i></p> <p>III. Rathhandun with its adulterants <i>Pterocarpus santalinus</i> with market samples</p> <p>IV. Elabatu with selected Solanum species</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Solanum insanum</i> • <i>Solanum melongena</i> • <i>Solanum macrocarpum</i> • <i>Solanum indicum</i> <p>V. L-odhra with its adulterants (<i>Symplocos racemosa</i>, <i>S. cochinchinensis</i> and <i>Melaleuca leucodendrum</i>)</p> <p>02. Morphological, anatomical and biochemical analysis of selected <i>Piper</i> species for future plant improvement programs.</p>	<p>50% completed</p> <p>95% completed</p> <p>started from February 2022</p> <p>30% completed</p> <p>45% completed</p> <p>80% completed</p> <p>50% completed</p>
<p>04</p>	<p>Tissue culture project</p>	<p>Total no of plants taken out from the tissue culture laboratory</p> <p>- 2000 plants</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekaweriya- 1320 Plants • Rathnitol - 500 Plants • Duhudu - 100 Plants • Binkohomba - 60 Plants • Walmee - 20 Plants

Year	Research
2021-2022	Preliminary Comparative Chemical analysis of selected <i>Piper sp.</i>
2021-2022	Comparative Phyto-chemical & TLC study of Lothsumbul & Bombu
2021-2022	Standardization of Dashanga Guggulu

2021	Assessment of Microbial quality of some heavily used powdered herbal drugs prepared in pharmaceutical drug manufacturing unit of BMARI
2021-2022	Comparative evaluation of microbiological quality of Triplachoorna, Kwatha& their raw material
2021-2022	Determination of microbial contamination of some selected raw materials heavily used in Ayurvedic treatments.

සාහිත්‍ය පර්යේෂණ අංශය

පුස්තකාල පොත් සංරක්ෂණය කිරීමේ ඒකකය තුළ පිටපත් 400කට අධික ප්‍රමාණයක් ඇති අතර දේශීය ඇස් වෙදකම, ගෙඩි වන පිළිකා වෙදකම, විදුම් පිළිස්සුම් වෙදකම ආදිය පිළිබඳව සාහිත්‍ය පර්යේෂණ සිදු වේ. තල්පතේ පිළියම්, තල්පතක ඔසු මහිම ආදී වටිනා ග්‍රන්ථ මෙම ඒකකයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. පුස්තකාලය වටිනා ආයුර්වේද හා දේශීය වෛද්‍ය ග්‍රන්ථ වලින් සමන්විතය. ආයුර්වේද ඖෂධ සංග්‍රහය, දේශීය චිකිත්සා සංග්‍රහය, දේශීය චිකිත්සා සංග්‍රහය, ඔසුතුරු විසිතුරු ග්‍රන්ථාවලිය ආදී වටිනා ග්‍රන්ථ මෙමහින් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

ප්‍රමිතිකරණ අංශය

ප්‍රමිතිකරණ අංශය තුළ ආයුර්වේද හා පාරම්පරික ඖෂධ, ඖෂධ පැලෑටි පිළිබඳ ගුණාත්මකභාවය හා ප්‍රමිතිය පිළිබඳව පර්යේෂණ කරමින් පර්යේෂකයන් හට තාක්ෂණික සහය හා උපදෙස් ලබා දෙයි. මේ සඳහා ඇති නවීන උපකරණ වලින් සමන්විත විද්‍යාගාරයක් ඇති අතර එහි ජෛව රසායනික වේදය, ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාව, ඖෂධවේදය, විශ්ලේෂණ රසායන විද්‍යාව, සෛල රෝපණය හා ව්‍යාධිවේදය පිළිබඳව හැදෑරීම සඳහා වෙන් වූ ඒකක පිහිටුවා ඇත. ආයුර්වේදය පිළිබඳව පර්යේෂණ පවත්වන්නන් හට නවීන පර්යේෂණ තාක්ෂණය පිළිබඳව පුහුණුව ලබා දීම මෙමහින් ඉටු වන තවත් සේවාවකි.

උද්භිද විද්‍යා අංශය

උද්භිද ශාක හඳුනා ගැනීම සහ ඒ පිළිබඳව පර්යේෂණ කිරීම මෙම ඒකකයේ ප්‍රධාන කාර්ය භාරයයි. ශාක නිදර්ශක 2000කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් මෙහි අන්තර්ගතය. උද්භිද ශාක පිළිබඳව පර්යේෂණ පැවැත්වීමට කුඩා විද්‍යාගාරයක් ඇති අතර එහි පටක රෝපණය කිරීමේ පහසුකම්ද සහිතය. උද්භිද ශාක හඳුනා ගැනීම සඳහා විශ්ව විද්‍යාල ශිෂ්‍යයින්, වෛද්‍ය ශිෂ්‍යයින් හා වෛද්‍යවරුන් පුහුණු කිරීමද ඒ සඳහා ප්‍රමාණික උපදේශනය ලබා දීමද මෙමහින් සිදු වන තවත් කාර්යභාරයකි.

III. දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ ජාතික ආයතනය

දැක්ම

ඉදිරි දශකයට දැනුමෙන් පිරිපුන්, කුසලතා පූර්ණ දේශීය වෛද්‍ය ප්‍රජාවක් බිහි කරලීම මෙහෙවර

ආයුර්වේදීය මානව සම්පත් සංවර්ධනයේ විශිෂ්ඨතම ආයතනය බවට පත් වීම

අරමුණු

- ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි සහ පාරම්පරික වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය, වෘත්තීය සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සැපයීම සහ ප්‍රමිතිකරණය කිරීම.
- සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය විද්‍යාවේ පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන දිරිමත් කිරීම.

- පාරම්පරික දැනුම සංරක්ෂණය.
- ඖෂධීය ශාක සංරක්ෂණය සහ ඔසු වගාව ප්‍රචාරණය කිරීම.

පවත්වන ලද පුහුණු වැඩසටහන් ප්‍රගතිය (2022.07.31 දිනට)

වැඩසටහන	පුහුණු වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිලාභීන් ගණන
පාරම්පරික වෛද්‍ය පුහුණු	3	120
සීමාවාසික වෛද්‍ය පුහුණු	-	321
වෛද්‍ය නිලධාරී පුහුණු	7	60
පෞද්ගලික සම්භාහන	-	27
ඔසු උයන් කාර්ය මණ්ඩලය	-	20
වෛද්‍ය සහයක පුහුණු	15	-
එකතුව	25	548

- නව මාර්ගෝපදේශ යටතේ සීමාවාසික වෛද්‍යවරුන් සඳහා Log Book සකස් කිරීම, සමාලෝචනය කිරීම හා E – book සකස් කිරීම.
- සීමාවාසික වෛද්‍යවරුන්ගේ පුහුණුව ඇගයීම සඳහා NITM මට්ටමේ සහ පළාත් ආයුර්වේද කොමසාරිස්වරු සහ ආයතන ප්‍රධාන වෛද්‍යවරුන් සම්බන්ධ කර ගනිමින් ජාතික මට්ටමින් ගැටළු නිරාකරණය කිරීම හා යෝජනා ලබා ගැනීම සඳහා මේ වන විට වැඩසටහන් 03 ක් පවත්වා ඇති අතර ඉදිරියේදී වැඩසටහන් පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇත.

මහජනතාවගේ දැනුම වර්ධනය කිරීම සඳහා නිර්මාණය කරන ලද අත් පත්‍රිකා

ශ්‍රී ලංකීය ජනතාව ආයුර්වේද වෛද්‍ය ක්‍රමය වෙත නැඹුරු කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් ඖෂධීය ශාක හා අත් බෙහෙත්, පාසල් දරුවන්ගේ පෝෂණය වර්ධනය කිරීම, ඖෂධීය පැලෑටි ආර්ථික වශයෙන් වගා කිරීම, පරිසරයේ ඇති ඔසු පැළ ආදී අත් පත්‍රිකා මුද්‍රණය කිරීම හා බෙදා හැරීමට කටයුතු කිරීම.

IV. ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාව

දැක්ම

වෘත්තීය ගුණාත්මකභාවය හා අභිමානය සුරක්ෂිත කරමින් ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ක්ෂේත්‍රයේ උත්තරීතර ආයතනය බවට පත් වීම

මෙහෙවර

වෘත්තීය ආචාර ධර්මවලට අනුගත වූ උපරිම මහජන සේවාවක් සලසමින් ආයුර්වේද ක්ෂේත්‍රයේ ගුණාත්මක සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය නෛතික පදනම සුරක්ෂිත කිරීම

ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවේ කාර්ය භාරය

ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවේ කාර්ය භාරය වනුයේ ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන්, ඖෂධ සංයෝජකයින්, සාත්තු සේවකයින් ලියාපදිංචි කිරීම, ලියාපදිංචි කිරීම අවලංගු කිරීම හෝ අත්හිටුවීම, වෘත්තීය හැසිරීම් විධිමත් කිරීම හා පාලනය කිරීම යනාදියයි.

මූල්‍ය සම්පාදනය

වාර්ෂික ආදායම, වියදම හා රජයේ ප්‍රදාන

අයිතමය	2021 (රුපියල්)	2022.06.30 (රුපියල්)
රජයේ ප්‍රදාන	7,200,000.00	3,600,000.00
උපයාගත් ආදායම	5,633,507.25	7,821,833.43
මුළු ලැබීම්	12,833,507.25	11,421,833.43
මුළු වියදම	12,717,649.21	7,481,862.15

2021-2022 වර්ෂය තුළ ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාව පැවැත්වූ රැස්වීම් පිළිබඳ විස්තර

වර්ෂය	වර්ෂය තුළ පැවැත් වූ රැස්වීම් ගණන
2021	08
2022.06.30 දක්වා	05

ක්‍රියාත්මක කරන ලද ස්ථාවර අනු කමිටු හා ඒවායේ ක්‍රියාකාරීත්වය

1. විභාග පාලක මණ්ඩලය
2. දණ්ඩනීය අවස්ථා පිළිබඳ කාරක සභාව
3. අතිරේක සුදුසුකම් නිර්ණය කිරීමේ අනු කමිටුව

ලියාපදිංචි ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන්ගේ අතිරේක සුදුසුකම් නිර්ණය කිරීමේ අනුකමිටුව

ශීතමය	2018	2019	2020	2021	2022.06.30
අතිරේක සුදුසුකම් ඇතුළත් කොට සහතික නිකුත් කර ඇති සංඛ්‍යාව	11	09	08	21	07

විමර්ශන කටයුතු

අයිතමය	2018	2019	2020	2021	2022.06.30
විමර්ශනය සඳහා ලැබී ඇති සංඛ්‍යාව	13	59	100	50	03
විමර්ශනය කර ඇති පැමිණිලි සංඛ්‍යාව	11	48	82	36	01

විශේෂ වෛද්‍ය මණ්ඩලය

අයිතමය	2018	2019	2020	2021	2022.06.30
පවත්වා ඇති විශේෂ වෛද්‍ය මණ්ඩල සංඛ්‍යාව	04	05	03	05	01

2021/2022 වර්ෂය වලදී විශේෂ වෛද්‍ය මණ්ඩල වෙත යොමු කිරීම සඳහා රජයේ ආයතන, දෙපාර්තමේන්තු, අමාත්‍යාංශ මඟින් යොමු කරන ලද රෝගීන් 58 දෙනෙකු සඳහා පොදු 142 ආකෘතිය අනුව වෛද්‍ය මණ්ඩල වාර්තා ලබාදී ඇත. ඇතැම් රෝගීන්ගේ ගොනුවල අඩුපාඩු පැවතීම නිසා දෙවරක් කැඳවා ඇත.

2018 සිට 2022.06.30 දක්වා ආයුර්වේද වෛද්‍යසභාවේ වාර්ෂිකව ලියාපදිංචි ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව

අයිතමය	2018	2019	2020	2021	2022.06.30
සාමාන්‍ය (සර්වාංග)					
උපාධිධාරීන්	274	246	250	32	283
ඩිප්ලෝමාධාරීන්	27	13	01	18	04
පාරම්පරික - සර්වාංග	11	19	07	27	21
පාරම්පරික - විශේෂ	44	74	20	45	90
මුළු එකතුව (සර්වාංග / විශේෂ)	356	352	278	122	398

2022.06.30 දිනට ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවේ ලියාපදිංචි මුළු වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව

අයිතමය	2022.06.30 දිනට මුළු වෛද්‍යවරු සංඛ්‍යාව
(1) මුළු ලියාපදිංචි සංඛ්‍යාව සාමාන්‍ය (සර්වාංග) A+B+C	16,311
A. උපාධිධාරීන්	3,689
B. ඩිප්ලෝමාධාරීන්	5,747
C. පාරම්පරික සර්වාංග -	6,875
(2) මුළු ලියාපදිංචි සංඛ්‍යාව පාරම්පරිකවිශේෂ -	10,270
මුළු එකතුව (වරුන්සර්වාංග / විශේෂ වෛද්‍ය) (1+2)	26,581
මියගොස් ඇති වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව 2022.06.30 - දිනට	3,815

2021/2022 වර්ෂය තුළ සිදු කරන ලද අනෙකුත් කාර්යයන්

අයිතමය	2021	2022.06.30
ලියාපදිංචි ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සඳහා හැදුනුම්පත් නිකුත් කිරීම	105	426
වාහන නිල ලාංඡන නිකුත් කිරීම.	78	43
වෛද්‍ය සහතික තහවුරු කිරීම් සිදු කළ සංඛ්‍යාව	512	169
නිකුත් කළ වෛද්‍යසහතික පොත් සංඛ්‍යාව	821	797

V. ඔසු උයන් සංවර්ධනය

දේශීය ඖෂධ උද්‍යාන සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මේ වනවිට පහත සඳහන් පරිදි කටයුතු සිදුකර ඇත.

- දෙපාර්තමේන්තුවේ සංවර්ධන අංශය තුළ ඔසු උයන් සංවර්ධන ඒකකයක් පිහිටුවා ඔසු වගා ව්‍යාපෘති සම්බන්ධීකරණ වෛද්‍ය නිලධාරියකු පත්කර ඒ යටතේ සෑම ඔසු උයනකටම ඔසු උයන් අධීක්ෂණ වෛද්‍යවරයෙකු බැගින් පත්කිරීමේ කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.
- සෑම ඔසු උයනකම ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදුකර 2025 වනවිට ඔසු උයන සංවර්ධනය කිරීමට සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කරමින් පවතී.
- ඔසු උයන්වල ඖෂධ නිෂ්පාදනය වේගවත් කිරීමට කටයුතු කර ඇති අතර, අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ වැඩිපුර නිෂ්පාදනය කිරීමට කටයුතු කර ඇත. එසේම ඖෂධ අස්වැන්න ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගැනීමට ද කටයුතු සිදුකර ඇත.
- ඔසු උයන්වල සංචාරක ව්‍යාපාරය වැඩිදියුණු කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.
- දුර්ලභ ඖෂධ සංරක්ෂණය කිරීමත්, ව්‍යාප්තිය සඳහා කටයුතු කිරීමත් මෙන්ම ප්‍රමිතගත පැල තවාන් පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය කටයුතු ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන්හි ප්‍රගතිය

අනු අංකය	ඔසු උයන් නම	වසරය (අක්කර)	2022 වර්ෂයේ පැල නිෂ්පාදනය	සංරක්ෂණ කර ඇති පැල වර්ග	අලෙවි කර ඇති පැල වර්ග සංඛ්‍යාව	ලැබූ ආදායම (රු.)	සිදු කර ඇති සංවර්ධන කාර්ය භාරය
01.	හල්දුම්මු ලේ	65	653,4	ගෘහ තුළ 58- සංඛ්‍යාව- 388	567,2	00.320,117	අක්කර 02 - අලුතින් පැළ සිටුවා ඇත.
02.	පලලේකු ලේ	3	939,6	391	150,1	00.900,37	නොමිලේ පැළ ලබා දීම - 1200 වටිනාකම රු.000,36
03.	පින්තදුව	6.5	121,5		546,3	00.185,129	
04.	පට්ටිපොල	32	528,4	10	108,1	00.685,43	අක්කර 01ක ආඩතෝඩා හා අරත්ත සිටුවීම
05.	ගිරාඳුරු කෝට්ටේ	168	10,740	25	967	3,289,000.00	විශාල හා කුඩා ඔසු පැල වගා කිරීම
06.	නාවින්න	15	3,947	275	884,2	00.955,100	ඔසු උයන පවිත්‍ර කිරීම සුළු පරිමාණ එළවළු වගාවක් පවත්වාගෙන යාම ඔසු පැල නිෂ්පාදනය කිරීම ඔසු පැල නොමිලේ බෙදා දීම

VI. අනුරාධපුර ආයුර්වේද ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සේවය

දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ආයුර්වේද ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සේවය, අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 22 පුරා ක්‍රියාත්මක වන්නාවූ රෝග නිවාරණ වැඩසටහනකි. 2001 වර්ෂයේදී නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මෙය ආරම්භ කරන ලද අතර දැනට ස්ථිර සේවාවක් බවට පත්ව ඇත.

දැක්ම

ආයුර්වේද සංකල්ප තුළින් නිරෝගිමත් ප්‍රජාවක් සිරිලක තුළ ඇති කිරීමයි.

මෙහෙවර

ආයුර්වේද ජීවන දර්ශනය තුළින් කායික, මානසික, ආධ්‍යාත්මික, සමාජයීය හා ආර්ථික වශයෙන් සමෘද්ධිමත් ප්‍රජාවක් බිහිකිරීම.

සිදු කරන ලද ප්‍රධාන කාර්යයන් හා එහි ප්‍රගතිය

අනු අංකය	ව්‍යාපෘති/වැඩසටහන	වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිලාභීන්
1.	බෝ නොවන රෝග පාලන වැඩසටහන	980	16,401
2.	බෝ වන රෝග පාලන වැඩසටහන	988	15,792
3.	පෝෂණ වැඩසටහන (පෙරපාසල්/පාසල්/අනෙකුත්)	560	6,795
4.	ළමා සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය(සායන හා දැනුවත් කිරීම්)	806	15,521
5.	ප්‍රජා මූලික වැඩිහිටි සෞඛ්‍ය සේවා වැඩසටහන- සායන හා අධීක්ෂණය	134	11,663 (අධීක්ෂණය කළ 6,129)
6.	මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන	24	329
7.	මාතෘ සංරක්ෂණය	18	156
8.	පාසල් වැඩසටහන්	4	371
9.	ප්‍රජා සත්කාර සේවා වැඩසටහන් සහ වෙනත් විශේෂ වැඩසටහන්	102	3,192
10.	ඖෂධ පැලෑටි සංරක්ෂණය හා තිරසාර භාවිතය		
	1.ආදර්ශ පැල තවාන් /ඔසු උයන් (සිටවු/බෙදාහරින)	75	8,310 (පැල)
	2.කාබනික ගෙවතු වගාව හා දේශීය වී වගා (ගෙවතු/වැඩසටහන්)	687	1,538
11.	ගෘහ ඒකක දැනුවත් කිරීම	38,121	96,315

- ප්‍රජා සත්කාර වැඩසටහන - ප්‍රතිශක්තිකරණ ඖෂධ බෙදාදීම/ඖෂධ පැලෑටි පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම්/පාසල් සඳහා පොත් ලබාදීම/ ඖෂධ පැලෑටි පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම්/අත් බෙහෙත් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම්/ඔසුපැන් ලබා දීම/ආයතන සඳහා අත් පත්‍රිකා පොත් ලබා දීම/හිසතෙල් ගැමේ වැඩසටහන
- දේශීය ආහාර ප්‍රවලිත කිරීමේ වැඩසටහන් - දන්සල්/ග්‍රාමීය සංරක්ෂණ සහ පිහිටු වීම

හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය

බෝ නොවන රෝග වැළඳීමේ ප්‍රවණතාවය ඉහළ යමින් පවතින අවධියක, ශරීරයේ ස්වභාවික ප්‍රතිශක්තිය ඉහළ දැමීම මඟින් රෝග සුව කරන හෝමියෝපති ඖෂධීය ප්‍රතිකාරක ක්‍රමය අතුරු ආබාධවලින් තොර විකල්ප වෛද්‍ය ක්‍රමයකි. තවද ප්‍රතිජීවක මඟින් මර්ධනය කළ නොහැකි වෛරස් රෝග සඳහාද හෝමියෝපති ඖෂධ වඩාත් සුදුසුය. හෝමියෝපති ඖෂධ ශාක, සත්ත්ව, ලෝහ වැනි ස්වාභාවික ද්‍රව්‍ය මඟින් නිෂ්පාදිත අතර, ඉතාම සුළු ඖෂධීය ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයක් භාවිතයෙන් හෝමියෝපති ඖෂධ නිෂ්පාදනය කරන බැවින්, මෙම ඖෂධ අතුරු ආබාධ වලින් තොරය. නිෂ්පාදිත පිරිවැයද අවම බැවින් ලාභදායී හෝමියෝපති ඖෂධ භාවිතයටද පහසුය

I. හෝමියෝපති රෝහල

දැක්ම

ශ්‍රී ලාංකීය සමස්ථ ජනතාවගේ සංවර්ධනයට දායක විය හැකි සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජනතාවක් බිහි කිරීම.

මෙහෙවර

ශ්‍රී ලාංකාවේ සියළුම ජනතාවට අඩු වියදමකින් යුතුව රෝග සමනය හා රෝග වළක්වා ගැනීමට පහසු හා ලාභදායක වෛද්‍ය ක්‍රමයක් ලෙස හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා වැලිසර හෝමියෝපති රෝහල මඟින් ක්‍රියාකාරී වැඩසටහනක් ජනතාව අතරට ගෙනයාම.

මේ වන විට වසර 19 ක සේවා කාලයක් සපුරන වැලිසර රජයේ හෝමියෝපති රෝහල සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා සුභසාධන අමාත්‍යාංශය විසින් 2003 වසරේදී, ආරම්භ කරන ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ දේශීය වෛද්‍ය අංශය මඟින් පාලනය වන මෙම රෝහල, බාහිර රෝගී අංශයකින් සහ නේවාසික රෝගී අංශයකින් සමන්විතය. බාහිර රෝගී අංශයේ දෛනිකව රෝගීන් 150 කට නොඅඩු සංඛ්‍යාවකට ප්‍රතිකාර සපයන අතර, අභ්‍යන්තර රෝගී අංශයේ නේවාසික රෝගීන් 20 දෙනෙකුට ප්‍රතිකාර සැලසීමේ පහසුකම් පවතී. මීට අමතරව හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය හා රෝග නිවාරණ කටයුතු පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම් සහ ජංගම සායන පැවැත්වීමද මෙම රෝහල මඟින් සැපයෙන අනෙකුත් සේවාවන් වේ. තවද හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව මඟින් පාලනය වන සායන සඳහා හෝමියෝපති ඖෂධ නිකුත් කිරීම, විදේශීය පුහුණුවලත් හෝමියෝපති වෛද්‍යවරුන්ට සායනික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පහසුකම් සැපයීමද මෙම රෝහල මඟින් සිදු කෙරේ

කාර්යභාරය

- i. බාහිර හා නේවාසික රෝගීන් සඳහා ප්‍රතිකාර ලබා දීම.
- ii. රජයේ හෝමියෝපති සායන සඳහා ඖෂධ බෙදාහැරීම
- iii. ජංගම සායන හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම.
- iv. විදේශීය සුදුසුකම්ලත් වෛද්‍යවරුන්ට සායනික පුහුණුව ලබා දීම

වත්මන් තත්ත්වය හා ප්‍රගතිය

- රජයේ හෝමියෝපති රෝහල වාට්ටු 02කින් හා ඇදන් 20කින් සමන්විත වේ.
- අභ්‍යන්තර රෝගී අංශය කොවිඩ් අන්තර් ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් භාවිතයෙන් පසු , අළුත්වැඩියා කටයුතු අවසන් කරන තෙක් නේවාසික අංශය තාවකාලිකව වසා ඇත.
- 2022 වසර තුළ බාහිර රෝගී අංශයෙන් රෝගීන් 14,754ක් ප්‍රතිකාර ලබා ගත් අතර 2022 වසර මුල් මාස 06 තුළ රෝගීන් 9,484ක් ප්‍රතිකාර ලබා ගෙන ඇත.
- ඉන්දියාවේ ආයුෂ් අමාත්‍යාංශය මගින් වාර්ෂිකව පිරිනමන ශිෂ්‍යත්ව යටතේ කල්කටාවේ ජාතික හෝමියෝපති ආයතනයේ හෝමියෝපති වෛද්‍ය උපාධිය හැදෑරීමට ලංකාවේ සිසුන් 10 දෙනෙකුට අවස්ථාව ලබා දී ඇත.
- රාජ්‍ය ඖෂධ සංස්ථාව මගින් ආනයනය කර වැලිසර හෝමියෝපති රෝහලට ලබා දුන් මිලියන 4.427ක හෝමියෝපති ඖෂධ 2021 වසර තුළ හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව යටතේ පාලනය වන රජයේ නිදහස් හෝමියෝපති සායන සඳහා බෙදා හැරීම සිදු කර ඇත.
- ප්‍රතිකාර සේවා සඳහා ප්‍රවේශවීමට අපහසු ප්‍රජාව සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් වත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය යටතේ පවතින තෝරා ගත් වැඩිහිටි සායන සඳහා ජංගම සායන පැවැත්වීම සිදු කරමින් පවතී.

2023 වර්ෂය සඳහා සැලසුම් කර ඇති සංවර්ධන ව්‍යාපෘති

1. හෝමියෝපති රෝහලෙහි රසායනාගාර වෛද්‍ය පරීක්ෂා සිදුකිරීම සඳහා රසායනාගාරයක් ස්ථාපිත කිරීම
2. අභ්‍යන්තර රෝගී අංශය අලුත්වැඩියා කර නැවත ස්ථාපනය කිරීම
3. හෝමියෝපති රෝහල් සේවාව පිළිබඳ වෙබ් පිටුවක් නිර්මාණය කිරීම.
4. හෝමියෝපති රෝහල ශික්ෂණ රෝහලක් දක්වා දියුණු කිරීමට හා වෛද්‍ය විද්‍යාලය පිහිටුවීම අවශ්‍ය මූලික කටයුතු ආරම්භ කිරීම.
5. ග්ලොබ්‍යලෝස් නිෂ්පාදනයට අදාළ පහසුකම් සලසා ගැනීම.

II. හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව

දැක්ම

හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය ජාතික සෞඛ්‍ය සේවාවක් දක්වා ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

මෙහෙවර

හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය අරභයා මානව හා භෞතික සම්පත් වර්ධනය කිරීම සම්බන්ධ නිසි ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කරමින්, එය පොදු ජනතාව අතර ප්‍රචලිත කිරීම, නගා සිටුවීම හා අභිවර්ධනය කිරීම

බටහිර වෛද්‍ය ක්‍රමයේ විශේෂඥයෙකු වූ ජර්මන් ජාතික ක්‍රිස්ටියන් ෆෙඩරික් හානිමාන් විසින් 18වන සියවසේදී මෙම වෛද්‍ය ක්‍රමය ලොවට හඳුන්වා දෙනු ලැබූ අතර මෙම වෛද්‍ය ක්‍රමයට පාදක වූ මූලධර්මය වන්නේ “ සමාන දෙයින් සමාන දෙය නැසීමේ” ස්වාභාවික මූලධර්මයයි. ඒ අනුව මෙම වෛද්‍ය ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකාව තුළද ස්ථාපිත කිරීම හා වර්ධනය කිරීමෙහිලා භාරදුර මෙහෙවරක් ඉටුකරනු ලබන්නේ 1970 අංක 07 දරණ පනත මඟින් ස්ථාපනය කරනු ලැබූ හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාවයි. එහි අරමුණු සාධනයෙහිලා හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය මහජනතාව අතර ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා දැනටමත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ සායන 13ක් පමණ මහජනතාවට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා ස්ථාපිත කර ඇත.

රජයේ හෝමියෝපති සායන කළමනාකරණය.

රජයේ හෝමියෝපති සායන කළමනාකරණය කරනු ලබන්නේ හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව විසිනි. ඒ අනුව 2021 වර්ෂයේ මෙන්ම 2022 වර්ෂයේ ජූනි මස 30 වැනි දින තෙක් එම සායනයන් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා සේවක වැටුප් හා දීමනා ලබාදීම, ආයතන වල කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය, සායනවලට ජලය, විදුලිය හා සනීපාරක්ෂක සේවා සැපයීම, සායන උපකරණ ලබාදීම , බෙහෙත් හා කාර්යාල උපකරණ ලබා දීම පමණක් නොව ගොඩනැගිලි නඩත්තු කිරීම සඳහාද දායකත්වය ලබා දෙන ලදී.

- 2022 ජූනි මස දක්වා රජයේ නිදහස් හෝමියෝපති සායන මඟින් ජංගම සායන 14ක් පවත්වා ඇති අතර ඒවායින් ප්‍රතිකාර ලබා ගත් රෝගීන් සංඛ්‍යාව 908කි.
- 2021 වසර තුළ රජයේ නිදහස් හෝමියෝපති සායන මඟින් පවත්වන ලද වෙනත් ප්‍රජා සත්කාරක වැඩසටහන් ගණන 11කි.
- හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ හා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් පුවත් පත් සඳහා 2021 වසර තුළ හා 2022 මුල් මාස 06 දක්වා කාලය තුළ ලිපි 25ක් පළ කර ඇති අතර රූපවාහිනී මාධ්‍ය වැඩසටහන් 14ක් ද පවත්වා ඇත.
- 2021 වසරේ 5ක් හා 2022 වසරේ 5ක් බැගින් ලියාපදිංචිය ඉල්ලුම් කර තිබූ හෝමියෝපති වෛද්‍යවරුන් 10 දෙනෙකු ලියාපදිංචි කර ඇත. ඒ අනුව දැනට මෙරට මුළු ලියාපදිංචි හෝමියෝපති වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව 313කි.
- 2021 වසරේ හෝමියෝපති වෛද්‍යවරුන් හා ආයතන වෙත ඖෂධ ආනයනය කිරීමට ඩොලර් 63,846.9ක් සහ ඉන්දියානු රුපියල් 155,092.00ක් වටිනා ආනයන බලපත්‍ර 16ක් සඳහා නිර්දේශ ලබා දී ඇත.
- 2022 වසරේ ජූනි 30 දක්වා වෛද්‍යවරුන් 05ක් සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් 18,297.20ක් වටිනා ආනයන බලපත්‍ර 05ක් සඳහා නිර්දේශ ලබා දී ඇත.
- හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව යටතේ පාලනය වන රජයේ නිදහස් හෝමියෝපති සායන 13න 2021 වසර තුළ රෝගීන් 43,615ක් හා 2022.06.30 වන විට 30,685ක් ප්‍රතිකාර ලබා ගෙන ඇත.

2023 වර්ෂය සඳහා සැලසුම් කර ඇති සංවර්ධන ව්‍යාපෘති

අංක	ව්‍යාපෘතිය	මුළු වියදම් ඇස්තමේන්තුව (රු.මිලියන)
01.	නව සායන විවෘත කිරීම	4.5
02.	පවත්වාගෙන යන සායන ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම	2.0

03	වෛද්‍යවරුන් සඳහා පුහුණු වැඩමුළු පැවැත්වීම.	0.94
04	කාර්යාල සේවකයින් සඳහා පුහුණු වැඩමුළු පැවැත්වීම	0.07
06	භෞතියෝපති වෛද්‍ය සහ රැස්වීම් ශාලාව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම	2.1

ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව

දැක්ම

සෞඛ්‍ය සම්පන්න සමාජයක් අරඹයා උසස් ප්‍රමිතීන්ගෙන් යුතු දේශීය ඖෂධ නිෂ්පාදනයේ පුරෝගාමියා වීම.

මෙහෙවර

උසස් ප්‍රමිතියෙන් යුක්ත ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනය, ආනයනය, බෙදාහැරීම, පර්යේෂණ, සේවා සැපයීම හා සංරක්ෂණය තුළින් ජනතා අවශ්‍යතා සපුරාලන අතරම සේවක අභිවෘද්ධිය ඇති කිරීම සහ සමාජ සුභසාධනය ඉටුකරමින් සෞඛ්‍ය සම්පන්න සමාජයක් අරඹයා පුරෝගාමීව කටයුතු කිරීම.

1957 අංක 49 දරණ රාජ්‍ය කර්මාන්ත පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර 1969 මැයි 11 දිනැති අංක 14853/1 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මගින් 1969 වර්ෂයේ දී ස්ථාපිත කරන ලද අතර එය මේවන විට වසර 52කට අධික කාලයක් පුරා ශ්‍රී ලාංකීය ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රමුඛ කාර්ය භාරයක් ඉටු කරමින් සිටී.

මෙම සංස්ථාව විසින් දිවයින පුරා පිහිටි ආයුර්වේද රෝහල්, බෙහෙත් ශාලා, වෛද්‍යවරුන් හා පොදු ජනතාව වෙත අවශ්‍ය ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනය කර බෙදාහැරීම සිදුකරනු ලැබේ. රජයේ ප්‍රතිපත්ති අනුව දේශීය හා ආයුර්වේද වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව විශේෂ අවධානය යොමුකරමින්, පුළුල් දැක්මකින් යුතුව කටයුතු කරනු ලැබේ.

COVID 19 වසංගත තත්ත්වය තුළ පවතින සීමාවන් යටතේ වුවද 2020 වර්ෂයේ සිටම අඛණ්ඩව නිෂ්පාදනය ඉහළ මට්ටමක පවත්වාගෙන යාමට හැකිවූ අතර මෙම සංස්ථා ඉතිහාසයේ වැඩිම මාසික නිෂ්පාදනය වන රුපියල් මිලියන 53.654 ක නිෂ්පාදනය 2021 ජූලි මාසයේදී වාර්තා කිරීමට හැකි විය. (2016 වර්ෂයේ පදනම් මිල අනුව) තවද 2018 වර්ෂයේ සිට 2022 ජූනි මස දක්වා කාලය තුළ වැඩිම නිෂ්පාදනය රුපියල් මිලියන 58.589 ක නිෂ්පාදනය 2022 අප්‍රේල් මස වාර්තා කර ඇත.

සැලසුම්ගත නිෂ්පාදනය හා සත්‍ය නිෂ්පාදනය - 2022 වර්ෂය

විස්තරය	වටිනාකම (රු.මි)	ප්‍රතිශතය
සැලසුම්ගත නිෂ්පාදනය	683.458	
සත්‍ය නිෂ්පාදනය (2022 ජූලි මස 31 දිනට)	303.280	44.37 %
ඉදිරි කාර්තුවේදී ලබාගතයුතු නිෂ්පාදනය	380.175	55.63 %

අලෙවිය 2022 වර්ෂය

2022 ජනවාරි සිට ජූලි මස දක්වා රාජ්‍ය අංශයට රු.මි. 359.059ක හා පෞද්ගලික අංශයට රු.මි. 30.71ක ඖෂධ අලෙවි කර ඇත.

2018 වර්ෂයේ සිට මේ දක්වා අලෙවි ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීම.

අනු අංකය	අංශය	2018 (රු.මි)	2019 (රු.මි)	2020 (රු.මි)	2021 (රු.මි)	2022 ජූලි 31 දක්වා (රු.මි)
01.	රාජ්‍ය	531.754	575.150	504.447	576.000	359.059
02.	පුද්ගලික	156.489	143.659	179.621	224.966	130.710
එකතුව		688.243	718.809	684.068	800.966	489.769

2022 වර්ෂයේ මේ දක්වා අලෙවි ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් 04ක් පවත්වා ඇති අතර එමඟින් රු. 182,914.00ක ශුද්ධ ආදායමක් ලබා ගෙන ඇත.

නිල්මා අලෙවි ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන

ඇඹිලිපිටිය හා කිරිඳිගොඩ නව ආයුර්වේද අලෙවි මධ්‍යස්ථානය ආරම්භ කිරීම.

සංස්ථා හෙළ ඔසුසල හා ඖෂධ අමුද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය ඇඹිලිපිටිය හා කිරිඳිගොඩ නගරයන්හිදී විවෘත කර ඇත.

නව ආයුර්වේද නිෂ්පාදන 05 ක් හඳුන්වාදීම.

ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව විසින් දාරුපර්පට පෙති, සුදර්ශන පෙති, නිලාදි ලේපය, රක්ත වන්දන් ෆේෂල් වොෂ් සහ වෙනිවැල් හැන්ඩ් සැනිටයිසර් යන නිෂ්පාදනයන් 2022.05.27 දින හඳුන්වා දී ඇත.

වනජීවී හා වන සංරක්ෂණ අමාත්‍යාංශ ප්‍රතිපාදන යටතේ ඔසු උයන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය.

දේශීය වෛද්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සම්බන්ධීකරණය යටතේ වනජීවී හා වන සංරක්ෂණ අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපාදන මත නිකවැරටිය හා අඹන්පොල ඔසු උයන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රුපියල් මිලියන 18.4 ක ප්‍රතිපාදන වෙන්කරන ලද අතර එහි පළමු අදියර යටතේ 2022.03.31 දිනට රුපියල් මිලියන 02 ක වැඩ කොටස් අවසන් කරන ලදී.

2023 වර්ෂය සඳහා සැලසුම් කර ඇති සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හා වැඩසටහන්-

1. ජාතික සෞඛ්‍ය පද්ධතිය තුළ වැඩි දායකත්වයක් ලබා දීම සඳහා ආයුර්වේද රෝහල් පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම.
2. දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ පවතින විභවතා තුළින් රටේ විදේශ විනිමය උත්පාදනය කිරීමට කටයුතු කිරීම.
3. දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අදාළ නිෂ්පාදන අපනයනය සඳහා පහසුකම් සැලසීම.
4. විදේශයන්ගෙන් ආනයනය කරනු ලබන ඖෂධ අධ්‍යයනය කර ඔසු වගාව තුළින් විදේශයන්ට ඇදී යන විනිමය ඉතිරි කර ගැනීම. (ඔසු වගා ප්‍රවර්ධනය සඳහා සහනාධාර ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම)
5. පාරම්පරික වෙදකම ප්‍රවර්ධනය සහ සංරක්ෂණය.

6. පවතින ඔසු උයන් උපරිම ධාරිතාවයකින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ඒ තුළින් රෝහල් වලට අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ අමුද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමට කටයුතු කිරීම.
7. වස විසෙන් තෙර පෝෂ්‍යදායී ආහාර පාන ප්‍රවර්ධනය.
8. සංචාරකයින් ඉලක්ක කර ගනිමින් හදුනාගත් රෝහල් තුළ පංචකර්ම ඒකකයක් ස්ථාපිත කිරීම.
9. නාවික හා යක්කල කේන්ද්‍ර කරගනිමින් ආයුර්වේද කලාපයන් ඇති කිරීම.
10. විකල්ප වෛද්‍ය ක්‍රමයක් වශයෙන් හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය ජනතාවට වඩා සමීප කරලීමට කටයුතු කිරීම.
11. පාසල් සිසුන්ගේ පෝෂණ අවශ්‍යතා නැංවීම සඳහා ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

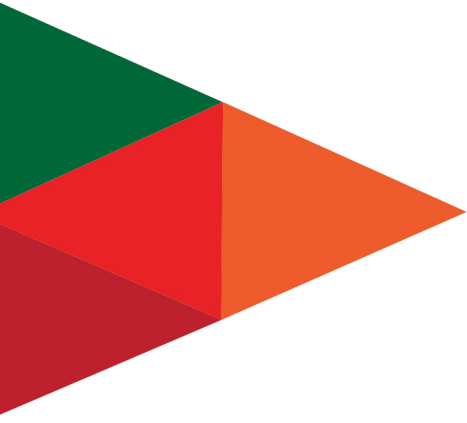
2023 මූල ධන ආයෝජන

දේශීය වෛද්‍ය අංශය

අනු අංකය	වැඩසටහන	යෙදවීමට අපේක්ෂිත මුදල (රු.මි.)
01.	සංරක්ෂණ සහ සවිබල ගැන්වීම	10.00
02.	පෝෂණ මන්දිර ස්ථාපිත කිරීම	25.00
03.	හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව	10.00
04.	හෝමියෝපති ක්‍රම සංවර්ධනය	15.00
05.	පවතින වත්කම් පුනරුත්ථාපනය හා වැඩිදියුණු කිරීම	9.00
06.	මූල ධන වත්කම් අත් පත් කරගැනීම	4.00
07.	ධාරිතා සංවර්ධනය	1.00
08.	ඔසු වගා ප්‍රවර්ධනය සඳහා සහනාධාර වැඩපිළිවෙල	15.00
09.	සුව සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය	15.00
10.	ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව	190.00
	මුළු එකතුව	294.00

ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව

අනු අංකය	වැඩසටහන	යෙදවීමට අපේක්ෂිත මුදල(රු.මි.)
01.	මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්	32.1
02.	ශික්ෂණ රෝහල් සහ අනුරාධපුර ආයුර්වේද ප්‍රජා සෞඛ්‍ය සේවාව සංවර්ධනය	904
03.	පර්යේෂණ කාර්යයන්	43
04.	අධ්‍යාපනික හා පුහුණු වැඩසටහන්	22.3
05.	ඔසු උයන් ව්‍යාපෘති හා ව්‍යාප්ති සේවා	55.2
	එකතුව	1,056.6

කළමනාකරණ, සංවර්ධන හා සැලසුම් ඒකකය
සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය